Τορόντο Jan. 9-73

Μίκη μου, Γειά σου.

Ἄν καί λίγο ἀργά, σοῦ στέλνω μιά συνεργασία πάνω στήν κουλτούρα, ἐάν τά σχέδια γιά τήν δημιουργία καί ἔκδοσι «Τετράδια τῆς Δημοκρατίας», βαδίζουν ὁμαλῶς.
Πρέπει νά ἔχεις ἤδη λάβει γράμμα τοῦ Βασίλη ἀπό τό Τορόντο στό ὁποῖο σοῦ περιγράφει τήν κίνησι. Προσωπικά, νομίζω ὅτι θά ἀπαιτήσει ἀρκετό χρόνο, τουλάχιστον στήν ἀρχή ἕως ὅτου «μπεῖ τό νερό στό αὐλάκι». Πάντως ἐπικρατεῖ ἕνα αἴσθημα γιά κάτι καινούργιο, πρᾶγμα πού λέει ὅτι τό περιβάλλον δέν εἶναι ἐχθρικό.

Νά μέ συγχωρεῖς γιά τή συνεργασία, πού ~~εἶναι κάπως ἀργά,~~ ἔγραψα κάπως ἀργά, ἀλλά τό σχολεῖο, ἡ ἐφημερίδα καί κάποια γρίππη, μέ ἀνάγκασαν νά τό ἀναβάλω.
Μέ τό Μοντρεάλ, καμμιά ἐπαφή, δέν ξέρω τί προβλήματα ἀντιμετωπίζουν. Ἐμεῖς ἐδῶ ἔχουμε ἤδη ἕνα πυρῆνα ἀπό 15-20 ἄτομα, καί ἐλπίζουμε ὅτι στήν πρώτη εὐκαιρία θά μπορέσουμε νά ἀρχίσουμε κάποια ἐκπολιτιστική κίνησι.
Σύντομα θά λάβεις νέα γιά καινούργιες ἐξελίξεις.

Μέ συντροφικούς χαιρετισμούς.

Δ. Σταματόπουλος -

FORM 19-ENV

[redacted]

D. Stamatopulos
51 Halcourt ave.
Toronto M4J IJ3.
ONTARIO
CANADA.

Ἡ σημασία τῆς κουλτούρας.

Πρίν κανείς προσπαθήσει νά καθορίσει τή σημασία πού ἡ κουλτούρα παίζει στή ζωή τοῦ ἀνθρώπου γενικά, καί στή μορφή τοῦ ἀγῶνα γιά τή συντριβή τῆς δικτατορίας πιό συγκεκριμένα, πρέπει πρῶτα ἀπ' ὅλα μέσα σέ λίγες γραμμές νά ὁρίσει τί σημαίνει κουλτούρα. Πρέπει νά ὁρίσει ἀπό ποῦ πηγάζει καί ξεπηδάει ἡ κουλτούρα, πῶς δηλαδή ὁ ἄνθρωπος δημιουργεῖ ἀξίες, ἠθικές, πολιτικές, αἰσθητικές πού σάν ἀποτέλεσμα τόν ἀνεβάζουν στό βάθρο τοῦ πολιτισμοῦ ἤ τόν κατεβάζουν στό ἐπίπεδο τῶν ζώων. Ἕνα τέτοιο θέμα ἀπαιτεῖ πολύχρονη μελέτη καί δουλειά. Γιαυτό καί ὁ γράφων, σ' αὐτό τό σημείωμα πού καί μικρό καί πρόχειρο εἶναι, θά προβάλει μερικά χαρακτηριστικά τῆς κουλτούρας πού αὐτός νομίζει ὅτι δίνουν μιά κάποια, ἄν καί ἐλλιπή, εἰκόνα τοῦ θέματος.

Ἡ κουλτούρα μπορεῖ νά ὁρισθεῖ σά τήν ἀνθρώπινη συμβολή στή ροή τῆς Ἱστορίας. Γιαυτό εἶναι καί ὁ δυναμικός παράγοντας. Εἶναι, μέ ἄλλα λόγια, τό σύστημα τῶν ἀξιῶν πού δημιουργεῖται ὅταν ὁ ἄνθρωπος περνάει ἀπό ἕνα στάδιο πολιτισμοῦ σέ ἕνα ἄλλο, δηλαδή ὅταν ὁ ἄνθρωπος περνάει ἀπό μιά μορφή τοῦ κοινωνικοῦ καί πολιτικοῦ του συστήματος σέ ἕνα ἄλλο, ὅπως τοῦτο ὑπαγορεύεται ἀπό τούς οἰκονομικούς παράγοντες. Εἶναι χαρακτηριστικό ὅτι οἱ ἀνθρώπινες ἀξίες, ὅπως τοῦτες ἐκφράζονται μέσα ἀπό τήν τέχνη, τήν πολιτική, τή θρησκεία, δημιουργοῦνται καί ἀντικατοπτρίζουν τίς σχέσεις τῶν ἀνθρώπων μέσα σέ ἕνα κοινωνικό σύμπλεγμα, ὅπως τοῦτες οἱ σχέσεις καθορίζονται ἀπό τίς συγκεκριμένες μεθόδους παραγωγῆς. Οἱ ἀξίες, μέ ἄλλα λόγια, πού ἐμεῖς ἔχουμε

σήμερα, καί πού εἶναι διαφορετικές ἀπό τίς ἀξίες τῶν προγόνων μας, ὀφείλουν τή δημιουργία τους στή σύσταση τῆς κοινωνίας μας, καί συνεπῶς τό πολιτικό μας σύστημα πού σκοπός του εἶναι νά διαιωνίσει τίς οἰκονομικές σχέσεις τῶν διαφόρων κοινωνικῶν στρωμάτων βασίζεται πάνω σ' αὐτές τίς ἀξίες. Οἱ ἀξίες αὐτές χρησιμοποιοῦνται γιά διάφορους σκοπούς, εἴτε νά διατηρήσουν στήν ἀρχή ἕνα ξεπερασμένο σύστημα, δηλαδή χρησιμοποιοῦνται προπαγανδιστικά, εἴτε χρησιμοποιοῦνται νά ἑνώσουν ὅλα τά ἀντίθετα κοινωνικά στρώματα κάτω ἀπό τήν ἡγεσία μιᾶς μερίδας. Εἶναι χαρακτηριστικό ὅτι μετά τή Γαλλική Ἐπανάσταση ὅλοι σχεδόν οἱ διανοούμενοι καί οἱ καλλιτέχνες, μέ μερικές ἐξαιρέσεις, ἐκφράζουν τήν τέχνη τους καί τήν βασίζουν πάνω σέ ἀξίες πού σκοπό τους, ἀλλά καί πηγή τους, ἔχουν τή διατήρηση τοῦ παρόντος κοινωνικοῦ καί πολιτικοῦ συστήματος.

Φυσικά ὑπάρχουν καί τά παραδείγματα καί οἱ ἐξαιρέσεις τῆς ἐπαναστατικῆς κουλτούρας, αὐτά ὅμως εἶναι περιορισμένα, τουλάχιστον στό Δυτικό κόσμο, ὡς ἐπίσης ὑπάρχουν καί παραδείγματα μεταρρύθμισης, δηλαδή προσπάθειες φιλελευθεροποίησης τοῦ καθεστῶτος, ἀλλά βασισμένες πάντοτε στίς ἴδιες ἀρχές. Μέ ἄλλα λόγια, ὑπάρχει ἡ ἐπαναστατική κουλτούρα πού σά σκοπό ἔχει τή δημιουργία νέων ἀξιῶν γιά μιά νέα κοινωνία, καί ἡ κουλτούρα τῆς μεταρρύθμισης πού σά σκοπό ἔχει ὄχι τήν ἐπανάσταση, ἀλλά τή διατήρηση τοῦ συστήματος μέ ἄλλη μορφή. Ὅλες μας οἱ ἀξίες, τουλάχιστον στήν πλειοψηφία τους, δημιουργοῦνται γιά νά ἰσορροπήσουν καί νά γεφυρώσουν τίς διαφορές πού ὑπάρχουν μεταξύ μας, ἤ γιά νά δώσουν βαρύτητα στίς πεποιθήσεις μας. Οἱ δημιουργούμενες ἀξίες χτίζονται μέσα στό πολιτικό μας σύστημα, ὅπου σύ-

ντομα, ὅπου οἱ ἀντικειμενικές συνθῆκες τό περιβάλλουν, καταποντίζονται ἀπό καινούργιες ἀξίες.

Ἡ κουλτούρα, λοιπόν, σάν τό σύνολο ὅλων αὐτῶν τῶν ἀξιῶν, δηλ. σάν τό σύνολο τῶν πνευματικῶν ~~ἐπιτευγ~~ ἐπιτευγμάτων τοῦ ἀνθρώπου, εἶναι αὐτό πού ριζώνει μέσα στόν ἄνθρωπο τήν πεποίθηση καί τή σιγουριά, γίνεται αὐτό πού συμφιλιώνει τόν ἄνθρωπο μέ τό περιβάλλον του, καί μέ τήν πολιτική δύναμη, δηλ. τό κράτος. Ὁ πολιτισμός δέν μετριέται μέ τήν ποσότητα τοῦ σαπουνιοῦ πού ὁ ἄνθρωπος καταναλώνει, αὐτό τό μέτρο χρησιμοποιοῦσαν οἱ Ἄγγλοι τόν 19ο αἰώνα γιά εὐνόητους λόγους, ἀλλά μετριέται μέ τήν ἀντίθεση πού ὑπάρχει μεταξύ τῶν ἀξιῶν ἑνός λαοῦ καί τοῦ κράτους. Δηλαδή, ὅταν αὐτή ἡ ἀντίθεση εἶναι πολύ μικρή, ὅταν οἱ ἀξίες τοῦ λαοῦ ἐκφράζονται μέσα στό πολιτικό του σύστημα, μέ ἄλλα λόγια ὅταν ὁ λαός μπορεῖ νά ἐκφρασθεῖ ἐλεύθερα, τότε αὐτός ὁ λαός εἶναι πολιτισμένος. Ἴσως αὐτή ἡ ἔννοια τοῦ πολιτισμοῦ θά θεωρηθεῖ ἀσαφής, ἀλλά νομίζω ὅτι ἄν καλοεξετασθεῖ ἐκφράζει τή σημασία τοῦ πολιτισμοῦ στήν οὐσία του.

Λαμβάνοντας ὑπ' ὄψη μας τή σχέση μεταξύ κουλτούρας καί μέσων παραγωγῆς, βλέπουμε ὅτι ἡ πνευματική στάθμη τοῦ ἀνθρώπου ἀνεβαίνει σύμφωνα μ' αὐτή τή σχέση. Ὅταν λοιπόν ἕνας λαός χτίσει τό πολιτικό του σύστημα μέ βάση τήν πνευματική του στάθμη καί τούς οἰκονομικούς παράγοντες, καί τό κράτος δέν ἔχει τή δύναμη νά καταπιέζει τό λαό, τότε οἱ προοπτικές τοῦ λαοῦ γιά ἐξέλιξη εἶναι ἀνοιχτές, ὡς ἐπίσης ὁ λαός εἶναι ἐλεύθερος νά ἀπολαύσει τά ἀγαθά πού δημιουργεῖ, εἴτε πνευματικά εἶναι εἴτε ὑλικά. Ἄς μή ξεχνᾶμε ὅτι χωρίς

τὴ δύναμη τοῦ κριτικοῦ μηχανισμοῦ, καμμιὰ τάξη δὲ θὰ μποροῦσε νὰ ἐπιβληθεῖ σὲ μιὰ ἄλλη. Πρὶν ὅμως, ἡ ταξικὴ ἐκμετάλλευση, καὶ ἡ διαιώνισή της, ὀφείλονται στὸ γεγονὸς ὅτι ἡ μιὰ τάξη ἐκμεταλλεύτηκε τὴν ἀμάθεια τῆς ἄλλης τάξης καὶ δημιούργησε κριτικοὺς μηχανισμοὺς καὶ νόμους ποὺ σκοπὸ τους ἔχουν νὰ κρατοῦν τὴ μιὰ τάξη στὴν ἐξουσία. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο καὶ δημιουργεῖται ἡ θεωρία τοῦ σαπουνιοῦ. Δηλαδή, ὁ σκοπὸς αὐτῆς τῆς θεωρίας εἶναι νὰ διαστρεβλώσει τὰ πραγματικὰ μέτρα τοῦ πολιτισμοῦ καὶ νὰ τὰ ἀντικαταστήσει μὲ ἐπίπλαστες ἀξίες.

Δὲ μποροῦμε νὰ ποῦμε ὅτι ὁ Ἀθηναϊκὸς λαὸς τοῦ 4ου αἰώνα π.Χ. ἦταν ἀπολίτιστος ἐπειδὴ δὲν χρησιμοποιοῦσε ὅσο σαπούνι χρησιμοποιοῦμε ἐμεῖς σήμερα. Ἀντίθετα, ἦταν πολὺ πολιτισμένος διότι ὅλοι οἱ Ἀθηναῖοι πολίτες εἶχαν τὴ δυνατότητα νὰ παίρνουν ἐνεργὸ μέρος στὴ ζωὴ τοῦ τόπου τους. Ἔχοντας αὐτὴ τὴ δυνατότητα θὰ μποροῦσαν νὰ ἐξεγερθοῦν ἀνεμπόδιστα, ὅπως αὐτοὶ ἐπιθυμοῦσαν, πρᾶγμα ποὺ δείχνει ὅτι εἶχαν τὸ προνόμιο τῆς αὐτοδιοίκησης καὶ αὐτοδημιουργίας. Δείχνει ἐπίσης ὅτι ὅλοι τους εἶχαν φτάσει σὲ ἕνα σχεδὸν ἴσο πνευματικὸ ἐπίπεδο. Αὐτὴ λοιπὸν εἶναι καὶ ἡ οὐσία τοῦ πολιτισμοῦ. Δηλαδὴ ἡ ἐλευθερία. Ἐλευθερία ὄχι μὲ τὴν ἔννοια τὴν ἁπλῆ τῆς μὴ ὑποδούλωσης σὲ ἕνα ἄλλο λαό, ἀλλὰ ἐλευθερία μὲ τὴν ἔννοια τῆς δυνατότητας γιὰ ἀποφάσεις στὰ κοινὰ τοῦ τόπου τους, τῆς αὐτοδιοίκησης.

Αὐτὸ λοιπὸν τὸ δικαίωμα, ἐμεῖς ποὺ χρησιμοποιοῦμε πολὺ σαπούνι δὲν τὸ ἔχουμε. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι εἴμαστε ἀπολίτιστοι; Μέχρις ἑνὸς σημείου, ναί. Εἴμαστε ἀπολίτιστοι διότι ἐνῶ οἱ συγκεκριμένες μας συνθῆκες ἐπιβάλουν διαφορετικὲς ἀξίες, καὶ διαφορετικὴ ἐλευθερία ἀπ' ὅτι ἔχουμε, ἐμεῖς αὐτὰ δὲν τὰ βλέπουμε. Ἢ καὶ νὰ τὰ βλέ-

πουμε δέν ἔχουν ριζωθεῖ μέσα μας ἀρκετά ὥστε νά τά κατακτήσουμε μέ θυσίες. Πιστεύουμε ἀκόμα στήν ποσότητα τοῦ σαπουνιοῦ σάν μέτρο τοῦ πολιτισμοῦ.

Πῶς μποροῦμε νά θεωροῦμε τούς ἑαυτούς μας πολιτισμένους τή στιγμή πού δέν ὑπάρχει καμμιά συνοχή μεταξύ κράτους καί λαοῦ; Ὅταν ἀνάμεσα στό λαό καί στό κράτος βρίσκεται ἕνα ἀγεφύρωτο χάσμα; Ἀλλά μήν καταδικάσουμε τούς πάντες ἄς ἐξετάσουμε τό θέμα. Φυσικά, δέν εἴμαστε ἀπολίτιστοι. Ὁ Ἑλληνικός Λαός εἶναι ἀπό τούς πιό πολιτισμένους λαούς τοῦ κόσμου. Ἡ θεωρία τοῦ σαπουνιοῦ δέν τοῦ ἔχει γίνει συνείδηση, τοὐλάχιστον γιά τήν ὥρα. Οἱ ἀξίες του δέν εἶναι ἐπίπλαστες καί ψεύτικες. Τό ἀπέδειξε τό 1821, τό 1940, τό 1946. Τό ἀποδείχνει ἀκόμα καί σήμερα ἄν καί τεράστιες προσπάθειες ἔχουν γίνει νά τόν κάνουν νά υἱοθετήσει τή θεωρία τοῦ σαπουνιοῦ, καί ἄλλες παρόμοιες, ποδόσφαιρο, τζόγος κλπ.

Ποῦ βρίσκεται λοιπόν τό πνευματικό ἐπίπεδο τοῦ Ἑλληνικοῦ ~~λαοῦ~~ Λαοῦ, καί συνεπῶς ἡ συνείδησή του; Ἡ εὐγένεια τῆς ψυχῆς του; Ποιές εἶναι οἱ ἀξίες του;

Γιά νά καταλάβουμε σέ τί κατάσταση βρίσκεται σήμερα ὁ Ἑλληνικός Λαός πρέπει νά ἐξετάσουμε ποῦ βρίσκεται ἡ πνευματική του στάθμη, δηλ. ἡ κουλτούρα του. Λαβαίνοντας ὑπ' ὄψη μας ὅτι ἡ κουλτούρα εἶναι ἡ κινητήρια δύναμη πού ἐπιφέρει τίς ἀλλαγές, δηλαδή εἶναι αὐτό πού ἀγωνίζει τόν ἄνθρωπο καί τόν σπρώχνει γιά τήν ἀπόκτηση περισσότερης ~~ελ~~ ἐλευθερίας καί ἀξιοπρέπειας, θά πρέπει νά κοιτάξουμε καί νά ἐξακριβώσουμε τί ἀξίες ἔχει σήμερα ὁ Ἑλληνικός Λαός. Διότι αὐτές οἱ ἀξίες εἶναι ἡ

Προϋπόθεση γιά κάθε ἀλλαγή. Γιατί ὅταν οἱ ἀξίες τοῦ λαοῦ, δηλ. ὅταν ὁ λαός δέν ἔχει φτάσει σέ τέτοιο πνευματικό ἐπίπεδο πού νά τοῦ ἐπιτρέπει νά δεῖ, νά ἔχει συνειδητοποιήσει τίς ἀνάγκες του, τίς ἐλπίδες του, τά συμφέροντά του, τίς προοπτικές του, τίς προσδοκίες του, τότε κάθε μαζικό κίνημα εἶναι καταδικασμένο. Θά περιορίζεται μόνο στίς τάξεις τῶν διανοουμένων καί τῶν φοιτητῶν, ἀφήνοντας ἔξω τίς μάζες. Κάθε μαζικό κίνημα ἀπαιτεῖ μιά στάθμη συνείδησης πού ~~[illegible]~~ θά χρησιμεύσει σάν ~~τόν~~ γενναῖος κρίκος μεταξύ τῶν διαφόρων κοινωνικῶν στρωμάτων. Σάν παράδειγμα, πῶς ὁ ἐργάτης πού ἐνῶ χάνοντας, λόγω τῆς μετανάστευσης, μπορεῖ ἄνετα νά βρίσκει δουλειά θά μπεῖ μέσα σ' ἕνα κίνημα πού τό μόνο πού τοῦ ἐγγυᾶται εἶναι τό ἴδιο πράγμα; Τοὐλάχιστον, ὅταν ἔτσι αὐτός τό καταλαβαίνει; Διότι ὅταν τό πνευματικό ἐπίπεδο τοῦ ἐργάτη βρίσκεται σ' ἕνα τέτοιο σημεῖο ὥστε αὐτός νά μήν ἀντιλαμβάνεται τά πραγματικά του προβλήματα, μήν ἔχοντας προετοιμασθεῖ ἀπό τίς προοδευτικές δυνάμεις καί ὑποβαλλόμενος σέ συνεχῆ προπαγανδιστικό βομβαρδισμό ἀπό τήν ἀντίδραση, τότε τοῦ εἶναι τελείως ἀδύνατο νά συλλάβει τή μορφή τῆς νέας κοινωνίας πού ἕνα τέτοιο κίνημα θά φέρει. Αὐτή λοιπόν εἶναι καί ἡ συμβολή τῆς κουλτούρας. Προετοιμάζει τόν ἄνθρωπο, τοῦ καλλιεργεῖ τή σκέψη, τοῦ ἀνεβάζει τή συνείδηση.

Equalité, liberté, fraternité, ἦταν τά συνθήματα τῆς Γαλλικῆς Ἐπανάστασης. Γιατί ὁ Γαλλικός Λαός δέν ἐπαναστάτησε 100 χρόνια πρίν τό 1796 χρησιμοποιώντας τά ἴδια συνθήματα; Διότι ἁπλούστατα δέν τά εἶχε κάν διανοηθεῖ. Αὐτές οἱ τρεῖς ἀξίες διαφο-

ριζώθηκαν καί πέρασαν τήν ἔνοπλη [illegible], δηλ. ~~[illegible]~~ ἔγιναν συνείδησή του, μόνο ὅταν διαδόθηκαν καί ἔγιναν ἀναπόσπαστο κομμάτι τῆς κουλτούρας του.
Μέσα σ' αὐτό τό ἱστορικό παράδειγμα φαίνεται πραγματικά ὁ ρόλος τῆς κουλτούρας. Πῶς μπορεῖ κάποιος νά ἐπαναστατήσει τή στιγμή πού νομίζει ὅτι ἐλευθερία εἶναι νά πηγαίνει στό γήπεδο, ὅταν αὐτό τό θέαμα τοῦ προσφέρεται σέ ἀφθονία; Πρέπει πρῶτα ἀπ' ὅλα νά συνειδητοποιήσει ὅτι ὁ πολιτισμός δέ μετριέται μέ τήν ποσότητα τοῦ σαπουνιοῦ. Δεύτερον πρέπει νά ξεκαθαρίσει καί νά συνειδητοποιήσει τή μορφή τῆς ἐλευθερίας στήν καινούργια της ἔννοια.
Μόνο τότε θά εἶναι ἱκανός νά διεκδικήσει τά συμφέροντά του, τό σκοπό του, τήν ἀξιοπρέπεια καί τήν ἀνθρωπιά του. Ἄς μή ξεχνάμε ὅτι ἡ ἀντίδραση τόν γεμίζει κάθε μέρα μέ παραπλανήσεις καί ψευτιές.

Ἄς μήν ἀπατώμεθα νομίζοντας ὅτι ἡ Ἱστορία τραβάει τό δρόμο της, καί ὅτι οἱ οἰκονομικές συνθῆκες ἀπό μόνες τους θά ἐπιφέρουν τίς ἀπαιτούμενες ριζικές ἀλλαγές. Τρανό παράδειγμα ἡ Ἀμερική ὅπου οἱ οἰκονομικές ἐξελίξεις δέν ἔχουν ἐπιφέρει τίς ~~ἀπαιτούμενες~~ ἐπιβεβλημένες κοινωνικές ἀλλαγές. Καί τοῦτο γιατί ἡ κουλτούρα τοῦ Ἀμερικανικοῦ λαοῦ, δηλ. οἱ ἀξίες του, διευθυνόμενες ἀπό τόν τεράστιο κρατικό μηχανισμό, ἀντιστράφηκαν. Δέν εἶναι τυχαῖο τό ὅτι ὁ Ἀμερικανός ἐργάτης ξυλοκοπεῖ τούς φοιτητές πού βγαίνουν στούς δρόμους ζητώντας δικαιοσύνη γιά τόν ἐργάτη, ὡς ἐπίσης δέν εἶναι τυχαῖο τό ὅτι ὁ Νέγρος, μέ λίγες ἐξαιρέσεις, ἀποδέχεται χωρίς παράπονο τή μοῖρα του. Λείπει ἀπό τόν Ἀμερικανικό λαό αὐτός ὁ δυναμικός παράγοντας τῆς Ἱστορίας, ἡ κουλτούρα.

σ' αὐτή τή χώρα, τό ξύπνημα δέν ἔχει ἔρθει.
Ἀλλά ποιός φέρνει αὐτό τό ξύπνημα; Ποιός δημιουργεῖ τήν κουλτούρα; Στή γένεση τῆς κουλτούρας ὅλοι συμβάλλουν. Ἡ Ἱστορία, ἡ παράδοση, ἡ παιδεία, ὁ λαός, ὁ καλλιτέχνης, ὁ διανοούμενος. Ἡ Ἱστορία καί ἡ παράδοση, διότι ἀπό κεῖ ὁ λαός ἀντλεῖ τή δύναμή του καί ἐμπνέεται. Μέσα ἀπό τήν Ἱστορία του ἀντιλαμβάνεται τόν ἑαυτό του σάν μέρος ἑνός ἔθνους, μιᾶς φυλῆς, μιᾶς παράδοσης πού ἀπαιτεῖ νά συνεχισθεῖ. Ἡ Ἱστορία τοῦ δίνει τίς πρῶτες ὕλες ἀπ' ὅπου ξεκινάει. Ἡ παιδεία τοῦ συνειδητοποιεῖ τίς ἀξίες του καί τόν κάνει νά ἀπαιτεῖ ἀλλαγές, δηλαδή τόν ἐξυγιώνει. Καί ὁ καλλιτέχνης εἶναι ἐκεῖνος πού ἐκφράζει τό λαό, ἐκφράζει τίς ἀνάγκες του, τά ὄνειρά του, τίς προσδοκίες του, εἶναι αὐτός πού ἀντιλαμβάνεται τούς κρυφούς του πόθους, τήν εὐγένεια τῆς ψυχῆς του. Ὁ καλλιτέχνης, ὁ στρατευμένος καί φτασμένος καλλιτέχνης, εἶναι ἐκεῖνος πού ὁδηγεῖ τό λαό του σέ νέους δρόμους φωτεινούς. Καί τοῦτο τό πετυχαίνει γιατί ἀντιλαμβάνεται τό αἰσθητήριο τοῦ λαοῦ του, τήν παράδοσή του, τούς πόθους του. Ἡ τέχνη, πού μερικοί τή θεωροῦν σάν τό μοναδικό χαρακτηριστικό τῆς κουλτούρας, δέν εἶναι τίποτα ἄλλο παρά ὁ ἐκφραστής τῆς κουλτούρας. Ἡ κουλτούρα εἶναι κάτι πού μετριέται μόνο μέ τίς συνειδήσεις, καί ὁ φτασμένος καλλιτέχνης εἶναι αὐτός πού μπορεῖ νά ξυπνάει τή συνείδηση, νά τήν ἐλέγχει, νά τήν δημιουργεῖ, νά τήν ἐκφράζει. Καί ἡ ἀνθρώπινη συνείδηση δέν εἶναι τίποτα ἄλλο παρά βαθειά ριζωμένες ἀξίες πού διέπουν τό λαό, καί πού ὅπως εἴδαμε δημιουργοῦνται ἀπό τή ζωή, δηλ. ἀπό τίς ἀνθρώπινες σχέσεις, τήν Ἱστορία, τήν

παράδοση, τήν παιδεία, καί τή γλώσσα πού ὁ καλλιτέχνης ἐκφράζει στό κοινωνικό σύνολο μέ τήν τέχνη του.

Ὅταν λοιπόν μιλᾶμε γιά κουλτούρα δέν ἐννοοῦμε καμμιά μεταφυσική ἔννοια, ἀλλά τήν πνευματική στάθμη ἑνός λαοῦ, τό ὕψος καί ἀκτινοβολία τῆς συνείδησής του, τό ὕψος τῶν ἀξιῶν του. Αὐτές οἱ ἀξίες σπρώχνουν τόν ἄνθρωπο μπροστά, τόν Ἕλληνα πού ἡ συνείδησή του ἔχει καλλιεργηθεῖ ἀπό τόν Κάλβο, τό Σολωμό, τό Βάρναλη, τό Ρίτσο, τό Θεοδωράκη. Ἀπό τούς ἀγῶνες του, τήν Ἱστορία του, τήν παράδοσή του, μά δυστυχῶς ὄχι ἀπό τήν Παιδεία του.

Ὅταν οἱ ἀξίες ἑνός λαοῦ δέν ἀντικατοπτρίζονται στό πολιτικό του σύστημα τότε ἐπαναστατεῖ ἤ σκλαβώνεται κάτω ἀπό δικτατορίες. Διότι ἡ ἄρχουσα τάξη δέ χρειάζεται δικτατορικά μέτρα νά κρατήσει τήν ἐξουσία της σ' ἕνα κοιμισμένο λαό. Ἡ δικτατορία δείχνει ὅτι ἡ ἀντίθεση μεταξύ λαοῦ καί κράτους ἦταν τέτοια πού ὅλοι οἱ νομικοί μηχανισμοί ἔπρεπε νά καταρρεύσουν. Συνεπῶς, ἡ δικτατορία δείχνει ὅτι ὁ λαός εἶχε ἤδη ξυπνήσει. Γι' αὐτό καί ἡ πρώτη προσπάθεια κάθε δικτατορικοῦ καθεστῶτος εἶναι νά ἀλλάξει τή συνείδηση τοῦ λαοῦ, νά τοῦ ἀλλάξει τά ἐνδιαφέροντα, τίς ἰδέες, τίς ἐλπίδες. Δέν εἶναι τυχαῖο τό ὅτι ἡ Ἑλληνική Χούντα ἀπαγόρευσε τή μουσική τοῦ Θεοδωράκη, τοῦ καλλιτέχνη πού ~~[illegible]~~ ἦταν καί εἶναι ἡ φωνή τῆς Ἑλληνικῆς συνείδησης, ἔκαψε βιβλία, ἐγκατέστησε προπαγανδιστικό τηλεοπτικό δίκτυο, εἰσήγαγε ποδοσφαιριστές μέ σκανδαλώδεις δαπάνες, ἄλλαξε τό σύστημα τῆς παιδείας, κτλ. Ὅλα αὐτά εἶναι μέτρα πού ἀποβλέπουν στήν ἀλλοίωση τῆς συνείδησης τοῦ Ἕλληνα, στήν ἀλλαγή

τῶν ἀξιῶν του, σὲ μιὰ προσπάθεια νὰ ὁρισθεῖ ἡ ἀνθρώπινη ἐλευθερία καὶ ἀξιοπρέπεια ὄχι βάσει τῆς αὐτοδιοίκησης καὶ εὐθύνης, ἀλλὰ βάσει τῆς θεωρίας τοῦ σαπουνιοῦ.

Ὅταν ὁ Μάρξ μίλησε γιὰ ταξικὴ συνείδηση δὲν ἐννοοῦσε ἐπιφοίτηση τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Ἐννοοῦσε μιὰ διαδικασία, μιὰ ἐκπαίδευση, ἀπ' ὅπου ὁ ἐργάτης θὰ μποροῦσε νὰ προσδιορίσει τὴν τοποθέτησή του μέσα στὸ κοινωνικό του σύνολο, τὸ σκοπό του, τὴν ἀποστολή του. Δηλαδὴ ὁ Μάρξ ἐννοοῦσε ὅτι ὁ ἐργάτης πρέπει νὰ συνειδητοποιήσει τὸ σκοπό του, τὴν κατάστασή του, ἀλλὰ καὶ ταυτόχρονα νὰ εἶναι ἱκανὸς νὰ δραματιστεῖ μιὰ νέα κοινωνία γιὰ τὴν ὁποία θὰ πρέπει νὰ ἀγωνιστεῖ. Τὸ πρόβλημα τὸ δικό μας εἶναι σήμερα μεγαλύτερο διότι δὲν πρέπει νὰ ἀπευθυνθοῦμε μόνο στὴν ἐργατικὴ τάξη ἀλλὰ σὲ ὁλόκληρο τὸν Ἑλληνικὸ λαό, ~~[illegible]~~ πρέπει νὰ δυναμώσουμε ὄχι μόνο τὴν ταξικὴ συνείδηση, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐθνική, καὶ τὴν ἀγωνιστική. Πρέπει νὰ δυναμώσουμε τὶς ἀξίες γιὰ τὶς ὁποῖες ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς ἔχει ἀγωνιστεῖ καὶ ἀκόμα ἀγωνίζεται.

Ὡς πότε θὰ μπορέσει ὁ Ἑλληνικὸς Λαὸς νὰ ἀντέξει τὴ φοβερὴ προπαγάνδα τῆς Χούντας; Μήπως ἡ θεωρία τοῦ σαπουνιοῦ τοῦ γίνει κάποτε, ἀπὸ δικό μας λάθος, συνείδηση; ~~[illegible]~~

<u>Δ. Σ.</u>

LA MARCHE DE L'ESPRIT
-:-:-:-

Choix de textes proposé pour l'enregistrement du 13/1/73
-:-:-:-

JOURNAL DE RESISTANCE

Page 81. Sur la culture militante.

Page 115. L'arrestation. Depuis : "Ils me disent brutalement...
jusqu'à : "La fin ne sera pas aussi romantique, aussi simple que je pensais".

Page 157. La prison Averoff. Depuis : "A gauche, quand on entre...
jusqu'à : "nous avons pour nous les chansons.."

Page 193. Rêve d'une Grèce... Depuis : "Nous rêvons d'une Grèce...
jusqu'à : "c'est-à-dire le centre des arts".

Page 253. Description de Zatouna. Depuis : "Le village est petit...
jusqu'à : "20 000 drachmes par mois pour cette illumination..."

Page 240. Genèse de l'oratorio. Depuis : "Serait-ce l'aube qui s'annonce ?
jusqu'à : "LA MARCHE DE L'ESPRIT était née".

-:-:-:-:-:-

Ajouter textes extraits de CULTURE ET DIMENSIONS POLITIQUES. Chapitres: "Mon Credo Artistique".

CAPUA : Le camp de concentration. Janvier 1973

CAPUA : ("Boulevard della Libertà"). Janvier 73!

14

Apartment 7C
160 West 87th Street
New York 10024

11 fevrier, 1973

Cher Mikis,

Je suis venu en Amerique pour visiter Sally et, a peine arrive, j'etais invite par le Washington Post de faire une critique sur votre livre. Je suis tres content de ca parce que le livre m'a impressione beaucoup. Pourtant je ne suis pas tout a fait courant avec vos projects actuels et pour ca je serais tres reconnaisant si vous pouviez me donner certaines renseignements.

Quand est-ce que le dernier fois que vous avez demande une visa pour l'Amerique, et la reponse. Est-ce que vous voulez visiter ici pour votre musique et qules offres avez vous recu. Quand est-ce que vous avez visite les Nations Unis, et quilles restrictions est-ce que les autorites ont impose sur vous. (1)

Qu'est-ce que ce'st votre relation avec la resistance, avec PAM, avec la Parti Interieur. Etes vous d'accord avec ceux qui acceptent un retour provisoire de Karamanlis or du Roi, en avant des elections pour un assemble consituxent. (2)

Comment voyez vous la possibilite d'evolution de la resistance,et de les Colonels. (3)

Qu'est-ce que vous croyez de la politique suivie par les Etats Unis et qu'est-ce qu il doit faire maintenant. (4)

Quile evolution de la question de votre retour en Grece. Est-ce que votre musique doit etre libere premierement, ou voulez vous dire autrement quand vous parlex de la possibilite de travailler librement. (5)

Meme si vous ne pouvez pas repondre a tous ces questions, quelques renseignements seraient tres utile, meme essentiels, et peuvent assister faire plus immediat le sujet au lecteur americann. MAIS, le journal veut que je finisse en avant de la 21 fevrier, et pour ca, je vous emprie de donner ceci tout l'attention et priorite que vous pouvez,

Mes salutations a Myrto, et, comme toujours, tout le meilleur pour vous,

David

David Tonge

25 11-2-73

① Πριν ένα χρόνο - Για συναυλίες. Είπαν όχι. - Με ειδοποίησε
πάντοτε το τμήμα της ΗΠΑ για τουρνέ με μια ορχήστρα μου
στα Nations Unis: τότε οι αμερικανικές αρχές δεν μου επέτρεψαν να
απομακρυνθώ πέραν των 30 μιλίων από την έδρα του ΟΗΕ

② Καμμία σχέση με το ΠΑΜ και με Γραφείο Εσωτερικού
Καραμανλής: Ισχύει πάντοτε το γράμμα μου που τον αποκηρύσσω
από τον Ωρωπό (1970) βλέπε Journal of Resistence

③ Πιστεύω πάντοτε ότι (Ε) α) Οι Συνταγματάρχες αποτελούν
φασιστικό εθνικό κίνδυνο. Γι' αυτό θα πρέπει να φύγουν με
οποιοδήποτε τρόπο όσο γίνεται πιο γρήγορα. Αποτελούν μεγίστη
κινητήρια πηγή συνεργασίας. Γι' αυτό θα δημιουργούν πάντοτε
συνεργασίες - συμμαχίες - συμπράξεις - αντιδράσεις - αντιστάσεις. Πιστεύω
ότι τελικά ο λαός μας θα εγερθεί και θα τους αντιμε-
τωπίσει σαν ένα οργανωμένο σύνολο (Βλέπε σχετικές
αναλύσεις στο βιβλίο μου Journal of Resistance)

④ Όλες οι απαντήσεις. Έχουν τον ίδ. λαό

⑤ Με την υπόθεση της επιστροφής μου ήθελα να βάλω
το κατηγορικό στη δουλειά. Να δείξω: α) Πόσο μεγάλη
είναι η αγάπη του λαού μας στο έργο μου β) Πόσο μεγάλη
είναι η πρόθεση της συνέχειας για αυτό το έργο και για
το πρόσωπό μου. - Είμαι πάντα στρατευμένος. Μοναδικός
μου στόχος: Η πτώση της Δικτατορίας και η νίκη του λαού μας
αν στηρίζεται στη συμπαράσταση Ελλήνων. Γι' αυτό δηλώνω ότι
τελικά αναμένω αποτυγχάνοντας την γενική Επίθεση:

Stockholm, Avril 1972 : il venait de je ne sais quel pays, poursuivant ses inlassables tournées. En entrant dans sa chambre d'hôtel, je le trouve lisant la Bible. Le soir, concert à la Maison du peuple : problèmes de répétition habituels, sono, régie, tout va mal ! Le public entre par milliers. Concert austère, 10 musiciens, 3 chanteurs, tous vêtus de noir, et MIKIS dirigeant comme un oiseau, ailes ondulantes, le poète-albatros de BAUDELAIRE ....Principe de ces concerts : dans tous pays, THEODORAKIS engage un comédien célèbre sur place, qui dit chaque cycle de poèmes dans la langue locale, après quoi le "cycle de chants" est joué et chanté en grec. Après une heure de ces mélopées dont les racines sont à la fois turques, byzantines, asiatiques, crétoises antiques, MIKIS se met à chanter : "IMASTE DIO" ; la force du chant de cet homme à la voix médiocre crée une telle émotion que tout à coup, le public se lève, des milliers de personnes sont debout. Pendant que le concert se poursuit, peu à peu on va vers la scène, happés, on s'accumule au pied de l'estrade. Dans la liesse, MIKIS ajoute au programme 2,5,10 chansons supplémentaires. On se retrouve dans la rue à 2 heures du matin, le ciel nordique est pâle. Alors commence "la nuit grecque".

Je ne savais pas ce que c'était : dans le restaurant RODOS de Stockholm s'entasse une centaine de convives, la plupart grecs, amis anonymes de MIKIS. On mange grec, on boit du vin de résine. Puis MIKIS se lève et chante une étrange mélopée archaïque sans accompagnement (LE FRERE MORT). Sur une table, une fille est montée ; elle est serveuse dans un snack, et la voilà déclamant SOPHOCLE. Entre les chaises les sirtakis se forment et se défont, tous chantent.

La nuit grecque (qui ressemble, en plus fervente encore, à certaines nuits flamencas vécues à Séville) se termine vers 8 heures ; je cours directement à l'aéroport, afin d'assister le soir à un spectacle de ballet à Venise. Par la suite, partout où je verrai des "spectacles THEODORAKIS", ces "concerts noirs" seront la même fête.
Ce qui est frappant chez ce compositeur-showman, c'est son caractère international. Europe, moyen-Orient, Canada, Amérique du Sud, c'est partout le même accueil foudroyant. Il n'apporte pourtant qu'une "musique régionale". Bien sûr, il y a l'idéologie. Mais, regardons de près, et constatons que 80 % de ses textes parlent surtout de la mer, du ciel bleu et des hommes de bonne volonté.

*

Janvier 73 : à l'ALBERT HALL de Londres, 7.000 places, on refuse du monde. Février 73, Israël : 16 concerts prévus, il faut en faire 22. De tel Aviv direct à Beyrouth ! Le monde arabe rechigne. - "Je chante ce que j'aime, ce en quoi je crois, dit MIKIS, si vous n'en voulez pas, je m'en vais". 3 concerts prévus, il faut en ajouter 4 autres. Ainsi va ce musicien-tribun, avec plus de 200 concerts annuels de par le monde, au mépris de sa fatigue. Ses amis craignent ce surmenage, sa maladie et ses blessures ne sont pas tellement anciennes.

36 musiques de film, des oeuvres de concert, des partitions de ballet (dont l'ANTIGONE qui est représentée 40 fois en 1960 au Covent Garden) et 450 chansons "groupées par cycles". Les musicologues savants sont prêts à parler de "chansonnettes". A l'autre extrême, on peut parler de lieder. Disons "cycles de chants" ; ce sont tour à tour des ballades et des hymnes, tous sur des textes de poètes tels que LORCA, SEFERIS ((prix NOBEL), NERUDA, BEHAN, RITSOS ... ou THEODORAKIS.

* En 72, au cours de sa tournée de 21 concerts en Australie, il vend dans ce pays 60.000 disques en un mois !

Et les grandes firmes phonographiques savent bien le poids de cette oeuvre, son extraordinaire valeur populaire ; en face du monde compromis de la variété où les succès factices durent 3 mois au plus (étrange ambiance cette année au Midem de Cannes : un éditeur m'apprend que 96 % des nouveautés actuelles n'ont qu'une vie de quelques mois) on voit monter au premier rang du hit parade allemand, italien, scandinave ou israëlien, telle ou telle chanson que Théodorakis écrivit en 1960, ou 63, ou 72, peu importe.

Je me souviens du jeune grec venant pour la première fois en 1959 à mon Bureau des éditions BOOSEY & HAWKES, vieille petite boutique de la Rue d'Anjou établie dans les années 20 par KOUSSEVITSKY. MIKIS terminait ses études au conservatoire de Paris : il avait un contrat avec BOOSEY qui publia quelques oeuvres et en refusa bien d'autres. Nous écrivions ici et là pour implorer l'édition (situation analogue pour XENAKIS dont nous prîmes en dépôt les manuscrits de 1960 à 66 parce que personne n'en voulut pendant ces 6 années).

1960 : MIKIS regagne son pays. Je ne savais d'abord pas ce qu'il "fabriquait" en Grèce. Quelques mois plus tard, il passe par Paris, il me porte un cadeau (cela, c'est son coeur d'or), une faience crétoise. "- Je l'ai signée, ça te fera un souvenir et peut-être un jour je serai célèbre". Il ne me dit pas qu'il vient de prendre un tournant fondamental, il vient d'écrire son premier cycle de chants populaires EPITAPHIOS, sur des poèmes de RITSOS qu'ARAGON considère comme "le plus grand poète vivant de ce temps qui est le nôtre".

1961 - en Grèce, il rassemble un orchestre de musiciens populaires et fait sa première tournée dans le pays. Gérard PIERRAT rapporte : "le succès est foudroyant. En l'espace de quelques semaines EPITAPHIOS bouleverse l'horizon musical du pays, soulève la jeunesse. Cette tournée de l'été 61 tombe en pleine crise politique. Face à la subversion d'une musique qui frappe au coeur même de la sensibilité grecque, le pouvoir décrète l'état de siège partout où se produit le compositeur".

1962 (ou 63 ?) Dans Paris la mauvaise nouvelle court : "Pour MIKIS, là-bas, ça va mal". Un gala pour lui est organisé chez VILAR au TNP. Jour de relâche, il n'y a pas de courant. Je me souviens de cette ambiance sinistre avec des lampes de secours, on pense à MIKIS : ce spectacle n'a pas l'air d'un gala mais d'un enterrement. Parmi beaucoup d'autres participants, Claire MOTTE et Jean-Pierre BONNEFOUS dansent "Lamentations pour ~~souvenir~~ les victimes d'Hiroshima", chorégraphie de DESCOMBEY sur une partition écrite 2 ans plus tôt en Pologne par un certain PENDERECKI.

Dans les années suivantes, nait peu à peu la légende du prisonnier THEODORAKIS (J'ai entendu dire - Les colonnels ne tueront pas leur GARCIA LORCA ...) Je pense à ces mots qu'il écrit à sa mère un soir de Noël depuis le camp de Zatouna :

- "Pour un rêve, pour une idée
  Que de jours de nuits par milliers
  Que de sanglots à l'infini
  O mère si tendre" -

(Si nous avons monté au Festival d'Avignon 72 le ballet ANTIGONE sur des musiques de Mikis, c'est qu'ANTIGONE pouvait dire les mêmes mots "pour un rêve, pour une idée, que de sanglots à l'infini ...")

Avril 70 : en première page des journaux parisiens est annoncée l'arrivée soudaine et incroyable de THEODORAKIS à Orly. Pendant des semaines, il est pris dans un tourbillon. Je retrouve notre "MIKIS au coeur d'enfant" au gala donné pour PICASSO au Palais des sports, où nous entendons l'extraordinaire voix de sa soliste, Maria FARANDOURI qui apporte à la chanson la grandeur tragique que donna Irène PAPAS au film ELEKTRA de CACOYANIS.

Les semaines suivantes, on déjeune dans des brasseries du Boulevard St Michel ; on a plaisir à le voir manger d'énormes plats. Il parle, il parle :

- En France, il faut que la gauche comprenne que l'important n'est plus seulement de revendiquer des augmentations de salaire qui se diluent en 6 mois. Il devient beaucoup plus important d'équiper les esprits de moyens de se défendre, de connaître les vrais valeurs, et de choisir, c'est à dure refuser. Encore le refus d'ANTIGONE, tu vois...

- Pourquoi n'écris-tu plus d'oeuvres symphoniques ?

- Pour être joué une fois au Théâtre des Champs-Elysées ? Tu n'as pas compris : sais tu ce que c'est qu'une foule de 50.000 personnes chantant ta musique dans les rues d'Athènes ? Pendant que je composai mon oratorio AXION ESTI, tout le pays savait où j'en étais jour par jour : imagine les gens, dans le métro, parlant entr'eux : "il a terminé la seconde partie, il y en aura 5"... C'est incroyable, mais pour tout le peuple grec, AXION ESTI, c'est la Bible !

- Est-ce qu'elle est réelle, l'interdiction de ta musique en Grèce ?

- C'est curieux, il y a 2 choses interdites là-bas : les bombes et ma musique ! Même sans les paroles, si tu sifflotes seulement, on t'arrête !

Printemps 1972 : j'emmène MIKIS au studio de travail de la Compagnie de ballet d'Anne BERANGER. Je lui annonce deux surprises ; on entre : la première, la plus belle surprise, DALIDA qui chantait depuis des années du THEODORAKIS sans le connaître. Deuxième nouveauté : je lui donne la première partition de la collection de ses oeuvres complètes (les cycles de chants) que nous avons entreprise ensemble. Il y aura 40 volumes. (à la ligne) Et c'est ça, personnellement, qui me passionne le plus : reconstituer le puzzle, rassembler (c'est le vrai travail de ce que nous appelons un "Bureau de musique").
THEODORAKIS est rentré à Paris en 70, mais ... sans bagages. La plus grande partie de ses oeuvres était inédite, les manuscrits éparpillés égarés, parfois définitivement perdus. Alors on contacte tel collectionneur de partitions à Amsterdam, qui a, depuis 10 ans, rassemblé tout ce qu'il a pu trouver de MIKIS ; à Stockholm je rencontre Ulf BJORLIN, chef d'orchestre de la radio qui a le seul exemplaire de la Suite N° 3 pour choeurs et orcehstre ; à New York, il y a le merveilleux George GIANNARIS, instigateur il y a des années du "Comittee of Academicians and artists for Mikis THEODORAKIS" (il a publié le livre le plus complet sur le compositeur) qui me "dépanne" pour tous les textes qui me manquent ; et à Paris il y a Ludmilla TCHERINA qui, avec toute sa gentillesse, m'ouvre ses vieilles caisses où nous retrouvons les matériels manuscrits des ballets ~~"..."~~ LES AMANTS DE TERUEL et

"~~[struck out]~~ LE FEU AUX POUDRES (deux oeuvres qu'avait mis en scène Raymond ROULEAU.)

Automne 72 : concert à la Mutualité, on refuse du monde. Devant le taureau, le flot, le rocher qu'est MIKIS en scène, nous disons entre amis "- C'est ROUGET DE LISLE !"

Décembre 72, dans un chambre de bonne de St Germain des Près, MIKIS fait répéter à l'ensemble sud américain des CALCHAKIS la musique qu'il a écrite pour le film de Costa GAVRAS "L'ETAT DE SIEGE". Tous sont enthousiasmés: quelle invention, quel talent, et aussi quel professionnel !

Générosité, truculence et mélancolie alternant, charme des Grecs ... ...MIKIS épelant un nom au téléphone - O comme HOMERE, D comme DALIDA, E comme HELENE, Z comme ZORBA ...
Dans une discussion de contrat - J'ai l'esprit simple, je suis dorique!
N'arrivant pas à loger ses grandes jambes sous la table - Il faudrait te les raccourcir - MT - On a déjà essayé !

pas d'interligne ↑

MT - A notre concert de Besançon, il y a eu 7.000 jeunes. Ils chantaient et dansaient dans les travées, certains faisaient des discours. Finalement le Palais des Sports a pris feu, alors on est parti !

MT - Tu sais que mon batteur s'appelle BERLIOZ ?

- la chanteuse dont tu m'as parlé, est-elle jolie ?

MT - Je ne sais pas ; quand je l'ai rencontrée, j'étais tellement fatigué !

- En Italie ton disque a dépassé les 500.000 exemplaires en 6 mois : le sous-éditeur est ravi, la firme de disques aussi.

MT - C'est bien, alors tout le monde mange là-bas !

MT - L'OTAGE, texte de Brendan BEHAN ... J'ai commencé ce cycle à Paris en 1960. C'était drôle, je composais à une table du café de la Coupole à Montparnasse et tous les soirs j'avais en face de moi un bonhomme qui se saoulait : c'était BEHAN. Puis il est mort, on ne s'est jamais rencontré !

Et puis il y a ces deux faits significatifs : un jour de cet hiver, nous arrivons à la Gare de Lyon 5 minutes avant le départ du train ; le régisseur de l'orchestre déballe du taxi 8 caisses de livres et disques ! Les porteurs refusent, l'un d'eux voit sur une étiquette le nom de THEODORAKIS ; aussitôt avec deux autres de ses collègues, les caisses sont embarquées et arrivent à temps dans le train. Le régisseur me dit - Dans toutes les gares d'Europe, c'est pareil.

Février 73, un Kiboutz d'Israël au bord du désert. On annonce à MIKIS "quelque chose" : la porte s'ouvre et sur le sable, une chorale d'une centaine d'enfants chante le cycle MAUTHAUZEN ; MIKIS ne peut retenir ses larmes.

450 chants : Chants de soleil pour les peuples de bonne volonté, ou hymnes de tempête explosifs comme des bombes, 19 volumes sont déjà parus à ce jour... Si on admet qu'un art sans public meurt, on peut en déduire que celui de THEODORAKIS est en pleine santé.

MARIO BOIS
- 12 février 1973 -

Εἴμαστε δύο μέλη τῆς συντονιστικῆς ἐπιτροπῆς τοῦ κατειλημμένου Πολυτεχνείου πού κατορθώσαμε νά διαφύγουμε ἀπό τό φοβερό κῦμα συλλήψεων. Αἰσθανόμαστε τήν ὑποχρέωση νά σταθοῦμε ἀντιμέτωποι στή συκοφαντική ἐκστρατεία τῆς χούντας, τῶν ψευδολογιῶν καί τῆς ἀπόκρυψης τῶν ἐγκλημάτων, πράγματα πού προσπαθεῖ μέ τίς χουντικές ἐφημερίδες καί τά μέσα ἐνημέρωσης.

Τό φοιτητικό πρόβλημα ἀποτελεῖ ἐκδήλωση τῶν γενικώτερων καί βασικῶν ἀντιφάσεων πού ὑπάρχουν στήν ὅλη δομή οἰκονομική, κοινωνική καί πολιτική τῆς κοινωνίας μας. Κάθε φοιτητικό αἴτημα ὁδηγεῖ ἀναγκαστικά σέ οἰκονομική, πολιτική καί κοινωνική θεώρηση καί συνθήματα. Τό φέμα γιά διάκριση φοιτητικοῦ καί πολιτικοῦ ἀγῶνα δέν πιάνει. Ὁ φοιτητικός ἀγώνας πῆρε καί στήν ἔκφρασή του μέσα ἀπ'τή πορεία του πιό ξεκάθαρη μορφή, προσεγγίζοντας περισσότερο τή πραγματική του οὐσία. "Λαός καί φοιτητές", "Ἐργάτες, ἀγρότες, διανοούμενοι, στρατός, φοιτητές ὅλοι μαζί γιά ἐλευθερία καί Δημοκρατία".

Αὐτό πού ἔγινε ἦταν μιά ἐξέγερση ὁλόκληρου τοῦ λαοῦ πού τή ξεκίνησαν οἱ φοιτητές ἐναντίον τῆς χούντας. Ἐξέγερση ἐναντίον τῆς στέρησης ἐλευθερίας, ἐξέγερση γιατί ἡ ζωή ἔχει καταντήσει ἀφόρητη ἀπό οἰκονομική ἄποψη (π.χ. ἄνοδο τιμαρίθμου) για τήν κλεπτοψηφία τοῦ λαοῦ τή στιγμή πού οἱ ξένες ἑταιρεῖες (κυρίως Ἀμερικάνικες) σέ συνεργασία μέ τή μειοψηφία τῶν Ἑλλήνων Ὠνασσάκηδων καί Ἀνδρεάδηδων θησαυρίζουν, ἐξέγερση ἐναντίον τῆς ἠθικῆς σήψης καί διαφθορᾶς πού ἔφτασε στό κατακόρυφο μέ τίς εὐλογίες τῶν χουντικῶν. (Καταχρήσεις στό Δημόσιο, θησαυρίζουν οἱ χουντικοί ὑπουργοί καί στρατοκράτες, ἐκφυλισμός ἀπροκάλυπτος τῆς ἐκκλησίας πράγμα πού διαπιστώνεται ἀπό τό γιγάντωμα τῶν ἐσωτερικῶν της ἀντιθέσεων, καυγάδες καί καταχρήσεις στά οἰκονομικά της). Ὁ ἐξεγερμένος λαός ἀπαιτοῦσε νά φύγη ἡ χούντα, κοινωνική δικαιοσύνη, ψωμί, παιδεία, ἐλευθερία γιά ὅλους καί ἐθνική ἀνεξαρτησία, γιατί εἶναι γνωστό πώς τά ξένα συμφέροντα ἀπό τήν ἀρχή τῆς δημιουργίας τοῦ ἑλληνικοῦ κράτους εἶναι αὐτά πού στέρησαν τό λαό μας ἀπό τή προκοπή του. Στήν ἐποχή μας ἐθνική ἀνεξαρτησία σημαίνει διώξιμο τῶν Ἀμερικάνων προστατῶν πού ὑποκρινόμενοι σ'ὅλο τό κόσμο τά πρωτοπαλλήκαρα τῆς λευτεριᾶς δημιουργοῦν χοῦντες (ὅπως ἡ δική μας), κάνουν πραξικοπήματα μόνο καί μόνο γιά νά ἐκμεταλλεύονται τούς ἀνθρώπους ὅλου τοῦ κόσμου. Τήν ἀπαίτηση γιά ἐθνική ἀνεξαρτησία ἐκφράζουν τά συνθήματα "Ἔξω οἱ Ἀμερικάνοι καί τό ΝΑΤΟ" πού τά φώναξε ὁ λαός.

Ἡ ἐξέγερση ἔγινε αὐθόρμητα. Τό αὐθόρμητο ἀποδεικνύεται κατ'ἀρχήν ἀπό τή πορεία τοῦ ἀγῶνα τῶν φοιτητῶν πού συνεχιζόταν μέχρι τότε μέ στόχο τή διεύρυνση τῶν πλαισίων γιά ἐλεύθερη συνδικαλλιστική δράση καί γιά καλλίτερη παιδεία, ~~xxxxxxxxxx~~, πορεία πού προώθησαν οἱ Γενικές Συνελεύσεις τοῦ Ε.Μ.Π. τῆς I4/II/73 (ἡμέρα πού ἄρχισε ἡ κοσμοσυρροή στό Ε.Μ.Π. καί πρώτη διανυκτέρευση I4ης πρός I5ης Νοεμβρίου). Εἶναι προφανές ὅτι γι' αὐτή τή πορεία ἡ ἐξέγερση ἔπαιξε ἀρνητικό ρόλο καί τήν ἀνέτρεψε (λ.χ. διακοπή λειτουργίας τῶν ἀνωτάτων ἱδρυμάτων, κλείσιμο τοπικῶν συλλόγων, ἀθρόες συλλήψεις συνδικαλιστῶν, κλπ.).

Ἀλλά τό πιό ἰσχυρό καί βασικό ἐπιχείρημα γιά τόν αὐθόρμητο χαρακτήρα τῆς ἐξέγερσης εἶναι τό ὅτι ἄν ἦταν προσχεδιασμένη καί ὀργανωμένη ἤ ἄν γινόταν

κατά τήν διάρκειά της ἕνας συντονισμός - πράγμα πού δυστυχῶς δέν ἔγινε καί ὑπάρχουν σαφῶς γιά πολλούς χωρίς ἐξ ἴσου εὐθύνες - τότε λαμβανομένης ὑπ'ὄψι τῆς μοβερῆς σέ ποσοστό ἀλλά καί ὑψηλά μαχητικῆς λαϊκῆς συμμετοχῆς, δέ θά μπορροῦσαν τώρα οἱ χουντικοί νά ψευδολογοῦν. Καί τά ἐγκλήματά τους στή διάρκεια τῆς 6-ετίας καί στή διάρκεια τῆς ἐξέγερσης (πάνω ἀπό 100 φόνοι καί ἀμέτρητοι τραυματισμοί), θά ἀποτελοῦσαν τώρα τό ἀτράνταχτο κατηγορῶ ἑνός λαοῦ ἀπέναντι στούς ἐμπαιχτές του πού θά τούς ἔστελνε στό ἀπόσπασμα. Λέει ἡ Χούντα ὅτι ἡ ἐξέγερση εἶναι ἔργο ἀναρχικῆς μειοψηφίας. Προτοῦ σταθοῦμε στίς λέξεις ἀναρχικοί καί μειοψηφία θυμίζουμε σ'ὅλους πώς ἡ καθολική λαϊκή ἐξέγερση ἐφ'ὅσον ἔγινε σημαίνει πώς ἐξέφραζε τό λαό καί εἶναι ἱστορικά ἀποδεδειγμένο πώς κανένας συνομότης καί ραδιούργος, ὅσο πονηρός καί ἔξυπνος, δέν θά κατόρθωνε νά ξεσηκώσει ἐξέγερση τή στιγμή πού δέν ἐξέφραζε ἀντικειμενικά τούς πόθους τοῦ λαοῦ. Ἡ ἱστορία δέν προχωρᾶ μέ βάση τίς ἰδιοτροπίες τοῦ ὁποιουδήποτε.

Θά σταθοῦμε τώρα στή λέξη μειοψηφία. Δέν χρειάζονται πολλές ἀναφορές στίς ἐφημερίδες, στά ἄρθρα καί τίς φωτογραφίες (πρίν ἀπό τήν κήρυξη τοῦ στρατιωτικοῦ νόμου). Ὅλοι ξέρουν γιατί τό ἔζησαν. Στήν Ἀθήνα οἱ δρόμοι εἶχαν γεμίσει ὁδοφράγματα καί ὅλοι ἄκουγαν μέ ρίγος καί ἱερή συγκίνηση τόν πρῶτο μετά ἕξη χρόνια ἐλεύθερο ἑλληνικό ραδιοσταθμό πού ἐξέπεμπε μέσα ἀπό τήν Ἑλλάδα, ἀπό τόν πρόμονα τῆς πνευματικῆς του ζωῆς, τό Πολυτεχνεῖο, πού ἦταν κατάμεστο ἀπ τό ἄνθος τῆς Ἑλληνικῆς νεολαίας.

Ἡ συμμετοχή τοῦ λαοῦ ἄρχισε ἀπό ἔκφραση συμπαθείας στούς φοιτητές, δίνοντας τρόφιμα, τσιγάρα καί ἄλλα χρειαζούμενα (παρά τό κυνηγητό τῆς ἀστυνομίας καί τῶν χαφιέδων σ'ὅσους πλησίαζαν τά κάγκελα μέ σκοπό νά βοηθήσουν τούς ἐγκλείστους) μέ ἀποστολή τηλεγραφημάτων συμπαθείας, μέ σταδιακή συμπαράσταση (ἀπεργία θεάτρων, ἐπισκέψεις) φτάνοντας στόν ἀπό κοινοῦ μαχητικό ἀγώνα στούς δρόμους, στίς διαδηλώσεις, στά ὁδοφράγματα. Νά μερικές ἐκ τοῦ περισσοῦ μαρτυρίες

Τά ΝΕΑ 17/11/73 : "Πολλοί ἔρριχναν τρόφιμα ἐντός τοῦ προαυλίου τοῦ Πολυτεχνείου κι ἄλλοι προσέφεραν λουλούδια στούς φοιτητές."

Βραδυνή 16/11/73 : "Πολλοί ἐκ τοῦ συγκεντρωθέντος πλήθους πολιτῶν ἔξω τοῦ Πολυτεχνείου πρόσεφεραν σιγαρέττα, κονσέρβες, κι ἄλλα εἴδη εἰς τούς ἐντός α αὐτοῦ εὑρισκομένους φοιτητές."

Τό Βῆμα 17/11/73 : " Ὁ κόσμος πού ἦταν συγκεντρωμένος μέχρι τίς 5 π.μ. ἔξω ἀπό τό Πολυτεχνεῖο προσέφερε τρόφιμα καί χρήματα στούς σπουδαστές."

Τά ΝΕΑ 17/11/73 : " Σ'ὅλη τή διάρκεια τῶν συγκρούσεων χιλιάδες ἄτομα εἶχαν βγῆ ἀπό τά σπίτια τους στούς δρόμους ἐνῶ ταυτόχρονα σήμαιναν ἐπί ὥρες οἱ καμπάνες ἐκκλησιῶν."

Ἡ δύναμη τῆς ἀστυνομίας καί τῶν χαφιέδων της ἐκμηδενίστηκε. Ἀπ'τίς ὑποκλοπές μας μέσα στό Πολυτεχνεῖο, τῶν συνεννοήσεων τῆς ἀστυνομίας μάθαμε τό μέγεθος τοῦ πανικοῦ στίς τάξεις τῆς ἀστυνομίας καί τῶν χαφιέδων. Ὁ κατασταλτικός μηχανισμός τῆς ἀστυνομίας συνθλίβηκε ἀπό τόν ὄγκο καί τή πίεση τοῦ λαοῦ πού ἔσπαζε ἔτσι ἕνα ἕνα τά δεσμά.

Γιά νά καταστήλη ἡ χούντα τή μειοψηφία αὐτή πού σάρωσε ἀστυνομία καί χαφιέδες, κατέβασαν τά τάνκς στήν Ἀθήνα.

Καί τώρα τό "ἀναρχικό". Αὐτοί πού συμμετεῖχαν στήν ἐξέγερση καλύπτουν ἰδεολογικά ἕνα πολύ εὐρύ φάσμα, ἀπό συντηρητικούς Δημοκράτες μέχρι ἄκρα ἀριστερά. Εἶναι γνωστό ὅμως ὅτι ἡ συντριπτική πλειοψηφία τοῦ λαοῦ συσπειρώθηκε γύρω ἀπό τήν <u>ἀντιχουντική</u>, <u>ἀντιφασιστική</u>, <u>ἀντιιμπεριαλιστική πρωτοπορεία</u>, ἐνάντια στήν 'Αμερικάνικη ἐξάρτηση καί ὑπέρ τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας μας, γιά τήν ἔξοδο ἀπ'τό ΝΑΤΟ πού ἀποτελεῖ μέσο γιά νά μᾶς κρατοῦν σέ ἀμερικάνικη ὑποτέλεια, βάση τοῦ ἀγῶνα ὅπως ἐκφράστηκε ἀπό τά κείμενα τῆς ἐπιτροπῆς ἀπό τό ραδιοσταθμό, καί ἀπό τά συνθήματα πού ἐπικράτησαν σβύνοντας ὅσα τά συνθήματα δέν ἦσαν στά πλαίσια τῆς παρα πάνω βάσης, <u>βάση πού βγῆκε μέσα ἀπό τόν</u> ἀγῶνα καί ὄχι ἀπ'τό κεφάλι τῆς ἐπιτροπῆς.

Στίς ἐφημερίδες βρίσκονται αὐτούσια κείμενα πού σαφῶς καθορίζουν τή βάση τοῦ ἀγῶνα ὅπως ἐκφράστηκε μέ τίς ἀνακοινώσεις τῆς ἐπιτροπῆς, τά κείμενα τοῦ ραδιοσταθμοῦ καί τά σχόλια, καί τά συνθήματα.

<u>Τά Νέα 17/11/73</u> : " Οἱ φοιτητές ἀπ'ὅλες τίς σχολές στήν διάρκεια τοῦ φοιτητικοῦ κινήματος συνειδητοποιήσαμε, πώς τά προβλήματά μας, σχετικά μέ τόν ἐκδημοκρατισμό τῆς Παιδείας καί τή λειτουργία τοῦ 'Εκπαιδευτικοῦ συστήματος, δέν λύνονται χωρίς τήν ἀλλαγή τῆς συγκεκριμένης πολιτικῆς καταστάσεως.

'Αρχίζοντας ἔτσι πολιτικό ἀγῶνα οἱ φοιτητές καί οἱ Ἕλληνες ἐργαζόμενοι πού κλείστηκαν στό Πολυτεχνεῖο ξεκαθαρίζουν τίς θέσεις τους καί καλοῦν τόν 'Ελληνικό λαό νά συσπειρωθῆ γύρω τους καί ν'ἀγωνισθῆ μαζί τους ὥς τήν τελική νίκη.

<u>1.</u> Πρωταρχική προϋπόθεση γιά τή ἐπίλυση ὅλων τῶν λαϊκῶν προβλημάτων θεωροῦμε τήν <u>ἄμεση παύση τοῦ τυραννικοῦ καθεστῶτος</u> τῆς Χούντας καί τήν παράλληλη ἐγκαθίδρυση τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας.

<u>2.</u> 'Η ἐγκαθίδρυση τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας συνδέεται ἀναπόσπαστα μέ τήν <u>ἐθνική ἀνεξαρτησία</u> ἀπό τά ξένα συμφέροντα, πού χρόνια στήριζαν τήν τυραννία στή χώρα μας.

'Η πλατειά κινητοποίηση τοῦ 'Ελληνικοῦ λαοῦ κι'ἡ ἐκδήλωση συμπαράστασης ἀπ'ὅλες τίς γωνίες τῆς 'Ελλάδος εἶναι ἡ καλύτερη ἀπάντηση σέ ὅσους ἐπεχείρησαν νά μᾶς δυσφημήσουν.

'Ελληνικέ λαέ, ὁ ἀγῶνας γύρω ἀπό τή λαϊκή κυριαρχία καί τήν ἐθνική ἀνεξαρτησία σήμερα συνίσταται στίς <u>ἄμεσες μαζικές διεκδικήσεις</u>, στά οἰκονομικά ἐπαγγελματικά καί κοινωνικά του προβλήματα μέ ἀπεργιακούς ἀγῶνες , μέ μαζικές κινητοποιήσεις, μέ συλλαλητήρια, μέ προοπτική τή γενική ἀπεργία γιά τήν ἀνατροπή τῆς Δικτατορίας. 'Η παρουσία μας ἐδῶ ἀποτελεῖ κέντρο συσπείρωσης τοῦ λαϊκοῦ ἀγῶνα.

"<u>Ὅλοι ἑνωμένοι στόν ἀγῶνα γιά τή</u> δημοκρατία καί τήν ἐθνική ἀνεξαρτησία."

<u>Τά Νέα 17/11/73</u> : " Δηλώνουμε γιά μιά ἀκόμα φορά ὅτι οἱ θέσεις μας εἶναι: 1. 'Αντιχουντικές. Παλεύουμε γιά τήν ἀνατροπή τῆς χούντας. 2) 'Αντιφασιστικές. Παλεύουμε γιά νά ἐγκαθιδρυθῆ ἀντιφασιστική δημοκρατία στήν 'Ελλάδα. 3) 'Αντιϊμπεριαλιστικές. Παλεύουμε γιά νά ἐπιτευχθῆ ἡ ἀνεξαρτητοποίηση τῆς 'Ελλάδος ἀπό τά ξένα συμφέροντα. Καταγγέλλομε τό ἄρθρο 23 τοῦ χουντικοῦ Συντάγματος πού προβλέπει πώς νομοθετική ἀλλαγή εἶναι δυνατή μόνο'φ'ὅσον ·

καταλήγει σέ μείζονα προστασία τῶν ξένων συμφερόντων. Καταγγέλουμε στόν 'Ελληνικό λαό τίς ἀδίστακτες προσπάθειες τῶν μέσων ἐνημερώσεως, πού ἐλέγχονται ἀπό τήν Χούντα, νά παρουσιαστῆ ἡ λαϊκή κινητοποίηση σάν ἀνεύθυνη καί μεμονωμένη ἐνέργεια."

'Η Βραδυνή 16/II/73 : " Τά ἐπικρατήσαντα καί χθές συνθήματα εἰς τό Πολυτεχνεῖο ἦσαν : Ψωμί, Παιδεία, 'Ελευθερία - Κάτω ἡ Χούντα - Συμπαράσταση Λαέ - Γενική 'Εξέγερση - "Εξω ἀπό τό ΝΑΤΟ - Λαέ πεινᾶς, γιατί τούς προσκυνᾶς - "Ενας εἶναι ὁ Αρχηγός, ὁ κυρίαρχος Λαός."

Τό Βῆμα 17/II/73 : " Δεύτερο βῆμα τῆς Συντονιστικῆς 'Επιτροπῆς ἦταν ὁ ἔλεγχος τῶν συνθημάτων στούς τοίχους καί τά πλακάτ. Διατηρήθηκαν "ολα τά σπουδαστικά καί τά πολιτικά συνθήματα. Διεγράφησαν ὅλα τά συνθήματα πού δέν εἶχαν σχέση μέ τό φοιτητικό κίνημα ὅπως "κάτω τό Κράτος" , "κάτω ἡ ἐξουσία". Προσβλήθησαν τά συνθήματα: " Κάτω ἡ Χούντα", "Εξω οἱ 'Αμερικάνοι" "Λαϊκή κυριαρχία ἑνότητα καί ἀγῶνας". Σαφῶς ἀναφέρθηκε ἀπό τήν ἐπιτροπή: Καταγγέλλομε σά προβοκατόρικη, ὁποιαδήποτε ἐνέργεια γιά νά μᾶς ἀποδοθῆ σύνθημα πού μᾶς ἀποκόβει ἀπόττό σύνολο τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ."

Εἰδικά γιά τή στάση μας ἀπέναντι στά συνθήματα ὅπως "κάτω τό Κράτος", "Κάτω ἡ ἐξουσία", κτλ πού ἔντεχνα προβάλλει ἡ Χούντα ἀποσιωπόντας τά κύριά μας συνθήματα παραπέμπουμε στό Βῆμα τῆς 17/II/73 : " Καταγγέλουμε σάν προβοκατόρικη ὁποιαδήποτε ἐνέργεια γιά νά μᾶς ἀποδοθῆ σύνθημα πού μᾶς ἀποκόβει ἀπό τό σύνολο τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ.....Καταγγέλουμε στόν 'Ελληνικό λαό τίς ἀδίστακτες προσπάθειες

Εἰδικά γιά τή στάση μας ἀπέναντι στούς στρατιῶτες πού διατάχθηκαν ἀπ'τή Χούντα νά καταστείλουν τήν ἐξέγερση, θελήσαμε μέ τά συνθήματα πού ἀπευθύνονταν σ'αὐτούς νά τούς δείξουμε τή ταυτότητα συμφερόντων στρατιωτῶν καί λαοῦ μιᾶς καί αὐτοί ἀποτελοῦν παιδιά τοῦ λαοῦ. Στή Βραδυνή 17/II/73 :"Στρατιωτικά τμήματα ἔλαβαν θέσεις ὄπισθεν τῶν ἁρμάτων μάχης καί εἰς τά ἄκρα. Οἱ φοιτηταί ἤρχισαν τότε νά ψάλλουν τόν 'Εθνικόν Ύμνον καί ν'ἀπευθύνονται πρός τά στρατιωτικά τμήματα διά τῶν ἑξῆς συνθημάτων :"Εἴμαστε ἀδέλφια σας, Εἴμαστε μαζί σας, Στρατός καί Λαός ἑνωμένοι".

"Οσον ἀφορᾶ τήν ἐσωτερική ὀργάνωση καί τάξη, ἔχουμε τά ἑξῆς :

'Ως ἀνεφέρετο, ἐντός τοῦ Πολυτεχνείου ἐπικρατεῖ ὑποδειγματική ὀργάνωσις ὡς πρός τήν διαβίωσιν τῶν φοιτητῶν. Εἰδικώτερον :

-Λειτουργεῖ πλῆρες κυλικεῖον, Μέ ὅλα τά εἴδη προσφερόμενα εἰς ἀπόλυτον ἐπάρκειαν (γάλα, καφές, ἀναψυκτικά, γλυκίσματα, κλπ).

-Λειτουργεῖ πλῆρες ἑστιατόριον, εἰς τό ὁποῖον ἀσχολοῦνται φοιτήτριες καί φοιτηταί, διά τήν παρασκευήν καί τό σερβίρισμα ποικιλίας φαγητῶν.

-Αἴθουσαι τῆς 'Αρχιτεκτονικῆς Σχολῆς ἔχουν διαμορφωθῆ εἰς ὑπνωτήρια, εἰς τά ὁποῖα ἐπικρατεῖ ἀπόλυτος ἡσυχία, δι'ὅσους ἐπιθυμοῦν νά ἀναπαυθοῦν.

- Λειτουργεῖ ἰατρεῖον μέ πλήρη ἰατροφαρμακευτική περίθαλψιν, ὑπό τήν ἐποπτείαν φοιτητῶν τῆς 'Ιατρικῆς.

-Συνεκροτήθη πλήρης μονάς ψυχαγωγίας.
-Συνεκροτήθη πλήρης μονάς καθαριότητος."

ΒΡΑΔΥΝΗ 17.11.73

Βραδυνή Ι6/ΙΙ/73 : Ἐντός τοῦ Πολυτεχνείου λειτουργοῦσαν μερίμνη τῶν σπουδαστῶν καί ὑπό τήν αἰγίδα τῆς Συντονιστικῆς Ἐπιτροπῆς οἱ κάτωθι ὑπηρεσίαι κοινῆς ὠφελείας καί ἐξυπηρετήσεως τῶν ἐντός εὑρισκομένων φοιτητῶν :

-Κανονικῆς τό ἑστιατόριον τοῦ Ἱδρύματος. Τίς προμήθειες, τό μαγείρευμα, τήν διανομή καί τό σερβίρισμα εἶχαν ἀναλάβει οἱ φοιτητές. Ὅλα τά φαγητά καί τά φροῦτα παρήχοντο δωρεάν.

-Ὠργανωμένον ἰατρεῖον, ὅπου διεκομίζοντο ὅσοι εἶχαν ἀνάγκην ἰατροφαρμακευτικῆς περιθάλψεως. Ὑπῆρχαν φάρμακα καί τήν ἐποπτείαν τοῦ ἰατρείου εἶχαν οἱ φοιτηταί τῆς ἰατρικῆς σχολῆς. Αἱ περιπτώσεις αἱ ὁποῖαι παρουσιάζοντο ἦσαν κυρίως ὑπερένταση τῶν φοιτητῶν, λιποθυμίαι, πονοκέφαλοι, κλπ.

-Πλῆρες κυλικεῖον μέ καφέδες, ἀναψυκτικά, σάντουιτς, σιγαρέττα, κ.α. τά ὁποῖα ἐπίσης παρήχοντο εἰς τούς φοιτητάς δωρεάν.

-Εἶχον συγκροτηθῆ ὁμάδες φοιτητῶν αἱ ὁποῖαι φροντίζουν διά τήν καθαριότητα, τήν τροφοδοσία, τήν τήρησι τῆς τάξεως, κ.α.

-Λειτουργοῦσεν ἐντός τοῦ Πολυτεχνείου ραδιοφωνικός σταθμός ὁ ὁποῖος μετέδιδεν ἀνακοινώσεις τῶν ἐγκλείστων φοιτητῶν καί τῆς συντονιστικῆς ἐπιτροπῆς. Ἐπίσης μετέδιδε διάφορα τραγούδια. Ἐπίσης φέρεται λειτουργήσας καί δεύτερος ραδιοφωνικός σταθμός ὁ ὁποῖος μετέδιδεν ἐξτρεμιστικά συνθήματα. Τήν ὕπαρξήν του ὅμως ἠρνήθη χθές ἡ Συντονιστική Ἐπιτροπή καί ἐτόνισεν ὅτι δέν τελεῖ ὑπό τήν αἰγίδα της, ἀποδίδουσα τήν ὕπαρξήν του εἰς ξένα πρός τούς φοιτητάς στοιχεῖα

-Ζημίαι δέν εἶχον σημειωθῆ εἰς τά κτίρια, τά γραφεῖα καί τά ἐργαστήρια τοῦ ἱδρύματος. Μόνον τό γραφεῖο τοῦ Κυβερνητικοῦ Ἐπιτρόπου κατεστράφη. Εἰς πολλά ἐμφανῆ σημεῖα ὑπῆρχον ἀνηρτημέναι πινακίδες αἱ ὁποῖαι ἔγραφον "Μήν καταστρέφετε τό ἵδρυμα."Οἱ καταστροφεῖς θά τιμωροῦνται καί θά διώκωνται σύῦ Πολυτεχνείου."

-Μέλη τῆς Συντονιστικῆς Ἐπιτροπῆς εἶχον δηλώσει ὅτι ἐντός τοῦ Πολυτεχνείου ὑπῆρχε πλήρης ἐπάρκεια τροφίμων καί φαρμάκων διά πολλάς ἡμέρας. Ἐπίσης ἀνεφέρθη ὅτι πλῆθος πολιτῶν τροφοδοτοῦσε συνεχῶς τούς ἐγκλείστους φοιτητάς μέ ὅλα τά εἴδη πρώτης ἀνάγκης.

<u>Τά Νέα 17/ΙΙ/73</u>.: "Οἱ ὁμάδες τῶν καθηγητῶν προσέρχονται ἐναλλάξ στό Πολυτεχνεῖο καί μεριμνοῦν μαζί μέ τούς σπουδαστάς διά τήν καθαριότητα, τάξη καί ἀσφάλεια τῶν ἰδίων καί τῶν κτιρίων. <u>Κατά δήλωση καθηγητοῦ</u>, οἱ σπουδασταί εἶναι <u>ἄρτια ὀργανωμένοι ἔτσι ὅπως πρέπει νά εἶναι μιά τέλεια, ἰδανική πόλη</u>.

Παράλληλα, ἡ Συντονιστική Ἐπιτροπή διώρησε ὑποεπιτροπές πού ἀνέλαβαν ἰδιαίτερους τομεῖς γιά τόν ἔλεγχο στήν τάξη, στήν καθαριότητα καί στήν προσφορά ὑπηρεσιῶν στό Πολυτεχνεῖο. Ἔτσι πέτυχε νά ἐπιβάλη ἕνα πειθαρχημένο ρυθμό ζωῆς μέσα στό Πολυτεχνεῖο ἀφοῦ ὅλα τά ὀργανωτικά θέματα βρῆκαν τή λύση τους. Μεταξύ τῶν ὑπηρεσιῶν ὑπῆρχαν :

-<u>Ὑπηρεσία Τύπου καί</u> Ραδιοφώνου-πού συνέτασσε καί μετέδιδε τά δελτία τῶν ἀνακοινώσεων.

-Ἡ Ὑπηρεσία Συσσιτίου - πού φρόντιζε γιά τήν καθημερινήν παρασκευή φαγητοῦ, τό σερβίρισμα καί τή προμήθεια τῶν ἀπαραιτήτων τροφίμων.

- Ἡ Ὑπηρεσία Νοσοκομείου - πού παρεῖχε πλήρη ἰατροφαρμακευτική περίθαλψη

—Τετάρτη 19/ΧΙ/73 : Ἐντός τοῦ Πολυτεχνείου λειτουργοῦσαν [illegible] ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς [illegible] οἱ [illegible] κοινῆς [illegible] καὶ [illegible] τὴν ἐντός [illegible] φοιτητῶν :

—[illegible] τὸ ἐστιατόριον τοῦ Ἱδρύματος. [illegible], τὸ [illegible] καὶ τὸ [illegible] εἶχαν [illegible] οἱ φοιτηταί. Ὅλα τὰ [illegible] καὶ τὰ [illegible] ὑπῆρχαν [illegible].

—[illegible] ἰατρεῖον, ὅπου [illegible] ὅσοι εἶχαν ἀνάγκην [illegible]. [illegible] καὶ τὴν [illegible] τοῦ ἰατρείου εἶχαν οἱ φοιτηταί τῆς ἰατρικῆς σχολῆς. Αἱ [illegible] τὰ ὁποῖα [illegible] ἦσαν κυρίως [illegible] τῶν φοιτητῶν, [illegible], κτλ.

—[illegible] κ.λ.π. τὰ [illegible] εἰς τοὺς [illegible].

—[illegible] διὰ τὴν [illegible], τὴν [illegible], τῆς [illegible], κ.λ.π.

—[illegible] ὁ ὁποῖος [illegible] τὴν [illegible] καὶ τῆς [illegible]. [illegible] καὶ [illegible] ὁ ὁποῖος [illegible] τὴν [illegible] καὶ τὴν [illegible] τὴν [illegible].

—[illegible] καὶ τὰ [illegible]. [illegible] εἰς [illegible] οἱ ὁποῖοι [illegible] τὰ [illegible] καὶ [illegible] τοῦ [illegible]."

—[illegible] τοῦ [illegible]. [illegible] ὅτι [illegible] τὰ [illegible].

[illegible] 19/ΧΙ/73 : "Οἱ [illegible] τὴν [illegible] καὶ [illegible] μετὰ [illegible] ὑπὸ τὴν [illegible], [illegible] τὴν [illegible] καὶ τὴν [illegible]. [illegible] τὰ [illegible] καὶ [illegible].

[illegible], ὁ [illegible] γιὰ τὴν [illegible] τὰ [illegible]. [illegible] τὰ [illegible] τοῦ [illegible] τὴν [illegible] :

[illegible]

—[illegible] τῆς [illegible].

—[illegible] — τοῦ [illegible]

-'Η 'Υπηρεσία τοῦ 'Υπνωτηρίου - πού ἐπιμελεῖτο τῶν λεπτομερειῶν γιά τήν ἀνάπαυση τῶν σπουδαστῶν.

-'Η 'Υπηρεσία Καθαριότητος - πού φρόντιζε γιά τήν καθαριότητα σ'ὅλο τό κτίριο.

-'Η 'Υπηρεσία Τάξεως - πού εἶχε τήν εὐθύνη γιά τόν ἔλεγχο τῆς καταστάσεως ἐντός τοῦ Πολυτεχνείου, γιά τήν ἀλλαγή φρουρῶν στίς πύλες, καί τά ἐπίκαιρα σημεῖα τῶν κτιρίων. Μέ τίς ὑπηρεσίες αὐτές διασφαλίστηκε μιά πειθαρχημένη διαβίωση τῶν σπουδαστῶν. Ὅλες οἱ ὑπηρεσίες ὑπάγονταν σέ μιά γραμματεία πού ἠσχολεῖτο μέ τά τρέχοντα θέματα καί μέ τήν ἐκτέλεση τῶν ἀποφάσεων τῆς Συντονιστικῆς 'Επιτροπῆς. Κατά τήν ἐφαρμογή τῶν πρώτων ἀποφάσεων τοῦ Συντονιστικοῦ ὀργάνου τῶν σπουδαστῶν:

-" Ἔκλεισαν οἱ πόρτες τοῦ Πολυτεχνείου στίς 2 π.μ.

-Στίς 3 π.μ. ἄρχισαν οἱ συνελεύσεις κατά σχολή.

-Στίς I π.μ. ἔκλεισε τό ἑστιατόριο ἀλλά μέχρι τό πρωΐ συνέχισαν νά λειτουργοῦν οἱ καντίνες. Τ

-Τό πρωΐ ἄρχισε γενική καθαριότητα.

Χαρακτηριστική λεπτομέρεια : ΚΑΝΕΙΣ ΦΟΙΤΗΤΗΣ ΔΕΝ ΠΛΗΡΩΝΕΙ ΓΙΑ ΟΤΙ ΚΑΤΑΝΑΛΙΣΚΕΙ ΣΤΟ ΕΣΤΙΑΤΟΡΙΟ Ή ΣΤΙΣ ΚΑΝΤΙΝΕΣ. 'Αλλά οἱ σπουδαστές εἰσφέρουν ὅτι ἔχουν στό γενικό ταμεῖο."

<u>Τό Βῆμα I7/II/73</u> : " 'Ανακοίνωση : οἱ ἐλεύθεροι Ἕλληνες φοιτητές πού γιά τρίτη μέρα σήμερα ἔχουν καταλάβει τόν σπουδαστικό τους χῶρο, θεωροῦν πρώτιστο μέλημά τους τήν διατήρηση τοῦ χώρου αὐτοῦ καθώς καί τῆς περιουσίας τοῦ ἱδρύματος. Γίνεται ἱκανοποιητική μέχρι τώρα προσπάθεια καί ἔχει ἐπιτευχθῆ καί ὅσα τμήματα τῶν κτιρίων χρησιμοποιηθοῦν νά ὑπάρξη σαφής τάξης. Τά ὑπόλοιπα τμήματα βρίσκονται κλεισμένα,καθαρά καί σέ ὑποδειγματική κατάσταση. Μέ αὐτή τήν ἀνακοίνωση, τήν ἀλήθεια τῆς ὁποίας διαπίστωσαν συγκλητικοί καθηγηταί μας, θέλωμε νά διαψεύσωμε ὅλες τίς φῆμες πού προσπαθοῦν νά παρουσιάσουν ἕνα ἀναρχούμενο ἵδρυμα. Ἄς ἀγωνισθοῦμε ὅλοι γιά μιά νέα Δημοκρατία. Τό Πολυτεχνεῖο θά μείνη τό προπύργιο καί ἡ ἑστία τοῦ ἀγώνα. Ὅλος ὁ λαός νά συσπειρώνεται γύρω ἀπό τούς χώρους τοῦ Πολυτεχνείου, νά παραμένει στούς δρόμους τῆς 'Αθήνας καί νά κατεβῆ στούς δρόμους κάθε μεγάλης πόλεως τῆς 'Ελλάδας. Τό Πολυτεχνεῖο εἶναι ὀχυρωμένο μέ τά στήθη τῶν ἀγωνιζομένων φοιτητῶν."

Βασική ἀπόδειξη τῆς ἐσωτερικῆς τάξης καί ὀργάνωσης εἶναι ἡ δημιουργία ἑνός τρόπου ζωῆς μέ ρυθμό ~~xxxxxxxxx~~ δημιουργικό, βασισμένου στήν ἐλευθερία τῶν μελῶν, καθῶς καί τή διατήρηση σέ καλή κατάσταση τόσων χιλιάδων ἐγκλείστων ἀπό ἔλλειψη τροφῆς, ὕπνου, ὑγείας. 'Η ἐσωτερική ὀργάνωση αὐτή συνέβαλλε στή διαφύλαξη τῶν ἐπιστημονικῶν ὀργάνων. Λέμε συνέβαλλε γιατί κατά βάση οἱ σπουδαστές τοῦ ΕΜΠ στάθηκαν ἀπό μόνοι τους φρουροί τῶν ἐπιστημονικῶν ἐργαστηρίων καί ὀργάνων . Οἱ καταστροφές πού μᾶς ἀποδίδονται εἶναι καιθαριώδεις. Σπάσιμο μερικῶν καρεκλῶν γιά νά ὁπλιστοῦμε πρωτόγονα, γράψιμο στούς τοίχους μερικῶν συνθημάτων καί γίναμε βάνδαλοι. Γιατί ὅμως οἱ βάνδαλοι δέν κατέστρεψαν τά ἐπιστημονικῆς καί χρηματικῆς ἀξίας ὄργανα; Στήν ἔκθεσή του ὁ Μπαγγελάκης πού διώρισε ἡ Χούντα δέν τολμᾶ νά ψευσθῆ τόσο λέγοντας γιά καταστροφές ἐργαστηρί

Μόνο γιά μερικές παραβιασμένες πόρτες μιλᾶ.

" Ανθρωποι τῆῆ 'Ασφάλειας έκαναν επεισόδια καί ζημιές (μαρτυρία τῆς Βραδυνῆς) σέ πολύ μικρή κλίμακα γιατί τούς απομονώναμε καί τούς κυνηγούσαμε. Προσπάθησαν μάλιστα, σπάζοντας απ'έξω απ'τή Σουρνάρα τζάμια τῆς βιβλιοθήκης,νά βάλλουν φωτιά άλλ'άπέτυχαν. Τό μόνο Γραφεῖο πού καταστράφηκε ἦταν τοῦ Κυβερνητικοῦ 'Επιτρόπου γιατί ἡ παρουσία του μέσα στό Α.Ε.Ι. εκφράζει τή Χούντα. Σημειωτέον ότι στά γραφεῖο του, καθώς καί σέ γραφεῖα χαφιέδων μέσα στό Πολυτεχνεῖο, ευρέθηκαν κατάλογοι μέ ονόματα ξενοκίνητων σπουδαστῶν", σημειώσεις γιά τίς αντιχουντικές ενέργειες, συνθήματα, κ.α.σπουδαστῶν σέ Γενικές Συνελεύσεις καί διαδηλώσεις. Στό γραφεῖο τοῦ Κυβερνητικοῦ 'Επιτρόπου μάλιστα βρέθηκε μιά ζώνη δερμάτινη μέ έγκράφα μεταλλική πού εἶχε τόν άγκυλωτό σταυρό καί τόν αετό τοῦ Γ' Ράιχ. Χαρακτηριστικό, συμβολικό ένθυμιο τῆς δοσηλογικῆς του δράσης στή κατοχή.

Στίς ελάχιστες καταστροφές συνετέλεσε τό ανθρωποκυνηγητό μέσα στίς αίθουσες μετά τήν εισβολή τῶν χουντικῶν οργάνων, όπως αναφέρουν τά Νέα τῆς 17/11/73

Οί τελευταῖες ώρες στό Πολυτεχνεῖο ἦταν κάτι τό φοβερό. Δακρυγόνα συνέχεια από τίς 10 ἡ ώρα. Σέ λίγο ὁ φόβος τῶν δακρυγόνων ξεπεράστηκε. Κανείς δέν τά φοβόταν. "Ενα πανί μέ νερό μπροστά στή μύτη, βαζελίνη στά μάτια καί ένα ρόπαλο στό χέρι. "Υστερα άρχισε ἡ μεγάλη συρροή θυμάτων μέσα στό Πολυτεχνεῖο. 'Η πύλη ανοιγόκλεινε καί μπαίναν διαρκῶς φορεῖα μέ τραυματισμένους από σφαῖρες σέ περιοχές γύρω από τό Πολυτεχνεῖο. 'Αφοῦ τούς δινόντουσαν οί πρῶτες βοήθες μέσα στό νοσομομειακό μας θάλαμο, μαζί μέ τραυματίες από σφαῖρες ἤ δακρυγόνα εντός τοῦ Πολυτεχνείου στελνόντουσαν σέ νοσοκομεῖα. Τά ασθενοφόρα, οί αστυφύλακες τά πυροβολοῦσαν στά λάστιχα καί ρίχναν δακρυγόνα όπου υπῆρχαν φορεῖα μέ βαρειά τραυματισμένους πού περίμεναν ασθενοφόρα. 'Από γύρω πυροβολοῦσαν μέσα στό Πολυτεχνεῖο γι'αὐτό επεβλήθη ὁ μή συσκοτισμός καί τά θύματα αὔξαναν.

Θά πρέπει νά τονισθῆ ότι τούς πυροβολισμούς στούς δρόμους τούς ρίχναν αστυφύλακες μέ πολιτικά καί χαφιέδες μέσα απ' αυτοκίνητα. Κατά τίς 3,30 έγινε ἡ εισβολή. Τό τάνκ "ερριξε τή πύλη ενῶ πάνω της ἦσαν σκαρφαλωμένα πολλά παιδιά, καί πάτησε αρκετά καθώς καί τή Μερσεντές πού ἦταν πίσω από τή πύλη γιά οχύρωση.

Γιάτήν εισβολή μάλιστα στό Πολυτεχνεῖο πρέπει νά κάνουμε διάκριση στή συμπεριφορά τῶν στρατιωτῶν καί τῶν χαφιέδων καί αστυφηλάκων. Οί τελευταῖοι χτυποῦσαν μέ δολοφονική μανία. Οί στρατιῶτες σέ πολλές περιπτώσεις προστάτευσαν μέ προτεταμένα τά αὐτόματα τά παιδιά. Τά αγνά παιδιά τοῦ λαοῦ δέν συνεργάστηκαν πρόθυμα μέ τή φασιστική χούντα,όπως τά πληρωμένα καθάρματα τῆς αστυνομίας. Δύο στρατιῶτες εκτελέστηκαν γιατί αρνήθηκαν νά σκοτώσουν τό λαό.

Γιά τίς μεγαλειώδεις μάχες τοῦ λαοῦ στούς δρόμους όλης τῆς 'Αθήνας γιά όσους δέν τίς έζησαν αδιάψευστοι μάρτυρες ἦταν τά οδοφράγματα πού τήν κάλυπταν απ'τή μιά άκρη μέχρι τήν άλλη γιά νά διαφυλάξουν τόν ελεύθερο λαό μας από τήν μανία τῶν ξενοκινήτων τάνκς. 'Αποτέλεσμα τοῦ οργίου αίματος πού εξαπέλυσε ἡ κλίκα τῶν προδοτῶν πού διοικεῖ τήν 'Ελλάδα υπηρετόντας τούς ξένους ἦταν χιλιάδες τραυματίες καί πάνω από 100 νεκροί.

Πολλοί γιατροί δμολόγησαν τίς τελευταΐες μέρες δτι ύποχρεώθηκαν νά ύπογράφουν πιστοποιητικά θανάτου χωρίς νά ξέρουν τίποτα γιά τούς νεκρούς.

Μετά τά παραπάνω ντοκουμέντα καταρέει πλήρως ή μονολογική ψευδολογία τής Χούντας πού έπέβαλε στό λαό μέ τό στρατιωτικό νόμο. Μία άκόμα έμπρακτη άπόδειξη τοΰ πλήρους άπογυμνώματος τής Χούντας άπό λαΐκήββάση είναι ή μεγαλειώδης έξέγερση τοΰ λαοΰ πού άπόδειξε δτι μέ μιά κατάλληλη προετοιμασία θά βγή νικητής, σαρώνοντας τούς έκμεταλευτές καί καταπιεστές του.

Μετά τά τελευταΐα γεγονότα πρέπει νά τονίσουμε δτι θεωροΰμε τήν άνατροπή τοΰ Παπαδόπουλου νίκη τών φοιτητών, τών έργατών, τών μαθητών καί γενικότερα δλου τοΰ Έλληνικοΰ λαοΰ. Ό άγώνας μας ήταν καί έξακολουθεΐ νά είναι άγώνας γιά πολιτική, κοινωνική καί οίκονομική άλλαγή, άγώνας ένάντια στά ύπερεθνικά μονοπόλια, στούς Έλληνες μεγαλο[illegible] υβέρνησης πού έξυπηρετεΐ τά συμφέροντά τους.

Ζητάμε άπ'δλους ν'άγωνιστοΰν γιά τήν άπελευθέρωση τών έλλήνων άγωνιστών φοιτητών, μαθητών καί έργαζομένων πού συνελήφθησαν καί βασανίζονται άπό τή Χούντα πού δέν έχει άκόμη άποφασίσει γιά τή τύχη τους.

"ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΙ" ΜΗΝΙΑΙΑ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ 1973

Ὁδὸς Ζωοδόχου Πηγῆς 3 ● ΑΘΗΝΑΙ Τ. Τ. 142

η εργατικη αυτοδιαχειριση κι η εφαρμογη της

γραφει ο Σ.Κ.■ (Σωτήρης Κωστόπουλος)

Τὸ περιοδικὸ μας ἐλπίζει πολλὰ ἀπ' τοὺς Ἕλληνες ἐπιστήμονες ποὺ κάνουν μεταπτυχιακὲς σπουδὲς στὸ ἐξωτερικό. Ξέρουμε ὅτι ἐπεξεργάζονται θέματα καὶ καταλήγουν σὲ πορίσματα ποὺ μποροῦν νὰ χρησιμοποιηθοῦν γιὰ τὴ γενικώτερη πρόοδο τοῦ τόπου μας. Σ' αὐτὸ τὸ στάδιο εἴμαστε πρόθυμοι νὰ δημοσιεύουμε τμήματα ἀπ' τὶς μελέτες τους ποὺ παρουσιάζουν γενικώτερο ἐνδιαφέρον. Ἀπ' τὸ σημερινό μας τεῦχος ἀρχίζουμε τὴ δημοσίευση ὁρισμένων ἀποσπασμάτων τῆς μελέτης γιὰ τὴν «Ἐργατικὴ Αὐτοδιαχείριση» τοῦ Διδάκτορος τῶν Πολιτικῶν Ἐπιστημῶν τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Παβίας καὶ Διπλωματούχου τοῦ Πανεπιστημιακοῦ Ἰνστιτούτου Εὐρωπαϊκῶν Σπουδῶν Γενεύης κ. Σ. Κ.

Στὴ μελέτη αὐτὴ ἀφοῦ ἀναλύεται ἡ ἔννοια κι οἱ θεωρητικὲς βάσεις τῆς Ἐργατικῆς Αὐτοδιαχείρισης, ἐξετάζονται οἱ ἐμπειρίες ἀπ' τὴν ἐφαρμογή της σ' ὁρισμένες χῶρες μὲ διαφορετικὰ πολιτικὰ καθεστῶτα.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οἱ προοδευτικὲς δυνάμεις τῆς Γηραιᾶς Ἠπείρου ποὺ κατέχονται ὄχι ἀπὸ τὰ κρατικά, τὰ ψυχρά, τὰ κυνικά, τὰ στενὰ οἰκονομικὰ καὶ ἰμπεριαλιστικὰ συμφέροντα, ἀλλὰ ἀπὸ δημοκρατικὰ καὶ σοσιαλιστικὰ ἰδανικά, ἔχουν ἀρχίσει ἐδῶ καὶ μερικὰ χρόνια νὰ προβληματίζονται καὶ νὰ σχεδιάζουν ἐκεῖνες τὶς μελλοντικὲς οἰκονομικὲς καὶ ,κοινωνικες μορφὲς θεσμῶν, ποὺ θὰ πρέπει νὰ ἐφαρμοστοὺν σὲ μιὰ ὑπερεθνική, ἀποκεντροποιημένη καὶ περιφερικοποιημένη Εὐρώπη.

Σ' αὐτὰ τὰ πλαίσια ἔχουν δημιουργηθῆ, ἀπὸ τὰ ἀνώτατα ἐκπαιδευτικὰ ἱδρύματα, ἀπὸ τὶς κομματικὲς καὶ συνδικαλιοτικὲς ὀργανώσεις, τὶς ἐπιτροπὲς μελέτης ἀπὸ εἰδικοὺς ποὺ ἀσχολοῦνται μὲ συγκεκριμένα θέματα ὅπως ἡ «περιφερικοποίηση» κι ἡ «αὐτοδιαχείριση» ποὺ μᾶς ἐνδιαφέρει ἐδῶ.

Ἡ ἔννοια «αὐτοδιαχείριση» ἔχει πάρει τέτοιες διαστάσεις στὸ χῶρο τῆς διανόησης καὶ ἔχει γενικὰ ἐκλαϊκευτῆ στὰ πλατειὰ κοινωνικὰ στρώματα ποὺ ὄχι μόνο δὲν σοκάρει τὴν κυρίαρχη τάξη, ἀλλὰ τουναντίον τὴν ὠθεῖ νὰ κάνει παραχωρήσεις καὶ νὰ ξεπερνάει ἐπίσης τὴν πατροπαράδοτη ὑποσυνείδητη ἐργατικοσυνδικαλιστικὴ λαοφοβία της.

Φυσικά, ἡ παραπάνω ἀνοχὴ δὲν σημαίνει ἀποδοχή, γιατὶ ἡ ἄρχουσα ἐκμεταλλεύτρια τάξη τῶν καπιταλιστικῶν χωρῶν, προσπαθεῖ «ἔμμεσα», διὰ τῆς «εἰρηνικῆς» διαλεκτικῆς ὁδοῦ, νὰ ἐξουδετερώσει αὐτὸ τὸ ὀγκῶδες αὐτοδιαχειριστικὸ κίνημα.

Πιστεύουμε, ὅτι δὲν θὰ τὰ καταφέρει νὰ ἐπιβληθῆ γιατὶ ἡ σκυτάλη τῆς «αὐτοδιαχείρισης» ἔχει ἁπλωθῆ καὶ περάσει στὰ χέρια ὄχι μόνο τῶν ἐργατῶν καὶ ἀγροτῶν, ἀλλὰ καὶ κείνων ποὺ ἐργάζονται στὸν τριτογενῆ τομέα καθὼς ἐπίσης καὶ ἄλλων ἐνδιαμέσων μεσοστρωμάτων τῆς πόλης.

Δὲν χρειάζεται λοιπὸν νὰ κάνουμε βαθυστόχαστους διαλεκτικοὺς συλλογισμοὺς γιὰ νὰ διαπιστώσουμε ὅτι ἡ «αὐτοδιαχείριση», σὰν σύστημα, ἀντιτίθεται ὄχι μόνο στὴν καλοκαμουφλαρισμένη παγίδα τῶν «ἐλεγχομένων» ἀπὸ ἀντιδραστικὰ κι ὀπισθοδρομικὰ καθεστῶτα, ἀστικῶν θεσμῶν ἀλλὰ καὶ σὲ κείνη τὴν διακυβέρνηση μιᾶς χώρας ποὺ ἐφαρμόζει τὴν «τυπική» δημοκρατικὴ διαδικασία κι ἔχει μονοκομματικὸ ἔλεγχο τῆς πολιτικῆς ζωῆς.

Θεωροῦμε ἀναγκαῖο νὰ ἐπιμείνουμε καὶ ν' ἀναλύσουμε σύντομα αὐτὸ τὸν διμέτωπο ἀγῶνα ποὺ διεξάγουν οἱ ὑποστηρικτὲς τῆς «αὐτοδιαχείρισης» ἐναντι, τόσο τοῦ καπιταλισμοῦ, ὅσο καὶ κείνων τῶν κομμουνιστικῶν ἐμπειριῶν ποὺ ἔχουν ἐξελιχθῆ σὲ κρατικὸ καπιταλισμό. (μὲ πρῶτο παράδειγμα τὴν ΕΣΣΔ.)

Γιὰ τοὺς θεωρητικοὺς τῆς «αὐτοδιαχείρισης» πέρασε ἡ ἐποχὴ τῶν συνταγῶν, ποὺ προέρχονται ἀπ' τοὺς ἐγκεφάλους τῆς παγκόσμιας οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς ἐπανάστασης, σύμφωνα μὲ τὶς ὁποῖες ἡ ἑδραίωση κι ἀνάπτυξη τοῦ Σοσιαλισμοῦ θὰ γίνει «ἐκ τῶν ἄνω». Αὐτὴ ἡ θεωρία, ἔτσι ὅπως ἐφαρμόζεται στὴν ΕΣΣΔ, ξεστράτησε ἀπ' τὸ δρόμο τῆς σοσιαλιστικῆς οἰκοδόμησης τῆς χώρας, δημιούργησε τὴν κομματικὴ καὶ κρατικὴ γραφειοκρατία, ποὔχει μεταβληθῆ σὲ κατεστημένο ποὺ μονοπωλεῖ ὅλη τὴν διαδικασία τῶν ἀποφάσεων.

Τὸ ἀστικὸ καθεστὼς μὲ τὴν σειρά του στερεῖται μιᾶς οὐσιαστικῆς «ἄμεσης» δημοκρατίας, γιατὶ ἡ ἐξουσία τῆς κυρίαρχης τάξης δὲν καταργεῖται μὰ τοὐναντίον ἐνισχύεται, διαιωνίζεται καὶ καταλήγει «ὁρισμένες» φορὲς σ' ἕνα καταπιεστικὸ ὁπλοστάσιο.

Εἶναι ἀναμφισβήτητο γεγονός, ὅτι στὶς πολυκομματικὲς ἀστικὲς δημοκρατίες μπορεῖς νὰ ἐξασκήσεις τὸ δικαίωμα τῆς ἀντιπολίτευσης καὶ τῆς ἐλεύθερης συμμετοχῆς σὲ πολυάριθμα ψηφοδέλτια. Δὲν πρέ-

■ Μὲ τὴν εὐκαιρία αὐτῆς τῆς δημοσίευσης θέλω νὰ εὐχαριστήσω μεταξὺ τῶν ἄλλων, τὸν Διευθυντὴ τοῦ Πανεπιστημιακοῦ Ἰνστιτούτου Εὐρωπαϊκῶν Σπουδῶν Γενεύης κι ἔνθερμο φίλο τοῦ Ἑλληνικοῦ Λαοῦ Καθηγητὴ κ. Denis de Rougemont ποὺ μὲ τὴ νηφαλιότητα τῶν κρίσεων, καὶ τὶς εὔστοχες παρατηρήσεις του μὲ βοήθησε στὴν ἐπεξεργασία τῆς μελέτης.

πει δμως νὰ μᾶς διαφεύγει ὅτι ἐὰν νομικὰ οἱ πολίτες ἔχουν τὸ δικαίωμα νὰ θέσουν ὑποψηφιότητα, στὴν πράξη «λίγοι» εἶναι κεῖνοι ποὺ ἔχουν τὴν πιθανότητα ἐκλογῆς. Πράγματι ἂν δὲν ὑπάρχει σωστὴ καὶ δημοκρατικὴ ἀπ' τὴ βάση διάρθρωση τῶν κομμάτων, εἶναι μοιραῖο αὐτοὶ ποὺ λαμβάνουν τὸ χρῖσμα τοῦ ὑποψηφίου νὰ ἔρχονται σὲ συμβιβασμοὺς μὲ τὴν ἀστικὴ οἰκονομικὴ καὶ πολιτικὴ «κάστα», ποὺ τοὺς ἐπιβάλλει, λόγω τοῦ σπουδαίου ρόλου ποὺ διαδραματίζει στὸ ἐσωτερικὸ τῆς χώρας, τὴν ἐκπλήρωση ὑποχρεώσεων καὶ προγράμματος ἀντίθετου πρὸς τὰ λαϊκὰ συμφέροντα.

Ἂς σημειώσουμε ἀκόμα τοὺς συντεχνιακοὺς (φασιστικοῦ τύπου) θεσμούς, ὅπου οἱ ἐκλέχτορές τους ἀπὸ ἀπογοητευτικὰ μειονεκτικὴ θέση, εἶναι ἕτοιμοι νὰ προσφέρουν τὶς γλοιώδεις ὑπηρεσίες τους, σὲ ...-ασκευάσματα πραγματικὰ ἀντιλαϊκά, ποὔχουν σὰν ρόλο τὸν ἐκθειασμὸ τῶν «εὐεργετικῶν» μέτρων τῆς ὀλιγαρχίας.

Παράλληλα βρίσκεται ἔξω ἀπ' τὴν πραγματικότητα ὅποιος πιστέψει στοὺς ἀστοὺς ἰθύνοντες ἢ τὶς ἀλλοτριωτικὲς προπαγανδιστικὲς πλύσεις τῶν μαζικῶν μέσων ἐνημέρωσης καὶ ἐπικοινωνίας τους, ὅτι «ὅλοι» οἱ πολίτες ἔχουν δικαίωμα νὰ θέτουν ὑποψηφιότητα στὶς ἐκλογές. Ποιὸς εἶναι κεῖνος ὁ ἐργάτης, ὁ ἀγρότης, ὁ βιοπαλαιστὴς μεροκαματιάρης ποὺ διαθέτει τὴν οἰκονομικὴ εὐχέρεια γιὰ νὰ διεξάγει μιὰ προεκλογικὴ ἐκστρατεία;

Εἶναι κατὰ συνέπεια ἀπαραίτητο, κατὰ τὴν γνώμη μας, παράλληλα μὲ τὴν κοινοβουλευτικὴ διαδικασία ν' ἀναπτυχθοῦν ζωντανὲς μορφὲς ἄμεσης συμμετοχῆς τῶν ἐργαζομένων, ἡ σπουδαιότητα τῶν ὁποίων δὲν μπορεῖ πιὰ νὰ παραγνωριστῆ στὶς ἀποφάσεις ποὺ τὸν ἀφοροῦν.

Σ' αὐτὰ τὰ πλαίσια κάνει τὴν ἐμφάνισή της ἡ «αὐτοδιαχείριση» σὰν ἕνα οἰκονομικὸ καὶ κοινωνικὸ κριτικὸ σύστημα, ποὔχει σὰν στόχο ν' ἀλλάξει ριζικὰ τὴν δομὴ τῆς τεχνοκρατικῆς νεοκαπιταλιστικῆς διαχείρισης καὶ τοῦ γραφειοκρατικοῦ κρατικοῦ καπιταλισμοῦ.

Ἡ «αὐτοδιαχείριση» δὲν εἶναι ἁπλῆ οὐτοπία, ἢ μιὰ νόθος λύση ποὺ ἐπιδιώκει τὴν «ἐκ τῶν ἔσω»» καλυτέρευση τῆς ἀστικῆς κοινωνίας, μὰ ἕνα ὁλοκληρωμένο αὐθεντικὸ σύστημα ποὺ θέλει ν' ἀντικαταστήσει τὸ ἀστικὸ «προτεκτοράτο» μὲ τὴν ἐνεργὸ συμμετοχή, τόσο στὸν ἔλεγχο τῆς συσσώρευσης τοῦ κεφαλαίου, ὅσο καὶ στὸν ἔλεγχο τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας — στὸ κτίσιμο τοῦ Σοσιαλισμοῦ — τῆς ἀστείρευτης λαϊκῆς δύναμης διὰ μέσου τῶν «ἐργατικῶν συμβουλιῶν».

Πράγματι, ἡ «αὐτοδιαχείριση» προσπαθεῖ νὰ μεταβάλλει, τοὺς ἐργαζομένους ὅλων τῶν κλάδων ἀπὸ ἐνσωματωμένη, δεκτικὴ κι ἀπαθῆ μάζα, μ' ἄλυτα ἐπαγγελματικά, κοινωνικά, μορφωτικὰ καὶ τεχνικὰ προβλήματα, μὲ πολλὲς οἰκονομικὲς ὑποχρεώσεις καὶ λίγα πολιτικὰ δικαιώματα, σὲ μιὰ συνειδητή, «ἄγρυπνη» καὶ «ὀργανωμένη» κοινωνικὴ κινητήρια δύναμη.

Τελικὰ ἡ «αὐτοδιαχείριση» θὰ πάρει τὴ μορφὴ ἑνὸς ἀποκεντρωτικοῦ σοσιαλιστικοῦ συστήματος μὲ οὐσιαστικὴ συμμετοχὴ κι ἐνεργοποίηση ὅλων τῶν ἐργαζομένων, διὰ μέσου τῶν ἐργατικῶν συμβουλίων, στὴ διαχείριση τῶν «κοινωνικοποιημένων» καὶ ὄχι κρατικοποιημένων μέσων παραγωγῆς. Κύριος στόχος της εἶναι ἡ ἐκρίζωση τῆ[illegible] ταλλευτικῆς ἀπληστίας, τῆς ὑπο[illegible]άπτυξ[illegible] μιζέριας, γιὰ νὰ θέσει τὰ ὅρια καὶ [illegible] ἀσφάλιωμα ὄχι μόνο τῆς οἰκονομικῆς καὶ πολιτικῆς ἀνάπτυξης ἀλλὰ τῆς κοινωνικῆς ἰσότητος καὶ δικαιοσύνης.

Ἡ ἀποδοχὴ τῆς αὐτοδιαχείρισης σημαίνει ἀποδοχὴ τῆς βασικῆς ἀρχῆς τοῦ σοσιαλισμοῦ ποὺ ἀναφέρει ὅτι : «Ἡ χειραφέτηση τῶν ἐργαζομένων θἆναι ἔργο αὐτῶν τῶν ἴδιων τῶν ἐργαζομένων». Ἡ ἀποδοχὴ τῆς αὐτοδιαχείρισης δὲν σημαίνει ἀπόρριψη τῶν βασικῶν σταθμῶν τοῦ ἐργατικοῦ κινήματος κατὰ τὸν τελευταῖο αἰώνα. Ἀντίθετα, τὸ θέμα τῆς αὐτοδιαχείρισης στὶς μέρες μας, στηρίζεται στοὺς σταθμοὺς αὐτούς.

Δὲν ἐπιτρέπεται πιὰ σήμερα νὰ μένουμε ἱκανοποιημένοι λέγοντας ὅτι γιὰ ν' ἀρχίσουμε νὰ πραγματοποιοῦμε τὸ σοσιαλισμὸ ἀρκεῖ νὰ χτυπήσουμε τὸ καπιταλιστικὸ σύστημα μὲ τὴν ἐγκατάστασή μας στὴ ἐξουσία στὴ θέση τῶν καπιταλιστῶν καὶ μὲ τὴν ἀφαίρεση ἀπ' τοὺς τελευταίους τῆς ἰδιοκτησίας τῶν μέσων παραγωγῆς. Ἡ σκέψη αὐτὴ μᾶς ἐμποδίζει νὰ δοῦμε πιὸ μακρυά, πιὸ βαθειὰ καὶ στὴ καλύτερη περίπτωση μᾶς κάνει ἁπλοϊκοὺς ἢ οὐτοπικοὺς ἢ τότε σημαίνει ὅτι ζητοῦμε ἀπ' τοὺς ἐργαζόμενους νὰ ἐμπιστευτοῦν «αὐτοὺς ποὺ ξέρουν» ἢ «αὐτοὺς ποὺ θὰ ξέρουν τὶ πρέπει νὰ κάνουν ὅταν θὰ χρειαστῆ» δηλ. ἀκριβῶς ἀντίθετα ἀπ' τὴ βασικὴ ἀρχὴ ὅτι : «Ἡ χειραφέτηση τῶν ἐργαζομένων θἆναι ἔργο αὐτῶν τῶν ἴδιων τῶν ἐργαζομένων».

Α. ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΥΤΟΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Τί ἐννοοῦμε αὐτοδιαχείριση; Ὄχι ἁπλᾶ ἕνα εἶδος διαχείρισης, ἀλλὰ μιὰ κοινωνικὴ κατάσταση (δηλ. ταυτόχρονα μιὰ κατάσταση κοινωνικῆς ἐξέλιξης κι ἕνα κίνημα ποὔχει τάση νὰ τὴν ξεπεράση), ἐπιτρέποντας νὰ πραγματοποιηθῆ αὐτὸ τὸ εἶδος τῆς διαχείρισης. Ὅπως κι ἡ ἰδιοκτησία, ἡ αὐτοδιαχείριση εἶναι μιὰ κοινωνικὴ σχέση, ποὺ πραγματώνει τὸ συμφέρον τῶν κοινωνικῶν ὁμάδων ἢ τῶν ἀτόμων. Ὅμως διαφέρει ἀπ' τοὺς δημοκρατικοὺς τύπους τῆς κυβέρνησης· ἡ αὐτοδιαχείριση δὲν ἐκφράζει μόνο τὰ γενικὰ συμφέροντα τοῦ λαοῦ ἢ τῶν κοινωνικῶν ὁμάδων. Ἕνα σημαντικὸ χαρακτηριστικό της εἶναι ὅτι ἔχει τὴ τάση νὰ διακρίνη τὰ συγκεκριμένα συμφέροντα τῶν ὁμάδων καὶ τὰ συγκεκριμένα συμφέροντα τῶν ἀτόμων. Ἡ αὐτοδιαχείριση τείνει νὰ ἐκφράση, μὲ τρόπο ἄμεσο, τὰ συμφέροντα τῶν ὁμάδων, πρᾶγμα ποὺ σημαίνει ὅτι ἀπομακρύνεται ἀπ' τὴ δημοκρατικὴ ἀρχὴ τῆς γενικῆς ἀντιπροσώπευσης κι ὅτι ἀπομακρύνεται ἐπίσης ἀπ' τὴν ἀρχὴ τῆς θεσμικῆς ἀντιπροσώπευσης γενικὰ (ὑπάρχει λοιπὸν μιὰ στενὴ σχέση μεταξὺ τῆς αὐτοδιαχείρισης καὶ τῆς ἄμεσης δημοκρατίας).

Ἡ γέννηση κι ἡ ἐξέλιξη τῆς κατανομῆς τῆς ἐργασίας ἀπ' τὴ Βιομηχανικὴ Ἐπανάσταση καὶ τὴ ταξικὴ κοινωνία, ἔχουν πραγματικὰ ἐμποδίσει νὰ ἐξαρτηθῆ ἀπ' αὐτὸν τὸν «ἰδανικὸ» προσδιορισμὸ τῆς αὐτοδιαχειρισης, μιὰ κοινωνικὴ δομὴ σὲ μεγάλη ἔνταση ποὺ πραγματικὰ ὑπάρχει· καὶ σὰν παράδειγμα, τὸ κράτος. Μ' αὐτὸ τὸ πνεῦμα μποροῦμε νὰ μιλήσουμε γιὰ μιὰ κάποια σύνδεση τῆς αὐτοδια-

χείρισης στὴ διάρκεια τῆς μεγάλης ἐξέλιξης τῆς ταξικῆς κοινωνίας, ποὺ προετοιμάζει ταυτόχρονα τὶς συνθῆκες μιᾶς πιὸ βαθειᾶς αὐτορρύθμισης ποὺ θὰ ἐπακολουθήση.

Ἡ αὐτοδιαχείριση εἶναι τότε «φυσιολογική» ἐνῶ τὸ κράτος δὲν εἶναι. Ἂν ἀνατρέξουμε στὴ κατανομὴ τῶν κοινωνικῶν δομῶν, τὴν υἱοθετημένη ἀπὸ ὁρισμένους κοινωνιολόγους μὲ βάση τὶς κοινωνικὲς δομὲς σὲ μικρὴ ἔκταση (οἰκογένεια κ. ἄ.) δομὲς μεγάλης ἔκτασης (κράτος, ἐκκλησίες σὲ διεθνῆ χῶρο) καὶ δομὲς μέσης ἔκτασης (κοινότητες, περιοχὲς κ. ἄ.) βλέπουμε ὅτι ἡ αὐτοδιαχείριση μπορεῖ νὰ συμπεριλάβη ἔξω ἀπ' τὶς δομὲς μικρῆς ἔκτασης, ὁρισμένες δομὲς μέσης ἔκτασης. Ἡ σχετικότητα τῶν δομῶν μέσης ἔκτασης στὴ κρατικὴ καὶ πολιτικὴ ἐξουσία, ποὔχει πάντα τὸ χαρακτῆρα μιᾶς αὐτονομίας σχετικῆς μὲ αὐτὲς τὶς δομὲς σὲ συσχετισμὸ μὲ τὴν κρατικὴ ἐξουσία, περιλαμβάνει συχνὰ μιὰ ἄποψη ὄχι ἱστορική, μὲ βάση ὅτι ἡ οὐσία κι ἡ φύση τῆς αὐτοδιαχείρισης παραμένουν πάντα ἴδιες σὲ χῶρο καὶ χρόνο κι εἶναι τελικὰ «περιφερειακὲς» σχετικὰ μὲ τὶς πηγὲς καὶ τὶς πραγματικὲς δυνάμεις τῆς κοινωνίας. Ἡ αὐτοδιαχείριση φτάνει ἔτσι σὲ μιὰ σημαντικὴ ἀντίθεση μὲ τὸ κράτος.

Ἡ αὐτοδιαχείριση ὅλης τῆς κοινωνίας (ἡ μαρξιστικὴ ὁρολογία ἀναφέρνει τὴν «κοινωνικὴ» αὐτοδιαχείριση) στὴν ἱστορική της ἐξέλιξη, χωρὶς ἐπιφύλαξη στὸ ἀρχικὸ στάδιο τῆς ἀνθρώπινης ἱστορίας, δὲν εἶναι παρὰ ἕνα δεδομένο ἢ ἕνα ἰδανικό. Αὐτὸ τὸ ἰδανικὸ κι οἱ προοπτικὲς τῆς αὐτοδιαχείρισης εἶναι συνδεδεμένες μὲ τὴν ἀνάπτυξη τῆς γνώσης, τῆς βελτίωσης, τῆς δημιουργικῆς δραστηριότητας, ποὺ εἶναι ὅλα στενὰ συνδεμένα μὲ τὴ δραστηριότητα τῶν ὁμάδων τῶν ὀργανωμένων συμφερόντων, τῆς αὐτονομίας καὶ τοῦ συγκεντρωτισμοῦ τῶν ἐξουσιαστικῶν δυνάμεων τῆς κοινωνίας.

Ἡ Συνομοσπονδία τῶν Γάλλων Ἐργατῶν δήλωνε τὸν Μάϊο τοῦ 1968 :

«Ἡ βιομηχανικὴ καὶ διοικητικὴ μοναρχία πρέπει νὰ ἀντικατασταθῆ ἀπὸ δημοκρατικὲς δομές μὲ βάση τὴν αὐτοδιαχείριση».

Γιὰ πρώτη φορὰ στὴ Γαλλία μιὰ συνομοσπονδία πρότεινε τὴν αὐτοδιαχείριση σὰν σύστημα κοινωνικῆς ὀργάνωσης ποὺ πλησιάζει περισσότερο στὴν ἀπαίτηση τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ὑπευθυνότητας τῶν ἀνθρώπων.

Κι εἶναι βέβαιο ὅτι δὲν πρόκειται γιὰ σκοπὸ ποὺ εὔκολα μπορεῖ νὰ ἐπιτευχθῆ. Ἄλλωστε κανεὶς δὲν ἀρνεῖται ποτὲ τὶς δυσκολίες. Ἡ προτεραιότητα στὴ μονάδα ἐργασίας, στὸ περιεχόμενο καὶ στὸ σκοπὸ τῆς ἐργασίας, στὸν ἀνταγωνισμό, προϋποθέτει βέβαια, τὴ νίκη τῆς αὐτοδιαχείρισης σ'ἕνα σύνολο χωρῶν ποὺ ἐφαρμόζουν μεταξύ τους τὴ διεθνῆ κατανομὴ τῆς ἐργασίας κι ἐμπνέονται ἀπ' τὶς ἴδιες ἀρχές. Πρέπει ἐπίσης νὰ ὑπογραμμιστῆ ὅτι στὸ ἐπίπεδο τῆς καθημερινῆς ζωῆς ὑπάρχει μιὰ ἔλλειψη ἐμπιστοσύνης στὸ σύστημα τῆς αὐτοδιαχείρισης ποὔχει ἐξαπλωθῆ πρὸ παντὸς σὲ χῶρες ὅπου δὲν ὑπάρχει κανένας τύπος αὐτοδιαχείρισης.

Ἀντίθετα, ἐκεῖ ὅπου, ὅπως π. χ, στὴ Γιουγκοσλαβία, ἐφαρμόζοντας σχέδια γενικὰ καὶ μερικά, ὄχι μόνο αὐξήθηκε ἡ ἐμπιστοσύνη ἀλλὰ ὁ Καρντέλι μπορεῖ νὰ δηλώνη, ὅτι στὸ μέλλον στὴ χώρα του «καμμιὰ πολιτικὴ δύναμη δὲν μπορεῖ νὰ ἐκφραστῆ ἀνοιχτὰ κατὰ τῆς αὐτοδιαχείρισης χωρὶς νὰ κινδυνεύη νὰ συγκρουστῆ ἄμεσα μὲ τὶς ὑπάρχουσες ἀντιλήψεις στὶς ἐργατικὲς μάζες». Κι ὁ Καρντέλι προσθέτει «Σ' ὅλο αὐτὸ τὸ διάστημα, ἡ αὐτοδιαχείριση ἀναπτύχτηκε ἀντιμετωπίζοντας συνεχῶς ἀντιδράσεις. Αὐτὲς ἔμελλαν νὰ ἰσχυροποιηθοῦν ἰδιαίτερα γύρω στὰ 1960, ὅταν ἕνα μέρος τῆς τεχνοκρατίας ἄρχισε νὰ συνδέεται μὲ τὶς δογματικὲς δυνάμεις. Ἀλλὰ ἡ πίεση ἀκριβῶς τῶν ἐργατικῶν μαζῶν ἐπέβαλε μιὰ ἀνάπτυξη πρὸς τὴν κατεύθυνση τῆς προόδου».

β. Η ΑΥΤΟΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΠ' ΤΗ ΣΚΟΠΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ

ΠΟΥ ΕΦΑΡΜΟΖΕΤΑΙ Η ΑΥΤΟΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

Ὅταν οἱ ἐργαζόμενοι μιλοῦν σήμερα γι' αὐτοδιαχείριση σκέπτονται βασικὰ τὴν ἐπιχείρηση ποὺ ἐργάζονται. Αὐτὸ εἶναι φυσικὸ γιὰ δύο λόγους : Ἀρχικὰ γιατὶ στὴν ἐπιχείρηση, περνοῦν τὰ περισσότερα χρόνια τῆς ζωῆς τους κι ἐκεῖ νοιώθουν μέρα μὲ τὴ μέρα τὴ μὴ χειραφέτηση τους κι ἔπειτα γιατὶ ἡ ἐπιχείρηση ἀναγνωρίζεται σήμερα, σὰν τὸ πρωτόγονο κύτταρο τῆς οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς ζωῆς. Γιὰ τοὺς ἐργαζόμενους, ὁ σοσιαλισμὸς ποὺ ἐπιθυμοῦν, πρέπει νἆναι μιὰ πραγματικότητα ποὺ θὰ τὴν αἰσθάνονται, προπάντων στὴν ἐπιχείρηση.

Ἀλλὰ οἱ ἐργαζόμενοι γνωρίζουν καλὰ ὅτι ἡ ἐπιχείρηση «τους», δὲν εἶναι μεμονωμένη· ὑποφέρουν ἀρκετὰ ἀπ' τὶς συνέπειες τοῦ συναγωνισμοῦ ὥστε νὰ ξέρουν ὅτι ἡ ἐπιχείρησή τους «εἶναι μπλεγμένη» σ' ἕνα σύνολο ἐπιχειρήσεων σ' ἐθνικὴ καὶ διεθνῆ κλίμακα. Ἡ αὐτοδιαχείριση στὸ ἐπίπεδο κάθε ἐπιχείρησης, θέτει λοιπὸν τὸ πρόβλημα τῆς αὐτοδιαχείρισης τοῦ συνόλου τῶν ἐπιχειρήσεων ἑνὸς ἴδιου κλάδου στὴ χώρα καὶ σὲ διεθνῆ κλίμακα.

Μ' ἄλλα λόγια πρέπει νὰ διακρίνουμε τὴν αὐτοδιαχείριση σὲ τρία βασικὰ ἐπίπεδα.

1. Ἡ ἐπιχείρηση.
2. Οἱ ἐπιχειρήσεις ἑνὸς ἢ δύο κλάδων.
3. Τὸ σύνολο τῶν ἐπιχειρήσεων.

Καὶ γιὰ τὰ ἐπίπεδα 2 καὶ 3 μποροῦν νὰ διακριθοῦν ἐνδιάμεσα ἐπίπεδα. Ἡ περιοχή, ἡ χώρα, μιὰ ὁμάδα χωρῶν.

Οἱ κύριοι τομεῖς μέσα στοὺς ὁποίους πρέπει νὰ λαμβάνονται οἱ βασικὲς ἀποφάσεις, ὥστε ἡ ἐπιχείρηση νὰ λειτουργῆ μακροχρόνια εἶναι :

1. Ὁ τομέας ὀργάνωσης ἐργασίας: Καταμερισμὸς ἀπασχόλησης καὶ λειτουργίας, ρυθμοί, ἐντολὲς κ.τ.λ.
2. Ὁ τομέας τοῦ προσωπικοῦ: Ἐπαγγελματικὴ σταδιοδρομία προαγωγές, ἀλλαγές, γῆρας, ἄδειες.
3. Ὁ τομέας τῆς οἰκονομικῆς κι ἐμπορικῆς διεύθυνσης: τὶ νὰ παράγη, σὲ ποιὰ ποσότητα, μὲ ποιὰ τιμή, ἐπέκταση κ. ἄ.
4. Ὁ τομέας τῶν τεχνολογικῶν μέσων παραγωγῆς: Ἐκλογὴ μέσων καὶ μεθόδων, διάρκεια ἐργασίας κ. ἄ.
5. Ὁ τομέας γενικῆς ὀργάνωσης ἐπιχείρησης: δομή, διεύθυνση κ. ἄ.

Γιὰ τὸν καθένα ἀπ' αὐτοὺς τοὺς τομεῖς πρέπει ν' ἀναρωτηθοῦμε ποιὸς ἀποφασίζει, τὶ καὶ πῶς.

(Συνεχίζεται)

31

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΓΙΑ ΤΑ "ΤΕΤΡΑΔΙΑ". — Μὲ Χ σημειώνω ἐκείνους ποὺ ἴσως πιθανὸ νὰ γίνουν ἐπιτοπικοὶ ὑποπράκτορες γιὰ τὸ περιοδικό.

IRENE DROIT, 10 Avenue JUNOT – Paris 18e [10 Ἀντίτυπα]
MICK WILLIAMS BBC Greek Section – Bush House LONDON WC2
• D. OPROPOULOS, 8 Rue des Mariniers – App. 94 – Bat. B3 Paris 75014
X AVI GATENIO – ZALMAN SHNIOR 18 – RAMOT-REMEZ – HAIFA – ISRAEL – (Νὰ τοῦ σταλοῦν 20 τεύχη)
X KAPSALOPOULOS GIORGOS – PFERNKORNGASSE 24/3/9 1100 WIEN
HATZIS GIORGOS – ANZENGRUBERGASSE 13/19 1050 WIEN
GRIECHISCHER STUDENTE VEREIN – WIEN 1040 – TREITL STRASSE 3
(Νὰ σταλοῦν 10 τεύχη)
KONSTANTINOS HATZIPAVLOU – KRALJA VLADIMIRA 33 – 1100 BEOGRAD
CHRYSOSTOMOS ANASTASIOU – STUDENTSKI GRAD 120 NOVI BEOGRAD
АНДРЕАС АПОСТОЛУ – СОФИЯ ДЕРВЕНИЦА БЛОК 2 – СТАЯ 608 BULGARIE
MEDJUNARODNO ODELENJE. CK SKJ (RELATIONS INTERNATIONALES) BEOGRAD

LEFTERIS MAVROUDIS 27 MARTA BR. 26 – BEOGRAD
X KALINA KARADROV BUL. REVOLUCIJE BR. 20 – BEOGRAD
(Νὰ τῆς σταλοῦν 5)
ΑΓΓΕΛΟΣ ΕΛΕΦΑΝΤΗΣ 4 Rue de Golf Paris V
ALEXANDROS LYKOUREZOS, 4 Rue LHOMOND Paris V
X FILIPPOS FILAKTOS ZGORZELEC UL. STASZICA 3/3 POLOGNE
(Νὰ τοῦ σταλοῦν 5–10)
THIMIOS DIMOULAS – 1918, CHANNING #C – BERKELEY. CALIFORNIA
X NIKOS TRICHOPOULOS – 51 AACHEN – HEIN. GOERGEN STR 11 Allemagne
X NIKOS ZAMPOGLOU – AUF DER HÖRN 51 – 51 AACHEN – (5 ΤΕΥΧΗ)
XX VASILIOS GAITANOS – 4939 N. KEDZIE – CHICAGO 60625 ILL. (50 ΤΕΥΧΗ)

X NIKIFOROS TSAROUCHAS – 8042 GRATZ ST. PETER STRASSE 6 AUSTRIA (50 ΤΕΥΧΗ)

ΝΑ ΣΤΑΛΕΙ ΕΠΕΙΓΟΝΤΩΣ
Σ' ΚΛΕΑΝΘΗ ΓΡΙΒΑ

<u>ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ για τα τετράδια</u> - Με Χ σημειώνω εκείνους που έχω αλλάξει
να γίνει αποστολή ... για το εξωτερικό.

IRENE DRAIT, Avenue 10 JUNOT - Paris 18e [1ο Αντίτυπο]
NICK WILLIAMS BBC Greek Section - Bush House London WC2
● D. OPROPOULOS, 8 Rue des Marzinees - App. 14 - Bat. B3 Paris 75014
AVI GATENIO - ZALMAN SHNIOR 18 - RAMOT-REMEZ - HAIFA - ISRAEL
- (Να του στείλω 20 τεύχη)
X KAPSALOPOULOS GIORGOS - FERNKORNGASSE 24/3/9 1100 WIEN
HATZIS GIORGOS - ANZENGRUBERGASSE 13/14 1050 WIEN
GRIECHISHER STUDENTE VEREIN - WIEN 1040 - TREITLSTRASSE 3
(Να στείλω 10 τεύχη)
KONSTANTINOS HATZIPAVLOU - KRALJA VLADIMIRA 33 - 1100 BEOGRAD
CHRYSOSTOMOS ANASTASIOU - STUDENTSKI GRAD 420 NOVI BEOGRAD
Андреас Апостолу - София Дервеница блок 2 - СМАА 603
BULGARIE
MEDJUNARODNO ODELENJE. CK SKJ (Relations Internationales)
BEOGRAD
LEFTERIS MAVROUDIS 27 MARTA BR. 26 - BEOGRAD
X KALINA KARADZOV BUL. REVOLUCIJE BR 20 - BEOGRAD
(Να τις στείλω 5)
[illegible] ΣΤΕΦΑΝΙΤΗΣ 4 Rue de Golf Paris V
ALEXANDROS LYKOUREZOS, 4 Rue Lhomond Paris V
X FILIPPOS ~~[illegible]~~ FILAKTOS ZGORZELEC
UL. STASZICA 3/3 POLOGNE
(Να τις στείλω 5-10)
THIMIOS DIMOULAS - 1918, CHANNING #C. BERKELEY. CALIFORNIA
X NIKOS TRICHOPOULOS - 51 AACHEN - HEIN. GOERGENSTR 11 Allemagne
X NIKOS ZAMPOULOS - AUF DER HÖRN 51 - 51 AACHEN - (5 τεύχη)
XX VASILIOS GAITANOS - 4934 N. KEDZIE - CHICAGO 60625 ILL.
(50 τεύχη)
X NIKIFORO TSAROUCHAS. 8042 GRATZ Austria
ST. PETER STRASSE 6
(50 τεύχη)

Να στείλω επιστολές
σε [illegible] ΡΙΒΑ

32

πολιτικη
επιθεωρηση

ΤΑ ΤΕΤΡΑΔΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΟΥ ΕΑΣ

ΕΛΛΑΔΑ 1973 ΕΤΟΣ **0**

ΑΝΤΙΣΤΑΣΗ η ΑΝΤΙΠΟΛΙΤΕΥΣΗ

Γενναρης
Φλεβαρης **1973**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

	Σελίδες
Τί θέλουν τά Τετράδια	1
Χωρίς Αὐταπάτες	4
Ἀνακωχή στό Βιέτ-Νάμ	6
Ἑλλάδα 1973-ἔτος μηδέν;	8
Οἱ πολιτικοί κρατούμενοι	16
Συμβολή στό ξεπέρασμα τῆς κρίσης	18
Φωτιά καί τσεκούρι στούς Ἀμερικάνους	25
Ἀντίσταση ἤ Ἀντιπολίτευση	31
Κίνημα μαζῶν,πολιτιστική ἐπανάσταση, σοσιαλιστική ἀλλαγή	41
Δημήτρης Ταλαγάνης	49
Τό κίνημα πρός τό σοσιαλισμό	53
Τετράδιο 1ο: Τό Χρονικό τοῦ Ε.Α.Σ. Μέρος πρῶτο.Σελίδες 1-34.	

ΕΞΩΦΥΛΛΟ: Δ.Ταλαγάνη

COPYRIGHT 1973 LES CAHIERS DE LA DEMOCRATIE.

LES CAHIERS DE LA DEMOCRATIE. Editeur responsable selon la loi :Jean-Pierre Boyer, 76,rue Monge,Paris 75005.

imprimerie spéciale:Les Cahiers de la Démocratie.J.P.Boyer,76,rue Monge,Paris 75005.

ΤΙ ΘΕΛΟΥΝ ΤΑ ΤΕΤΡΑΔΙΑ

Πεντέμιση χρόνια ἡ χούντα κυβερνᾶ τήν χώρα μας.'Η κατάληψη τῆς ἐξουσίας ἀπ'τούς συνταγματάρχες ξεσήκωσε μολοτοῦτο μιάν ἐλπίδα στούς κόλπους τῆς ἑλληνικῆς 'Αριστερᾶς.'Ελπίσαμε γιά μία στιγμή μιάν ἑνοποίηση τῆς 'Αριστερᾶς μέσα στό ἀντιστασιακό κίνημα,τήν παγκόσμια ἀλληλεγγύη ἐνατίον τῆς χούντας,μιάν ἑλληνική νεολαία ἕτοιμη γιά τόν ἀντιφασιστικό ἀγώνα.Σήμερα πρέπει ν'ἀναγνωριστεῖ ὅτι αὐτή ἡ ἐλπίδα δέν εἶναι παρά μιά νοσταλγική εἰκόνα.

Ποιός εἶναι ὑπεύθυνος;'Η ἀπάντηση σ'αὐτή τήν ἐρώτηση ἔχει σήμερα σχετική μόνο σημασία.Δέν μπορεῖ παρά νά ξεσηκώσει παλιές πολεμικές,ἄσκοπες συζητήσεις.Σήμερα τό πρόβλημα βρίσκεται ἀλλοῦ.

Μιά ἀναγκαιότητα γίνεται ὅλο καί περισσότερο αἰσθητή.Μιά ζωτική ἀναγκαιότητα γιά τό μέλλον τοῦ λαοῦ μας. Πέρνει τή μορφή ἑνός ξεκαθαρίσματος πού πρέπει νά γίνει πέρα ἀπό κάθε ἐσωτερική διαμάχη,πέρα ἀπ'τά σύνορα πού ἡ 'Αριστερά ὑψώνει ἀνάμεσα στούς ἰδιαίτερους σχηματισμούς της.Αὐτό τό ξεκαθάρισμα πρέπει νά γίνει μέ πνεῦμα ἀπόλυτης σαφήνειας καί μέ βαθύ ρεαλισμό.'Απαιτεῖ πάνω ἀπ'ὅλα νά ξαναπάρουμε ἐπαφή μέ τήν πραγματικότητα τῆς χώρας μας. Μεταβαλλόμενη πραγματικότητα πού γιά νά γίνει κατανοητή χρειάζεται νά διαλυθοῦν τά προκατασκευασμένα καί ἁπλοϊκά σχήματα καί παράλληλα νά γίνει μιά προσπάθεια γιά πολύ - μορφη καί ὁλοκληρωτική ἀνάλυση.Δέν ὑπάρχει ἀλήθεια ἀμε - τακίνητη,δοσμένη μιά γιά πάντα."Αν δέν σκύψουμε πάνω στά προβλήματα τῆς κοινωνίας μας(οἰκονομικά,πολιτικά,κοινω - νικά),ἄν δέν καταλάβουμε τίς ἀντιφάσεις της,τίς κατευθυντήριες γραμμές τῆς ἐξέλιξής της,τήν κινητικότητά της,θά

ξεπεραστοῦμε ἀπ'τήν ἱστορία σάν 'Αριστεροί καί θά δοκιμάσουμε νέες ἐκπλήξεις καί ἀπογοητεύσεις.῾Η ἀναζήτηση πρέπει νά συ[illegible]στεῖ μέ τήν πληροφόρηση πού δέν ἔχει σάν ἀντικειμενικό σκοπό τήν προπαγάνδα.Διαφορετικά μένει μακροπρόθεσμα κι'ἀναπόφευκτα χωρίς ἀποτέλεσμα καί στερεύει.῾Η πληροφόρηση πρέπει ν'ἀποχτήσει μιάν ἄλλη ποιότητα,νά χρησιμέψει σάν βάση στήν ἀναζήτηση καί τήν δράση μας.

Συνειδητοποιῶντας τήν ἀνάγκη ἑνός ξεκαθαρίσματος πάνω στά προβλήματα πού δημιουργοῦνται ἀπ'τήν ἴδια τήν πραγματικότητα τῆς χώρας μας.

Συνειδητοποιῶντας ὅτι ἡ ῾Ελλάδα περνάει ἀπό μιά διαδικασία μεταβολῶν κάθε εἴδους.

Συνειδητοποιῶντας ὅτι,τόσο στήν ῾Ελλάδα ὅσο καί στούς κόλπους τῆς πολιτικῆς καί οἰκονομικῆς Διασπορᾶς,ὑπάρχει μιά γενική θέληση γιά μιά νέα θεώρηση τῶν πραγμάτων,μιά ἐπιθυμία ξεπεράσματος τοῦ ἀδιέξοδου τῆς σκέψης καί τῆς πράξης.

Συνειδητοποιῶντας ὅτι ἡ ῾Ελληνική 'Αριστερά,ἀνεξάρτητα ἀπό τίς ἰδιαίτερές μας τοποθετήσεις σ'ἕναν ὁποιοδήποτε πολιτικό σχηματισμό,πρέπει νά ἐγκαινιάσει ἕναν ἐποικοδομητικό καί ἀποτελεσματικό διάλογο ἀνάμεσα στά μέλη της : ἀποφασίσαμε νά ἐκδόσουμε"Τά Τετράδια τῆς Δημοκρατίας".Εἴμαστε μιά ὁμάδα δημοκρατῶν πού μέ ἀπόλυτη ἀνεξαρτησία ἀπέναντι σέ πρόσωπα ἤ ὀργανώσεις,θά χρησιμέψουμε σάν σημεῖο συνάντησης ἰδεῶν,θά προκαλέσουμε συζητήσεις ὅσο τό δυνατόν πιό πλατειές καί σοβαρές,πού δέν θἄναι πιά προνόμιο τῶν"μυημένων"ἀλλ'ἀντίθετα θά εἶναι προσιτές στόν πιό μεγάλο ἀριθμό ῾Ελλήνων.

Πιστεύουμε ἀκράδαντα πώς ἐκδίδοντας τά"Τετράδια τῆς Δημοκρατίας",μέ εὐρύτατο πνεῦμα καί χάρη στή συνεργασία ἑνός ὅλο καί πιό μεγάλου ἀριθμοῦ 'Αριστερῶν,θά μπορέσουμε νά συμβάλλουμε στήν ἀναγέννηση αὐτῆς τῆς κομματιασμένης σήμερα 'Αριστερᾶς.῞Οτι θά μπορέσουμε νά κεντρίσουμε τήν θέληση καί νά προσελκύσουμε νέες δυνάμεις πού βρίσκονται ἀκόμα διασκορπισμένες ἤ ἀπομονωμένες.

Αὐτή ἡ ἀναγεννητική προσπάθεια θά ἦταν δυνατόν νά χρη-

σιμοποιηθεῖ σάν άφετηρία γιά ἕνα σοσιαλιστικό κίνημα,ἱκανό μέ τήν παρουσία καί τήν δράση του στίς καθημερινές μάχες τοῦ λαοῦ μας,νά γίνει ἡ διάδοχη κατάσταση στό σημερινό καθεστώς.

πιταφιος Τα λαγανη

ΧΩΡΙΣ ΑΥΤΑΠΑΤΕΣ

Κάθε πρωτοχρονιά έχει δύο αιώνια ανθρώπινα χαρακτηριστικά,τήν λήθη καί τήν ελπίδα.'Αντιστοιχοῦν στόν θάνατο καί τήν ἀνανέωση τοῦ ἡλιακοῦ ἔτους,διάκρισης τοῦ χρόνου πού προτιμοῦν οἱ δυτικές κοινωνίες γιά νά σημαδεύουν τόν ρυθμό τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς.Βιαζόμαστε νά θάψουμε τίς δύσκολες στιγμές τοῦ χρόνου πού πέρασε κάτω ἀπό καινούργιες ἐλπίδες καί φιλόδοξα σχέδια γιά τόν καινούργιο.

Στήν δικτατορευόμενη 'Ελλάδα οἱ δύο αὐτές στιγμές ἔπερναν συγκε - κριμένη πολιτική μορφή ἀκόμα καί γιά τούς πιό ἀπολιτικούς συμπατριῶτες μας.

'Από τή μιά μεριά.Τό δέος γιά τήν ἀνυπόφορα παράλογη ἀλλοτρίωση ἑνός ἔθνους,μέ τέτοιες δημοκρατικές παραδόσεις,ἀπό τίς πιό στοιχειώδεις ἀποφάσεις πού χαράζουν τό μέλλον του.'Η ἀπογοήτευση καί ἡ ταπείνωση γιά τήν ἀπάθεια τῶν ἄλλων καί τήν ἀδυναμία τοῦ καθενός,πού ἔκανε τό πολιτειακό ἀδιέξοδο τῆς κοινωνίας ἐξειδικευμένο ὑπαρξιακό πρόβλημα τοῦ κάθε Ρωμηοῦ.

'Από τήν ἄλλη μεριά.'Η ψιθυριστή ἤ φωναχτή ἐλπίδα γιά κάθε λογῆς μεταμορφώσεις,ἐξελίξεις,ντόπιους ἤ ξένους ἀπό μηχανῆς θεούς πού κάθε τέτοια ἐποχή ζωήρευε καθώς τήν τροφοδοτοῦσαν ἐπιτήδεια οἱ ἑλληνοχρι - στουγεννιάτικες ἐκδηλώσεις τοῦ δικτάτορα.

'Η ἀναγέννηση,χρόνο μέ τόν χρόνο,αὐτοῦ τοῦ κύματος ἐλπίδας πού πάντα ξεφούσκωνε σ'ἕνα ἀσυνάρτητο μνημεῖο δημαγωγίας καί κυνισμοῦ,συγκινεῖ μέ τήν τραγικότητά της.Γιά τήν λογική ἀνάλυση ὅμως αὐτό πού μένει εἶναι ὁ πολιτικός ἀπροσανατολισμός.

Πῶς νά ἐξηγήσει κανείς ἀλλοιῶς τό φαινόμενο παρά μέ τήν ἀπόσταση λόγων καί πραγμάτων,ἀντικείμενου καί ὑποκείμενου τῆς ἱστορίας ποὔγινε ἡ μοῖρα τοῦ λαοῦ μας ἐδῶ καί ἕξη χρόνια.

Οἱ Ἕλληνες ὕψωσαν μπροστά στό καθεστώς τήν ἀπόλυτη ἄρνηση.Μιά τέτοια στάση ξεπερνάει τά ὅρια τῆς πολιτικῆς συγκυρίας ἤ ἀκόμα τά τῆς ἐ-

παναστατικῆς στρατηγικῆς.Γίνεται ἕνα πολιτιστικό ὁρόσημο στά χιλιάδες χρόνια ἐπιβίωσης τοῦ ἔθνους μας.Μέσα στό σημερινό κόσμο," εἶμαι Ἕλ - ληνας " γίνεται ἔτσι ξανά κάτι πολύ συγκεκριμένο.Σημαίνει " διατηροῦ-μαι ἐλεύθερος ".

Ὅμως τήν ἴδια στιγμή ἡ ἔλλειψη προοπτικῆς," οἱ φίλοι " πού "σοῦ κρύβουν τήν ἀλήθεια",ἡ γενικευμένη καί ἐντεινόμενη χρεωκοπία τῶν ἐκ-πρόσωπων τοῦ λαϊκοῦ κινήματος,συλλογικά καί ἀτομικά,ἔδιναν αὐτή τή σχιζοφρενική ἔνταση στίς διαφευδόμενες μέ ἐτήσια περιοδικότητα ἐλπί-δες γιά μιά αὐτοδύναμη ἐξέλιξη τοῦ καθεστῶτος,στήν καλλιέργεια τῆς αὐταπάτης,προϊόντος καί συντελεστή τοῦ πολιτικοῦ εὐνουχισμοῦ τοῦ λα-οῦ μας.Οἱ ψιθυρισμοί αὐτοί ἦταν μιά κάποια λύσις.

Ἡ φετεινή πρωτοχρονιά ξεχωρίζει στή σκοτεινή ἑξαετία ἀκριβῶς γιατί ἡ ἔνταση τῶν προσδοκιῶν ἦταν ποιοτικά χαμηλώτερη ἀπό κάθε ἄλλη φορά.Ὁ λαός δέχτηκε τό 1973 ἔχοντας λιγότερα νά χάσει κι'ἐλπίζοντας λιγότερα νά κερδίσει.

Βαριά χρονιά τό 1972.Τό ἑλληνικό οἰκονομικό "θαῦμα" ἔχασε τά φανταχτερά φτερά του καί ἐμφανίστηκε μέ τό ἀποτρόπαιο καί ἁρπαχτικό πρόσωπο τοῦ ἀχαλίνωτου καπιταλισμοῦ.Στή χώρα ὅπου οἱ πλούσιοι πληρώ-νουν τούς λιγότερους καί οἱ φτωχοί τούς περισσότερους φόρους στήν Εὐρώπη ἀνέβηκαν οἱ τιμές γρηγορότερα ἀπό τούς μισθούς.Μέσα ἀπό τά κά-θε λογῆς σκάνδαλα μορφοποιεῖται τό σημαντικότερο στρῶμα νεόπλουτων πού δημιουργήθηκε ποτέ.Μπροστά τους ὠχριοῦν οἱ μαυραγορίτες τῆς κα-τοχῆς.Στό βωμό τῆς συσώρευσης καί τοῦ εὔκολου κέρδους θυσιάζεται ἡ χώρα ἀκόμη καί σάν γεωγραφικός χῶρος.Ἔγιναν πιά καθημερινά τά προ-βλήματα ποιότητας τῆς ζωῆς.Ἡ ἔκδοση καί ἐξαφάνιση τοῦ Ἀντί,οἱ φοι-τητικές ἀρχαιρεσίες καί οἱ πολιτικές δίκες ἔδειξαν ποιές εἶναι οἱ δυνατότητες πολιτικῆς πάλης καί τά ὅριά τους.

Πέρα ἀπό τίς ἀναπροσαρμογές καί τίς μεταρρυθμίσεις τοῦ καταπι-εστικοῦ μηχανισμοῦ,τό καθεστώς παρέμεινε βασικά ἀκίνητο.Οὔτε τούς ὅμηρους πολιτικούς κρατούμενους σκοπεύει νά στερηθεῖ,οὔτε δημοτικές ἐκλογές νά κάνει,οὔτε τή σκιά τοῦ στρατιωτικοῦ νόμου νά σηκώσει πάνω ἀπό τήν Ἀθήνα.Ἴσως,τό πολύ-πολύ νά μᾶς δώσει κανένα πολιτικό παιχ-νίδι ὅπως τήν ἀνανέωση τῆς Συμβουλευτικῆς μέ καθολική ψηφοφορία ἀλλά μέ προκαθορισμένους ὑποψήφιους.

Ἴσως ὅμως καί νά δοῦμε φέτος νά ξεπηδάει ἡ σοβαρή μορφή πάλης κατά τῆς δικτατορίας,πού λέγεται ἀλλιῶς πάλη τῶν τάξεων.

ΑΝΑΚΩΧΗ ΣΤΟ ΒΙΕΤΝΑΜ

'Υπογράφτηκε ἡ ἀνακωχή στό Βιέτ-Νάμ πού κερίμενε μέ τόση ἀγωνία ὅλη ἡ γῆ.Μπροστά σ'ἕνα τόσο σημαντικό γεγονός,κάθε ἄλλη διεθνής ἐξέλιξη περνάει σέ δεύτερη μοῖρα.Τό τέλος αὐτῆς τῆς ἔνοπλης σύγκρουσης,πού κράτησε τόσο ὥστε οἱ περισσότεροι νά ἀγνοοῦν ἤ νά ἔχουν ξεχάσει τό ξεκίνημα της, ἐγκαινιάζει μιά καινούργια ἐποχή στίς σχέσεις ἀνάμεσα στίς μεγάλες δυνάμεις.Θἄταν σχηματικό καί ἁπλοϊκό,γιά νά μή ποῦμε μιά ἐξαπάτηση,νά μείνουμε στίς φράσεις τοῦ εἴδους:" νίκη τοῦ βιετναμέζικου λαοῦ-ἧττα τῶν 'Αμερικάνων ἰμπεριαλιστῶν".'Η ἀνακωχή εἶναι ἀναμφισβήτητα καί τό ἕνα καί τό ἄλλο , ἀλλά ταυτόχρονα κάτι πολύ πιό περίπλοκο.

'Ο πόλεμος τοῦ Βιέτ-Νάμ ἀρχίζει ἀμέσως μετά τό τέλος τοῦ δεύτερου παγκόσμιου πόλεμου.Εἶναι ἀπαραίτητο σήμερα νά ξεχωρίσουμε τίς ἰδιομορφίες του καί τήν γενικώτερη σημασία του.'Αποικία τῆς Γαλλίας,ἡ χώρα αὐτή ρίχνεται στήν ἔνοπλη πάλη γιά τήν ἐθνική της ἀνεξαρτησία καί γιά τήν ἐγκατάσταση τοῦ σοσιαλισμοῦ σέ μιά ἱστορική στιγμή,ὅπου ἡ μοιρασιά τοῦ κόσμου σέ ζῶνες ἐπιρροῆς τῶν μεγάλων δυνάμεων δέν εἶχε ἀκόμα τελειώσει καί ἡ εἰρηνική συνύπαρξη δέν εἶχε γίνει καθεστώς τοῦ διεθνοῦς πολιτικοῦ παιχνιδιοῦ.'Η πρώτη φάση τῆς ἐθνικῆς ἀπελευθέρωσης τελείωσε μέ τίς συμφωνίες τῆς Γενεύης τοῦ 1954.Σ'αὐτή τήν ἐποχή,ἡ Γαλλία καί ἡ 'Αγγλία χάνουν τίς ἀποικιακές αὐτοκρατορίες τους,ἡ Σοβιετική Ένωση παγιώνει ὁριστικά τήν ἐπιρροή της στή Εὐρώπη καί τήν 'Ασία μέ τήν εἴσοδο τῆς Κίνας στόν σοσιαλιστικό κόσμο,οἱ Η.Π.Α.,παγκόσμιος χωροφύλακας ἀπό ἐδῶ καί πέρα τῆς ἰμπεριαλιστικῆς τάξης πραγμάτων διαδέχεται τούς ξεπεσμένους ἀποικιοκράτες καί ἐφαρμόζει τήν πολιτική τῆς "συγκράτησης" ἔναντι στήν Ε.Σ.Σ.Δ.'Ο πόλεμος κερδίζεται ἀπό τούς Βιέτ-Μίνχ ἀλλά καταλήγει στό μοίρασμα τοῦ Βιέτ-Νάμ.'Ο Βορρᾶς ἐκβιομηχανίζεται ραγδαία καί στήνει μιά σοσιαλιστική κοινωνική δο-

μή,ὁ Νότος παραμένει βασικά ἀγροτικός καί πέφτει κάτω ἀπό τήν κυριαρχία τῶν Ἀμερικάνων.Ὁ νικητής λαός τοῦ Βιέτ-Νάμ δέν πετυχαίνει τήν πλήρη ἀνεξαρτησία του. Ἀντίθετα παραβιάζοντας τίς συνθῆκες τῆς Γενεύης,οἱ Η.Π.Α. ἰσχυροποιοῦν τήν διάσπαση.

Ἡ δεύτερη φάση τοῦ ἀγώνα ξεκινάει στό Νότο ἀλλά γρήγορα γενικεύεται γιά νά φέρει ἀντιμέτωπους τό Βόρειο Βιέτ-Νάμ καί τούς Ἀμερικάνους.Πόλεμος φονικός ,μακρύς,ἄνισος,καταστροφικός γιά τήν χώρα.Τό διεθνές περιβάλλον ἀλλάζει στήν διάρκεια τοῦ πολέμου. Ἡ Ε.Σ.Σ.Δ. καί ἡ Κίνα ἐκδηλώνουν στό φῶς τῆς ἡμέρας,τούς ἀνταγωνισμούς μεγάλης δύναμης,μεταμφιεσμένους σέ ἰδεολογικές ἀλληλοκατηγορίες.Οἱ Η.Π.Α. δέν ἐξαντλοῦνται βέβαια οἰκονομικά στόν πόλεμο αὐτό,ἀλλά ὑφίστανται μιά ἀπώλεια γοήτρου πού ἐντείνει ἡ κοινωνική καί φυλετική αναταραχή.Ἡ Δυτική Εὐρώπη καταλαμβάνει προοδευτικά τήν θέση τῆς τρίτης δύναμης στόν κόσμο.Ἡ Ἀφρική καί ἡ Λατινική Ἀμερική ἀγωνίζονται νά ξεπεράσουν τίς ἀντιφάσεις τους.Τό νόημα τῆς εἰρηνικῆς συνύπαρξης,πού ἰσχυροποιεῖται ὅλο καί πιό πολύ ἀνάμεσα στίς Η.Π.Α. καί τήν Ε.Σ.Σ.Δ. διασχίζει αὐτόν τόν πίνακα καί καθορίζει τούς καινούργιους διεθνεῖς συσχετισμούς.Ἔτσι ὁ πόλεμος τοῦ Βιέτ-Νάμ τελειώνει,καί αὐτό εἶναι τό καθοριστικό στοιχεῖο,μέ τήν θέληση τῶν τριῶν μεγάλων δυνάμεων καί,πρέπει νά τό ἀναγνωρίσουμε,μέ τήν ἐξάντληση τῶν βιετναμέζικων μαχητικῶν ἐφεδρειῶν πού δέν εἶχαν πιά μεγάλες δυνατότητες γιά μιά νίκη πού θά ἐνοποιοῦσε τήν χώρα τους.

Νίκη ἤ ἧττα τοῦ Βιέτ-Νάμ;

Νίκη ἤ ἧττα τῶν Η.Π.Α. ;

Στό στρατιωτικό πεδίο οὔτε τό ἕνα οὔτε τό ἄλλο.Ἀναμφισβήτητη ὅμως ἡ ἠθική καί ἀνθρώπινη νίκη τοῦ βιετναμέζικου λαοῦ,ὅσο βάρος κι'ἄν ἔχει αὐτό στήν πολιτική. Αὐτός ὁ πόλεμος πού κατασπάραξε τήν ὑφήλιο τελειώνει λοιπόν μέ ἄμεσες συνομιλίες,μέ ὑποχωρήσεις θελημένες ἤ ἐπιβεβλημένες.Γιά νά μή κρύβουμε ὅτι εἶναι ὁλοφάνερο, αὐτό εἶναι τό μεγαλύτερο μάθημα αὐτῆς τῆς σύγκρουσης.

Μετά τό τέλος τοῦ πολέμου ἀρχίζει ἡ πολιτική πάλη.Τό Βιέτ-Νάμ θά ἐξαφανιστεῖ ἀπό τήν πρώτη σελίδα τῶν ἐφημερίδων καί κάτω ἀπό τούς προβολεῖς τῆς διεθνοῦς πολιτικῆς θά μπεῖ ἡ Μέση Ἀνατολή.Δέν χρειάζεται νά εἶναι κανείς προφήτης γιά νά προβλέψει ὅτι τά συμφέροντα τοῦ ἑνός καί τοῦ ἄλλου θά ἐπιβάλλουν κι' ἐκεῖ διαπραγματεύσεις.

Χ.Αρχιτέκτονα

Ελλάδα 1973
Ετος μηδέν

Στίς άρχές ένός καινούργιου χρόνου,λίγους μήνες πρίν άπό τήν συμπλήρωση έξη χρόνων δικτατορίας στήν 'Ελλάδα, τά βασικά έρωτήματα παραμένουν άναπάντητα:

Ποιές εἶναι οἱ έθνικές,κοινωνικές καί πολιτικές προοπτικές-οἱ ἱστορικές δυνατότητες γιά τόν λαό μας;

Πῶς έξηγεῖται ἡ σχεδόν άδιατάρακτη παραμονή στήν έξουσία τῆς χούντας τόσα χρόνια,μέσα σέ συνθῆκες καθολικῆς έχθρότητας τοῦ λαοῦ;

Ποιές εἶναι οἱ κοινωνικές καί πολιτικές δυνάμεις πού μποροῦν σήμερα νά μεταβάλλουν τό status quo μιᾶς έξαετίας;

Στή θέση αὐτῶν τῶν προβλημάτων ένυπάρχουν δύο παραδοχές:

'Η π ρ ώ τ η:'Η δικτατορία στήν 'Ελλάδα δέν κατόρθωσε νά άποχτήσει τό έλάχιστο ὅριο τῆς λαϊκῆς έπιδοκιμασίας,πού θά έπέτρεπε τήν πιθανολόγηση μιᾶς ἱστορικῆς άναγκαιότητας της.'Η ἄρνηση τοῦ καθεστῶτος νά προχωρήσει σέ μιά δισταχτική ἔστω πολιτικοποίηση του,μέσα σέ συνθῆκες πού νά έπιτρέπουν τήν στοιχειώδη λειτουργία ὁρισμένων δημοκρατικῶν διαδικασιῶν καί ἡ βιαιότατη άντιμετώπιση ὅσων·έντονων άντιδράσεων τοῦ λαοῦ ὑπῆρξαν,πείθουν γιά τήν άπουσία ὁποιασδήποτε δημοτικότητας τοῦ καθεστῶτος.Ἦταν καί παραμένει ἕνα στρατιωτικό πραξικόπημα έρήμην τοῦ λαοῦ καί έναντίον τῶν βασικῶν έθνικῶν καί κοινωνικῶν συμφερόντων του.Στηρίχτηκε καί διατηρεῖται μέ τήν δύναμη τῶν ὅπλων,τήν προστασία τοῦ άμερικάνικου ἰμπεριαλισμοῦ καί τήν εὐνοϊκή συγκυρία τῶν διεθνῶν συνθηκῶν.'Αντιμετώπισε καί συγκεντρώνει τήν έχθρότητα τοῦ λαοῦ,έκτός τῶν στενῶν έκείνων κύκλων,πού ἱκανοποιοῦν ἄριστα τά οἰκονομικά τους συμφέροντα καί ταυτίζονται έξ'άν -

τικειμένου μέ τήν χούντα σέ μιά άμοιβαία σχέση ὑπηρεσίας καί βοήθειας.

Ἡ δ ε ύ τ ε ρ η π α ρ α δ ο χ ή: Ἡ καθολική ἀντίθεση τοῦ λαοῦ δέν ἐκφράστηκε ἀνάλογα καί ἡ ὑποταγή του στό στρατιωτικό καθεστώς ἀποτελεῖ τόν βασικό ὅρο τῆς μακροημέρευσης τῆς χούντας στήν ἐξουσία.Οἱ ἀντιστασιακές ὀργανώσεις,οἱ μαζικές ἐκδηλώσεις σέ ὁρισμένα γεγονότα(κηδεῖες Παπανδρέου καί Σεφέρη,ἐκδηλώσεις Ε.Κ.Ν καί Ε.Μ.Ε.Π) οἱ φοιτητικές κινητοποιήσεις καί ἡ ἄρνηση πανηγυρικῆς ἀναγνώρισης τοῦ καθεστῶτος ἀποτελοῦν βέβαια θετικές-ἀλλά περιορισμένες-ἀντεδεί́ξεις.Ἡ δράση τῶν ἀντιστασιακῶν κινήσεων δέν μπόρεσε νά ἐξελιχθεῖ σ'ἕνα μαζικό κίνημα ἐνεργητικῆς ἀντίστασης πρός τό καθεστώς καί ἀκολούθησε φθίνουσα κλίμακα.Ὁ ἀριθμός τῶν μαζικῶν ἐκδηλώσεων παραμένει μικρός,τό φοιτητικό κίνημα δέν εἶναι ἀκόμα πολιτικοποιημένο.Ὅσο γιά τήν ἔλλειψη τυπικῆς ἀναγνώρισης του τό πραξικόπημα σέ ἐθνική καί διεθνῆ κλίμακα ἐλάχιστα ὑπολόγισε σ'αὐτόν τόν παράγοντα.Ἰδιαίτερα στό ἐσωτερικό ὁ χρυσός κανόνας τοῦ καθεστῶτος παραμένει"μή μᾶς ὑποστηρίζετε-ἀλλά μείνετε ἀδρανεῖς".Τελικά ἡ ἐχθρική σιωπή τοῦ λαοῦ καί ἡ ἀδράνεια του ἀποτελοῦν εὐνοϊκούς ὅρους γιά τό καθεστώς.Ἡ πολιτική μεταφυσική τῶν προθέσεων καί τοῦ φρονήματος -καθώς κάθε εἶδους μεταφυσική-δέν ἔχει ἱστορικό βάρος,δέν ἐπηρεάζει τήν πλάστιγγα τῶν πολιτικῶν συσχετισμῶν.

Μέ τίς δύο αὐτές προϋποθέσεις ἡ ἀπόκριση στά ἀρχικά ἐρωτήματα δέν μπορεῖ νά εἶναι στατική,νά ἱκανοποιεῖ δηλαδή μιά δοσμένη συγκυρία περιστατικῶν.Διαφοροποιεῖται ποιοτικά καί ἀποκτᾶ ἕνα δυναμικό χαρακτῆρα.Τά ἐρωτήματα ἀποκτοῦν ἕνα κοινό βάθρο:

Τί ἄλλαξε μέσα σέ ἕξη χρόνια;Ποιές ἐλπίδες διαψεύστηκαν,ποιές καινούργιες ἄνθισαν;Ποῦ εἶναι σήμερα τό κέντρο βάρους τῆς ἱστορικῆς ἰσορροπίας στήν Ἑλλάδα,μέ ποιούς κανόνες μετατίθεται;

Λίγο μετά τήν 21 Ἀπριλίου 1967 τά ἐρωτήματα εἶχαν μιά σταθερότερη βάση:Ποιές εἶναι οἱ προοπτικές,πῶς ανα -

τρέπεται ἡ χούντα,πῶς ἀλλάζει τό status quo ,ἀφοῦ ὁ λαός εἶναι ἀντίθετος στό πραξικόπημα;Σήμερα ἡ πεῖρα ἔξη χρόνων δέν ἀρκεῖται στά σύν,πλουτίστηκε ἀπό τά πλήν.

Πρώτη ἀρνητική διαπίστωση:ἡ ἀδυναμία λειτουργίας μιᾶς σχέσης ἀνάμεσα στήν ἡγεσία καί στήν βάση.Σέ κανένα ἀπό τούς γνωστούς καί καθιερωμένους χώρους τῶν πολιτικῶν σχηματισμῶν δέν ἀποκαταστάθηκε ἡ ἀναγκαία ἐπαφή ἀμοιβαίου ἐπηρεασμοῦ "κέντρου-περιφερείας".'Αντίθετα καταλύθηκαν οἱ χαλαροί δεσμοί,τά στεγανά τῶν πολιτικῶν χώρων,οἱ αὐταπάτες.'Ο λαός στήν μεγάλη του πλειοψηφία συνειδητοποίησε ὅτι οἱ διαρθρωτικές ἀδυναμίες τῶν πολιτικῶν σχημάτων τοῦ παρελθόντος,ἡ ἀπουσία ἑνός συγκεκριμένου πολιτικοῦ δράματος,ἡ ὑποκατάσταση τῆς μικροπολιτικῆς στή θέση τοῦ μακροπροθέσμου προγραμματισμοῦ δέν ἐπέτρεπαν τήν διεκδίκηση τοῦ μέλλοντος μέσα ἀπό τά σχήματα τοῦ παρελθόντος.'Ιδιαίτερα ἔγινε καθαρή ἡ προσπάθεια συντήρησης ἀπό τήν ἡγεσία.'Η ἀγωνία νά διατηρήσει τά κεκτημένα,ἡ βραδυπορία της μέσα σ' ἕνα κόσμο πού κινεῖται μέ ὁλοένα μεγαλύτερη ταχύτητα.'Η δεκαετία 1960-1970 ἦταν ἐποχή ἀλλαγῆς γιά τόν κόσμο καί γιά τήν 'Ελλάδα.Στή χώρα μας οἱ λαϊκές διεκδικήσεις εἶχαν στή βάση τους ἕνα δυναμικό,ριζοσπαστικό καί μοντέρνο χαρακτῆρα. Προωθοῦσαν ταυτόχρονα τό αἴτημα τῆς Δημοκρατίας καί τῶν κοινωνικῶν ἀλλαγῶν.Οἱ ἀντικειμενικοί ὅροι ἀνάπτυξης τῆς κεφαλαιοκρατίας στή χώρα μας,οἱ προθέσεις τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ , τό πάγωμα τῶν διεθνῶν σχέσεων στή βάση τῶν δογμάτων"τῆς μή ἐπεμβάσεως στίς ἐσωτερικές σχέσεις"-ὄχι βέβαια "κάθε χώρας" ὅπως φαρισαϊκά διακηρύχνονταν,ἀλλά μεταξύ τῶν "κυρίων" τῶν συνασπισμῶν,τοῦ ἑνός στίς "ὑποθέσεις" τοῦ ἄλλου-ἐπέβαλαν τήν ἀνζήτηση ἑνός πραγματικά "ἑλληνικοῦ δρόμου" πρός τό μέλλον.Ἦταν ἐπιτακτική ἡ ἀνάγκη προστασίας τῆς οἰκονομίας καί τῶν συμφερόντων τοῦ λαοῦ ἀπό τό θανάσιμο ἀγκάλιασμα τῶν διεθνῶν μονοπωλίων,ἡ ἐπιλογή ἑνός ἐθνικοῦ δρόμου ἰσόρροπης οἰκονομικῆς ἀνάπτυξης,ἡ ἐπεξεργασία μιᾶς ρεαλιστικῆς πολιτικῆς πού νά σκοπεύει στήν κατοχύρωση τῆς μεγαλύτερης δυνατῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας.'Ιδιαίτερα γιά τίς προοδευτικές

δυνάμεις τοῦ τόπου ἦταν ἡ ἐποχή τοῦ προγραμματισμοῦ
διαρρυθμίσεων ἐκείνων στίς οἰκονομικές καί κοινωνικές σχέσεις πού μποροῦσαν ν'ἀποτελέσουν τό ἐφικτό "δέον" τῶν λαϊκῶν διεκδικήσεων.Στή θέση αὐτῶν τῶν ἱστορικῶν ἐπιταγῶν , χρησιμοποιήθηκε ἀπό τήν δεξιά ἕνας ἄλογιστος καί καθώς ἀποδείχτηκε ἐπικίνδυνος γιά τήν ἴδια ἀντικομμουνισμός(οὐσιαστικά ἀντίθετη σέ βασικά ἐθνικά αἰτήματα),ἀπό τό κέντρο ἐπιδείχτηκε ἄλλοτε ἕνας θλιβερός καιροσκοπισμός καί ἄλλοτε μιά ἀχαλίνωτη δημαγωγία καί ἀπό την ἀριστερά ἀσκήθηκε μιά ἄχρωμη καί ἄτονη πολιτική,πού πολύ περισσότερο προσπαθοῦσε νά καλύψει τίς ἐσωτερικές ἀδυναμίες της καί ἐλάχιστα δι - καιολογοῦσε τον πρωτοπορειακό ρόλο της στήν διαμόρφωση ἑνός προγράμματος ὄχι βέβαια φραστικῆς,ἀλλά οὐσιαστικῆς" ἐθνικῆς,δημοκρατικῆς ἀλλαγῆς".'Η ἱστορία εἶναι ἀμείλιχτη:Αν δέν ἀνανεωθεῖς,δέν ἔχεις τήν θερμοκρασία τῆς ἱστορικῆς στιγμῆς,ἄν δέν συντονιστεῖς μέ τόν ρυθμό τῆς ἐποχῆς,παλιώνεις,γίνεσαι μουσεῖο,δέν χωρᾶς την ζωή.'Η εὐθύνη τῆς ἡγεσίας γιά τήν ἐπιβολή τῆς δικτατορίας εἶναι διαπιστωμένη - κι'αὐτό ἐξηγεῖ τήν ἀδυναμία της νά παίξει τόν ρόλο τοῦ καθοδηγητικοῦ κέντρου στην ἀνάπτυξη ἑνός μαζικοῦ κινήματος ἀντίδρασης στην δικτατορία,νά προσδιορίσει τίς μορφές καί τήν ἐξέλιξή του,νά στρατεύσει τόν λαό σέ μιά συγκεκριμένη προοπτική μιᾶς ἐλεύθερης,δημοκρατικῆς,προοδευτικῆς μεταδικτατορικῆς 'Ελλάδας.Βέβαια ἡ ἀδυναμία αὐτή δέν εἶναι ἡ μόνη αἰτία πού ἐπικαλεῖται ἡ πεῖρα γιά νά ἐξηγήσει τήν παραμονή τῆς δικτατορίας στην ἐξουσία -εἶναι ὅμως ἀποφασιστική γιά τήν ὁλοκληρωμένη σύλληψη τοῦ ἑλληνικοῦ πολιτικοῦ προβλήματος.

Δ ε ύ τ ε ρ η ἀ ρ ν η τ ι κ ή δ ι α π ί σ τ ω σ η: 'Η ἀποτελεσματικότητα τῆς βίας.'Η σύγχρονη ὀργάνωση ἀστυνόμευσης τοῦ λαοῦ,καταπίεσης καί τρομοκρατίας,βασισμένη σέ μοντέρνες μεθόδους,περιορίζει οὐσιαστικά τήν δυνατότητα ἀντίστασης.'Υποχρεώνει τήν ἀνάπτυξη ἑνός ἀντίπαλου συστήματος,τῆς ὀργάνωσης τῆς "ἀντί-βίας" πού νά βασίζεται σέ ἀρχές καί μεθόδους ὁλοσδιόλου διάφορες ἀπό ἐκεῖνες τῆς 'Αν- 11

τίστασης στήν Κατοχή.Εΐναι μιά περιοχή δύσβατη καί ή πεΐρα δέν δικαιολογεΐ τήν αίσιοδοξία ότι σύντομα μπορούμε νά δ[illegible] με τήν άνάπτυξη ένός άντιστασιακοΰ κινήματος ίκανοΰ ν'άντέξει στά χτυπήματα ένός πάνοπλου καί άδίσταχτου όλοκληρωτισμοΰ.Τό πρόβλημα μένει πάντα άνοιχτό.Ή διαπίστωση όμως εΐναι γιά τήν ώρα άρνητική -εΐμαστε άναγκασμένοι νά τήν έκτιμήσουμε ρεαλιστικά στήν άνάλυση τοΰ πολιτικοΰ μας ζητήματος

Τρίτη άρνητική διαπίστωση: Ή ίδεολογική καί πολιτική σύγχυση.Τήν άπογοήτευση,τήν διάλυση τών ψευδαισθήσεων,τήν κρίση δέν τήν άκολούθησε ή οίκοδόμηση μιάς καθαρής προοπτικής."Καιρός νά κλάψεις καί νά πονέσεις" -ναί,άλλά καί "καιρός νά δεΐς".Όσο εΐναι ίστορικά χρήσιμη-καί άναπόφευκτη τελικά- ή έγκαιρη-στήν περίπτωσή μας καθυστερημένη-κατεδάφιση τών έρειπίων,τών ξεπερασμένων δομών , τόσο εΐναι άπαραίτητη ή άδιάκοπη άναζήτηση τών συγχρόνων μοντέλων,τελικά ή συνειδητοποίηση τοΰ δυναμικοΰ χαρακτήρα τοΰ πολιτικοΰ προτσές,τοΰ ταχύτατου ρυθμοΰ τών άλλαγών στήν έποχή μας.Μόνη ή άρνηση τοΰ παρελθόντος,χωρίς τήν άμεση , πρακτική διεκδίκηση τοΰ μέλλοντος,εΐναι στοιχεΐο καθυστέρησης.Ό έλληνικός λαός πρέπει νά χαράξει τή νέα έθνική προοπτική του.Γιά τίς δυνάμεις τής συντήρησης-μ'έπικεφαλής τήν Χούντα-ή διάχυτη αΐσθηση διάλυσης τών ίδεολογικοπολιτικών μορφών στήν Ελλάδα (καί μάλιστα ή διακήρυξή της σάν ώφέλιμης άπό τούς άστόχαστους κήρυκες τοΰ χάους) εΐναι στοιχεΐο θετικό.Γιά τήν ύπόθεση τοΰ λαοΰ εΐναι καταστροφικό.Οί ψυχολογικές έπιπτώσεις του δημιουργοΰν ένα "σύμπλεγμα άδυναμίας",ένισχύουν τήν αΐσθηση τής άντικειμενικής δυσχέρειας,όδηγοΰν στήν άπάθεια,τήν ήθική κατάπτωση,τήν σιωπή καί τήν άπελπισία.Τό σημαντικώτερο,έμποδίζουν σοβαρές κοινωνικές δυνάμεις (πρόσφατο παράδειγμα ή κινητοποίηση τών φοιτητών , μονιμότερο ή άντίδραση τών έργαζομένων στά διάφορα άσφαλιστικά νομοσχέδια (νά όργανώσουν πολιτικά τήν διάταξή τους , νά μεταφέρουν τήν πάλη τους άπό τήν "είδική" τοποθέτησή τής συγκεκριμένης διεκδίκησής τους στήν συνάρτηση της μέ τούς γενικώτερους κοινωνικούς καί πολιτικούς όρους.

Οἱ διαπιστώσεις αὐτές ὁδηγοῦν σ'ἕνα πικρό ἀλλά ὠφέλιμο [illegible]ασμα:Στήν διάρκεια τῆς ἑξαετίας διαλύθηκαν ἕνα πλῆ - θος αὐταπάτες-Συνειδητοποιήθηκαν οἱ δυσχέρειες-Ἔγιναν ρι- ζικές τοποθετήσεις-Ὀξύνθηκαν τά κοινωνικά προβλήματα- Δη- μιουργήθηκαν συγχύσεις.Ποῦ πᾶμε;Πολιτικά ὁ καινούργιος χρόνος ἀποτελεῖ -καθώς ὁ περσινός καί ὁ προπέρσινος, κάθε χρόνος ἀπό τό 1967 κι'ἐδῶ- τό "ἔτος 0" γιά τήν Ἑλλάδα. Ποιές δυνατότητες ἐξόδων ἀπ'τήν σύγχυση καί τήν ἀδράνεια ὑπάρχουν;Ποιές εἶναι οἱ κοινωνικές δυνάμεις πού τίς ἐνι - σχύουν;

Ἐ δ ῶ ὑ π ά ρ χ ε ι μ ι ά θ ε τ ι κ ή δ ι α π ί- σ τ ω σ η.Εἶναι τό μέτωπο τῆς ζωῆς.Στήν διάρκεια τῆς ἑξαε- τίας ὁ λαός μόνος του,χρησιμοποιῶντας τά πολιτικά του κρι- τήρια,ἔκανε μιάν ἐπιλογή.Τήν ἀδράνειά του στόν ἀντιστασια- κό τομέα τήν μετέτρεψε σέ οὐσιαστική καί πλούσια δράση στό κοινωνικό [illegible] Ἔδειξε ποικιλία καί πολυμορφία στίς κοι - νωνικές ἐκδηλώσεις του.Ἀρχίζοντας ἀπό τήν ἑνότητα στή βά- ση,τόν παραμερισμό καχυποψιῶν καί ψυχώσεων τοῦ παρελθόντος ἑνώθηκε μ'ἕνα τρόπο παρήγορο κι'ἐλπιδοφόρο.Ἡ λαϊκή ὁμοψυ- χία,μέ κοινό παρανομαστή τήν ἀντίθεση στήν δικτατορία καί τήν ἀξίωση ἑνός ἀνθρωπινότερου τρόπου ζωῆς γιά τό μέλλον , χωρίς ν'ἀναχθεῖ ἀκόμα σέ πολιτικό γεγονός,ἐγγυᾶται ὅτι αὔ- ριο θά ὑπάρχουν ἐλάχιστοι πατριῶτες ἕτοιμοι νά ὑπηρετήσουν τεχνητούς διχασμούς.Πέρα ἀπ'αὐτό ὁ λαός προσπάθησε μέσα ἀπ'τό βιβλίο (τόν ὄγκο τῶν ἐκδόσεων),τήν ὀργάνωση σωματεί- ων καί διαλέξεων μέ γενικώτερα θέματα,τήν ἀξίωση αἱρετῶν διοικήσεων σέ ἐπαγγελματικά σωματεῖα καί στίς φοιτητικές ἑνώσεις,τό τρ[illegible]ι([illegible]ίσημα καί μέ κρυφή ἀκρόαση ὅλων τῶν ἔργων τοῦ Μίκη Θεοδωράκη),τήν σάτιρα,τήν κοινωνική προκο- πή του,νά βρεῖ ἕνα δικό του δρόμο πρός τό μέλλον,νά διεκ- δικήσει οὐσιαστικές ἀξίες,ν'ἀπορρίψει τούς χουντικούς"πα- ραδείσους".Ἄσκηση καί θητεία ἱστορικῆς πρωτοβουλίας,αὐ- τοδιοίκησης καί δημοκρατικότητας.Ἄρνηση τῆς ὕπνωσης καί τῆς ἀδιαφορίας.Οἱ φιέστες τοῦ καθεστῶτος,ἡ θεοποίηση τῆς τυφλῆς Τύχης (ἐπισημοποίηση τῆς χαρτοπαιξίας,ὑστερία γιά

τό ΠΡΟ-ΠΟ,τά λαχεῖα,τόν Ἱππόδρομο)πού ἐπιχειρεῖ,ἡ ὑποκατάσταση τοῦ ποδοσφαίρου στήν θέση τοῦ κοινωνικοῦ καί ἐθνικοῦ "γεγονότος" πού προσπάθησε,δέν πέτυχαν.Ὁ λαός ἀντιδρᾶ μέ τό βιβλίο,προβάλλει τήν ἄρνησή του νά ἀποβλακωθεῖ.

Ἄν αὐτή τήν ἀντίθεση τήν ὁδηγήσει σέ ἰδεολογικοπολιτικό ἐπίπεδο,τήν ἀξιοποιήσει πρακτικά πρός τήν κατεύθυνση τῆς προδιαγραφῆς τοῦ μέλλοντος του,ὁ λαός μας θά ἔχει κερδίσει μιά μεγάλη,ἀποφ[illegible]ιστική καί ἱστορική μάχη.Ἀπέναντι σ'ἕνα ὠμό καί πάνοπλο καθεστώς βίας,χωρίς ἡγεσία καί παραδομένος χωρίς ἐλπίδες ἀπέναντι στό μέλλον,μόνος καί προδομένος,θά ἔχει διαπλάσει ἕνα δικό του ἐφικτό πρότυπο δημοκρατικῆς νομιμότητας,κοινωνικῆς δικαιοσύνης καί ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας.Τί χρειάζεται;Περισσότερο ἀπό ποτέ τίς προτάσεις αὐτοῦ τοῦ προτύπου.Τίς δυνατότητες νά προχωρήσει. Γιά ὅσους πιστεύουν στόν Ἄνθρωπο καί στήν Ζωή,στό ὅραμα μιᾶς κοινωνίας χωρίς διακρίσεις καί ἐκμετάλλευση,μέ μόνο κύριο τόν Λαό καί ἐξασφαλισμένη τήν προσωπικότητα κάθε πολίτη . γιά ὅσους ἐλπίζουν ὅτι μέσα ἀπό τά ἐρείπια τῶν χτεσινῶν ἐλπίδων μποροῦν νά ξεκινήσουν τά βήματα ἑνός φιλόδοξου μέλλοντος,ὑπάρχει μιά μοναδική δυνατότητα:Στήν Ἑλλάδα τό στρατιωτικό καθεστώς ὑπηρετεῖ ξένα συμφέροντα,παραδίδει τή ἐθνική οἰκονομία στήν ληστρική διεθνῆ ἐκμετάλλευση ,μετατρέπει τήν ἀρχαιότατη γῆ της σέ θέρετρο τῆς Εὐρώπης,κλείνει τίς ἐθνικές προοπτικές,ὑποχρεώνει μακροπρόθεσμα τήν χώρα στήν ξένη κατοχή -μέσω τῶν "διευκολύνσεων"- προσπαθεῖ νά εὐνουχίσει πολιτικά καί νά ταπεινώσει ἕναν ὑπερήφανο λαό,πού κέρδισε μέ αἷμα τήν ἐλευθερία του καί τήν διατήρησε μέ ἀδιάκοπους ἀγῶνες.Ἐντείνει τήν ἐκμετάλλευση,μέσα ἀπό μιά ἀλόγιστη καταναλωτική πολιτική,μικραίνει καθημερινά τούς ἰσχνούς μισθούς τῶν ἐργαζομένων,ἐξυπηρετῶντας τά ὀργανωμένα συμφέροντα τῶν ἐκμεταλλευτῶν ὑποστηριχτῶν του.Ὁ λαός βλέπει καί ξέρει.Δυσπιστεῖ στά μεγάλα λόγια,ἀπορρίπτει τούς μεσσίες.Ἀναζητᾶ ἕνα δικό του δρόμο.

Ἕνα νέο ἑλληνικό,σοσιαλιστικό,δημοκρατικό κίνημα,πού θά γεννηθεῖ καί θά ἀνδρωθεῖ μέσα σέ συνθῆκες γενικῆς παρα-

δοχῆς,πού θά ἐκφράζει τήν θέληση τοῦ Λαοῦ γιά μιά πρωτόβουλη διαρρύθμιση τῶν ὑποθέσεών του καί θά ἐπεξεργασθεῖ μέ ρεαλισμό καί ἔμπνευση σταδιακῆς πραγματοποίησης τῶν τελικῶν σκοπῶν του -αὐτό εἶναι τό ἑλληνικό αἴτημα τῆς ἐποχῆς.῾Η ἐμφάνισή του θά σημαίνει τό τέλος τῆς ἀδράνειας,τήν ἀρχή τοῦ ἀγῶνα γιά τήν κατάκτηση τῶν ἐφικτῶν στόχων τοῦ μέλλοντος.

῾Η ῾Ελευθερία δέν χαρίζεται,ἀποκτιέται μέ θυσίες.Τό ἴδιο καί ἡ Δημοκρατία,ἡ Κοινωνική Δικαιοσύνη -τό Μέλλον. ῞Ας προσπαθήσουμε νά αὐτοπροσδιοριστοῦμε,νά χαράξουμε τόν δρόμο πρός τό ὅραμα τῆς Νέας ῾Ελλάδας.῞Ολοι μαζί.᾿Αδέσμευτοι καί στρατευμένοι -στήν ἅγια ὑπόθεση τοῦ λαοῦ μας.

Μ.Δρακòπουλος

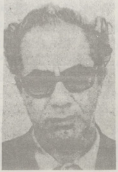

Λεων.Τζεφρώνης

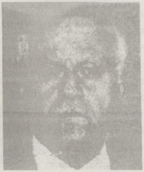

Δημ. Παρτσαλίδης

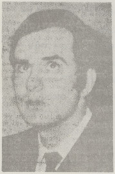

Σ. Παναγούλης

οργανώστε παντοῦ

ΠΛΑΤΕΙΕΣ επιτροπὲς

ΓΙΑ ΤΗΝ

ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΣΗ

τῶν

πολιτικῶν κρατουμένων

Β. Άγησιλάου

Οι πολιτικοί κρατούμενοι καὶ η ευθύνη τοῦ τόπου καὶ τῆς εποχῆς

Στό πρόβλημα τῶν πολιτικῶν κρατουμένων κορυφώνεται ἡ βαναυσότητα καί ὁ σκοταδισμός τοῦ καθεστῶτος τῶν συνταγματαρχῶν καί ἡ ἀντίδραση τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ στήν ἐγκαθίδρυση καί διατήρησή του.

Περισσότερο ἀπό ὁποιοδήποτε ἄλλο χῶρο τῆς ἐθνικῆς μας ζωῆς οἱ φυλακές ἀποτελοῦν τήν συγκλονιστική μαρτυρία τῶν μεθόδων καί τῆς τακτικῆς ἑνός συγχρόνου συστήματος καταπιέσης τοῦ λαοῦ καί ἐξόντωσης ὅσων τολμοῦν τήν ἔξοδο πρός τήν ἀνοιχτή ἀντίθεση -τόν δρόμο τοῦ Χρέους.Οἱ Ἕλληνες πολῖτες πού εἶναι σήμερα δεσμῶτες τῆς Χούντας βασανίστηκαν στήν διάρκεια μιᾶς ἐφιαλτικῆς "ἀνάκρισης" στήν Ἀσφάλεια ἤ τά στρατιωτικά καταστήματα τύπου Ε.Σ.Α καί Διονύσου,μόνοι,ἄοπλοι καί ἀπογυμνωμένοι ἀπό κάθε δικαίωμα καί τήν ἐλάχιστη ἐγγύηση τῆς προσωπικῆς τους ἀκεραιότητας ἀπέναντι στήν μεθοδική,ἀπάνθρωπη καί ἀδίσταχτη χρήση μεσαιωνικῶν μέσων γιά τήν ἀπόσπαση "ὁμολογιῶν" ἤ ἁπλᾶ γιά λόγους ἐκδίκησης καί πρωτόγονης "τιμωρίας" καί ταυτόχρονα κατατρομοκράτησης ὅλων ἐκείνων πού θ'ἀκολουθοῦσαν τούς μάρτυρες ἀγωνιστές στήν ἑλληνικώτατη στάση τους.Μετά ἀπ'τό στάδιο τῆς ἀνάκρισης αὐτοῦ τοῦ εἴδους οἱ κρατούμενοι δικάστηκαν ἀπό Ἕκτακτα Στρατοδικεῖα -στήν μεγάλη πλειοψηφία- ἤ "τακτικά" Δικαστήρια εἰδικῆς σύνθεσης καί εἰδικῶν ἐντολῶν,ὅπου κάτω ἀπό τήν "βιτρίνα" ὡρισμένων οἰκονομικῶν τύπων λειτούργησε ἕνα σύστημα σκοπιμότητας καί ὠμότατης παρανομίας,πού ἐξευτέλισε ὁποιαδήποτε ἀντίληψη Δικαιοσύνης καί θεοποίησε τόν νόμο τῆς Βίας -" τά τάνκς δημιουργοῦν Δίκαιο".

Ἀπό τήν ἄλλη μεριά οἱ πατριῶτες ἀγωνιστές κράτησαν ψηλά τήν σημαία τῆς Δημοκρατίας.Μέ αἴσθημα εὐθύνης καί μέ

άνυποχώρητη άποφασιστικότητα διαδήλωσαν τήν άντίθεσή τους στήν δικτατορία,κατάγγειλαν τά μεσαιωνικά βασανιστήρια,ύπογράμμισαν ότι κάτω άπό μιάν άπατηλή έπιφάνεια "όμαλότητας" ένα σύγχρονο έργαστήριο καθολικής άστυνόμευσης τοῦ λαοῦ,συντριβῆς τῶν άντιπάλων καί άδίστακτης τρομοκρατίας, έργάζεται άσταμάτητα γιά νά καταλύσει κάθε έννοια ούσιαστικής νομιμότητας,άνθρώπινης άξιοπρέπειας καί πολιτικῆς εύθύνης καί νά όδηγήσει τόν λαό μας σέ μιά μακροτατη δουλεία,πού έξυπηρετεῖ ξένα συμφέροντα καί θανατώνει τό Ἔθνος.

Ἀποτελεῖ βασικό καθῆκον όλων τῶν Ἑλλήνων ή άξίωση γιά τήν ἄμεση άπελευθέρωση όλων άνεξαίρετα τῶν πολιτικῶν κρατουμένων,χωρίς όρους καί διακρίσεις.Ἀποτελεῖ στῖγμα γιά τόν τόπο μας καί γιά τήν έποχή μας ή διατήρηση τῶν φυλακῶν γιά τούς άγωνιστέ τῆς Δημοκρατίας.Ἡ εύθύνη εἶναι κοινή.Ἡ παραμονή τῶν πολιτικῶν κρατουμένων στην διάθεση τῆς Χούντας τούς μετατρέπει σέ μέσο τρομοκράτησης ("παραδειγματισμοῦ") καί όμήρους της.Δικαιώνει τήν βαρβαρότητα καί τήν αύθαιρεσία.Μᾶς ταπεινώνει σάν λαό καί σάν άνθρωπότητα.Ἡ ἄμεση καί καθολική άπόλυσή τους θ'άποτελέσει νίκη τῶν βασικῶν άξιῶν τοῦ λαοῦ μας,τῆς άνθρωπιᾶς καί τῆς άξιοπρέπειας.Θά εἶναι ή άρχή τῆς έλπίδας γιά τήν άποκατάσταση τῆς δημοκρατικῆς νομιμότητας καί τήν κοινωνική όλοκλήρωσή τους.Ἡ άνατολή τοῦ ἥλιου,πού μόχθησαν νά ύψώσουν οί δεσμῶτες άγωνιστές πάνω άπό τήν Ἑλλάδα.

I.M.Οἰκοδόμος

Συμβολή στό ξεπέρασμα μιᾶς κρίσης

Μετά τήν ἐπιβολή τῆς δικτατορίας,ἡ κρίση μέσα στούς ἀριστερούς πολιτικούς ὀργανισμούς κορυφώθηκε.῾Η ἀνάγκη γιά τήν ἀνανέωση τοῦ προοδευτικοῦ κινήματος στή χώρα μας ἔκαμψε τήν ἀντίσταση τῶν πολιτικῶν ὀργανισμῶν.῾Η ἀνάγκη μιᾶς γόνιμης οὐσιαστικῆς κριτικῆς ὑπερνίκησε τό ἐπιχείρημα τῆς ἐκμετάλλευσης πού τῆς γινόταν ἀπό τόν ἀντιδραστικό τῦπο.

Θά ξεπεράσουμε τήν κρίση,ὅταν συμφωνήσουμε πώς συνεπής κριτική σημαίνει νά δείχνεις ἀκριβῶς ἐκεῖνο πού ὁ ἄλλος δέν βλέπει καί ν'ἀνοίγεις νέο δρόμο.Οἱ ἀγωνιστές πού ζοῦν καθημερινά τίς πολιτικές καί κοινωνικές συνθῆκες τῆς χώρας μας μποροῦν ν'ἀσκήσουν μιά τέτοια λειτουργία μέ ἐπιτυχία.Εἶναι φυσικό νά ξεκινήσουμε βάζοντας μερικά ἀναπάντητα ἐρωτήματα, ἀκόμα καί σήμερα.

῾Η ἀνάπτυξη,μέσα στά πλαίσια τῆς καπιταλιστικῆς κοινωνίας,προοδευτικῶν ὀργανισμῶν (ὀργανώσεων-κομμάτων),ἀποδείχτηκε ἱστορικά πώς εἶναι ἐξαιρετικά δύσκολη ἐργασία.

῾Η ἔλλειψη ἑνός στέρεου βάθρου συνεργασίας μεταξύ τῶν προοδευτικῶν ὀργανισμῶν καί τῶν κοινωνικῶν στρωμάτων πού ὑποτίθεται ὅτι ἐκπροσωποῦσαν,ὁδήγησε πολλές φορές σέ κακή ἔκφραση τῶν συμφερόντων καί κοινωνικῶν ἐπιδιώξεων τῶν στρωμάτων αὐτῶν.

῾Η νόμιμη λειτουργία ἑνός προοδευτικοῦ κόμματος τό ὤθοῦσε νά "δανειστεῖ" χαρακτηριστικά τῶν ἀστικῶν κομμάτων.Οἱ ἀστικές ἐκλογές δέν ἐγγυόνται τήν ἀληθινή δημοκρατία γιατί ὁ ψηφοφόρος μ'ὅλη τήν "ἐλευθερία" δέν εἶναι οὐσιαστικός κάτοχος τοῦ περιεχωμένου τῆς ἐπιλογῆς πού κάνει,δέν ἔχει γνώση πολλῶν κοινωνικῶν ζητημάτων καί ἀκόμη,μετά τήν ἐκλογή, δέν ἔχει τό δικαίωμα τῆς ἀνάκλησης.

'Απ'τήν ἄλλη μεριά ἡ παράνομη λειτουργία ἑνός προοδευτικοῦ κόμματος τό ὤθοῦσε νά μήν λαβαίνει ὑπ'ὄψιν του τήν θέληση τῶν κοινωνικῶν δυνάμεων πού ἐκπροσωποῦσε γιατί ἀδυνατοῦσε νά ἔρθει σέ πλατειά ἐπαφή μαζύ τους.'Εξ'αἰτίας τῆς ἀπομόνωσης ὁ συγκεντρωτισμός γινόταν εὔκολο νά λειτουργεῖ εἰς βάρος τῆς δημοκρατίας.Αὐτό συνέτεινε στό νά τυφλώνονται τά αἰσθητήρια ἄκρα τοῦ κόμματος,δηλαδή ἡ βάση του καί ἀντίστοιχα ἀπομόνωνε τήν κορυφή ἀπό τήν πραγματικότητα καί τήν ἀποστέωνε.

Κατά τήν ἱστορική διαμόρφωση τῶν Κ.Κ. ἀπό τό 1919 καί ὕστερα,ἡ βασική ἀντίληψη πού κυριάρχησε γιά τό πῶς ἐξυπηρετοῦνται καλύτερα τά συμφέροντα τῆς ἐργατικῆς τάξης,συνέτεινε σέ μεγάλο ἄν ὄχι ἀποφασιστικό βαθμό,στό νά μή μπορέσουν τά Κ.Κ. νά ξεπεράσουν τίς παραπάνω μόνιμες δυσκολίες.

῞Ενα φαινόμενο πού πῆρε μεγάλες διαστάσεις στήν ἐποχή μας εἶναι ἡ ἀποχώρηση ἤ διαγραφή πολλῶν διανοουμένων ἀπό τά Κ.Κ.Εἶναι φυσικά πολύ σύνθετο πρόβλημα,ἀλλά τό γεγονός ὅτι δέν στράφηκαν τελικά ἐναντίον τοῦ μαρξισμοῦ μαρτυράει ὁρισμένα πράγματα.'Η ἀντίληψη ὅτι ὁ μικροαστισμός , βρίσκει στίς γραμμές μας θύματα δέν ἀγγίζει κάν τό πρόβλημα.Οἱ εὐθύνες πρέπει ν'ἀναζητηθοῦν στόν συγκεντρωτισμό τῶν Κ.Κ.,στόν περιορισμό τῶν ὁρίων τῆς θεωρητικῆς ἔρευνας,στήν δογματική ἀντίληψη τοῦ Μαρξισμοῦ.

Τό Κ.Κ.Ε. καί γενικώτερα τό προοδευτικό κίνημα τῆς κοινωνίας μας ταυτίστηκαν κατά τήν ἀνάπτυξη τῆς 'Αντίστασης,ἀλλά ἀργότερα αὐτή ἡ ταύτιση ἔπαψε νά ὑπάρχει.Τό Κ.Κ.Ε ἔθρεψε στόν λαό ἰδεαλιστικές ἀντιλήψεις γιά τήν ὀργάνωση τῆς ἐργατικῆς τάξης,διαμόρφωσε μύθους καί ὄρθωσε ταμποῦ.

Τό ἰδεαλιστικό,μυστικιστικό περιτύλιγμα ἐμπόδισε τήν συλλογική ἔρευνα,θεοποίησε ἀνεδαφικές θεωρητικές συλλήψεις τίς ὁποῖες ὑποχρεώνονταν νά τίς ἀναιρέσει ἐκ τῶν ὑστέρων συχνά.'Ανάπτυξε τήν ἀξία τῆς σκοπιμότητας ἀντιγράφοντας ὡς ἕνα βαθμό μανοῦβρες τῶν πολιτικῶν τῆς ἀστικῆς τάξης.

Τό Κ.Κ.Ε. ἐπέβαλε στόν λαό μας βαθύ φόρο μέ τήν παθητική καί μονόπλευρη προσήλωσή του στίς διεθνιστικές του ὑ-

ποχ.εώσεις.

Ἡ ἱστορία ἐπιβάλλει νά κάνουμε σήμερα μιά διάκριση ἀνάμεσα στήν θεωρία καί στήν ὀργανωτική πρακτική τοῦ κομμουνισμοῦ. Ἡ κομμουνιστική θεωρία βρίσκεται στούς κλασσικούς Μάρξ, Ἔνγκελς, Λένιν, δίνει ἕνα πολύ δυνατό φιλοσοφικό καί κοινωνιολογικό ὑπόβαθρο, ἀλλά οἱ συγκεκριμένες λύσεις πού δόθηκαν κατά καιρούς στό ὀργανωτικό θέμα ἔχουν ἐνδεικτική καί ἱστορική μόνον ἀξία.

Ἡ ἔμμονή ν'ἀναφερόμαστε συχνά σέ χωρία ἀπ'τά ἔργα τῶν κ.ασσικῶν, ἀποδείχνει τήν δογματική ἀντίληψη πού ἔχουμε γιά τόν Μαρξισμό γενικά. Μέ τόν τρόπο αὐτό καί χάρη στό πλάτος τῆς Μαρξιστικῆς φιλ.λογίας, δικαιολογοῦνται "μαρξιστικά" ὅλες οἱ τάσεις τοῦ κινήματος, ἀνεξάρτητα ἀπό τίς νίκες, τίς ἧττες καί ἱστορικές ἐπαληθεύσεις.

Τό Κ.Κ.Ε. πλήρωσε βαρύ φόρο στήν δογματική του ἀντίληψη γιά τόν Μαρξισμό καί ἰδιαίτερα στήν "μπολσεβικοποίησή" του. Ὁ Μαρξισμός ὡς νέος τρόπος σκέψης καί νέα μέθοδος ἔρευνας δέν κατανοήθηκε πλατειά στήν χώρα μας.

Εἶναι ὑπερβολικό νά ποῦμε πώς ἡ ζωή ἄφησε πίσω της σήμερα, τούς πολιτικούς ὀργανισμούς γιατί δέν μποροῦν νά ἐκφράσουν τίς σύγχρονες ἀπαιτήσεις;

Εἶναι ὑπερβολικό νά ποῦμε πώς οἱ ὀργανισμοί αὐτοί σάν ἀντίληψη καί σάν μηχανισμοί ἐξάντλησαν τήν ἱστορική τους πίστωση;

Εἶναι ὑπερβολικό νά ποῦμε πώς οἱ κορυφές τῶν ὀργανισμῶν αὐτῶν ζοῦν σ'ἕνα δικό τους κόσμο, ἀφηρημένο, θεωρητικό, ἀσύλληπτο, ξεπερασμένο;

Ἀπό τό πλῆθος τῆς μεταδικτατορικῆς ἀρθρογραφίας δύσκολα βρίσκουμε μελέτες πού συλλαμβάνουν, ἱεραρχοῦν καί κλιμακώνουν τίς καταστάσεις πού ζοῦμε σήμερα ἐμεῖς οἱ ἐργαζόμενοι καί τά αἰτήματά μας, δίνοντας μαζί καί τήν ἁπλή μεθοδολογία γιά τήν λύση τους. Ὁ λαός θέλει νά νοιώσει πώς ἀπευθύνονται σ'αὐτόν τόν ἴδιο, νά τόν συγκινήσουν καί νά τόν συνεγύρουν. Πρέπει νά διεισδύσει ὁ φωτεινός στοχασμός παντοῦ μέσα στήν κοινωνική συνείδηση παρακάμπτοντας τίς θεω -

ρητικολογίες.

Μήπως εἶναι καιρός σήμερα νά ἐπιστρέψουμε στόν λιτό τρόπο σκέψης καί πράξης πρίν περάσει δίπλα μας καί τό τελευταῖο βαγόνι ἀπ'τό τραῖνο τῆς ζωῆς;

Ἡ πολύπλοκη διεθνής κατάσταση καί τά πολυσύνθετα ζητήματα δέν εἶναι ἀναγκαστικά ἀπρόσιτα στήν σκέψη τῶν ἐργαζομένων.Ἀντίθετα σέ πολλές περιπτώσεις οἱ ἁπλοί ἄνθρωποι ξεγύμνωσαν ἀπό μόνοι τους τό δρόμο πού πρέπει ν'ἀκολουθήσει ἡ κοινωνία ἄν θέλει νά ἐπιζήσει.Κατάργησαν τό ἀλάθητο τῆς ἡγετικῆς συνείδησης καί ἐξύψωσαν τήν συλλογική σκέψη πού ἀναπτύσσεται μέσα σέ δημοκρατικές λειτουργίες. Ἀπόδειξαν πώς ὅλοι ἔχουν δικαίωμα καί ὑποχρέωση συμβολῆς γιά τήν λύση τῶν κοινῶν καί πρέπει νά παίρνονται ὑπ'ὄψη.

Στή χώρα μας αὐτή τήν στιγμή ἔχουν ξεκινήσει συνδικαλιστικές καί ἰδεολογικοπολιτικές διεκδικήσεις,αὐθόρμητες στή βάση τους καί ἀπό νέους ἀνθρώπους.Ἄν ἀντίθετα μέ τήν ἀφηρημένη ἀντιδικτατορική φιλολογία καί ὁρισμένες πρόχειρες καί ἐπιζήμιες ἐνέργειες,καταπιανόμαστε ὅλοι μαζί μέ τίς κινητοποιήσεις αὐτές,θά εἴμαστε ἴσως σέ θέση σήμερα νά παρατάξουμε μιά στεναρή ἀντίσταση στήν δικτατορία. συνεπή τους κλιμάκωση θά ἐπέτρεπε καί θά ἐπέβαλε τήν ἄμεση πτώση της.Ὅμως ἡ κινητοποίηση τῶν ἀριστερῶν δυνάμεων ἀντανακλοῦσε τόν πατροπαράδοτο ἐμπειρισμό τῆς ἀριστερᾶς. θεώρησε τήν πτώση τῆς δικτατορίας εὔκολη καί ἄμεση καί ἔτσι μέρα μέ τήν μέρα πέρασαν πέντε χρόνια καί δόθηκε στή χούντα ἡ δυνατότητα νά κυριαρχήσει στόν κρατικό μηχανισμο Καμιά δικτατορία δέν μπορεῖ νά ἐκμηδενίσει παράνομες καί νόμιμες διεργασίες καί κινητοποιήσεις.Μπορούσαμε λοιπόν , καί μποροῦμε ν'ἀναπτύξουμε μέ πολλούς τρόπους παράνομες καί νόμιμες ἀντιδικτατορικές ἐνέργειες.

Ἡ φύση τῶν ἐνεργειῶν αὐτῶν πρέπει νά προκύπτει ἀπό τήν γνώση τῆς κοινωνικῆς κατάστασης πού διαμορφώθηκε μέ τήν ἐπιβολή τῆς δικτατορίας.

Ἡ χούντα εἶναι κυβέρνηση κατοχῆς;

Μερικοί ἐκπρόσωποι τῆς ἀστικῆς τάξης συμφώνησαν στήν 21

θέση αὐτή σχετικῶς εὔκολα,ἴσως γιά νά διατηρήσουν ἀνέπαφες τίς ἐφεδρεῖες τῆς ἀστικῆς τάξης στήν αὔριανή διαδοχή καί γιά νά βγάλουν ἀπό πάνω τους τήν εὐθύνη γιά τήν ἐπιβολή της.
Ἀλλά ὁρισμένοι ἐκπρόσωποι τῆς ἀριστερᾶς πού συμφωνοῦν μέ τή θέση αὐτή,τί θά εἶχαν νά κερδίσουν;

Ἡ πολιτική φλυαρία περί ἀντιιμπεριαλισμοῦ δέν ἐπέτρεψε σοβαρή ἔρευνα τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας.Κάθε ἀνάπτυξη τῆς Ἑλληνικῆς οἰκονομίας ἔπρεπε ἀναγκαστικά γιά λόγους πολιτικῆς σκοπιμότητας νά μηδενιστεῖ.

Κατά τήν ἴδια λογική ἡ χούντα δέν ἔπρεπε νἆχει ἐσωτερικά στηρίγματα,ἔπρεπε νἆναι 100% γέννημα τῶν Ἀμερικάνων.

Εἶναι ὅμως γεγονός πώς ἡ χούντα προσπαθεῖ νά συνδεθεῖ μέ τά τεχνοκρατικά στρώματα τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας.Τί ἐπιδιώκει;Μήπως δημιουργεῖται μπροστά στά μάτια μας χωρίς νά τήν βλέπουμε μιά νέα ἡγετική ὁμάδα τῆς ἄρχουσας τάξης;

Εἶναι βέβαιο πώς ὁ Ἑλληνικός λαός ἔχει δημοκρατικά φρονήματα καί ἀντιτίθεται πρός τήν δικτατορία.Εἶναι ὅμως βέβαιο πώς ἡ ἀντίθεσή του αὐτή πηγάζει ἀπ'τούς ἀμέτρητους ἀγῶνες πού ἔκανε ἱστορικά γιά τήν κοινωνική του λευτεριά, κι'ὄχι ἀπό σημερινή συνεργασία προοδευτικοῦ κόμματος-λαοῦ. Εἶναι ἐπίσης βέβαιο πώς ἡ πολιτική του ὡριμότητα εἶναι σέ μερικά της σημεῖα πικρή καί ἀρνητική.Ἀντιτιθέμενος παθητικά πρός τήν δικτατορία γύρισε πρός τό παρόν τίς πλάτες στήν ἔκκληση πού τοῦ ἔκαναν οἱ πολιτικοί ὀργανισμοί γιά τήν ἀνατροπή της.

Τί τοῦ ζητοῦν;Ν'ἀνατρέψει τήν δικτατορία καί στή θέση της νά ἔρθει ὁ Καραμανλῆς ἤ ὁ Βασιληᾶς;Ἤ νά στεριώσει τήν λαϊκή του κυριαρχία;

Ἄν πρόκειται γιά τό πρῶτο ποτέ δέν πρόκειται νά κινηθεῖ.Ἄν πρόκειται γιά τό δεύτερο ρωτᾶ:Καλά καί μέ ποιό τρόπο;Μέ ποιές ὀργανώσεις;Μέ ποιές ἐγγυήσεις;Ποιό θά εἶναι τό πρότυπο πού θά ἐφαρμοστεῖ;Ἀφοῦ δηλαδή,κανένα κόμμα τελευταῖα δέν ἐργάστηκε οὐσιαστικά μαζί του ὥστε νά ὑπάρχει ἀμοιβαία ἐμπιστοσύνη,πώς μποροῦμε νά ζητήσουμε νά κάνει ἄμεσα τώρα αὐτή τήν θυσία.

"Ετσι έξηγεῖται καί ή άντίφαση Δημοκρατικό φρόνημα-"Ελλειψη γενικῆς άντίστασης πού κατέπληξε τήν Εύρώπη.'Η πρόσφατη ήρωϊκή άντίσταση τοῦ 'Ελληνικοῦ λαοῦ δέν έγινε μόνον γιά νά διώξει τούς ξένους φασίστες μά καί γιά νά φέρει στή χώρα του ένα δίκαιο καθεστώς ίσότητας.Φαίνεται πώς σήμερα δέν ύπάρχουν οί ίδιες ίστορικές άναλογίες καί πολλά πράγματα έχουν τεθεῖ ύπό κρίση.

Μέ γνώση τῶν νέων συνθηκῶν πού άντιμετωπίζουμε σήμερα έθνικά καί διεθνῆ,πρέπει ν'άναζητήσουμε τά μέσα πού θά χρησιμοποιήσουμε,τήν μορφή καί τήν ούσία τοῦ κόμματος,τῆς τακτικῆς καί τῶν μορφῶν πάλης,γιά τήν άνάπτυξη τῆς άντίστασης ' Η παλιά λογική τῶν κρίκων Φασισμός-Ε.Α.Μ.-'Αντίσταση έχει καταστραφεῖ σήμερα.

'Η πεντάχρονη δοκιμασία άπέδειξε πώς ή προσπάθεια δημιουργίας μετώπων άπέτυχε έτσι όπως έπιχειρήθηκε."Ολο τό βάρος ρίχτηκε στά μέτωπα κορυφῆς,τό άντιδικτατορικό μίνιμουμ πρόγραμμα περιέλαβε λύση Καραμανλῆ-Βασιλιά,τήν στιγμή πού ό 'Ανδρέας Παπανδρέου προετοιμάζει γιά τό άμεσο μέλλον ένα σοσιαλδημοκρατικό κόμμα,τήν καλύτερη έφεδρεία τῆς άστικῆς τάξης τῆς χώρας μας.

'Η ένωτική λύση στήν έποχή μας βρίσκεται κυρίως στά μέτωπα βάσης,άλλά γι'αύτό πρέπει προηγουμένως ν'άναπτύξουμε τίς όργανώσεις μας μέ νέα δυναμική.

Γιά νά κάνουμε σήμερα ένα βῆμα μπρός,πρέπει νά έπιστρέψουμε στήν άληθινή έσωκομματική δημοκρατία.Ναί στήν άναγκαιότητα τοῦ κόμματος,όχι στόν σταλινικό συγκεντρωτισμό. 'Αλλά δέν πρέπει νά σταθοῦμε έκεῖ.

Τό κόμμα άπ'τή φύση του έχει στενό χαρακτῆρα,άπευθύνεται κυρίως σέ μιά τάξη καί άκριβέστερα σέ μερίδες τῆς τάξης Πρέπει νά πλατύνουμε τήν έννοια του.Νά κάνουμε διάκριση άνάμεσα στό πρωτοποριακό ρόλο τῆς έργατικῆς τάξης καί τῆς συνολικῆς συνεργείας όλων τῶν έκμεταλλευομένων στρωμάτων γιά τήν άλλαγή.'Η άνάπτυξη τῶν διανοουμένων καί τῶν έπιστημόνων,έπιβάλλει ν'άντιπροσωπεύονται μέσα στό προοδευτικό κόμμα.Ν'άποχτήσουμε οίκουμενική άντίληψη γιά τό κοινωνικό

πρόβλημα καί νά μποροῦμε νά συνεργαζόμαστε μέ το σύνολο τῶν ἐκμεταλλευόμενων κοινωνικῶν τάξεων καί στρωμάτων.Νά κινητοποιήσουμε τόν ἰδεολογικό παράγοντα τῆς κοινωνίας πού θά φέρει ἀνάπτυξη τοῦ συνειδησιακοῦ ἐπίπεδου τοῦ λαοῦ.

Πρέπει νά καταλάβουμε τήν κοινωνική ἀλλαγή σάν προϊόν τῆς ἐσωτερικῆς δράσης τῶν δυνάμεων τῆς κοινωνίας,νά στηριχθοῦμε στίς δικές μας βασικά δυνάμεις καί νά μήν περιμένουμε τήν ἀλλαγή σάν ἀποτέλεσμα ἐπέκτασης τῶν γεωγραφικῶν ὁρίων τοῦ σοσιαλιστικοῦ στρατοπέδου.

Νά καταλάβουμε πώς ἡ ἀλλαγή δέν προκύπτει ξαφνα χωρίς προηγούμενο,μά εἶναι τό ἀποτέλεσμα ἀναρίθμητων ἀνθρώπινων ἐνεργειῶν πάνω στό κοινωνικό σῶμα.Νά κατοχυρώνουμε ὅμως ὀργανωτικά τά ἀποτελέσματα τῶν δραστηριοτήτων μας.Ἔτσι θ'ά πομακρυνθοῦμε ἀπ'τήν πραξικοπηματική ἀντίληψη γιά τήν ἀλλαγή.

Πρέπει νά γεμίσουμε τό κενό πού ὑπάρχει στήν ψυχολογία τοῦ λαοῦ,πού τράφηκε μέ τήν αὐταπάτη πώς θἄρθει ἀπ'ἔξω ἡ ἀλλαγή.Νά φανερώσουμε πώς ὁ ἀγώνας μας μαζί μέ τούς ἀγῶνες ὅλου τοῦ δυναστευμένου κόσμου θά καταργήσουν τό καθεστώς τῆς ἐκμετάλλευσης τῆς ἀνθρώπινης ἐργασίας.

Τήν ὑπόσχεση τῆς ἀληθινῆς λαϊκῆς ἐξουσίας πρέπει νά τή δώσουμε συγκεκριμένα.Αὐτό σημαίνει πώς οἱ ἀποφάσεις πρέπει νά παίρνονται μέ ἀληθινό διάλογο μέ τό λαό.Αὐτό σημαίνει πώς ἡ ἐξουσία πού τοῦ ὑποσχόμαστε πρέπει νά παραδίδεται ἀπό τώρα.Νά συμμετέχει στήν κατάστρωση τῶν οἰκονομικῶν καί πολιτικῶν ἀγώνων,ν'ἀποφασίζει στά συμβούλια βάσης πού διαμορφώνει,ν'ἀποφασίζει ἡ βάση τοῦ πρωτοπόρου κόμματος.Ἀλλοιῶς τί ἐγγυᾶται ὅτι θά παραδοθεῖ ἡ ἐξουσία στά χέρια του;Ἄς δοῦμε τά ἱστορικά παραδείγματα.

Κανένα Κ.Κ. δέν εἶναι σήμερα πρότυπο γιά νά τό ἀντιγράψουμε.Τό κόμμα τῶν ἐργαζομένων πρέπει νά τό οἰκοδομήσουμε σιγά-σιγά πέτρα τήν πέτρα.Βλέποντας τή σημερινή ζωή.Βλέποντας τήν χώρα μας.Βλέποντας τίς ἀδυναμίες,τα λάθη καί διορθώνοντας τα.Σταματῶντας τήν θεωρητικολογία γιά τό τί εἶπαν οἱ Κλασσικοί.Ἀκολουθῶντας διαλεκτικό τρόπο σκέψης καί δια-

λεκτική μέθοδο έρευνας.'Εντείνοντας τήν έπιστημονική έρευνα 'Απαλασσόμενοι άπ'τό πάθος γιά καθοδήγηση καί θεσηθηρία."Οταν μιά καθοδήγηση δέν έχει άντικαταστάτες αύτό σημαίνει πώς δέν κάνει καλά τή δουλειά της.

Στήν χώρα μας γεννήθηκαν σάν άποτέλεσμα τῆς κρίσης τοῦ κινήματος μικρές όμάδες άγωνιστῶν νέων.Αύτές γιά ν'άποτελέσουν έγγύηση κι'έλπίδα γιά τήν άποδέσμευση τῶν δυνάμεων τοῦ κινήματος,πρέπει πρῶτα άπ'όλα νά συνδεθοῦν μέ τήν κοινωνία καί τά προβλήματά της.Νά καταλάβουν πώς κάθε μικρή όμάδα , κρύβει μέσα της τόν διάβολο,τόν συγκεντρωτισμό.

Νά καταλάβουν πώς όσο δέν άνοίγουν γόνιμες έπαφές μέ καλόπιστους συζητητές,μέ άλλες όμάδες,μέ ξανακοίταγμα τῶν θέσεων καί τῶν άπόψεών τους,διαμορφώνουν σίγουρα ένα μικρό ίερατεῖο μέ έναν άλάθητο Πάπα.Νά καταλάβουν πώς δαπανοῦν μεγάλα ποσά ένεργείας,τεντώνοντας τίς δυνάμεις τους γιά νά πάρουν σχῆμα όργάνωσης,μέ πολύ μικρό ώφέλιμο άποτέλεσμα. Νά καταλάβουν πώς οί έλλείψεις τους στήν γενική θεώρηση τῆς κοινωνίας όδηγοῦν σέ λαθεμένη όργανωτική διάταξη τῶν δυνάμεων,θεσμούς,λειτουργίες,κατευθύνσεις.Νά καταλάβουν πώς έτσι πλατιάζει ή συνείδηση,δημιουργεῖται ή έντύπωση παντογνωσίας,λείπουν οί άναλύσεις βάθους,ή ειδίκευση.Νά καταλάβουν πώς πρέπει ν'άναπτύξουν συνεργασία μεταξύ τους καί προωθόντας κάθε ζωντανό στοιχεῖο,μεταβατικά συντονιστικά όργανα,γιά τήν άναζήτηση τῶν νέων μορφῶν όργάνωσης καί δράσης καί τῆς προοδευτικῆς όλοκληρωμένης διαμόρφωσής τους σέ ένα μεγάλο κίνημα τῶν έργαζομένων γιά τόν σοσιαλισμό.

Τά τετράδια τῆς Δημοκρατίας

Θὰ σᾶς γνωρίζουν σὲ κάθε τους ἔκδοση ἕναν Ἕλληνα δημιουργὸ ποὺ ζεῖ καὶ δουλεύει στὸ ἐξωτερικό

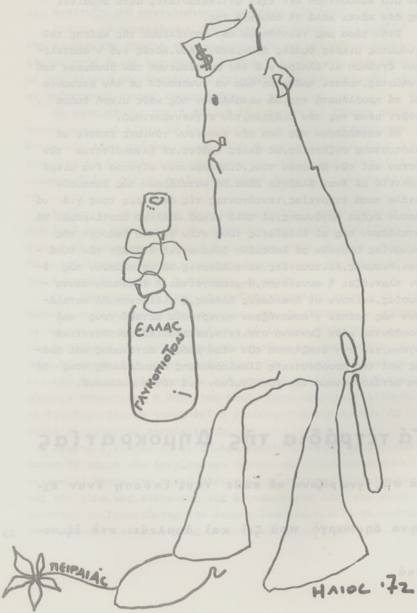

$
ΕΛΛΑΣ
ΓΛΥΚΟΠΙΟΤΟΝ
ΠΕΙΡΑΙΑΣ
ΗΛΙΟΣ '72

● Μελέτη Χατζῆ

Φωτιά καί τσεκούρι στούς Αμερικάνους

Κάνοντας τήν 'Ελλάδα τόν καλύτερο σύμμαχο τῆς 'Αμερικῆς στήν 'Ανατολική Μεσόγειο,ἡ δικτατορία παράδωσε τόν 'Ελληνικό λαό,ἄοπλο καί σιδηροδέσμιο στό ἔλεος τῶν ναυτῶν τοῦ 6ου στόλου.'Η παρουσία τῶν χιλιάδων αὐτῶν ἀνδρῶν πέρνει τόν χαρακτῆρα ἐπιδρομῆς,ἰδιαίτερα σέ μερικές περιοχές ὅπως τά παράλια τῆς 'Αττικῆς,ὅπου οἱ κάτοικοι ὀργανώνουν τήν ζωή τους ἀμυντικά.

Γιά νά καταλάβωμε τί σημαίνει ναύτης τοῦ 6ου στόλου ἄς δοῦμε τά κοινωνικά χαρακτηριστικά του:

1) Προέρχονται σέ ποσοστό 80% ἀπό τίς μεγάλες μητροπόλεις μέ θάλασσα ἤ ποταμίσια λιμάνια:Νέα 'Υόρκη,Βαλτιμόρη,Σικάγο,Νέα 'Ορλεάνη,Λός "Αντζελες.Εἶναι νέοι 18 ἕως 25 ἐτῶν.Σ'αὐτή τήν κλάση ἡλικίας,στίς πόλεις πού ἀναφέραμε,1 στούς 4 νέους ἔχει διαπράξει μία τουλάχιστον ἀξιόποινη πράξη,βασικά ἐπίθεση μέ χρήση βίας ἤ ληστεία,1 στούς 10 ἔχει χρησιμοποιήσει ἡρωΐνη καί ἄλλα βαρειά ναρκωτικά, 1 στούς 3 ἔχει χρησιμοποιήσει χασίσι ἤ μαριχουάνα.

2) Τό ναυτικό ἔχουν σάν τελευταία διέξοδο,παρά τήν συστηματική προπαγάνδα,μόνο οἱ νέοι πού δέν βρίσκουν δουλειά ἤ ἔχουν προβλήματα ποινικοῦ μητρώου.

3) Τό ἰδιόμορφο ἀνθρώπινο αὐτό ὑλικό τρέφει βαθύτατη περιφρόνηση πρός τούς τοπικούς πληθυσμούς πού τούς βλέπει δίκαια σάν στρατός κατοχῆς.'Αρκεῖ νά ἀναφέρουμε πώς ἕνας μέσος μισθός ὑπαξιωματικοῦ εἶναι 30000 δρχ., ἁπλοῦ ναύτη 15000 δρχ.!

4) Τέλος ὑπάρχει ἡ ἀκλόνητη πεποίθηση ὅτι ὁποιαδήποτε πράξη τους ἐναντίον τῶν "ἰθαγενῶν" θά παραμείνει ἀτιμώρητη.Γιατί ζεῖ καί βασιλεύει ἡ ἑτεροδικία παρά τίς ἀναί -

σχυντες διαψεύσεις τῶν ἁρμοδίων.Βέβαια ἡ σύμβαση εἶναι γραμμένη κατά προπαγανδιστικό τρόπο.Λέει ὅτι ὅλα τά ἀδικήματα τῶν 'Αμερικάνων ὑπάγονται στά 'Ελληνικά δικαστήρια ἀλλά μόνον ἐφ'ὅσον ἡ 'Ελληνική κυβέρνηση τό ζητήσει,ἀφοῦ τά χαρακτηρίσει "ἰδιαζούσης σημασίας".Αὐτό ἡ δικτατορική κυβέρνηση σχεδόν οὐδέποτε τό κάνει κι'ἄν καμμιά φορά στριμωχτεῖ, ὅπως στήν περίπτωση τοῦ ταξιτζῆ Πικιοῦ,ἀπουσιάζουν συστηματικά οἱ μάρτυρες ἀστυνομικοί μέχρι νά δωροκηθεῖ καί τρομοκρατηθεῖ τό θῦμα καί ἀποσύρει τήν μήνυση.-

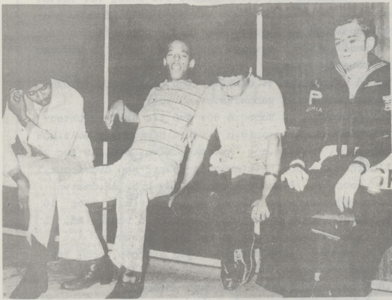

'Η ὑπεραντλατική δημοκρατία ὑπερασπίζεται τά καθάρματά της ὅταν φέρουν στολή.

Νά ἕνας ἀπολογισμός δύο μηνῶν 'Αμερικάνικης κατοχῆς στήν 'Αττική :

8/10 : Δύο ναῦτες τοῦ 6ου στόλου ξυλοκοποῦν ἄγρια τόν ὁδηγό ταξί κ.Γεώργιο Πικιό.

10/10 : Δύο 'Αμερικάνοι τῆς Βάσεως τοῦ 'Ελληνικοῦ ἐπιτίθεν-

ται κατά τοῦ κ.Εὐαγγέλου Σταύρου,ἰδιοκτήτη μπάρ στό Καλαμάκι."Επιπλα τοῦ κέντρου χρησιμοποιοῦνται σάν ὅπλα.

27/10 : Στίς 4 τό πρωΐ,ὁ ὁδηγός κ.Βασίλειος Φωστεΐνης κάνει τό λάθος νά πάρει στό ταξίτου 'Αμερικάνο.Τήν γλυτώνει μ'ἕνα τραῦμα στό κεφάλι.

3 /11 : 'Απόπειρα διαρρήξεως τῆς οἰκίας τοῦ κ.Γ.'Αθανασιάδη,ἰδιοκτήτη τῆς "Βραδυνῆς",στήν ὁδό Θησέως τοῦ Φαλήρου.

21/11 : Δύο σμηνίτες ἐνεργοῦν ἔφοδο κατά τοῦ ὁδηγοῦ ταξί κ. 'Α. Βλάχου καί τοῦ τροχονόμου ἀστυφύλακα,πού σπεύδει νά βοηθήσει τόν ὁδηγό.Συλλαμβάνονται οἱ Φελίξ Κόμες καί "Ερλ Ντάντλεϋ.

Καθώς περιμένουν στόν διάδρομο τῆς Εἰσαγγελίας,ὁ 'Ελληνοαμερικάνος τῆς ἀμερικάνικης στρατιωτικῆς ἀστυνομίας πού τούς φρουρεῖ,ἀγριεύει μέ τούς φωτογράφους καί τούς δημοσιογράφους."Θά σπάσω κεφάλια,θά σπάσω μηχανές.Θά κάνω μιά ἔτσι καί ὅποιον πάρει ὁ χάρος.Τί θέλατε δηλαδή , νά ἔχετε ἐδῶ τούς Ρώσους;"

22/11 : Δύο ἄλλοι 'Αμερικάνοι-πάντοτε τῶν ἐνόπλων δυνάμεων- φτιάχνουν,ἔτσι γιά νά παίξουν,ὁδοφράγματα στή λεωφόρο Βασ. Γεωργίου.Καταστρέφονται δύο αὐτοκίνητα χωρίς εὐτυχῶς θύματα.

28/11 : Δύο 'Αμερικάνοι ληστεύουν τόν ὁδηγό ταξί Δ.Λαγό στή Γλυφάδα.'Ενῶ αὐτός τούς καταδιώκει μέ τά πόδια τρεῖς ἄλλοι διερχόμενοι μεθυσμένοι 'Αμερικάνοι ἀποπειρῶνται νά κλέψουν τό ταξί.Τούς συλλαμβάνουν πολίτες ἀλλά ἀργότερα τούς ἀπελευθερώνει ἡ ἀστυνομία.

30/11 : Μεθυσμένος 'Αμερικάνος ναύτης πέφτει μέ τό αὐτοκίνητο του πάνω στό μοτοποδήλατο τοῦ κελευστή τοῦ πολεμικοῦ ναυτικοῦ Ν.Μπέσσα.'Ο κελευστής πήγαινε βιαστικά στό πλοῖο του γιατί τόν εἶχαν καλέσει γιά ἄσκηση.'Υποκύπτει στά τραύματά του.

Τήν ἴδια μέρα,ὁ κυβερνήτης τοῦ "Φόρρεσταλ" πλοίαρχος Λίστερ δηλώνει:

"'Η διαφορά τῆς γλώσσας καί τῶν νόμων συντελεῖ ὥστε νά δημιουργοῦνται αὐτά τά ἐπεισόδια καί βεβαίως πρέπει νά 29

ἐφαρμόζεται σ'ὅλες αὐτές τίς περιπτώσεις ἡ σύμβαση περί ἑτεροδικίας".

Δηλαδή σέ δύο μῆνες:

θύματα: ἕνας νεκρός,δύο βαρειά τραυματίες καί τρεῖς ἐλαφρά.

Ζημιές: ἐκλάπησαν 750 δρχ. καί ἕνα ρολόϊ.Καταστράφηκαν αὐτοκίνητα καί ἔπιπλα ἀξίας περίπου 20000 δρχ.

Σ'ἕνα τοῖχο τῆς Ἐλευσίνας ποὖχει γεμίσει μπάρ καί οἴκους ἀνοχῆς,ὅπου τελοῦνται τά σύγχρονα μυστήρια τῶν ναυτῶν τοῦ 6ου στόλου,κάποιος παράφρασε ἔτσι τό Γέρο τοῦ Μωρηᾶ:

"Φωτιά καί τσεκούρι στούς Ἀμερικάνους".

Γιάννη Ηλιάδη

Αντίσταση ή Αντιπολίτευση;

Ὅταν διαπιστώνουμε τό βάρος καί τή θέση πού ἡ λέξη "'Αντίσταση" κατέχει στό λεξιλόγιο ὅλων τῶν ἑλληνικῶν όργανώσεων,καταλήγουμε νά διερωτόμαστε μήπως αὐτή ἡ ἔννοια ἔχασε τήν ἀρχική της σημασία,μήπως τώρα πιά καλύπτει μιά ἄλλη πραγματικότητα πού βρίσκεται κυρίως στό χῶρο τῆς ἐπιθυμίας παρά σ'αὐτόν τῆς δράσης.'Ακόμη διερωτόμαστε μήπως ἡ "'Αντίσταση" δέν χρησιμοποιεῖται,ἀπό δῶ κι'ἀπό κεῖ σά συρτάρι,ὅπου ρίχνονται ἀνάκατα ὅλες οἱ ἀντιλήψεις γιά τήν ἀντιδικτατορική πάλη.

'Η "'Αντίσταση",αὐτή τοῦ 1940-44,αὐτό τό μεγάλο λαϊκό ἑνωτικό κίνημα,αὐτή ἡ ἔνοπλη πάλη ἐνάντια στό γερμανό ἐπιδρομέα,σημάδεψε ἀναμφισβήτητα μέχρι τώρα τή συνείδηση καί τό πνεῦμα τῆς 'Αριστερᾶς.Μέ τό πέρασμα τοῦ χρόνου διαπιστώνουμε,ὅτι αὐτή ἡ 'Αντίσταση,εἶχε ὄχι μόνο χαραχτῆρα πατριωτικό,ἐθνικό,ἀλλά καί μιά ἄλλη διάσταση,πού μόνο ἡ ἱστορική παρατήρηση μᾶς ἀποκαλύπτει,διάσταση πολιτικῆς καί κοινωνικῆς ἀλλαγῆς,γιά μιά δημοκρατική κοινωνία πού δέν μποροῦσε νἄτανε παρά σοσιαλιστική.Ἔτσι ἡ 'Αντίσταση εἶχε τό χαραχτῆρα συγχρόνως:ἑνός ἐθνικοαπελευθερωτικοῦ κινήματος - μέ σαφῆ ἀντιφασιστικό προσανατολισμό-κι'ἑνός ἐπαναστατικοῦ κινήματος μέ τήν αὐστηρή σημασία τῆς λέξης,δηλαδή μέ τήν ἔννοια τῆς ἀντικατάστασης ἑνός κοινωνικοῦ συστήματος ἀπό ἕνα ἄλλο.Στήν 'Ελλάδα ἡ μετεπολεμική περίοδος σημαδεύτηκε ἀπό τό μεγάλο ψυχολογικό τραῦμα πού ἄφησε ὁ ἐμφύλιος πόλεμος,ἡ ἧττα τοῦ Δημοκρατικοῦ στρατοῦ,(πού σά σκοπό του εἶχε τήν ἐγκαθίδρυση μιᾶς νέας κοινωνίας,μιά κοινωνία σοσιαλιστική σά συνέπεια καί συνέχεια τῆς ἀντιφασιστικῆς ἀντίστασης)ἀπό τή θέση ἐκτός νόμου τοῦ Κ.Κ.Ε.,ἀπό τό ἀργό ἄνεβα -

σμα τῆς ἀριστερᾶς μέσα στούς κόλπους ὁλοκληρωτικοῦ καθεστῶτος μέ ψευδοκοινοβουλευτικό χαραχτῆρα, πού ἐπέτρεψε τήν ἵδρυση τῆς Ἑνιαίας Δημοκρατικῆς Ἀριστερᾶς (Ε.Δ.Α.), (κατάσταση πού σέ συνέχεια εὐνόησε τό Δυϊσμό Ε.Δ.Α-Κ.Κ.Ε.), ἀπό τή φιλελευθεροποίηση τοῦ καθεστῶτος στή διάρκεια τῆς διακυβέρνησης τοῦ Παπανδρέου (αἰτία καί συγχρόνως ἀποτέλεσμα τοῦ εὔρους τοῦ λαϊκοῦ κινήματος) κι'ἀπό τό μίνι συνταγματικό βασιλικό πραξικόπημα. Ἀλλά παρά τά γεγονότα ἡ Ἀριστερά διατηροῦσε σχεδόν ἀναλλοίωτη μέσα στή πολιτική της (ἄν καί μέ μορφή καλυμμένη) τό ὅραμα τῆς Ἀντίστασης καί τόν διπλό του χαραχτῆρα. Ἔτσι, "φυλακισμένη" μέσα στό πολιτικό ἦθος τῆς "Ἀντίστασης", ἡ Ἀριστερά, (Ε.Δ.Α., Κ.Κ.Ε.) δέν μπόρεσε νά συλλάβει καί ν'ἀναλύσει οὔτε τίς δομικές μεταβολές τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας καί τήν ἐπίδρασή τους στή νοοτροπία τῶν διαφόρων κοινωνικῶν στρωμάτων, ἀλλά οὔτε καί τίς πολιτικο-κοινωνικές μεταβολές πού δονούσανε τήν Εὐρώπη, σάν ἡ Ἑλλάδα ν'ἀνῆκε σ'ἕνα χωριστό κόσμο, παρθένο σέ κάθε ἐπίδραση. Ἐπιπλέον ἡ ἑλληνική Ἀριστερά, ἐξαιτίας ἀκριβῶς αὐτῆς τῆς ἔλλειψης ἀνάλυσης καί "πολιτικῆς εὐαισθησίας", δέ μπόρεσε νά προβλέψει ἀπό πιά κοινωνική δύναμη θά γινότανε τό πραξικόπημα, πού ἡ ἴδια κατάγγελε, ἀλλά κατά τρόπο ἀόριστο, μ'ἀποτέλεσμα νά αἰφνιδιαστεῖ.

Τό πραξικόπημα τῆς 21ης Ἀπριλίου ἦταν ἡ κορύφωση τῆς κρίσης τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας πού δέ μποροῦσε ν'ἀπαλλαγεῖ ἀπό τά νύχια ἑνός καθεστῶτος ὅπου ὁλοκληρωτισμός καί κοινοβουλευτισμός συμπλέκονται, κι'ὅπου καμμιά ἀπό τίς δύο αὐτές συνισταμένες δέν ὑπερτεροῦσε, ἕνα καθεστώς πού ἐμπόδιζε τή διαδικασία τῆς οἰκονομικῆς καί πολιτιστικῆς ἀνάπτυξης τῆς χώρας.

Κατά παράδοξο καί συνάμα τραγικό τρόπο, ἡ "21η Ἀπριλίου" δέν ἔθεσε ὑπό ἀμφισβήτηση καμμιά ἀπό τίς "πρῶτες ἀρχές" τῆς Ἀριστερᾶς (ἐκτός ἀπό τήν ἐσωτερική κρίση τοῦ Κ.Κ.Ε.) ἀλλ'ἀντίθετα ξαναζωντάνεψε τό "πνεῦμα" τῆς Ἀντίστασης στούς κόλπους τῆς Ἀριστερᾶς, χωρίς νά μεταβάλλει τό "περιεχόμενο" τοῦ 1940-44 (κίνημα ἐθνικο-απελευθερωτικό) μέ πατριωτικό

καί ἀντιφασιστικό χαραχτῆρα,κίνημα ἐπαναστατικό μέ προοπτική ἐγκαθίδρυσης μιᾶς καινούργιας κοινωνίας) Τό πρόβλημα πού νομιμοποιούμαστε νά θέσουμε ἔξη χρόνια μετά τήν "21η Απριλίου" εἶναι τό ἀκόλουθο:γιατί ἡ Ἀριστερά ἀπότυχε στήν προσπάθειά της νά κινητοποιήσει τόν λαό γύρω ἀπό τό "πνεῦμα" τῆς Ἀντίστασης;Πιό ἁπλά,γύρω ἀπό τήν"Ἀντίσταση";Γιατί αὐτή ἡ ἀποτυχία;Τί εἶναι αὐτό πού ἄλλαξε;Ποιά εἶναι τά καινούργια δεδομένα τόσο τῆς διεθνοῦς ὅσο καί τῆς ἐσωτερικῆς πολιτικῆς πού φέρνει σέ ἀντίθεση μέ -στίς παροῦσες συνθῆκες τό "πνεῦμα" καί τό περιεχόμενο τῆς "Ἀντίστασης";

Ἡ ἀνάλυση πού ἀκολουθεῖ δέν ἀποσκοπεῖ στό νά δώσει διεξοδικές ἀπαντήσεις σ'αὐτά τά ἐρωτήματα.Συνιστᾶ ἁπλῶς καί μόνο μιά προσφορά γιά τό ἄνοιγμα μιᾶς εὐρύτερης συζήτησης πού ἐλπίζουμε ὅτι σύντομα θ'ἀρχίσει.

I

Ἄν καί οἱ συνθῆκες τῆς Γιάλτας εἶχανε προσδιορίσει τίς ζῶνες ἐπιρροῆς στήν Εὐρώπη κατά τρόπο λιγότερο ἤ περισσότερο τελειωτικό,δίνοντας ἔτσι τό ἔνευσμα γιά πιθανές διαφωνίες καί τάσεις μέ τή δημιουργία τῶν δύο μπλόκ,παρ'ὅλα αὐτά δέν κατόρθωσαν νά ἐπιλύσουν τό πρόβλημα τῶν ζωνῶν ἐπιρροῆς στήν ἄμεση <u>περιφέρεια</u> τῆς Εὐρώπης,εἰδικώτερα στή Μ.Ἀνατολή καί στό νότιο-δυτικό τμῆμα τῆς Μεσογείου.Αὐτή ἡ ζώνη ἔγινε γρήγορα ὁ ἰδεώδης ἀνταγωνιστικός χῶρος ἀνάμεσα στίς δύο μεγάλες δυνάμεις,κυρίως ἀπό τή στιγμή πού ἡ Ἀγγλία καί ἡ Γαλλία ἔπαψαν νά παίζουν τόν ρόλο μεγάλων δυνάμεων.Ἡ δημιουργία τοῦ Κράτους τοῦ Ἰσραήλ ἄμεσου κτυπήματος τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης καί τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ἐνάντια στή Μεγάλη Βρεταννία,ὑποστηρίζον καί ὑποστηριζόμενο ἀπό τίς ἀντιδραστικές ἀραβικές κυβερνήσεις,ὁ πόλεμος τῆς Ἰνδοκίνας καί τῆς Ἀλγερίας,ἡ διάλυση τῶν αὐτοκρατοριῶν τους,περιόρισαν τήν Γαλλία καί τήν Ἀγγλία σέ δυνάμεις δεύτερης κατηγορίας ὄχι ἀνταγωνιστικές γιά τίς Η.Π.Α. καί τήν Σ.Ε. στή πορεία τους γιά μιά νέα Γιάλτα.Ἡ εἰρηνική συνύπαρξη (ὄχι ἀ-

κόμα ἀπαλλαγμένη ἀπό ἔνταση καί προστριβές) ἔγινε σιγά-σι-
γά,τό βασικό προσδιοριστικό στοιχεῖο στίς ἀμοιβαῖες σχέ -
σεις τῶν δύο Μεγάλων Δυνάμεων.

῾Η μεταπολεμική ἐπίσης περίοδος χαρακτηριζότανε ἀπό τή
ἀνάπτυξη τῶν "ἐθνικοαπελευθερωτικῶν κινημάτων" στίς ἀποι -
κιακές χῶρες.Σ'αὐτό τό σημεῖο θά πρέπει νά ἐπανατοποθετή -
σουμε τήν ἔννοια "ἐθνικοαπελευθερωτικό κίνημα" μέσα στόν
πραγματικό του περίγυρο,πού δέν μπορεῖ νἆναι παρά ἱστορι -
κός.῾Η δογματική μαρξιστική ἰδεολογία θεωροῦσε τό ἐθνικοα-
πελευθερωτικό κίνημα τῶν ἀποικιοκρατουμένων λαῶν σάν ἕνα
μαζικό κίνημα,μέ προσδιοριστικό στοιχεῖο τήν ἀγροτική τά-
ξη,ὅπου ὅμως ἡ ἐθνική ἀστική τάξη ἔμελε νά παίξει ἕνα οὐ -
σιαστικό ρόλο,ρόλο στιγμιαῖο,προτοῦ νά παραχωρήσει τή θέση
της στήν ἐργατική τάξη (συχνά μειοψηφοῦσα καί συνήθως ἀνύ-
παρκτη) πού θἄδινε σ'αὐτό τό κίνημα τόν σοσιαλιστικό του
χαραχτῆρα.Στήν πράξη ὅμως ἀποδείχτηκε ὅτι κανένα ἐθνικοα -
πελευθερωτικό κίνημα (ἡ περίπτωση τῆς Κίνας εἶναι ἕνα τε -
λείως ἰδιαίτερο φαινόμενο) δέν ἀνταποκρινότανε σ'αὐτό τό ἁ-
πλοϊκό σχῆμα,πού ὅμως ἦταν ἐπίσημο.Στήν περίπτωση τῶν "ἐ -
θνικῶν κινημάτων" τῶν ἀραβικῶν (ἐπίσης καί τῶν ἀφρικανι -
κῶν) χωρῶν,ὁ κύριος καί ἀποφασιστικός ρόλος παίχτηκε ἀπό
τόν στρατό,ἦσαν οἱ "συνταγματάρχες" πού πῆραν τήν ἐξουσία
στή συνέχεια ἑνός στρατιωτικοῦ πραξικοπήματος.Θά πρέπει νά
σημειωθεῖ ἐπί τῇ εὐκαιρία,γιατί ὑπάρχει συχνά ἡ τάση νά
ξεχνιέται,ὅτι αὐτές οἱ "ἐθνικές καί ἀντιιμπεριαλιστικές ἐ-
παναστάσεις" ἦσαν φορεῖς μιᾶς ἰδεολογίας καί μιᾶς πρακτι -
κῆς σαφῶς ἀντικομμουνιστικῆς πού τήν ἐκάλυπταν κάτω ἀπό
συνθήματα καί προγράμματα δῆθεν "σοσιαλιστικά".᾽Ακριβῶς
στή διάρκεια αὐτοῦ τοῦ εἴδους τῶν ἐπαναστάσεων οἱ κομμου -
νιστές καταδιώχτηκαν,φυλακίστηκαν,ἐχτελέστηκαν (᾽Ιράκ,Συ -
ρία,Αἴγυπτος,᾽Αλγερία,Σουδάν κ.λ.π.)῾Η Σ.Ε. κατάλαβε πολύ
γρήγορα ὅτι μόνον ὑποστηρίζοντας τά νέα αὐτά καθεστῶτα ,
προϊόντα πραξικοπημάτων,δίνοντας οἰκονομική καί διπλωματι-
κή βοήθεια στίς ἀραβικές χῶρες," κι'ἐγκαταλείποντας τούς
κομμουνιστές" θά μποροῦσε νά διεισδύσει στή <u>Μεσογειακή λε-</u>

κάνη καί στή Μέση Ἀνατολή. Ὁ ἀνταγωνισμός μεταξύ Η.Π.Α. - Σ.Ε. ὄντας γύρω στά χρόνια 1960 πολύ ὀξυμένος τόσο στή Μέση Ἀνατολή ὅσο καί στή Μεσογειακή λεκάνη ὁ ἀνταγωνισμός πού διεξάγονταν πάνω στίς κινούμενες ἄμμους τῆς πολιτικῆς τῶν κυβερνήσεων τῶν χωρῶν τῶν ἐν λόγω περιοχῶν.

Περί τά μέσα τοῦ 1960, νέες δυνάμεις ἀπελευθερώνονται στήν πολιτική ζωή αὐτῶν τῶν χωρῶν, δυνάμεις αὐτόνομες, ἀνεξάρτητες ἀπό τήν πολιτική τῶν δύο μεγάλων. Αὐτές οἱ δυνάμεις, ἀκόμα ἀσχημάτιστες, ἰδεολογικά ἀνόμοιες, ἀλλά ἐκφράζοντας μιά θέληση αὐτονομίας σέ σχέση μέ τό δόλιο παιχνίδι (διπλωματικό, στρατιωτικό, οἰκονομικό) τῆς Σ.Ε. καί τῶν ΗΠΑ ἀναζητοῦσαν λύσεις στά προβλήματα πού οἱ χῶρες τους ἀντιμετώπιζαν σέ μιά πορεία ἀνάπτυξης, συνιστώντας μιά πολιτική ἀποδέσμευση. Εἴτε πρόκειται γιά τήν Κύπρο ἤ τήν Αἴγυπτο (ἡ κρίση τοῦ "Νασσερισμοῦ" εἶχε ἀρχίσει πρίν ἀπό τόν πόλεμο τῶν ἕξη ἡμερῶν) τήν Συρία ἤ τό Ἰράκ καί κυρίως γιά τήν Ἀλγερία (ἡ ἄνοδος τοῦ Μπουμεντιέν) συναντούσαμε τά ἴδια "σημάδια" αὐτονομίας μέσα στά ἐν δυνάμει πολιτικά ρεύματα.

Τό 1967 χρονιά κυριαρχημένη ἀπό δύο γεγονότα, τό πραξικόπημα στήν Ἑλλάδα καί τόν πόλεμο τῶν ἕξη ἡμερῶν, ἀποκάλυψε στήν πράξη μιά ἄλλη σύγκρουση, ἀόρατη στό γυμνό μάτι, μιά σύγκρουση ποῦναι ἡ ἔκφραση τῆς ὀξυνόμενης ἀντίθεσης, ἀπό τή μιά μεριά τῶν Η.Π.Α. καί τῆς Σ.Ε. πού συγκλήνουν πρός ἕνα status quo πού θά σέβεται τίς ἤδη κατοχημένες θέσεις στά 1950 καί 1960 στό περιφερειακό αὐτό χῶρο τῆς Εὐρώπης, μιά συμφωνία κυρίων, ἕνα εἶδος μεσογειακῆς Γιάλτας, κι' ἀπό τήν ἄλλη μεριά τῶν αὐτόνομων λαϊκῶν κινημάτων, ἕνα νέο εἶδος ἐσωτερικῆς ἀντιπολίτευσης σ' αὐτές τίς χῶρες. Βέβαια αὐτό τό νέο κῦμα πού ἀναπτύσσεται καί πού ψάχνει ἀκόμα τόν δρόμο του, δέν κατάφερε μέχρι τώρα νά ἐπιβληθεῖ, ἀλλά ἄς μή γελιόμαστε, παίρνει σάρκα καί ὀστᾶ καί θά σημαδέψει τό τελευταῖο τέταρτο τοῦ αἰῶνα μας μέ τήν πολιτική του πρακτική. Οἱ μεγάλες δυνάμεις πολύ ὀρθά συναισθάνθηκαν τόν κίνδυνο πού παρουσιάζουν οἱ αὐτόνομες αὐτές δυνάμεις.

Αὐτή ἡ σύγκρουση στήν περιφέρεια τῆς Εὐρώπης προηγήθη-

κε,κατά τρόπο παράξενο καί μέσα σέ σύντομο χρονικό διάστημα,τῆς ἀνοιχτῆς καί βίαιης κρίσης πού συντάραξε τήν ἐκβιομηχανισμένη Εὐρώπη τόσο στήν 'Ανατολική ὅσο καί στή Δυτική Πέρα ἀπό τά συστήματα διακυβέρνησης,πέρα ἀπό τίς ἐπικρατοῦσες ἰδεολογίες,πέρα ἀπό τή διχοτόμηση σοσιαλισμός-καπιταλισμός,ἡ κρίση τοῦ 1968,πού περιεῖχε τόν Πολωνέζικο Μάη, τήν ἄνοιξη τῆς Πράγας,τό ξέσπασμα τῆς νεολαίας στό Δυτικό Βερολίνο,τόν Γαλλικό Μάη,τό κίνημα τῶν νέων στό Βελιγράδι, τόν ἀναβρασμό στήν 'Ιταλία,εἶχε ἕνα κοινό παρανομαστή, μιά ἴδια φύση,μιά ἴδια ταυτότητα:τήν ἀμφισβήτηση τῆς ὑπάρχουσας ἐξουσίας,τῶν κρατικῶν μηχανισμῶν:μιά θέληση ἀναζήτησης νέων λύσεων στά κοινωνικά προβλήματα μέσω τῆς προέχτασης καί τῆς πλατιᾶς διανομῆς τῆς δυνατότητας λήψεως ἀποφάσεων,μέσω τῆς πολιτιστικῆς ἐπανάστασης,ἀνεξάρτητης καί διάφορης πρός τό κινέζικο πρότυπο,μέσω τῆς ποιότητος τῆς δημοκρατίας,μέ τήν ἄρνηση τῶν κάθετί πού ἀκινητοποιεῖ τίς κοινωνίες στή Δύση καί στήν 'Ανατολή,καί πού περιορίζει τόν ἄνθρωπο σ'ἕνα ρό <u>ἀντικειμένου</u> καί τόν ἐμποδίζει νά γίνει τό <u>ὑποκείμενο</u> τῆς ἱστορίας.Αὐτή ἡ κρίση τοῦ 1968 ἐπέτρεψε ν'ἀνιχνευτεῖ καί νά ἐπιβληθεῖ ἡ ἔννοια τοῦ "ἱστορικοῦ μπλόκ" loc historique) καί πού οἱ ὀρθόδοξοι ὅλων τῶν ἀποχρώσεων θέλουν νά"νοθέψουν".'Η κρίση τοῦ 1968 ἀπεκάλυψε ἀκόμα τόν κίνδυνο πού ἐξέφραζε αὐτό τό "ἱστορικό μπλόκ" γιά τό κατεστημένο κι'ἔτσι μιά 'Ιερή Εὐρωπαϊκή Συμμαχία,συντηρητική κι'ὀρθόδοξη,κατάπνιξε γρήγορα αὐτά τά κινήματα.Τά τάνκς στή Πράγα,οἱ καταδιώξεις στή Πολωνία,ἡ ἧττα τοῦ Μάη στή Γαλλία,χειροκροτήθηκαν τόσο στήν 'Ανατολή ὅσο καί στή Δύση ἀπό τό κατεστημένο καί τούς ὀπαδούς του.Μιά νέα διαχωριστική πολιτική γραμμή διαγράφεται ἀπό τώρα στήν Εὐρώπη,γραμμή πού χωρίζει τίς προοδευτικές δυνάμεις ἀπό τίς συντηρητικές,τίς νέες ἰδέες ἀπό τίς θεσμοθετημένες,κι'αὐτή ἡ διαχωριστική γραμμή διαπερνάει ὅλες τίς παραδοσιακές δυνάμεις καί τίς τραντάζει ἀπό μέσα τους.

II

῾Η ῾Ελλάδα ὑπῆρξε τό σημεῖο διασταύρωσης αὐτῶν τῶν δύο μεγάλων κρίσεων πού γνώρισε ἡ Εὐρώπη καί ἡ περιφέρειά της στά χρόνια 1967-68.Τό ἀντίχτυπο τῆς κρίσης τοῦ 1967 ἐκδηλώθηκε μέ τό πραξικόπημα,αὐτό τοῦ 1968 ἀπό τή διάσπαση τῆς μοναδικῆς ὀργανωμένης ἀριστερῆς πολιτικῆς δύναμης,δηλαδή τό Κ.Κ.Ε.Δέν μποροῦμε πιά σήμερα νά μιλᾶμε γιά Κ.Κ.Ε, ἀλλά γιά διάφορα ἰδεολογικά ρεύματα μόνον πού ἀναζητοῦν ἕνα νέο δρόμο σέ μιά κατάσταση πού"διάψευσε" ὅλες τίς κλασσικές κι'ἀπλοϊκές ἀναλύσεις.

᾿Ακριβῶς κάτω ἀπ'αὐτό τό πρῖσμα ἀνάλυσης μποροῦμε νά καταλάβουμε τήν ἀποτυχία τῆς ᾿Αντίστασης.῎Αν ἡ ᾿Αντίσταση δέν μπόρεσε νά ἑνωθεῖ,ἄν κατακερματίστηκε σέ μικρές ἀδύναμες ὁμάδες ἀπό πολιτική σκοπιά,εἶναι γιατί θέλησε ὄχι μονάχα νά βασιστεῖ στά παραδοσιακά σχήματα μέ βάση τό "πνεῦμα" τῶν ἐτῶν 1941-44,ἀλλά καί γιατί μέ μόνη ἐξαίρεση τό σύνθημα τῆς ἀντιδικτατορικῆς πάλης,τά πρῶτα σχεδιάσματα πολιτικῆς γραμμῆς καί τά προγράμματα δέν ἀνταποκρίνονταν , στή νέα πραγματικότητα,τόσο στό ἐσωτερικό ὅσο καί στό ἐξωτερικό.᾿Ακόμα κι'ἄν τό Ε.Α.Σ. εἶχε δημιουργηθεῖ πραγματικά αὐτή ἡ ἑνωμένη ὀργάνωση τῆς ᾿Αντίστασης,δύσκολα θά μποροῦσε νά ἐπιβιώσει,γιατί τῆς ἔλλειπε ἕνα οὐσιαστικό κι'ἀποφασιστικό στοιχεῖο,δηλαδή ἡ συγκεκριμένη καί ρεαλιστική ἀνάλυση τῆς σύγχρονης ἑλληνικῆς κοινωνίας.᾿Επιπλέον οἱ ἀντιφασιστικές ὀργανώσεις (ἀξίζει νά ξαναδιαβάσει κανείς τά κείμενα) περιορίζονται σέ μιά ψευδοανάλυση τῆς κατάστασης, πού στή πραγματικότητα κατάληγε σέ μιά πολιτική μοιρολατρεία μέ τήν ἔννοια ὅτι ὅλα τά κακά προέρχονται ἀπό τούς ᾿Αμερικάνους,τό Πεντάγωνο κι'ὅτι οἱ συνταγματάρχες ἦσαν τό κατευθεῖαν προϊόν τῆς ᾿Αμερικάνικης πολιτικῆς.῞Ενας τέτοιος συλλογισμός σέ τελευταία ἀνάλυση καταλήγει στό νά ὑποστηρίζει ὅτι ἡ ἐπιβίωση ἤ ἡ πτώση τοῦ καθεστῶτος τῶν συνταγματαρχῶν ἐξαρτιέται ἀπό τήν ἀλλαγή τῆς ἀμερικάνικης πο-

λιτικῆς γραμμῆς.Μέ τά μάτια καρφωμένα πρός τήν Οὐάσιγκτων, παραμόνευαν τίς παραμικρότερες ἐνδείξεις μιᾶς κάποιας ἀλλαγῆς."Ετσι ἡ ἑλληνική ἀριστερά αὐτοκαταδικάστηκε σέ ἀδράνεια γοητεμένη ἀπό τόν ἀμερικάνικο βόα.Αὐτή ἡ ἴδια ἡ ἀριστερά ἀρνιόταν νά δεῖ ὅτι τό καθεστώς τῶν "συνταγματαρχῶν" εἶχε τό δικό του χῶρο δράσης,ἕνα μεγάλο περιθώριο ἀνεξαρτησίας , τή δική του αὐτονομία κι'ὅτι αὐτό τό καθεστώς ἦταν τό προϊόν καί ἡ ἀντανάκλαση τῶν ἀντιθέσεων τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας κι'ὅτι ἀκόμα δέν ἦταν μονολιθικό ἀλλ'ἀντίθετα διαιρεμένο σέ τάσεις πού μέ τή σειρά τους ἀντανακλοῦσαν,μέσα στό πλαίσιο τοῦ καθεστῶτος τίς διάφορες ἀντιθέσεις,τίς διάφορες πιέσεις ἄλλων κοινωνικῶν ὁμάδων,δορυφόρων τοῦ καθεστῶτος.῾Η ἁπλοϊκή ἀντίθεση ποὔχει ἡ ἀριστερά γιά τό καθεστώς,τήν ἐμποδίζει νά παλαίψει ἐναντίον τοῦ καθεστῶτος μέσα στόν ἴδιο τό χῶρο, μέ ἄλλα λόγια,νά χρησιμοποιήσει τίς ἀντιθέσεις του καί τίς ρωγμές πού δημιουργήθηκαν μέ τή σχετική φιλελευθεροποίηση.Καί δέν εἶναι τυχαῖο,τό ὅτι οἱ κοινωνικοί ἀγῶνες,δηλαδή ἡ συνδικαλιστική,οἰκονομική καί ἐπαγγελματική πάλη εἶναι ἀσήμαντη τά τελευταῖα ἕξη χρόνια."Οπως καί δέν εἶναι τυχαῖο, ὅτι τό φοιτητικό κίνημα τῆς ἄνοιξης τοῦ 1972 ἀναπτύχθηκε ἀνεξάρτητα ἀπό τίς "ἀντιστασιακές ὀργανώσεις" κι'ὅτι οἱ νέες μορφές ἀντίθεσης πρός τό καθεστώς ἀναπτύσσονται ἔξω ἀπό τό πλαίσιο τῶν διαφόρων παραδοσιακῶν ὀργανώσεων τῆς ἀριστερᾶς. Καί δέν εἶναι ἀκόμα τυχαῖο τό ὅτι οἱ βόμβες πού σκᾶνε ἀραιά καί ποῦ συγκινοῦν χωρίς νά ἔχουν καμμιά πολιτική ἀπήχηση. "Ομοια δέν εἶναι τυχαῖο τό γεγονός ὅτι οἱ "τριτοκοσμικές θεωρίες" δέν ἔχουν καμμιά σχέση μέ τίς νέες δυνάμεις πού ἀδρώνονται καί ἀναζητοῦνε τόν δρόμο τους στή σημερινή ῾Ελλάδα.῾Η ἀριστερά ἀκινητοποιεῖται μέ τό νά εἶναι κάτι ἄλλο ἀπό αὐτό πού ὀφείλει νά εἶναι:μιά ἀριστερά προσδεμένη στή πολύπλοκη πραγματικότητα τῆς χώρας,εὐαίσθητη στίς κοινωνικές μεταλλαγές,ἀνοιχτή στίς καινούργιες γνώσεις καί βαθυστόχαστη,μ'ἄλλα λόγια,μιά ἀριστερά χωρίς <u>μύθους</u>.Συχνά γίνεται ἀναφορά στήν ἰσπανική ἐμπειρία,ἄν καί τήν παραμορφώνουν πάντοτε,γιατί ἀκριβῶς ἡ πρωτοτυπία της καί κατά συνέπεια ἡ δύ-

ναμη τοῦ ἀντιφασιστικοῦ κινήματος,εἶναι τό ἀποτέλεσμα τοῦ ὅτι αὐτή ἡ ἀριστερά δέν "μπαίνει" στά καλούπια καί στίς πρῶτες ἀρχές τῶν παραδοσιακῶν ὁμάδων καί ὀργανώσεων.Τό κύριο χαρακτηριστικό τῆς ἱσπανικῆς ἐμπειρίας εἶναι ὅτι οἱ δυνάμεις τῆς ἀριστερᾶς,στή νέα δυναμική τους φάση,ἀπαλλαχτήκανε ἀπό τήν ἀμερικάνικη "μοιρολατρεία",μπόρεσαν νά ἐπωφεληθοῦν ἀπό τίς ἀντιθέσεις τοῦ συστήματος,ἀπό τή σταδιακή φιλελευθεροποίηση,κατάφεραν νά ὀργανώσουν μιά ἀντιπολίτευση πού καθοδηγεῖ ἀγῶνες μέσα στά ἐργοστάσια,ὄχι μόνο σέ ἐπίπεδο οἰκονομικῶν διεκδικήσεων ἀλλά καί σ'ἕνα ἀνώτερο δηλαδή πολιτικό,στά Πανεπιστήμια,στά συνδικάτα(ἀκριβέστερα στίς κορπορατίστικες ὀργανώσεις) μέ δύο λόγια κατάφερε νά δρᾶ καί νά ἐμφανίζεται σ'ὅλους τούς ζωτικούς τομεῖς τῆς χώρας.Ἡ ἑνότητα πού δημιουργεῖται στή βάση καί ἀναπτύσσεται μέσα ἀπ'αὐτούς τούς ἀγῶνες,ὁ ρεαλιστικός χαραχτῆρας τῶν προγραμμάτων καί τῶν ἄμεσων στόχων τῆς ἀριστερῆς ἀντιπολίτευσης τῆς ἔδωσαν τή δυνατότητα νά παρουσιάζεται σάν ἐναλλαγή στό φρανκικό καθεστώς.Αὐτή ἡ ἀντιπολίτευση,τοῦ Κ.Κ.Ι. συμπεριλαμβανομένου,κατόρθωσε πολύ γρήγορα νά διδαχτεῖ ἀπό τ'ἀποτελέσματα τῆς λαθεμένης πολιτικῆς γραμμῆς πού προπαγάνδιζε τό σύνθημα "ἀντίσταση" (1945-47),ἀπό τήν κρίση τοῦ 1967-68 κι'ἔτσι στή συνέχεια μπόρεσε νά χαράζει μιά <u>αὐτόνομη</u> πολιτική γραμμή.Εἶναι ἡ μεγάλη ἀρετή τοῦ Κ.Κ.Ι. πού μπόρεσε ν'ἀγκαλιάσει τήν πολιτική αὐτονομία τοῦ ἀριστεροῦ κινήματος.<u>Αὐτονομία</u> βέβαια ἡ ὁποία ὅμως δέν ἀγνοεῖ τίς κατευθυντήριες γραμμές τῆς διεθνοῦς πολιτικῆς καί τίς μεταβολές πού ἔγιναν στόν Εὐρωπαϊκό χῶρο.

Τό ἐρώτημα πού τίθεται τώρα στήν Ἑλλάδα εἶναι ἄν θά μπορέσουν οἱ δυνάμεις τῆς ἀριστερᾶς νά καταλάβουν τήν ἀναπόδραστη ἀναγκαιότητα τοῦ περάσματος ἀπό τήν "Ἀντίσταση" σέ μιά δομικά διαρθρωμένη καί πολύμορφη ἀντιπολίτευση, ἱκανή νά διαγνώσει τίς ἀντιθέσεις τοῦ καθεστῶτος προκειμένου νά ἐπωφεληθεῖ,ἱκανή νά συλλάβει καί ν'ἀναλύσει τίς μεταβολές πού γίναν στήν Ἑλλάδα τά ἕξη τελευταῖα χρόνια,ἱ-

κανή τέλος νά καταλάβει τά διάφορα πολιτικά ρεύματα πού σχηματοποιοῦνται στήν Εὐρώπη καί στήν περιφέρειά της καί ἀπό κεῖ νά ξαναποχτήσει τή θέση της μέσα στούς κοινωνικο-πολιτικούς ἀγῶνες τῆς χώρας.

Ἡ φιλελευθεροποίηση τοῦ καθεστῶτος δέν εἶναι σημάδι δύναμης τῆς ἀριστερᾶς ἀλλά τῆς ἀνεπάρκειας καί τῆς μή ἀποτελεσματικότητος τῆς Ἀντίστασης. Αὐτή ὅμως ἡ φιλελευθεροποίηση θά μπορέσει νά γίνει στή πορεία τοῦ χρόνου μιά διαρκής κι'ὠφέλιμη πραγματικότητα γιά τόν ἑλληνικό λαό ἄν οἱ ἀναγενώμενες δυνάμεις τῆς ἀντιπολίτευσης μπορέσουν νά τήν χρησιμοποιήσουν γιά ν'ἀναπτύξουν τούς πολιτικό-κοινωνικούς ἀγῶνες γιά νά "ροκανίσουν" χώρους ὅλο καί πιό εὐρεῖς, γιά νά ἐπεξεργαστοῦν ἕνα ρεαλιστικό πρόγραμμα γιά τό μέλλον, προκειμένου νά γίνει ἡ ἀξιόπιστη ἐναλλαγή στά μάτια τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, στήριγμα τῶν ἐλπίδων του, ξεκίνημα νέων ἀγώνων.

αναμνηση
Δ.Τ[illegible]η

53

τετράδιο πρῶτο

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΟΥ ΕΑΣ

ΜΙΑ ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΕΓΙΝΕ

μὲρος πρῶτο

Δεὺτερο καί τελευταῖο μέρος στὸ επόμενο.

ΕΑΣ μὶα ἑνότητα ποὺ δὲν ἒγινε

Α.Παπανδρέου **ΠΑΚ**

Μ.Θεοδωράκης **ΠΑΜ**

Γ.Μυλωνᾶς **ΔΑ**

Κ.Καραμανλῆς ■

Ιστορικοῦ

ΤΟ ΧΡΟΝΙΚΟ ΤΟΥ ΕΑΣ

Ἄνοιξη τοῦ 1970.Οἱ φυλακές καί τά στρατόπεδα εἶναι ἀκόμα γεμᾶτα ἀπό Ἕλληνες ἀγωνιστές.Ἡ χούντα χτυπιέται μέσα καί ἔξω ἀπό τή χώρα.Τό Συμβούλιο τῆς Εὐρώπης ἑτοιμάζεται νά ἐπανέλθει.Ἡ Μαύρη βίβλος τῶν βασανιστηρίων συγκλονίζει τήν διεθνῆ καί ἰδιαίτερα τήν Εὐρωπαϊκή κοινή γνώμη. Στό ἐσωτερικό τῆς χώρας ὑπάρχει ἔντονη ἀντιστασιακή δράση. Μπόμπες ρίχνονται τακτικά.Παράνομα ἀντιστασιακά ἔντυπα κυκλοφοροῦν κατά χιλιάδες ἀπό χέρι σέ χέρι.Ὅσοι ἀπό τόν πολιτικό κόσμο ὄρθωσαν τό ἀνάστημά τους κατά τῆς δικτατορίας ἐξακολουθοῦν νά τήν καταγγέλλουν σέ τακτικά διαστήματα.Οἱ Η.Π.Α. στέλνουν τόν Τάσκα.Εἶναι φανερό ὅτι τούς ἀπασχολεῖ ἡ κατάσταση.Ὁ ἑλληνικός λαός περιμένει μέ ἀγωνία νά δεῖ νά πραγματοποιεῖται τ ό ἀ π ο φ α σ ι σ τ ι κ ό β ῆ μ α, τήν πανεθνική παλλαϊκή ἑνότητα ὅλων τῶν ἀντιδικτατορικῶν δυνάμεων κατά τῆς Δικτατορίας.Ποιές εἶναι οἱ δυνάμεις πού μέ σαφήνεια καταγγέλλουν τήν Χούντα;

1. Ἡ Δ.Ν.Δ.,τό Κ.Κ.Ε. καί ἡ Ε.Δ.Α.
2. Τό Πατριωτικό Μέτωπο.
3. Ἡ Δημοκρατική Ἄμυνα.
4. Οἱ Ἐλεύθεροι Ἕλληνες-Βασιλόφρονες ἀξιωματικοί.-
5. Οἱ Ὑπερασπιστές τῆς Ἐλευθερίας-Δημοκρατικοί ἀξιωματικοί.-
6. Κινεζόφιλοι φοιτητές-τοῦ κύκλου τῆς ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗΣ-.
7. Ἡ ὁμάδα Παναγούλη.
8. Τό Π.Α.Κ.
9. Ὁ Κων/νος Καραμανλῆς.
10. Οἱ πολιτικοί Κανελλόπουλος-Μαῦρος-Παπασπύρου-Μητσοτάκης-Ζίγδης.

11. 'Ο Βασιλιάς Κωσταντίνος.

12. 'Ο Σεφέρης,ή Συνοδινού καί πολλοί άλλοι έκπρόσωποι τοῦ πνευματικοῦ μας κόσμου.

13. 'Εκπρόσωποι τοῦ άθηναϊκοῦ τύπου -Βλάχου κ.λ.π. 'Επίσης ἦρθαν σέ άνοιχτή ρήξη καί διώχθηκαν : 'Ανώτατοι έκπαιδευτικοί καί κρατικοί λειτουργοί.'Ο δημοσιογραφικός κόσμος.

"Ολη αύτή ή θεαματική καί πρωτοφανής συσπείρωση δυνάμεων κατά τῆς Δικτατορίας γεννοῦσε δικαιολογημένα αίσθήματα αίσιοδοξίας στόν λαό,σύγχυση καί ήττοπάθεια στίς γραμμές τῆς χούντας καί στούς μηχανισμούς πού τήν στηρίζουν - Σώματα 'Ασφαλείας-Στρατός κ.λ.π.-.

Εἶναι πολύ πιθανό ὅτι μιά συσπείρωση γύρω άπό τόν Κωνσταντίνο καί τόν Καραμανλῆ "'Εθνικοφρόνων" δυνάμεων, θά ἔριχνε άπό τά μέσα τό στρατιωτικό καθεστώς.'Η πλειοψηφία τῶν στελεχῶν στή Κρατική Μηχανή-Στρατό καί Σώματα 'Ασφαλείας-ἦσαν άκόμα βασιλόφρονες καί καραμανλικοί.Εἶναι φανερό ὅτι οἱ δυνάμεις αύτές -άμερικανόφιλοι-άντιχουντικοί- δέχονταν συγχρόνως τήν πίεση τοῦ ἔντονου άντιδικτατορικοῦ φρονήματος τῆς συντριπτικῆς πλειοψηφίας τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ τῶν ἰδίων τῶν άμερικάνων πρός τούς ὁποίους δέν ἔπαψαν φυσικά νά άπευθύνονται,παρ'ὅτι οἱ τελευταῖοι τούς έγκατέλειψαν -προσωρινά.Οἱ πιέσεις αύτές καί οἱ προσωπικές τους φιλοδοξίες ἔκαναν πιθανές άκόμα καί τίς πιό άκραῖες λύσεις ὅπως λ.χ. ή δημιουργία κυβέρνησης γύρω άπό τόν έξόριστο Βασιλέα μέ ἔκληση πρός τό Στρατό γιά έξέγερση.

Μιά άλλη ποιότητα συσπείρωσης ἦταν δυνατόν νά πραγματοποιηθεῖ άνάμεσα στίς άντιστασιακές όργανώσεις καί ὁμάδες γιά νά δώσει νέα φτερά στήν δυναμική άντίσταση.

Τέλος ἦταν έπίσης δυνατή μιά συσπείρωση μικτῶν δυνάμεων,δηλαδή άντιστασιακῶν καί πολιτικῶν,μέ βάση ἕνα μίνιμουμ πρόγραμμα στόχων καί μεθόδων.

Πρός τήν κατεύθυνση αύτή ή πιό σοβαρή προσπάθεια ἔγινε τό φθινόπωρο τοῦ 1970,μέ πρωτοβουλία μιᾶς ὁμάδας Νορβηγῶν βουλευτῶν.Σκοπός τους ἦταν ή όργάνωση συνάντησης έκπροσώπων

τῶν κυριοτέρων πολιτικῶν καί ἀντιστασιακῶν δυνάμεων τῆς χώρας. Χωρίς καμμιά δέσμευση καί μέ μοναδική ἡμερήσια διάταξη τήν ἀναζήτηση κοινῆς βάσης -ἄν ὑπῆρχε- γιά ἀντιδικτατορική συνεργασία. Ἀπ'ὅτι γνωρίζουμε τό πρῶτο βῆμα ἔγινε πρός τήν κατεύθυνση τοῦ Κ. Καραμανλῆ. Ἡ πρώτη σκέψη ἦταν νά γίνει κατ'ἀρχήν τριμερής σύσκεψη μέ ἐκπροσώπους τῆς Δεξιᾶς, Κέντρου καί Ἀριστερᾶς. Ἡ ἀπάντηση τοῦ Καραμανλῆ ὑπῆρξε θετική. Σέ συνέχ ια βολιδοσκοπήθηκε ὁ Ἀνδρέας Παπανδρέου πού συμφώνησε, ἀναλαμβάνοντας μάλιστα νά μιλήσει ὁ ἴδιος στόν Μίκη Θεοδωράκη, πρόεδρο τοῦ Π.Α.Μ. Πρᾶγμα πού ἔκανε στίς 9.9.70 κατά τήν συνάντησή τους στήν Στοκχόλμη. Ἀφοῦ καί ὁ τελευταῖος ἀπάντησε ἐπίσης θετικά, οἱ Νορβηγοί ἀνάλαβαν τό πρακτικό μέρος γιά τήν συνάντηση τῶν τριῶν ἐκπροσώπων πού προσδιορίσθηκε γιά τό πρῶτο δεκαήμερο τοῦ ὀκτωβρίου 1970. Γιά λόγους πού παραμένουν ἀκόμα ἄγνωστοι ἡ σύσκεψη αὐτή δέν πραγματοποιήθηκε.

Ὕστερα ἀπ'αὐτή τήν ἀποτυχία οἱ Νορβηγοί παράγοντες ἀποφάσισαν νά διευρύνουν τόν κύκλο τῶν πιθανῶν συνομιλητῶν. Γιά τόν λόγο αὐτό, ἀφοῦ ἐπισκεφθήκανε μερικούς πολιτικούς παράγοντες μέσα στήν Ἑλλάδα, συναντήθηκαν μέ πολιτικούς καί ἀντιστασιακούς ἐκπροσώπους ὅλων τῶν παρατάξεων (Ε.Κ.-Φ.Ι.Δ.Η.Κ.-Δ.Α.-Π.Α.Μ.-Κ.Κ.Ε.-Κ.Κ.Ε.ἐσωτ.-Ἀξιωματικούς-Π.Α.Κ.) καί μέ τόν Βασιλιά Κωνσταντίνο. Ὅταν ρώτησαν τόν τελευταῖο: "Ποιός θά εἶναι ὁ ἐκπρόσωπός σας στήν σύσκεψη αὐτή; Ἀπάντησε: "Τούς θεωρῶ ὅλους ἀνεξαιρέτως σάν ἐκπροσώπους μου." "Ἀκόμα καί τούς κομμουνιστάς;" "Εἶπα ὅλους."

Τό Κ.Κ.Ε. Κολιγιάννης) ἔδειξε ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον γιά τήν σύσκεψη αὐτή. Μέ τήν μεσολάβηση Σουηδοῦ πολιτικοῦ παράγοντα ζήτησε νά προηγηθεῖ συνάντηση Κολιγιάννη-Θεοδωράκη. Τό Κ.Κ.Ε. ἐσωτερικοῦ ἀπάντησε ὅτι "μπορεῖ νά γίνει μιά τέτοια συνάντηση γιά συνενόηση πρίν ἀπό τήν σύσκεψη τοῦ Ὅσλο, χωρίς παρέμβαση ξένων, μέ τόν ὅρο ἡ συνάντηση νά γίνει σέ ἐπίπεδο ἀντιπροσωπειῶν δύο σχηματισμῶν (ὄχι προσωπική, ἀνάμεσα μόνο στόν Κολιγιάννη καί στόν Θεοδωράκη). 3

ταν τόσο βαθιά καί οὐσιαστικά ἑνωμένος μπροστά στήν τυραννία. Γιατί ποτέ ἄλλοτε οἱ μεγάλες μᾶζες δέν εἶχαν ἀφομοιώσει τόσο καθαρά καί σωστά τά μεγάλα μας ἐθνικά προβλήματα. Γιατί ποτέ ἄλλοτε δέν ξεχώρισαν τόσο ἀνάγλυφα οἱ φίλοι καί οἱ ἐχθροί τοῦ λαοῦ μας μπροστά στά μάτια τοῦ λαοῦ μας. Εἶμαι αἰσιόδοξος γιατί ποτέ ἄλλοτε ἡ ντόπια καί ξένη ὀλιγαρχία καί τά θλιβερά της ὄργανα, ἡ στρατιωτική χούντα, δέν εἶχαν ἀπομονωθεῖ καί μισηθεῖ σέ τέτοιο καθολικό βαθμό ἀπό τό σύνολο τοῦ λαοῦ μας.

2. Θά παλαίψουμε γιά νά μετατρέψουμε τήν καθολική ἀντίθεση πρός τή δικτατορία σέ μιά ὅλο καί πιό εὐρύτερη ἑνότητα πάλη [illegible]τήν ἀνατροπή της. Ἀποφασιστικός παράγοντας γι'αὐτό εἶναι νά συσπειρώσουμε πρό παντός τίς ζωντανές, δημιουργικές, σφριγηλές καί ξεκάθαρες δυνάμεις τοῦ λαοῦ. Νά ἀξιοποιήσουμε τίς ζωογόνες δυνάμεις τῆς ἑλληνικῆς νεολαίας πού τῆς ἀνήκει τό μέλλον τῆς χώρας μας.

3. Τρία χρόνια δικτατορίας μέ ἔχουν πείσει ὅτι ἡ ἑνότητα καί ἡ συντονισμένη δράση τοῦ συνόλου τῶν δυνάμεων πού τάσσονται κατά τῆς τυραννίας καί ὑπέρ τοῦ σεβασμοῦ τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας μπορεῖ ν'ἀποτελέσει ἕναν ἀποφασιστικό παράγοντα γιά νά περάσει τήν Ἀντίσταση σέ ἄλλα, πολύ ὑψηλότερα ἐπίπεδα, γιά νά περάσουμε στό στάδιο τῆς τελικῆς νικηφόρας ἀναμέτρησης μέ τή χούντα. Στή προσπάθεια αὐτή γιά τήν ἑνότητα ὅλων τῶν ἀντιδικτατορικῶν δυνάμεων γύρω ἀπό αὐτούς τούς δύο ἀξεχώριστα ἑνωμένους στόχους, εἶμαι ἀποφασισμένος νά δώσω ὅλες μου τίς δυνάμεις. Νομίζω πώς ἡ ἑνότητα μπορεῖ νά πραγματοποιηθεῖ μέ βάση τά παρακάτω σημεῖα:

1. Ἀνάπτυξη τῆς ἀντιστασιακῆς πάλης μέ ὅλα τά πρόσφορα σέ κάθε στάδιο μέσα ὥς τή συντριβή τῆς χούντας.
2. Σχηματισμός κυβέρνησης ἐθνικῆς ἑνότητας.
3. Κατάργηση τοῦ χουντικοῦ Συντάγματος τοῦ 1968.
4. Ἀποκατάσταση τῶν συνταγματικῶν καί δημοκρατικῶν ἐλευθεριῶν μέ βάση τό Σύνταγμα τοῦ 1952 καί μέ ἄμεση κατάργηση ὅλων τῶν ἐκτάκτων μέτρων καί νόμων.
5. Προκήρυξη μέσα σέ ἕξη μῆνες ἐκλογῶν μέ ἁπλῆ ἀναλο -

γική μέ συμμετοχή ὅλων τῶν πολιτικῶν κομμάτων χωρίς ἐξαίρεση γιά τήν ἀνάδειξη Συντακτικῆς Ἐθνοσυνέλευσης.

6. Ἀπόλυση ὅλων τῶν πολιτικῶν κρατουμένων.
7. Παραδειγματική τιμωρία ἀπό είδικό δικαστήριο τῶν πρωταγωνιστῶν τῆς χούντας,τῶν συνεργατῶν της καί τῶν βασανιστῶν της.
8. Ἐπαναφορά στίς θέσεις τους ὅλων τῶν διωχθέντων ἀπό τή χούντα.Καί
9. Ἐπανεξέταση ὅλων τῶν οἰκονομικῶν συμβάσεων τῆς χούντας.

Ἐπιστέγασμα τῆς συμφωνίας γιά τούς σκοπούς καί τό πρόγραμμα τῆς συντονισμένης Ἀντίστασης πρέπει νά εἶναι ἡ συγκρότηση ἀπό ἐκπροσώπους ὅλων τῶν ἀντιδικτατορικῶν δυνάμεων τῆς χώρας ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΑΝΤΙΣΤΑΣΗΣ πού θά σχεδιάζει,θά συντονίζει καί θά καθοδηγεῖ τόν ἀγώνα γιά τήν ἀντροπή τῆς δικτατορίας καί τή διασφάλιση τῶν δημοκρατικῶν ἐλευθεριῶν.Εἶναι αὐτονόητο ὅτι ἡ κάθε μιά ἀπό τίς μετέχουσες δυνάμεις θά διατηρεῖ τό ἰδιαίτερό της πρόγραμμα καί τήν φυσιογνωμία της"

Τήν ἐπομένη κιόλας ἀπό τή δήλωση αὐτή τό Π.Α.Μ. ἔπαιρνε ἐγκάρδιο μήνυμα ἀπό τόν Ἀνδρέα Παπανδρέου πού χαιρετοῦσε τήν πρωτοβουλία,προσθέτοντας ὅτι εἶναι ἀπόλυτα σύμφωνος γιά τήν ἵδρυση τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου,καί ὅριζε συνάντηση γιά τόν προσεχῆ μῆνα στήν Στοκχόλμη.

Ἡ Δημοκρατική Ἄμυνα τασσόταν κι'αὐτή ἀνεπιφύλακτα γιά τήν ὅσο γίνεται πιό σύντομη δημιουργία τοῦ ἀνώτατου ἀντιστασιακοῦ ὀργάνου.

Τό Κ.Κ.Ε.(Κολιγιάννη) ἔστειλε στό Παρίσι μέλος τοῦ Πολιτικοῦ Γραφείου γιά νά διαβεβαιώσει τόν Θεοδωράκη ὅτι γενικά συμφωνεῖ ἐπάνω στή γραμμή τοῦ συντονισμοῦ ὅλων τῶν ἀντιδικτατορικῶν δυνάμεων.

Τέλος,ἀνώτατοι ἀξιωματικοί(μέσα καί ἔξω ἀπό τή χώρα) χαιρέτισαν τήν πρωτοβουλία καί δήλωσαν ὅτι ἐπιθυμοῦν νά πάρουν μέρος στίς σχετικές διαπραγματεύσεις.

 Ἐν ὄψει τῆς διμεροῦς συνάντησης Π.Α.Μ.-Π.Α.Κ. στήν Στοκ-

χόλμη,ἐκπρόσωπος τῆς Δ.Α. ἐξέφρασε πρός τήν ἡγεσία τοῦ Π.Α.Μ. φόβους μήπως οἱ "δύο μεγάλοι" τούς ἀγνοήσουν. Τό Π.Α.Μ. τόν διαβεβαίωσε ὅτι θεωρεῖ ὅλες τίς ἀντιστασιακές ὀργανώσεις ἀπολύτως ἰσότιμες καί ὅτι σέ κάθε περίπτωση θά ἀγωνισθεῖ ὥστε νά ἐξασφαλισθοῦν τά δικαιώματά τους."Οπως θά δείξουν τά ἔγγραφα ποῦ ἀκολουθοῦν οἱ ἀνησυχίες τοῦ ἐκπροσώπου τῆς Δ.Α. στηρίζονταν σέ συγκεκριμένες πληροφορίες πάνω στίς προθέσεις τοῦ 'Α.Παπανδρέου.'Η δίκη τῶν ἀγωνιστῶν της εἶχε,ἐκείνη τήν ἐποχή,ἀνεβάσει τήν Δ.Α. στήν συνείδηση ὅλου τοῦ λαοῦ.'Ο 'Α.Παπανδρέου ἀκολουθοῦσε ὅμως μιά πολιτική "αὐστηρῆς" στάσης ἀπέναντι στήν ἡγεσία τῆς Δ.Α. Αὐτοί πάλι ὑποψιάζονταν ὅτι ὁ Παπανδρέου θά πρότεινε στόν Θεοδωράκη τήν μονοπώληση τοῦ 'Αντιστασιακοῦ Συμβουλίου ἀπό τίς δύο τους ὀργανώσεις,ἐξ'οὗ καί τό διάβημα πρός τό Π.Α.Μ.

'Ωστόσο ἡ συνάντηση Παπανδρέου-Θεοδωράκη δέν πραγματοποιήθηκε γιατί ὁ τελευταῖος ἀρρώστησε ξαφνικά,μπῆκε σέ Νοσοκομεῖο στή Ρώμη καί ἐγχειρήσθηκε."Ετσι ἡ συνάντηση ἀναβλήθηκε γιά τόν 'Ιούνιο.Στό μεταξύ ὁρισμένες δηλώσεις τοῦ Θεοδωράκη καί ἰδιαίτερα ἡ σχετική μέ τόν ἔνοπλο ἀγώνα,δημιούργησαν τά πρῶτα νέφη στίς σχέσεις του μέ τόν Παπανδρέου."Ετσι ὁ τελευταῖος σέ μακροσκελεῖς δηλώσεις του ἀνέφερε μεταξύ ἄλλων:

16.5.70 "Σάν ἀρχηγός τοῦ Π.Α.Κ. καί μέ ἐπίγνωση τῆς σοβαρότητος τοῦ θέματος στό ὁποῖο ἀναφέρομαι,ἐπιθυμῶ νά προβῶ τήν ἀκόλουθη δήλωση:

"Οταν ὁ Μ.Θ. βγῆκε ἀπό τήν 'Ελλάδα ἤμουν αὐτός πού τόν καλωσόρισε μέ θερμό τηλεγράφημα.

"Οταν στήν Πρές Κόνφερενς πού ἔδωσε,ἀπηύθυνε ἔκκληση γιά ἑνότητα τοῦ ἀντιστασιακοῦ κινήματος,ἀπήντησα ἀμέσως καταφατικά.

"Εκτοτε ὁ Μ.Θ. ἔχει προβεῖ σέ διάφορες δηλώσεις,τῶν ὁποίων τό ἀκριβές περιεχόμενο δέν εἶμαι σέ θέση νά γνωρίζω.Γι'αὐτό δέν θά κάνω σχόλια ἐπ'αὐτῶν.

'Από τήν ἄλλη μεριά ἐπιθυμῶ νά θέσω ξεκάθαρα καί

δημόσια τούς ὅρους ὑπό τούς ὁποίους τό Π.Α.Κ.,τό ὁποῖο ἐκπροσωπῶ,εἶναι διατεθειμένο νά συνεργασθεῖ ἀποτελεσματικά μέ ἄλλες ἀντιστασιακές ὀργανώσεις.

1. Συνεργασία θά γίνει μεταξύ ὀργανωμένων ἀντιστασιακῶν κινημάτων πού ἔχουν τήν ὑποστήριξη τῶν μεγάλων μαζῶν τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.'Επομένως οὔτε πολιτικά κόμματα,πού δέν εἶναι ἐξ'ὁρισμοῦ ἀντιστασιακές ὀργανώσεις, οὔτε πολιτικές προσωπικότητες πού τυγχάνει νά εἶναι ἄσχετες μέ ἀντιστασιακά κινήματα,οὔτε φανταστικές ὀργανώσεις θά γίνουν δεκτές σ'ἕνα 'Εθνικό Συμβούλιο.

2. Οἱ στρατηγικοί στόχοι τῆς 'Ελληνικῆς 'Αντίστασης εἶναι:

α) 'Εθνική 'Ανεξαρτησία.

β) Λαϊκή Κυριαρχία.

γ) Δημοκρατικές διαδικασίες.

Κατά κανένα τρόπο δέν θά δεχθοῦμε οἱουσδήποτε διακανονισμούς πού κομπρομετάρουν ὁποιονδήποτε ἀπό αὐτούς τούς στόχους.

Εἰδικώτερα ἀνακοινώνουμε γιά μιά ἀκόμη φορά ὅτι ὁ βασιλιάς Κων/νος,ὁ ὁποῖος γιά νά παίρνει τά 30 ἀργύρια δέν ἔχει ἁπλῶς ἀποφύγει ὁποιεσδήποτε δηλώσεις ἐναντίον τῆς Χούντας,ἀλλά ἔχει στήν πραγματικότητα συνεργασθεῖ μαζύ της παρασκηνιακά,δέν ἔχει τήν ἐμπιστοσύνη τοῦ ἀντιστασιακοῦ κινήματος τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.Δέν θά ἐπιστρέφει στήν 'Ελλάδα,ἐκτός ἄν ὁ ἑλληνικός λαός ἀποφασίσει διαφορετικά..............

"Ετσι τό πραξικόπημα τῆς 21.4.67 στήν 'Ελλάδα εἶναι ἡ ἀμερικανική ἔκδοση τῆς ἐπεμβάσεως στήν Τσεχοσλοβακία ἀπό τά στρατεύματα τοῦ συμφώνου τῆς Βαρσοβίας.

Περαιτέρω βεβαιώνουμε τήν ἀμετάκλητη πεποίθησή μας ὅτι αὐτή ἡ κατοχή τῆς 'Ελλάδος δέν θά τελειώσει ἕως ὅτου τό κόστος γιά τό Πεντάγωνο τοῦ νά συνεχίζει τήν ἀνάμιξή του γίνει πολύ βαρύ γιά νά τό ἀντέξει......................

Τό καθῆκον μας ὅσον ἀφορᾶ τό ἐσωτερικό ἔχει δύο ὄψεις:

Α) Τήν προσπάθεια γιά τήν ἀνάπτυξη ἑνός ἀποτελεσματικοῦ δικτύου πολιτικῆς καθοδηγήσεως τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ στόν ἀγώνα του γιά τήν ἐλευθερία.

Β) Τήν γρήγορη καί ἀποτελεσματική ἀνάπτυξη ὁμάδων κομμάντος γιά νά κτυπήσουν σκληρά τό δίκτυο δυνάμεως τῶν συνταγματαρχῶν στά πλαίσια ἐνεργοῦ καί ἐνόπλου ἀντιστάσεως.

5. Ὁποιαδήποτε θέση πού ξεφεύγει ἀπό αὐτές τίς βασικές ἀρχές ὑπονομεύει,ἠθελημένα ἤ ὄχι,τόν ἀπελευθερωτικό μας ἀγώνα.Προτιθέμεθα ὄχι μόνο νά τήν ἀπορρίψουμε ἀλλά καί νά τήν καταδικάσουμε.

Ἐν ὄψει τῆς συμφωνίας πού ἔχει κάνει τό Π.Α.Κ. μέ τό Π.Α.Μ. τήν 1η Αὐγούστου 1968 καί ἐν ὄψει τῶν τελευταίων ἀνακοινώσεων τοῦ Μ.Θ. ζητοῦμε δημόσια ἀποσαφήνιση τῆς ἐπίσημης θέσης τοῦ Π.Α.Μ."

Ἡ ἀντιπροσωπεία τοῦ Ἐθνικοῦ Συμβουλίου τοῦ Π.Α.Μ. ἀπάντησε μέ τήν ἑξῆς ἀνακοίνωση:

16.5.70 " Οἱ βασικές θέσεις τοῦ Π.Α.Μ. γιά τή στρατηγική ἀντίστασης καί τήν ἐγκαθίδρυση τῆς Δημοκρατίας στήν Ἑλλάδα εἶναι διατυπωμένες ὑπεύθυνα καί δημόσια στά ἐπίσημα κείμενα τοῦ Ἐθνικοῦ του Συμβουλίου.Τίς ἐξέφρασε μέ πλήρη σαφήνεια πρόσφατα καί ὁ Μίκης Θεοδωράκης μέ τό πρόγραμμα τῶν 9 σημείων καί τήν πρόταση γιά δημιουργία Ἐθνικοῦ Συμβουλίου Ἀντιστάσεως.Μέ βάση τή γραμμή του αὐτή τό Π.Α.Μ. ὑπέγραψε τίς συμφωνίες συντονισμοῦ τοῦ ἀντιστασιακοῦ ἀγώνα μέ τό Π.Α.Κ. καί τήν Δ.Α.Οἱ συμφωνίες αὐτές,πού ἐκφράζουν μιά ἱστορική ἀναγκαιότητα καί προοπτική,πραγματώνονται μόνο μέσα στή δράση κατά τῆς τυραννίας πού ἀποτελεῖ τό κύριο καθῆκον τῶν συνεπῶν δημοκρατικῶν δυνάμεων. Στίς θέσεις του αὐτές τό Π.Α.Μ. ἐμμένει μέ σταθερότητα. Ἡ γραμμή του δέν ἐπιδέχεται παρερμηνεῖες καί συνεπῶς οἱ τυχόν ἀνησυχίες πού ἐκδηλώνονται ὅπως αὐτές πού ἐξέφρασε χθές ὁ Πρόεδρος τοῦ Π.Α.Κ. κ.Ἀ.Παπανδρέου,δέν ἔχουν ἀντικειμενική βάση."

Ὁ Ἀνδρέας Παπανδρέου ἀνταπάντησε:

17.5.70 " Ἡ συνάντηση μεταξύ τοῦ Π.Α.Κ. καί τοῦ Π.Α.Μ. θά λάβει

> ὁπωσδήποτε χώραν στή Στοκχόλμη στίς ἀρχές 'Ιουνίου.Τό Π.Α.Κ. εἶναι,ὅπως καί πάντα ὑπῆρξε στό παρελθόν, προσηλωμένο στήν προσπάθεια γιά ἀποτελεσματικό συντονισμό τοῦ ἑλληνικοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγῶνα.Αὐτό πρέπει νά μπαίνει στή βάση μιᾶς σαφοῦς κατανοήσεως τῆς φύσεως τοῦ ἀγῶνα καί στή βάση ὀρθῆς στρατηγικῆς.Τά 5 σημεῖα τοῦ προγράμματος τοῦ Π.Α.Κ πού ἀνακοινώθηκαν δημόσια,θ'ἀποτελέσουν τή δική μας βάση γιά συζήτηση στίς ἐπικείμενες συνομιλίες.θά συναντηθοῦμε μέ καλή πίστη καί ἐκτιμώντας τήν ἐπιθυμία τοῦ Π.Α.Μ. γιά ἑνότητα στόν ἀγῶνα γιά τήν ἐλευθερία,τή δημοκρατία καί τήν ἐθνική ἀνεξαρτησία."

Τελικά οἱ δύο ὀργανώσεις (Π.Α.Μ. καί Π.Α.Κ.) ἀποφασίζουν νά συναντηθοῦν στή Ρώμη στίς ἀρχές 'Ιουνίου.'Η ἡγεσία τοῦ Π.Α.Μ. κατορθώνει νά ἀποσπάσει τήν συγκατάθεση τοῦ Παπανδρέου γιά ἰσότιμη συμμετοχή ἀντιπροσωπείας τῆς Δ.Α.Φαίνεται ὅτι ὅλα πηγαίνουν καλά.'Ο ἀρχηγός τοῦ Π.Α.Κ. τηλεφωνεῖ στήν κλινική πού νοσηλεύεται ὁ Θεοδωράκης.'Η συνομιλία εἶναι ἐγκάρδια καί δέν ἀφήνει οὔτε ἴχνος ἀμφιβολίας γιά τήν ἐπιτυχία τῆς σύσκεψης.Στήν ἀρχή ἀποφασίζεται νά ὀργανωθεῖ ἡ Σύσκεψη μέσα στήν ἴδια τήν κλινική,πού ἔχει μετατραπεῖ σέ πολιτικό κέντρο.'Εκπρόσωποι ὅλων τῶν παρατάξεων καί ὅλων τῶν τάσεων ἐπιδιώκουν ὄχι μόνο νά πληροφορηθοῦν σχετικά μέ τήν ἐπικειμένη σύσκεψη ἀλλά κατά κάποιο τρόπο νά πάρουν μέρος ἔστω καί ἔμμεσα στίς ἐργασίες της.'Απ'αὐτήν τήν ὁμοφωνία δέν λείπουν καί οἱ "κύκλοι" τοῦ βασιλέως Κωνσταντίνου πού δείχνει ἐπίσης ζωηρό ἐνδιαφέρον.'Ο Παπανδρέου ζητᾶ τώρα μιά μικρή ἀναβολή.Κατόπιν τούτου ἡ ἀντιπροσωπεία τοῦ Π.Α.Μ. ἐγκαθίσταται σέ μιά ἔπαυλη πού τῆς παραχωροῦν φίλοι στά προάστεια τῆς 'Ιταλικῆς πρωτεύουσας.Σέ λίγο καταφθάνει ἡ ἡγεσία τῆς Δ.Α. καί οἱ δύο ἀντιπροσωπεῖες περιμένοντας τόν Παπανδρέου ἀρχίζουν προκαταρκτικές συνομιλίες.Τό Π.Α.Μ. ἔχει ἤδη ἐπεξεργασθεῖ τό δικό του "Σχέδιο" γιά τό 'Εθνικό Συμβούλιο 'Αντιστάσεως(Σ.Α.) ὅπως ὀνομαζόταν τότε."Ομως ἕνα ἄλλο θέμα,πιό ἐπεῖγον ἀπασχολεῖ τούς συνομιλητές.Πρόκειται γιά ἕνα πολυγραφημένο ἑπτασέλιδο ἔγγραφο τοῦ Π.Α.Κ.μέ ἡμερομηνία

5 Ἰουνίου, πού μόλις ἔλαβαν, ἀπό τήν Στοκχόλμη καί πού ἔχει τίτλο: "ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ Π.Α.Κ. ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΑΝΤΙΣΤΑΣΙΑΚΟΥ ΑΓΩΝΑ", καί πού ἔβαλε σέ βαρειές σκέψεις τούς ἐκπροσώπους τῶν δύο ἀντιστασιακῶν ὀργανώσεων, γιατί κατάλαβαν ὅτι κάτι πολύ ἄσχημο μαγειρεύεται ἀπό μέρους τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ Π.Α.Κ.

Παραθέτουμε μερικά ἀποσπάσματα ἀπό τό ἔγγραφο αὐτό:

" Ἡ ἑνότητα τῶν δημοκρατικῶν καί ἰδιαίτερα τῶν ἀντιστασιακῶν δυνάμεων ἀποτελεῖ βασική προϋπόθεση γιά τήν ἀποτελεσματικώτερη διεξαγωγή τοῦ ἀγώνα κατά τῆς χούντας καί τῶν ξένων ὑποστηρικτῶν της καί ἀποτελεῖ γι'αὐτό τό λόγο σταθερή καί βασική ἐπιδίωξη τοῦ Π.Α.Κ.............

Α. Ἐκτίμηση τῶν ἀντικειμενικῶν συνθηκῶν καί κατάλληλη στρατηγική ἀγώνα.

1. Ἡ ἑλληνική στρατιωτική χούντα εἶναι προέκταση τῶν ἀμερικανικῶν στρατιωτικῶν καί μυστικῶν ὑπηρεσιῶν. Ἡ κατοχή τῆς χώρας μας ἔχει βέβαια καί ἐσωτερικά στηρίγματα -δυνάμεις τοῦ πατροπαράδοτου κατεστημένου πού συνεργάστηκε καί συνεργάζεται στενά μέ τίς δυνάμεις κατοχῆς..................

4. Κατάλληλη στρατηγική ἑπομένως εἶναι ἐκείνη πού στηρίζεται στήν ἑξῆς ἀρχή: Τό Πεντάγωνο θά ἀλλάξει τακτική μόνον ὅταν τό κόστος συντηρήσεως τοῦ ἐλέγχου του πάνω στήν πολιτική ζωή τῆς Ἑλλάδος γίνει ὑψηλότερο ἀπό τά ὀφέλη πού πηγάζουν ἀπ'αὐτό τόν ἔλεγχο. Ὑπάρχουν δύο μέτωπα στά ὁποῖα μποροῦμε νά δράσουμε ταυτόχρονα ἐπιτυχῶς:

α) Στό ἐξωτερικό: Ἡ δημιουργία κοινοῦ μετώπου τῶν Δυτικῶν Εὐρωπαϊκῶν καί Μεσογειακῶν χωρῶν ἔναντι τῶν Η.Π.Α., μέ ἐπίκεντρο τό ἑλληνικό θέμα. Ἡ Νορβηγία σήμερα κατέχει τήν πρώτη θέση στήν ἱεράρχηση ζωτικῶν εὐρωπαϊκῶν χωρῶν ἀπό τό Πεντάγωνο. Ἡ Νορβηγία σάν ἀποτέλεσμα τῆς στάσεως τοῦ λαοῦ της καί ἰδιαίτερα τῆς νεολαίας της μπορεῖ νά προχωρήση στήν ἀναμέτρηση μέ τίς Η.Π.Α. στά πλαίσια τοῦ Ν.Α.Τ.Ο. καί νά τούς θέση μπροστά στό σκληρό δίλημμα νά ἐπιλέξουν ἀνάμεσα στήν Ἑλλάδα καί στή Νορβηγία. Τό ἴδιο ἰσχύει καί γιά τήν Δανία. Προϋπόθεση ὅμως γιά μιά τέτοια στάση εἶναι ἡ παροχή

άπτῶν ἀποδείξεων πώς ὁ ἑλληνικός λαός δέν ἀνέχεται τή χούντα καί πώς προχωρεῖ στή δυναμική ἀναμέτρηση.

β)Προγραμματισμένη,ὑπεύθυνη,κλιμακωμένη,δυναμική ἀντίσταση στήν 'Ελλάδα πού ὄχι μόνον θά ἐντείνη τήν κινητοποίηση τῶν φίλων μας στό ἐξωτερικό ἀλλά πού ταυτόχρονα θά κλονίση τήν πεποίθηση τοῦ Πενταγώνου πώς ἡ ἀπροκάλυπτη ἐπέμβασή του στή χώρα μας μπορεῖ νά διατηρηθῆ χωρίς κλιμάκωση τοῦ κόστους.

5. Τίθεται τό ἐρώτημα:Τί μορφή θά πάρη ἡ δυναμική ἀντίσταση στήν 'Ελλάδα.Εἶναι γιά ὅλους σαφές ὅτι δέν ὑπάρχουν ἀκόμη οἱ προϋποθέσεις γιά τήν ἀνάπτυξη μαζικοῦ δυναμικοῦ κινήματος μέσα στά γνωστά κλασσικά πλαίσια.'Υπάρχουν ὅμως εὐρύτατες δυνατότητες γιά ἀποτελεσματικές δυναμικές ἐνέργειες πού θά κλονίσουν τό δίκτυο δυνάμεως τῆς χούντας. Μιά τέτοια σειρά ἐνεργειῶν θά ἐντείνη τήν κινητοποίηση τῶν Εὐρωπαίων στά πλαίσια τοῦ N.A.T.O.'Αλλά ταυτόχρονα θά δημιουργήση καί τίς ὑποκειμενικές συνθῆκες γιά τήν ἀνάπτυξη εὐρύτερου λαϊκοῦ δυναμικοῦ ἀντιστασιακοῦ κινήματος......................

Διάκριση πρέπει νά γίνη ἀνάμεσα σέ συνεργασία πολιτικῶν κομμάτων,ἀντιστασιακῶν ὀργανώσεων καί προσωπικοτήτων.Μιά πού εἶναι δοσμένο ὅτι ὁ ἀγώνας προβλέπεται δύσκολος καί ἴσως μακρύς,δέν ἔχει ἔννοια ἡ συνεργασία ἀνάμεσα σέ μεμονωμένες πολιτικές προσωπικότητες.'Ο ἀγώνας προϋποθέτει αὐστηρά ὀργανωτικά σχήματα καί πειθάρχηση τῶν ἀγωνιστῶν.Γι'αὐτό ἡ συζήτηση θά περιορισθῆ στή συνεργασία ἀνάμεσα σέ πολιτικά κόμματα καί ἀνάμεσα σέ ἀντιστασιακές ὀργανώσεις.

'Η συνεργασία ἀνάμεσα σέ πολιτικά κόμματα πρέπει νά πάρη τήν ἀκόλουθη μορφή:

α)'Εφ'ὅσον δέν ἔχομε ἄλλα πρόσφατα αὐθεντικά κριτήρια,σχετικά μέ τήν ἐτυμηγορία τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ὑποχρεωτικά πρέπει νά δεχθοῦμε σά βάση τά ἀποτελέσματα τῶν τελευταίων ἐκλογῶν τοῦ 1964.'Αποκλείονται οἱ Προοδευτικοί γιατί συνεργάσθηκαν μέ τήν χούντα.Δέν ἀναγνωρίζεται τό Φ.Ι.Δ.Η.Κ. σάν κόμμα γιατί εἶναι ἀποτέλεσμα παρασκηνιακῶν ἐνεργειῶν πού καμμιά δέν ἔχουν σχέση μέ τήν ἔκφραση τῆς λαϊκῆς θελήσεως.Παραμένουν ἄρα τρία κόμματα,ἡ Ε.Κ.,ἡ Ε.Ρ.Ε. καί ἡ Ε.Δ.Α.Εἶναι αὐ-

τονόητο ότι παλαιοί ή νέοι πολιτικοί σχηματισμοί άσχετα από τήν ιδεολογική τους τοποθέτηση πού δέν άντιπροσωπεύτηκαν στίς έκλογές τοῦ 1964 θά έχουν δικαίωμα συμμετοχῆς στίς πρῶτες ελεύθερες εκλογές μετά τήν πτώση τῆς χούντας.

β)'Η συνεργασία ἀνάμεσα στά τρία κόμματα πρέπει νά στηρίζεται ἀπόλυτα στήν ἀρχή τῆς συνεργασίας καί τῶν τριῶν.'Η συνεργασία ἀνάμεσα στήν Ε.Κ. καί τήν Ε.Ρ.Ε. μόνον ἤ ἀνάμεσα στήν Ε.Κ. καί τήν Ε.Δ.Α. μόνον κατακυρώνει διαίρεση τοῦ ἀγῶνα καί στερεώνει τήν χούντα..............

'Η συνεργασία ἀνάμεσα στίς ἀντιστασιακές ὀργανώσεις πρέπει νά στηρίζεται στίς ἑξῆς ἀρχές:

α)Γιά νά ἀποφευχθῆ ἡ κατάτμηση τοῦ ἀντιστασιακοῦ χώρου πρέπει νά ἀναγνωρισθῆ ἡ βασική ἀρχή ὅτι οἱ ἀντιστασιακές ὀργανώσεις προέρχονται ἀπό τό χῶρο τοῦ κέντρου ἤ ἀπό τό χῶρο τῆς ἀριστερᾶς ἤ ἀπό τό χῶρο τῆς δεξιᾶς.Προϋπόθεση γιά τήν ἐπιτυχῆ συνεργασία τῶν ἀντιστασιακῶν ὀργανώσεων εἶναι ὁ σεβασμός τῆς ἀρχῆς πώς ἡ ἐμφάνιση καί ἡ στάση τῶν ἀντιστασιακῶν ὀργανώσεων πού προέρχονται ἀπό τόν ἴδιο πολιτικό χῶρο (ἀριστερά, κέντρο,δεξιά) στά πλαίσια τοῦ συντονιστικοῦ σχήματος πρέπει νά εἶναι ἑνιαία χωρίς αὐτό νά σημαίνη τήν ἀπώλεια τῆς αὐτοτέλειας τῶν ἐπί μέρους ὀργανώσεων.

β)'Η σύσταση 'Εθνικοῦ Συμβουλίου 'Αντιστάσεως πρέπει νά στηριχθῆ στήν ἀρχή τῆς ἰσάριθμης ἐκπροσωπήσεως τῶν τριῶν πολιτικῶν χώρων.Προσωρινά τουλάχιστον δεκαπενταμελές 'Εθνικό Συμβούλιο 'Αντιστάσεως μέ 5 θέσεις γιά τήν ἀντιστασιακή ἐκπροσώπηση τοῦ κάθε πολιτικοῦ χώρου φαίνεται σά λογική...........

δ)'Η σύσταση τοῦ Ε.Σ.Α. προϋποθέτει τήν παρουσία ὀργανώσεων καί ἀπό τούς τρεῖς πολιτικούς χώρους.'Αλλοιώτικα ἡ ἐπιδιωκόμενη ἑνότητα θά ὁδηγήση σέ διαίρεση.

ε)Σέ κάθε περίπτωση ἡ στενή συνεργασία ἀνάμεσα στίς ὀργανώσεις πού ἀνήκουν στόν ἴδιο πολιτικό χῶρο ἀποτελεῖ βασική προϋπόθεση τῆς ἐπιτυχίας ὁποιουδήποτε γενικωτέρου σχήματος ἀντιστασιακῆς συνεργασίας...................."

Οἱ ἀντιπροσωπεῖες κατέληξαν σέ ὁρισμένα βασικά συμπεράσματα.Εἶδαν λ.χ. ὅτι ὁ Παπανδρέου μεταθέτει τό κύριο βάρος

για τήν άνατροπή τῆς Δικτατορίας ἔξω άπό τήν 'Ελλάδα.Καί ἰδιαίτερα μέσα στό ἴδιο τό Ν.Α.Τ.Ο.'Η παράγραφος πού άφορᾶ τήν Νορβηγία δείχνει μέ σαφήνεια τήν βαθύτερη σκέψη του.'Επομένως ἡ δυναμική άντίσταση δέν ἔχει σάν κύριο στόχο τή δημιουργία ἑνός "παλλαϊκοῦ δυναμικοῦ άντιστασιακοῦ κινήματος" άλλά τήν "κινητοποίηση τῶν Εύρωπαίων μέσα στά πλαίσια τοῦ Ν.Α.Τ.Ο."Καί ποιά άλλαγή μπορεῖ νά γίνει μέσα σ'αύτά τά πλαίσια;Δηλαδή ἡ άλλαγή αύτή θά εἶναι τόσο βαθιά καί ριζική ὥστε νά άξίζει νά θυσιασθεῖ κανείς γι'αύτήν;Καί άλλοτε ὁ ἑλληνικός λαός πῆρε τά ὅπλα."Ομως τότε ὁ έργάτης, ὁ άγρότης καί ὁ φοιτητής πού άποφάσισαν νά θυσιαστοῦν ἦσαν βέβαιοι ὅτι στό τέρμα τῶν θυσιῶν τους περιμένει ἡ Λαϊκή 'Εξουσία,δηλαδή ἡ δική τους έξουσία.Σ'ὅλα αύτά τά προβλήματα πρέπει νά ὑπάρχει ἕνα εἶδος ἰσόρροπης συναλλαγῆς:Γιά νά δώσω πολλά πρέπει νά ξέρω ὅτι θά πάρω πολλά.Γιά νά προσφέρω τή ζωή μου πρέπει νά γνωρίζω ὅτι τήν νίκη θά καρπωθοῦν οἱ ὅμοιοι μου."Οταν ὅμως πρίν ξέρω ὅτι ἡ άλλαγή θά γίνει βασικά ἔξω άπό μένα,τότε κι'έγώ προσφέρω άνάλογα.Κι'άκριβῶς τόση ὑπῆρξε καί τόση έξακολουθεῖ νά εἶναι ἡ προσφορά τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ:παθητική άντίσταση -ἄρνηση νά άναγνωρίσουν(νομιμοποιήσουν)τή Χούντα καί ὑπεράσπιση-διεκδίκηση συνθηκῶν ζωῆς άνθρωπίνων καί τῶν στοιχειωδῶν έλευθεριῶν.

"Ομως ὁ Παπανδρέου ἔβαλε τώρα ἕνα ἄλλο πρόβλημα: Τό πρόβλημα τῶν "τριῶν πολιτικῶν χώρων"δηλαδή τῆς ὑποχρεωτικῆς παρουσίας μέσα στό Συμβούλιο καί τῶν τριῶν παρατάξεων μέ κοινή γιά τήν κάθε παράταξη έκπροσώπηση.Αύτό σήμαινε δύο τινά: α)"Οτι παρακάμπτεται τό πρόβλημα τῆς Συνταγματικῆς γιατί φυσικά δέν εἶναι δυνατόν νά θεωρεῖ κανείς σάν άπαραίτητη τή παρουσία τῆς Ε.Ρ.Ε. καί συγχρόνως νά θέτει πρόβλημα Μοναρχίας καί β)"Οτι ἡ Δ.Α. δέν μποροῦσε πλέον νά πάρει μέρος αύτοτελῶς στίς έργασίες άλλά θά ἔπρεπε μέ βάση τήν θεωρία τῶν "χ' [illegible] "συνενωθεῖ" μέ τήν "ὁμοειδή" πολιτική δύναμη,δηλαδή τό Π.Α.Κ.Τά γεγονότα ἔδειξαν ὅτι κύριος στόχος ἦταν ἡ ὑποταγή τῆς Δ.Α.

Περί τά μέσα 'Ιουνίου άναγγέλεται ἡ ἄφιξη τῆς άντιπρο -

σωπείας τοῦ Π.Α.Κ. πού ἐγκαθίσταται σέ κάποιο προάστειο τῆς 'Ιταλικῆς πρωτεύουσας.'Η σύνθεσή της εἶναι ἐντυπωσιακή.'Εκτός ἀπό τόν 'Ανδρέα Παπανδρέου συμμετεχουν ἄλλα ἕντεκα μέλη τῆς ἡγεσίας τοῦ Π.Α.Κ.Οἱ ἀντιπροσωπεῖες τοῦ ΠΑΜ καί Δ.Α. ἀνασαίνουν ξανά.Σκέπτονται ὅτι δέν εἶναι δυνατόν νά διανύσουν δώδεκα ἄνθρωποι χιλιάδες χιλιόμετρα μόνο καί μόνο γιά νά κλείσουν πίσω τους τήν πόρτα τῶν διαπραγματεύσεων.Ἦρθαν ἀσφαλῶς γιά νά καταλήξουν σέ κάποια συμφωνία.Ὅμως οἱ μέρες περνοῦν καί κανείς δέν ξέρει πότε καί ποῦ θά γίνει ἡ συνάντηση.Μυστήριο καλύπτει τίς προθέσεις καί μετακινήσεις τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ Π.Α.Κ.Οἱ Παμίτες κλεισμένοι πάντα στήν εὐρύχωρη ἔπαυλη περιμένουν νά ὑποδεχτοῦν τίς ἀντιπροσωπεῖες.Ἔχουν ληφθεῖ ὅλα τά μέτρα γιά πλήρη ἀπομόνωση,συνομωτικότητα,ἀνεφοδιασμό καί ἀνάπαυση. Πιστεύουν ὅτι οἱ ἐργασίες μπορεῖ νά κρατήσουν πολλές μέρες καί θέλουν νά ἐλπίζουν ὅτι τό 'Εθνικό Συμβούλιο,πού τό θεωροῦν βέβαιο,θά ἀλλάξει τή ροή τῶν γεγονότων μέσα στή χώρα μας.Ἔχουν πληροφορίες ὅτι οἱ ὑπηρεσίες τῶν ἀμερικανῶν καί τῆς χούντας παρακολουθοῦν ἄγρυπνα τίς ἐξελίξεις καί ὅτι σάν ἀντιπερισπασμό ἡ δικτατορία ξαναβάζει πάλι σέ κυκλοφορία τίς γνωστές φῆμες γιά ἐπικείμενη ἄρση τοῦ στρατιωτικοῦ νόμου καί ἐφαρμογή τοῦ "Συντάγματος" τοῦ 68.'Η νευρικότητα τοῦ ἀντίπαλου,δείχνει μέ τόν καλλίτερο τρόπο τήν ὀρθότητα τῆς πολιτικῆς τῆς ἑνότητας τῶν ἀντιδικτατορικῶν δυνάμεων.Καί ἡ ἑλληνική κοινή γνώμη ἔχει ὅμως τώρα στραμένα πρός τή Ρώμη τά βλέμματά της.Εἶναι ἄλλωστε <u>ἡ τελευταία φορά</u> πού ὁ ὑπόδουλος ἑλληνικός λαός πίστεψε ὅτι κάτι μπορεῖ νά γεννηθεῖ καί νά ἔρθει ἀπέξω: ἡ 'Εθνική 'Ενότητα.'Από κεῖ καί πέρα,ἀποκαρδιωμένος,θά ἀρχίσει νά γυρίζει σιγά-σιγά τήν πλάτη πρός ὅλους τούς ἀντιστασιακούς παράγοντες καί ὀργανώσεις τοῦ ἐξωτερικοῦ καί νά μεταθέτει τίς ἐλπίδες του ἐπάνω στούς δικούς του ὤμους,μέσα στή χώρα.

Χωρίς νά προηγηθεῖ καμμιά ἀπολύτως συζήτηση ἀνάμεσα στίς τρεῖς ἀντιπροσωπεῖες,ἔστω καί προκαταρκτικοῦ χαρα -

κτῆρα,οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Δ.Α. εἰδοποιοῦνται ὅτι θά πρέπει νά βρίσκονται σέ καθορισμένο χῶρο καί χρόνο προκειμένου νά τούς δεχθεῖ ὁ ἀρχηγός τοῦ Π.Α.Κ.Οἱ 'Αμυνίτες δέν ἔχουν καιρό παρά μόνο γιά ἕνα τηλεφώνημα:Εἰδοποιοῦν τήν ἡγεσία τοῦ Π.Α.Μ. γιά τήν ἀπροσδόκητ "διαταγή" πού μόλις ἔλαβαν καί ὑπόσχονται ὅτι σέ πρώτη εὐκαιρία θά τούς ἐνημερώσουν.'Η "ἐνημέρωση" γίνεται τό ἴδιο ἀπόγευμα,στήν ἔπαυλη τοῦ Π.Α.Μ. 'Η συνάντηση μέ τό Π.Α.Κ. ἦταν σχετικά σύντομη.Στήν πρώτη φάση,ὀλιγόλεπτη,παραβρίσκονται καί τά 12 μέλη τῆς ἀντιπροσωπείας τοῦ Π.Α.Κ.Σέ συνέχεια,ἔμεινε ὁ Παπανδρέου μέ τούς ἐπιτελεῖς του.Οἱ 'Αμυνίτες ἔπρεπε νά ἀπαντήσουν σέ ἕνα μονάχα ἐρώτημα:-Συμφωνεῖτε μέ τήν πρότασή μας,ναί ἤ ὄχι;'Ο ἀρχηγός τοῦ Π.Α.Κ. τούς διευκρίνισε πρίν ὅτι δέν εἶναι δυνατόν νά ἔχουν διαφορές μπροστά σέ τρίτους-τούς κομμουνιστές.Γι'αὐτό θά ἔπρεπε νά συζητοῦν προηγούμενα μαζί ὅλα τά θέματα καί ἀφοῦ συμφωνήσουν πρέπει,σέ συνέχεια νά συζητοῦν,ὑπό <u>ἑνιαία ἡγεσία</u> μέ τούς ὑπόλοιπους,τό Π.Α.Μ.Μάταια οἱ ἐκπρόσωποι τῆς Δ.Α. προσπάθησαν νά ἀναπτύξουν τίς ἀπόψεις τους γιά αὐτοτέλεια κ.λ.π.Στό τέλος ὁ Παπανδρέου τούς εἶπε:

-"Εχετε ὅλον τόν καιρό γιά νά τό σκεφτεῖτε.'Εγώ δέν βιάζομαι.

- Καί τί θά γίνει μέ τό Π.Α.Μ.;Θά κάνετε συνάντηση μαζί του;

-"Οχι,γιά ὅσο διάστημα ἐσεῖς δέν θά ἔχετε ξεκαθαρίσει τή θέση σας.

- Μά τήν ξεκαθαρίσαμε.

- Δέν ἐννοῶ αὐτό.'Εννοῶ γιά ὅσο διάστημα δέν θά συμφωνεῖτε μέ τίς προτάσεις τοῦ Π.Α.Κ.......

Τώρα ὁ μηχανισμός τοῦ Π.Α.Μ. προσπαθεῖ μέ κάθε μέσο νά βρεῖ ἐπαφή μέ τήν ἀντιπροσωπεία τοῦ Π.Α.Κ.Τό μόνο πού κατορθώνει τελικά εἶναι νά ἀποσπάσει τήν πληροφορία ὅτι τό ἴδιο βράδυ ὁ Παπανδρέου θά καλέσει τόν Θεοδωράκη σέ τηλεφωνική συνδιάλεξη:

Πράγματι,ἐνῶ οἱ δύο ἀντιπροσωπεῖες Π.Α.Μ. καί Δ.Α.συνεδριάζουν προσπαθῶντας νά βροῦν κάποια ἄκρη τό τηλέφωνο χτυπᾶ.

'Η ἡγεσία τοῦ Π.Α.Μ. ἔχει ἤδη ἀποφασίσει ὁμόφωνα νά μήν ἀ-
παντήσει.Στέλεχος τοῦ Π.Α.Μ.:

-Μάλιστα κ.Παπανδρέου,ὁ Μίκης εἶναι ἐδῶ ὅμως ἀρνεῖται νά σᾶς μιλήσει γιατί θεωρεῖ ὅτι ἡ συμπεριφορά σας ἀπέναντι στούς ἀγωνιστές πού ἐκπροσωπεῖ τό Π.Α.Μ. εἶναι προσβλητική. Μᾶς ἔχετε καθηλώσει ἐδῶ ἐπί μιά ἑβδομάδα.Καί σήμερα πληροφορούμεθα ἀπό τρίτους ὅτι ἀρνεῖσθε νά μᾶς συναντήσετε χωρίς γι'αὐτό νά ἔχουμε τήν παραμικρή ἐξήγηση........

Πιό ἦταν τό βαθύτερο νόημα τῶν κινησεών του καί οἱ ἐπιδιώξεις τοῦ Ἀνδρέα Παπανδρέου,φάνηκε ἀπό τήν παρακάτω Ἀνακοίνωση Τύπου πού ὑπογράφει ὁ ἴδιος.

10.6.70 Στοκχόλμη.

" Τήν 1η Ἰουνίου 1970 τό Π.Α.Κ. ἀπηύθυνε πρόσκληση στήν Δ.Α. πρός συνάντηση γιά τόν καθορισμό τῶν πλαισίων συνεργασίας ἀνάμεσα στίς δύο ἀντιστασιακές ὀργανώσεις. Ἡ Δ.Α. ἀνταποκρίθηκε σήμερα σ'αὐτή τήν πρόσκληση καί ἐπομένως δέν μένουν παρά οἱ λεπτομέρειες τῆς συναντήσεως.......

Σύμφωνα μέ ἀπόφαση τοῦ Ε.Σ. τοῦ Π.Α.Κ.(5 Ἰουνίου 1970 Στοκχόλμη)οἱ προσπάθειες συνεργασίας πρέπει νά πάρουν σταδιακή μορφή.Σέ πρώτη φάση πρέπει νά ἐπιτευχθῆ συμφωνία ἀνάμεσα στό Π.Α.Κ. καί τήν Δ.Α.-δύο ἀντιστασιακές ὀργανώσεις πού σύμφωνα μέ τήν ἐκτίμησή μας ἀνήκουν στόν ἴδιο πολιτικό χῶρο.Σέ δεύτερη φάση ἐκπρόσωποι τοῦ Π.Α.Κ. καί τῆς Δ.Α. πρέπει νά συναντηθοῦν μέ ἐκπροσώπους τοῦ Π.Α.Μ.-ὀργάνωση ἀντιπροσωπευτική τοῦ χώρου τῆς ἀριστερᾶς,καθώς καί μέ ἀντιπροσώπους ἀντιστασιακῶν ὀργανώσεων πού προέρχονται ἀπό τό χῶρο τῆς δεξιᾶς............"

'Η τηλεφωνική συνδιάλεξη τοῦ στελέχους τοῦ Π.Α.Μ. μέ τόν Παπανδρέου διήρκησε μισή ὥρα.Τελικά δέχτηκε νά γίνει συνάντηση "ἐπιπέδου κορυφῆς" γιά ὅσο καιρό ἡ Δ.Α. θά ἐπέμενε στίς θέσεις της,δηλαδή τήν αὐτοτέλειά της.Συγκατατέθηκε μόνο νά γίνει συνάντηση "ἄλλου ἐπιπέδου",γιά τούς τύπους.

Τήν ἄλλη μέρα οἱ δύο ἀντιπροσωπεῖες καί ὅσοι παρακολουθοῦσαν τίς ἐξελίξεις μάθαιναν ἔκπληκτοι ὅτι ὁ Παπανδρέου 17

μαζί μέ τήν ἀκολουθία του,πλήν ἑνός πού ἔμεινε γιά τήν"ἄλλ[illegible] ἐπιπέδου" συνάντηση,ἐγκατέλειψε τή Ρώμη.......

Στίς 21 καί 22 'Ιουνίου πραγματοποιήθηκε τοπική συνάντηση τῶν δύο ἀντιπροσωπειῶν πού μέναν,πού ἔβγαλαν μέ κρύα καρδιά μιά σύντομη ἀνακοίνωση ὅπου ἄφηναν καί πάλι τήν πόρτα ἀνοικτή πρός τό Π.Α.Κ.

22.6.70 " Γιά τόν λόγο αὐτό οἱ δύο ὀργανώσεις τόνισαν τήν ἀνάγκη ταχείας συγκρότησης τοῦ "'Εθνικοῦ Συμβουλίου 'Αντιστάσεως" στήν οἰκοδόμηση τοῦ ὁποίου θά συμβάλλουν μέ ὅλες τους τίς δυνάμεις καί διερεύνησαν τά θέματα πού ἀναφέρονται στή σύνθεση καί τή λειτουργία τοῦ "'Εθνικοῦ Συμβουλίου 'Αντιστάσεως".'Η τελική ἀντιμετώπιση τοῦ θέματος θά γίνει σέ συνενόηση μέ τό Π.Α.Κ. καί τίς ἄλλες ἀντιδικτατορικές δυνάμεις...."

[illegible] τῶν ἐκπροσώπων Π.Α.Μ. καί Π.Α.Κ. βγῆκε ἐπίσης ἕνα λακωνικό ἀνακοινωθέν:

23.6.70 " Σέ προκαταρκτική συνάντηση ἐξουσιοδοτημένων ἐκπροσώπων τοῦ Π.Α.Μ. καί τοῦ Π.Α.Κ. ἀντηλλάγησαν πληροφορίες καί δόθηκαν διευκρινήσεις ἐπί τῶν προτάσεων τῶν δύο ἀντιστασιακῶν ὀργανώσεων γιά τόν συντονισμό τοῦ ἀντιστασιακοῦ κινήματος τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Μέ πρόταση τοῦ Π.Α.Κ. ἡ ἐπίσημη συνάντηση τῶν δύο ὀργανώσεων θά πραγματοποιηθεῖ μετά τήν λήξη τῶν συζητήσεων Π.Α.Κ.-Δ.Α. πού ἄρχισαν στίς 19 'Ιουνίου......"

Καί ἔτσι πραγματοποιήθηκε τό ρηθέν" ὤδινεν ὄρος καί ἔτεκεν μῦν".Πῶς λοιπόν νά συγκινηθεῖ καί νά ἐμπνευσθεῖ ὁ δοκιμασμένος λαός ἀπό τέτοια καμώματα;Οἱ ἀμερικάνοι καί ἡ χούντα ἀναπνεύσανε βαθιά."Ενας μεγάλος κίνδυνος ἀπομακρύνθηκε.

Τό Π.Α.Μ. προσπάθησε νά διασκεδάσει τήν βαριά ἀτμόσφαιρα μέ μιά σειρά φλύαρες ΕΚΤΙΜΗΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ Π.Α.Μ. ΓΙΑ ΤΗ ΔΡΑΣΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΝΟΤΗΤΑ,πού στό βάθος δέν πρόσθετε κανένα καινούργιο στοιχεῖο πλήν μιᾶς δειλῆς ἀναφορᾶς στό θέμα πού προέκυψε(τόσο δειλῆς πού κανείς δέν κατάλαβε τίποτα)καί μιᾶς ἀκόμα πιό "δειλῆς" προειδοποίησης:

21.6.70 "'Η ἀντίληψη τοῦ Π.Α.Μ. εἶναι ὅτι στό Ε.Σ.Α. πρέπει νά εἶναι δυνατό νά ἐκπροσωπηθοῦν,χωρίς κανένα ἀποκλεισμό,σέ βάση ἰσοτιμίας καί διατηρώντας τήν πολιτική καί ὀργανωτική αὐτοτέλειά τους,ὅλες,χωρίς ἐξαίρεση,οἱ ὀργανωμένες ἀντιστασιακές καί πολιτικές δυνάμεις πού ἀποδέχονται τήν ἀρχή τῆς συντονισμένης πάλης γιά τήν ἀνατροπή τῆς δικτατορίας καί τόν πλήρη σεβασμό τῶν δημοκρατικῶν ἐλευθεριῶν στή μεταδικτατορική 'Ελλάδα.

Τό Π.Α.Μ. θεωρεῖ ὅτι ἡ 'Αντίσταση καί ἡ Δημοκρατία στή 'Ελλάδα εἶναι ὑπόθεση οὔτε μιᾶς ἀντιστασιακῆς ὀργανώσεως οὔτε ἑνός πολιτικοῦ κόμματος.Εἶναι κοινή ὑπόθεση ὅλων τῶν ἀντιδικτατορικῶν δυνάμεων τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Καί θεωρεῖ ἐπίσης ὅτι ἡ ἐπίτευξη τῆς ἑνότητας τῶν εὐρύτερων δυνατῶν δημοκρατικῶν δυνάμεων γύρω ἀπό ἕνα κοινά ἀποδεκτό δημοκρατικό πρόγραμμα ἀποτελεῖ οὐσιαστική ἐγγύηση γιά τή διασφάλιση τῶν κατακτήσεων τῶν ἀγώνων τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Πέραν αὐτοῦ τό Π.Α.Μ. θεωρεῖ ὅτι ἡ πραγματοποίηση τῆς ἑνότητας μέσα στήν ἀντίσταση καί γιά τήν ἀντίσταση δέν εἶναι ὀρθό νά ὑποτάσσεται ἤ νά καθυστερεῖ γιά λόγους πού ἀναφέρονται στόν διακανονισμό προβλημάτων πού ἀνακύπτουν στίς εἰδικές σχέσεις μεταξύ τῶν ἀντιστασιακῶν ὀργανώσεων πού κατά τήν μία ἤ ἄλλη εκτίμηση ἀνήκουν στόν ἴδιο ἰδεολογικό χῶρο.

Τό Π.Α.Μ. θεωρεῖ σωστή τήν ἄποψη ὅτι ἡ πραγματοποίηση τῆς ἑνότητας καί ὁ σχηματισμός τοῦ Ε.Σ.Α. πρέπει νά ἐξαρτηθοῦν ἀπό τό ἐάν τό σύνολο τῶν δημοκρατικῶν ἀντιδικτατορικῶν δυνάμεων ὅλων τῶν πολιτικῶν τάσεων ἀποδεχτοῦν τήν ἰδέα συντονισμένης ἀντιστασιακῆς δράσης.Νομίζει ὅτι χωρίς νά ἀποκλείεται καμμιά δύναμη ἀπ'ὅσες διστάζουν ἤ ἐπιφυλάσσονται,οἱ δυνάμεις πού εἶναι σύμφωνες νά συντονίσουν τήν ἀντιστασιακή δράση τους-καί εἶναι πολλές καί ἰσχυρές πρέπει νά προχωρήσουν τό γρηγορότερο στήν οἰκοδόμηση τοῦ 'Εθνικοῦ Συμβουλίου 'Αντιστάσεως.Κάθε καθυστέρηση λειτουργεῖ πρός ὄφελος τῆς δικτατορίας καί σέ βάρος τοῦ λ

Πράγματι,οἱ δύο ἀντιπροσωπεῖες συμφωνοῦν σέ ἕνα πρᾶγμα ὅτι δηλαδή θά πρέπει νά πείσουν τόν Ἀνδρέα Παπανδρέου νά δεχτεῖ τήν ἑνότητα μέ βάση τήν ἀρχή τῆς ἰσοτιμίας.

Μέ αὐτό τό πνεῦμα τό Κεντρικό Συμβούλιο τῆς Δ.Α. συντάσει τό πάρα κάτω κείμενο πού δημοσιεύουμε λόγω τῆς σημασίας του ὁλόκληρο:

22.7.70 " Σέ συνέχεια τῆς συναντήσεως τῶν ἀντιπροσωπειῶν τῶν δύο ὀργανώσεων μας στίς 19 Ἰουνίου 1970,τό κεντρικό Συμβούλιο τῆς Δημοκρατικῆς Ἄμυνας στό ἐξωτερικό,ἀφοῦ ἦρθε σέ συνεννόηση μέ τό ἐσωτερικό,συζήτησε προσεκτικά τίς προτάσεις τοῦ Π.Α.Κ.,καί κατέληξε στά ἑξῆς συμπεράσματα.

Ἡ Δ.Α. εἶναι ἀντιστασιακή ὀργάνωση πού ὑπάρχει καί δρᾶ κυριώτατα στό ἐσωτερικό ἀπό τό Μάϊο τοῦ 1967.Ἡ ἐνεργός ἀντίσταση κατά τῆς δικτατορίας καί ἡ ἐπιδίωξη τῆς ἀνατροπῆς της ἀποτελοῦν τό λόγο ὑπάρξεως τῆς ὀργανώσεως,σέ συνδυασμό μέ ὁρισμένες βασικές πολιτικές ἐπιδιώξεις πού ἀναφέρονται στό ἐσωτερικό κανονισμό της (βλ.ἐσωκλ.)

Μέ βάση τίς ἀρχές της ἡ Δ.Α. ὑπόγραψε μέ τό Π.Α.Μ. τό 1968 καί μέ τό Π.Α.Κ. τό 1969 συμφωνία ἀντιστασιακῆς συνεργασίας.Σ'αὐτήν ἐμμένει καί σήμερα.Ἡ Δ.Α. εἶναι ἕτοιμη νά δεχθῆ συνεργασία καί μέ κάθε ἄλλη ἀντιστασιακή ὀργάνωση πού ἔχει πραγματική δράση στό ἐσωτερικό καί ἐπιδιώκει τήν ἐγκατάσταση πραγματικῆς δημοκρατίας στή χώρα μας. Ὑπ'αὐτό τό πρίσμα βλέπει καί τή δημιουργία τοῦ προτεινομένου Ἐθνικοῦ Συμβουλίου Ἀντιστάσεως.

Ἡ Δ.Α. πιστεύει πώς οἱ ἀντιστασιακές ὀργανώσεις καταξιώνονται ἀπό τή δράση τους γιά τήν ἀνατροπή τῆς Δικτατορίας,καί πιστεύει ὅτι ἡ συνεργασία τῶν ὀργανώσεων αὐτῶν πρέπει νά στηρίζεται στήν ἀρχή τῆς ἰσοτιμίας καί τῆς πολιτικῆς καί ὀργανωτικῆς αὐτονομίας.Ἡ Δ.Α. ἀποκρούει τήν κατάταξη τῶν ὀργανώσεων βάσει τῶν παλιῶν πολιτικῶν διαχωρισμῶν.Κριτήριο ἡ ὕπαρξη,ἡ δράση,οἱ θυσίες.Ἡ πολιτική προέλευση(τά περισσότερα μέλη τῆς Δ.Α. προέρχονται κυρίως ἀπό τό Κέντρο καί τήν Ἀριστερά)δέν ἔχει σήμερα ἰδιάζουσα σημασία,καί ὁ διαχωρισμός τῶν ὀργανώσεων μέ βάση τά πολιτικά

κριτήρια τοῦ 1964 εἶναι ἄσκοπος καί βλαβερός. Βρισκόμαστε σέ μιά ἐποχή ἐξαιρετικά ρευστή κατά τήν ὁποία συντελοῦνται κοσμογονικές ἀνακατατάξεις, καί θεωροῦμε λάθος νά διαρθρώνεται ἐκ προοιμίων τό ἀντιστασιακό κίνημα μέ πολιτικά κριτήρια πού μόνο ὁ ἑλληνικός λαός θά καθορίση κυριαρχικά ὅταν ἔρθει ἡ ὥρα ν'ἀσκήση τά δικαιώματά του. Ὑπό τήν ἔννοια αὐτή δέν συμφωνοῦμε μέ τήν θεωρία τῶν πολιτικῶν χώρων καί ἐνῶ τείνομε χεῖρα φιλικώτατης καί στενότατης συνεργασίας στόν ἀντιστασιακό τομέα, διατηροῦμε τήν πλήρη ὀργανωτική ἀνεξαρτησία μας.

Ἡ Δ.Α. πιστεύει ὅτι γιά τήν ἐπιτυχία τοῦ ἀγώνα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐναντίον τῆς δικτατορίας, καί γιά τήν ἐγκατάσταση στήν Ἑλλάδα μιᾶς δημοκρατίας στήν ἄσκηση τῆς ὁποίας ὁ λαός θά παίρνη μέρος ὁ ἴδιος, ἡ ἑνότητα στή δράση εἶναι ἀπαραίτητη. Καλεῖ τό Π.Α.Κ. νά ἐμμείνη στήν ἰσότιμη συνεργασία μαζί της καί μέ τό Π.Α.Μ., καθώς καί μέ κάθε ἄλλη ὑπαρκτή καί σοβαρή ἀντιστασιακή ὀργάνωση. Ὁ συντονισμός πάνω στά πρακτικά προβλήματα τοῦ ἀγώνα, βασικά στό ἐσωτερικό, εἶναι σήμερα τό κύριο καθῆκον ὅλων. "Ἄς δώσουμε τά χέρια γιά τήν ἀνατροπή τῆς τυραννίας."

Οἱ παρασκηνιακές ζυμώσεις συνεχίζονται καί τέλος ὁ Ἀνδρέας Παπανδρέου δέχεται νά συνεννοηθεῖ μέ τόν Θεοδωράκη γιά τίς ἀρχές Σεπτεμβρίου 1970. Τό Π.Α.Μ. προετοιμάζοντας τή συνάντηση θεωρεῖ σκόπιμο νά διατυπώσει τίς ἀπόψεις του σέ σχέση μέ τά θέματα πού προέκυψαν. Μέ τό πνεῦμα αὐτό συντάσσεται καί στέλνεται στίς ἀρχές Αὐγούστου ἐπιστολή πρός τόν πρόεδρο τοῦ Π.Α.Κ., ἀπό τήν ὁποία παραθέτουμε τά κυριώτερα ἀποσπάσματα:

17.8.70 " Μαζί μέ τό παραπάνω κείμενο σᾶς ἀποστείλαμε σχέδιο πρότασης γιά τήν ἐσωτερική λειτουργία τοῦ Ε.Σ.Α. (τό ὁποῖο παρακαλοῦμε νά θεωρηθεῖ ἀπόρρητο), πού τή συγκρότησή του πρότεινε ὁ πρόεδρος τοῦ Ε.Σ. τοῦ Π.Α.Μ. Μίκης Θεοδωράκης στήν πρές-κόνφερενς τοῦ Παρισιοῦ. Στήν ἴδια πρές κόνφερενς ὁ Θεοδωράκης διατύπωσε καί τό πρόγραμμα πού προτείνει τό Π.Α.Μ. ὡς βάση γιά τή συγκρότηση τοῦ Ε.Σ.Α. 21

(πρόγραμμα τῶν 9 σημείων).

Τό σύνολο τῶν κειμένων αὐτῶν,οἱ συγκεκριμένες προτά - σεις μας γιά μιά ἑνιαία καί συντονισμένη δράση καί πρωτο- βουλίες σέ διαφόρους τομεῖς,οἱ ὑποδείξεις μας σχετικά μέ τά θέματα πού ἔχουν προκύψει μεταξύ τοῦ Π.Α.Κ. καί τῆς ΔΑ πιστεύουμε καί σήμερα ὅτι περιεῖχαν ὅλα τά στοιχεῖα πού ἐπέτρεπαν νά ὑλοποιηθεῖ καί νά προχωρήσει ἡ συνεργασία τῶν ἀντιστασιακῶν ὀργανώσεων,γιά νά ἐνταθεῖ ὁ ἀντιστασιακός ἀ- γώνας καί νά δημιουργηθοῦν οἱ προϋποθέσεις γιά πέρασμά του σέ ἀνώτερο ἐπίπεδο.

'Από τήν πλευρά τοῦ Π.Α.Κ. δέν ὑπῆρξε ἀνταπόκριση."Ετσι τό οὐσιαστικό "πάγωμα" τῶν συμφωνιῶν συντονισμοῦ,ἡ ἔλλειψη κοινῆς δράσης καί κοινῶν πολιτικῶν πρωτοβουλιῶν,ἡ ἀκατανό- ητη ἀναβολή τῆς συνάντησης τῆς Ρώμης ἐδημιούργησαν μέσα στό λαό,ἰδιαίτερα στήν 'Ελλάδα ἀλλά καί ἀνάμεσα στούς "Ελ- ληνες τοῦ ἐξωτερικοῦ,αἰσθήματα ἀποκαρδίωσης καί δυσπιστίας ἀπέναντι στήν ἀντιστασιακή ἡγεσία καί κατέφεραν πλῆγμα ἐ - ναντίον τῆς ἰδέας τῆς ἑνότητας τῶν ἀντιδικτατορικῶν δυνά - μεων καί μάλιστα ἐκείνων πού θεωροῦνται -καί εἶναι- οἱ πιό συνεπεῖς,ἑνότητας πού στή συνείδηση τοῦ λαοῦ μας ἀποτελεῖ βασική προϋπόθεση γιά τήν εὐόδωση τοῦ ἀντιδικτατορικοῦ ἀ- γώνα καί τήν ἐγκαθίδρυση τῆς δημοκρατίας στήν 'Ελλάδα....

Πιστεύουμε ὅτι εἶναι ἀκόμα καιρός νά μποῦν τά πράγματα σέ μιά σειρά καί νά λειτουργήσουν οἱ ἀντιστασιακές συσπει- ρώσεις καί πρωτοβουλίες πρίν ἐπιτύχουν τά ἀμερικανο-χουν - τικά σχέδια γιά ἐνσωμάτωση τμήματος τοῦ πολιτικοῦ κόσμου στό σύστημα τῆς δικτατορίας.Πιστεύουμε ἐπίσης ὅτι τά σχέ - δια αὐτά δέν ἀνατρέπονται μόνο μέ ἀνακοινώσεις ἀλλά μέ ἰ - σχυρή,συντονισμένη δράση στό χῶρο τῆς ἀντίστασης καί μέ πολιτικές πρωτοβουλίες πού συσπειρώνουν κάθε φορά δυνάμεις ἱκανές ν'ἀνατρέψουν,μέ τόν ὄγκο τους καί τήν ἀπήχησή τους, τίς κινήσεις τοῦ ἀντιπάλου.

Δέν νομίζουμε ὅτι ἡ θεωρία τῶν "τριῶν πολιτικῶν χώρων" ἀνταποκρίνεται στήν πραγματικότητα καί ἐπί πλέον,στή σημε- ρινή κατάσταση πραγμάτων,δέν βοηθᾶ νά προχωρήσουμε πρός

καμμιά κατεύθυνση.'Αντίθετα,ἄν ἰσχύσει σάν κανόνας,"μπλοκάρει" τίς ἐξελίξεις,ἀναστέλλει τήν κινητι[illegible]ιμια τῶν πολιτικῶν ὀργανισμῶν καί παρέχει προ[illegible]χη[illegible] γιά ἀποχή τή συντονισμένη δράση.

Δέν νομίζουμε ἐπίσης ὅτι εἶναι ὀρθή ἡ ἄποψη πού διατυπώνεται στίς "Προτάσεις τοῦ Π.Α.Κ." σχετικά μέ τή διάκριση ἀνάμεσα σέ κόμματα καί ἀντιστασιακές ὀργανώσεις.'Η διάκριση πρέπει νά γίνει ἀνάμεσα σέ ὀργανισμούς πού κάνουν ἀντίσταση καί σέ ὀργανισμούς πού δέν κάνουν ἀντίσταση.'Από τήν ἄποψη αὐτή τά κόμματα πού μετέχουν τῆς ἀντίστασης ἀποτελοῦν ἐξ'ὁρισμοῦ ἀντιστασιακούς ὀργανισμούς(Ε.Δ.Α., Κ.Κ.Ε.,Τμῆμα τῆς 'Ενώσεως Κέντρου).Πρέπει νά μελετήσουμε ἀπό κοινοῦ πῶς οἱ ἀντιστοιχίες πού ὑπάρχουν ἀνάμεσα σέ κόμματα καί ἀντιστασιακές ὀργανώσεις δέν θά ὁδηγήσουν σέ διπλῆ ἐκπροσώπηση-ψῆφο."Ομως αὐτό δέν ἀλλάζει τήν οὐσία.."

Στίς 20 Αὐγούστου τό 'Εθνικό Συμβούλιο τοῦ Π.Α.Κ. ξαναθυμίζει μέ ἔγγραφό του πρός τό Συμβούλιο τοῦ Π.Α.Μ. τόν πεντάλογο τοῦ 'Αρχηγοῦ του,τῆς 15ης Μαΐου 1970.Συγχρόνως ἀσκώντας ὀξύτατη κριτική στίς θέσεις τοῦ Π.Α.Μ.,ἐγκαταλείπει τήν ἄποψη γιά ὑποχρεωτική παρουσία μέσα στό ἀντιστασιακό ἐπιτελεῖο τῶν ἐκπροσώπων τῆς Δ[illegible]ιας,τῆς Ε.Ρ.Ε.,ὅπως ἀναφέρεται ὀνομαστικῶς στό ἔγγραφο τῆς 5 'Ιουνίου καί ἐπανέρχεται στό πρόβλημα τοῦ βασιλιά Κωνσταντίνου.

20.8.70 Στίς 22 'Ιουνίου 1970 τό Κ.Σ. τῆς Δ.Α. στό ἐξωτερικό ἀπήντησε στίς ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ Π.Α.Κ. ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΑΝΤΙΣΤΑΣΙΑΚΟΥ ΑΓΩΝΑ(Στοκχόλμη,5 'Ιουνίου 1970)ὅπως αὐτές διευκρινίστηκαν προφορικά στή συνάντηση ἀντιπροσωπειῶν τῶν δύο ὀργανώσεων στίς 19 'Ιουνίου.

Στίς 19 Αὐγούστου ἀπευθύναμε νέα πρόσκληση πρός τή Δ.Α. γιά στενή συνεργασία μέ τό Π.Α.Κ. σάν τό θεμέλιο λῖθο τῆς εὐρύτερης συνεργασίας στά πλαίσια ἑνός Ε.Σ.Α.

'Αναμένουμε τήν ἀπάντησή τους.

Στό μεταξύ τό θεωροῦμε ἀπαραίτητο νά θέσουμε ὑπ'ὄψη σας ἕνα θέμα πού ἀποκτᾶ πρώτιστη σημασία σέ σχέση,μέ τήν πρόταση γιά τή δημιουργία ἑνός Ε.Σ.Α.

Οἱ συμφωνίες πού συνήφθησαν ἀνάμεσα στίς τρεῖς ὀργανώ - σεις,Π.Α.Κ.,Δ.Α. καί Π.Α.Μ. τό 1968 ἀφοροῦν τόν συντονισμό συγκεκριμένων μόνο φάσεων τῆς δραστηριότητος τῶν ἀντιστασιακῶν ὀργανώσεων καί δέν ἀπαιτοῦν τήν οὐσιαστική σύμπτωση τῶν θέσεων των σέ ὅλη τήν κλίμακα τῆς στρατηγικῆς,τῶν ἀρχῶν πού διέπουν τόν ἀγώνα.

Σύμφωνα ὅμως μέ τήν πρόταση τοῦ Π.Α.Μ. γιά τή δημιουρ - γία ἑνός 'Εθνικοῦ Συμβουλίου 'Αντιστάσεως,τό "Ε.Σ.Α." ἀπο - τελεῖ τό Κεντρικό ὄργανο τῆς συντονισμένης ἑλληνικῆς ἀντί - στασης.Τό Ε.Σ.Α. εἶναι καθοδηγητικό ἐπιτελεῖο πού σχεδιάζει συντονίζει καί διευθύνει τήν πάλη στό ἐσωτερικό καί τό ἐξωτερικό γιά τήν ἀνατροπή τῆς δικτατορίας καί τή νίκη τῆς Δημοκρατίας,πού ἀποτελοῦν κοινούς στόχους τῶν ἑλληνικῶν ἀντιστασιακῶν δυνάμεων".Πρέπει νά εἶναι ἀπόλυτα σαφές,ἑπομένως, ὅτι ἕνα τέτοιου εἴδους Ε.Σ.Α. δέν νοεῖται χωρίς ἐκ τῶν προτέρων συμφωνία πάνω στήν ἀκολουθητέα στρατηγική,πάνω στίς βασικές ἀρχές τοῦ ἀγώνα.

Στίς 15 Μαΐου,τό Π.Α.Κ. -διά τοῦ 'Αρχηγοῦ του- ἔδωσε στή δημοσιότητα ἕναν πεντάλογο,τόν Καταστατικό Χάρτη τῆς στρατηγικῆς πού ἔχει χαράξει τό Π.Α.Κ. ἀνταποκρινόμενο στίς ἀντικειμενικές συνθῆκες τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγώνα.'Ιδού ὁ πεντάλογος.

1) 'Η συνεργασία θά γίνη μεταξύ τῶν ὀργανωμένων ἀντιστασιακῶν κινημάτων πού ἔχουν τήν ὑποστήριξη τῶν πλατιῶν μαζῶν τοῦ 'Ελληνικοῦ λαοῦ."Ετσι οὔτε πολιτικά κόμματα,πού ἐξ'ὁρισμοῦ δέν εἶναι ἀντιστασιακές ὀργανώσεις,οὔτε πολιτικές προσωπικότητες πού συμβαίνει νά εἶναι ἄσχετες ἀπό ἀντιστασιακά κινήματα,οὔτε φανταστικές ὀργανώσεις,θά γίνουν δεκτές στό Ε.Σ.Α.

2).'Ο στρατηγικός στόχος τῆς ἑλληνικῆς ἀντίστασης ἁπλῶς εἶναι:

Α. 'Εθνική 'Ανεξαρτησία.

Β. Λαϊκή Κυριαρχία.

Γ. Δημοκρατικές Διαδικασίες.

Μέ κανένα τρόπο δέν θά δεχθοῦμε ὁποιουσδήποτε διακανο -

ν[illegible]ιούς πού θά συμβιβάζουν τούς παραπάνω στόχους.Εἰδικώτερα ἀνακοινώνουμε ἀκόμα μιά φορά ὅτι ὁ Βασ[illegible]λιας Κωνσταντίνος ὁ ὁποῖος γιά νά παίρνη τά τριάκοντα ἀ[illegible]ια [illegible] μόνο ἀπέ - φυγε νά προβῆ σέ ἀνακοινώσεις ἐναντ[illegible]ον τῆς χούντας,ἀλλά στή πραγματικότητα ἔχει συ[illegible]εργασθεῖ μαζί της στό παρασκήνιο,δέ μπορεῖ νά ἔχη τήν ἐμπιστοσύνη τοῦ ἀντιστασιακοῦ κινήματος τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.Δέν θά ἐπιστρέψη στήν Ἑλλάδα ἐκτός ἐάν ἀποφασίσ[illegible] διαφορετικά ὁ ἑλληνικός λαός.

3) Η τακτική τοῦ ἀγώνα πρέπει νά ἀντικατοπτρίζει τήν ὀρθή ἐκτίμηση τῆς κατάστασης πού ἀντιμετωπίζει τό ἑλληνικό ἔθνος.Τό Πανελλήνιο Ἀπελευθερωτικό Κίνημα ὑποστηρίζει ὅτι ἡ ἑλληνική στρατιωτική χούντα εἶναι προέκταση τῶν Ἀμερικανικῶν Στρατιωτικῶν καί Μυστικῶν Ὑπηρεσιῶν.Ἔτσι τό πραξικόπημα τῆς 21ης Ἀπριλίου στήν Ἑλλάδα εἶναι ἀμερικανική ἔκδοση τῆς [illegible]λῆς στή Τσεχοσλοβακία ἀπό τά στρατεύματα τοῦ Συμφώνου τῆς Βαρσοβίας.Ἐπί πλέον δηλώνουμε τήν ἀπόλυτη πεποίθησή μας ὅτι ἡ κατοχή τῆς Ἑλλάδος δέν πρόκειται νά τερματισθῆ πρίν ἀντιληφθῆ τό Πεντάγωνο ὅτι οἱ συνέπειες τῆς συνέχισης τῆς ἐπέμβασης θά γίνουν πολύ ἐπιζήμιες.

4) Επομένως τό ἔργο μας στό ἐξωτερικό συνίσταται στήν κινητοποίηση τῶν εὐρωπαϊκῶν ἐθνῶ[illegible] ἐναντίον τῆς λατινικοῦ τύπου ἐπεμβάσεως τῶν Η.Π.Α. στήν εὐρωπαϊκή ἤπειρο.

Καί στή προσφορά ἠθικῆς καί ὑλικῆς βοήθειας ἀπαραίτητης γιά τήν ἀνάπτυξη ἑνός δυναμικοῦ ἐνεργητικοῦ ἀντιστα - σιακοῦ κινήματος στήν Ἑλλάδα.Τό ἔργο στήν πατρίδα ἔχει δύο ὄψεις.Πρῶτο,τήν ἀνάπτυξη ἑνός ὁλοκληρωμένου καί ἀποτελε - σματικοῦ δικτύου πολιτικῆς καθοδηγήσεως τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ στόν ἀγώνα του γιά τήν ἐλευθερία.Δεύτερο,τήν ταχεῖα καί ἀ - ποτελεσματική ἀνάπτυξη ὁμάδων κρούσεως γιά νά κτυπήσουν σκληρά τό δίκτυο δυνάμεως τῶν συνταγματαρχῶν στά πλαίσια ἐνεργοῦ καί ἐνόπλου ἀντιστάσεως.

5) Ὁποιαδήποτε θέση πού ξεφεύγει ἀπό αὐτές τίς βασικές ἀρχές ὑπονομεύει,θεληματικά ἤ ὄχι,τόν ἀπελευθερωτικό μας ἀγώνα.Σκοπεύουμε ὄχι μόνο νά ἀπορρίψωμε κάτι τέτοιο ἀλλά νά τό καταδικάσωμε.

Τό Π.Α.Μ. ἔχει ἤδη πάρει θέσεις πάνω στή στρατηγική τοῦ ἀγώνα,στίς ἀρχές τοῦ ἀγώνα -σάν ἀπάντηση [illegible], σ'αὐτόν τόν πεντάλογο.(Λόγος τοῦ Προέδρου τοῦ Π.Α.Μ. στή Στουτ - γάρδη,4 'Ιουλίου 1970).

1)Τό Π.Α.Μ. προτείνει τή συμμετοχή καί τῶν ἀντιδικτατορικῶν κομμάτων στό Ε.Σ.Α."Τό Ε.Σ.Α. συγκροτεῖται ἀπό ἐξουσιοδοτημένους ἀντιπροσώπους στό ἐσωτερικό καί στό ἐξωτερικό τῶν ἀντιστασιακῶν ὀργανώσεων,καθώς καί τῶν ἀντιδικτατορικῶν κομμάτων πού ἀποδέχονται τήν ἀναγκαιότητα τῆς ἐ - νεργητικῆς 'Αντίστασης..."

Γιά μᾶς,γιά τό Π.Α.Κ.,τό Ε.Σ.Α. σάν ὄργανο ἀντιστασιακοῦ ἀγώνα πρέπει νά περιορισθῆ στή συμμετοχή τῶν ἀντιστα - σιακῶν καί μόνον ὀργανώσεων.Καί δέν ἀποτελεῖ αὐτό ἁπλό θέμα ὀργανωτικῆς μορφῆς.Πάει κυριολεκτικά στήν καρδιά τοῦ προβλήματος τῆς συνεργασίας.

2)Τό Π.Α.Μ. εἶναι σύμφωνο μέ μᾶς στούς στόχους τοῦ ἀ - γώνα('Εθνική 'Ανεξαρτησία,Λαϊκή Κυριαρχία,Δημοκρατική Διαδικασία).'Η ἀποδοχή ὅμως ἐκ μέρους τοῦ Π.Α.Μ. τοῦ Συντάγ - ματος τοῦ 1952 -πού περιλαμβάνει κατ'ἀνάγκην τήν ἐπιστροφή τοῦ Κωνσταντίνου στήν 'Ελλάδα,τήν ἐπιστροφή δηλαδή τοῦ κυρίου ὑπεύθυνου τῆς ἑλληνικῆς τραγωδίας,δέν συμβιβάζεται μέ τούς κρυστάλλινους στόχους τοῦ ἀγώνα.

Καί τί ἔννοια ἔχει ἡ πρόταση τοῦ Π.Α.Μ. γιά Συντακτική Συνέλευση στήν αὐριανή μετεχουντική 'Ελλάδα,ἐάν ξεκινήσουμε μέ τό Σύνταγμα τοῦ 1952 πού καί τυπικά ἀκόμη ἀποκλείει τή Συντακτική Βουλή;

Στή Στουτγάρδη εἶπε ὁ πρόεδρος τοῦ Π.Α.Μ. πώς "προτείνουμε σάν προσωρινό πλαίσιο τό Σύνταγμα τοῦ 1952.'Υπάρχουν ἄλλοι,πού προτείνουν τόν Χάρτη τοῦ Ο.Η.Ε. ἤ τόν Χάρτη τῆς Εὐρώπης.Τελικά ὅμως καί αὐτό εἶναι θέμα συσχετισμοῦ δυνά - μεων."Οταν ἔχω τή δύναμη ἐπιβάλλω,ἀκόμη,ἄν θέλετε,τό ἐπα - ναστατικό Σύνταγμα τοῦ λαοῦ,ἄν τό θέλω καί μπορῶ".

Μήπως ὅμως καί τό Σύνταγμα τοῦ 1968 δέν εἶναι θέμα συσχετισμοῦ δυνάμεων;Καί ἄν ὁ συσχετισμός δυνάμεων ἀποτελέση τό βασικό κριτήριο γιά τήν ἐπιλογή στρατηγικῆς ἤ ἀρ-

χῶν,τί ἀποκλείει καί τήν ἀποδοχή τελικά καί τοῦ Συντάγματος τοῦ 1968;

Τό Π.Α.Κ. ἔχει πάρει θέση σαφῆ πώς ἡ πρώτη ἐλεύθερη Βουλή θά εἶναι Συντακτική Συνέλευση καί αὐτό λογικά,νομικά καί ἱστορικά ἀποκλείει τό Σύνταγμα τοῦ 1952.

3) Τό Π.Α.Κ. ἔχει εὐθέως καταγγείλει πώς τό βάναυσο δικτατορικό καθεστώς ἔχει ἐπιβληθεῖ ἀπό τίς Η.Π.Α. καί πώς γι'αὐτό ὁ ἀγώνας μας δέν εἶναι μόνο δημοκρατικός ἀγώνας ἀλλά εἶναι ταυτόχρονα καί ἴσως κατά κύριο λόγο ἐθνικοαπελευθερωτικός.

Τό Π.Α.Κ. ἔχει ἐπίσης καταγγείλει ὅλες τίς συγκεκριμένες πράξεις -καθώς καί τήν ἀνεκτικότητα- ἀπό μέρους χωρῶν καί τοῦ Ἀνατολικοῦ καί τοῦ Δυτικοῦ μπλόκ πού μέ ὁποιοδήποτε τρόπο ἐνίσχυσαν ἤ ἐνισχύουν τή χούντα.

Θεωροῦμε ἀπαραίτητο γιά κάθε ὀργάνωση πού θά συμμετέχει σέ ἕνα Ε.Σ.Α. νά καταλογίση στίς Η.Π.Α. τήν ὑπαιτιότητα μά καί τήν συνεχιζόμενη ἀνοιχτή ὑποστήριξη τῆς χούντας. Καί νά καταλογίση ἐπίσης στή Σοβιετική Ἕνωση ἀνοχή τοῦ δικτατορικοῦ καθεστῶτος -στά πλαίσια τῆς συμφωνίας τῆς Τεχεράνης γιά τή διαίρεση τῆς Εὐρώπης στίς δύο σφαῖρες ἐπιρροῆς- ἀλλά καί τίς πολυποίκιλες θετικές πράξεις συμπαραστάσεως πρός τή χούντα(ἐμπορικές συμβάσεις,συμμετοχή σέ ἀθλητικούς ἀγῶνες,τουρισμός κ.λ.π.)

4) Στή Στουτγάρδη ὁ πρόεδρος τοῦ Π.Α.Μ. μίλησε γιά τόν ἔνοπλο ἀγώνα.Εἶπε:"Μέσα σ'αὐτό τό πλέγμα τῶν φάσεων μπαίνει καί τό πρόβλημα τοῦ ἔνοπλου ἀγώνα.'Αλλά,ὅμως,πιστεύουμε ὅτι ὁ ἔνοπλος ἀγώνας -ἀπ'αὐτό ὁ ἑλληνικός λαός ἔχει μεγάλη καί ὀδυνηρή πεῖρα- ὁ ἔνοπλος ἀγώνας ἀποτελεῖ τό τέλος μιᾶς ἐπαναστατικῆς διαδικασίας καί ὄχι τήν ἀρχή της.Καί τελικά,εἶναι ὁ ἴδιος ὁ συσχετισμός δυνάμεων,τό ἰδεολογικό καί ὀργανωτικό ἐπίπεδο τοῦ λαοῦ,ὁ ἴδιος ὁ λαός πού θά ἀποφασίση τελικά- δηλαδή θά ἀποφασίση μέσω τῶν πρωτοπόρων ὀργανώσεών του,πού θά βρίσκωνται σέ ἀντιστοιχία φυσικά μέ τό λαό, ὄχι ἀποκομμένες ἀπό τό λαό -θά ἀποφασίσουν γιά τό τελικό αὐτό στάδιο καί μορφή."

Εἶναι γιά ὅλους μας σαφές πώς δέν ὑπάρχουν ἀκόμη οἱ προϋποθέσεις γιά τήν ἀνάπτυξη μαζικοῦ δυναμικοῦ κινήματος μέ συμμετοχή εἰδικά, καί τῶν στρατευμένων [illegible]ιῶν τοῦ λαοῦ. Μ'αὐτή τήν ἔννοια ἔχει δίκηο τό Π.Α.Μ. πώς "ὁ ἔνοπλος ἀγώνας ἀποτελεῖ τό τέλος μιᾶς ἐπαναστατικῆς διαδικασίας καί ὄχι τήν ἀρχή της".

Ὑπάρχουν ὅμως εὐρύτατες δυνατότητες γιά ἀποτελεσματικές, δυναμικές ἐνέργειες ἀπό τίς ἀντιστασιακές ὀργανώσεις μέσα στήν Ἑλλάδα, πού θά κλονίσουν τό δίκτυο δυνάμεως τῆς χούντας, πού θά ἐμψυχώσουν τό λαό μας καί θά δημιουργήσουν ἔτσι τίς βασικές, ἠθικές καί ψυχολογικές προϋποθέσεις γιά τή μαζικοποίηση τοῦ δυναμικοῦ ἀγώνα.

Γι'αὐτό τό Π.Α.Κ. παίρνει θέση σαφῆ πώς ἡ ὀργάνωση στό ἐσωτερικό ὁμάδων κρούσεως ἀπό ἐπίλεκτα ἀντιστασιακά στελέχη πρέπει νά εἶναι ὁ κύριος, ἄν καί ὄχι μοναδικός μοχλός τοῦ ἀγώνα σ'αὐτή του τή φάση.

Τό Π.Α.Κ. εἶναι πεπεισμένο πώς ἄν δέν προχωρήσουμε γοργά σ'αὐτῆς τῆς μορφῆς τόν "ἔνοπλο ἀγώνα", δέν θά καταστῆ δυνατή ἡ μαζικοποίηση τῆς δυναμικῆς ἀντίστασης σέ ἄλλη φάση. Καί εἶναι γι'αὐτό ἐπίσης ἀπαραίτητο οἱ στόχοι τοῦ ἀγώνα, τό ὅραμα τῶν ἀγωνιστῶν νά δικαιολογῆ τίς ἀπαραίτητες θυσίες.

Τό Π.Α.Κ. εἶναι ἐπίσης πεπεισμένο πώς ἡ ἀποφασιστική κινητοποίηση τῶν Εὐρωπαίων φίλων μας -γιά τήν ἀναμέτρηση μέ τίς Η.Π.Α. προϋποθέτει δυναμική δράση στό Ἐσωτερικό.

Τό Π.Α.Κ. πιστεύει στήν ἀνάγκη ἑνός Ε.Σ.Α. γιατί θά ἀποτελέση πράγματι τήν πιό ἀποτελεσματική μορφή συντονισμοῦ τῶν ἀντιστασιακῶν δυνάμεων. Ἀλλά ἡ ἑνότητα δέν εἶναι αὐτοσκοπός. Ἡ ἑνότητα προωθεῖ τόν ἀπελευθερωτικό ἀγῶνα ὅταν θεμελιώνεται πάνω σέ κοινούς στόχους καί σέ κοινή ἐπιλογή τῶν ἀρχῶν τοῦ ἀγώνα. Γιά τό Π.Α.Κ. ὁ πεντάλογος τῆς 15ης Μαΐου ἐνσωματώνει τίς ὀρθές θέσεις πάνω στή διεξαγωγή τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγώνα καί πρέπει γι'αὐτό νά ἀποτελέση τή βάση πάνω στήν ὁποία θά θεμελιωθῆ ἕνα Πανελλήνιο Ἐθνικό Συμβούλιο Ἀντιστάσεως.

Γι'αὐτό καλοῦμε τό Π.Α.Μ. νά ἐπανεξετάση τίς θέσεις του

στά σημεῖα διαφωνίας μέ τόν πεντάλογο τῆς 15ης Μαΐου.

'Η ὥρα εἶναι κρίσιμη."Ολοι μας πρέπει νά μιλήσουμε ξεκάθαρα στούς Ἕλληνες καί νά ἐπωμισθοῦμε τίς εὐθῦνες μας. Πάνω ἀπ'ὅλα,πρέπει νά προχωρήσουμε μέ βῆμα ἀκόμη πιό γοργό στήν ἀντιστασιακή ἀναμέτρηση μέ τίς δυνάμεις κατοχῆς τῆς χώρας μας.'Η πράξη πρέπει νά ἀντικαταστήση τόν λόγο.Μόνον ἔτσι θά προχωρήσουμε στόν ἀγώνα καί στή Νίκη."

Ταυτόχρονα στέλνει παρόμοιο ἔγγραφο πρός τήν Δ.Α.,δηλαδή τόν "πεντάλογο" καθώς καί ὁρισμένες εἰδικές παρατηρήσεις καί ἐρωτηματικά.

19.8.70 " Μᾶς ξενίζει ἡ ἔμφαση πού δίνετε στήν ἀνάγκη νά προστατευτῆ "ἡ πλήρης ὀργανωτική ἀνεξαρτησία" τῆς Δ.Α.Γιατί καμμιά ἀπό τίς προτάσεις τοῦ Π.Α.Κ. δέν ἔθετε σέ κίνδυνο τήν ὀργανωτική αὐτοτέλεια ἤ τήν ἀνεξαρτησία τῆς Δ.Α.'Η μόνη πρόταση τοῦ Π.Α.Κ. πού θά περιόριζε τήν ἀνεξαρτησία κινήσεως καί τῶν δύο ὀργανώσεων ἦταν ἡ κοινή ἐκπροσώπηση καί κατ'ἀκολουθίαν ἡ κοινή στάση τοῦ Π.Α.Κ. καί τῆς Δ.Α. σ'ἕνα Ε.Σ.Α.Κι'αὐτό γιά ν'ἀποφευχθῆ ἡ κατάτμηση τοῦ πολιτικοῦ-ἀντιστασιακοῦ χώρου πού εἶναι ἱστορικά ταυτισμένος μέ τούς δύο ἀνένδοτους ἀγῶνες,κάτω ἀπό τό πρόσχημα τῆς ἑνότητας.

Ταυτόχρονα τονίζουμε τήν ἀπόλυτη ἀνάγκη νά βρεθῆ ἡ βάση γιά συνεργασία ἀνάμεσα στό Π.Α.Κ. καί στή Δ.Α. τόσο στενή ὥστε νά καταστήση δυνατή τήν κοινή μας ἐκπροσώπηση σ'ἕνα Ε.Σ.Α.Γνωστές σκοτεινές δυνάμεις πού ἐπιβουλεύονται τήν ἐθνική ἀνεξαρτησία καί τή λαϊκή κυριαρχία προωθοῦν τή διάσπαση τῶν δημοκρατικῶν [illegible] τῆς χώρας μέ κάθε θεμιτό καί ἀθέμιτο μέσο.'Η μόνη ἀποφασιστική ἀπάντηση σ'αὐτές τίς προσπάθειες εἶναι ἡ ἑνότητα ἀνάμεσα στό Π.Α.Κ. καί στή Δ.Α. -ἑνότητα πού θά ἀποτελέση τόν θεμέλιο λῖθο εὐρύτερης συνεργασίας στά πλαίσια ἑνός Ε.Σ.Α.

Εἶναι βέβαια σαφές πώς μιά τέτοια συνεργασία ἀνάμεσα στό Π.Α.Κ. καί τή Δ.Α. -ὅπως ἐμεῖς τήν προβλέπουμε- ἀπαιτεῖ σύμπτωση στούς βασικούς στόχους καί στή στρατηγική τοῦ ἀγώνα.

Στίς 15 Μαΐου τό Π.Α.Κ. -διά τοῦ ἀρχηγοῦ του- ἔδωσε στή δημοσιότητα ἕναν πεντάλογο,τόν Καταστατικό Χάρτη τῆς στρατηγικῆς πού ἔχει χαράξει τό Π.Α.Κ. ἀνταποκρινόμενο στίς ἀντικειμενικές συνθῆκες τοῦ ἀπελευθερωτικοῦ ἀγώνα.'Ιδού ὁ πεντάλογος.....

Στήν ἀπάντησή σας(22 'Ιουλίου) δέν μᾶς κοινοποιεῖτε τίς ἀπόψεις σας πάνω στό πεντάλογο.Συμφωνεῖτε; Διαφωνεῖτε; Ἄν διαφωνεῖτε,ποιά εἶναι τά σημεῖα διαφωνίας;

Ὅμως ἡ Δ.Α. δέν ἔχει ὡς φαίνεται ἀκόμα πεισθεῖ ἀπό τήν ἐπιχειρηματολογία τοῦ 'Αρχηγοῦ τοῦ Π.Α.Κ.'Η ἀπάντησή της εἶναι τρομερά λακωνική:

15.9.70 " Λάβαμε τό γράμμα σας τῆς 19ης Αὐγούστου.Ὅπως σᾶς ἔχουμε ἤδη γράψει στίς 22 'Ιουλίου 1970 πιστεύουμε ὅτι κοινή ἐκπροσώπηση τῶν δύο ὀργανώσεων μας δέν ἐξυπηρετεῖ τόν ἀντιστασιακόν ἀγώνα.

'Η πρακτική καί σωστή λύση γιά τόν συντονισμό τοῦ ἀντιστασιακοῦ ἀγώνα κατά τῆς δικτατορίας εἶναι ἡ ἄμεση συνάντηση ἐκπροσώπων τῶν ἀντιστασιακῶν ὀργανώσεων Π.Α.Μ.-Π.Α.Κ. - Δ.Α.,πού ἤδη δεσμεύονται ἀπό τήν τριμερή συμφωνία τοῦ 'Απριλίου 1969,μέ σκοπό τήν κοινή ἀντιμετώπιση προτάσεων γιά τή σύσταση Ε.Σ.Α.Τό Συμβούλιο αὐτό πρέπει νά ἀξιοποιήσει ὅλες τίς μαχητικές δυνάμεις πού θέλουν νά δώσουν τόν ἀγώνα γιά τήν ἐλευθερία μέσα στήν 'Ελλάδα.

Τοῦτο ἀποτελεῖ τήν οὐσία.

Θέσει καί δυνάμει ἡ Δ.Α. ὑπηρετεῖ αὐτό τό αἴτημα. "

Στίς 6 Σεπτεμβρίου πραγματοποιεῖται ἡ συνάντηση "κορυφῆς" τῶν ὀργανώσεων Π.Α.Μ.-Π.Α.Κ.'Εκδίδεται ἀνακοίνωση τύπου:

7.9.70 " Πραγματοποιήθηκε χθές(6.9.70)στό Παρίσι ἡ πρώτη συνάντηση στό ἐξωτερικό τοῦ 'Αρχηγοῦ τοῦ Π.Α.Κ. 'Ανδρέα Παπανδρέου καί τοῦ Προέδρου τοῦ Π.Α.Μ. Μίκη Θεοδωράκη.'Επακολούθησε συνάντηση ἀντιπροσωπειῶν τοῦ Π.Α.Μ. καί τοῦ Π.Α.Κ.Προωθήθηκε ἐποικοδομητικά ἡ λύση προβλημάτων πού ἀφοροῦν τόν ἀποτελεσματικό συντονισμό τοῦ ἀγώνα τῶν ἀντιστασιακῶν δυνάμεων.

Τό Π.Α.Μ. καί τό Π.Α.Κ. θεωροῦν ὅτι ὁ μόνος ἀποτελε -

[illegible] γιά τήν ματαίωση τῶν πρόσφατων 'Αμερικανικῶν σχεδίων καί γιά τήν ἀνατροπή τῆς δικτατορίας στήν 'Ελλάδα εἶναι ὁ δρόμος τῆς συντονισμένης,μαζικῆς,μαχητικῆς ἀντίστασης πού ἀξιοποιεῖ ὅλες τίς δυνατότητες γιά τήν προώθηση τῶν στόχων τοῦ ἀντιδικτατορικοῦ ἀγώνα.

Τό Π.Α.Μ. καί τό Π.Α.Κ. τιμοῦν τήν ἡρωϊκή θυσία τῶν Τσεκούρη καί 'Αγκελόνι πού ἔπεσαν στό πεδίο τῆς 'Αντιστασιακῆς πάλης. Καλοῦν ὅλους τούς ἀγωνιστές τῆς ἀντίστασης νά ἐμπνευστοῦν ἀπό τό παράδειγμα τους καί νά ἐντείνουν τόν ἀγώνα γιά τή δημοκρατία,τή λαϊκή κυριαρχία καί τήν ἐθνική ἀνεξαρτησία ".

Πίσω ὅμως ἀπ'αὐτό τό ἄχρωμο καί ἄοσμο ἔγγραφο κρύβεται κάτι πολύ σημαντικό: Στήν οὐσία οἱ δύο ἀντιπροσωπεῖες ἔμειναν σύμφωνες στό κρίσιμο θέμα τῆς Μοναρχίας-Συντακτικῆς Συνέλευσης!

'Από τά ἐπίσημα πρακτικά φαίνεται ὅτι ὁ ἴδιος ὁ Παπανδρέου ἔδωσε τή λύση πού ἔγινε ἀμέσως ἀποδεκτή:

> Α.Π. - "Γιά τήν μεταβατική περίοδο,δέν θά εἴχαμε ἀντίρρηση γιά τό Σύνταγμα τοῦ 52 μέ τήν προσθήκη δύο ὅρων: Κατάργηση τῶν Συνταγματικῶν Πράξεων καί μή ἰσχύς τῆς διατάξεως πού ἀπαγορεύει τήν ἀναθεώρηση τῶν οὐσιωδῶν διατάξεων".

'Επίσης ὁ ἴδιος ὁ Α.Π. προτείνει τήν ἑξῆς διατύπωση γιά τό πρόγραμμα τοῦ Ε.Σ.Α." 'Η ἐπιστροφή τοῦ βασιλέως θά ἐξαρτηθεῖ ἀπό τήν θέληση τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ",πού ἔγινε ἀμέσως δεκτή καί συμφωνήθηκε νά ἀποτελέσει κοινή πρόταση Π.Α.Κ.-Π.Α.Μ. πρός τίς ἄλλες ἱδρυτικές ὀργανώσεις.

Τό Π.Α.Κ.,ἐγκαταλείποντας τώρα τήν ὀξύτατη ἀντίθεσή του,ὅπως ὑπάρχει διατυπωμένη στόν "πεντάλογο" πρός τόν βασιλιά Κωνσταντίνο καί τίς συντηρητικές πολιτικές δυνάμεις πού τόν στηρίζουν,ξαναβάζει τό πρόβλημα τῆς ὑποχρεωτικῆς συμμετοχῆς στό Συμβούλιο ὅλων τῶν πολιτικῶν παρατάξεων:

> 'Ιδρυτικά μέλη τοῦ Ε.Σ.Α.:Τό Π.Α.Κ. θεωρεῖ ὅτι γιά τ' ἴδρυση τοῦ Ε.Σ.Α. θά ἦταν ἀπαραίτητη ἡ συμμετοχή καί ὀργανώσεων τῆς δεξιᾶς γιά νά προσδοθεῖ στό σχῆμα ἡ καθολικότητα πού χρειάζεται.Τό Π.Α.Μ. συμφωνεῖ ὅτι πρέπει νά γίνουν προσπάθειες πρός τήν κατεύθυνση τῆς δεξιᾶς,δέν θεωρεῖ

ὅμως ὅτι αὐτό ἀποτελεῖ προϋπόθεση γιά τήν συγκρότηση τοῦ Ε.Σ.Α. ".

Σχετικά μέ τήν Δ.Α. συμφωνήθηκαν τά ἑξῆς:

" Τό Π.Α.Κ. ἔθεσε τό θέμα τῆς ἐκπροσώπησης τῆς Δ.Α., δηλαδή ἄν θά πρέπει νά ἐκπροσωπεῖται χωριστά ἤ ἀπό κοινοῦ μέ τό Π.Α.Κ.Τό Π.Α.Κ. διαβεβαίωσε ὅτι ἡ διαδικασία,ἐπιλύσεως,τοῦ προβλήματος αὐτοῦ προχωρεῖ.Μέ τήν παραπάνω ἐπι - φύλαξη τοῦ Π.Α.Κ. γιά τήν Δ.Α. οἱ ὀργανώσεις πού ἀποτελοῦν ἐπαρκή βάση γιά τήν συγκρότηση τοῦ ἀρχικοῦ πυρῆνα τοῦ Ε.Σ.Α εἶναι τό Π.Α.Μ.,τό Π.Α.Κ.,ἡ Δ.Α. καί οἱ ὀργανώσεις τῶν ἀ - ξιωματικῶν."

Τέλος τό Π.Α.Μ. στήν προσπάθειά του νά μεταφέρει τό κύριο βάρος τοῦ ἀγώνα στ[illegible]ιό ἀπέσπασε τήν ἑξῆς λακωνική διατύπωση,πού λέει ὅμως πο[illegible]:

" Μορφές πάλης: Στό πλαίσιο τῆς προσπάθειας γιά μαχητική ὀργάνωση καί κινητοποίηση τοῦ λαοῦ ἐναντίον τῆς δικτα - τορίας λειτουργοῦν ὁμάδες δυναμικῶν ἐνεργειῶν."

Ὅλα πηγαίνουν πάλι κατ'εὐχήν.Ἔμενε τώρα μιά σκιά. Τό πρόβλημα τῆς Δ.Α.Ἄραγε θά τό ξεπερνοῦσαν;Ἀπό τά πρακτικά διαβάζουμε τήν παρακάτω παράγραφο:

" Α.Π.: -Ἄς σημειωθεῖ ὅτι γιά τό Π.Α.Κ. ἀκόμη ὑπάρχει τό ἀγκάθι τοῦ ζητήματος μέ τήν Δ.Α.Πάντως ἡ Δ.Α. δέν μπορεῖ νά μείνει ἀπ'ἔξω.Τό ζήτημα εἶναι ἄν θά τῆς κάνουμε τό χατῆρι νά μετέχει χωριστά ἤ ὄχι......"

Ὡστόσο,πέρα ἀπό τό πρόβλημα αὐτό,οἱ συζητήσεις ἀνάμεσα στίς δύο ἀντιπροσωπεῖες γίνονται μέσα σέ [illegible] ἐγκαρδιότητας καί αἰσιοδοξίας.Σέ μιά στιγμή κάποιος Παμίτης προ - τείνει νά ἀρχήσουν ἀμέσως συζητήσεις γιά ἕνα κοινό πρό - γραμμα ἐξουσίας.Ἡ πρότασή γίνεται δεκτή μέ ἐνθουσιασμό.Τό Π.Α.Μ. ἀρχίζει νά πιστεύει ὅτι τά πράγματα ὡρίμασαν πιά μέσα στό Π.Α.Κ.Ἄλλωστε εἶναι γνωστό ὅτι ἡ πίεση ἀπό τή βάση καί τά στελέχη πρός τόν Παπανδρέου γίνεται ὅλο καί περισσότερο ἔντονη.Ὅλοι μιλοῦν γιά κάποια συνάντηση στελε - χῶν πού πρόκειται νά πραγματοποιηθεῖ αὐτές τίς μέρες στήν Στοκχόλμη καί πού μπορεῖ νά εἶναι κρίσιμη γιά τήν ἑνότητα

τοῦ Π.Α.Κ.Μήπως τάχα γιά τόν λόγο αὐτό ὁ Παπανδρέου δέχτηκε τή συνάντηση μέ τό Π.Α.Μ.,τήν παραμονή ἀν[illegible]ῶς τῆς σύ - σκεψης στή Στοκχόλμη; Μήπως τάχα γι'αὐτό [illegible]αν τόσο συνδιαλακτικός;

῞Οπως ἔδειξαν τά πράγματα ἡ ἐποχή αὐτή συμπίπτει ἐπί - σης χρονικά μέ τήν ἀπόφαση τοῦ Παπανδρέου νά συναντηθεῖ μέ τόν Καραμανλῆ,μέσα στά πλαίσια τῆς πρωτοβουλίας τοῦ Νορβηγοῦ παράγοντα,καί νά ζητήσει ἀπό τόν Θεοδωράκη τή συμμετοχή σ'αὐτή τή σύνάντηση,πρᾶγμα πού ἔκανε σέ λίγες μέρες συγκεκριμένα στίς 9 Σεπτεμβρίου,ὅταν ὁ πρόεδρος τοῦ Π.Α.Μ. πῆγε στή Στοκχόλμη γιά νά συνεχίσει τίς ἐπαφές του μέ τόν ἀρχηγό τοῦ Π.Α.Κ.

Μετά τήν συνάντηση αὐτή ἐξεδόθη τό παρακάτω ἀνακοινωθέν:

10.9.70 " Συναντήθηκαν σήμερα στή Στοκχόλμη ἀντιπροσωπεῖες τοῦ Π.Α.Κ. καί τοῦ Π.Α.Μ. γιά τήν ἐπίλυση πρακτικῶν προβλημά - των τῆς ἐνεργοῦς ἀντιστάσεως τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐναντίον τοῦ στρατιωτικοῦ καθεστῶτος.

Στή συνάντηση αὐτή παρευρέθησαν ὁ 'Αρχηγός τοῦ Π.Α.Κ. κ.Α.Παπανδρέου καί ὁ Πρόεδρος τοῦ Π.Α.Μ.,κ.Μ.Θεοδωράκης."

'Αποφασίστηκαν ἀκόμα μιά σειρά ἐνέργειες(πού τελικά ἔμειναν στό χαρτί)ὅπως λ.χ.

10 11.9.70 " 'Αποφασίζεται ἀνάληψη κοινῆς πρωτοβουλίας γιά τήν πραγματοποίηση συνδικαλιστικῆς συνδιάσκεψης στήν Εὐρώπη.

'Αποφασίζεται σχεδιασμός κοινῆς συνδικαλιστικῆς δράσης στήν 'Ελλάδα.

'Αποφασίζεται ἀνάληψη πρωτοβουλίας ἀπό Π.Α.Κ.-Π.Α.Μ. Δ.Α. γιά τήν πραγματοποίηση σύσκεψης δημοκρατικῶν πνευματικῶν ἀνθρώπων ἐξωτερικοῦ.'Η κάθε ὀργάνωση θά ὁρίσει, σέ πολύ σύντομο χρονικό διάστημα,τόν ἐκπρόσωπό της.

'Αποφασίζεται νά ὑπάρξει συμμετοχή Α.Π.-Μ.Θ. στίς ἐκδηλώσεις τῆς φοιτητικῆς ἑβδομάδας τοῦ Νοέμβρη.'Ιδιαίτερα στήν ἐκδήλωση πού θά γίνει στό ῎Οσλο.

'Επιβεβαιώνεται ἡ συμφωνία τῆς συνάντησης Π.Α.Μ. - Π.Α.Κ. στό Παρίσι ὅτι οἱ ὀργανώσεις πού ἀποτελοῦν ἐπαρκή βάση γιά τή συγκρότηση τοῦ ἀρχικοῦ πυρῆνα τοῦ Ε.Σ.Α. εἶ- 33

ναι τό Π.Α.Μ.,Π.Α.Κ.,Δ.Α.,όργανώσεις άξιωματικών.

Τό Νοέμβριο θά πραγματοποιηθεί νέα συνάντηση μέ συμμετοχή Α.Π.-Μ.Θ.........."

"Ομως ό Παπανδρέου άφοΰ ξεπέρασε τήν κρίσ[illegible]σα στό Π.Α.Κ. καί σέ συνέχεια,έγκατέλειψε τό σχέδιο γιά συνάντηση μέ τόν Καραμανλή,έπανήλθε μέ μεγαλύτερη άκόμα δριμύτητα στή πολεμική του ένάντια στό θρόνο καί τήν Δεξιά,κάνοντας τώρα μεγάλα άριστερίστικα άνοίγματα,διακόπτοντας κάθε έπαφή μέ τό Π.Α.Μ.,τή Δ.Α. καί τούς άξιωματικούς,δηλαδή τούς πρωταγωνιστές γιά τήν ίδρυση τοΰ Ε.Σ.Α.Τώρα μιλάει γιά πρώτη φορά γιά μιά νέα Δημοκρατική καί <u>Σοσιαλιστική</u> 'Ελλάδα.Προετοιμάζει τό "Σχέδιο Στόχων" όπου θά προτείνει τήν συνταγματική κατοχύρωση τής "Κοινωνικής 'Ιδιοκτησίας".Προτείνει τήν έξοδο άπό κάθε στρατιωτική συμμαχία.Προτείνει τό Προεδρικό Πολίτευμα,ό "Πρόεδρος τής Νέας 'Ελληνικής Δημοκρατίας έκλέγεται άμεσα άπό τόν λαό γιά περιωρισμένη θητεία καθώς καί τή δημιουργία "'Εφεδρικής 'Εθνοφρουράς" πού διοικεΐται άπό τό ΑΣΕΕ" ('Ανώτατο Συμβούλιο 'Εφεδρικής 'Εθνοφρουράς).Στό τέλος τό κείμενο αύτό καλεΐ:

6.1971 " Ολους τούς Ελληνες μέσα καί έξω άπό τήν 'Ελλάδα <u>νά ένώσουν τίς δυνάμεις τους</u> σ'ένα μαχητικό,γιγάντιο,άπελευθερωτικό Κίνημα."Ετσι,καί μόνο έτσι,θά θέσουμε τό θεμέλιο μιάς νέας Δημοκρατικής Σοσιαλιστικής 'Ελλάδος."Ετσι καί μόνο έτσι ό Λαός θά είναι κυρίαρχος,ό Στρατός θά άνήκει στό Εθνος καί ή 'Ελλάδα στούς Ελληνες ".

Παρ'ότι τό έγγραφο αύτό έχει ήμερομηνία 'Ιούνιος 1971,οί ίδέες αύτές άρχίζουν ν'άναπτύσσονται άπό τά τέλη 1970,όταν ό Α.Π. άπειλεΐ ότι θά καταγγείλει τήν σύσκεψη τοΰ Οσλο,λόγω τής παρουσίας συντηρητικών-δεξιών καί μοναρχικών καί άποφασίζει νά σηκώσει γιά λογαριασμό του τή σημαία τής άκρας άριστεράς,ξεπερνώντας δηλαδή άπό τ'άριστερά τό Κομμουνιστικό Κόμμα.

Μ.Θεοδωράκη

Κίνημα μαζών Πολιτιστική επανάσταση Σοσιαλιστική αλλαγή

● Μπορούμε νά πούμε ὅτι ἕνα ἀπό τά πιό χαρακτηριστικά γνωρίσματα τῆς Ἐποχῆς μας, τοῦ 20ου αἰώνα, εἶναι τά κινήματα μαζῶν. Στή ρίζα ὅλων αὐτῶν τῶν κινημάτων, βρίσκεται ὁ Μαρξισμός-Λενινισμός πού προσφέρει στίς λαϊκές μᾶζες μιά καινούργια προοπτική: τή Λαϊκή Ἐξουσία. Ἡ καινούργια δύναμη τῆς ἐποχῆς μας, ἡ ἐργατική τάξη, ἔχοντας συνειδητοποιήσει τόν ἱστορικό της ρόλο καί τήν εὐθύνη της, ἀποτελεῖ ἑνωμένη σ'ἕνα ἑνιαῖο σύνολο μέ τούς διανοούμενους-καλλιτέχνες, τούς ἀγρότες καί ἄλλους ἐργαζόμενους, τήν ραχοκοκαλιά αὐτῆς τῆς καινούργιας μορφῆς Ἐξουσίας. Ἡ κίνηση πρός τά μπρός αὐτῶν τῶν νέων δυνάμεων κορυφώνεται στήν Ὀκτωβριανή Ἐπανάσταση καί ἀμέσως γίνεται ὁ κύριος στόχος τοῦ παγκόσμιου κεφαλαιοκρατικοῦ συστήματος πού ὀργανώνει τήν ἀντεπίθεσή του μ'ἕνα ἀντεπαναστατικό κίνημα μαζῶν, τό φασιστικό κίνημα. Ὁ Φασισμός καταφέρνει νά ἐπηρεάσει ἰδεολογικά καί νά βάλλει σέ κίνηση δεκάδες ἑκατομύρια πολίτες, ἰδιαίτερα στήν Ἰταλία καί Γερμανία. Μέ τήν φασιστική ἐπίθεση, στά 1939, τό παγκόσμιο ἐπαναστατικό κίνημα μαζῶν, μπαίνει σέ νέα φάση. Στήν Εὐρώπη καί στήν Ἀσία ἀναπτύσσεται ἡ ἐπίθεση τοῦ φασισμοῦ καί τοῦ μιλιταρισμοῦ. Ἡ συντριπτική πλειοψηφία τῶν μαζῶν, μπαίνει συνειδητά σέ ἀντιφασιστικά μέτωπα μέ πατριωτικό, συχνά καί Μαρξιστικό-Λενινιστικό χαρακτῆρα. Ἔτσι βλέπουμε ἑκατοντάδες ἑκατομμύρια πολίτες νά τοποθετοῦνται συνειδητά μέσα στήν ὀργανωμένη πάλη καί νά ἔρχονται ἔτσι σέ ἐπαφή μέ τά οὐσιώδη προβλήματα πού ἔβαλλε μπροστά τους ἡ ἱστορική στιγμή καθώς καί οἱ ειδικές συνθήκες, πού κυριαρχοῦσαν μέσα στή χώρα τους. Αὐτή ἡ ξαφνική

ὡρίμανση -πολιτική καί ἰδεολογική- λειτούργησε καταλυτικά μέσα στή συνείδηση τῶν μαζῶν,γκρεμίζοντας τίς κάλπικες ά-ξίες καί τά ψέμματα πού γιά αἰῶνες στίβαζαν μέσα στή ψυχή καί στό νοῦ τους,μαστορικά,οἱ κυρίαρχες ἐκμεταλεύτριες τά-ξεις.Αὐτή ἡ καταλυτική διαδικασία τῆς ἀπολύτρωσης πρόσφερε σιγά-σιγά μιά καινούργια διάσταση.Εὐθύνη καί δύναμη σέ κά-θε ἁπλό πολίτη,πού ἔβλεπε ὅτι χάρη στήν ὀργανωμένη πάλη , εἶναι ὄχι μόνον δυνατόν ἀλλά βέβαιον,ὅτι αὐτός ὁ ἁπλός πο-λίτης,θά ἀποτελέσει στό ἄμεσο μέλλον,τήν κυρίαρχη δύναμη μέσα στά πλαίσια τῆς Λαϊκῆς Κυριαρχίας.

Τό ἐπαναστατικό κίνημα τῆς Εὐρώπης καί τῆς 'Ασίας γέν-νησε ὅπως εἶναι φυσικό,μεγάλες ἐλπίδες μέσα στίς καρδιές ὅλων τῶν ἁπλῶν ἀνθρώπων τοῦ ὑπόλοιπου κόσμου.Στή Νότιο 'Α-μερική,στίς 'Αραβικές χῶρες καί στή Μαύρη 'Αφρική,γεννήθη-καν μεγάλα κινήματα μαζῶν πού γιά πολλά χρόνια ἰδιαίτερα μετά τό τέλος τοῦ Β' Παγκόσμιου πόλεμου ἐξακολουθοῦσαν νά παλεύουν ἐνάντια σέ κάθε λογῆς συντήρηση καί ἀντίδραση.'Από ὅλα αὐτά τά κινήματα τό πιό προχωρημένο ἰδεολογικά-πολιτι-κά ὑπῆρξε ἐκεῖνο πού σύνδεσε καί συνδίασε τήν ἀντιφασιστι-κή-πατριωτική πάλη μέ τόν ἀγώνα γιά τήν κοινωνική ἀλλαγή. Τό κεφαλαιοκρατικό σύστημα ἦταν ὁ μεγάλος κατηγορούμενος. Ἦταν τό σύστημα πού ἐκμεταλλευόταν ἄγρια τούς ἐργαζόμε - νους.Διατηροῦσε στά 2/3 τῆς γῆς τήν ἀποικιοκρατία.'Ωθοῦσε συστηματικά τίς λαϊκές μᾶζες στήν ἀπάθεια καί τόν σκοταδι-σμό.Ἦταν τέλος τό πλαίσιο πού βοήθησε νά γεννηθοῦν καί νά κυριαρχήσουν οἱ φασιστικές δυνάμεις στήν Εὐρώπη καί οἱ μι-λιταριστές στήν 'Ιαπωνία.Μέ ἄλλα λόγια τό κεφαλαιοκρατικό σύστημα ἦταν ὑπόλογο,μέσα στή συνείδηση τῶν μαζῶν,γιά τήν μεγάλη σφαγή τοῦ Β' Παγκόσμιου πόλεμου,καθώς καί γιά ὅλα τά ἐγκλήματα τῶν φασιστῶν-μιλιταριστῶν,ἰδιαίτερα τήν ἐξόν-τωση τῶν ἀμάχων καί τά χιτλερικά στρατόπεδα.Ὅμως αὐτή ἡ εὐθύνη δέν τελείωσε μέ τόν πόλεμο.'Η Χιροσίμα καί οἱ και - νούργιες ἐπιθέσεις ἐνάντια στά λαϊκά κινήματα -'Ελλάδα,Κο-ρέα,'Ινδοκίνα,Νότιο 'Αμερική- μεγάλωσε ἀκόμα πιό πολύ τό μίσος τῶν μαζῶν κατά τοῦ παγκόσμιου κεφαλαιοκρατικοῦ συστή-

ματος,πού τώρα περνοῦσε στήν πιό σύγχρονη του φάση,τήν παντοδυναμία τοῦ ἀμερικάνικου ἰμπεριαλισμοῦ. Ὅλα αὐτά εἶναι ἀναπόσπαστο μέρος τοῦ κόστους τοῦ καπιταλισμοῦ γιά τήν ἀνθρωπότητα.῾Η ἀποκάλυψη,μέσα στή συνείδηση τῶν μαζῶν τοῦ κεφαλαιοκρατικοῦ συστήματος,σάν φορέα βίας,καταστροφῆς καί σκλαβιᾶς,εἶχε σάν ἀποτέλεσμα νά τίς ὁδηγήσει στήν ἀναζήτηση ἑνός καινούργιου κόσμου στηριγμένου πάνω σέ καινούργιες κοινωνικές σχέσεις πού ὄχι μόνο θά ἀποκλείαν γιά πάντα τήν βία καί τήν δουλεία,ἀλλά πού θά προσφέραν στόν κάθε πολίτη ὅλες τίς ἀντικειμενικές δυνατότητες ὥστε κυρίαρχος καί ἐλεύθερος νά ἐπιδοθεῖ στή δημιουργία ἑνός καινούργιου πανανθρώπινου πολιτισμοῦ.

Γι'αὐτό ἀκριβῶς τό λόγο,τό μεγάλο ἀντιφασιστικό ἐπαναστατικό κίνημα τῆς ἐποχῆς μας εἶχε τήν σφραγίδα τῆς συνεργασίας ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν ἐργαζομένων,συνεργασία πού ἔπαιρνε ἕνα ξεχωριστό χαρακτῆρα ἀπό τήν δραστήρια καί δημιουργική συμμετοχή τῶν ἐργατῶν τοῦ πνεύματος καί τῆς Τέχνης.Αὐτό ἐξ'ἄλλου μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι εἶναι τό χαρακτηριστικό ὅλων τῶν μεγάλων ἐπαναστατικῶν κινημάτων πού ἔχουν σάν στόχο τήν κατάλυση τῶν ἀντιδραστικῶν δυνάμεων καί τό θρίαμβο τῆς προόδου.Ἔτσι εἴδαμε νά συμμετέχει δίπλα στήν πολιτική ἡγεσία πού ὁδήγησε στόν ᾿Οκτώβρη τήν διανόηση καί τούς καλλιτέχνες τῆς Ρωσίας.Τούς εἴδαμε νά παλεύουν τό ἴδιο δραστήρια καί ἀποτελεσματικά ἐπηρεάζοντας καί καθοδηγόντας τό μεγάλο μαζικό κίνημα τοῦ ρωσικοῦ λαοῦ,δίνοντας του ἕνα καινούργιο ὅραμα.

Ὅμως,στήν περίπτωση τῆς σοβιετικῆς ἐπανάστασης,ἡ ἐξ'ἀντικειμένου συνεργασία ἀνάμεσα στήν πολιτική καί πνευματική ἡγεσία -λέω ἐξ' "ἀντικειμένου" γιατί δέν ἀντιμετωπίσθηκε συνειδητά ἀπό τήν πολιτική ἡγεσία -θρυματίσθηκε μέ τήν κυριαρχία τῆς δογματικῆς γραφειοκρατίας μέσα στό μπολσεβίκικο κόμμα καί γενικώτερα στή Σοβιετική Ἕνωση. Ὅπως θά δοῦμε,αὐτή ἡ καταστροφή -πού πάνω της καλλιεργήθηκε καί θριάμβευσε ὁ σταλινισμός- εἶχε σάν ἀποτέλεσμα τόν ἀποπροσανατολισμό τῆς ἴδιας τῆς ἐπανάστασης πού σιγά-σιγά

~~Έγραψα ότι δεν κινδυνεύω να θεωρηθώ έξω τοῦ κυρίου Κραβαρίτη [illegible] [illegible] τό [illegible] έχω φόβους νά μου είπαν [illegible] [illegible] [illegible] μιά κατάστα ανταλλαγή του~~

~~Έγραψα [illegible]~~

Οἱ σημερινοί Τίτλοι τῆς προχθεσινῆς "Ἀθηναϊκῆς" ἀφιερωμένοι σ' τό προσωπικό τοῦ Κραβαρίτη μέ ανακοίνωση καί ονόματα τῶν παραιτηθέντων επιτρόπων. Ὥστε ἡ Κυβέρνησις Καραμανλῆ προάγει σπόρια καί τῆς βασανιστάς. Ὅποτε... ~~[illegible]~~ Δημητσάνας, ~~[illegible]~~, Ελληνικής λοιπόν είναι ο αντικειμενικός σκοπός αυτής τῆς έξαρσης αντικομμουνιστικής κατάστασης. Κατηγορείται τό Καραμανλῆ ότι δια τῆς γνώσεως μυστική καί συνεσταλμένη γλώσσα ~~[illegible]~~ δείχνει τό πλο ακριβώς κατά τόν ίσως. Δια τῆς ~~[illegible]~~ γνώσεως τοῦ Καραμανλισμού μυστική καί συνεσταλμένη γλώσσα - όχι από ποιούς; Είναι βέβαιον ότι τό ΠΑΣΟΚ δέν ~~[illegible]~~ θα μπορέσει ούτε σήμερα ούτε γνώστα καί αύριο νά κυβερνήσει μόνο του. Θα πρέπει τί κανένα νά συνεργασθεί. Όχι σέ ποιόν;

November Νοέμβριος

DEC ΔΕΚ							JAN ΙΑΝ							FEB ΦΕΒ						
S Κ	M Δ	T Τ	W Τ	T Π	F Π	S Σ	S Κ	M Δ	T Τ	W Τ	T Π	F Π	S Σ	S Κ	M Δ	T Τ	W Τ	T Π	F Π	S Σ
						1			1	2	3	4	5						1	2
2	3	4	5	6	7	8	6	7	8	9	10	11	12	3	4	5	6	7	8	9
9	10	11	12	13	14	15	13	14	15	16	17	18	19	10	11	12	13	14	15	16
16	17	18	19	20	21	22	20	21	22	23	24	25	26	17	18	19	20	21	22	23
23	24	25	26	27	28	29	27	28	29	30	31			24	25	26	27	28		
30	31																			

Thursday Πέμπτη **15** | Friday Παρασκευή **16** | Saturday Σάββατον **17**

[illegible]

Sunday Κυριακή **18**

[illegible]

SEPT						ΣΕΠΤ
S Κ	M Δ	T Τ	W Τ	T Π	F Π	S Σ
.	.	.	.	.	.	1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	.	.	.	.	.	.

OCT						OKT
S Κ	M Δ	T Τ	W Τ	T Π	F Π	S Σ
.	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

NOV						ΝΟΕ
S Κ	M Δ	T Τ	W Τ	T Π	F Π	S Σ
.	.	.	.	1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

Monday Δευτέρα 19 | Tuesday Τρίτη 20 | Wednesday Τετάρτη 21

ἀλλὰ γιὰ τὸ σύνολο τῶν ἐκδηλώσεών μας. Στενοχωρήθηκα
τοῦ Παπαδάκη καὶ τοῦ [illegible] εἴχαμε ἡ ΕΑ κατέχει
ἕνα μικρὸ μέρος τῆς εἰκόνας μὲ τὰ δραστηριότητα
τῶν ὀργανωμένων παρουσιάσεων καὶ τὰ ἀφιερωμένα.
Ὄχι μόνο ζητήματα πολιτισμικά. Ὄχι ὅμως καὶ
γνωστικὴ [illegible] – ἐκδηλώσεις – τίτλοι
κλπ. Μιὰ μικρὴ [illegible] ἐπιλογή. Οἱ
[illegible] [illegible] [illegible] Χορὸς τῆς ΕΑ
καὶ νὰ εἴπωμε βέβαια, ὅτι ὁ χορὸς θὰ μᾶς ἀντα-
μείψει γενναῖα. Καὶ τοῦ ΕΑ. Καὶ τοῦ ~~[illegible]~~
παράσταση (τοῦ θεάτρου παραστάσεις) ποὺ θὰ συνεχίσουν
θὰ προβάλει [illegible] [illegible] τὸ πρόσωπό της.
Ε.Λ.

ρα.Καί έπειδή αύτά τά πράγματα δέν μπορούν νά κοπούν στή μέση αύτό σημαίνει ότι έχασε τόν ούσιαστικό χαρακτήρα πού όπως είδαμε είναι ή ίδια ή άλλαγή το[illegible]νθρώπου μέ βάση τήν κοινωνική άλλαγή καί μέσα στήν πορεία πρός τήν κοινωνική άλλαγή.Αύτό τό γεγονός είχε σάν άποτέλεσμα νά συρρικνωθούν σιγά-σιγά πολλά μεγάλα μαζικά κινήματα.Πραγματικά ένας άπό τούς βασικούς λόγους αύτής τής συρρίκνωσης είναι ό γραφειοκρατικός τύπος όργάνωσης πού τελικά έπιβλήθηκε καί πού δέν άντιστοιχούσε στά βαθύτερα αίτήματα τών μαζικών κινημάτων πού είχαν σάν κεντρικό τους στόχο τήν πανανθρώπινη Λευτεριά,πού σημαίνει εύθύνη καί δυνατότητα γιά δημιουργική έκφραση,δηλαδή άμεση συμμετοχή στήν οίκοδόμηση ένός νέου λαϊκού πνευματικού καί καλλιτεχνικού πολιτισμού.'Ο νέος αύτός πολιτισμός μπορεί καό πρέπει νά οίκοδομείται κατά τή διάρκεια τής πάλης γιά τήν σοσιαλιστική άλλαγή."Ετσι φτάνομε σιγά-σιγά στήν έποχή μας.Μετά τά τελευταία σκιρτήματα τής "Ανοιξης τού 1968 [illegible] μάς μένει σάν πηγή έλπίδας παρά ό άγώνας τού βιετναμ[illegible]ικου λαού πού πάει κι'αύτός νά βρεί μιά συμβιβαστική λύση.Θάλεγε κανείς ότι τό παγκόσμιο μαζικό κίνημα είναι στόχος κοινός όχι μονάχα τού άμερικάνικου ίμπεριαλισμού άλλά καί τού γραφειοκρατικού δογματισμού,πού έβγαλε όριστικά τό προσωπείο του μέ τό σκληρό χτύπημα πού έδωσε στό μαζικό κίνημα τού τσεχοσλοβάκικου λαού.Μέ πρόσχημα πλέον τήν παγκόσμια είρήνη οί ύπερδυνάμεις τής έποχής μας προχωρούν πρός τήν καινούργια "'Ιερή συμμαχία" μέ μέτωπο πρός τά μαζικά κινήματα τών λαών.Αύτό σημαίνει ότι οί πιθανές καί δυνατές άλλαγές-στό βαθμό πού δέν μπορούν νά άποφεύγονται- πρέπ[illegible] νά περιορίζονται σέ ποσοτικές μεταρρυθμίσεις τού τρόπου [illegible]σκησης τής έξουσίας.'Εν πάσει περιπτώσει δέν πρέπει νά βάζουν σέ κίνηση τίς μεγάλες μάζες. [illegible] άντιμετώπιση αύτού τού κινδύνου -τού μαζικού κινήματ[illegible] ή κάθε δύναμη έχει τήν είδικότητά της.'Ο άμερικάνικος ίμπεριαλισμός διαθέτει μεγάλη κλίμακα μέσων: άπό τήν κοινωνία τής κατανάλωσης καί τίς ύποτροφίες έως τίς δικτατορίες καί τά βασανιστήρια.'Ο δογμα-

τικός γραφειοκρατισμός άρκεῖται στόν εὐνουχισμό καί άπο-προσανατολισμό μέ τήν οὐσιαστική διαστρέβλωση τοῦ ἰδανικοῦ τῆς 'Αλλαγῆς δηλαδή τοῦ Σοσιαλισμοῦ -καί σάν πρότυπο καί σάν διαδικασία.

'Επομένως ἡ πάλη,γιά τήν ἀνασυγκρότηση καί ἀναγέννηση τῶν μαζικῶν κινημάτων -πού εἶναι ἡ μοναδική ἐλπίδα γιά τήν ἀπελευθέρωση τῶν λαῶν- περνᾶ μέσα ἀπό τήν ἀπομυθικοποίηση τοῦ κομμουνιστικοῦ κινήματος καί τήν ἀποκατάσταση ὅλων τῶν ἀληθινῶν σοσιαλιστικῶν ἀξιῶν γεγονός πού μπορεῖ νά πραγματοποιήσει μονάχα ἕνα καινούργιο ἀνεξάρτητο κίνημα πρός τό Σοσιαλισμό πού θά ξεπερνᾶ τά σύνορα μιᾶς μόνο χώρας καί θά ξαναδώσει ὁράματα καί ἐμπιστοσύνη σέ ὅλους τούς προδομένους λαούς τῆς γῆς.Αὐτό τό κίνημα θά προωθεῖ τήν ἐπανάσταση μέ τήν καθημερινή πάλη,πραγματοποιόντας ταυτόχρονα τήν πολιτιστική ἐπανάσταση ἀπό σήμερα,ἀλλάζοντας τόν ἄνθρωπο ἀκόμα κι'ἄν δέν ἔχουν ἀκόμα ἀλλάξει οἱ παραγωγικές σχέσεις ἤ παράλληλα μέ τήν ἀλλαγή τους.

τοπίο Δ.Ταλαγάνη

Ι.Λ

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΤΑΛΑΓΑΝΗΣ

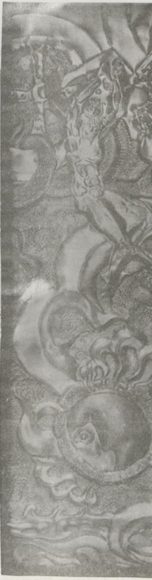

"Λίγες εἶν'οἱ στιγμές στή ζωή ἐμᾶς τῶν ἀνθρώπων,πού ἀφοῦ γεννηθοῦνε γίνονται καί παραμένουν ἀνεξίτηλες ἀπ'τή φθορά τοῦ χρόνου........."

Ὅπως τό λένε κι'οἱ στίχοι του,κάτι τέτοιες στιγμές ψάχνει νά βρεῖ μέσα στό χρόνο γιά νά τίς ἐκφράσει μέ τά ἔργα του, ὁ Δημήτρης Ταλαγάνης.Σπούδασε ἀρχιτεκτονική στή Μόσχα.Τό 1970,ἀκόμη φοιτητής,παίρνει τό πρῶτο βραβεῖο στόν Πανσοβιετικό διαγωνισμό γιά τό καινούργιο μουσεῖο τοῦ Λένιν.

Τήν ἴδια ἐποχή ἀρχίζει ν'ἀσχολεῖται μέ τή ζωγραφική.Προσπαθεῖ ν'ἀποδώσει στό χῶρο τῆς ἔκφρασης καί τῆς δημιουργίας τά προβλήματά του,τίς συγκινήσεις,τίς ἐλπίδες καί τά ὄνειρά του."Εἶναι ἀνάγκη καί καθῆκον" λέει,"ὁ καθένας ἀπό μᾶς νά προσπαθεῖ νά καταλάβει τήν ἐποχή αὐτή καί νά κατορθώνει μέ τόν δικό του τρόπο καί στόν τομέα του νά ἐκφράζει τό βαθύτερο νόημα καί τά μηνύματα αὐτῆς τῆς ἐποχῆς".Προσπαθῶντας ν'ἀπομωνοθεῖ ἀπό ἀνθρώπους καί καταστάσεις πού δέν τοῦ ἦταν εὐχάριστες,ἀπό ἕνα περιβάλλον πού "τόν ἔβλεπε καί τόν ἔκρινε μόνο ἀπό τήν ἐπιφάνεια",ἀφήνει γρήγορα τά πινέλα.Προσπαθεῖ νά ἐκφραστεῖ ὄχι μόνο μέ τά χρώματα ἀλλά καί μέ τή

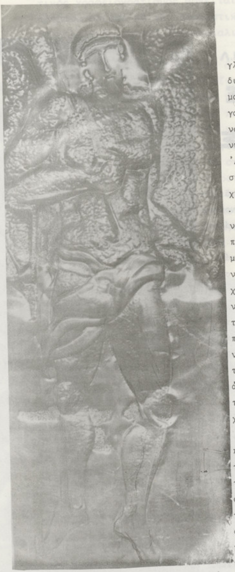

γλυπτική καί τή χαρακτική.Καί εἶναι ἐνδιαφέρον νά προσέξει κανείς πῶς τά θέματα πού τόν ἀπασχολοῦν ἀλλάζουν ἀνάλογα μέ τά ὑλικά πού χρησιμοποιεῖ,παραμένοντας ὅμως συγχρόνως τά ἴδια σάν "μήνυμα".Παράλληλα δέν ἐγκαταλείπει τήν 'Αρχιτεκτονική πού τήν θεωρεῖ ἀπόλυτα συνδεδεμένη μέ τίς ὑπόλοιπες μορφές τέχνης.

Στό Παρίσι ἔφτασε τόν περασμένο χρόνο .Παρ'ὅλη τήν ἀλλαγή "ἀτμόσφαιρας" τά περισσότερα θέματά του προβάλλουν πάντα μέσα ἀπό τίς ἀναμνήσεις του ἤ ἀπό εἰκόνες τῆς παιδικῆς του ζωῆς,πού μέ τόν χρόνο ἔχουν ἐξαϋλωθεῖ καί πού προσπαθεῖ ν'ἀποδώσει ὅσο μπορεῖ πιό ἁπλᾶ.Ξεκινῶντας μέ συγκεκριμένα δεδομένα,σχεδόν πάντα καταλήγει σ'ἕνα ἀποτέλεσμα πού ἀνήκει στόν κόσμο τοῦ ὑποσυνείδητου καί τοῦ ὀνείρου."Ενα κόσμο πού βγαίνει μέσα ἀπ'τόν παλιό καί πού θυμίζει τό ὅραμα τοῦ Κίρικο,καί πού τόν κατατάσσει στό χῶρο τῶν σουρρεαλιστῶν.

Τά ἔργα "μυρίζουν" ὅλα 'Ελλάδα.Τό κυπαρίσσι παντοῦ παρόν,ἄλλοτε λικνίζει τή μακρόγραμμη σιλουέττα του καί ρίχνει τή σκιά του λεκιάζοντας τό χῶμα,ἄλλοτε στέκει ἀγέρωχος μάρτυρας στήν τραγωδία τῆς μάνας στόν 'Επιτάφιο(ἔργο ἐμπνευσμένο ἀπό τόν 'Επιτάφιο τοῦ Γ.Ρίτσου)ἤ μᾶς μιλᾶ μέ τήν παρουσία του γιά τήν Ρωμιοσύνη(ἔργο ἀπό τήν Ρωμιοσύνη τοῦ Γ.Ρίτσου) κι'ἄλλοτε τό ἕνα κοντά στό ἄλλο σχηματίζουν δάφνινο στεφάνι στά μαλλιά κάποιου ὀλυμπιονίκη.Τά χρώματα χωρίς καμμιά ἐπιτήδευση μᾶς κάνουν αὐτά τά ὄνειρα πιό προσιτά,παράθυρα ὀλάνοιχτα πάνω σ'ἕνα γαλάζιο

οὐρανό ὁδηγοῦν σέ διάφορα τοπία-ἀναμνήσεις βγαλμένες πάλι ἀπ'τήν ἑλληνική φύση(πορτραῖτο τοῦ Τάσου).'Η σφαῖρα βρίσκεται κι'αὐτή σχεδόν σέ κάθε ἔργο τοῦ Δημήτρη:"σχηματοποιεῖ πράγματα πού δέν μπορεῖ νά ἐκφράσει διαφορετικά,παρουσιάζει μιά μεταφυσική κατάσταση,κρύβει ἄλλες σκέψεις".Τά περισσότερα ἔργα ἀποτελοῦν μέρος ἑνός συνόλου:'Επιτάφιος καί Ρωμιοσύνη,ἀπό τά ποιήματα τοῦ Ρίτσου."Ικαρος,ἀπό τόν "Υμνο πρός τήν 'Ελευθερία τοῦ Κάλβου.Τό Μαουτχάουζεν τοῦ Καμπανέλη.Τόν Λεβέντη τοῦ Νότη Περγιάλη.Προμηθέας Β΄(λάδι),Προμηθέας Β΄(χαρακτικό)ἀφιερωμένο στό Α.Παναγούλη.Οἱ Δώδεκα Μῆνες.Τελευταία του δουλειά εἶναι 30 σχέδια πάνω στή ποίηση τοῦ Γ.Σεφέρη,πού πρόκειται νά ἐκτεθοῦν τήν ἄνοιξη τοῦ 73 στήν 'Αθήνα.

Παρ'ὅλους τούς δισταγμούς πού διαφαίνονται ἀκόμα στό ἔργο τοῦ Δημήτρη,εἶναι σχεδόν σίγουρο ὅτι θά πετύχει τόν δρόμο πού τόν ἐκφράζει καλλίτερα καί περισσότερο.Δύσκολα συναντιέται σέ μιά ἀρχή τέτοιος σύνδεσμος καί ὁμοιογένεια ανάμεσα σέ διάφορα ἔργα.

Νομίζουμε ὅτι οἱ παρακάτω στροφές,ἀπόσπασμα ἀπό τό "'Ημερολόγιο"

τοῦ Δημήτρη,ἀποτελοῦν τό καλύτερο σχόλιο γιά τίς δημιουργίες του καί μᾶς γνωρίζουν τό περιεχόμενό τους:

" Συζητῶ μέ τή θύμηση πού στέκεται ἀντίκρυ,τόσο ὡραία
ὅσο ὡραῖες ὑπῆρξαν οἱ στιγμές πού τήν γέννησαν καί
τήν φέραν ἐδῶ καί πάλι κοντά μου......"

" Τά μάτια ἐκεῖνα τά πάναστρα πού κοιτῶντας τα στό βάθος
ἔβλεπες μιά γαλήνη ἀπέραντη,κι'ἕνα τοπίο,κι'ἕνα καλοκαίρι
καί τά κυπαρίσσια στό λιοπύρι νά καίγονται
ζητῶντας νά δροσιστοῦν στόν ἴσκιο τῶν ἄλλων κυπαρισσιῶν".

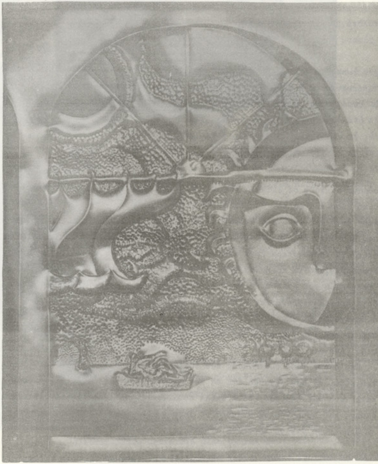

ΤΟ ΚΙΝΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟ

Κανείς δέν μπορεῖ νά ἰσχυρισθεῖ ὅτι γνωρίζει μέ ἀκρίβεια αὐτό ποῦ συμβαίνει σήμερα μέσα στόν ἑλληνικό πολιτικό-ἰδεολογικό χῶρο."Εγιναν βαθιές ἀνακατατάξεις;Σέ ποιό βαθμό; Καί μέ ποιά ἀποτελέσματα;Τήν πλήρη ἀπάντηση στά ἐρωτήματα αὐτά δέν μπορεῖ νά τήν ἔχουμε παρά ὕστερα ἀπό τίς πρῶτες ἐλεύθερες ἐκλογές.Τίς πρῶτες ἐνδείξεις δέν μποροῦμε νά τίς ἔχουμε παρά μόνο μετά τήν πτώση τῆς Δικτατορίας."Ωστε πρός τό παρόν μόνο ὑποθέσεις μποροῦμε νά κάνουμε στηριγμένοι κυρίως στά δεδομένα τοῦ πρόσφατου παρελθόντος καί σέ ὅσες καί ὅποιες πληροφορίες μπορεῖ νά ἔχουμε σχετικά μέ τό πρόβλημα τῆς ἐξέλιξης τῶν πολιτικῶν ρευμάτων μέσα στή χώρα μας.

Στά τελευταῖα 40 χρόνια τό πολιτικό κίνημα τῆς κοινωνικῆς ἀλλαγῆς,ἡ 'Ελληνική 'Αριστερά,ριζώθηκε,φούντωσε,χτυπήθηκε,συρρικνώθηκε καί μετά ξανά φούντωσε,ξαναχτυπήθηκε.Τελικά στίς κορυφές του διαιρέθηκε σέ δύο,τρία,τέσσερα κομμάτια."Ομως τό ἐρώτημα εἶναι: Τί συμβαίνει στή βάση;Τί συμβαίνει μέσα στόν ἴδιο τόν 'Ελληνικό λαό;'Εμεῖς πιστεύουμε ὅτι τό ἀριστερό μας κίνημα διατηρεῖται σχεδόν ἀνάγγιχτο.Γιατί οἱ αἰτίες πού τό γέννησαν ὄχι μόνο δέν ἐξαφανίσθηκαν ἀλλά ὀξύνθηκαν καί πολλαπλασιάστηκαν μέ τήν ἔλευση τῆς χούντας.'Από τήν ἄλλη μεριά ἡ χρεωκοπία τῆς κεντροαριστερᾶς ἡγεσίας ἔκλεισε τό δρόμο γιά μιά πιθανή μετάθεση τοῦ κέντρου βάρους πρός τήν πλευρά μιᾶς ἄς ποῦμε "σοσιαλδημοκρατικῆς" προοπτικῆς,ὕστερα ἀπό τήν ἀποτυχία τῆς ἡγεσίας τοῦ Κ.Κ.Ε. νά ἀντιμετωπίσει τή γενική κρίση -ἐθνική , πολιτική,κομματική- πού προκάλεσε ἡ ἐπιβολή τῆς δικτατορίας.Τό ἑλληνικό προοδευτικό κίνημα δέν ἀναγνωρίζει πιά σάν

φυσική του ἡγεσία τούς ἡγέτες τῶν δύο Κ.Κ.Ε. ὅμως δέν ἐγκαταλείπει τό δικό του δρόμο,τήν δική του τήν κοίτη.Παραμένει πιστό στίς ἀρχές καί τούς στόχους πού τό δημιούργησαν,τό ἔθρεψαν καί τό ὁδήγησαν ὅλα αὐτά τά χρόνια τῆς δοκιμασίας.

Ὁ στόχος του παραμένει πάντοτε ὁ Σοσιαλισμός,δηλαδή ἡ οἰκοδόμηση τῆς Ἐλεύθερης Ἑλλάδας ἀπό τόν κυρίαρχο λαό.Οἱ ἀρχές του,ἀναλοίωτες καί ἀμετάθετες,εἶναι ὅπως πάντα ἡ Ἐλευθερία,ἡ Λαϊκή Ἐξουσία,ἡ Κοινωνική Δικαιοσύνη,ἡ Εἰρήνη, ὁ Διεθνισμός

Τά Μέτωπά του παραμένουν τά ἴδια: ἡ ξένη ἐξάρτηση,δηλαδή ὁ Ἰμπεριαλισμός καί τά ντόπια ὄργανά του,ἡ ἑλληνική ὀλιγαρχία.

Οἱ σύμμαχοί του εἶναι ὅπως πάντα ὅλοι οἱ λαοί καί τά λαϊκά κινήματα πού παλεύουν τούς ἴδιους ἐχθρούς καί γιά τά ἴδια ἰδεώδη.

Διαπιστώνουμε λοιπόν,ὅτι στή χώρα μας -παρ'ὅλη τήν βαθιά κρίση πού δέρνει τίς ἡγετικές ὁμάδες- τό ἀριστερό κίνημα ἐξακολουθεῖ νά ὑπάρχει καί μάλιστα προσηλωμένο στίς ἴδιες ἀρχές καί ἰδανικά.

Τό κίνημα αὐτό,μή διαθέτοντας ἡγεσία πού νά τό ἐκφράζει καί νά τό ἐμπνέει,ἀποτελεῖ γιά τήν ὥρα ἕνα σημαντικό ἀλλά στάσιμο παράγοντα.Τό γεγονός αὐτό ἔχει βαριές συνέπειες.Ἰδιαίτερα ἐπάνω στό μέτωπο τῆς ζωῆς,ἐκεῖ πού ὁ ἑλληνικός λαός ὑποχρεώνεται νά δίνει τίς καθημερινές μικρές ἤ μεγάλες του μάχες.

Τό ἑλληνικό λαϊκό προοδευτικό κίνημα εἶναι εὐρύτατο. Ἀγκαλιάζει μεγάλες λαϊκές μάζες.Γιά νά διαρθρωθεῖ σέ ἑνιαία δύναμη ἔχει ἀνάγκη ἀπό τό κατάλληλο ὄργανο.Τό ὄργανο αὐτό εἶναι ἡ ἴδια του ἡ πρωτοπορία.Δηλαδή οἱ καλύτερες, οἱ πιό ἀποφασισμένες καί ὥριμες κοινωνικές δυνάμεις μέσα σέ κάθε κοινωνικό στρώμα.Ἡ πολιτική ἕνωση αὐτῶν τῶν πρωτοπόρων δυνάμεων ἀποτελεῖ τό Κόμμα τῆς πρωτοπορίας πού ἐπεξεργάζεται τό Πρόγραμμα Ἐξουσίας,πού ἀποτελεῖ τή μόνιμη κατεύθυνση πρός τήν ὁποία θά πρέπει νά τείνει σέ κάθε στιγμή τό σύνολο τοῦ Λαϊκοῦ Κινήματος.

'Εμεῖς πιστεύουμε ὅτι αὐτή τή στιγμή οἱ κυριώτερές μας προσπάθειες πρέπει νά γίνουν πρός τήν κατεύθυνση τῆς δημιουργίας αὐτῆς τῆς πρωτοπορίας.

Μέ ποιά διαδικασία;

Μέσα στό στίβο τῆς ζωῆς πρέπει οἱ δυνάμεις αὐτές νά ὀργανώσουν σέ κάθε κλάδο καί χῶρο τόν ἀγώνα τοῦ λαοῦ.Νά διευρήνουν τούς ὁρίζοντες τῆς ἐπιστήμης καί τῆς τέχνης.Νά ἀναδείξουν τήν φ υ σ ι κ ή -ἰδεολογική-πολιτική-κοινωνική-ἐπιστημονική καί πολιτιστική ἡγεσία τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

'Η ἀνάδειξη αὐτή θά ἔχει πολλαπλές ἐπιπτώσεις:

1) Θά ἀνανεώσει καί διευρύνει τούς ἰδεολογικούς ὁρί - ζοντες.

2) Θά πλουτίσει καί θά διαδόσει μέσα στό λαό τή Νεο - ελληνική Τέχνη καί Σκέψη.

3) Θά φωτίσει τά κοινωνικά προβλήματα τῆς ἐποχῆς μας καί ἰδιαίτερα τῆς χώρας μας.

4) Θά ὀργανώσει τό λαό γύρω ἀπό τά πραγματικά του προβλήματα.

Αὐτή ἡ διαδικασία εἶναι καί ὁ καλύτερος τρόπος γιά νά βρίσκονται κάθε στιγμή οἱ λαϊκές δυνάμεις στόν ἄριστο συ - σχετισμό δυνάμεων ἀπέναντι στήν δικτατορία μέχρι τήν τελική της ἀνατροπή.'Επομένως κίνημα γιά τόν σοσιαλισμό σημαίνει ταυτόχρονα ἀντιδικτατορικό κίνημα.Σημαίνει λέσχες πο - λιτισμοῦ,ἐκδόσεις,ἐκδηλώσεις,συζητήσεις,ἀγῶνες γιά τήν ἐμπέδωση τῶν παλιῶν καί τήν κατάκτηση νέων πνευματικῶν καί πολιτιστικῶν ἀξιῶν,γιά τήν κατοχύρωση τοῦ βιωτικοῦ ἐπιπέ - δου.

Ὅλα αὐτά δέν γίνονται ἐκτός χρόνου καί τόπου ἀλλά συμβαίνουν σ ή μ ε ρ α ,μέσα σέ συνθῆκες Δικτατορίας.Πρέπει τό κίνημα γιά τόν σοσιαλισμό νά δεθεῖ ὀργανικά μέ τίς εἰδικές συνθῆκες -νά φυτευτεῖ ἐπάνω σ'αὐτές τίς συνθῆκες - μέ κύριο Μέτωπο κατά τῆς Δικτατορίας.Μέσα στά πλατιά πλαίσια τοῦ Κινήματος γιά τόν Σοσιαλισμό ὅσοι πιστεύουν ὅτι εἶναι ἰδεολογικά καί ἀγωνιστικά ὥριμοι γιά νά προχωρήσουν στήν πολιτική οἰκοδόμηση ἑνώνονται σέ ὁμάδες πού ἔχουν ἕνα

κοινό χαρακτηριστικό,τό ὅτι δηλαδή ὅλες μαζί καί κάθε μία ξεχωριστά τείνουν πρός τόν Σοσιαλισμό.'Από τή συσπείρωση ὅλων αὐτῶν τῶν ὁμάδων θά ἀναδειχθεῖ τό πρωτοπόρο κόμμα,αὐτό πού θά ἐκφράσει στήν πληρότητά του τό ἑλληνικό λαϊκό , προοδευτικό κίνημα.

Οἱ ὁμάδες αὐτές θά πρέπει νά διατυπώσουν μέ πλήρη πρωτοβουλία καί εὐθύνη τήν ἄποψή τους σέ τέσσερα κύρια θέματα:

1) Δ ι ε θ ν ή ς χ ῶ ρ ο ς: Πόσοι καί ποιοί εἶναι οἱ κύριοι ἄξονες,πού μέ τίς συνθέσεις καί ἀντιθέσεις τους διαμορφώνουν αὐτή τή στιγμή τό ἱστορικό πρόσωπο τῆς ἐποχῆς μας;Πῶς κινοῦνται καί πρός τά ποῦ κινοῦνται.Μέ ἄλλα λόγια ἄν εἶναι δυνατόν νά προβλέψουμε κάθε πιθανή ὄξυνση ἤ ἄμβλυνση αὐτῶν τῶν ἀντιθέσεων.

2) 'Ε λ λ η ν ι κ ό ς χ ῶ ρ ο ς: Ποιά εἶναι ἡ πραγματική φυσιογνωμία τῆς ἑλληνικῆς σημερινῆς κοινωνίας;Ποιές οἰκονομικές ἐξελίξεις καί κοινωνικές ἀνακατατάξεις γίνονται καί θά γίνουν;

3) Τ ό π ρ ό τ υ π ο: Τί ἐννοοῦμε ὅταν λέμε ὅτι τελικός μας σκοπός εἶναι ἡ οἰκοδόμηση τῆς σοσιαλιστικῆς κοινωνίας στή χώρα μας;Ποιό εἶναι τό σοσιαλιστικό μας πρότυπο σέ γενικές γραμμές;

4) 'Ο φ ο ρ έ α ς: Μέ ποιό ἐργαλεῖο -ὀργάνωση,κόμμα, κίνημα- θά φτάσουμε στόν σοσιαλισμό;Πῶς θά εἶναι ἡ δομή του, οἱ λειτουργίες του,ὁ χαρακτῆρας του,οἱ σχέσεις του μέ τή ζωή,μέ τούς ἄλλους λαούς καί κινήματα

Τά " Τετράδια τῆς Δημοκρατίας " φιλοδοξοῦν,σ'αὐτή τή φάση,νά παίξουν τόν ρόλο ἑνός συντονιστή,ἀνοίγοντας τίς στήλες τους στόν ἐλεύθερο προβληματισμό,πού θάχει σάν ἀντικείμενο τόσο τήν ἄμεση δημιουργία ἑνός ἀναγεννητικοῦ κινήματος πολιτισμοῦ καί ἰδεῶν,ὅσο καί τίς διαδικασίες τῆς δημιουργίας ἑνός κινήματος πρός τόν σοσιαλισμό.

'Εκτός ἀπό τίς τακτικές καί ἔκτακτες συνεργασίες καθιερώνουμε ἀπό τό ἐπόμενο τεῦχος ειδικό χῶρο ὅπου θά δημοσιεύονται ὁλόκληρα γράμματα ἤ μέρη ἀπό γράμματα 'απ'ὁπουδήποτε

κι'άν προέρχονται,φτάνει νά μή μᾶς ἀποπροσανατολίζουν ἀπό τό κύριο καθῆκον μας πού εἶναι ἡ τίμια καί δημιουργική ἀναζήτηση ἀπό τό σύνολο τῶν 'Ελλήνων ἀριστερῶν τοῦ δρόμου, πού θά μᾶς βγάλει ἀπό τό ἀδιέξοδο καί τήν ἀγκύλωση καί θά μᾶς ὁδηγήσει στήν πλατιά σοσιαλιστική συσπείρωση πέρα ἀπό τά προκατασκευασμένα δόγματα καί τίς κλειστές "ἡγετικές" ὁμάδες.

[illegible]

τοπουλία καί εὐθύνη τήν ἄποψή τους σέ τέσσερα κύρια θέματα:

1) Δ ι ε θ ν ή ς χ ῶ ρ ο ς: Πόσοι καί ποιοί εἶναι οἱ κύριοι ἄξονες,πού μέ τίς συνθέσεις καί ἀντιθέσεις τους διαμορφώνουν αὐτή τή στιγμή τό ἱστορικό πρόσωπο τῆς ἐποχῆς μας;Πῶς κινοῦνται καί πρός τά ποῦ κινοῦνται.Μέ ἄλλα λόγια ἄν εἶναι δυνατόν νά προβλέψουμε κάθε πιθανή ὄξυνση ἤ ἀμβλυνση αὐτῶν τῶν ἀντιθέσεων.

2) Ἑ λ λ η ν ι κ ό ς χ ῶ ρ ο ς: Ποιά εἶναι ἡ πραγματική φυσιογνωμία τῆς ἑλληνικῆς σημερινῆς κοινωνίας;Ποιές οἰκονομικές ἐξελίξεις καί κοινωνικές ἀνακατατάξεις γίνονται καί θά γίνουν;

3) Τ ό π ρ ό τ υ π ο: Τί ἐννοοῦμε ὅταν λέμε ὅτι τελικός μας σκοπός εἶναι ἡ οἰκοδόμηση τῆς σοσιαλιστικῆς κοινωνίας στή χώρα μας;Ποιό εἶναι τό σοσιαλιστικό μας πρότυπο σέ γενικές γραμμές;

4) Ὁ φ ο ρ έ α ς; Μέ ποιό ἐργαλεῖο -ὀργάνωση,κόμμα,κίνημα- θά φτάσουμε στόν σοσιαλισμό;Πῶς θά εἶναι ἡ δομή του,οἱ λειτουργίες του,ὁ χαρακτῆρας του,οἱ σχέσεις του μέ τή ζωή,μέ τούς ἄλλους λαούς καί κινήματα

Τά " Τετράδια τῆς Δημοκρατίας " φιλοδοξοῦν,σ'αὐτή τή φάση,νά παίξουν τόν ρόλο ἑνός συντονιστή,ἀνοίγοντας τίς στήλες τους στόν ἐλεύθερο προβληματισμό,π ο ὑ ἔχει σάν ἀντικείμενο τόσο τήν ἄμεση δημιουργία ἑνός ἀντιστασιακοῦ κινήματος πολιτισμοῦ καί ἰδεῶν,ὅσο καί τίς διαδικασίες τῆς δημιουργίας ἑνός κινήματος πρός τόν σοσιαλισμό.

Ἐκτός ἀπό τίς τακτικές καί ἔκτακτες συνεργασίες καθιερώνουμε ἀπό τό ἐπόμενο τεῦχος εἰδικό χῶρο ὅπου θά δημοσιεύονται ὁλόκληρα γράμματα ἤ μέρη ἀπό γράμματα 'απ'ὁπουδήποτε

Tribune de Genève du vendredi 16 mars 1973

En quelques années, Mikis Théodorakis est devenu une étoile internationale du show-business : cent cinquante concerts dans dix-huit pays en 1972, des disques par millions, des films et même une thèse de doctorat qui lui est consacrée dans une université américaine. Mais Théodorakis qui, à la tête du Mouvement de jeunesse pro-communiste Lambrakis, joua un rôle de premier plan dans la période houleuse qui précéda la prise du pouvoir par les militaires en Grèce, ne se contente pas d'être une étoile de la chanson, mais entend poursuivre un combat politique « révolutionnaire » malgré ou plutôt à cause de sa rupture avec le communisme.

(Photo Dany Gignoux)

THEODORAKIS

Le communiste désenchanté

— Pourquoi avez-vous rompu avec le Parti communiste ?

— Je m'en suis expliqué longuement déjà, notamment dans deux livres, mon « Journal de résistance » et « Culture et dimensions politiques ». C'est une histoire assez compliquée que je peux résumer ainsi. J'ai pris la carte du parti en 1942, dans la Résistance, car les communistes étaient alors le fer de lance de la lutte antinazie. Mais, après la guerre civile grecque, en 1949 et 1950, je me suis éloigné progressivement du PC. Ulcéré par ses erreurs. Je ne savais guère où aller. Chez nous, il y avait d'un côté le PC, de l'autre les fascistes, c'est-à-dire pour moi les assassins. Rien entre les deux. Donc, sentimentalement, je restais proche des communistes même si je prenais mes distances avec eux. Je me suis rendu à Moscou en 1957. J'y ai perdu quelques illusions de plus. Non, ce n'était pas le communisme que je voulais. Je suis alors rentré en Grèce avec la volonté de créer un mouvement culturel qui contribuerait à la naissance d'une démocratie progressiste en Grèce.

» En 1962, avec des amis de gauche, mais aussi du centre, nous avons publié le « Manifeste d'Athènes », une sorte de programme politique. Du Manifeste d'Athènes est sorti le Mouvement Lambrakis. En 1966, nous avions déjà de deux cent mille à trois cent mille militants. Et les difficultés ont commencé, non seulement avec le régime bourgeois, mais aussi et bien davantage avec les communistes orthodoxes. »

— Pourquoi ?

— Avec le régime, pas de problème, nous étions des « rouges ». Avec le PC, notre tentative de créer un mouvement progressiste de gauche, prêt à travailler avec l'EDA (1), mais indépendant de lui, paraissait d'emblée intolérable à Moscou. Sur ordre de Moscou, l'EDA nous a noyautés. Je suis un artiste, pas un bureaucrate. Je n'avais ni la volonté, ni d'ailleurs le talent de résister à ce noyautage. J'ai vu détruire de l'intérieur un mouvement en qui la jeunesse progressiste de notre pays avait mis tous ses espoirs. Avant même que les colonels amènent le coup fatal à Lambrakis, les communistes l'avaient rongé comme des termites. J'avoue que ma position était ambiguë. Par exemple, j'avais refusé d'être membre de l'exécutif de l'EDA, mais en même temps, je prenais part aux réunions du bureau politique en tant que député et président du Mouvement Lambrakis.

INTERVIEW

Michel Salomon

» Le 21 avril 1967, mes amis et moi nous voulions convoquer une grande réunion du Mouvement pour nous arracher notamment à la tutelle communiste et créer ce qui manquait terriblement à notre pays, un parti progressiste indépendant. Le jour même, les colonels faisaient leur coup d'Etat. En août 1967, dans la clandestinité, je tente de nouveau d'organiser la résistance au putsch, sur la base d'un parti de gauche, indépendant des communistes, et suis arrêté trois jours avant la date fixée pour la réunion du comité fondateur. »

— Au fond, vous avez toujours été un compagnon de route du PC, pas vraiment un communiste ?

— C'est vrai. Même dans la brève période de la clandestinité où l'on a fait de moi un leader communiste, j'étais indépendant et en dehors des trois tendances communistes, le Parti orthodoxe dit « de Moscou », le Parti « de l'intérieur », qu'on a appelé le « Parti des prisons », et le courant plus libéral. Ce qui s'est passé est que j'ai avancé durant ma détention l'idée d'un front patriotique de la résistance avec toutes les forces anti-totalitaires, idée qui a été acceptée par les communistes « de l'intérieur » et farouchement repoussée par les orthodoxes de Moscou. Quand je suis sorti de Grèce, j'ai été récupéré par le PC de l'intérieur et j'ai accepté à Paris de faire partie de leur bureau politique. J'avais beaucoup d'affinités avec eux, et nous avons ainsi condamné vigoureusement l'invasion de Prague en 1968. Mais, de nouveau, il y a eu des malentendus et ma rupture définitive avec le communisme organisationnel date de là.

— Pourquoi ?

— Parce que je suis un démocrate et que les communistes, fussent-ils les plus libéraux, restent des esprits totalitaires. C'est dans la moelle de leurs os, l'intransigeance, le refus de la démocratie, la mentalité bureaucratique. Ce qu'ils appellent le centralisme démocratique, c'est le centralisme sans la démocratie. Il y avait encore l'attitude du PC de l'intérieur vis-à-vis de l'URSS. Moscou nous avait exclus de sa sainte famille. Mes camarades ne s'en consolaient pas et continuaient de mendier un peu d'égards aux partis communistes étrangers qui nous recevaient par la porte de service, nous caressaient la tête en disant qu'au fond nous avions raison, mais craignaient d'avoir des rapports au grand jour avec nous, par crainte de Moscou. Alors j'ai dit à mes compagnons : arrêtez d'avaler des couleuvres, faites comme les communistes au Venezuela, envoyez au diable Moscou. J'ai proposé que nous changions de nom — nous ne nous appellerons plus communistes, mais socialistes ou progressistes, la belle affaire ! — et dès ce moment nous aurions les meilleurs rapports du monde avec les partis communistes. Car si leur théologie politique ne leur permet pas de reconnaître deux partis communistes, elle ne les empêche pas de collaborer avec d'autres partis ouvriers.

— Vous sentez-vous plus proche des sociaux-démocrates à présent ?

— Non, la sociale-démocratie a été récupérée par le capitalisme. C'est vrai qu'elle donne pour le moment des conditions très favorables à la classe ouvrière, sur le plan matériel comme celui des libertés formelles. Mais pour moi, l'ouvrier suédois ou ouest-allemand n'en est pas moins aliéné, même s'il gagne très bien sa vie. Car le socialisme tel que je le conçois, c'est non seulement la socialisation des moyens de production et la participation des masses aux centres de décision, mais aussi le pouvoir d'expression. Je ne vois pas dans les pays industriels une issue, une perspective pour la classe ouvrière parce qu'elle n'a aucun moyen d'exprimer son âme, elle n'a pas sa propre idéologie, sa propre culture. Elle emprunte à la société de consommation des valeurs qui ne l'expriment pas — la sub-culture du cinéma, de la drogue, du sexe —, des valeurs qui ne la défoulent pas, ne l'enrichissent pas spirituellement...

— Je suis surpris par les gens qui pleurent sur la démocratie perdue en Grèce. Le régime corrompu qui a précédé le putsch des colonels n'était guère brillant, ni très démocratique. On ne peut pas pleurer une démocratie qui n'a jamais existé.

— Les Grecs ne pleurent pas une démocratie perdue, ils pleurent leur honneur perdu. Et puis quelque chose a changé tout de même. Maintenant, il n'y a pas de protection des citoyens face au pouvoir. Il y avait avant tout ce que voulez, la corruption, le népotisme, l'anarchie, mais pas le même degré d'arbitraire. C'est vrai que l'on ne s'aperçoit de rien si on est un touriste pressé. Le régime des colonels est devenu très subtil. Si on ne fait rien, on ne risque rien. Les colonels sont des tyrans paternels et débonnaires. Mais si on veut faire quelque chose, le pouvoir montre les dents. Le vieux général Minis est resté debout, suspendu dans une cellule pendant cent onze [...] fait la guerre [illegible] a été parachutiste, blessé quatre fois, etc. Pendant la guerre civile, il était aviateur et a tué des milliers de communistes. Et puis, un jour, il a eu honte de voir son vieux pays transformé en poudrière. Il a commencé à mettre des bombes dans des voitures américaines...

> « Je ne vois pas, dans les pays industriels, une issue, une perspective pour la classe ouvrière parce qu'elle n'a aucun moyen d'exprimer son âme, elle n'a pas sa propre idéologie, sa propre culture. Elle emprunte à la société de consommation des valeurs qui ne l'expriment pas, qui ne la défoulent pas, ne l'enrichissent pas spirituellement... »

— Pourtant, économiquement, les colonels ont rendu la Grèce prospère ?

— Bah ! Ce n'est pas grâce à eux. Même s'il y avait une femme de ménage à la tête du gouvernement, cela marcherait aussi bien. Les Grecs sont durs à la peine et veulent progresser. Nous avons cent cinquante mille marins qui rapportent au pays deux cent cinquante millions de dollars par an, six cent mille ouvriers en Allemagne et ailleurs qui eux envoient trois cents millions, et puis trois millions de touristes. Avec vingt ans de retard, nous devenons une puissance industrielle et le Marché commun, l'unité de l'Europe, nous ouvre des perspectives vertigineuses. Mais ce n'est pas là le problème grec. Il est indigne de nous d'avoir quelques militaires obscurs qui prennent leur pouvoir des mains de la CIA.

Les Américains sont devenus inquiets après les erreurs de notre bourgeoisie

— Est-ce que vous n'exagérez pas avec cette histoire de CIA ? Quel est l'intérêt des Américains à avoir des colonels impopulaires plutôt qu'un régime démocratique pro-occidental en Grèce ? Ne sont-ils pas contents de Brandt en Allemagne, des Scandinaves, des socialistes autrichiens ou israéliens ?

— C'est vrai. Mais la Grèce était politiquement sous-développée par rapport à ces pays. Notre bourgeoisie a commis de graves erreurs et les Américains sont devenus inquiets. C'est cette inquiétude qui a été exploitée par les milieux les plus réactionnaires de l'armée. Quand, pour la première fois, le centre a pris le pouvoir en Grèce avec 53 % des voix, c'était une occasion historique pour notre peuple. On pouvait panser enfin les plaies de la guerre civile, envisager des réformes sociales dans l'ordre et la liberté et même avec la bénédiction des Américains et de l'Otan. Mais d'une part les centristes se sont divisés avec Andreas Papandréou, le fils du premier ministre, qui a commencé, pour se faire une clientèle, à glisser vers la gauche avec des slogans de plus en plus démagogiques, et d'autre part l'extrême gauche et la droite se sont acharnées contre les centristes, dans une grande confusion due au tempérament quelque peu anarchique des Grecs. Les slogans antiroyalistes et antiaméricains de Papandréou ont effrayé Washington et les colonels ont attaqué et pris le pouvoir...

— Comment voyez-vous l'avenir ?

— Je pense que dans l'Europe en marche, une Europe démocratique en pleine expansion, il n'y aura pas de place pour un ghetto fasciste...

(1) Interdit, le Parti communiste grec s'était replié à Moscou. Mais il était présent jusqu'en 1967 sur la scène politique grecque sous l'étiquette de « Front démocratique — E.D.A. ».

März 1973

16.3.73

27.3.73 81

Αγαπητέ Κλεάνθη

Το άρθρο σου [illegible] το βάζω
στο επόμενο τεύχος.

ΚΛΕΑΝΘΗΣ ΓΡΙΒΑΣ

Το κείμενό σου Αντιπροσωπευτικό
της στάσης
μας απέναντι
στα θέματα
της Ανάγκης

ΠΑΤΡΙΩΤΙΚΟ ΑΝΤΙΔΙΚΤΑΤΟΡΙΚΟ ΜΕΤΩΠΟ
ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ
ΣΤΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ

FRONT PATRIOTIQUE CONTRE LA DICTATURE (PAM)
DÉLÉGATION DU CONSEIL NATIONAL 'A L' ETRANGER

Παρίσι 27-3-73

Ἀγαπητέ φίλε,

Σοῦ στέλνουμε γιά ἐνημέρωση τήν ἀπόφαση τοῦ Ε.Ε. τοῦ ΠΑΜ τῆς 12.12.72. Τήν παίρνεις μέ τόση μεγάλη καθυστέρηση, γιατί ἔφθασε καί σέ μᾶς μόλις πρίν 3 μέρες.

Μέ ἀγωνιστικούς χαιρετισμούς
Γιά τήν ἀντιπροσωπεία τοῦ Ε.Ε.
τοῦ ΠΑΜ.

31-3-73 83

THEODORAKIS

Japanske ministre pointerer at Japan ikke skal være stormagt. Men de økonomiske og politiske realiteter viser noget andet, skriver Lasse Budtz

Vi må holde øje med Japan

■ Japanske ministre benytter enhver lejlighed til at pointere, at Japan ikke ønsker at blive en rigtig stormagt påny og slet ikke nogen supermagt. Udviklingen og amerikanerne har ikke desto mindre hjulpet japanerne godt på vej mod supermagtsrollen, og tidens realiteter synes at overvinde japanernes påståede beskedne ønsker.

Det amerikanske udspil til Kina kom som et chok for japanerne, der forståeligt nok kunne have tænkt sig blot en orientering i forvejen. Siden fulgte en række amerikanske udspil på det økonomiske område, der syntes at modsige Nixons gentagne forsikringer om, at Japan stadigvæk var en hjerteven.

USA er svagt

Ifølge New York Times og Herald Tribune er det værste chok, japanerne længe har fået, dog en erkendelse af, at USA i virkeligheden er svagt. De amerikanske dollars er svage, siger handels- og industriminister Yasuhiro Nakasone.

Det er alvorligt. Ganske vist indbyder Washington japanerne til at investere i USA, og de japanske forretningsmænd har en naturlig lyst til at foretrække investeringer i det amerikanske marked fremfor markeder i udviklingslandene.

De to nye venner

Sagen er imidlertid, som C. L. Sulzberger skriver i New York Times, at det ikke kan undgå at få virkninger, at japanerne ikke længere er overbevist om, at USA er det mægtigste, rigeste og mest industrielt udviklede land på Jorden, og det kan meget vel fremkalde japanske ønsker om at holde på andre heste.

Begyndelsen er forlængst gjort. I det kommende år vil Japan udveksle varer med Kina for et sted omkring tre milliarder dollars, og handlen med Sovjet vil muligvis nå op over de fire milliarder dollars.

Den slags ting giver naturligvis rigdom og indflydelse, og den politiske betydning, som Japan har vundet via sin forbløffende indsats industrielt- og handelsmæssigt, har regeringen i Tokio forlængst følt. Da Sato blev afløst af Tanaka som ministerpræsident, var Kina ved Chou En-lai straks parat til at etablere forbindelser påny — til Japans henrykkelse efter at være blevet sat til vægs af den gamle allierede USA. Og da Kina-forholdet var godt i gang, meldte Sovjet sig også.

Amerikanske penge

Amerikanernes eller den amerikanske regerings lyst til at trække sig ud af Asien kan ligge et meget lille sted, og man gør derfor også alt for at beskytte sine økonomiske interesser. Men man vil også gerne udvide den økonomiske indflydelse, og Japan synes parat til med egne og (dårligt) skjulte amerikanske penge at rykke ind i området.

Det korte af det lange er, at hvad enten japanerne mener det ærligt eller ikke, hvad enten de har lyst til at spille en hovedrolle eller ikke, så er udviklingen nu i gang. I Kina skal man hjælpe med til at udvikle olie, i Sovjet skal japanske teknikere sørge for udvindingen af naturgas.

Japans forsvar repræsenterer en bestemt procentdel af bruttonationalproduktet. Jo større produkt, desto større forsvar. Bruttonationalproduktet forøges hele tiden, forsvaret derfor også. Vi skal ikke antyde noget om japanske traditioner. Vi skal heller ikke sige noget om japansk militarisme, som uigendriveligt eksisterer. Vi skal blot holde øje med udviklingen — og i den forbindelse skal vi næppe glemme, at hvis de europæiske lande ikke står sammen, kan de meget nemt komme i klemme mellem USA, Japan og Sovjet og på et senere tidspunkt Kina.

Mao tog imod Tanaka — Forholdet mellem Kina og Japan er i hastig bedring

Man gav kun Mikis Theodorakis ko[…] tid igen, da han svag og afkræfte[…] slap ud af juntaens klør – nu e[…] han igen midt i modstandskampen

Af Ulla Diehl

Vi har skiftet taktik og om få å[…] er juntaen væk

■ **Den 13. april er det tre år siden, den nu 47-årige Mikis Theodorakis, symbolet på den græske modstand mod diktaturet, ankom til Bourget-lufthavnen i Paris, efter at juntaen havde sluppet ham af sine kløer. Efter de tre værste år i sit liv, hvor han først forsøgte at organisere modstanden mod ditaturet og siden blev fængslet og fortureret, var han afkræftet og svag og måtte køres bort fra lufthavnen i en ambulance. Man talte om, at han kun havde få måneder igen.**

■ Nu er han igen forgrundsfigur i kampen mod det græske militærregime.

Han har slået sig ned med sin familie i latinerkvarterets pulserende liv, hvor han som talsmand for et nyt revolutionært venstre arbejder på at organisere den græske modstandskamp.

AKTUELT har besøgt Mikis Theodorakis i hjemmet.

Ungdommelig livlighed lyser ud af alle træk, da han smilende tager imod med fremstrakt hånd.

Åben og ligefrem venlighed præger hans væsen. Mikis, denne kæmpe, der gennem sine sange og musik har givet hundredetusinder af grækere livsglæden tilbage.

Ny taktik

— Har studenteropgøret, som nu er i gang i Grækenland, større chancer for succes end modstandsbevægelsen lige efter kuppet i 1967?

Theodorakis:

— Ja, jeg er optimistisk, fordi vi fuldstændigt har ændret vores taktik. Tidligere mente vi, det var muligt at befri vores del af verden fra imperialisterne ved at organisere en modstandsbevægelse, baseret på finansiel og materiel hjælp, i form af våben, fra de socialistiske, kommunistiske, og arabiske lande. Og at kampen lidt efter lidt ville munde ud i en åben konfrontation, i en krig, imod diktaturet og de imperialister, som støtter det.

Blev ladt i stikken

— Vi havde en blind tillid til Sovjetunionen. Det var vores fejl, at vi var trofaste overfor det, vi troede på. Det var først under vores fængselsophold, det gik op for os, at vi var blevet ladt i stikken. Begyndelsen til den fredelige sameksistens betød nemlig for os grækere, at Sovjetunionen respekterede den internationale status quo, og at vi faldt ind under amerikanernes indflydelsessfære. Vi er også for freden, men hvis freden betyder, at alle de lande, der nu er under imperialismens åg, og lever på et kolonialistisk niveau, skal forblive der, så er der ikke tale om fredelig sameksistens, men forræderi imod disse folk.

For os det et spørgsmål om liv eller død, at befri os selv fra diktaturet og den amerikanske imperialisme.

En sidste anstrengelse

— Efter at det var gået op for os, at det var umuligt at føre krigen imod diktaturet som en bevæbnet modstand, med de muligheder, der står til vores rådighed, gjorde jeg en sidste anstrengelse for at samle alle modstandere af diktaturet. Hvorfor? Fordi jeg havde opdaget, at der inden før diktaturet eksisterede proroyalistiske og pro-Karamanlis (højre leder) kræfter, og hvis det lykkes os at skabe en national regering uden for Grækenland, var der en mulighed for at styrte juntaen og bringe den ud i en krise.

Dette samlingsforsøg indstilledes på grund af Andreas Papandreou.

Derefter skrev jeg i 1971 som præsident for den patriotiske front (modstandsbevægelse grundlagt af Theodorakis) et brev på 29 punkter, der var en sidste appel til alle de politisk ansvarlige. Er I parate til at skabe en national enhed. Ja eller nej? Hvis ja, så skaber vi en national enhed,

Theodorakis arbejder på at organisere kampen mod det […] militærregime i flere lande

fordi det er den eneste måde, vi med det samme kan gøre et frontalt angreb mod diktaturet.

— Hvis I ikke vil det, så skifter vi politik. Vi afskaffer ideen om den forventede modstand, og vi går ind i det, jeg har kaldt livsfront. Dvs. vi går ind i livet i Grækenland, og der må vi engagere masserne omkring de mest presserende problemer. For studenterne er det f. eks. spørgsmålet om medbestemmelse, militærtjeneste og fjernelse af den general, som politiet har sat til at kontrollere dem på universitetet. Dvs. vi gør nøjagtigt det omvendte af det, vi gjorde før. Vi begynder med de små problemer, for derefter at nå til det store problem, […] padopoulus.

— Den eneste […] dag er at danne […] teer. Det er det, […] universitetet. Med […] der hedder kamptil[…] komité, der kæmper og o[…] niserer kampen i Græk[…] land.

Studenterne ud […] arbejderne

— Det drejer sig om at […] neralisere dette komit[…] stem. Vi appellerer til stu[…] terne om at gå ud og tale […] arbejderne, for at de […] danne deres egne komiteer […]

Vi må have arbejde[…] store masser med i kamp[…] for øjeblikket har vi en […] nomisk krise i Grækenl[…]

THEODORAKIS

84

■ **Det hører til dagens orden, at store militær- og politistyrker rykker ud for at anholde demonstrerende studenter. De studerende – her på taget af universitetet i Athen – fortsætter dog ufortrødent oprøret.**

Der er gået rygter om, at De har forsonet Dem med juntaen, og at De vil vende tilbage til Grækenland?

— Siden jeg har været i spidsen for kampen i Grækenland, har der altid været rygter. Selv da jeg gennemlevede det mest rædselsfulde øjeblik i mit liv, 70 dage i sikkerheds politiets fængsel, gik der rygter om, at jeg samarbejdede med politiet mod mine kammerater. Det var politiet, der udspredte de rygteer. I Grækenland er der stadig en lov, der forbyder min musik og mine sange. Hvis jeg havde nærmet mig diktaturet, ville min musik nok være blevet frigivet. Men alt, hvad jeg har gjort, ikke alene inden for kunsten, har altid været selve essensen af kampen mod diktaturet og enhver form for undertrykkelse.

Lykkelig

Mikis Theodorakis er i d... en lykkelig mand. Lykke... fordi han har givet noget ... sine landsmænd, som h... dækket ham med berømmel... og popularitet. Lykkel... fordi han er midt i den kar... for befrielsen af det græs... folk, der ligger ham mest ... sinde, og lykkelig, fordi h... er overbevist om, at kamp... nu er inde på den rette vej.

Det er et gunstigt øjeblik til at opbygge folkekomiteerne blandt arbejderne og bønderne.

Ved siden af folkekomiteerne må vi have en ny politisk bevægelse, der tegner perspektiverne for fremtiden.

Det er venstre, der skal tage kampen op mod diktaturet.

Vi har nu kontakter med ekskommunister i Frankrig, i Venezuela overalt.

Tilfreds

— Vi forbereder virkelig angrebet på alle områder. Og vores anstrengelser vil bære frugt om to, tre eller fem år. Alt går udmærket. Jeg er meget tilfreds, fordi vores ørkenvandring er slut.

Efter Deres udmeldelse af kommunistpartiet, har man talt om, at De har nærmet Dem til Socialdemokratiet?

Nej, Socialdemokratiet er blevet ødelagt af kapitalismen. Det er rigtigt, at det for øjeblikket giver arbejderklassen meget gunstige betingelser, på det materielle plan. Men for mig er den danske eller vesttyske arbejder ikke mindre udstødt, selv om han tjener godt, fordi socialismen, således som jeg opfatter den, ikke alene er socialiseringen af produktionsmidlerne og at masserne må deltage i beslutningerne, men også magten til at udtrykke sig.

— Jeg ser ikke nogen udvej, noget perspektiv for arbejderklassen udnyttet i de industrialiserede lande, fordi den ikke har nogen mulighed for at udtrykke sin sag. Den har ikke sin egen ideologi.

Arbejderne har brug for ny kunst

Arbejderne har brug for en ny kunst, som hverken det kommunistiske eller det vestlige forbrugersamfund har været i stand til at give dem.

Man kan ikke forlange, at folket skal genkende sig selv i en kunst, der ikke er skabt for dem. Arbejderen finder så tilflugt i en underkultur, i dårlig underholdning.

— Ved siden af humoren og smilet er dansen og sangen den store forskel mellem dyr og mennesker. Et dyr synger og danser ikke. Det er udfoldelsen, udløsningen gennem kunsten, der mangler i dag. Det er ikke underholdningsdans, jeg tænker på. Det er Zorbas dans, en dans, der udtrykker menneskets angst, dets drømme, håb, kærlighed og nederlag.

Vi har brug for en kulturrevolution, en ny kunst, som skabes i samklang med folket, og hvori folket kan genkende sig selv og udtrykke sig selv.

Ophørs-Udsalg

ALT SKAL VÆK

Efter 50 år på Blågårds Plads lukker vi om kort tid og realiserer forinden hele det store kurante varelager af herrekonfektion, lingeri, strikvarer m.m.m.

÷ 10 - 20 - 30 - 40 - 50 %

Habitter, før 448,- ...... nu fra **148,-**

Sportsjakker, før 298,- . . nu fra **98,-**

Terylene bukser, før 78,- nu fra **39⁸⁵**

Terylene bukser, kun i livvidde 70-73-76 .. nu **19⁸⁵**

Tetoronvindjakker, mange farver før 98,- .... nu **39⁸⁵**

Fløjlsjakker, grønne og brune, alle str. .... nu **98,-**

Skjorter, før 39.85 ..... nu fra **19⁸⁵**

Åbent fredag til kl. 20, lørdag til kl. 14

Blågårds Plads 23-25

Hjørnet af Slotsgade - tlf. 398955

UGENS TILBUD

Italienske Riviera
2/4 2 uger med helpension **fra 598,-**

Rhodos 31/3
1/4 1 uge **fra 398,-**

Mallorca
31/3 1 uge **fra 398,-**

Gr. Canaria
1/4 1 uge **fra 598,-**

GO' PÅSKE

Selv om påsken falder lidt sent i år – er det slet ikke for tidligt at bestille påskerejsen. Der er mange steder at vælge imellem – feriemål, hvor foråret allerede er kommet – og hvor sommeren står for døren.

DEN ITAL. RIVIERA:
Afrejse 16. april 1 og 2 uger, ophold i Loano, Alassio og Diano Marina fra **698,-**

ROM:
Afrejse 13. april. 11 dage fra **978,-**

RHODOS
Afrejser: fredag 13. april, palmesøndag 15 april, skærtorsdag 19. april. 1 og 2 uger, værelser med bad og balkon fra **838,-**

MALLORCA:
Afrejser fredag 13. april, lørdag 14. april og palmesøndag 15. april. 1 og 2 uger, værelser med bad og balkon fra **758,-**

BANG/RAFFELS

Vesterbrog. 11 B - (01) 21 14 22
Gl. Kongevej 7, (01) 21 11 44
Lyngbyvej 93, Ø - (01) 29 55 11
Amagergrogade 55, S -
AM 18 01

40-Dages Huse bygges overalt i landet også på Deres grund

40 DAGES HUSE A/S

Vælg mellem 5 hustyper. Størrelser fra 95-158 m²

Type 95
Type 110
Type 127
Type 130
Type 158

40-Dages Huse A/S har udviklet et medby... gersystem, hvor selv den helt uerfarne k... arbejde med – og tjene tusindvis af skatte... kroner.

Vil De vide mere om 40-Dages Husene s... vore medarbejdere altid parat med råd og v... ledning.

Se på prøvehus i week-enden

ØST FOR STOREBÆLT

Prøvehusadresse	Åbningstider	Grunde
Farum (længehus 127 kvm) Hvilebækvænge 1, Farum. Kør fra Farum ved Stavnsholtvej, drej til venstre ad borgmester Jespersensvej	**Åbent:** lørdag og søndag kl. 14-17. Salg og information: (03) 12 11 65	Grunde i Hillerød ... – udb. for både villa og grund kun kr. 3.000,-
Hedehusene: (vinkelhus 130 kvm) Charlotteager 297, Hedehusene. Drej af ved Hedehusene Øst ved viadukten over hovedvej A1-se efter flag og skilte.	**Åbent:** lørdag og søndag kl. 14-17. Salg og information: (03) 39 03 79	Grunde i Solrød – udb. for både villa og grund kun kr. 3.000,-
Frederiksværk: (vinkelhus 158 kvm) Kristtornvej 22. Drej af ved IRMA grillen ad Karlsgavevej – til højre ad Havtornvej.	**Åbent:** lørdag og søndag kl. 14-17. Salg og information: (03) 12 11 65	

VEST FOR STOREBÆLT

Odense: (længdehus 110 kvm) Daltoften 109, Agedrup (v. Bullerup)	**Åbent:** lørdag kl. 14-17, søndag kl. 10-12 og 14-17.: (09) 96 19 70	Grunde i Næsby og Lindved – udb. for både villa og grund kun 3500,-
Svendborg: Salgskontor i Kløverparken . Kør fra Svendborg ad Tvedvej – drej til venstre ved skiltene (første vej efter Kobberbæksvej)	**Åbent:** søndag kl. 14-16. Salg og information: (09) 67 13 00	Grunde i Kløverparken – udb. for både villa og grund kun kr. 3500,-
Ringe: (længehus 95) ved Banevænget, Ringe Nord.	**Åbent:** lørdag kl. 15-17, søndag kl. 14-17. Salg og information: (09) 67 13 00	
Erritsø: (vinkelhus 130 kvm) Blåkærsvej 36 (på hjørnet af gl. landevej og Blåkærsvej)	**Åbent:** lørdag og søndag kl. 14-16. Salg og information: (05) 95 42 12	Byggemodne grunde i Egeskov – klar til igangsætning
Århus: (vinkelhus 130 kvm) Teglgårdsvej 5, Holme. Kør ad Christian X's vej, drej ned ad Holmevej	**Åbent:** lørdag kl. 14-17, søndag kl. 10-12 og 14-17. Salg og information: (06) 11 29 30	Grunde i Galten – udb. for både villa og grund kun kr. 3500,-

Landsinformation: Hverdage (09) 14 15 40

+ 4

MIKIS THEODORAKIS: INTERVIEW.

Le 13. avril il y a trois ans que Mikis Theodorakis(47 ans), le symbole de la resistance grecque contre la dictature, descendait de l'avion au Bourget à Paris, après que la junte l'avait laché de ses griffes. Après trois ans, les plus penibles de sa vie, pendant lesquelles il avait d' abord essayé d'organiser la resistance contre la dictature, pour etre ensuite emprisonné et torturé, il était si faible, qu'on était oubligé de le transporter de l'aeroport dans une ambulance.

Depuis il s'est installé avec sa famille au milieu du bouillante quartier latin,ou il se préoccupe d'organiser un nouveau mouvement de lutte contre le régime militaire, comme porte-parole pour une nouvelle gauche revolutionaire.

Pour un homme, dont la vie a été une grande aventure dangereuse, si dangereuse, que ca ressemble a un miracle, qu'il soit encore sain et sauf; pour un homme qui a lutté et souffert comme il l'a, la première chose, qui frappe, quand on entre et serre la main souriamment tendu, c'est cet air rayonant de jeunesse, de vivacité, dans tous ces traits. Un vrai temperament meridionale, que seul un intelligence encore plus vivant surpasse; une gentillesse franche et naturelle, qu'on rencontre que trop rarement chez des homme, qui, comme lui, a connu le gloire et l'adoration.

On ne s'etonne pas, que ce geant, dont la haute silhouette impressionne même un scandinave, ne pouvait pas passer inapercu ni dans les rues d'Athenes ni dans les petits villages grecques, ou on le connait partout.

On ne s'etonne pas non plus, qu'il trouvait souvent sa voiture couverte de fleurs à son retour, ou que les chauffeurs de taxi refusait de se faire payer, parceque Mikis, leur Mikis, les a rendu la joie de vivre à travers ses chansons et sa musique. Il n'est pas au dessus d'eux. Il est avec eux.

Nous entrons sans transition au centre des evenements en Grèce aujourd'hui la revolte des étudiants.

AKTUELT: Est ce que la revolte des étudiants en ce moment a plus de chance d'aboutir que le premier mouvement de resistance juste après le coup d'état en 1967?

M.T.: Oui, je suis optimiste, parceque nous avons completement changé de tactique. Avant nous pensions que c'était possible de liberer notre partie du globe des imperialistes, en organisant un mouvement de resistance, basé sur une aide financiel et materiel, en forme d'armes etc., de la part des pays socialistes, communistes et arabes, et que la lutte petit à petit allait prendre la forme d'une confrontation ouverte, une guerre, contre la dictature et les imperialistes americains, qui la soutient.

Nous avions une confiance aveugle dans l'Union Sovietique. C'était notre faute que nous étions fidèles envers notre croyance. C'était seulement au moment que j'étais en prison que je commençais à comprendre, qu'on nous avait abandonné.

C'est à dire, pour nous, les grecques le commencement de la coexistance pacifique signifiait que l'Union Sovietique respectait le status quo international, et que nous tombions sous la sphère d'influence americain. Nous sommes aussi pour la paix, mais si la paix signifie, que tous les pays, qui se trouvent maintenant sous le joug ~~americain~~ imperialiste, et ~~vivant~~ vivent en état colonial, vont rester la, dans ce cas on ne peut plus parler de coexistance pacifique, mais d'une trahison contre ces peuples. Pour nous c'est une question de vie ou de mort de nous liberer de la dictature et de l'imperialisme americain. C'est non seulement notre devoir mais aussi notre droit.

Après notre prise de conscience, que c'était impossible de mener la lutte contre la dictature comme une resistance armé, avec les possibilités qui se trouvent ~~a notre xpensee~~ à notre disposition, j'ai fait un dernier effort pour reunir tous les opposants de la dictature. Pourquoi? Parceque j'avait decouvert, qu'il existe à l'interieur de la dictature des forces proroyalistes et proKaramanlis. Si nous pourrions creer un gouvernement national à l'exterieur de la Grèce, nous aurions une chance de diviser la junte et de l'amener dans une crise. Cette tentative d'unification échouait à cause d'Andreas Papandréou.

Après en 1971, en tant que présidant du Front Patriotique (mouvement de resistance fondé par Theodorakis), j'ai écrit une lettre de 29 points, qui constitue un dernier appel à tout les responsables politiques. Est ce que vous êtès prêt à faire l'unité national, parceque c'est le seul moyen de faire tout de suite la bataille frontale contre la dictature. Si vous n'etès pas d'accord, alors nous nous changons de la politique. Nous abandonnons la phraze de la resistance , et nous entrons dans ce que j'ai appelé le Front de la Vie. C'est à dire, on entre dans la vie en Grèce et la nous mobilisons les masses autour les problemes les plus aigu. Pour les étudiants maintenant, c'est par example l'autogestion, le sérvice militaire, et la suppression de ce géneral que la dictature à mis à l'université pour les controller. Nous faisons exactement le contraire de ce que nous faisons avant. Nous commencons maintenant avec les petits problèmes, pour arriver après au grand problème, que est Papadopoulos. Au lieu de commencer à crier " à bas la dictature", les étudiants ont commencés á crier, á bas la loi ~~Sandis~~ Sel..." . D'abord il y avait 20, qui criait comme ca. ensuite 100, 1.000 10.000. Quand on est 10.000, ~~nous commencons~~ on commence à crier"à bas la dictature". ~~C'est un processus entièrement nouveau.~~ Comme vous voyez c'est une simple question d'equilibre de forces.

Dat is, dit is gewoon simpel ~~en~~ een machtsbalans

La seulle possibilité aujourd'hui, c'est de former des comitées populaires. C'est ca qui se passe à l'université. C'est le comité, qui s'appelle " le comité des étudiants en lutte" qui se bat et organise la lutte en Grèce maintenant.

Ce qu'il faut, c'est de generaliser le systeme de comitées. Nous faisons appel aux étudiants d'aller parler au ouvriers pour qu'ils forment eux aussi leur propres comitées.

Je vois la lutte contre la dictature sur plusieurs plans differents. D'abord la lutte populaire, qui est la base de tout., ce que montre très bien la lutte des étudiants. Il se fait dans les comitées populaires, qu'il faut generaliser d'abord chez les ouvriers et plus tard chez les paysans. Si les étudiants restent isolé, c'est fini. Il faut faire entrer la grande masse des ouvriers dans la lutte. En ce moment nous avons une crise economique en Grèce. C:est un moment favorable pour la constitution des comitées populaires chez les ouvriers et les paysans.

A coté de ca, pour completer le mouvement de base, il faut creer un nouveau mouvement politique, qui trace les perspectives pour l'avenir. Chaque jour nous donne une preuve, que ce n'est ni le centre, ni la droite, ni la gauche conventionelle, mais nous la nouvelle gauche, qui peut mener la lutte contre la dictature. Nous sommes en train d'organiser un nouveau mouvement politique. Nous avons des groupes de choque partout, en Grèce et en dehors de la Grèce.

Pour nous aider à former notre nouveau ideal socialiste, nous avons crée une revue "Les Cahiers de la Democratie". Sur le plan internationale il faut fonder peu à peu une nouvelle Internationale. Nous avons des contacts avec des ~~excommunistes~~ communistes en France, en Venezuela, ~~partout~~ ailleurs.

Donc nous prepareron vraiment l'attaque dans toutes les domaines, qui va donner des fruits dans deux, trois peutetre cinq ans. Tout va très bien maintenant. Je suis très content, parceque notre traversé du desert c'est terminé. Nous sommes à la première oasis.

AKTUELT: Après votre demission du parti communiste, on a dit, que vous vous etès approché de la socialdemocratie?

M.T.: Non, La socialdemocratie a été récuperé par le capitalisme. C'est vrai qu'il donne pour le moment des conditions très favorables à la classe ouvriere sur le plan materiel ou même celui des libertés formelles, mais pour moi, l'ouvrier danois ou l'ouestallemand n'en est pas moins aliené, meme s'il gagne très bien sa vie, car, le socialisme tel que je le concois, c'est non seulement la socialisation des moyens de production et la participation des masses au centre des decisions, mais aussi le pouvoir de s'exprimer.

Je ne vois pas dans les pays industrielles un issu, une perspective, pour la classe ouvriere parceque il n'a aucun moyen d'exprimer son ame. Elle n'a pas sa propre ideologie, sa propre culture. Elle emprunte à la societé de la consommation des valeurs, qui de l'exprime pas, la subculture, de la cinema, de la drogue, du sex, des valeurs qui ne la defoulent pas , qui ne l'enrichissent pas spirituellement.

Pour moi la culture n'est pas une superstructure. C'est le fondement de la societé. Le travailleur a besoin d'un nouveau art, que ni les pays communistes ni les pays de consommation à l'ouest ont été capable de lui donner.

Dans le monde occidental, nous avons un art aristocratique, qui a été crée pour une élite. Avant l'artiste était payé par le prince, et il crea son art pour un petit cercle restreint. Il n'y avait pas de dialogue avec le peuple. C'est cet art, qui a survecu aujourd'hui. On ne peut pas demander au peuple de se reconnaitre dans un art, qui n'a pas été creé pour lui. Alors le travailleur trouve refuge dans une subculture.

Quand un primitif a tué la bête, il mange, et ensuite il danse. En dehors de l'humour et le sourire, la danse et la chanson, c'est la grande difference entre le homme et la bête. L'animal ne chante et ne danse pas. Ce qui manquent aujourd'hui , c'est le defoulement et l'epanouissement à travers l'art. Je ne pense pas à la danse du spectacle. Je pense à la danse de Zorba, la danse, qui exprime l'angoisse de l'homme, ses rêves, ses èspoirs, ses amours et defaites.

Notre siècle est marqué par le retrait des artistes. L'une moitié se trouve dans leur chateau au bois dormant l'autre dans les usines de l'industrie du spectacle, mais tous sont au dehors du peuple. Il n'y a pas un artiste qui touche tout le peuple, et en meme temps cree quelque chose d'une valeur esthetique.

Nous avons besoin d'une revolution culturelle. C'est à dire, un nouveau art crée en dialogue avec le peuple et dans lequel le peuple peut se reconnaitre et s'exprimer.

AKTUELT: Des rumeurs ont courus, que vous vous etès concilié avec la junte, et que vous voudriez retourner en Gréce?
M.T.: Des propos comme ca, c'est a'bord la propagande de mes enemis, qui desirent me faire du mal. Depuis que je suis dans la pointe du combat en Grèce il y a toujours été des rumeurs. Meme quand j'ai passé le moment le plus terrible de ma vie, 70 jours dans le cachot de la Sureté, il y avait des rumeurs, que je collaborait avec la police contre mes camerades. C'était la police qui faisait ces rumeurs.

En Grèce il y a toujours une loi qui interdit ma musique et mes chansons. Si je me serais rapproché de la dictature, la premiére chose á faire serait de retourner la bas, et toute ma musique serait libre.

Tout ce que j'ai fait, non seulement dans la domaine de l'art, c'est l'essence de la lutte contre la dictature et tout forme de repression. La relation entre moi et la dictature, c'est comme la relation entre le feu et l'eau. Nous sommes des sens opposés.

Si je ne suis pas retourné, c'est parceque je ne fais pas des choses spectaculaires, ou je serais expulsé, ou je serais mis en prison. Dans les deux cas il y aura scandale.

Mikis Theodorakis est aujourd'hui un homme heureux, heureux parceque il a donné quelque chose à ses compatriotes, qui lui a couvert de gloire et de popularité, heureux, parceque il se trouve au milieu de cette lutte pour la liberation du peuple grecque, qui lui importe le plus, et heureux parceque il est convaincu que la lutte maintenant est dans la bonne voie.

Mais finalement ce qui conduit mon attitude c'est la question « Comment je peut être utile à mon pays ? » C'est mon seule preoccupation – mon unique souci pour lequel je suis toujours prêt d'accomplir n'importe quel acte. et de prendre n'importe quelle decision

Men i sidste ende – det der leder min holdning, er spørgsmålet om, hvordan jeg kan være til nytte for mit land – Det er det eneste der betyder noget for mig – min eneste bekymring, for hvilken jeg altid er parat til at udføre hvilken som helst handling og tage hvilken som helst afgørelse

26.58.33 – HILLEROD DIEHL

"Mikis Théodorakis nous écrit"...

"...Le bureaucrate morne et grossier qui transforme, "pour la bonne cause" l'homme en élément composant de cette cause, fait figure de "révolutionnaire professionnel" qui a échangé la barricade contre le bureau..."

Ernst Fischer.

Chers amis,

c'est une "nouvelle" forme de communication imposée par les faits. Il y a peu de temps, quelques étudiants d'Athènes sont venus me trouver, en "mission spéciale", comme ils le disaient eux-mêmes. Ils avaient lu et connaissaient donc mes conceptions, "mais" ajoutaient: "il court dans les milieux estudiantins ~~xxxx~~ de tels bruits, et tellement nombreux, sur ta prise de position actuelle, que l'éclaircissement de tes opinions devient indispensable, du moins dans les grandes lignes et sur les sujets principaux".

Ils sont restés quelque temps avec moi. Nous avons bavardé. Et j'ai constaté avec un grand étonnement la vaste tentative de "dénaturation" systématique qui a lieu à mon égard. Il ne s'agit pas d'une polémique envers mes idées, mais d'une pure "dénaturation" de mes opinions. C'est-à-dire que l'ON M'ATTAQUE POUR DES IDEES ET DES OPINIONS QUI NE SONT PAS MIENNES. Et même très souvent pour des idées et des opinions totalement opposées aux miennes.

Il ne s'agit au fond que d'une tentative désespérée, étant donné que la "dénaturation" se retournera finalement contre ses instigateurs, car la découverte de la vérité n'est qu'une question de temps et de conditions. Je suis maintenant exilé, loin du peuple

grec, sans possibilité substancielle de défendre librement mes opinions devant lui. Et c'est cette impossibilité fondamentale qu'exploitent et cultivent dans l'ombre mes adversaires politiques, de l'extrême-droite jusqu'aux extrémistes beaux-parleurs de la gauche.

J'ai, comme on le sait, dans trois livres et des dizaines d'interviews, exposé ouvertement ma pensée. TOUJOURS AU GRAND JOUR. Justement pour être jugé par mes amis et mes adversaires. Je n'ai pourtant jusqu'à aujourd'hui JAMAIS ENTENDU PERSONNE ME CONTREDIRE AVEC RESPONSABILITE, NI SURTOUT PUBLIQUEMENT ET EN SE NOMMANT. Seulement des bruits, des calomnies, des "dénaturations". Reprenons donc les sujets principaux... Je dois, malheureusement, répondre publiquement une fois encore aux cinq questions fondamentales suivantes:

I. Quel est le but final de la lutte? Le Socialisme.

2. Quel est le but premier de la lutte? Le renversement de la dictature.

3. Quel est l'ennemi n°I? L'impérialisme américain et ses alliés.

4. Quels sont nos principaux alliés? Toutes les victimes de l'impérialisme américain, de toutes sortes et de tous pays.

5; Quelle est la principale méthode de combat? Le vaste mouvement massif, encadré par sa politique d'avant-garde.

Je crois ridicule de répéter de telles réponses, et surtout alors qu'elles ont été données, et le sont chaque jour, en action, durant toute une vie. Je le fais cependant volontiers, car je crois

que tout citoyen doit être en mesure de répondre publiquement à chaque instant à toutes les questions.Même dans mon cas,qui me donne le droit de n'accepter comme juges que ceux qui ont été torturés,jugés,exilés,emprisonnés,qui ont combattu en xxxxxxxx xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx se mettant eux-mêmes en danger,ainsi que les leurs.TOUS LES AUTRES,ET ILS SONT DES MILLIONS,DOIVENT,je crois,AVANT DE JUGER,REPONDRE A LA GRANDE QUESTION QUE POSE L'INSTANT HISTORIQUE A TOUT CITOYEN GREC: "t'es-tu acquitté de ta dette vis-à-vis du peuple grec? A quels sacrifices as-tu consenti pour ton pays? Par quel moyen,quelle action,quel sacrifice,avec quel risque as-tu exprimé ton opposition envers la dictature et ses protecteurs étrangers?" JE CROIS QUE NOUS DEVONS EN FINIR DEFINITIVEMENT AVEC LES PSEUDO-ACCUSATEURS DONT LE SEUL ARGUMENT EST QU'ILS "APPARTIENNENT A LA...BASE", SIGNIFIANT SOUVENT PAR CE TERME QU'ILS N'ONT RIEN FAIT DANS LEUR VIE.

En ces instants critiques,il n'y a pas de différence entre "base" et"sommet".Nous sommes tous égaux et responsables de même vis-à-vis de notre peuple.Et nous sommes tous jugés sur les mêmes critères.A savoir l'étendue de l'offrande et des sacrifices à la cause commune,à la conquête de la Liberté.

* * * * *

Il y a à la base un problème d'ordre moral.Et je pense naturellement régler définitivement ces comptes face au peuple grec.Lorsque chacun sera assis au banc des accusés.C'est-à-dire lorsque chacun sera obligé d'abord de prouver qu'il est resté fidèle au peuple grec

par ses actes et ses sacrifices,pour avoir ensuite le droit de juger les autres.Ceci en ce qui concerne l'attitude morale,l'attitude de vie,la dette.Cependant le temps passe et beaucoup de problèmes attendent toujours d'être résolus.CHACUN DOIT AVOIR SES OPINIONS,PROPOSER DES SOLUTIONS AVEC RESPONSABILITE,TRACER DES VOIES.S'il a raison,alors il sera justifié par la vie elle-même.Sinon,il restera seul,il sera dépassé.Car la vie,et avec elle les masses,suivront une marche différente.

* * * * *

Une chose est certaine aujourd'hui,c'est que nous sommes en période de crise.Et que pour renverser la dictature,nous devrons d'abord dépasser notre propre crise,pour redresser notre force et provoquer une crise profonde dans les rangs de l'ennemi.Sans une telle crise dans le camp de la dictature,le changement substanciel est impossible.

Pour sortir de la crise,il faut un éclaircissement idéologique net et sincère.Et c'est ce pour quoi j'ai fait mon possible jusqu'à aujourd'hui.Pourtant,comme je l'ai déjà souligné,beaucoup de mes idées,de mes propositions,de mes convictions,et _même_ de mes actions,ont été soit mal interprétées,soit dénaturées volontairement.

C'est pourquoi j'ai décidé de répondre moi-même par ce moyen et d'exposer chaque fois mes opinions,qui peuvent peut-être paraître bonnes à mes amis,et peut-être même à mes adversaires indulgents. Et je l'inaugure avec une analyse qui a pour objet la position du

mouvement progressiste grec dans le monde actuel.La principale question qui m'ait été posée par les étudiants qui sont venus me trouver était: "POUR QUELLE RAISON LA CREATION DU MOUVEMENT DE RENAISSANCE VERS LE SOCIALISME EST-ELLE AUJOURD'HUI NECESSAIRE DANS NOTRE PAYS?"

* * * * *

J'ai jugé opportun de m'en tenir,dans ma réponse,à notre époque.C'est-à-dire de montrer que nous sommes à un stade de changements d'articulation très profonds dans le monde contemporain. Et que si nous ne les prenons pas en considération avec sérieux et responsabilité,nous risquons de "bâtir" sur le sable".

Le mouvement populaire progressiste grec entretient,avec les mouvements progressistes du monde,les mêmes relations que les cercles capitalistes entretiennent entre eux sur une base internationale. Notre problème est en grande partie lié aux problèmes mondiaux. C'est pourquoi nous devront à mon avis éclaircir dès le début notre position dans le monde contemporain.

C'est en me basant sur ces pensées que j'ai rédigé cet article _qui circule déjà parmi les étudiants_ et je vous le communique, avec l'espoir qu'il contribue à la problématique générale.

Je vous salue avec estime

Mikis Théodorakis.

Paris,IO-4-I973.

1A

Ἀγαπητοί μου φίλοι,

Αὐτή εἶναι μιά "καινούργια" μορφή ἐπικοινωνίας πού ἐπιβάλλουν οἱ συνθῆκες.

Σχέδιο ἄρθρου Μετά Απρίλης 1973

Πτώσιν Χούντα.

~~Τό μέγιστο πρόβλημα για κάθε υπεύθυνο πολίτη νομίζω ότι θα πρέπει και είναι~~

Ο υπεύθυνος πολίτης έχει νομίζω ένα βασικό πρόβλημα: πώς θα μπορέσει να είναι κάθε στιγμή σε κάθε περίπτωση σύγχρονος με τον λαό του.

Θεωρώ ότι αυτό είναι το πρόβλημα που οι άνθρωποι χρειάζονται σήμερα περισσότερο. Ίσως καταλαβαίνω παρ' όλη την αδιαφορία καθημερινά για αυτό το ~~[illegible]~~ και πολυποίκιλα βλέπω σε όλη σχεδόν τη ζωή μου. Έχω επίσης την αίσθηση ότι πολλοί δεν είναι τόσο σύγχρονοι με το λαό μας, όσο θα έπρεπε και θα μπορούσαν να είναι.

Έχω καταλήξει, ~~[illegible]~~ στο συμπέρασμα ότι ο αυτός που φαίνεται να θέλει σήμερα τα ήθη της ~~κοινής [illegible]~~ ~~[illegible] να είναι σύγχρονος με το λαό μας~~ το "σύγχρονο", δεν μπορεί και να είναι σύγχρονος με το λαό μας. Λέγοντας σύγχρονο εννοώ τον της εποχής αντίληψης μας και της βαθιάς ψυχής μας. Ο μόνος τρόπος να βοηθήσει κανείς το λαό του σήμερα είναι να ζήσει κοντά του, να ενώσει ολόψυχα μαζί του, ~~και [illegible]~~ να πονέσει μαζί του.

~~Αν αυτό ισχύει για το κάθε πολίτη για τον καλλιτέχνη~~

Σε όλη την τελευταία δεκαετία σκέφτομαι τον καλλιτέχνη, το έργο και βλέπω ολοκληρωτική ευθύνη που δημιουργούν. Λέγοντας ότι το σπίτι του λαού μας, ~~[illegible] το [illegible]~~ ~~[illegible] σε κάθε [illegible]~~

Όπως το έργο μου αυτό [illegible] και είναι
[illegible] βάση δύο [illegible] [illegible]. [illegible]
την [illegible] του [illegible] [illegible] με τον ελληνικό λαό
[illegible], αλλά [illegible] [illegible] [illegible], και
αυτό [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] με την αθηναϊκή
Επανάσταση. Παράλληλα [illegible] [illegible] [illegible] και [illegible] [illegible]
της κοινής γνώμης [illegible] θέλω [illegible] [illegible] μου. ~~[illegible]~~
Με θέλω ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] μου — που [illegible]
[illegible] από [illegible] [illegible] και [illegible] — είναι [illegible]
[illegible] <u>[illegible]</u> από την βαθειά
ανάγκη [illegible] [illegible] μου [illegible] και [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] να [illegible]
μαζί και να [illegible] μαζί του [illegible] μου
[illegible] που [illegible] [illegible] και [illegible] [illegible] από
[illegible] αναγέννηση [illegible] βάση [illegible] [illegible] του
[illegible] [illegible] [illegible] — ~~[illegible] [illegible]~~
~~[illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]~~
~~[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]~~
Κάθε άλλο [illegible] [illegible] από [illegible] [illegible] έργα
[illegible], καθώς και άλλα [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
και [illegible] [illegible] [illegible] και [illegible]

1

Πριν λίγες μέρες ήρθαν να με βρουν μερικοί φοιτητές από την Αθήνα με «ειδική», όπως είπαν, αποστολή. Είχαν διαβάσει τα βιβλία μου και ήθελαν από τη γνώμη μου / «Όπως παραδέχτηκαν, οργανώνουν τότε και τέτοιες διαδόσεις — μέσα στην φοιτητική κίνηση — σε σχέση με τη σημερινή του παράδοση, αρέσθησαν, ώστε να γίνεται απαραίτητο το ξεκαθάρισμα των απόψεών του. Τουλάχιστον γύρω από τα πιο μεγάλα και πιο καίρια θέματα».

Έμειναν για λίγο μαζί μου. ~~[illegible]~~ Κουβεντιάσαμε. Με μεγάλη απορία διαπίστωσα τη μεγάλη διαστρεβλωτική προσπάθεια που γίνεται συστηματικά σε βάρος μου. Δεν πρόκειται φυσικά για μια λανθασμένη (εσφαλμένη) ερμηνεία της σκέψης μου ~~[illegible]~~ ιδέες. Αλλά όπως είπαν ~~[illegible]~~ σκέτη ~~[illegible]~~ διαστρέβλωση των απόψεών μου! Δηλαδή με χρεώνουν για ~~[illegible]~~ ιδέες και απόψεις που δεν έχω! Και πολύ συχνά ~~[illegible]~~, εντελώς αντίθετες απ' αυτές που έχω. /

Στο βάθος πρόκειται για μια προσπάθεια αποσιωπήσεως. Δεδομένου ότι η γενναία ανάλυση θα στραφεί (στραφεί) σε βάρος της, είναι το θέμα μοναχικής και η αποκάλυψη της αλήθειας, μακριά από χρόνους και συνθήκες. / Τώρα είμαι γέροντας, μακριά από το εγκόσμιο φως, χωρίς ουσιαστική δυνατότητα να υπερασπίσω μπροστά του ελεύθερα τη γνώμη μου. Αυτοί που βασικά αδυνατούν [illegible] συμπεριλαμβάνονται σχεδόν όλοι οι φοιτητές και μου αντίκεινται από τη [illegible] ως τον φραστικό [illegible] στις Αριστερές, και εργάζονται για το σκοπό. / Έχω εκθέσει, όπως είναι γνωστό, ~~[illegible]~~ αυτό που σκέφτομαι ~~[illegible]~~ μέσα στα τρία βιβλία και τις δεκάδες συνεντεύξεις. Με θάρρος και με πάθος.

~~Στό φῶς τῆς ἡμέρας~~ Παντοῦ. Ἀκριβῶς για νά τό ξέρουν καί οἱ φίλοι καί οἱ ἀντίπαλοι. Ὅπως μέχρι σήμερα δέν ἀκούσατε ἀπό κανένα ἕνα ὑπεύθυνο καί προσωπικό δημόσιο καί ἐνυπόγραφο ἀντίλογο. Μόνο λασπολογίες, ψέμα, συκοφαντίες, διαστρεβλώσεις.

Ἄς πάρουμε τά κύρια θέματα: Πρέπει, δυστυχῶς, νά ἀπαντήσω δημόσια καί ἁπλά σ' αὐτές τίς (5) πέντε βασικές ἐρωτήσεις:

① Ποιός εἶναι ὁ ~~Τελικός~~ σκοπός τοῦ ἀγώνα;
ΑΠΑΝΤΗΣΗ ὁ Σοσιαλισμός.

② Ποιό ὁ ~~Πρώτη~~ στόχος τοῦ σήμερα;
ΑΠΑΝΤΗΣΗ Ἀνατροπή τῆς Δικτατορίας.

③ Ποιός εἶναι ὁ ~~Κύριος~~ ἀντίπαλος;
ΑΠΑΝΤΗΣΗ ὁ Ἀμερικανικός ἰμπεριαλισμός καί οἱ σύμμαχοί του.

④ Ποιοί οἱ ~~Κύριοι~~ σύμμαχοι;
ΑΠΑΝΤΗΣΗ Ὅλα τά θύματα τοῦ Ἀμερικ. ἰμπεριαλισμοῦ, κάθε εἴδους, σέ κάθε χώρα.

⑤ Ποιά ἡ ~~Κύρια~~ μέθοδος πάλης;
ΑΠΑΝΤΗΣΗ Τό ἔνοπλο μαζικό κίνημα στηριγμένο ἀπό τήν πολιτική του πρωτοπορία.

Εἶναι γνωστό, νομίζω, πού ἀναφέρομαι ξανά σέ τέτοιου εἴδους ἀπαντήσεις ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ὅσο μάλιστα ἔχουν δοθεῖ καί δίνονται καθημερινά, ἔμπρακτα, μέ διάρκεια μιᾶς ὁλόκληρης ζωῆς μέσα στήν πράξη. Τό κάνω ὅμως εὐχαρίστως γιατί

+ με κίνδυνο για την αρτιμέλειά της [?] αντιμετώπισε καθώς και για την ελευθερία της. 3 -/

12 Πιστεύω ότι σε κάθε στιγμή, ο κάθε πολίτης, πρέπει να είναι σε θέση να απαντά δημόσια σ' όλα τα ερωτήματα. Ακόμα και όταν συμβαίνει με την περίπτωσή μου που μου δίνει το δικαίωμα να βάλω κρίση [?], πολύ από το [illegible] μου, μόνιμα αυτοί που βασανίστηκαν, αναπηρώθηκαν, διώχθηκαν, εξαφανίστηκαν, αγωνίστηκαν + όλοι οι άλλοι, και είναι εκατομμύρια, αρκετά, νομίζω, πριν ενωθούν, πρώτα να απαντήσουν στο μεγάλο ερώτημα που βάζει η ιστορική στιγμή για τον καθένα ξεχωριστά: «Έκανες το χρέος σου απέναντι στον εχθρό κατακτητή [?]; Τι λογής θυσίες υποβλήθηκες για να τον πολεμήσεις [?]; Με ποιο τρόπο, θυσίες, κίνδυνο, θυσία εξέφρασες την αντίθεσή σου στη δικτατορία και της θέσης αγωνιστή [?] της;» / Πρέπει νομίζω να τελειώνουμε οριστικά με όλη αυτή τη «γενική ιεραρχία» [?] που το μόνο της επιχείρημα είναι ότι ανήκουν στη «βάση». (Εννοούνται μ' αυτό τον όρο, συχνά, ότι δεν έκαναν τίποτα στη ζωή τους.) /

Σ' αυτές τις κρίσιμες ώρες δεν υπάρχει διαφορά ανάμεσα σε «βάση» και «κορυφή». Όλοι μας είμαστε ίσοι και την ίδια ευθύνη έχουμε στο λαό μας. Και όλοι μας κρινόμαστε με τα ίδια κριτήρια. Διαφορά [?] με το μέγεθος της αγωνιστικότητας και των θυσιών για την κοινή υπόθεση, που είναι η Κατάκτηση της Ελευθερίας. /

Υπάρχει όμως βέβαια, κατ' αρχήν, πρόβλημα ηθικής τάξεως. Και φυσικά πρέπει να ξεκαθαρίσει οριστικά του

λογοκριτικής αὐτοῦ μπροστά στόν ἑλληνικό λαό. Τότε πού ὁ κάθε καταγράφης θά καθίσει στόν πάγκο του, [illegible] [illegible], Τότε λοιπόν πού ὁ καθένας θά εἶναι ὑποχρεωμένος [illegible] πρῶτα νά ἀποδείξει ὅτι ὁ ἴδιος αὐτός μέ ἔργα καί μέ θυσίες στόν ἑλληνικό λαό [illegible] για νά ἔχει τό δικαίωμα νά κρίνει τούς ἄλλους.

Αὐτά ὡς πρός τήν ἠθική στάση. Ὡς πρός τήν θέση στά ἰδανικά. Τή στάση ζωῆς. Τό χρέος. ~~Γιά ὅλα αὐτά, (τό ὑπογραμμίζω μέ ὅλη μου τήν εὐθύνη αὐτοῦ τοῦ φοβεροῦ λόγου) μπορῶ νά πῶ ὅτι εἶμαι ὁ πιό ὑπεύθυνος Ἕλληνας. Καί μετρημένο σέ φοβερές καί ἄλλες ὧρες, σέ ὧρα τῆς Ἐλευθερίας, για νά ἀντιμετωπίσω πρόσωπο μέ πρόσωπο μπροστά στή μεγάλη βουλή τό ἐλεύθερο ἑλληνικοῦ λαοῦ ὁποιονδήποτε κριτή μου, ὅπως μόνο τότε. Καί μόνο ἐκεῖ. Μπροστά στόν λαό.~~

Ὅπως ἡ ζωή προχωρεῖ. Καί πολλά προβλήματα στέκονται ὀρθά στή ζωή τους. Ὁ καθένας ἔχει [illegible] ὄχι μόνο τό δικαίωμα ἀλλά καί τό καθῆκον νά ἔχει τίς ἀπόψεις του. ~~Θά~~ Νά προτείνει ὑπεύθυνες λύσεις. Νά χαράζει δρόμους. Ἄν ἔχει δίκιο, τότε θά ~~[illegible]~~ δικαιωθεῖ ἀπό τήν [illegible] ~~Τότε [illegible] ὁ δρόμος πού προτείνει καί~~ πραγματικότητα. Ἄν ὄχι, τότε θά μείνει μόνος. Θά ~~τότε θά~~ ξεπεραστεῖ. Γιατί ἡ ζωή, καί μαζί της οἱ μάζες, θά συνεχίσουν πορεία δημιουργική.

Σήμερα ἕνα εἶναι βέβαιο: ὅτι βρισκόμαστε

τή κρίση. Και όχι μόνο νά είχαμε τή δικτατορία θα πρέπει πρώτα νά ξεκαθαρίσουμε τή δική μας [illegible] κρίση, ώστε ορθώνοντας τή δύναμή μας νά προχωρήσουμε [illegible] βαθειά μέσα στη γνώση του αντιπάλου μας. Χωρίς μιά τέτοια κρίση μέσα στό στρατόπεδο της δικτατορίας είναι αδύνατη ή ουσιαστική [illegible].

Για νά βρούμε [illegible] τή κρίση μας χρειάζεται ένα, καθαρό και ειλικρινές ιδεολογικό ξεκαθάρισμα. ~~[illegible]~~ [illegible] έως σήμερα [illegible] [illegible] όπως ήδη [illegible] μου [illegible], ίδιες μου, προθέσεις μου, [illegible] [illegible] από τη [illegible] και επιλογές μου, αποσιωπήσεις μου, [illegible] είτε [illegible] είτε παρεξηγήθηκαν, διαστρεβλώθηκαν. [illegible] ο ίδιος

Γι' αυτό αποφάσισα νά [illegible] ~~[illegible]~~ μιλώντας τη μέθοδο και νά [illegible] [illegible] καθε ψυχή στη [illegible] μου [illegible] φίλους μπορούν νά φανούν χρήσιμες [illegible] καλοπροαίρετα κι ακόμα [illegible], και στη [illegible] αντιπάλους μου ~~[illegible]~~ μιάς

Την [illegible] μέ [illegible] τή θέση [illegible] που έχει στό αντικείμενο [illegible] μέσα στό [illegible] ελληνικού προοδευτικού κινήματος σημερινό κόστο.

Τό κύριο ἐρώτημα πού μοῦ τέθηκε ἀπό τούς φοιτητές ἦταν:

— Γιά ποιό λόγο εἶναι ἀναγκαία ἡ δημιουργία τοῦ Ἀναγεννητικοῦ Κινήματος μέ στόχο τό Σοσιαλισμό σήμερα στή χώρα μας;

Στήν ἀπάντησή μου θεώρησα σκόπιμο νά σταθῶ ἰδιαίτερα στήν Ἐποχή μας. Δηλαδή νά δείξω ὅτι βρισκόμαστε μπροστά σέ βαθύτατες διαρθρωτικές ἀλλαγές μέσα στό σύγχρονο κόσμο πού ἂν ~~θ~~ δέν τίς λάβουμε σοβαρά καί ὑπεύθυνα ὑπ' ὄψη κινδυνεύουμε νά οἰκοδομοῦμε ἐπάνω στήν ἄμμο.

Τό ἑλληνικό λαϊκό προοδευτικό κίνημα ἔχει τίς ἴδιες σχέσεις μέ τά παγκόσμια προοδευτικά κινήματα πού ἔχουν μεταξύ τους σέ διεθνή βάση οἱ καπιταλιστικές ὁμάδες.

Σέ μεγάλο βαθμό, τά προβλήματά μας, συνδέονται μέ τά παγκόσμια προβλήματα. Γι' αὐτό κατά τή γνώμη μου θά πρέπει κατ' ἀρχήν νά ξεκαθαρίσουμε ~~σ~~ τή θέση μας μέσα στό σύγχρονο κόσμο.

Μέ βάση αὐτές τίς σκέψεις συντάξαμε ~~αὐτό~~ αὐτό ἄρθρο πού ἤδη κυκλοφορεῖ μέσα στούς φοιτητές μας καί πού σᾶς τό ~~στέλνω μαζί~~ ἀνακοινώνω μέ τήν ἐλπίδα ὅτι ὑποβοηθεῖ, στόν γενικό προβληματισμό. Σᾶς χαιρετῶ μέ ἐκτίμηση

ΠΑΡΙΣΙ 10.IV.73 Μίκης Θεοδωράκης

4/73

'Αγαπητοί φίλοι,

Αὐτή εἶναι μιά "καινούργια"μορφή ἐπικοινωνίας πού ἐπιβάλλουν οἱ συνθῆκες.

Πρίν λίγους μῆνες ἦρθαν νά μέ βροῦνε μερικοί φοιτητές ἀπό τήν 'Αθῆνα μέ"εἰδική ὅπως εἶπαν ἀποστολή". Εἶχαν διαβάσει τά βιβλία μου καί ἤξεραν ἔτσι τίς ἀντιλήψεις μου.

" Ὅμως παράλληλα ὀργιάζουν τόσες καί τέτοιες διαδόσεις - μέσα στούς φοιτητικούς κύκλους - σέ σχέση μέ τή σημερινή σου τοποθέτηση, πρόσθεσαν, ὥστε νά γίνεται ἀπαραίτητο τό ξεκαθάρισμα τῶν ἀπόψεων σου. Τουλάχιστον γύρω ἀπό τά πιό μεγάλα καί πιό καίρια θέματα".

Ἔμειναν γιά λίγο μαζύ μου. Κουβεντιάσαμε. Μέ μεγάλη ἀπορία διαπίστωσα τή μεγάλη διαστρεβλωτική προσπάθεια πού γίνεται συστηματικά σέ βάρος μου. Δέν πρόκειται φυσικά γιά μιά πολεμική ὡς πρός τίς δικές μου ἰδέες. 'Αλλά ὅπως εἶπα <u>σκέτη διαστρέβλωση τῶν ἀπόψεων μου</u>. Δηλαδή μέ χτυπᾶνε γιά ἰδέες καί ἀπόψεις πού <u>δέν ἔχω</u>. Καί πολύ συχνά μάλιστα, ἐντελῶς <u>ἀντίθετες</u> ἀπ'αὐτές πού ἔχω. Στό βάθος πρόκειται γιά μιά προσπάθεια ἀπελπισίας. Δεδομένου ὅτι σέ τελευταία ἀνάλυση θά στραφῆ σέ βάρος τους, μιᾶς καί ἡ ἀποκάλυψη τῆς ἀλήθειας εἶναι θέμα μονάχα χρόνου καί συνθηκῶν.

Τώρα εἶμαι ἐξόριστος,μακρυά ἀπό τόν 'Ελληνικό λαό, χωρίς οὐσιαστική δυνατότητα νά ὑπερασπίσω μπροστά του ἐλεύθερα τίς ἀπόψεις μου. Αὐτή τή βασική ἀδυναμία ἐξ ἄλλου ἐκμεταλλεύονται σήμερα ὅλοι οἱ πολιτικοί μου ἀντίπαλοι ἀπό τήν ἄκρα δεξιά ἕως τούς φρασεολόγους ἐξτρεμιστές τῆς ἀριστερᾶς, καί ἐργάζονται ὕπουλα στό σκοτάδι.

Ἔχω ἐκθέσει, ὅπως εἶναι γνωστό, αὐτό πού σκέπτομαι μέσα στά τρία βιβλία μου καί σέ δεκάδες συνεντεύξεις. Μέ θάρρος καί μέ πάθος. Πάντοτε στό φῶς τῆς μέρας. 'Ακριβῶς γιά νά μέ κρίνουν καί οἱ φίλοι καί οἱ ἀντίπαλοι. Ὅμως μέχρι σήμερα δέν ἄκουσα ἀπό πουθενά ἕνα ὑπεύθυνο καί προπαντός δημόσιο καί ἐνυπόγραφο ἀντίλογο. Μόνο διαδόσεις, φῆμες, συκοφαντίες, διαστρεβλώσεις.

Ἄς πάρουμε τά κύρια θέματα. Πρέπει, δυστυχῶς, νά ἀπαντήσω δημόσια καί πάλι σ'αὐτές τίς πέντε βασικές ἐρωτήσεις :

1. Ποιός είναι ὁ τελικός σκοπός τοῦ ἀγῶνα;
   'ΑΠΑΝΤΗΣΗ: ὁ Σοσιαλισμός
2. Ποιός ὁ πρῶτος στόχος τοῦ ἀγῶνα;
   'ΑΠΑΝΤΗΣΗ: 'Ανατροπή τῆς Δικτατορίας.
3. Ποιός είναι ὁ κύριος ἀντίπαλος;
   'ΑΠΑΝΤΗΣΗ: ὁ 'Αμερικανικός 'Ιμπεριαλισμός καί οἱ σύμμαχοί του.
4. Ποιοί οἱ κύριοι σύμμαχοι;
   'ΑΠΑΝΤΗΣΗ: ὅλα τά θύματα τοῦ 'Αμερικανικοῦ 'Ιμπεριαλισμοῦ, κάθε εἴδους, σέ κάθε χῶρα.
5. Ποιά ἡ κύρια μέθοδος πάλης;
   'ΑΠΑΝΤΗΣΗ: Τό πλατύ μαζικό κίνημα στελεχωμένο ἀπό τήν πολιτική του πρωτοπορία.

Είναι γελοῖο, νομίζω, νά ἀναφέρομαι ξανά σέ τέτοιου εἴδους ἀπαντήσεις ὅταν μάλιστα ἔχουν δοθεῖ καί δίνονται καθημερινά μέσα στήν πράξη καί κατά τή διάρκεια μιᾶς ὁλόκληρης ζωῆς. Τό κάνω ὅμως εὐχαρίστως γιατί πιστεύω ὅτι σέ κάθε στιγμή, ὁ κάθε πολίτης, πρέπει νά είναι σέ θέση νά ἀπαντᾶ δημόσια σέ ὅλα τά ἐρωτήματα. 'Ακόμα καί ὅταν, ὅπως συμβαίνει μέ τήν περίπτωση μου, πού μοῦ δίνει τό δικαίωμα νά βάζω κριτές, πάνω ἀπό τό κεφάλι μου μονάχα αὐτούς πού βασανίστηκαν, ἀνακρίθηκαν, διώχθηκαν, φυλακίστηκαν, ἀγωνίστηκαν, μέ κίνδυνο γιά τή προσωπική τους ἀκεραιότητα καθώς καί γιά τῶν δικῶν τους. Ὅλοι οἱ ἄλλοι, καί είναι ἑκατομμύρια, πρέπει, νομίζω, πρίν ρωτήσουν, πρῶτα νά ἀπαντήσουν στό μέγα ἐρώτημα πού βάζει ἡ ἱστορική στιγμή γιά κάθε Ἕλληνα πατριώτη: " Ἔκανες τό χρέος σου ἀπέναντι στόν 'Ελληνικό λαό; Σέ ποιές θυσίες ὑποβλήθηκες γιά τήν πατρίδα; Μέ ποιό τρόπο, πράξη, κίνδυνο, θυσία, ἐξέφρασες τήν ἀντίθεσή σου πρός τήν Δικτατορία καί τούς ξένους προστάτες της;

Πρέπει νομίζω νά τελειώνουμε ὁριστικά μέ ὅλους αὐτούς τούς ψευτοεισαγγελείς πού τό μόνο τους ἐπιχείρημα είναι ὅτι "ἀνήκουν στή βάση" ('Εννοώντας μ'αὐτό τόν ὅρο, συχνά, ὅτι δέν ἔκαναν τίποτα στή ζωή τους.)

Σ'αὐτές τίς κρίσιμες στιγμές δέν ὑπάρχει διαφορά ἀνάμεσα σέ "βάση" καί "κορυφή". Ὅλοι μας εἴμαστε ἴσοι καί τό ἴδιο ὑπεύθυνοι μπροστά στό λαό μας. Καί ὅλοι μας κρινόμαστε μέ τά ἴδια

κριτήρια. Δηλαδή μέ τό μέγεθος τῆς προσφορᾶς καί τῶν θυσιῶν γιά τήν κοινή ὑπόθεση, πού εἶναι ἡ κατάκτηση τῆς 'Ελευθερίας.

'Υπάρχει ὅπως βλέπετε, κατ'ἀρχήν, πρόβλημα ἠθικῆς τάξεως. Καί φυσικά σκέπτομαι νά ξεκαθαρίσω ὁριστικά τούς λογαριασμούς αὐτούς μπροστά στόν ἑλληνικό λαό. Τότε πού ὁ κάθε κατεργάρης θά καθήσει στόν πάγκο του. Τότε δηλαδή πού ὁ καθένας θά εἶναι ὑποχρεωμένος πρῶτα νά'ἀποδείξει ὅτι ἔμεινε πιστός μέ ἔργα καί μέ θυσίες στόν ἑλληνικό λαό γιά νἄχει τό δικαίωμα νά κρίνει τούς ἄλλους.

Αὐτά ὡς πρός τήν ἠθική στάση. 'Ως πρός τή πίστη στά ἰδανικά. Τή στάση ζωῆς. Τό χρέος.

Ὅμως ἡ ζωή προχωρεῖ. Καί πολλά προβλήματα περιμένουν πάντα τή λύση τους. Ὁ καθένας ἔχει τίς ἀπόψεις του. Νά προτείνει ὑπεύθυνα λύσεις. Νά χαράζει δρόμους. Ἄν ἔχει δίκηο, τότε θά δικαιωθεῖ ἀπό τήν ἴδια τήν πραγματικότητα. Ἄν ὄχι τότε θά μείνει μόνος. Θά ξεπεραστεῖ. Γιατί ἡ ζωή, καί μαζύ της οἱ μάζες, θά ἀκολουθήσουν πορεία διαφορετική.

Σήμερα ἕνα εἶναι βέβαιο : ὅτι βρισκόμαστε σέ κρίση. Καί ὅτι γιά νά ρίξουμε τή Δικτατορία , θά πρέπει πρῶτα νά ξεπεράσουμε τή δική μας τή κρίση, ὥστε ὀρθώνοντας τή δύναμη μας νά προκαλέσουμε κρίση βαθειά μέσα στίς γραμμές τοῦ ἀντιπάλου μας. Χωρίς μιά τέτοια κρίση μέσα στό στρατόπεδο τῆς Δικτατορίας εἶναι ἀδύνατη ἡ οὐσιαστική ἀλλαγή.

Γιά νά βγοῦμε ἀπό τήν κρίση μᾶς χρειάζεται ἕνα καθαρό καί εἰλικρινές ἰδεολογικό ξεκαθάρισμα.

Σ'αὐτή τήν προσπάθεια ἔκανα ἕως σήμερα ὅτι μοῦ ἦταν μπορετό, ὅμως, ὅπως ἤδη τόνισα πολλές ἀπό τίς ἰδέες μου, προθέσεις μου, πεποιθήσεις μου, ἀκόμα καί ἐνέργειες μου, εἴτε παρεξηγήθηκαν, εἴτε ἠθελημένα διαστρεβλώθηκαν.

Γι'αὐτό ἀποφάσισα νά ἀπαντῶ ὁ ἴδιος μ'αὐτή τή μέθοδο καί νά ἐκθέτω κάθε φορά τίς ἀπόψεις μου πού ἴσως μποροῦν νά φανοῦν χρήσιμες πρός τούς φίλους μου κι'ἀκόμα ἀκόμα, καί στούς καλοπροαίρετους ἀντιπάλους μου.

Τήν ἐγκαινιάζω μέ μιάν ἀνάλυση πού ἔχει σάν ἀντικείμενο τή θέση τοῦ ἑλληνικοῦ προοδευτικοῦ κινήματος μέσα στό σημερινό κόσμο.

Τό κύριο ἐρώτημα πού μοῦ τέθηκε ἀπό τούς φοιτητές ἦταν:

- " Γιά ποιό λόγο εἶναι ἀναγκαία ἡ δημιουργία τοῦ 'Αναγεννητικοῦ κινήματος πρός τόν Σοσιαλισμό σήμερα στή χώρα μας;

Στήν ἀπάντησή μου θεώρησα σκόπιμο νά σταθῶ ἰδιαίτερα στήν ἐποχή μας. Δηλαδή νά δείξω ὅτι βρισκόμαστε μπροστά σέ βαθύτατες διαρθρωτικές ἀλλαγές μέσα στό σύγχρονο κόσμο πού ἄν δέν τίς λάβουμε σοβαρά καί ὑπεύθυνα ὑπ'ὄψει κινδυνεύουμε νά οἰκοδομοῦμε ἐπάνω στήν ἄμμο.

Τό 'Ελληνικό προοδευτικό λαϊκό κίνημα ἔχει τίς ἴδιες σχέσεις μέ τά παγκόσμια προοδευτικά κινήματα πού ἔχουν μεταξύ τους σέ διεθνή βάση οἱ καπιταλιστικές ὁμάδες.

Σέ μεγάλο βαθμό, τό πρόβλημά μας, συνδέεται μέ τά παγκόσμια προβλήματα.

Γι'αὐτό κατά τή γνώμη μου θά πρέπει κατ'ἀρχήν νά ξεκαθαρήσουμε τή θέση μας μέσα στόν σύγχρονο κόσμο.

Μέ βάση αὐτές τίς σκέψεις σύνταξα αὐτό τό ἄρθρο πού ἤδη κυκλοφορεῖ μέσα στούς φοιτητές μας καί πού σᾶς τό ἀνακοινώνω μέ τήν ἐλπίδα ὅτι ὑποβοηθεῖ στόν γενικό προβληματισμό.

Σᾶς χαιρετῶ μέ ἐκτίμηση

Παρίσι 10.4.1973

ΟΙ ΒΑΘΕΙΕΣ ΔΙΑΡΘΡΩΤΙΚΕΣ ΑΛΛΑΓΕΣ ΜΕΣΑ ΣΤΟΝ ΣΥΓΧΡΟΝΟ ΚΟΣΜΟ ΚΑΘΙΣΤΟΥΝ ΤΟ ΑΝΑΓΕΝΝΗΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟ ΚΥΡΙΟ ΦΟΡΕΑ ΑΛΛΑΓΗΣ

Πιστεύω ὅτι τό Ἀναγεννητικό Κίνημα πρός τόν Σοσιαλισμό ἀποτελεῖ τό κύριο αἴτημα τῆς ἱστορικῆς στιγμῆς.

Ἡ δικτατορία ἐπί ἕξη χρόνια τώρα κυβερνᾶ τή χώρα μας. Οἱ πολιτικές παρατάξεις, καί ἰδιαίτερα ἡ Ἑλληνική Ἀριστερά, παιρνοῦν βαθειά κρίση. Ἔτσι ὁ ἑλληνικός λαός, οἱ ἕλληνες ἐργαζόμενοι, ἔχουν ἀφαιθεῖ δίχως δυνατότητα οὐσιαστικῆς ἄμυνας, στή διάθεση τῶν δικτατόρων.

Ἡ ἀντίσταση κατά τῆς δικτατορίας, ὅπως τελικά μονοπωλήθηκε ἀπό τίς παληές, χρεωκοπημένες, πολιτικές παρατάξεις, ἀπότυχε.

Ἐντούτοις ὁ ἑλληνικός λαός παραμένει πάντοτε πιστός στά ἰδανικά τῆς Δημοκρατίας, τῆς Ἐλευθερίας καί τῆς Ἐθνικῆς Ἀνεξαρτησίας. Μισεῖ τούς δικτάτορες. Μισεῖ τούς ξένους προστάτες τῶν δικτατόρων.

Ὅμως ἀπροσανατόλιστος ἰδεολογικά καί ἀνοργάνωτος πολιτικά, δέν ἔχει δυνατότητα γιά νά ἐκφράσει, μέ τήν ὀργανωμένη πάλη, τήν ἀντίθεσή του πρός τή δικτατορία.

Ἐν τούτοις δέν ὑπάρχει καμμιά ἄλλη δυνατότητα γιά νά ἀπαλλάξουμε τήν πατρίδα μας ἀπό τή δικτατορία, ἐξόν ἀπό τήν ἴδια τήν πάλη τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ἡ μοναδική προοπτική γιά μιά ἐλεύθερη δημοκρατική Ἑλλάδα, στηρίζεται στή δυνατότητα τοῦ λαοῦ μας νά ὀργανωθεῖ μεθοδικά καί νά συσπειρώσει τίς πιό ζωντανές, πρωτοπόρες καί μαχητικές του δυνάμεις, γύρω ἀπό ἕνα Πρόγραμμα - Κίνημα πού νά τόν ἐκφράζει νά τόν ἐμπνέει καί νά τόν ὁδηγεῖ.

Τό Ἀναγεννητικό Κίνημα πρός τόν Σοσιαλισμό, φιλοδοξεῖ νά διαδραματίσει τόν ἱστορικό ρόλο τοῦ ὀργανωτή καί τοῦ ὁδηγοῦ, γιά τήν ἀπαλλαγή τῆς χώρας μας ἀπό τή δικτατορία, γιά τήν ἐγκαθίδρυση ἑνός γνήσια λαϊκοῦ δημοκρατικοῦ καθεστῶτος, πού νά ἀντανακλᾶ τήν κυρίαρχη θέληση τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ, καί γιά τό πέρασμα στήν ἀνοικοδόμηση τῆς σοσιαλιστικῆς Ἑλλάδας.

X X X X X X X X X X

Γιά νά χαράξουμε σωστα τη προοπτική τοῦ καινούργιου ἀγῶνα γιά τή κατάκτηση τῆς ἐλευθερίας, πού καλεῖται καί πάλι νά δώσει ὁ ἑλληνικός λαός, ειναι ἀνάγκη νά δοῦμε τή σύγχρονη διεθνή πραγματικότητα μέσα στήν ὁποία συμπλέκεται σέ μεγάλο βαθμό ἡ Ἑλληνική πραγματικότητα. Κύριο φαινόμενο τοῦ καιροῦ μας ὁ συμβιβασμός τῶν Μεγάλων Δυνάμεων, ἐπάνω σέ ἐντελῶς καινούργια βάση. Δηλαδή στή συμφωνία γιά τήν " παγοποίηση " τῶν ἐθνικῶν - λαϊκῶν κινημάτων, ἰδιαίτερα ἐκείνων πού ἐπιζητοῦν βαθειές διορθωτικές ἀλλαγές.

Αὐτή ἡ νέα πολιτική ειναι ἀποτέλεσμα, ἀφ'ἑνός τῆς ἀποτυχίας τοῦ ἐπιθετικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ στήν προετοιμασία μιᾶς ἐνδεχομένης πυρηνικῆς ἀναμέτρησης μέ τήν Σοβιετική Ἕνωση, γιά τή διάλυση τοῦ σοσιαλιστικοῦ στρατοπέδου, καί ἑπομένως, ἀναγνώριση τῆς ἱστορικῆς πραγματικότητας - τοὐλάχιστον σ'αὐτή τή φάση -. Ἀφ'ἑτέρου ἀντανακλᾶ τίς μεγάλες δυσκολίες πού ἀντιμετωπίζει τό παγκόσμιο κομμουνιστικό κίνημα, ἰδιαίτερα μετά τήν ἀνοικτή ρήξη ἀνάμεσα στή Σοβιετική Ἕνωση καί Κίνα, στή διάσπαση καί πολυδιάσπαση, μετά τήν κρίση τῆς Τσεχοσλοβακίας, καί τίς σοβαρές ἐσωτερικές δυσκολίες πού ἀντιμετωπίζουν ὅλες οἱ Ἀνατολικές χῶρες, στήν οικοδόμηση τοῦ Σοσιαλισμοῦ.

Ἔτσι ἡ θέληση γιά διακανονισμό μέ βάση τόν ὑφιστάμενο διαχωρισμό σέ ζῶνες ἐπιροῆς, ειναι σοβαρή καί ἀπό τίς δύο πλευρές.

Ἑπομένως θά πρέπει νά ληφθεῖ σοβαρά ὑπ'ὄψιν ἀπό ὅλους τούς λαούς καί ὅλα τά κινήματα τοῦ κόσμου, πού θά πρέπει νά ειναι ἀπό τώρα καί στό'ἑξῆς βέβαιοι ὅτι στόν ἀγῶνα τους γιά διορθωτικές ἀλλαγές, θά ἔχουν νά ἀντιμετωπίσουν τήν ἀντίθεση τῶν ἡγετικῶν ὁμάδων καί τῶν δύο-στρατοπέδων, καθώς καί ὅλου τοῦ πολιτικο-ἰδεολογικο-ὀργανωτικοῦ πλέγματος, πού ἡ κάθε μιά ἔχει δημιουργήσει γύρω της.

Ποιός ειναι σήμερα ὁ ἰδιαίτερος χαρακτῆρας τοῦ σύγχρονου status quo?

Ἀπό τήν πλευρά τῶν ΗΠΑ επιβεβαιώνεται ἡ πλήρης κυριαρχία τῶν ἀμερικανικῶν μονοπωλείων σέ ὅλο τό χῶρο τῆς ἀμερικανικῆς ζώνης ἐπιροῆς.

Ἐπίσημος ἐκφραστής αὐτῆς τῆς πολιτικῆς μονοπωλείων, ἡ ἀμερικανική Κυβέρνηση.

Ἀπό τήν ἄλλη πλευρά ἐπιβεβαιώνεται ἐπίσης ὁ ἔλεγχος τῆς ἐξουσίας ἀπό τήν ἡγετική ὁμάδα τοῦ ΚΚΣΕ, πού εἰναι καί ὁ κύριος εκφραστής τοῦ κρατικοῦ καπιταλισμοῦ, πού χαρακτηρίζει τίς διαρθρωτικές λειτουργίες, στίς ἀνατολικές χῶρες.

Κοινό χαρακτηριστικό καί στίς δύο πλευρές, ὁ ἀποκλεισμός τῶν λαϊκῶν μαζῶν ἀπό τά κύρια κέντρα λήψεως ἀποφάσεως, ἡ ἀπουσία πολιτιστικῶν διαδικασιῶν πού νά προσφέρουν δυνατότητες δημιουργικῆς συμμετοχῆς καί ἔκφρασης στίς πλατυές μάζες, ὁ ὑπερσυγκεντρωτικός χαρακτῆρας τῆς ἐξουσίας καί ὁ κυρίαρχος ρόλος τῶν ἐνόπλων δυνάμεων καί τῶν μυστικῶν ὑπηρεσιῶν.

Ἐν τούτοις, παρ᾽ ὅλες τίς ὁμοιότητες στήν ἔκφραση καί τά συστήματα διατήρησης τῆς κεντρικῆς ἐξουσίας πού χαρακτηρίζουν τά δύο στρατόπεδα, ἡ ἀντίθεση εἰναι βαθειά ὡς πρός τόν χαρακτῆρα καί τήν ουσία τους.

Τόν ἀμερικανικό ἰμπεριαλισμό χαρακτηρίζει τό πνεῦμα τῆς ἄγριας ἐκμετάλλευσης. Ἡ αντιμετώπιση τοῦ ἀτόμου αποκλειστικά σάν παράγοντα κέρδους. Ἡ ἀντικειμενοποίηση τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ μεταβολή του σέ μηχανή πού παράγει καί καταναλώνει ἀγαθά γιά τήν συσσώρευση κεφαλαίου. Ἡ ἀποξήρανση τοῦ ἀνθρώπου – δημιουργοῦ ηθικῶν, πνευματικῶν καί πολιτιστικῶν αξιῶν –.

Ἡ ουσία τοῦ ἀντιπάλου συστήματος καθορίζεται ἀπό τήν κατάργηση τῶν κοινωνικῶν τάξεων μέ βάση τήν ἀτομική ἰδιοκτησία τῶν κοινωνικῶν μέσων παραγωγῆς. Κατάργηση πού ἀποτελεῖ τή μεγαλύτερη ἐπαναστατική ἀλλαγή τῆς ἐποχῆς μας.

Ἡ <u>ουσία</u> αὐτή συνίσταται στήν ἐξασφάλιση, διά μέσου τῶν καινούργιων παραγωγικῶν σχέσεων, τῆς πλήρους ἀπελευθέρωσης τοῦ ἀνθρώπου, μέ τήν ὑπεύθυνη συμμετοχή του σε ὅλα τά κέντρα λήψεως ἀποφάσεων, καθώς καί τῆς πλήρους κατάκτησης τῆς δυνατότητας νά ἐκφράζεται, συμμετέχοντας δημιουργικά σέ ὅλες τίς δραστηριότητες πού τελικά συνθέτουν ἕνα καινούργιο ἀνθρώπινο πολιτισμό.

Ἐν τούτοις αὐτή ἡ <u>ουσία</u> τῆς ἐπαναστατικῆς ἀλλαγῆς, παραμορφώθηκε σέ σημαντικό βαθμό, κατά τήν περίοδο τοῦ σταλινισμοῦ, ἐνῶ συνέχεια, ἐμποδίζεται νά ὁλοκληρωθεῖ ἀπό τίς δυνάμεις τοῦ γραφειοκρατικοῦ δογματισμοῦ, πού πρός τό παρόν ελέγχουν ὅλες τίς λειτουργείες

Ὅμως εἰναι βέβαιο ὅτι τό ἴδιο σύστημα, δημιουργεῖ τίς

δυνάμεις τῆς ἀλλαγῆς - δηλαδή τῆς συνέχισης τοῦ δρόμου πού διέκοψε ο σταλινισμός καί οἱ βαθειές ἐπιπτώσεις του.

'Από τήν ἄποψη αὐτή ὁ διεθνής συμψηφισμός ἀνάμεσα στίς ὑπερσυγκεντρωτικές ἐξουσίες δέν πρέπει νά μᾶς ἐμποδίσει νά δοῦμε ὅτι ἡ βαθύτερη ἀντίθεση πού χωρίζει τούς δύο κόσμους παραμένει ἀμετάβλητη, γεγονός πού μᾶς ὁδηγεῖ ἐξ ἀντικειμένου στό πλευρό τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης καί τῶν σοσιαλιστικῶν χωρῶν, σέ κάθε πρόβλημα πού σχετίζεται μέ τήν ἀντίθεση τους πρός τόν ἀμερικανικό ἰμπεριαλισμό, πού γιά μᾶς ἀποτελεῖ τόν κύριο ἀντίπαλο.

X X X X X X X X

'Εξ ἄλλου τό πλέγμα τῶν ἐσωτερικῶν καί διεθνῶν ἀνταγωνισμῶν καί ἀντιθέσεων, ειναι πολύπλοκο καί ἀποτελεῖ σοβαρό ἐμπόδιο γιά τήν τελική ἐπιτυχία τῆς πολιτικῆς τοῦ " status quo ".

Οἱ ἀντιθέσεις ξεκινοῦν ἀπό τά εσωτερικά τῶν ἴδιων τῶν μεγάλων δυνάμεων καί τῶν ἀντίστοιχων μπλόκ, καί σέ συνέχεια διασταυρώνονται πρός ὅλες τίς κατευθύνσεις.

'Από τήν ἄποψη αὐτή ἡ γενική πορεία τῆς ἀνθρωπότητας πρός τήν ἐγκαθίδρυση μιᾶς ἀληθινῆς καί ολοκληρωμένης σοσιαλιστικῆς κοινωνίας, πού θά ἐξασφαλίσει τόν ἀνώτατο βαθμό ἐλευθερίας σέ ὅλα τά μέλη της, διευκολύνεται ἀπό τίς ἀντιθέσεις αὐτές, πού θά ὀξύνονται ἀνάλογα μέ τήν ἀνάπτυξη αυτοῦ τοῦ παγκόσμιου κινήματος γιά τό Σοσιαλισμό.

X X X-X X X X X

Πῶς διαμορφώνονται σήμερα οἱ διεθνεῖς δυνάμεις τῆς αλλαγῆς; Νομίζω μποροῦμε νά τίς κατατάξουμε σέ τρεῖς μεγάλες κατηγορίες:

Α. Στίς χῶρες πού βρίσκονται κάτω ἀπό ξένη ἐξάρτηση

Β. Στούς λαούς τῶν καπιταλιστικά ἀνεπτυγμένων χωρῶν καί

Γ. Στούς λαούς τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης καί τῶν ὑπολοίπων σοσιαλιστικων χωρῶν.

Φυσικά ὁ χαρακτήρας, ἡ ἔνταση καί ἡ ὡριμότητα τοῦ κινήματος γιά ἀλλαγή δέν είναι παντοῦ ὁ ἴδιος. Διαφέρει ἀπό κατηγορία σέ

κατηγορία καί άπό χώρα σέ χώρα.

Ὅμως ὑπάρχει παντοῦ ἕνα κοινό σημεῖο : Δηλαδή ἡ όλοένα αὐξανομένη ἀνάγκη μέσα στίς μάζες γιά <u>περισσότερες καί οὐσιαστικώτερες ἐλευθερίες.</u>

Ἀνάγκη πού δέν εἶναι αὐτοσκοπός ἀλλά <u>μέσον</u> γιά τήν κατάκτηση τοῦ δικαιώματος τῆς ἐλευθερίας, δηλαδή τῆς δημιουργικῆς ἔκφρασης ἀπό τόν καθένα.

Ὅπως καταλαβαίνουμε μιά τέτοια κατάκτηση προϋποθέτει πολλά.

Πρῶτ᾽ἀπ᾽ὅλα <u>ἐθνική ἀνεξαρτησία</u> , δηλαδή ἀπαλλαγή ἀπό τά δεσμά κάθε εἴδους ἰμπεριαλισμοῦ - στρατιωτικοῦ, πολιτικοῦ, οἰκονομικοῦ, γραφειοκρατικοῦ.

Ἐν συνεχεία σημαίνει <u>λαϊκή κυριαρχία</u>, δηλαδή κατάργηση τῶν ἐκμεταλλευτριῶν τάξεων.

Καί τέλος σημαίνει <u>σοσιαλισμός</u>, δηλαδή ισότιμη συμμετοχή στά κέντρα τῶν ἀποφάσεων. Ἀνύψωση στό ἐπίπεδο τῆς εὐθύνης, δηλαδή τό μόνο ἐπίπεδο πού μπορεῖ νά ἐξασφαλίσει στόν καθένα τό δικαίωμα τῆς ἀπόλυτα ἐλεύθερης ἔκφρασης.

X X X X X X X X X X

Πολύ σχηματικά καί γενικά, μποροῦμε νά ποῦμε, ὅτι ἡ ὄξυνση τῶν ἀντιθέσεων καί κατά συνέπεια ἡ ἀνάγκη γιά ἀλλαγή, εἶναι μεγαλύτερη καί επομένως θά παίρνει όλοένα ὀξύτερο καί μαχητικότερο χαρακτῆρα, ὅσο μακρύτερα βρισκόμαστε ἀπό τό στάδιο τῆς σοσιαλιστικῆς ἀλλαγῆς.

Πρῶτ᾽ἀπ᾽ὅλα μέσα στίς χῶρες πού ὑπάρχει ξένη ἐξάρτηση (ὅπως στή δική μας).

Σέ συνέχεια στίς χῶρες μέ ἀνεπτυγμένη καπιταλιστική οἰκονομία (Εὐρώπη - Βόρειος Ἀμερική). Ἐδῶ ὁ χαρακτῆρας τῆς ἀντίθεσης δέν εἶναι τόσο ἐθνικός οὔτε τόσο οἰκονομικός (φυσικό αὐτό δέν σημαίνει ὅτι δέν ὑπάρχει ὄξυνση προβλημάτων μέ βάση τήν οἰκονομική ἐξάρτηση καί ἐκμετάλλευση) ἀλλά γίνεται όλοένα καί περισσότερο πολιτικός - πολιτιστικός. Πολιτικός ἀπό τήν ἄποψη τῆς διεκδίκησης ἀπό όλοένα εὐρύτερες μάζες τοῦ δικαιώματος τῆς ἴσης συμμετο-

κατηγορία καί άπό χώρα σέ χώρα.

Όμως ύπάρχει παντοῦ ένα κοινό σημεῖο : Δηλαδή ή όλοένα αύξανομένη άνάγκη μέσα στίς μάζες γιά περισσότερες καί ούσιαστικώτερες έλευθερίες.

Άνάγκη πού δέν είναι αύτοσκοπός άλλά μέσον γιά τήν κατάκτηση τοῦ δικαιώματος τῆς έλευθερίας, δηλαδή τῆς δημιουργικῆς ἔκφρασης άπό τόν καθένα.

Όπως καταλαβαίνουμε μιά τέτοια κατάκτηση προϋποθέτει πολλά.

Πρῶτ'άπ'ὅλα έθνική άνεξαρτησία , δηλαδή άπαλλαγή άπό τά δεσμά κάθε είδους ίμπεριαλισμοῦ - στρατιωτικοῦ, πολιτικοῦ, οίκονομικοῦ, γραφειοκρατικοῦ.

Έν συνεχεία σημαίνει λαϊκή κυριαρχία, δηλαδή κατάργηση τῶν έκμεταλλευτριῶν τάξεων.

Καί τέλος σημαίνει σοσιαλισμός, δηλαδή ισότιμη συμμετοχή στά κέντρα τῶν άποφάσεων. Άνύψωση στό έπίπεδο τῆς εύθύνης, δηλαδή τό μόνο έπίπεδο πού μπορεῖ νά έξασφαλίσει στόν καθένα τό δικαίωμα τῆς άπόλυτα έλεύθερης ἔκφρασης.

X X X X X X X X X X

Πολύ σχηματικά καί γενικά, μποροῦμε νά ποῦμε, ὅτι ή ὄξυνση τῶν άντιθέσεων καί κατά συνέπεια ή άνάγκη γιά άλλαγή, είναι μεγαλύτερη καί επομένως θά παίρνει όλοένα όξύτερο καί μαχητικότερο χαρακτῆρα, ὅσο μακρύτερα βρισκόμαστε από τό στάδιο τῆς σοσιαλιστικῆς άλλαγῆς.

Πρῶτ'άπ'όλα μέσα στίς χῶρες πού ύπάρχει ξένη έξάρτηση (όπως στή δική μας).

Σέ συνέχεια στίς χῶρες μέ άνεπτυγμένη καπιταλιστική οίκονομία (Εύρώπη - Βόρειος Άμερική). Έδῶ ό χαρακτῆρας τῆς άντίθεσης δέν είναι τόσο έθνικός ούτε τόσο οίκονομικός (φυσικό αύτό δέν σημαίνει ὅτι δέν ύπάρχει ὄξυνση προβλημάτων μέ βάση τήν οίκονομική έξάρτηση καί έκμετάλλευση) άλλά γίνεται όλοένα καί περισσότερο πολιτικός - πολιτιστικός. Πολιτικός άπό τήν ἄποψη τῆς διεκδίκησης άπό όλοένα εύρύτερες μάζες τοῦ δικαιώματος τῆς ἴσης συμμετο-

χῆς στὴν εὐθύνη τοῦ διακανονισμοῦ τῶν κοινῶν. Πολιτιστικός ἀπό τήν πλευρά τῆς ἀναζήτησης ἑνός νέου πολιτισμοῦ πού νά ἐκφράζει τίς πλατειές ἐργαζόμενες μάζες, τή στιγμή πού οἱ διαδικασίες τῆς καπιταλιστικῆς κοινωνίας τίς ἀποκόβουν οριστικά ἀπό τίς ρίζες τῆς πολιτιστικῆς παράδοσης, τίς ἀλλοτριώνουν, μεταβάλλουν προοδευτικά τόν ἄνθρωπο σέ ἕ " ἀντικείμενο " ἱκανό μόνο νά παράγει καί νά καταναλώνει ἀγαθά.

Τέλος στίς χῶρες ὅπου ἔχει ἤδη ἐπέλθει ἡ ἐπαναστατική ἀλλαγή μέ τήν ἐθνικοποίηση τῶν μέσων παραγωγῆς, ἐκεῖ ἡ ἀντίθεση παρουσιάζεται μ'ἕναν ἐντελῶς διαφορετικό χαρακτῆρα, ὕστερα ἀπό τήν μονοπώληση τοῦ κέντρου ολων τῶν βασικῶν ἀποφάσεων ἀπό τό κόμμα καί τούς μηχανισμούς του.

Αὐτή ἡ ἐπιβολή τοῦ γραφειοκρατικοῦ δογματισμοῦ ἀλλοίωσε βαθειά τό χαρακτῆρα τῆς ἐπαναστατικῆς ἀλλαγῆς. Τό ἐπαναστατικό κίνημα μαζῶν ἐκφυλίστηκε κάτω ἀπό τήν αὐτοκρατορία τῶν παντοδύναμων μηχανισμῶν.

Ἐνῶ ἀντίθετα ἡ πεμπτουσία τῆς ἐπαναστατικῆς ἀλλαγῆς δέν σημαίνει τίποτε ἄλλο παρά τή δημιουργία ἑνός μόνιμου δυνατοῦ, δημιουργικοῦ, ἐπαναστατικοῦ καί διαρκῶς ἀνανεούμενου <u>κινήματος μαζῶν</u> πού νά μπορεῖ νά ἐκφράζεται καί νά προχωρεῖ ὁρμητικά πρός τά μπ διά μέσου οὐσιαστικά <u>νέων σχέσεων</u> , σέ ὅλα τά ἐπίπεδα, νέων μορφῶν ἔκφρασης τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας - λαϊκῆς διακυβέρνησης. - καί τέλος λαϊκοῦ πολιτισμοῦ.

<u>ΦΟΡΕΙΣ ΤΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ</u>

Ἀντικείμενο τῆς ἐπαναστατικῆς θεωρίας τοῦ Μάρξ ὑπῆρχε ἡ κατάσταση μέσα στίς πιό ἀνεπτυγμένες καπιταλιστικές χῶρες τῆς ἐποχῆς του. Τήν ἴδια ἐποχή ἡ ἀνθρωπότητα μαστιζόταν ἀπό τήν πληγή τῆς ἀποικιοκρατίας. Τό δουλεμπόριο βρισκόταν στήν ακμή του καί ἑκατοντάδες χιλιάδες ἄνθρωποι πέθαιναν κάθε χρόνο ἀπό τήν πεῖνα στήν Ἀσία, τήν Ἀφρική καί τή Νότιο Ἀμερική.

χῆς στήν εὐθύνη τοῦ διακανονισμοῦ τῶν κοινῶν. Πολιτιστικός ἀπό τήν πλευρά τῆς ἀναζήτησης ἑνός νέου πολιτισμοῦ πού νά ἐκφράζει τίς πλατειές ἐργαζόμενες μάζες, τή στιγμή πού οἱ διαδικασίες τῆς καπιταλιστικῆς κοινωνίας τίς ἀποκόβουν οριστικά ἀπό τίς ρίζες τῆς πολιτιστικῆς παράδοσης, τίς ἀλλοτριώνουν, μεταβάλλουν προοδευτικά τόν ἄνθρωπο σέ ≡ " ἀντικείμενο " ἱκανό μόνο νά παράγει καί νά καταναλώνει ἀγαθά.

Τέλος στίς χῶρες ὅπου ἔχει ἤδη ἐπέλθει ἡ ἐπαναστατική ἀλλαγή μέ τήν ἐθνικοποίηση τῶν μέσων παραγωγῆς, ἐκεῖ ἡ ἀντίθεση παρουσιάζεται μ'ἕναν ἐντελῶς διαφορετικό χαρακτῆρα, ὕστερα ἀπό τήν μονοπώληση τοῦ κέντρου ολων τῶν βασικῶν ἀποφάσεων ἀπό τό κόμμα καί τούς μηχανισμούς του.

Αὐτή ἡ ἐπιβολή τοῦ γραφειοκρατικοῦ δογματισμοῦ ἀλλοίωσε βαθειά τό χαρακτῆρα τῆς ἐπαναστατικῆς ἀλλαγῆς. Τό ἐπαναστατικό κίνημα μαζῶν ἐκφυλίστηκε κάτω ἀπό τήν αὐτοκρατορία τῶν παντοδύναμων μηχανισμῶν.

Ἐνῶ ἀντίθετα ἡ πεμπτουσία τῆς ἐπαναστατικῆς ἀλλαγῆς δέν σημαίνει τίποτε ἄλλο παρά τή δημιουργία ἑνός μόνιμου δυνατοῦ, δημιουργικοῦ, ἐπαναστατικοῦ καί διαρκῶς ἀνανεούμενου <u>κινήματος μαζῶν</u> πού νά μπορεῖ νά ἐκφράζεται καί νά προχωρεῖ ὁρμητικά πρός τά μπ διά μέσου οὐσιαστικά <u>νέων σχέσεων</u>, σέ ὅλα τά ἐπίπεδα, νέων μορφῶν ἔκφρασης τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας - λαϊκῆς διακυβέρνησης. - καί τέλος λαϊκοῦ πολιτισμοῦ.

<u>ΦΟΡΕΙΣ ΤΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ</u>

Ἀντικείμενο τῆς Ἐπαναστατικῆς θεωρίας τοῦ Μάρξ ὑπῆρξε ἡ κατάσταση μέσα στίς πιό ἀνεπτυγμένες καπιταλιστικές χῶρες τῆς ἐποχῆς του. Τήν ἴδια ἐποχή ἡ ἀνθρωπότητα μαστιζόταν ἀπό τήν πληγή τῆς ἀποικιοκρατίας. Τό δουλεμπόριο βρισκόταν στήν ακμή του καί ἑκατοντάδες χιλιάδες ἄνθρωποι πέθαιναν κάθε χρόνο ἀπό τήν πεῖνα στήν Ἀσία, τήν Ἀφρική καί τή Νότιο Ἀμερική.

Όμως ό Μάρξ θεώρησε ότι ή έπαναστατική δύναμη είναι κρυμένη πίσω άπό τή νεαρή έργατική τάξη πού άναπτυσσόταν μέ γρήγορο ρυθμό στήν Εύρώπη.

Άν άκολουθήσει κανείς τό παράδειγμα τοῦ Μάρξ, τότε θά πρέπει κι'αὐτός νά άναζητήσει τήν έπαναστατική δύναμη τῆς έποχῆς μας όχι έκεῖ πού πραγματοποιεῖται ή άπεχθέστερη καί πλέον έπώδυνος έκμετάλλευση (τρίτος κόσμος - έξαρτημένες χῶρες) άλλά ή πιό προχωρημένη - σέ ύψηλότερο έπίπεδο, άντίθεση τῆς έποχῆς μας. -

Δηλαδή καί πάλι θά πρέπει νά σκύψουμε κυρίως έπάνω στίς πλέον άνεπτυγμένες οίκονομικά κοινωνίες, άν θέλουμε νά βροῦμε κατά τό παράδειγμα τοῦ Μάρξ, τήν πιό χαρακτηριστική άντίθεση τῆς έποχῆς μας.

Μέ άλλα λόγια, όπως γιά τόν Μάρξ, ή άποικιοκρατία δέν ήταν παρά ένα σύμπτωμα τοῦ κεφαλαιοκρατικοῦ συστήματος, όπότε χτυπῶντας τό δεύτερο αὐτόματα άξαλήφεις τό πρῶτο, τό ίδιο καί σήμερα ή έθνική-οίκονομική έξάρτηση δέν είναι τίποτε άλλο παρά ένα σύμπτωμα τῆς καταναλωτικῆς κοινωνίας - τοῦ πλέον προχωρημένου σταδίου τῆς καπιταλιστικῆς κοινωνίας - όπότε χτυπῶντας καί λύνοντας τίς βασικές άντιθέσεις της, τότε χτυπᾶς καί έξαλήφεις αὐτόματα καί τό σύστημα τοῦ νέου τύπου άποικιοκρατίας, όπως έκφράζεται ίδιαίτερα μέ τούς μηχανισμούς τοῦ άμερικάνικου ίμπεριαλισμοῦ.

Έπομένως ή σωστή άνάλυση καί άναγνώριση τῆς κρίσιμης περιοχῆς, δηλαδή τῆς κοινωνίας τῆς καταναλώσεως, άποτελεῖ τό κλειδί γιά τή λύση τοῦ προβλήματος ειδωμένου στό σύνολό του.

Λ.Χ. ή άφομοίωση μεγάλων έργατικῶν μαζῶν άπό τό " Σύστημα " (βλέπε ΗΠΑ - Καναδάς - Εύρώπη) άποτελεῖ ένα καινούργιο, σχεδόν άπρόβλεπτο, στοιχείο, πού μᾶς ύποχρεώνει νά άναλύσουμε ξανά τίς σχέσεις έργασίας - κεφαλαίου, προκειμένου νά δοῦμε σέ ποιά περιοχή πραγματοποιεῖται ή βασική άντίθεση.

Έδῶ καί 50 χρόνια, δέν ύπάρχει καμμιά άμφιβολία, ή άντίθεση αὐτή είχε χαρακτῆρα οίκονομικό. Σήμερα βλέπουμε τά συνδικάτα νά ίκανοποιοῦν σέ μεγάλο βαθμό αὐτά τά αίτήματα . Βλέπουμε έπίσης Συνδικάτα πού τείνουν νά χάσουν τόν πολιτικό τους χαρακτῆρα, άν δέν τόν έχουν ήδη χάσει. Είτε Συνδικάτα πού συνεργάζονται μιά χαρά μέ τό

῾Ομως ὁ Μάρξ θεώρησε ὅτι ἡ ἐπαναστατική δύναμη εἶναι κρυμένη πίσω ἀπό τή νεαρή ἐργατική τάξη πού ἀναπτυσσόταν μέ γρήγορο ρυθμό στήν Εὐρώπη.

῎Αν ἀκολουθήσει κανείς τό παράδειγμα τοῦ Μάρξ, τότε θά πρέπει κι᾽αὐτός νά ἀναζητήσει τήν ἐπαναστατική δύναμη τῆς ἐποχῆς μας ὄχι ἐκεῖ πού πραγματοποιεῖται ἡ ἀπεχθέστερη καί πλέον ἐπώδυνος ἐκμετάλλευση (τρίτος κόσμος - ἐξαρτημένες χῶρες) ἀλλά ἡ πιό προχωρημένη - σέ ὑψηλότερο ἐπίπεδο, ἀντίθεση τῆς ἐποχῆς μας. -

Δηλαδή καί πάλι θά πρέπει νά σκύψουμε κυρίως ἐπάνω στίς πλέον ἀνεπτυγμένες οἰκονομικά κοινωνίες, ἄν θέλουμε νά βροῦμε κατά τό παράδειγμα τοῦ Μάρξ, τήν πιό χαρακτηριστική ἀντίθεση τῆς ἐποχῆς μας.

Μέ ἄλλα λόγια, ὅπως γιά τόν Μάρξ, ἡ ἀποικιοκρατία δέν ἦταν παρά ἕνα σύμπτωμα τοῦ κεφαλαιοκρατικοῦ συστήματος, ὁπότε χτυπῶντας τό δεύτερο αὐτόματα ἀξαλήφεις τό πρῶτο, τό ἴδιο καί σήμερα ἡ ἐθνική-οἰκονομική ἐξάρτηση δέν εἶναι τίποτε ἄλλο παρά ἕνα σύμπτωμα τῆς καταναλωτικῆς κοινωνίας - τοῦ πλέον προχωρημένου σταδίου τῆς καπιταλιστικῆς κοινωνίας - ὁπότε χτυπῶντας καί λύνοντας τίς βασικές ἀντιθέσεις της, τότε χτυπᾶς καί ἐξαλήφεις αὐτόματα καί τό σύστημα τοῦ νέου τύπου ἀποικιοκρατίας, ὅπως ἐκφράζεται ἰδιαίτερα μέ τούς μηχανισμούς τοῦ ἀμερικάνικου ἰμπεριαλισμοῦ.

᾽Επομένως ἡ σωστή ἀνάλυση καί ἀναγνώριση τῆς κρίσιμης περιοχῆς, δηλαδή τῆς κοινωνίας τῆς καταναλώσεως, ἀποτελεῖ τό κλειδί γιά τή λύση τοῦ προβλήματος ειδωμένου στό σύνολό του.

Π.Χ. ἡ ἀφομοίωση μεγάλων ἐργατικῶν μαζῶν ἀπό τό " Σύστημα " (βλέπε ΗΠΑ - Καναδάς - Εὐρώπη) ἀποτελεῖ ἕνα καινούργιο, σχεδόν ἀπρόβλεπτο, στοιχεῖο, πού μᾶς ὑποχρεώνει νά ἀναλύσουμε ξανά τίς σχέσεις ἐργασίας - κεφαλαίου, προκειμένου νά δοῦμε σέ ποιά περιοχή πραγματοποιεῖται ἡ βασική ἀντίθεση.

᾽Εδῶ καί 50 χρόνια, δέν ὑπάρχει καμμιά ἀμφιβολία, ἡ ἀντίθεση αὐτή εἶχε χαρακτῆρα οἰκονομικό. Σήμερα βλέπουμε τά συνδικάτα νά ἱκανοποιοῦν σέ μεγάλο βαθμό αὐτά τά αἰτήματα . Βλέπουμε ἐπίσης Συνδικάτα πού τείνουν νά χάσουν τόν πολιτικό τους χαρακτῆρα, ἄν δέν τόν ἔχουν ἤδη χάσει. Εἴτε Συνδικάτα πού συνεργάζονται μιά χαρά μέ τό

" Σύστημα - ἄν δέν τό στηρίζουν (βλέπε ΗΠΑ).

'Επομένως ἡ ἀδυναμία τῶν σύγχρονων Κ.Κ. νά ἐκφράσουν τά πραγματικά αἰτήματα καί οὐσιαστικές διεκδικήσεις τῆς σύγχρονης ἐργατικῆς τάξης, μέσα στίς προηγμένες καπιταλιστικές χῶρες, ὀφείλεται κατά τή γνώμη μου στό γεγονός ὅτι τά αἰτήματα αὐτά προχώρησαν. Δέν εἶναι πλέον μόνο οἰκονομικά. Συνδέονται ὁλοένα καί πιό πολύ μέ τό κύριο αἴτημα τῆς ἐποχῆς μας, δηλαδή τό δικαίωμα τῆς ἐλεύθερης ἔκφρασης πού μόνο ἡ οὐσιαστική ἀνύψωση τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου στό ἐπίπεδο τῆς εὐθύνης - πού εἶναι μονάχα ἡ σοσιαλιστική ὀργάνωση τῆς κοινωνίας - μπορεῖ νά ἐξασφαλίσει.

'Επομένως τά Κ.Κ. ἔχοντας καθυστερήσει τήν ἀνάλυση κατά μία εποχή (ἐξ οὗ καί ἡ ἀπουσία ὁποιασδήποτε ἐπίσημης θεωρίας γύρω ἀπό τά προβλήματα πολιτισμοῦ) δέν μπόρεσαν ἀκόμα νά ἀνακαλύψουν τό βασικότερο αἴτημα τῶν ἐργαζομένων, δηλαδή τήν οὐσιαστική τους συμμετοχή στά κέντρα ἀποφάσεων - ἀπό τό εργοστάσιο καί τό πανεπιστήμιο ἕως τό Κράτος καί τή διακυβέρνηση τῆς χώρας.

Δέν φτάνει ὅμως νά τό ἀνακαλύψουν πρέπει καί νά πείσουν.

Πῶς ὅμως νά πείσουν τούς ἐργαζομένους τῶν καπιταλιστικῶν χωρῶν γιά τήν ὀρθότητα τῆς πορείας, ὅταν στό τέρμα τοῦ δρόμου, ὑπάρχει ἡ ἐμπειρία μισοῦ αἰῶνα " ἐφαρμοσμένου σοσιαλισμοῦ " μέ κύριο χαρακτηριστικό τή διαίρεση καί πάλι τῆς κοινωνίας, οἱ ἀποφασίζοντες καί ἐκτελοῦντες;

Μέ ἄλλα λόγια τήν ἀδυναμία τῶν ἐργαζομένων μαζῶν νά μεταβληθοῦν σέ ἕνα διηνεκές <u>κίνημα</u>, συνεχῶς ἀνανεούμενο καί μεταβαλλόμενο, μέσα στό ὁποῖο κάθε πολίτης νά μπορεῖ νά ἀναπτύσσει στό σύνολο της, ὡς τίς πλέον ἀκραῖες της δυνατότητες, τήν προσωπικότητά του.

'Επομένως ἡ ἀδυναμία τῶν Κ.Κ. μέσα στίς ἀνεπτυγμένες καπιταλιστικές χῶρες νά ἐκφράσουν στήν πληρότητα του τό συνεχῶς ἀνανεούμενο <u>νέο</u>, ἐξηγεῖται ἀφ' ἑνός μέν ἀπό τό γεγονός ὅτι ἡ βασική τους ἀνάλυση ξεκινᾶ ἀπό κριτήρια μιᾶς παρωχημένης ἐποχῆς, ὅπου ἡ ἀντίθεση ἐργασία-κεφάλαιο εἶχε σχεδόν ἀποκλειστικά οἰκονομικό χαρακτῆρα.

'Αφ' ἑτέρου δέ ἀπό τήν μισοαποτυχία τοῦ ἱστορικοῦ πειράματος, λόγω τῆς ἐπικράτησης στήν ἀρχή τοῦ σταλινισμοῦ καί ἐν συνεχεία

" Σύστημα - άν δέν τό στηρίζουν (βλέπε ΗΠΑ).

Έπομένως ή άδυναμία τών σύγχρονων Κ.Κ. νά έκφράσουν τά πραγματικά αίτήματα καί ούσιαστικές διεκδικήσεις τής σύγχρονης έργατικής τάξης, μέσα στίς προηγμένες καπιταλιστικές χώρες, όφείλεται κατά τή γνώμη μου στό γεγονός ότι τά αίτήματα αύτά προχώρησαν. Δέν είναι πλέον μόνο οίκονομικά. Συνδέονται όλοένα καί πιό πολύ μέ τό κύριο αίτημα τής έποχής μας, δηλαδή τό δικαίωμα τής έλεύθερης έκφρασης πού μόνο ή ούσιαστική άνύψωση τού κοινωνικού συνόλου στό έπίπεδο τής εύθύνης - πού είναι μονάχα ή σοσιαλιστική όργάνωση τής κοινωνίας - μπορεί νά έξασφαλίσει.

Έπομένως τά Κ.Κ. έχοντας καθυστερήσει τήν άνάλυση κατά μία εποχή (έξ ού καί ή άπουσία όποιασδήποτε έπίσημης θεωρίας γύρω άπό τά προβλήματα πολιτισμού) δέν μπόρεσαν άκόμα νά άνακαλύψουν τό βασικότερο αίτημα τών έργαζομένων, δηλαδή τήν ούσιαστική τους συμμετοχή στά κέντρα άποφάσεων - άπό τό έργοστάσιο καί τό πανεπιστήμιο έως τό Κράτος καί τή διακυβέρνηση τής χώρας.

Δέν φτάνει όμως νά τό άνακαλύψουν πρέπει καί νά πείσουν.

Πώς όμως νά πείσουν τούς έργαζομένους τών καπιταλιστικών χωρών γιά τήν όρθότητα τής πορείας, όταν στό τέρμα τού δρόμου, ύπάρχει ή έμπειρία μισού αίώνα " έφαρμοσμένου σοσιαλισμού " μέ κύριο χαρακτηριστικό τή διαίρεση καί πάλι τής κοινωνίας, οί άποφασίζοντες καί έκτελούντες;

Μέ άλλα λόγια τήν άδυναμία τών έργαζομένων μαζών νά μεταβληθούν σέ ένα διηνεκές <u>κίνημα</u>, συνεχώς άνανεούμενο καί μεταβαλλόμενο, μέσα στό όποίο κάθε πολίτης νά μπορεί νά άναπτύσσει στό σύνολό της, ώς τίς πλέον άκραίες της δυνατότητες, τήν προσωπικότητά του.

Έπομένως ή άδυναμία τών Κ.Κ. μέσα στις άνεπτυγμένες καπιταλιστικές χώρες νά έκφράσουν στήν πληρότητά του τό συνεχώς άνανεούμενο <u>νέο</u>, έξηγείται άφ' ένός μέν άπό τό γεγονός ότι ή βασική τους άνάλυση ξεκινά άπό κριτήρια μιάς παρωχημένης έποχής, όπου ή άντίθεση έργασία-κεφάλαιο είχε σχεδόν άποκλειστικά οίκονομικό χαρακτήρα.

Άφ' έτέρου δέ άπό τήν μισοαποτυχία τού ίστορικού πειράματος, λόγω τής έπικράτησης στήν άρχή τού σταλινισμού καί έν συνεχεία

τοῦ δογματικοῦ γραφειοκρατισμοῦ, στίς ἀνατολικές χῶρες.

Στήν πραγματικότητα ὁ νέος χαρακτῆρας τῆς ἀντίθεσης πού προβάλλει ὁλοένα καί πιό ἀνάγλυφα μέσα στήν Εὐρώπη (καί στίς ἄλλες καπιταλιστικές χῶρες) δημιουργεῖ νέες δυνάμεις (τό περίφημο ἱστορικό μπλόκ) φορτισμένες μέ τό αἴτημα τῆς βασικῆς ἀλλαγῆς.

Δυνάμεις πού δέν μποροῦν πλέον νά ἐκφράσουν οὔτε στήν ὁλότητα τους, οὔτε προπαντός στή νέα ποιότητα μέ τήν ὁποία εἶναι φορτισμένες, τά πατροπαράδοτα Κομ. Κόμματα.

Εἶναι ἴσως γιατί τά Κόμματα αὐτά δημιουργήθηκαν ἐπάνω σέ μιά ἄλλη, ἱστορικά ξεπερασμένη, σχέση - ἀντίθεση καί στό μεταξύ δέν εἶχαν τήν εὐκαιρία νά προσαρμοστοῦν στίς νέες συνθῆκες, γιατί ἦταν καί εἶναι στενά συνδεδεμένα μέ τη Σοβιετική Ἕνωση, πού μέ τή σειρά της πέρασε ἀπό τή μεγάλη δοκιμασία τῆς " ἐποχῆς τῆς προσωπολατρείας ", δηλαδή τῶν σοβαρῶν παραβιάσεων τῶν σοσιαλιστικῶν ἀρχῶν, πού τελικά ἐπέβαλλαν τήν κυριαρχία τοῦ δογματικοῦ γραφειοκρατισμοῦ, μέ ὅλες τίς σοβαρές ἐπιπτώσεις στόν τομέα τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας, τῶν Σοβιέτ τῆς οἰκονομίας, τῆς Τέχνης καί γενικά τῆς ὁμαλῆς λειτουργίας μέσα στό ἴδιο τό παγκόσμιο κομμουνιστικό κίνημα, πού τελικά διασπάστηκε, καί μάλιστα στή πιό κρίσιμη στιγμή τῆς σύγκρουσης μέ τόν πάνοπλο καί ἐπιθετικό ἀμερικανικό ἰμπεριαλισμό.

Ὅπως ἐξηγήσαμε καί ἄλλοτε (ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΗ Μάρτης 1972) αὐτή ἡ στενή σύνδεση τῶν Κ. Κ. Σ. Ε δέν εἶχε σάν μοναδική συνέπεια τήν ἀρνητική φόρτωση (συνέπεια τοῦ σταλινισμοῦ). Ἐπί πλέον τά συνέδεσε ὀργανικά μέ τούς μηχανισμούς μιᾶς νέας παγκόσμιας πολιτικῆς, πού διαμορφώνεται μέ βάση τή δημιουργία τοῦ σοσιαλιστικοῦ στρατόπεδου, σάν μιᾶς καινούργιας διεθνοῦς πραγματικότητας, καί τήν ἀνύψωση τῆς ἰδιας τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης σέ κύρια ἀνταγωνιστική δύναμη σέ σχέση μέ τίς ΗΠΑ.

Μιά καινούργια παγκόσμια ἰσορροπία δημιουργεῖται, πού ὕστερα ἀπό σκαμπανεβάσματα, ὁδηγεῖ καθαρά πρός μιά ὁλοένα πιό πλατειά συνεργασία ἀνάμεσα στά κύρια στρατόπεδα, πού τό καθένα γιά τούς δικούς του λόγους, επιδιώκει τήν παγοποίηση τῆς παρούσας κατάστασης - σέ διεθνές ἐπίπεδο -

τοῦ δογματικοῦ γραφειοκρατισμοῦ, στίς ἀνατολικές χῶρες.

Στήν πραγματικότητα ὁ νέος χαρακτῆρας τῆς ἀντίθεσης πού προβάλλει ὁλοένα καί πιό ἀνάγλυφα μέσα στήν Εὐρώπη (καί στίς ἄλλες καπιταλιστικές χῶρες) δημιουργεῖ νέες δυνάμεις (τό περίφημο ἱστορικό μπλόκ) φορτισμένες μέ τό αἴτημα τῆς βασικῆς ἀλλαγῆς.

Δυνάμεις πού δέν μποροῦν πλέον νά ἐκφράσουν οὔτε στήν ὁλότητα τους, οὔτε προπαντός στή νέα ποιότητα μέ τήν ὁποία εἶναι φορτισμένες, τά πατροπαράδοτα Κομ. Κόμματα.

Εἶναι ἴσως γιατί τά Κόμματα αὐτά δημιουργήθηκαν ἐπάνω σέ μιά ἄλλη, ἱστορικά ξεπερασμένη, σχέση - ἀντίθεση καί στό μεταξύ δέν εἶχαν τήν εὐκαιρία νά προσαρμοστοῦν στίς νέες συνθῆκες, γιατί ἦταν καί εἶναι στενά συνδεδεμένα μέ τη Σοβιετική Ἕνωση, πού μέ τή σειρά της πέρασε ἀπό τή μεγάλη δοκιμασία τῆς " ἐποχῆς τῆς προσωπολατρείας ", δηλαδή τῶν σοβαρῶν παραβιάσεων τῶν σοσιαλιστικῶν ἀρχῶν, πού τελικά ἐπέβαλλαν τήν κυριαρχία τοῦ δογματικοῦ γραφειοκρατισμοῦ, μέ ὅλες τίς σοβαρές ἐπιπτώσεις στόν τομέα τῆς λαϊκῆς δημοκρατίας, τῶν Σοβιέτ τῆς οἰκονομίας, τῆς Τέχνης καί γενικά τῆς ὁμαλῆς λειτουργίας μέσα στό ἴδιο τό παγκόσμιο κομμουνιστικό κίνημα, πού τελικά διασπάστηκε, καί μάλιστα στή πιό κρίσιμη στιγμή τῆς σύγκρουσης μέ τόν πάνοπλο καί ἐπιθετικό ἀμερικανικό ἰμπεριαλισμό.

Ὅπως ἐξηγήσαμε καί ἄλλοτε (ΔΙΕΥΚΡΙΝΗΣΗ Μάρτης 1972) αὐτή ἡ στενή σύνδεση τῶν Κ. Κ. Σ. Ε δέν εἶχε σάν μοναδική συνέπεια τήν ἀρνητική φόρτωση (συνέπεια τοῦ σταλινισμοῦ). Ἐπί πλέον τά συνέδεσε ὀργανικά μέ τούς μηχανισμούς μιᾶς νέας παγκόσμιας πολιτικῆς, πού διαμορφώνεται μέ βάση τή δημιουργία τοῦ σοσιαλιστικοῦ στρατόπεδου, σάν μιᾶς καινούργιας διεθνοῦς πραγματικότητας, καί τήν ἀνύψωση τῆς ἴδιας τῆς Σοβιετικῆς Ἕνωσης σέ κύρια ἀνταγωνιστική δύναμη σέ σχέση μέ τίς ΗΠΑ.

Μιά καινούργια παγκόσμια ἰσορροπία δημιουργεῖται, πού ὕστερα ἀπό σκαμπανεβάσματα, ὁδηγεῖ καθαρά πρός μιά ὁλοένα πιό πλατειά συνεργασία ἀνάμεσα στά κύρια στρατόπεδα, πού τό καθένα γιά τούς δικούς του λόγους, επιδιώκει τήν παγοποίηση τῆς παρούσας κατάστασης - σέ διεθνές ἐπίπεδο -

Ποιό καί πόσο είναι τό τίμημα πού καλοῦνται νά πληρώσουν τά διάφορα Κ.Κ. στόν βωμό αὐτῆς τῆς πολιτικῆς;

Ὅπως βλέπουμε οἱ πόρτες τῶν οἰκονομικῶν σχέσεων ἀνάμεσα στή Σοβιετική Ἕνωση καί στίς ΗΠΑ, καί τίς ΗΠΑ καί τή Λαϊκή Κίνα, ἀνοίγουν σιγά σιγά. Αὔριο μεθαύριο οἱ εἰδικοί προβλέπουν συναλλαγές σέ φανταστικά ἐπίπεδα. Πῶς είναι λοιπόν δυνατόν νά συμβιβαστεῖ μιά τόσο στενή καί ουσιαστική συνεργασία μέ τά αιτήματα εκείνων τῶν λαῶν πού στενάζουν κάτω ἀπό τήν ἀνοικτή ἐπίθεση τοῦ ἀμερικανικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ, είτε ἐκείνων τῶν λαῶν πού ἀγωνιοῦν κάτω ἀπό τήν ὕπουλη ἐπίθεση τῶν ἀμερικανικῶν μονοπωλείων καί τῶν συμμάχων τους;

<u>Χωρίς ἄμεση καί βαθειά ἀλλαγή οἱ λαοί αὐτοί καί οἱ μάζες αὐτές είναι καταδικασμένες.</u>

Γιαύτό είναι ἀνάγκη νά δημιουργηθοῦν καινούργιοι πολιτικοί φορεῖς πού θά ἐκφράσουν αὐτό τό σημερινό αἴτημα τῆς ἀλλαγῆς. Προϋπόθεση γι αὐτό ἀποτελεῖ ἡ πλήρης ἀνεξαρτοποίηση τῶν δυνάμεων αὐτῶν ἀπό κέντρα φορτισμένα μέ τεράστιες κρατικές εὐθύνες καί ἑπομένως δριστικά καί τελεσίδικα ἀντεπαναστατικά.

Είναι καιρός ἄλλωστε νά λήξει ἡ μυθολογία τῶν δῆθεν ἐπαναστατικῶν δυνάμεων.

Ἡ ἱστορία μᾶς διδάσκει ὅτι τό φαινόμενο τῆς ἐπανάστασης ἔχει καθρισμένη ἐξέλιξη - διαδικασία - ὅρια καί θά ἦταν ἴσως πιό σωστό νά δοῦμε ὅτι ἡ ἐπανάσταση ἀποτελεῖ περισσότερο τό τέρμα (τήν κορύφωση) παρά τήν ἀρχή, μιᾶς ἐπαναστατικῆς διαδικασίας.

Αὐτό ἀκριβῶς συνέβη μέ τή Γαλλική Ἐπανάσταση. Αὐτό συνέβη καί μέ τήν Ὀκτωβριανή Ἐπανάσταση.

Καί στίς δύο προηγήθηκε βαθειά ἰδεολογική - φιλοσοφική - πνευματική - καλλιτεχνική - πολιτική καί ὀργανωτική ζύμωση. Μιά προεπαναστατική περίοδος πού διάρκεσε δεκάδες χρόνια.

Καί στίς δύο ἀκολούθησαν φαινόμενα <u>ἀντιδραστικά</u> : Βοναπαρτισμός στήν πρώτη, σταλινισμός στή δεύτερη.

Ἀπό τήν πρώτη δημιουργήθηκε μιά καινούργια παγκόσμια δύναμη, πού ἀφοῦ ἐκμεταλλεύτηκε ἔντεχνα τά ἐπαναστατικά συνθήματα τοῦ 1789, κατέληξε σέ αὐτοκρατορία. Καί ἔτσι κάθισε στό ἴδιο τραπέζι μέ τίς ὑπόλοιπες μεγάλες δυνάμεις τῆς ἐποχῆς. Ἔτσι μπήκανε

4/73

Η ΔΗΛΩΣΗ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗ ΚΑΙ Η ΠΑΛΗ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑΣ

Δήλωση τοῦ Μίκη Θεοδωράκη

Μέ τήν τελευταία του πρωτοβουλία ὁ κος Καραμανλής ἀναλαμβάνει τεραστίαν ἱστορικήν εὐθύνην. Θέλουμε νά πιστέψουμε ὅτι ἡ πράξη αὐτή σημαίνει, κατάρχήν γιά τόν ἴδιον, τήν ἔναρξιν ἑνός ἐνεργοῦ, ἀποφασιστικοῦ καί ἀνενδότου ἀγῶνος κατά τῆς Δικτατορίας πού δέν θά λήξει παρά μέ τήν πτώση της.

Στό σημεῖο αὐτό νομίζω ὅτι δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει σήμερα ἕλληνας πατριώτης πού νά μήν ἐνταχθεῖ στό πλευρό του, παραμερίζοντας κάθε ἰδεολογική διαφορά.

'Εντασσόμεθα μαζύ του διότι πλήν τῶν γνωστῶν ἐσωελληνικῶν σχέσεων πού τόν καθιστοῦν ἰθύνουσα πολιτική προσωπικότητα, εἶναι καί ἡ διεθνής συγκυρία πού τόν ἐπιβάλει ὡς τόν μοναδικό ἕλληνα πολιτικό πού αὐτή τήν στιγμή μπορεῖ νά ἀναλάβει αὐτή τήν ἱστορική ἀποστολή μέ μεγάλες πιθανότητες νίκης.

'Επίσης θέλουμε νά πιστεύουμε ὅτι ὁ κος Καραμανλής εἶναι ἐν γνώσει τῆς μεγάλης αἰσιοδοξίας πού προκάλεσε ἡ χειρονομία του μέσα στίς πλατυές μάζες τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ (καθώς καί τόν ἀντίστοιχο πανικό μέσα στίς τάξεις τῆς Δικτατορίας) ὥστε νά κατανοεῖ ὅτι κάθε δισταγμός, καθυστέρηση, εἴτε ταλάντευση ἀπό τόν δρόμο πού ὁ ἴδιος χάραξε, θά ἀποτελέσει δεινόν πλῆγμα γιά τόν μαρτυρικό μας λαό.

xxxxxxxxxxxxxxxxxx

Ποιά εἶναι ἡ σημασία αὐτῆς τῆς νέας πρωτοβουλίας τοῦ κ. Καραμανλῆ, καί ποιά θέση πρέπει νά πάρουμε ἐμεῖς ἀπέναντί της;

Ἕξη χρόνια πέρασαν ἀπό τήν ἐπιβολή τοῦ Δικτατορικοῦ Καθεστῶτος στή χώρα μας. Σήμερα ὕστερα ἀπό 6 χρόνια ἀγώνων, θυσιῶν, ἀπογοητεύσεων καί ἐλπίδων, βλέπουμε μπροστά μας δύο δυνατές προοπτικές.

'Η μία εἶναι ἡ διαιώνηση γιά ἄγνωστο ἀκόμα χρόνο, τῆς Δικτατορίας. 'Η ἄλλη εἶναι ἡ ἔξοδος ἀπό τό ἀδιέξοδο μέ βάση τίς δηλώσεις τοῦ Κωνσταντίνου Καραμανλῆ.

Η ΔΗΛΩΣΗ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗ ΚΑΙ Η ΠΑΛΗ
ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑΣ

<u>Δήλωση τοῦ Νίκη Θεοδωράκη</u>

Μέ τήν τέλευταία του πρωτοβουλία ὁ κος Καραμανλής ἀναλαμβάνει τεραστίαν ἱστορικήν εὐθύνην. Θέλουμε νά πιστέψουμε ὅτι ἡ πράξη αὐτή σημαίνει, κατάρχήν γιά τόν ἴδιον, τήν ἔναρξιν ἑνός ἐνεργοῦ, ἀποφασιστικοῦ καί ἀνενδότου ἀγῶνος κατά τῆς Δικτατορίας πού δέν θά λήξει παρά μέ τήν πτώση της.

Στό σημεῖο αὐτό νομίζω ὅτι δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει σήμερα Ἕλληνας πατριώτης πού νά μήν ἐνταχθεῖ στό πλευρό του, παραμερίζοντας κάθε ἰδεολογική διαφορά.

Ἐνταασόμεθα μαζύ του διότι πέρ' τῶν γνωστῶν ἐσωελληνικῶν σχέσεων πού τόν καθιστοῦν ἰσόνομα πολιτική προσωπικότητα, εἶναι καί ἡ διεθνής Φυχηκρία πού τόν ἐπιβάλει ὡς τόν μοναδικό Ἕλληνα πολιτικό πού αὐτή τήν στιγμή μπορεῖ νά ἀναλάβει αὐτή τήν ἱστορική ἀποστολή μέ μεγάλες πιθανότητες νίκης.

Ἐπίσης θέλουμε νά πιστεύουμε ὅτι ὁ κος Καραμανλής εἶναι ἐν γνώσει τῆς μεγάλης αἰσιοδοξίας πού προκάλεσε ἡ χειρονομία του μέσα στίς πλατειές μάζες τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ (καθώς καί τόν ἀντίστοιχο πανικό μέσα στίς τάξεις τῆς Δικτατορίας) ὥστε νά κατανοεῖ ὅτι κάθε δισταγμός, καθυστέρηση, εἴτε ταλάντευση ἀπό τόν δρόμο πού ὁ ἴδιος χάραξε, θά ἀποτελέσει δεινόν πλῆγμα γιά τόν μαρτυρικό μας λαό.

XXXXXXXXXXXXXXXXXX

Ποιά εἶναι ἡ σημασία αὐτῆς τῆς νέας πρωτοβουλίας τοῦ κ. Καραμανλῆ, καί ποιά θέση πρέπει νά πάρουμε ἐμεῖς ἀπέναντί της;

Ἕξη χρόνια πέρασαν ἀπό τήν ἐπιβολή τοῦ Δικτατορικοῦ Καθεστῶτος στή χώρα μας. Σήμερα ὕστερα ἀπό 6 χρόνια ἀγώνων, θυσιῶν, ἀπογοητεύσεων καί ἐλπίδων, βλέπουμε μπροστά μας δύο δυνατές προοπτικές.

Ἡ μία εἶναι ἡ διαιώνιση γιά ἄγνωστο ἀκόμα χρόνο, τῆς Δικτατορίας. Ἡ ἄλλη εἶναι ἡ ἔξοδος ἀπό τό ἀδιέξοδο μέ βάση τίς δηλώσεις τοῦ Κωνσταντίνου Καραμανλῆ.

'Η τρίτη προοπτική δηλαδή ἡ συσπείρωση τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ γύρω ἀπό τήν πολιτική τῆς δυναμικῆς καί σέ τελευταία φάση ἔνοπλης ἀναμέτρησης μέ τή χούντα ἀποδείχθηκε, τοὐλάχιστον ἕως αὐτή τή στιγμή, μή ρεαλιστική.

'Επομένως στό ἐρώτημα ποῦ θά πρέπει ὅλοι μας νά ἀπαντήσουμε μέ σαφήνεια εἶναι μονάχα ἕνα :

- Καραμανλῆς ἤ Παπαδόπουλος.

'Εάν ὁ ὁποιοσδήποτε ἀποφύγει νά πάρει θέση ὑπεύθυνη ἀπέναντι στό ἐρώτημα αὐτό - εἴτε ἰσχυριστεῖ ὅτι ὑπάρχει καί ἄλλη λύση χωρίς ὅμως καί νά τήν ὑποδεικνύει - τότε κατά τή γνώμη μου τάσσεται ἐξ ἀντικειμένου ὑπέρ τῆς διαιωνίσεως τοῦ παρόντος καθεστῶτος. "Αρα τάσσεται εἴτε τό θέλει εἴτε ὄχι, εἴτε τό ὁμολογεῖ εἴτε ὄχι, μέ τό πλευρό τοῦ Παπαδόπουλου.

'Η παρέμβαση Καραμανλῆ εἶναι δυνατόν νά βοηθήσει ἀποφασιστικά πρός πολλές κατευθύνσεις:

<u>Πρῶτον</u>.Νά ἐντείνει καί νά ὀξύνει τήν κρίση στό ἐσωτερικό τῆς Δικτατορίας. "Οπως εἶναι γνωστό ἡ οἰκονομική κατάσταση καί κυρίως τό κίνημα τῶν φοιτητῶν δημιούργησε τά πρῶτα συμπτώματα σοβαρῆς κρίσης στίς γραμμές τοῦ στρατιωτικοῦ καθεστῶτος καί τῶν συμμάχων του. 'Η ἐπίθεση Καραμανλῆ θά διευρύνει καί θά ὀξύνει τήν κρίση αὐτή. Θά διαιρέσει τήν χούντα. Θά ἀπομονώσει τούς σκληρούς. Θά πανικοβάλει τούς τυχοδιώκτας καί τούς δειλούς καί θά ὁδηγήσει τόν Παπαδόπουλο σέ λάθη ποῦ θά ἐπισπεύσουν τήν πτώση του. "Οσο μεγαλύτερη θά εἶναι ἡ συσπείρωση τῶν λαϊκῶν στρωμάτων καί τῶν ὑπευθύνων κοινωνικῶν παραγόντων γύρω ἀπό τήν λύση Καραμανλῆ τόσο περισσότερο θά ὀξύνεται ἡ κρίση στό ἐσωτερικό τοῦ καθεστῶτος.

<u>Δεύτερον</u>. "Εως σήμερα ὅλες οἱ ἀντιδικτατορικές τάσεις - ἐκδηλώσεις καί κινήσεις παραμένουν ἀσυντόνιστες. Δημιουργοῦνται αὐθόρμητα, χτυπιοῦνται ἀλόπητα καί ὑποχωροῦν εἴτε χάνονται. Δηλαδή δέν ἐντάσσονται σέ μιά ἑνιαία πορεία. Εἶναι ρυάκια ποῦ δέν κατευθύνονται πρός μιά κοινή κοίτη ὥστε νά σχηματισθεῖ κάποτε ὁ ἀναγκαῖος χείμαρρος ποῦ θά σαρώσει τήν Δικτατορία. Πιστεύω ὅτι ὁ ἄξονας Καραμανλῆς - 'Εκλογές - Δημοκρατία, εἶναι δυνατόν, σ'αὐτή τή φάση νά συσπειρώσει γύρω του σέ ἐπίπεδο πανελλαδικό ὅλες ἀνεξαιρέτως τίς σημερινές καί αὐ-

ριανές κινητοποιήσεις τοῦ 'Ελληνικοῦ λαοῦ τόσο γύρω ἀπό τά μερικά - ειδικά προβλήματα του ὅσο τελικά γύρω ἀπό τό μέγα ἐθνικό πρόβλημα τῆς 'Ελευθερίας.

Τρίτον. Τό Πανελλαδικό - παλλαϊκό σύνθημα Καραμανλής - 'Εκλογές - Δημοκρατία θά βοηθήσει ὥστε νά ἐκδηλωθεῖ εὐκολώτερον ἡ ἀγανάκτηση ποὐ νοιώθει ἡ συντριπτική πλειοψηφεία τοῦ ἐλληνικοῦ λαοῦ κατά τῆς Δικτατορίας. Γιατί προσφέρει σημαία καί ἀσπίδα. Δηλαδή προσφέρει τήν δυνατότητα γιά μιά πανεθνική - παλλαϊκή ἔνταξη γύρω ἀπό ἕνα κοινό στόχο - ἐλεύθερες ἐκλογές - μέ κοινή πορεία καί κοινό ἡγέτη. Μονάχα ἡ αἴσθηση ὅτι ἀνήκουν σέ μιάν ἑνιαία πανεθνική - παλλαϊκή στρατιά μέ τεράστια ἔκταση καί δύναμη καί ἐπομένως μέ τήν προοπτική τῆς ἐπιτυχίας, μπορεῖ νά προσφέρει στίς μάζες τό ἀναγκαῖο minimum ὅριο σιγουριᾶς στήν ἀντιμετώπιση ἑνός ἀντιπάλου πού διαθέτει τή γνωστή κτηνώδη δύναμη κρούσης. Μέ τό σύνθημα αὐτό εἶναι δυνατόν νά κινητοποιοῦνται ὁλοένα καί περισσότεροι ἕλληνες, μέ ὁλοένα περισσότερο θάρρος, θέληση καί πίστη γιά τήν τελική νίκη κατά τῆς Δικτατορίας. Τελικά καί γιά πρώτη φορά οἱ ἕλληνες θά πιστέψουν ὅτι εἶναι πραγματικά ἐφικτή ἡ πτώση τοῦ Παπαδόπουλου καί τό γεγονός αὐτό θά κινητοποιήσει κάποτε μέ τόν α ἤ μέ τόν β τρόπο ὅλους τούς ἕλληνες. Εἴδαμε ὅτι ὅταν σηκώθηκαν μερικές χιλιάδες φοιτητές στό κέντρο τῆς 'Αθήνας τό νῶθο οἰκοδόμημα τῶν βασανιστῶν ἄρχισε νά τρίζει. Φανταστεῖτε τί πρόκειται νά συμβεῖ ὅταν κινητοποιηθοῦν καί διαδηλώσουν τό φρόνημά τους μέ τήν ἴδια πίστη καί ὁρμή, ὅπως οἱ φοιτητές μας, ὅλοι οἱ ἕλληνες ἐργαζόμενοι, ὅλοι οἱ ἕλληνες πατριῶτες.

Προϋπόθεση γιά νά μπῶμε σ'αὐτή τήν ἀπελευθερωτική διαδικασία εἶναι ἡ ἔνταξη στή λύση Καραμανλή ὅλων τῶν ὑπεύθυνων κοινωνικῶν καί πολιτικῶν παραγόντων τῆς χώρας μας καθώς καί ἡ δημιουργία Λαϊκῶν 'Επιτροπῶν σέ ὅλους τούς χώρους καί τούς κλάδους τῆς ἐθνικῆς ζωῆς πού θἄχουν σάν σκοπό τήν κινητοποίηση τοῦ λαοῦ γύρω ἀπό τά προβλήματα του - πάντοτε ὅμως σέ σύνδεση μέ τό κύριο ἐθνικό πρόβλημα. Δηλαδή τήν πτώση τῆς Δικτατορίας καί, τήν εἴσοδο τῆς χώρας στή διαδικασία γιά ἐλεύθερες ἐκλογές. Ἄν καί ἐφ'ὅσον ἐπιτευχθοῦν οἱ παραπάνω προϋποθέσεις τότε μποροῦμε νά ποῦμε μέ πεποίθηση ὅτι εἰσερχόμεθα στήν τελευταία φάση τῆς ἐθνικῆς τραγωδίας δηλαδή στήν ἀρχή τοῦ τέλους τῆς Δικτατορίας.

Μένει τό ἐρώτημα : Τί πρόκειται νά γίνει μετά τήν ἐνδεχόμενη πτώση τοῦ Παπαδόπουλου; Ποιές ἐγγυήσεις μᾶς προσφέρει ἡ λύση Καραμανλή; Μ

Μερικοί ἰσχυρίζονται ὅτι ἡ λύση αὐτή θά μᾶς ὁδηγήσει ὄχι μόνον πρός μιάν ἀνάπηρη Δημοκρατία ἀλλά ἀκόμα στό ἴδιο κύκλωμα δηλαδή Καραμανλής - 'Ανένδοτος - Δικτατορία.

ὅμως εἶναι γνωστό ὅτι ἡ ἱστορία δέν γυρνᾶ πίσω. Καί ὅσοι διατείνονται ὅτι ἡ ἐθνική τραγωδία πού περνᾶ ὁ λαός μας δέν ἀρκεῖ αὐτή καί μόνη ὥστε νά ἀλλάξει ἀπό τά θεμέλεια της τήν πολιτική φυσιογνωμία τῆς χώρας, πρέπει νά εἶναι εἴτε πολύ ἀφελεῖς εἴτε πολύ πονηροί.

Ὅμως ποιά ἐγγύση μπορεῖ νά ὑπάρξει γιά τό μέλλον; Καμμιά ἄλλη ἐκτός ἀπό τήν ὡριμότητα, τήν εὐθυκρισία, τήν ἀγωνιστικότητα καί τόν πατριωτισμό τῶν ἴδιων τῶν ἑλλήνων. Μοναδική ἐγγύηση γιά τό μέλλον τῆς χώρας εἶναι μόνο ὁ ἴδιος ὁ ἑλληνικός λαός. Καί ὅπως πάντα τίς μελλοντικές ἐξελίξεις θά τίς κρίνει ὁ παράγων πού λέγεται συσχετισμός δυνάμεων. Αὐτό σημαίνει ὅτι κάθε φορά κερδίζει ὁ πιό δυνατός καί ὁ πιό ἱκανός. Ὅσοι ἰσχυρίζονται ὅτι εἶναι φίλοι τοῦ λαοῦ δέν ἔχουν παρά νά τόν βοηθήσουν ὥστε νά ἀποκτήσει τήν ἀναγκαία δύναμη καί ἱκανότητα ὥστε νά ἐπιβάλει κάποτε τήν κυρίαρχη θέλησή του. Σήμερα εἶναι βέβαιο ὅτι ἡ Δικτατορία πνίγοντας ὅλες τίς ἐλεύθερίες καί ποδοπατῶντας ὅλα τά δικαιώματα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ὄχι μόνο τόν ἀτιμάζει ἠθικά ἀλλά καί τόν ἀποδυναμώνει πολιτικά.

Πιστεύω ἀκράδαντα ὅτι ἡ λύση Καραμανλή θά μᾶς ἐπιτρέψει ὄχι μόνον νά ἀπαλλαγοῦμε ἀπό τήν ταφόπετρα τῆς Δικτατορίας, ἀλλά σέ συνέχεια θά μᾶς βοηθήσει νά μποῦμε σέ μιά ὁμαλή ἐθνική πορεία μέσα στήν ὁποία οἱ ἀληθινοί φίλοι τοῦ λαοῦ θά τόν βοηθήσουν ὥστε νά ὑπερασπίσει καλλίτερα τά συμφέροντά του νά διεκδικήσει τά δικαιώματά του καί νά κατακτήσει ὅλες τίς ἐλευθερίες ὥστε νά γίνει δυνατός καί ἱκανός πραγματικά κυρίαρχος μέσα στήν ἴδιά του τή χώρα.

Γιαύτό πιστεύω ὅτι ὅλα τά μέλη καί τά στελέχη τῆς ἑλληνικῆς 'Αριστερᾶς, πρέπει νά ἐνισχύσουν μέσα στό λαό, μαζύ μέ τό λαό τήν Κίνηση Καραμανλή, δίχως αὐτό νά σημαίνει ὅτι ἐγκαταλείπουν τό δικό

τους πρόγραμμα, τά δικά τους ίδανικά.

Σήμερα τό πρῶτο ίδανικό τῆς ἑλληνικῆς ἀριστερᾶς εἶναι τό σάρωμα τῆς Δικτατορίας. Αὔριο, κατά τήν μεταβατική περίοδο, θά εἶναι νά διαφυλαχθεῖ ή ὁμαλή πορεία πρός τήν Δημοκρατία.

Ὅμως προϋπόθεση γι'αὐτό εἶναι νά ὑπάρξει Κυβέρνηση 'Εθνικῆς 'Ενότητας μέ τή συμμετοχή ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν ίδεολογικῶν τάσεων καί νά ἐξασφαλιστοῦν ἀπολύτως ἐλεύθερες ἐκλογές μέ ἀναλογική ὥστε νά γνωρίσουμε χωρίς νοθεῖες καί παραμορφώσεις τήν ἀληθινή θέληση τοῦ 'Ελληνικοῦ λαοῦ.

Γιά ὅσους παλεύουν γιά μιάν ἀνανεωμένη καί δυνατή 'Αριστερά στή χώρα μας τό μέλλον δέν τούς φοβίζει. Γιατί γνωρίζουν ὅτι βαδίζουν χέρι μέ χέρι μέ τή ζωή, μέ τήν ἐποχή, μέ τήν πραγματικότητα καί μέ τό λαό. Γι'αὐτό ἔχουν ἐμπιστοσύνη στή δύναμη τους. Φτάνει νά τούς δοθεῖ ή δυνατότητα νά ἐπικοινωνήσουν ἐλεύθερα μέ τό λαό μας ὥστε νά ἐκθέσουν ἀνεμπόδιστα τίς σκέψεις, τίς ίδέες, τό πρόγραμμα τους. Τότε, γνωρίζουν, ὅτι ἐφ'ὅσον κινηθοῦν μέ σύνεση μέ εὐθύνη καί μέ ἀποφασιστηκότητα, ὄχι μόνον θά συμβάλουν ἀποφασιστικά στήν ἑδραίωση καί διεύρυνση τῆς Δημοκρατίας, ἀλλά καί θά μπορέσουν νά βάλουν γερά θεμέλια γιά τή δημιουργία τοῦ 'Αναγεννητικοῦ Κινήματος μέσα στίς γραμμές τῆς ἑλληνικῆς 'Αριστερᾶς, πού θά προσφέρει μιά μέρα τή δυνατότητα στόν ἑλληνικό λαό νά χτίσει ὁ ἴδιος, κατά τήν κυρίαρχη θέλησή του καί σύμφωνα μέ τίς δικές του ἀντιλήψεις τήν μεθαυριανή σοσιαλιστική 'Ελλάδα.

Παρίσι, Πάσχα 1973

2.

Να δακτυλογραφηθεί
ΕΠΕΙΓΟΝ

Αντίγραφον
α΄

[illegible]

[illegible]

EUBILON

[illegible]

-1-

Η ΔΗΛΩΣΗ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗ ΚΑΙ Η ΠΑΛΗ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑΣ

Δήλωση του Μίκη Θεοδωράκη

Με την τελευταία του ~~δήλωση~~ πρωτοβουλία ὁ κ. Καραμανλής αναλαμβάνει ~~[illegible]~~ τεραστίων ἱστορικῶν εὐθυνῶν. Θέλουμε νά πιστεύουμε ὅτι ἡ πράξη αὐτή σημαίνει, κατ' ἀρχήν γιά τό ἴδιο, τήν ἔναρξη ἑνός ἐνεργοῦ, ἀντιφασιστικοῦ καί ἀνένδοτου ἀγώνα κατά τῆς Δικτατορίας πού δέν θά λήξει παρά μέ τήν πτώση της.

Στό σημεῖο αὐτό νομίζω ὅτι δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει σήμερα Ἕλληνας πατριώτης πού νά μήν ἐνταχθεῖ στό πλευρό του, παραμερίζοντας κάθε ἰδεολογική διαφορά.

Ἐντασσόμεθα μαζί του ὅλοι. Πλήν τῶν γνωστῶν ἐσωελληνικῶν σχέσεων πού τόν καθιστοῦν ἰθύνουσα πολιτική προσωπικότητα, εἶναι καί ἡ διεθνής συγκυρία πού τόν ἐπιβάλλει ὡς τό μοναδικό ἕλληνα πολιτικό πού αὐτή τή στιγμή μπορεῖ νά ~~ἀντιπροσωπεύσει μέσα του τήν ἀντιστασιακή [illegible] τῆς κοινωνικῆς καί πολιτικῆς [illegible] τῆς χώρας, καθώς καί τό ἦθος τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ καί ἐπομένως νά~~ ὁδηγήσει αὐτή τήν ἱστορική ἀναστροφή σέ μεγάλη ἐθνική νίκη. ~~[illegible]~~

~~[illegible]~~

Ἐπίσης θέλουμε νά πιστεύουμε ὅτι ὁ κ. Καραμανλής εἶναι ἐν γνώσει τῆς μεγάλης δυσπιστίας πού προκάλεσε ἡ χειρονομία του μέσα σέ πλατειές μάζες τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ (καθώς καί τό ἀντίστοιχο πανικό μέσα στίς τάξεις τῆς Δικτατορίας) ὥστε νά κατανοεῖ ~~[illegible]~~ ὅτι κάθε δισταγμός, καθυστέρηση ἤ ταλάντευση ἀπό τόν δρόμο πού ὁ ἴδιος χάραξε ~~θά~~ θά ἀποτελέσει δεινό πλήγμα γιά τόν μαρτυρικό μας λαό.

*

Ποιά εἶναι ἡ σημασία αὐτή τῆς νέας πρωτοβουλίας τοῦ κ. Καραμανλῆ, καί ποιά θέση πρέπει νά ~~[illegible]~~ πάρουμε ἐμεῖς ἀπέναντί της;

2.

"Έξη χρόνια πέρασαν από την επιβολή του Δικτατορικού Καθεστώτος στη χώρα μας.
Σήμερα ύστερα από 6 χρόνια αγώνων, θυσιών, απογοητεύσεων και ελπίδων
βρίσκονται μπροστά μας δύο δυνατές προοπτικές.
Η μία είναι η διαιώνιση για άγνωστο ακόμα χρόνο, της Δικτατορίας.
Η άλλη είναι η έξοδος από το αδιέξοδο με βάση τις ~~[illegible]~~ δηλώσεις
του Κωνσταντίνου Καραμανλή.
Η τρίτη προοπτική δηλαδή η συνεργασία του ελληνικού λαού μέσα από την πολιτική
της δυναμικής και σε τελευταία φάση ένοπλης αναμέτρησης με τη Χούντα
αποδείχθηκε, τουλάχιστον έως αυτή τη στιγμή, μη ρεαλιστική.
Επομένως το ερώτημα που θα τεθεί σε όλους μας και να απαντήσουμε με
σαφήνεια είναι μονάχα ένα: ~~ΠΑΠΑ[illegible] ή ΚΑΡΑ[illegible]~~
— Καραμανλής ή Παπαδόπουλος.
Εάν ο δημοσιογράφος αποφεύγει να πάρει θέση ευθέως απέναντι στο
ερώτημα αυτό — είτε ~~[illegible]~~ ισχυρισθεί ότι υπάρχει και άλλη λύση
χωρίς όμως και να την υποδεικνύει — τότε κατά τη γνώμη μου
τάσσεται εκ' αντικειμένου υπέρ της διαιωνίσεως ~~[illegible]~~ του παρόντος
καθεστώτος. Άρα τάσσεται είτε το θέλει είτε όχι, είτε το ομολογεί
είτε όχι, με το μέρος του Παπαδόπουλου.
Η παρέμβαση Καραμανλή είναι δυνατόν να βοηθήσει αποφασιστικά
στις ~~[illegible]~~ τρεις κατευθύνσεις:
Πρώτον Να εντείνει και να οξύνει την κρίση στο εσωτερικό της
Δικτατορίας. Όπως είναι γνωστό η οικονομική κατάσταση, ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ και κυρίως το κίνημα των φοιτητών
δημιούργησαν τα πρώτα συμπτώματα σοβαρής κρίσης μέσα στις γραμμές
του στρατιωτικού καθεστώτος και των συμμάχων του. Η επέμβαση
Καραμανλή θα διευρύνει και θα οξύνει την κρίση αυτή.
Θα διασπάσει τη Χούντα. Θα απομονώσει τους σκληρούς. Θα
πανικοβάλλει τους ~~[illegible]~~ τυχοδιώκτες και τους δειλούς και

θά ὁδηγήσει τό Παπαδόπουλο σέ λάθη πού θά ἐπισπεύσουν τήν πτώση του. - Ὅσο μεγαλύτερη θά εἶναι ἡ συσπείρωση τῶν λαϊκῶν στρωμάτων καί τῶν ὑπεύθυνων κοινωνικῶν παραγόντων γύρω ἀπό τήν λύση Καραμανλῆ τόσο πλησιέστερα θά ὀξύνεται ἡ κρίση στό ἐσωτερικό τοῦ καθεστῶτος.

Δεύτερον Ἔχω σήμερα ὅλες τίς ἀντιδικτατορικές τάσεις - ἐκδηλώσεις καί κινήσεις ~~[illegible]~~ παραμένουν ἀσυντόνιστες. Δημιουργοῦνται αὐθόρμητα, χρησιμοποιοῦνται, ἀλλάζουν καί ὑποχωροῦν εἴτε χάνονται. Δηλαδή δέν ἐντάσσονται σέ μιά ἑνιαία πορεία. Εἶναι φυσικό πού δέν κατευθύνονται πρός μιά κοινή λύση ὥστε νά σχηματισθεῖ κάποτε ὁ ἀναγκαῖος χείμαρρος πού θά σαρώσει τήν Δικτατορία. Πιστεύω ὅτι ὁ στόχος Καραμανλῆ-Ἐκλογές - Δημοκρατία, εἶναι δυνατόν, ἐάν τεθεῖ σέ φάση νά συσπειρώσει γύρω του σέ εὐρύτατο πανελλαδικό ὅλες αὐτές ἐκδηλώσεις τῆς ἀγανάκτησης καί ἀνησυχίας κινητοποιήσεις τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ τόσο γύρω ἀπό τά μερικά - εἰδικά ~~τά~~ προβλήματά του ὅσο τελικά γύρω ἀπό τό ~~Ε~~ μεγάλο ἐθνικό πρόβλημα τῆς Ἐλευθερίας.

Τρίτον Τό πανελλαδικό-παλλαϊκό αἴτημα Καραμανλῆ - Ἐκλογές - Δημοκρατία θά βοηθήσει ὥστε νά ἐκδηλωθεῖ εὐκολότερα ἡ ἀγανάκτηση πού νοιώθει ἡ συντριπτική πλειοψηφία τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ κατά τῆς Δικτατορίας. Γιατί προσφέρει σημαία καί ἐλπίδα. Δηλαδή προσφέρει τήν δυνατότητα γιά μιάν πανεθνική - παλλαϊκή ἔνταξη γύρω ἀπό ἕνα κοινό στόχο - ἐλεύθερες ἐκλογές - μέ κοινή πορεία καί κοινό ἡγέτη. Μονάχα ἡ αἴσθηση ὅτι ἀνήκουν σέ μιάν ~~ἑνιαία~~ ἑνιαία πανεθνική - παλλαϊκή στρατιά, μέ τεράστια ἔκταση καί δύναμη, καί ἐπομένως μέ ἀνάλογες προοπτικές ἐπιτυχίας, μπορεί νά προσφέρει στή μάζα τό ἀναγκαῖο minimum ὅρων σιγουριᾶς στήν ἀντιμετώπιση ἑνός ἀντι-

-4-

[illegible] που διαθέτει η γνωστή κοινωνική δύναμη κρούσης. Μ' αυτό σύνθημα αυτό είναι δυνατό να κινητοποιηθούν ολοένα και περισσότεροι Έλληνες, με ολοένα περισσότερο θάρρος, θέρμη και πίστη για την τελική νίκη κατά της Δικτατορίας. Τελικά και για πρώτη φορά οι Έλληνες θα πιστέψουν ότι είναι πραγματικά έφτασε η ώρα του Παπαδόπουλου και το γεγονός αυτό θα κινητοποιήσει κάθε τι με τον ίδιο τρόπο όλους τους Έλληνες. Είδαμε ότι όταν σκοτώθηκαν μερικές χιλιάδες φοιτητές στο κέντρο της Αθήνας το πλήθος ολόκληρο που βασανιστών άρχισε να τρέμει. Φανταστείτε τι πρόκειται να συμβεί όταν κινητοποιηθούν και διαδηλώσουν το φρόνημά τους με την ίδια πίστη και ορμή, όπως οι φοιτητές μας, όλοι οι Έλληνες εργαζόμενοι, όλοι οι Έλληνες πατριώτες!

Προϋπόθεση για να πετύχει αυτή η αντιδικτατορική Παλλαϊκή είναι η ένταξη στη γραμμή Καραμανλή όλων των υπεύθυνων κοινωνικών και πολιτικών παραγόντων της χώρας μας καθώς και η δημιουργία Τοπικών Επιτροπών σε όλη τη χώρα και της Κρήτης της εθνικής ζωής [crossed out] που θα έχουν σαν σκοπό την κινητοποίηση του λαού γύρω από τα προβλήματά του – πάντοτε όμως σε σύνδεση με το κύριο εθνικό πρόβλημα. Δηλαδή την πτώση της Δικτατορίας και την [crossed out] Παλλαϊκής για Ελεύθερες Εκλογές. Αν και εφ' όσον επιτευχθούν οι παραπάνω προϋποθέσεις τότε μπορούμε να πούμε με πεποίθηση ότι εισερχόμεθα στην τελευταία φάση της Εθνικής Προσπάθειας δηλαδή στην αρχή του τέλους της Δικτατορίας.

[signature]
ΠΑΣΧΑ 1973
ΠΑΡΙΣΙ

Μένει τὸ ἐρώτημα: Τί πρόκειται νὰ γίνει μετὰ τὴν ἐνδεχόμενη πτώση τοῦ Παπαδόπουλου; Ποιές ἐγγυήσεις μᾶς προσφέρει ἡ λύση Καραμανλῆ; Πολιτικοὶ ἰσχυρίζονται ὅτι ἡ λύση αὐτὴ θὰ μᾶς ὁδηγήσει ὄχι μόνο πρὸς μιὰ ἀνόθευτη Δημοκρατία ἀλλὰ ἀκόμα στὸ ἴδιο κύκλωμα δηλαδή Καραμανλῆς - Ἀνεύθυνος - Δικτατορία.

Ὅμως εἶναι γνωστὸ ὅτι ἡ ἱστορία δὲν γυρίζει ποτὲ πίσω. Καὶ ὅσοι διατείνονται ὅτι ἡ ἐθνικὴ τραγωδία ποὺ περνᾶ ὁ τόπος μας δὲν ἀρκεῖ ~~ἐπαρκεῖ~~ αὐτὴ καὶ μόνη ὥστε νὰ ἀλλάξει ἀπὸ τὰ θεμέλια τὴ πολιτικὴ φυσιογνωμία τῆς χώρας, πρέπει νὰ εἶναι εἴτε πολὺ ἀφελεῖς εἴτε πολὺ πονηροί.

Ὅμως ποιά ἐγγύηση μπορεῖ νὰ ὑπάρξει γιὰ τὸ μέλλον; Καμμιά ἄλλη ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ὡριμότητα, τὴν εὐθυκρισία, τὴν ἀγωνιστικότητα καὶ τὸν πατριωτισμὸ τῶν ἰδίων τῶν Ἑλλήνων. Μοναδικὴ ἐγγύηση γιὰ τὸ μέλλον τῆς χώρας εἶναι μόνο ὁ ἴδιος ὁ ἑλληνικὸς λαός. Καὶ ὅπως πάντα τὶς μελλοντικὲς ἐξελίξεις θὰ τὶς κρίνει ὁ παράγων ποὺ λέγεται συσχετισμὸς δυνάμεων. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι κάθε φορὰ κερδίζει ὁ πιὸ δυνατὸς καὶ ὁ πιὸ ἱκανός. Ὅσοι ἰσχυρίζονται ὅτι εἶναι φίλοι τοῦ λαοῦ δὲν ἔχουν παρὰ νὰ τὸν βοηθήσουν ὥστε νὰ ἀποκτήσει τὴν ἀναγκαία δύναμη καὶ ἱκανότητα ὥστε νὰ ἐπιβάλει κάποτε τὴν κυριαρχικὴ θέλησή του. Σήμερα εἶναι βέβαιο ὅτι ἡ Δικτατορία πνίγοντας ὅλες τὶς ἐλευθερίες καὶ καταπατώντας ὅλα τὰ δικαιώματα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ὄχι μόνο τὸν ἀτίμασε ἐθνικὰ ἀλλὰ καὶ τὸν ἀποδυναμώνει πολιτικά.

Πιστεύω ἀκράδαντα ὅτι ἡ λύση Καραμανλῆ θὰ μᾶς ἐπιτρέψει ὄχι μόνο νὰ ἀπαλλαγοῦμε ἀπὸ τὴν ταφόπετρα τῆς Δικτατορίας ἀλλά στὴ συνέχεια θὰ μᾶς βοηθήσει νὰ μποῦμε σὲ μιὰ ὁμαλὴ ἐθνική

λογεία μέσα στην ὁποία οἱ γνήσιοι φίλοι τοῦ λαοῦ θά τόν βοηθή-
σουν ὥστε νά ὑπερασπίσει καλλίτερα τά συμφέροντά του ~~[illegible]~~
νά διευθύνει τά δικαιώματά του καί νά κατακτήσει ~~τή~~ ἐξε
τή ἐξουσία ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ ὥστε νά γίνει δυνατό καί ἱκανό πραγματικά
κυρίαρχο μέσα στήν ἴδια τού τή χώρα.

Γι' αὐτό πιστεύω ὅτι ὅλα τά μέλη καί τά στελέχη τῆς ἑλληνικῆς
Αριστερᾶς πρέπει νά ἐνισχύσουν μέσα στό λαό, μαζί μέ τό λαό
τό ~~[illegible]~~ Κίνημα Καραμανλῆ, δίχως αὐτό νά σημαίνει ὅτι
ἐγκαταλείπουν τό δικό τους πρόγραμμα, τά δικά τους ἰδανικά.
Σήμερα τό πρῶτο ἰδανικό τῆς ἑλληνικῆς Αριστερᾶς εἶναι τό ξεπέρασμα
τῆς Δικτατορίας. Αὔριο, κατά τήν μεταβατική περίοδο, θά εἶναι
νά παγιωθεῖ ~~[illegible]~~ ἡ ὁμαλή πορεία πρός τήν Δημοκρατία. ~~[illegible]~~
Βασική προϋπόθεση γι' αὐτό εἶναι νά ὑπάρξει Κυβέρνηση Ἐθνικῆς Ἑνότητος
μέ τήν συμμετοχή ὅλων ~~ἀντιθεμένων~~ ἀνεξαιρέτως τῶν ἰδεολογικῶν τάσεων. Καί
νά πραγματοποιηθοῦν ἀπόλυτα ἐλεύθερες Ἐκλογές ~~[illegible]~~
μέ ἀναλογική. ὥστε γνωρίσουμε χωρίς νοθεῖες καί παραμορφώσεις
τήν αὐθεντική θέληση τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Καί ὅσοι πιστεύουν σέ μιάν ἀνανεωμένη καί δυναμική Αριστερά
στή χώρα μας τό μέλλον δέν τούς φοβίζει. Γιατί γνωρίζουν ὅτι
βαδίζουν χέρι μέ χέρι μέ τήν ζωή, μέ τήν ἐποχή, μέ τήν πραγματικό-
τητα καί μέ τό λαό. ~~[illegible]~~. Γι' αὐτό ἔχουν ἐμπιστοσύνη στή δύναμή τους.
Φτάνει νά τούς δοθεῖ ἡ δυνατότητα νά ἐπικοινωνήσουν ἐλεύθερα μέ τόν
~~[illegible]~~ λαό μας, ~~[illegible]~~ ὥστε νά ἐκθέσουν ἐλεύθερα τίς σκέψεις,
τίς ἰδέες, τό πρόγραμμά τους. Τότε, γνωρίζουν, ὅτι ἐφ' ὅσον κινηθοῦν
μέ ~~[illegible]~~ σύνεση μέ εὐθύνη καί μέ ἀποφασιστικότητα, ὄχι μόνο
θά συμβάλουν ἀποφασιστικά στήν ἐδραίωση καί διεύρυνση τῆς

Δημοκρατίας, αλλά και θα μπορέσουν να βάζουν γερά θεμέλια για τη δημιουργία της Αναγεννημένης κουλτούρας ~~[illegible]~~ μέσα στη γραφή της Ελληνικής ~~Αρχιτεκτονικής~~, που θα προσφέρει μιά μέρα τα δυνατότερα στο ελληνικό φως και χτίσει ό [illegible], κατοικίαν κυριαρχεί δημιουργία του και σύμφωνα με τη δική του αυτο[illegible] στη μεταπολεμική συναισθηματική Ελλάδα.

Παρίσι Πάσχα 1973

MIKIS THEODORAKIS.

La "solution Caramanlis" et la Gauche Grecque.

Trois perspectives s'ouvrent à nous:

I. DICTATURE MILITAIRE pour de nombreuses années encore.

2. RENVERSEMENT DE LA DICTATURE basé sur les oppositions intérieures des divers dirigeants de la classe bourgeoise, et avec l'intervention du peuple en faveur du "moindre mal".

3. RENVERSEMENT DE LA DICTATURE basé sur le Front Populaire, qui attaquera la junte et balaiera également avec elle l'état bourgeois, en imposant le Pouvoir Populaire.

Il est évident que c'est encore un état bourgeois qui résultera de la deuxième solution, puisque ses protagonistes sont ceux-là même. Et ceci parce que notre mouvement populaire est désorganisé et substanciellement dépouillé d'opinion idéologique, politique et organisationnelle.

Cependant, le problème est pour nous de voir si la deuxième solution est intéressante aujourd'hui en général, et si, plus particulièrement, elle favorise ou non le développement du Front Populaire, c'est-à-dire de ce facteur qui apportera un jour le changement radical dans notre pays. Et nous devrons voir également si cette deuxième solution s'oppose à la troisième. Ou plutôt voir laquelle s'oppose le plus radicalement à celle-ci, de la deuxième

solution ou de la Dictature.Car notre dilemme est finalement celui-ci: "Dictature ou changement basé sur les dirigeants de la deuxième solution?"

Si nous avions à choisir entre les trois perspectives,quel est le progressiste qui hésiterait aujourd'hui à répondre "changement radical"?

_·_·_·_·_·_·_·_

Mais à partir du moment où cette perspective ne s'ouvre pas encore à nous,du moins dans un avenir immédiat,nous devrons alors répondre clairement à la question ci-dessus,et prendre position ouvertement,courageusement et avec responsabilité.

Nous croyons,nous,que l'ennemi N°I est en ce moment le gouvernement Papadopoulos,et que par conséquent tout mouvement, qui favorise sa chute,quel qu'il soit et d'où qu'il provienne, doit être encouragé.

_·_·_·_·_·_·_·_

L'intervention de Caramanlis,principal représentant de la deuxième solution,peut être substanciellement favorable,dans deux directions.

PREMIEREMENT: Au moment où la junte affronte pour la première fois des difficultés dans le domaine économique,la crise peut

devenir plus tendue et plus aigüe à l'intérieur du gouvernement militaire.Le mouvement étudiant,fermement soutenu par le Front de la Vie,s'est transformé en un mouvement dynamique et massif dont le rayonnement a dépassé les limites du milieu étudiant et s'est étendu,idéologiquement et politiquement,à tout le pays. C'est-à-dire que c'est devenu un mouvement-problème national.La junte,pour la première fois peut-être,a été prise de panique.Et en frappant les étudiants avec une brutalité inconnue jusqu'alors, elee a montré,plus que jamais,sa nature barbare.Ainsi,avec la crise économique d'un côté et le mouvement étudiant de l'autre,le gouvernement militaire est entré définitivement dans une période de crise. C'est justement pour cette raison que l' "attaque Caramanlis" peut étendre et aiguiser cette crise.C'est-à-dire diviser la junte et en isoler l'aile "dure",semer la panique chez les autres ainsi que chez les opportunistes mesquins,isoler Papadopoulos,et sa clique, et le conduire à des fautes graves qui accélèreront sa chute.Une présupposition à de tels faits serait que se regroupent absolument tous les éléments et dirigeants anti-dictatoriaux autour de ce qu'on appelle l' "attaque Caramanlis".

DEUXIEMEMENT:La crise économique,le mouvement étudiant,l'exaspération populaire et les luttes éventuelles des travailleurs,tous ces éléments négatifs pour la junte,souffrent d'une faiblesse fondamentale: celle de ne pas faire partie d'une marche commune générale. Ce sont des ruisseaux qui ne se dirigent pas vers un lit commun de façon à former un jour le torrent qui balaiera la dictature.

L'axe "Caramanlis_Elections" peut cependant,à cette phase, regrouper autour de lui,à un niveau panhellénique,toutes les

tendances et tous les mouvements anti-dictatoriaux sans exception, actuels et à venir.

-.-.-.-.-.-.-

Aujourd'hui ces manifestations et ces mouvements ne sont pas coordonnés. Ils sont souvent créés spontanément, frappés sans pitié, et reculent ou xxxxxxxxxx s'égarent. Dans de très nombreux cas les travailleurs, et les citoyens grecs en général, sont poussés par les mêmes choses et les mêmes faits, la situation et la crise, à descendre dans la rue. Mais ils manquent autant de "perspective-étendard" que de "bouclier" contre la barbarie du gouvernement. L' "étendard" et le "bouclier" ne sont qu'une seule et même chose: le regroupement de toute la nation autour d'un But commun, avec une Marche commune et un guide commun.

Le sentiment d'appartenir à une couche populaire "omninationale" de cette ampleur et de cette puissance, et par conséquent la perspective du succès, donnent aux masses le minimum de certitude nécessaire à l'affrontement d'unx adversaire qui dispose de la force brutale que l'on sait.

Avec le mot d'ordre "Caramanlis_Elections", on peut mobiliser de plus en plus de Grecs, de plus en plus dotés de courage et de la volonté de vaincre. Celui qui descendra dans la rue en criant "Caramanlis-Elections" a au moins une chance sur deux pour que le policier ou le gendarme que Papadopoulos lâchera contre lui soit caramanliste, tout comme Papadopoulos l'était d'ailleurs lui-même, jadis... Ce facteur est à mon avis d'une énorme importance psycho-

logique,et, en dernière analyse,politique.Car outre le fait important que <u>les Grecs penseront pour la première fois que la chute de Papadopoulos est possible</u>,il est certain qu'il mobilisera,d'une façon ou d'une autre,tous les Grecs.

~~Nous pouvons~~ Peut-on imaginer ce qui se passera lorsque se soulèveront simultanément les divers groupes et couches de la société,chacun revendiquant dans son milieu tous ses droits,quels qu'ils soient, par exemple ~~l'élévation~~ l'augmentation des salaires pour les ouvriers et les employés,la hausse des prix des produits pour les paysans,les libertés universitaires pour les étudiants,la liberté d'expression pour les intellectuels,la liberté de presse pour les journalistes; même si toutes ces mobilisations se rejoignent finalement autour du même axe,du même étendard,du même but,de la même marche: "Elections _Caramanlis"?

Quelques milliers d'étudiants se sont soulevés au centre d'Athènes,le fragile édifice des tortionnaires a commencé à craquer.Que se passera-t-il lorsque les autres couches de la société grecque se mobiliseront et manifesteront avec la même ardeur que les étudiants? Lorsque les maçons,les autres ouvriers,les ouvriers-employés,les paysans,les étudiants,les élèves et même les maîtresses de maison,défileront massivement dans les rues?

Personnellement je suis certain que <u>tous les Grecs</u> finiront par se mettre en mouvement;il suffit de leur donner l' "étendard-bouclier" du regroupement de toute la nation.Et je crois que l' "attaque Caramanlis" nous offre justement cette occasion

historique. Et, dans la mesure où l'ensemble des dirigeants sociaux et politiques responsables s'engagent dans cette marche, nous pouvons affirmer que nous entrons alors dans la dernière phase de notre tragédie nationale, c'est-à-dire le commencement de la fin de la dictature.

Une question demeure cependant: que se passera-t-il ensuite? Caramanlis n'est pas inconnu du peuple grec et il est naturel qu'il ait des amis fanatiques et des adversaires fanatiques. Il y a eu jadis dans notre pays ce qu'on appelle le "gouvernement Caramanlis. L'état Caramanlis". Beaucoup d'entre nous l'ont combattu dans l'espoir qu'un meilleur lui succède. Finalement, pour les raisons connues, c'est Papadopoulos qui lui a succédé...

Et nous avons mené à "bon" terme six années de "gouvernement Papadopoulos", d'"état Papadopoulos".

Je m'adresse aux adversaires fanatiques de Caramanlis et leur pose la question suivante, tout en acceptant le point de vue réaliste selon lequel le Caramanlis de demain sera le même que celui d'hier:

_Nous avons en ce moment un choix à faire entre deux systèmes que nous connaissons très bien tous les deux; à savoir entre le "système Papadopoulos" et le "système Caramanlis". Avec lequel êtes-vous?

Si vous répondez "je ne suis avec aucun", vous êtes alors objectivement pour le STATU QUO existant, c'est-à-dire pour Papadopoulos. A moins que vous n'ayez une meilleure solution, réalisable et réaliste, à proposer. Mais si, pour une raison x ou y, il n'y a pas,

ni ne peut y avoir actuellement d'autre solution,toute opposition,quelle qu'elle soit,à la solution Caramanlis,soutient alors objectivement,à mon avis,la perpétuation de la dictature de Papadopoulos,bien que voilée par la phraséologie semi-révolutionnaire que l'on connaît.

JE M'ADRESSE à tous les responsables de la Gauche,aux membres et aux cadres de l'E.D.A.,des Jeunesses Démocratiques Lambrakis et du P.A.M.,et les invite à soutenir,au sein du peuple et avec le peuple,le mouvement Caramanlis,pour que notre pays sorte de l'impasse où l'a mené la Dictature,que nous entrions dans une marche nationale régulière,présupposition à la possibilité d'une véritable défense des intérêts des travailleurs grecs;et à la formation d'un grand mouvement populaire progressiste de renaissance de la Gauche dans notre pays.

IL EST CONNU que l'Histoire ne revient jamais en arrière. Ceux qui soutiennent que la solution Caramanlis nous ramènera au même cercle:Caramanlis_"lutte acharnée"_ Dictature,doivent être soit très naïfs,soit très rusés.

Les évolutions futures _comme toutes les évolutions_ seront jugées par un seul et unique facteur nommé <u>rapport de forces</u>.Ce qui sous-entend que c'est toujours la volonté du plus fort qui s'impose.Et cela signifie beaucoup de choses;avant tout,contact avec la vie,avec la réalité,avec le peuple.Tous ceux,quels qu'ils soient,qui ne comprennent pas que l'initiative Caramanlis offre à notre peuple une occasion d'ébranler la pierre tombale dont la Dictature l'étouffe,montrent ainsi qu'ils ne sont pas en contact

avec la réalité, ni avec le peuple grec, qui n'a en ce moment qu'un seul et unique désir: le départ de Papadopoulos et de sa clique.

;;*;*;*;*;*;*

Mais que se passera-t-il demain? Naturellement tous ceux qui sont responsables devant le peuple _et j'entends par là certains dirigeants de la gauche et du centre-gauche_ d'erreurs, de faiblesses et de faux-pas, craignent le moment où tout le monde règlera ses comptes ouvertement, devant le peuple.

Mais ceux qui croient _et c'est la majorité au sein de la Gauche_ s'être toujours acquittés de leur dette envers notre peuple, et qui maintenant, se souvenant des erreurs du passé, sont décidés à marcher main dans la main avec la vie et avec leur époque, avec la réalité et avec le peuple, sont sûrs de leur force.

Il suffit que l'on nous donne la possibilité de communiquer librement avec notre peuple; d'exposer librement nos pensées et nos idées. Alors, si nous nous mettons en mouvement avec intelligence et responsabilité, nous pouvons non seulement contribuer efficacement à l'établissement et l'élargissement de la Démocratie, mais aussi édifier de solides fondations en vue de la création du mouvement de renaissance vers le Socialisme, qui offrira un jour au peuple grec la possibilité de construire lui-même, selon sa volonté souveraine et en accord avec ses conceptions propres, la Grèce socialiste d'après-demain.

Mikis Théodorakis.
Paris, Pâques 73.

Η ΛΥΣΗ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗ ΚΑΙ Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΡΙΣΤΕΡΑ

Οἱ προοπτικές πού ξανοίγονται μπροστά στό λαό μας εἶναι τρεῖς:

① Στρατιωτική δικτατορία, γιά πολλά χρόνια ἀκόμα.

② Ἀναστροφή δικτατορίας μέ βάση τήν ἐσωτερική ἀντίθεση διαφόρων παραγόντων πού ἀνήκουν στό ἀστικό καθεστώς καί μέ παρέμβαση τοῦ λαοῦ ὑπέρ τοῦ μικρότερου κακοῦ.

③ Ἀναστροφή δικτατορίας μέ βάση τό [illegible] κίνημα τοῦ λαοῦ πού θά γκρεμίσει τή Χούντα καί θά σαρώσει μαζί της καί τό ἀστικό καθεστώς ἐπιβάλλοντας τή Λαϊκή Ἐξουσία. Εἶναι προφανές ὅτι

(Ἀπό τή δεύτερη λύση θά προκύψει [illegible] καί πάλι ἕνα ἀστικό καθεστώς μιᾶς καί οἱ πρωταγωνιστές της εἶναι οἱ ἴδιοι οἱ αὐτοί: Κι αὐτό γιατί τό λαϊκό μας κίνημα, αὐτή τή στιγμή, [illegible] εἶναι ἀποδιοργανωμένο καί οὐσιαστικά ἀφοπλισμένο (ἰδεολογικά – πολιτικά – ὀργανωτικά.) Τό θέμα τό πρόβλημα γιά μᾶς εἶναι νά δοῦμε ἄν ἡ δεύτερη λύση συμφέρει γενικά [illegible] σήμερα, καί ἄν πού εἰδικά βοηθάει ἤ ὄχι γιά τήν ἀνάπτυξη τοῦ κινήματος τοῦ λαοῦ, αὐτοῦ δηλ. πού θά φέρει κάποτε τήν ριζική ἀλλαγή στή χώρα μας. Κι ἀκόμα νά δοῦμε ἄν αὐτή ἡ λύση ἔρχεται σέ ριζική ἀντίθεση μέ τήν τρίτη παρά ἡ ἴδια [illegible] ἡ Δικτατορία! Ἡ μᾶλλον σέ ριζικότερη ἀντίθεση [illegible]. Γιατί τελικά τό δίλημμα πού μπαίνει μπροστά μας εἶναι τοῦτο ἐδῶ: Δικτατορία ἤ ἀλλαγή μέ βάση τούς παράγοντες τῆς δεύτερης λύσης; Ἄν εἴχαμε νά διαλέξουμε [illegible] ἀνάμεσα στίς τρεῖς προοπτικές ποιά [illegible] προοδευτικό [illegible] εἴχαμε σίγουρα θά διαλέγαμε νά [illegible]; Δηλαδή; Ὅμως αὐτή τή στιγμή αὐτή ἡ Ριζική ἀλλαγή!

φοιτητική δέν μπαίνει ἀκόμα μπροστά της, [illegible]
γιά τή προσεχή χρόνια, τότε θά πρέπει νά ἀποφασίσουμε
σέ συγκρίσεις ἀπό πάρα πολύ ἔγκαιρα καί νά πάρουμε
συγκεκριμένη καί δημόσια ἀνοιχτή θέση.

Ἐξ ἧς κινδυνεύουμε ἐδῶ αὐτή τή στιγμή ὁ κύριος ἀντίπαλος εἶναι ἡ τό καθεστώς τοῦ Παπαδόπουλου καί ὁποιαδήποτε κίνηση ἀπό ὁποιοδήποτε κι ἄν προέρχεται πού βοηθάει στήν πτώση του, πρέπει νά ἐνισχυθεῖ.

*

Ἡ παρέμβαση τοῦ Καραμανλῆ (πού εἶναι ὁ κύριος ἐκφραστής τῆς δεύτερης λύσης,) μπορεῖ νά βοηθήσει ἀντικειμενικά σέ δύο κατευθύνσεις.

Πρῶτον: Τή μικρή στιγμή ὅπου γιά πρώτη φορά ἡ Χούντα ἀντιμετωπίζει σοβαρές δυσκολίες στό οἰκονομικό τομέα εἶναι δυνατό νά ἐντείνει καί νά ὀξύνει τήν κρίση ~~[illegible]~~ στό ἐσωτερικό τοῦ στρατιωτικοῦ καθεστῶτος. Τό κίνημα τῶν φοιτητῶν, καθώς συγκεντρώνει στό Μετσόβιο τῆς Πατησίων, ~~[illegible]~~ μετατρά- ἐξελίχθηκε γρήγορα σ' ἕνα δημοκρατικό-λαϊκό ~~[illegible]~~ κίνημα πού ἡ ἀκτινοβολία του ξεπέρασε ~~[illegible]~~ τά ὅρια τοῦ φοιτητικοῦ χώρου καί ἀποκρυσταλλώθηκε (ἰδεολογικά-πολιτικά ἔξω ἀπό τή χώρα) σέ ἕνα μαζικό πανεθνικό κίνημα. Ἡ Χούντα, γιά πρώτη ἴσως φορά, βρέθηκε - Χτυπώντας βάρβαρα τούς φοιτητές ἔδειξε ~~[illegible]~~ σέ ~~[illegible]~~ περισσότερο ἀπό ποτέ τήν βάρβαρη φύση της.

Ἔτσι, μέ τήν οἰκονομική κρίση ἀπό τή μιά μεριά καί τό φοιτητικό κίνημα ἀπό τήν ἄλλη, ~~[illegible]~~ τό στρατιωτικό καθεστώς μπαίνει ὁριστικά σέ περίοδο

[Γ] θ καινούργιο τό ολοκλήρωσ οι σοβαροί φορείς από την επιστήμη στη πολιτική.

Γι' αυτό, τό λέμε -3-

κρίσης. ~~Έτσι σήμερα~~ ακριβώς η επίθεση Καραμανλή είναι δυνατόν να διευρύνει και να οξύνει τη κρίση αυτή. Δηλαδή να δυναμώσει στη Χούντα. Να απομονώσει τις σημερινές. Να πανικοβάλει τις μεγάλες, τις δεξιές και τις οπορτουνιστές. Να υποστηρίξει τόν Παπανδρέου - και τόν δράση του. [Γ] Προϋπόθεση γι' αυτό είναι η συσπείρωση όλων αυτών των αντιδικτατορικών στοιχείων και παραγόντων γύρω από την επίθεση Καραμανλή

Δεύτερον Η οικονομική κρίση, ~~και~~ τό φοιτητικό κίνημα, η φοιτητική αγανάκτηση, οι εκδηλώσεις αγώνων του εργαζομένων — όλα αυτά τα αρνητικά για τη Χούντα στοιχεία πάσχουν από μια βασική αδυναμία. Δηλαδή δεν εντάσσονται σε μια κοινή γενική πορεία. ~~Δηλ~~ Είναι ανάλογοι που δεν κατευθύνονται πρός μια κοινή κρίση ώστε να σχηματισθεί κάποτε ο χείμαρρος που θα σαρώσει τη δικτατορία. Όπως ο αγώνας Καραμανλή-~~[illegible]~~ Εκλογές είναι δυνατό ο αυτός ο φάσις να συσπειρώσει γύρω του και σε επίπεδο ~~[illegible]~~ πανελλαδικό όλες τις αντιφατικές τις σημερινές και αυριανές ~~[illegible]~~ αντιδικτατορικές τάσεις - κινήσεις. ~~Δηλαδή γύρω~~ ~~του κάθε πρόβλημα - που δημιουργεί η δικτατορία~~ ~~[illegible] και που οδηγεί σε συσπειρώσεις και μαζικές διαμαρτυρίες - συγκεντρώσεις - πορείες και άλλες εκδηλώσεις από δω και πέρα είναι δυνατόν να~~

Επιπλέον αυτές οι αναζητήσεις-κινήσεις είναι ασυντόνιστες. πολλές φορές, διαμορφώνονται αυθόρμητα, χτυπιούνται αλύπητα, και υποχωρούν όταν χάνονται. Οι παραπολλές μεθοδεύσεις οι εργαζόμενοι και γενικά οι έξυπνοι πολίτες συγχρονίζονται από τα ίδια τα γεγονότα, που καταλήγουν, που τείνουν, για να βγουν στο δρόμο. Όπως τα είπα, τόσο η «δημοκρατική-προοδευτική» όσο και η «ελπίδα» ενάντια στο βαρβαρισμό του καπιταλισμού. Η «δημοκρατία» και η «ελπίδα» είναι ακριβώς το ίδιο πράγμα. Δημιουργεί μια πολιτική σύνταξη μέσα από ένα κοινό στόχο-με κοινή πορεία και κοινό έρεισμα. Αυτό η αίσθηση ότι ανήκεις σε μια πλειοψηφική δυναμική [illegible] με αυτό το μέγεθος-δύναμη και [illegible] προοπτική επιτυχίας, δίνει στη μάχη το αναγκαίο minimum σιγουριάς στην αντιμετώπιση ενός αντιπάλου που διαθέτει τη γνωστή κρατική δύναμη. Με το σενάριο Έβερτ-Καραμανλή είναι δυνατόν να κινητοποιούνται όλοι και περισσότερα έξυπνα, με όλο περισσότερο θάρρος και θέληση για νίκη. Αυτό που θα βγει στο δρόμο, [illegible] Καραμανλής-Έβερτ Γ ο αντίπαλος ή ο [illegible] που θα [illegible] ενάντιόν του ο Παπανδρέου να είναι ο ίδιος Καραμανλικός. (όπως ήταν άγνωστο [illegible] και ο ίδιος ο Παπανδρέου...).

Γ έχει πάρει σχεδόν 55% [illegible]

Αφοῦ ὁ παραγωγός ἔχει κατά τή γνώμη μου πρῶτα γιά χρη-
ματικοί καί τελευταία ἀνάγκη λογικῆς σημασία γιατί
προστιθέμενο στό ἴδιο γεγονός, ὅτι γιά πρώτη φορά οἱ ἔλξεις
θά αισθάνονται ὅτι εἶναι πραγματικά ἐρωτικές ὅπως
τοῦ Λαυτρεαμόν, εἶναι βέβαιο ὅτι τεχνικά
θά κοινοποιήσει μέσα σέ ἕνα πρόσωπο ὅλες τίς
ἔλξεις. Μπορεῖ κανείς νά φανταστεῖ τί θά γίνει
τότε πού θά ξεσηκώνονται συγχρόνως διεκδικώντας
ὁ καθένας στό χῶρο του τά δικαιώματά του — ὅπως
χαρακτηρίζω (π.χ. οἱ ἐργάτες γιατί οἱ ὑπάλληλοι
γιά αὔξηση τῶν μισθῶν, οἱ ἀγρότες γιά τις τιμές τῶν
προϊόντων τους, οἱ φοιτητές γιά ἀκαδημαϊκές
ἐλευθερίες, οἱ διανοούμενοι γιά τήν ἐλευθερία τῆς
ἔκφρασης, οἱ δημοσιογράφοι γιά τήν
ἐλευθερία τοῦ τύπου) ὅλοι τεχνικά ὅλες
αὐτές οἱ κινητοποιήσεις νά συντονίζονται γιατί
ἀπό τό ἴδιο ὄργανο — σημασία — σύχο —
σημεῖα μηδέν. ΕΚΛΟΓΕΣ — ΚΑΡΑΜΑΝΛΗΣ ?
Ἐδῶ συνοψίζω ὅλες χάρη φοιτητές, στό κέντρο τῆς
Ἀθήνας, καί τό νῆμα οἰκοδόμημα τῶν βασανιστηρίων
ἄρχισε νά τρίζει. Τί ἔχει νά γίνει ὅταν
κινητοποιηθοῦν καί διαδηλώσουν μέ τήν ἴδια
ὁρμή ὅπως οἱ φοιτητές μέ τά ὑπόλοιπα στρώματα
τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας ? Ὅταν ξεχυθοῦν στούς

Δηλαδή οἱ οἰκοδόμοι, — οἱ ἐργάτες — οἱ ἐργατοϋπάλληλοι, — οἱ ἀγρότες — οἱ φοιτητές — οἱ μαθητές ἀκόμα καὶ οἱ νοικοκυρές (που σίγουρα δεν βρίσκουν ~~[illegible]~~ ἀκόμα καί ... πατάτες) ?

Προσωπικά εἶμαι βέβαιος ὅτι τελικά ὅλοι οἱ Ἕλληνες θὰ καταλάβουν ~~[illegible]~~ φτάνει νά τους δοθεῖ ἡ "σημαία - ἐλπίδα" τῆς πανεθνικῆς συσπείρωσης. ~~[illegible]~~ Καὶ πιστεύω ὅτι ἡ ἐπίθεση Καραμανλῆ μᾶς προσφέρει ἀκριβῶς αὐτή τὴν ἱστορική εὐκαιρία. ~~[illegible]~~

Ἂν καὶ ἐφ' ὅσον τὸ σχέδιο τοῦ ὑπεύθυνου κοινωνικοῦ καὶ πολιτικοῦ παράγοντα τῆς χώρας μας ἐπιτευχθεῖ σ' αὐτή τὴ σφαίρα [?] τότε μποροῦμε νά ποῦμε μὲ πεποίθηση ὅτι μπαίνουμε στὴν τελευταία φάση (τῆς ἐθνικῆς μας τραγωδίας) της, στὴν ἀρχή τοῦ τέλους τῆς Δικτατορίας.

*

Μένει τὸ ~~[illegible]~~ ἐρώτημα: Τί θὰ γίνει μετά; Ὁ Καραμανλῆς δὲν εἶναι ἄγνωστος στὸ ἑλληνικό λαό. Ἡ πολιτεία [?] του εἶναι γνωστό νά ἔχει φανατικούς φίλους καθώς καὶ φανατικούς ἀντιπάλους. Ὑπάρχει κάποτε στὴ χώρα μας αὐτό που λέμε "Λαϊκοβασίλευση [?] Καραμανλῆ" — "Ἀθεσμός [?] Καραμανλῆ". Πολλοί ἀπό μᾶς τὸ χτύπησαν καὶ ξέρουμε [?] ὅτι θὰ βρεῖ κάποιο ἄλλο καλλίτερο. Τελικά, γιά τὸν γνωστό σε ὅλους, ἦρθε ὁ

7

Παπαδιαμάντη… Έτσι μπήκαμε αμέσως στο θέμα «Συμπατριώτης Παπαδιαμάντη». «Καθηγητής Παπαδιαμάντη». Απευθυνόμενος στη φανατική οπαδό του Καραγάτση της θέτω το ίδιο κι εγώ ερώτημα (Μάλιστα φοβούμαι στη μη επαγγελματική άποψη ότι ο συγγραφέας Καραγάτσης θα είναι ο ίδιος όπως και ο αθεϊστής.) Και ερωτώ:

— Αυτά τα δύο αγγλικά έχουμε να κάνουμε μία και τώρα που τα γνωρίσαμε και τα δύο πολύ καλά έπειτα [illegible] οι δύο συγγραφείς αυτοί. Το «σύστημα Παπαδιαμάντη» και το «σύστημα Καραγάτση». Μπορεί είδε; Αν απαντήσετε: Δεν είναι σε ~~κανένα~~ τότε με αντικείμενο είδε υπέρ του [illegible] [illegible] του Παπαδιαμάντη. Εκτός εάν έχετε άλλη καλύτερη λύση — εγκληματική, επαγγελματική — Εάν μάλιστα [illegible] δεν υπάρχει ούτε μπορεί να υπάρξει (προς το παρόν άλλη λύση), τότε κατά τη γνώμη μου, οποιαδήποτε αντίθεση προς τη λύση Καραγάτση, ισχύει με αντικείμενο τη διαιώνιση της παπαδιαμαντικής δικτατορίας. Όσο και αν καμώνεται από τη γνώση μετα-επαναστατική φρασεολογία.

*

~~Ἐγώ~~, Ἀπογοητευμένος ἀπό ὅλη τήν ὀπισθοχώρηση [illegible] τῆς ΕΔΑ, τῆς Αὐγῆς, τῆς Ἀριστερᾶς, μαζί καί [illegible] τῆς ΕΔΑ, καί τοῦ ΠΑΜ, τότε κατά νά ἐνισχύσω μέσα ἀπό μαζί μου τοῦ Κινήσεως Καραμανλῆ. [illegible] μαζί μου μέ τό [illegible] τό ἀδιέξοδο ποῦ γιά νά βγεῖ ἡ χώρα μας ἀπό τό ἀδιέξοδο ποῦ τήν ὁδήγησε ἡ Δικτατορία ὥστε νά [illegible] σέ μιά ὁμαλή ~~[illegible]~~ ἐθνική πορεία, προϋπόθεση γιά τήν ἀληθινή προσπάθεια τῶν [illegible] τοῦ ἑλληνικοῦ [illegible] καί τήν δημιουργία ἑνός μεγάλου [illegible] προοδευτικοῦ [illegible] κινήματος ~~μέσα~~ στήν Ἀριστερά στη χώρα μας. ~~[illegible]~~ Εἶναι γνωστό ἔτσι ἡ ἱστορία [illegible] αὐτή.

Αὐτοί ποῦ ἰσχυρίζονται ὅτι ἡ [illegible] Καραμανλῆ [illegible] στό ἴδιο κίνημα (Καραμανλής - Ἀνένδοτος ἀγώνας - Δικτατορία) [illegible] νά εἶναι [illegible] πολύ [illegible]. Τίς [illegible] — [illegible] [illegible] — [illegible] ὁ [illegible] παράγοντας ποῦ λέγεται συσχετισμός δυνάμεων. Αὐτός [illegible] ποιός κάθε φορά κερδίζει ὁ πιό δυνατός. ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ Αὐτός [illegible] πολλοί. Καί πρῶτα ἀπό [illegible] [illegible], [illegible] πραγματικότητα

μὲ τὸν λαό. Ἤδη, ὅσοι καὶ ὅποιοι, δὲν ~~[illegible]~~
κατανοοῦν τὴν εὐκαιρία ποὺ προσφέρει στὸ λαό μας
ἡ [illegible] [illegible] ὅσο κι ἂν [illegible]
τὴν [illegible] στὴ Δικτατορία ποὺ τὸν πνίγει,
δείχνουν ὅτι δὲν ἔχουν ἐπαφή οὔτε μὲ τὴ
ζωή οὔτε μὲ τὴν πραγματικότητα οὔτε μὲ
τὸν σημερινὸ λαό. Ποιὸ θέμα, αὐτὴ τὴ
στιγμή, μονοπωλεῖ ἕνα πράγμα: Νὰ φύγει
ὁ Παπαδόπουλος καὶ ἡ συμμορία του -
ὅπως τί θὰ γίνει αὔριο; Φυσικά ὅσοι εἶναι
ὑπεύθυνοι μπροστὰ στὸ λαό μας (μαζί [illegible]
τῆς Δικτατορίας καὶ ~~[illegible]~~ τῆς Κεντροαριστερᾶς) γιά τὰ
λάθη της, τὶς ἀδυναμίες καὶ τὰ [illegible]-
ματα φυσικά [illegible] τὴ στιγμή ποὺ θὰ ξεκα-
θαρίσουν ὅλοι οἱ [illegible] λογαριασμοί
μπροστὰ στὸ λαό. Ὅμως ἐκεῖνοι ποὺ [illegible]
— καί εἶναι ἡ πλειοψηφία μέσα στὴ Δικτατορία —
ὅτι ἔκαναν πάντα τὸ χρέος της ἀπέναντι στὸ
λαό μας καὶ ποὺ [illegible], σοφοί ἀπό τὴ [illegible]
τοῦ παρελθόντος, εἶναι ἀποφασισμένοι νὰ ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ βαδίσουν χέρι μὲ χέρι μὲ τὴ ζωή ~~[illegible]~~, μὲ
τὴν ἐποχή ~~καὶ~~ μὲ τὴν πραγματικότητα καὶ μὲ τὸ

λαό — έχουν επιτυχίες στη δουλειά τους. Φτάνει
να μας δοθεί η δυνατότητα να επικοινωνούμε ελεύ-
θερα με το λαό μας, να εκθέτουμε ελεύθερα τις
σκέψεις και τις ιδέες μας. Τότε θα κινηθούμε συναισθη-
μα με ευθύνη, πιστεύουμε, όχι μόνο να συμβάλουμε
αποφασιστικά στην εδραίωση και διεύρυνση της
δημοκρατίας αλλά να βάλουμε γερά θεμέλια
για την δημιουργία του αναγεννητικού κινήματος
προς τον Σοσιαλισμό που θα προσφέρει μιά μέρα τη δυνατότητα
στον ελληνικό λαό να χτίσει ο ίδιος
κατά την κυριαρχη θέληση του και
σύμφωνα με τις δικές του αντιλήψεις την
μελλοντική σοσιαλιστική Ελλάδα.

Πρωτομαγιά 1983

ΣΧΟΛΙΑ – ΣΧΟΛΙΑ)

ΠΟΙΟΣ ΠΡΟΜΗΘΕΥΕΙ ΜΕ ΟΠΛΑ ΤΟΝ ΓΡΙΒΑ?

Κατά τὴ Λάρνακα σὲ παραμονή του στὸ Ἰσραὴλ τὸν περασμένο Φεβρουάριο ὁ Μίκης Θεοδωράκης [illegible] ἀπὸ εὐκαιρία νὰ καταγγείλει δημόσια ὅτι κατὰ τὴ πληροφορίες του τὸ Κράτος τοῦ Ἰσραὴλ προμηθεύει μὲ ὅπλα τὸν Γρίβα. Πρόκειται, ὅπως [illegible], γιὰ ὅπλα σοβιετικοῦ τύπου, ἀπὸ τὰ λάφυρα τοῦ πολέμου ποὺ [illegible]. Καὶ συνέχισε: « Βοηθοῦν ποιόν; Ἕναν [illegible] [illegible] τῶν Γερμανῶν τὴν ἐποχή ποὺ σᾶς ἔκαιγαν στὰ φούρνους. Ἐναντίον ποιανοῦ; Τοῦ Μακαρίου, ποὺ αὐτὴ τὴ στιγμὴ ἔχει μαζί του τὸ 99% τῶν Ἑλληνοκυπρίων.» ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~

Τὴ ~~[illegible]~~ καταγγελία αὐτὴ ~~[illegible]~~ διατύπωσε ὁ Θεοδωράκης ~~[illegible]~~ γιὰ πρώτη φορὰ σὲ γεύμα ποὺ τοῦ προσέφερε ἡ ἡγεσία ~~[illegible]~~ τῶν Συνδικάτων. Στὴ καταγγελία αὐτὴ ὁ γεν. γραμματέας Μπεν-Αρόν [illegible] εἶπε: « ~~[illegible]~~ Δὲν εἶναι δυνατὸ νὰ συμβαίνει κάτι τέτοιο. Ἔχει [illegible] θαυμασμὸ γιὰ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο Μακάριο. Ἐξ ἄλλου ἔχουμε ἀνάγκη

-2-

ενώ όλα. Αυτό είναι δίκαιο και σύμφωνο με άλλες; Αποφεύγω κατηγορηματικά αυτή την καταγγελία…»

Είναι ενδιαφέρον να προσθέσουμε εδώ ότι ο Μπεν Αρόν επί κεφαλής της Επιτροπής Συνδικάτων ([illegible]) [illegible] στο [illegible] το [illegible] φυσιογνωμία του Ισραήλ. Ο τίτλος [illegible] του διευθυντή [illegible] είναι [illegible] σε άλλα:

«Η Εργατική Τάξη του Ισραήλ είναι υποχρεωμένη [illegible] όλων των [illegible] [illegible] [του αγώνος κατά της] Δικτατορίας»

Αυτή η δημόσια δήλωση προξένησε βαθειά αντίδραση μέσα στην ηγεσία του κυβερνώντος κόμματος, στο οποίο ανήκει και ο Μπεν-Αρόν.

Σε αντίθεση με τα όλα του Γεϊβαν [illegible] ο διευθυντής [illegible] [illegible] [illegible] γεύματος από [illegible] κοινοβουλευτική επιτροπή [illegible] στην αίθουσα της Βουλής.

-3-

Αυτοί οι φορείς βοηθούν, μέσω της Επιτροπής οικονομικού ελέγχου, υπολογίζουμε ότι θα μειώσουν τις μη γόνιμες αναμείξεις σχετικά με τις καταγγελίες του θεάματος.

ΕΛΛΗΝΕΣ - ΤΟΥΡΚΟΙ ΚΑΙ ΚΥΠΡΙΟΙ

Πριν περίπου μήνα δημιουργήθηκε στο Παρίσι κοινή επιτροπή από Έλληνες - Τούρκους - και Κύπριους φοιτητές και καλλιτέχνες. Σκοπός της είναι ο συντονισμός πολιτικής και πολιτιστικής δράσης με στόχο του Ιμπεριαλισμού και τα δικτατορικά καθεστώτα στην Ελλάδα και στην Τουρκία. Σαν μέσο, προτείνει κοινή πολιτιστική κυρίως δράση, ώστε να προβληθεί η μουσική κουλτούρα των λαών, και με βάση αυτή τη συνεργασία να εμφανισθεί η πραγματική κοινή γνώμη μεγάλου φιλοδοξεί επίσης τα προβλήματα των τριών χωρών - λαών. Να συσπειρωθεί με κοινό στόχο την ανάπτυξη του Μετώπου αντιστασιακού στην Ελλάδα και στην Τουρκία όλες τις φοιτητικές - ανεξάρτητα από ιδεολογικές διαφορές - Φτάνει να

συμφωνούν ότι, κάθε νεότερη είναι ο Ημιπειρασμ-
ός και τα ανθρώπινα του και ότι για αυτό
ώρα θα αρχίσει να τον γνωρίσουμε όλοι μαζί
ανεπηρέαστοι και αυτοτελείς στη διαδρομή μας.
Έτσι θα η Κοινή Επιτροπή οργάνωσε μια πρώτη στη
εκδήλωση, στις 23 του Απρίλη, στο θέατρο της
[illegible] Πανεπιστημιακής Λέσχης, στη Λευκωσία.
[illegible] Παρ' όλο, όπως και αρκετοί από Έλληνες φοιτητές
οι μουσικοί δοκιμάστηκαν από την εκδήλωση (οι κομφορμισ-
τές και άλλοι...) [illegible]
η αίθουσα ήταν ασφυκτικά γεμάτη από κατάμεστη.
Για κάθε θέση υπήρχαν δύο και τρεις θεατές - όμορφα-
τα! Στο πρώτο μέρος της εκδήλωσης ο Τούρκος
σκηνοθέτης Μεχμέτ παρουσίασε Ναζίμ Χικμέτ
με έντεχνη πρωτοποριακή σκηνοθεσία. Ο θίασος
– Τουρκοκύπριοι και Έλληνες – καθώς και ο σκηνοθέτης
[illegible] απόσπασαν τον
θαυμασμό και τον ενθουσιασμό του κοινού.
Στο δεύτερο μέρος ο θεατρικός παρουσίασαν τη
«18 Λιανοτράγουδα της πικρής πατρίδας», του
ποιητή Γιάννη Ρίτσου, με την συμμετοχή
της χορωδίας και της Μαρίας Φαραντούρη

5.

τῆς Ἀφροδίτης Μπαλτά καί τοῦ Πέτρου Παυλί- [illegible]
Τό συμπόσιο [illegible] πού οἱ περισσότεροι
ἦταν νέοι ἐρευνητές ὑποδέχθηκαν μέ [illegible]
θερμές ἐκδηλώσεις τοῦ προσφορά τοῦ ἑλληνικοῦ
καλλιτεχνικοῦ. Το
Πιστεύουμε πώς μιά τέτοια σειρά ἀνοίγει τη
τῆς ἐκδήλωσης αὐτῆς. Οἱ ὀργανωτές εἶναι αἰσιόδοξοι
[illegible] καί συνεχίσουν τῆ κοινή δράση μέ
τη ὀργάνωση νέων κοινῶν πολιτιστικῶν – πολι-
τικῶν ἐκδηλώσεων. Μέ [illegible] προσοχή [illegible]
στό Παρίσι.
Ἴσως τό παράδειγμα αὐτό καί τό [illegible]
[illegible] καί τῆ [illegible] – ἑλληνο-τουρ-
κο-κυπριακοί – [illegible] στις ἄλλες χώρες
[illegible] Γερμανία μέ τις 800.000
[illegible] ἑλληνικές καί τούρκικες μεταναστεύσεις.

Κατωτέρω δημοσιεύουμε τῆς ἐκδήλωσης [illegible]
[illegible] κείμενο πού ἐξηγεί τούς σκοπούς [illegible]
τῆς συνεργασίας καί τοῦ ἀναγκές τοῦ [illegible]
[illegible] τρεῖς χώρες.

111, RUE NOTRE-DAME DES CHAMPS, PARIS 6e
DAN. 14-66

ΠΑΡΙΣΙ [redacted]
ΠΑΣΧΑ 1973

Καλή μου Βερονίκη,

Όταν θα μάθεις αυτή τη βασική αντίθεση
ανάμεσα στην καρδιά και στο "μυαλό"
τότε θα γίνεις η πιο ευτυχισμένη κοπέλα
του κόσμου.
Σ' ευχαριστώ για την ευχή σου.
Και την δέχομαι αν θέλω να πιστεύω
ότι δεν είναι τίποτα άλλο
από μιά (σωστή) σκεπτόμενη καρδιά...
Με όλη μου την ευγνωμοσύνη
σε φιλώ
και κοντά σου
τ' αδέλφια σου
και όλους τους φίλους...

Δικός σου.

ΖΗΤΩ ΤΟ ΑΝΑΓΕΝΝΗΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΦΕΙΔΙΑΣΜΟ!

'Αριθ. 972 ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟ 5 Μάη
ΧΡΟΝΟΣ ΣΤ' ΔΕΛΤΙΟ ΕΙΔΗΣΕΩΝ 1973

'Ο Μίκης Θεοδωράκης γιά τήν δήλωση τοῦ Κ. Καραμανλῆ

Ρ.Σ. Κολωνίας 4.5.73: 'Ο Μίκης Θεοδωράκης, μετά τίς γνωστές δηλώσεις τῶν 'Ελλήνων πολιτικῶν ἡγετῶν, πού ἐχαιρέτισαν τίς δηλώσεις τοῦ τέως πρωθυπουργοῦ Κωνσταντίνου Καραμανλῆ σχετικά μέ τό ελληνικό πρόβλημα, προέβη σήμερα ἐπίσης σέ σχετική δήλωση στό Παρίσι. Συγκεκριμένα, ὁ πολιτικός τῆς 'Ελληνικῆς 'Αριστερᾶς τονίζει στή δήλωσή του τά ἀκόλουθα:

Μέ τήν τελευταία του πρωτοβουλία ὁ κ. Καραμανλῆς ἀναλαμβάνει τεραστία ἱστορική εὐθύνη. Θέλουμε νά πιστέψουμε ὅτι ἡ πράξη αὐτή σημαίνει, κατ' ἀρχήν, γιά τόν ἴδιο τήν ἔναρξη ἑνός ἐνεργοῦ, ἀποφασιστικοῦ καί ἀνένδοτου ἀγώνα κατά τῆς δικτατορίας πού δέν θά λήξει παρά μέ τήν πτώση της.

Στό σημεῖο αὐτό-τονίζει ὁ Μ. Θεοδωράκης-νομίζω ὅτι δέν μπορεῖ νά ὑπάρξει σήμερα Ἕλληνας πατριώτης που νά μήν ενταχθεῖ στό πλευρό του, παραμερίζοντας κάθε ἰδεολογική διαφορά. 'Εντασσόμαστε μαζί του, γιατί πλήν τῶν γνωστῶν ἐσωελληνικῶν σχέσεων, πού τόν καθιστοῦν ἰθύνουσα πολιτική προσωπικότητα, εἶναι καί ἡ διεθνής συγκυρία πού τόν ἐπιβάλλει ὡς τόν μοναδικό Ἕλληνα πολιτικό, πού αὐτή τή στιγμή μπορεῖ νά ἀναλάβει αὐτήν τήν ἱστορική ἀποστολή μέ μεγάλες πιθανότητες νίκης του.

'Επίσης, θέλουμε νά πιστεύουμε ὅτι ὁ κ. Καραμανλῆς εἶναι ἐν γνώσει τῆς μεγάλης αἰσιοδοξίας πού προκάλεσε ἡ χειρονομία του μέσα στίς πλατειές μάζες τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, καθώς καί τοῦ ἀντίστοιχου πανικοῦ μέσα στίς τάξεις τῆς δικτατορίας, ὥστε νά κατανοεῖ ὅτι κάθε δισταγμός, καθυστέρηση ἤ ταλάντευση ἀπό τό δρόμο πού ὁ ἴδιος χάραξε, θά ἀποτελέσει δεινό πλῆγμα γιά τόν μαρτυρικό μας λαό.

Ποιά εἶναι ἡ σημασία αὐτῆς τῆς νέας πρωτοβουλίας τοῦ κ. Καραμανλῆ καί ποιά θέση πρέπει νά πάρουμε ἐμεῖς ἀπέναντί της;

Ἕξη χρόνια πέρασαν ἀπό τήν ἐπιβολή τοῦ δικτατορικοῦ καθεστῶτος στή χώρα μας. Σήμερα, ὕστερα ἀπό ἕξη χρόνια ἀγώνα, θυσιῶν, ἀπογοητεύσεων καί ἐλπίδων, βλέπουμε μπροστά μας δύο δυνατές προοπτικές. Η μιά εἶναι ἡ διαιώνιση γιά ἄγνωστο ἀκόμα χρόνο τῆς δικτατορίας. 'Η ἄλλη εἶναι ἡ ἔξοδος ἀπό τό ἀδιέξοδο μέ βάση τίς δηλώσεις τοῦ Κ. Καραμανλῆ.

'Η πρώτη προοπτική, δηλαδή ἡ συσπείρωση τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ γύρω ἀπό τήν πολιτική τῆς δυναμικῆς καί, σέ τελευταία φάση, ἔνοπλης ἀναμέτρησης μέ τή χούντα, ἀποδείχθηκε, τουλάχιστον ὥς αὐτή τή στιγμή, μή ρεαλιστική. 'Επομένως, στό ἐρώτημα στό ὁποῖο θά πρέπει ὅλοι μας νά ἀπαντήσουμε μέ σαφήνεια εἶναι μονάχα ἕνα: Καραμανλῆς ἤ Παπαδόπουλος; 'Εάν ὁ ὁποιοσδήποτε ἀποφύγει νά πάρει θέση ὑπεύθυνη ἀπέναντι στό ἐρώτημα αὐτό, εἴτε ἰσχυρισθεῖ ὅτι ὑπάρχει καί ἄλλη λύση, χωρίς ὅμως νά τήν ὑποδεικνύει, τότε, κατά τή γνώμη μου, τάσσεται ἐξ ἀντικειμένου ὑπέρ τῆς διαιωνίσεως τοῦ παρόντος καθεστῶτος. Ἄρα τάσσεται, εἴτε τό θέλει εἴτε ὄχι, εἴτε τό ὁμολογεῖ εἴτε ὄχι, στό πλευρό τοῦ Παπαδόπουλου.

'Η παρέμβαση Καραμανλῆ-συνεχίζει ἡ ἀνακοίνωση τοῦ Μ. Θεοδωράκη, ἐγκαίρως ἀκροατεί-εἶναι δυνατό νά βοηθήσει ἀποφασιστικά πρός πολλές κατευθύνσεις. Πρῶτον, νά ἐντείνει καί νά ὀξύνει τήν κρίση στό ἐσωτερικό τῆς δικτατορίας. Ὅπως εἶναι γνωστό, ἡ οἰκονομική κατάσταση καί ἰδίως τό κίνημα τῶν φοιτητῶν, δημιούργησαν τά πρῶτα συμπτώματα σοβαρῆς κρίσης στίς γραμμές τοῦ στρατιωτικοῦ καθεστῶτος καί τῶν συμμάχων του. Η ἐπίθεση Καραμανλῆ θά διευρύνει καί θά ὀξύνει τήν κρίση αὐτή, θά διαιρέσει τήν χούντα, θά ἀπομονώσει τούς σκληρούς, θά πανικοβάλει τούς τυχοδιῶκτες καί τούς δειλούς. Καί θά ὁδηγήσει τόν Παπαδόπουλο σέ λάθη πού θά ἐπισπεύσουν τήν

πτώση του. Ὅσο μεγαλύτερη θά εἶναι ἡ συσπείρωση τῶν λαϊκῶν στρωμάτων καί τῶν υπεύθυνων κοινωνικῶν παραγόντων γύρω ἀπό τή λύση Καραμανλῆ, τόσο περισσότερο θά ὀξύνεται ἡ κρίση στό ἐσωτερικό τοῦ καθεστῶτος.

Δεύτερον. Ἡ παρέμβαση Καραμανλῆ δείχνει ὅτι, ἐνῶ ἕως σήμερα ὅλες οἱ ἀντιδικτατορικές τάσεις, ἐκδηλώσεις καί κινήσεις παραμένουν ἀσυντόνιστες, δημιουργοῦνται αὐθόρμητα, χτυπιοῦνται ἄλυπητα καί ὑποχωροῦν εἴτε χάνονται, δηλαδή δέν εντάσσονται σέ μία ἑνιαία πορεία καί εἶναι ρυάκια πού δέν κατευθύνονται πρός μιά κοινή κοίτη, ὥστε νά σχηματισθεῖ κάποτε ὁ ἀναγκαῖος χείμαρρος πού θά σαρώσει τή δικτατορία, πιστεύω ὅτι ὁ ἄξονας Καραμανλῆς-Ἐκλογές-Δημοκρατία εἶναι δυνατό σ'αὐτή τή φάση νά συσπειρώσει γύρω του σέ ἐπίπεδο πανελλαδικό ὅλες ἀνεξαιρέτως τίς σημερινές καί αὐριανές κινητοποιήσεις τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, τόσο γύρω ἀπό τά μερικά, ειδικά προβλήματα του, ὅσο καί γενικά γύρω ἀπό μέγα ἐθνικό πρόβλημα τῆς ελευθερίας.

Τρίτον. Τό πανελλαδικό παλλαϊκό σύνθημα Καραμανλῆς-Ἐκλογές-Δημοκρατία θά βοηθήσει ὥστε νά ἐκδηλωθεῖ εὐκολότερα ἡ ἀγανάκτηση πού νοιώθει ἡ συντριπτική πλειοψηφία τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ κατά τῆς δικτατορίας. Καί τοῦτο διότι προσφέρει σημαία καί ἀσπίδα. Δηλαδή προσφέρει τή δυνατότητα γιά μιά παλλαϊκή ένταξη γύρω ἀπό τόν κοινό στόχο: ἐλεύθερες ἐκλογές μέ κοινή πορεία καί κοινό ἡγέτη. Μονάχα ἡ αἴσθηση πώς ἀνήκουν σέ μιά ενιαία πανεθνική παλλαϊκή στρατιά μέ τεράστια ἔκταση καί δύναμη, ἐπομένως μέ τήν προοπτική τῆς ἐπιτυχίας, μπορεῖ νά προσφέρει στίς μάζες τό ἀναγκαῖο μίνιμουμ ὁρίου σιγουριάς στήν ἀντιμετώπιση ἑνός ἀντιπάλου πού διαθέτει τή γνωστή δύναμη κρούσης.

Μέ τό σύνθημα αὐτό εἶναι δυνατόν νά κινητοποιοῦνται ὁλοένα καί περισσότεροι Ἕλληνες μέ ὁλοένα καί περισσότερο θάρρος, θέληση καί πίστη γιά τήν τελική νίκη κατά τῆς δικτατορίας. Τελικά, καί γιά πρώτη φορά, οἱ Ἕλληνες θά [illegible] πώς εἶναι πραγματικά ἐφικτή ἡ πτώση τοῦ Παπαδόπουλου καί τό γεγονός αὐτό θά κινητοποιήσει κάποτε, μέ τόν ἄλφα ἤ βῆτα τρόπο, ὅλους τούς Ἕλληνες. Εἴδαμε ὅτι, ὅταν σηκώθηκαν μερικές χιλιάδες φοιτητές στό κέντρο τῆς Ἀθήνας, τό καθεστώς ἄρχισε νά τρίζει. Τί πρόκειται νά συμβεῖ ὅταν κινητοποιηθοῦν καί διαδηλώσουν τό φρόνημά τους, μέ τήν ἴδια πίστη καί ὁρμή ὅπως οἱ φοιτητές μας, ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἐργαζόμενοι καί ὅλοι οἱ Ἕλληνες πατριῶτες; Προϋπόθεση γιά νά μποῦμε σ'αὐτή τήν ἀπελευθερωτική διαδικασία εἶναι ἡ ἔνταξη στή λύση Καραμανλῆ ὅλων τῶν ὑπεύθυνων κοινωνικῶν καί πολιτικῶν παραγόντων τῆς χώρας μας, καθώς καί ἡ δημιουργία Λαϊκῶν Ἐπιτροπῶν σέ ὅλους τούς χώρους καί τούς κλάδους τῆς ἐθνικῆς ζωῆς, πού θά ἔχουν σά σκοπό τήν κινητοποίηση τοῦ λαοῦ γύρω ἀπό τά προβλήματά του, [illegible] ὅμως σέ σύνδεση μέ τό κύριο ἐθνικό πρόβλημα, δηλαδή τήν πτώση τῆς δικτατορίας καί τήν εἴσοδο τῆς χώρας στή διαδικασία γιά ἐλεύθερες ἐκλογές.

Ἄν καί ἐφ'ὅσαν ἐπιτευχθοῦν οἱ παραπάνω προϋποθέσεις τότε μόνο θά μποροῦμε νά ποῦμε μέ πεποίθηση ὅτι εἰσερχόμαστε στήν τελευταία φάση τῆς ἐθνικῆς τραγωδίας, δηλαδή στήν ἀρχή τοῦ τέλους τῆς δικτατορίας.

Καί ὁ Μ. Θεοδωράκης συνεχίζει:

Μπαίνει τό ἐρώτημα: Τί πρόκειται νά γίνει μετά τήν ἐνδεχόμενη πτώση τοῦ Παπαδόπουλου; Ποιές ἐγγυήσεις μᾶς προσφέρει ἡ λύση Καραμανλῆ;

Μερικοί ἰσχυρίζονται ὅτι ἡ λύση αὐτή θά μᾶς ὁδηγήσει ὄχι μόνο πρός μιά ἀνάπηρη δημοκρατία, ἀλλά ἀκόμα καί στό ἴδιο παλαιό κύκλωμα, δηλαδή Καραμανλῆς-ἀνένδοτος-δικτατορία.

Εἶναι ὅμως γνωστό ὅτι ἡ ἱστορία δέν γυρνᾶ πίσω. Καί ὅσοι διατείνονται ὅτι ἡ ἐθνική τραγωδία πού περνᾶ ὁ λαός μας δέν ἀρκεῖ αὐτή καί μόνη ὥστε νά ἀλλάξει ἀπό τά θεμέλιά της τήν πολιτική φυσιογνωμία τῆς χώρας, πρέπει νά εἶναι εἴτε πολύ ἀφελεῖς εἴτε πολύ πονηροί.

Ποιά ὅμως ἐγγύηση μπορεῖ νά ὑπάρξει γιά τό μέλλον; Καμμιά ἄλλη, ἐκτός ἀπό τήν ὡριμότητα, τήν εὐθυκρισία, τήν ἀγωνιστικότητα καί τόν πατριωτισμό τῶν ἰδίων τῶν Ἑλλήνων. Μοναδική ἐγγύηση γιά τό μέλλον τῆς χώρας εἶναι μόνο ὁ ἴδιος ὁ ἑλληνικός λαός. Καί ὅπως πάντα, τίς μελλοντικές ἐξελίξεις θά τίς κρίνει ὁ παράγων πού λέγεται συσχετισμός δυνάμεων. Αὐτό

σημαίνει ότι κάθε φορά κερδίζει ο πιό δυνατός καί πιό ικανός. Όσοι ισχυρίζονται ότι είναι φίλοι τοῦ λαοῦ, δέν έχουν παρά νά τόν βοηθήσουν ώστε νά αποκτήσει τήν αναγκαία δύναμη καί ικανότητα ώστε νά επιβάλει κάποτε τήν κυρίαρχη θέλησή του.

Σήμερα είναι βέβαιο ότι ή δικτατορία, πνίγοντας όλες τίς ελευθερίες καί ποδοπατώντας όλα τά δικαιώματα τοῦ ελληνικοῦ λαοῦ, όχι μόνο τόν ατιμάζει ηθικά, αλλά καί τόν αποδυναμώνει πολιτικά.

Πιστεύω ακράδαντα ότι ή λύση Καραμανλῆ θά μᾶς επιτρέψει όχι μόνο νά απαλλαγοῦμε από τήν ταφόπετρα τῆς δικτατορίας, αλλά σέ συνέχεια θά μᾶς βοηθήσει νά βγοῦμε σέ μιά ομαλή εθνική πορεία, μέσα στήν οποία γνήσιοι φίλοι τοῦ λαοῦ θά τόν βοηθήσουν ώστε νά υπερασπίσει καλύτερα τά συμφέροντά του, νά διεκδικήσει τά δικαιώματά του καί νά κατακτήσει όλες τίς ελευθερίες, ώστε νά γίνει δυνατός καί ικανός, πραγματικά κυρίαρχος μέσα στήν ίδια του τή χώρα. Γι' αυτό πιστεύω-τονίζει ο Μ. Θεοδωράκης-ότι όλα τά μέλη καί τά στελέχη τῆς Ελληνικῆς Αριστερᾶς πρέπει νά ενισχύσουν μέσα στό λαό, μαζί μέ τόν λαό, τήν κίνηση Καραμανλῆ, δίχως αυτό νά σημαίνει ότι εγκαταλείπουν τό δικό τους πρόγραμμα, τά δικά τους ιδανικά.

Τό πρῶτο σήμερα ιδανικό τῆς Ελληνικῆς Αριστερᾶς είναι τό σάρωμα τῆς δικτατορίας. Αύριο, κατά τή μεταβατική περίοδο, θά είναι νά διαφυλαχθεῖ ή ομαλή πορεία πρός τή δημοκρατία. Προϋπόθεση γι' αυτό είναι νά υπάρξει κυβέρνηση εθνικῆς ενότητας μέ τήν συμμετοχή όλων τῶν ιδεολογικῶν τάσεων καί νά εξασφαλισθοῦν απολύτως ελεύθερες εκλογές μέ αναλογική ώστε νά γνωρίσουμε, χωρίς νοθεῖες καί παραμορφώσεις τήν αληθινή θέληση τοῦ ελληνικοῦ λαοῦ.

Γι' αυτό όσοι παλεύουν γιά μιά ανανεωμένη καί δυνατή Αριστερά στή χώρα μας τό μέλλον [illegible], γιατί γνωρίζουν ότι βαδίζουν χέρι μέ χέρι μέ τή ζωή, μέ τήν εποχή, μέ τήν πραγματικότητα καί μέ τό λαό μας. Γι' αυτό έχουν εμπιστοσύνη στή δύναμή τους. Φτάνει νά τούς δοθεῖ ή δυνατότητα νά επικοινωνήσουν ελεύθερα μέ τό λαό μας, ώστε νά τοῦ εκθέσουν ανεμπόδιστα τίς σκέψεις, τίς ιδέες καί τό πρόγραμμά τους. Τότε γνωρίζουμε ότι, εφ' όσον κινηθοῦν μέ σύνεση, μέ ευθύνη καί αποφασιστικότητα, όχι μόνο θά συμβάλουν αποφασιστικά στήν εδραίωση καί διεύρυνση τῆς δημοκρατίας, αλλά θά μπορέσουν νά βάλουν γερά θεμέλια γιά τή δημιουργία τοῦ ανανεωτικοῦ κινήματος μέσα στίς γραμμές τῆς Ελληνικῆς Αριστερᾶς πού θά προσφέρει μιά μέρα τή δυνατότητα στόν ελληνικό λαό νά χτίσει ο ίδιος κατά τήν κυρίαρχη θέλησή του καί σύμφωνα μέ τίς δικές του αντιλήψεις τήν μεθαυριανή σοσιαλιστική Ελλάδα.

"Τά μπουζούκια ακούγονται πιό δυνατά"

RΣ Μόσχας 3.5.73: Ο συνεργάτης μας Ανατόλι Βάσιν γράφει:

Πολλοί Αθηναῖοι ξέρουν, ασφαλῶς, ότι οι τοπικές αρχές απαγόρευσαν στούς οδηγούς τῶν ταξί νά ανοίγουν πολύ δυνατά τά ραδιόφωνα στά αυτοκίνητά τους. Ύστερα απ' αυτή τήν εντολή τῶν αρχῶν, όπως διαπίστωσε ένας ξένος ανταποκριτής, "οι ήχοι τῶν μπουζουκιῶν άρχισαν νά ακούγονται στά ταξί τῶν Αθηνῶν πιό δυνατά από πρίν. Έτσι-καταλήγει ο ξένος ανταποκριτής-αυτή ή ενέργεια τῶν ταξιτζήδων αποτελεῖ πρόκληση στήν εντολή τοῦ στρατιωτικοῦ καθεστῶτας".

Αυτό φυσικά είναι μόνο μία από τίς μικρές πτυχές τῆς ελληνικῆς ζωῆς. Όμως τό θυμᾶται κανείς άθελά του όταν διαβάζει όλοένα καί πιό συχνά σέ ξένα σχόλια γιά ελληνικά θέματα τή φράση "πῶς είναι, άραγε, σήμερα ή Ελλάδα;". Πραγματικά, αυτό τό σκέφτονται σήμερα πάρα πολύ ξένοι πού παρακολουθοῦν προσεκτικά τήν εξέλιξη τῶν γεγονότων στήν Ελλάδα, ιδιαίτερα ύστερα από τήν έναρξη τῶν μαζικῶν φοιτητικῶν εκδηλώσεων.

Τά τελευταῖα έξη χρόνια ή επίσημη προπαγάνδα τοῦ στρατιωτικοῦ καθεστῶτος προσπάθησε πάρα πολύ τόσο στή χώρα, όσο καί στό εξωτερικό, νά υποστηρίξει τόν μῦθο περί ησυχίας στήν Ελλάδα, πού επικράτησε, δῆθεν, ύστερα από τό στρατιωτικό πραξικόπημα τοῦ Απριλίου. Καί ξαφνικά άρχισαν οι διαδηλώσεις τῆς νεολαίας.

 157

"Ας δοῦμε ὅμως ἄν αὐτό ἔγινε πραγματικά ξαφνικά.

Οἱ διαδηλώσεις τῶν φοιτητῶν στό κέντρο τῆς ἑλληνικῆς πρωτευούσης δέν εἶναι φυσικά κάτι πού γίνεται τακτικά, ὅταν ὑπάρχει ἡ διαρκής ἀπειλή ἐπιθέσεως τῆς ἀστυνομίας. Ὑπάρχουν ὅμως καί ἄλλα στοιχεῖα. Δέν πρόκειται νά ἀναφερθοῦμε τώρα στό παράνομο κίνημα κατά τοῦ καθεστῶτος, πού ἐμφανίστηκε ἀπό τούς πρώτους ἤδη μῆνες ὕστερα ἀπ' τό στρατιωτικό πραξικόπημα καί πού εἶχε πάρει τότε κιόλας συγκεκριμένες ὀργανωτικές μορφές. Οἱ ὀνομασίες αὐτῶν τῶν παράνομων ὀργανώσεων καί ἑνώσεων εἶναι πολύ πλατειά γνωστές καί στήν ἴδια τήν Ἑλλάδα καί στό ἐξωτερικό, ὅπως εἶναι γνωστή καί ἡ συμβολή τους στόν ἀγῶνα γιά τό δημοκρατικό μέλλον τῆς πατρίδας τους. Οἱ δεκάδες δίκες ἐναντίον ὁμάδων πού ἀντιτίθενται στό καθεστώς μιλοῦν, αὐτές καθ' ἑαυτές, γιά πολλά πράγματα. Οἱ δίκες αὐτές-συνεχίζει ὁ συνεργάτης μας-δείχνουν, μεταξύ ἄλλων, πόσο ἐπικίνδυνη εἶναι στή σημερινή Ἑλλάδα ὁποιαδήποτε δημόσια ἀντιπαράθεση καί διαφωνία πρός τό δικτατορικό καθεστώς. Καί ὅμως. Καί ὅμως οἱ ἐκδηλώσεις αὐτές κατά τοῦ καθεστῶτος ὑπῆρχαν καί ὑπάρχουν.

Θυμούμαστε ὅλοι τήν ἐπιβλητική διαδήλωση τῶν κατοίκων τῆς ἑλληνικῆς πρωτεύουσης ἀπ' ἀφορμή τήν κηδεία τοῦ Γ. Παπανδρέου. Τό σύνθημα πού ἐπικράτησε τότε "Λευτεριά καί Δημοκρατία" δέν τό ἄκουσαν μόνο στούς δρόμους τῶν Ἀθηνῶν. Ἡ διαδήλωση ἐκείνη ἔδειξε σέ ὅλον τόν κόσμο ὅτι τά δημοκρατικά αἰσθήματα τῶν Ἑλλήνων παραμένουν ζωντανά, παρ' ὅλο τόν ἐπιφανειακό θρίαμβο τῆς στρατιωτικῆς δικτατορίας. Ἄλλωστε, καί ἡ σημερινή δραστήρια κίνηση τῶν φοιτητῶν ἔχει ἀναμφίβολα τίς ρίζες της στίς ἐκδηλώσεις πού ὀργάνωσε ἡ φοιτητική νεολαία πολλούς μῆνες πρίν, ἄν ὄχι χρόνια. Στίς κινητοποιήσεις ἐκεῖνες δέν μποροῦσαν παρά νά ἐπιδράσουν μέ τή σειρά τους ἄλλοι παράγοντες τῆς κοινωνικῆς ζωῆς. Μερικοί ἀπό τούς παράγοντες αὐτούς δέν ἐκδηλώθηκαν ἀκόμα ἀνοικτά, ἐνῶ γιά μερικούς ἄλλους μποροῦμε νά μιλοῦμε καί τώρα. Πρῶτα γιά τό θαυμάσιο γεγονός ὅπως ἦταν ἡ συγκέντρωση ὑπογραφῶν κάτω ἀπό τήν δήλωση γιά τήν ἀπελευθέρωση τῶν πολιτικῶν κρατουμένων. Ἑκατοντάδες ἄνθρωποι διαφόρων ἐπαγγελμάτων καί διαφορετικῆς κοινωνικῆς προελεύσεως δέν φοβήθηκαν νά θέσουν ἀνοικτά τήν ὑπογραφή τους κάτω ἀπό ἕνα αἴτημα πού ἔχει πανεθνική σημασία. Δέν φοβήθηκαν, ἄν καί ἤξεραν ὅτι τό αἴτημα αὐτό δέν ἀρέσει στίς ἀρχές πού εἶναι πάντα ἕτοιμες νά ἐξαπολύσουν διώξεις. Καί εἶναι σέ ὅλους γνωστό ὅτι τέτοιες διώξεις ὑπῆρχαν πραγματικά. Ἀπειλές, ἐκφοβισμοί καί διώξεις ἐφαρμόστηκαν π.χ. ἐναντίον ἐκείνων πού πήγαιναν στίς διαλέξεις τίς ὁποῖες ὀργάνωσε ἡ Ἑταιρία Μελέτης Ἑλληνικῶν Προβλημάτων.

Καί τί νά πεῖ κανείς γιά τά γεγονότα τῶν τελευταίων ἑβδομάδων; Φοιτητές πού παίρνουν μέρος σέ συγκεντρώσεις κακοποιοῦνται ἀπ' τήν ἀστυνομία, συλλαμβάνονται, δικάζονται, ἐπιστρατεύονται, ἐνῶ τό κίνημα τῆς νεολαίας συνεχίζεται. Δικηγόροι πού ἀναλαμβάνουν τήν ὑπεράσπιση τῶν φοιτητῶν στό δικαστήριο κλείνονται φυλακή, ἐνῶ οἱ δημόσιες δηλώσεις γιά συμπαράσταση πρός τούς φοιτητές ἀπ' τούς καθηγητές τους, τούς δημοσιογράφους, τούς κοινωνικούς καί πολιτικούς παράγοντες συνεχίζονται.

Αὐτά καί πολλά ἄλλα γεγονότα, πού δέν τά ἀναφέραμε σήμερα, δίνουν ἀναμφίβολα ἕνα καινούργιο χρῶμα σ' ὁλόκληρη τήν εἰκόνα τῆς πολιτικῆς ζωῆς στή σημερινή Ἑλλάδα-καταλήγει ὁ συνεργάτης μας. Διαμαρτυρίες γιά τήν πολιτική πού ἐφαρμόζει τό καθεστώς, μικρές καί μεγάλες, ἐκδηλώνονται παντοῦ καί γίνονται ὁλοένα καί πιό αἰσθητές.

<u>Ἡ Κυπριακή Ἐπιτροπή γιά τή Δημοκρατία στήν Ἑλλάδα</u>

<u>ΡΣ Μόσχας 4.5.73</u>: Ἡ Κυπριακή Ἐπιτροπή γιά τή Δημοκρατία στήν Ἑλλάδα ἔδωσε στή δημοσιότητα δήλωση ἀλληλεγγύης πρός τούς Ἕλληνες ἐργαζόμενους. Στή δήλωση ὑπογραμμίζεται ἡ ἀνάγκη νά δυναμώνει ἡ ἑνότητα καί ἡ συνοχή ὅλων τῶν ἀντιδικτατορικῶν δυνάμεων στόν ἀγῶνα γιά τήν ἀποκατάσταση τῶν δημοκρατικῶν ἀρχῶν στήν Ἑλλάδα. Ἡ νίκη τῆς δημοκρατίας στήν Ἑλλάδα-ἀναφέρεται στή δήλωση-θά συμβάλει στή διατήρηση καί ἑδραίωση τῆς ἀνεξαρτησίας καί τῆς ἐθνικῆς κυριαρχίας τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας.

———o———

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ/.

Δήλωση Μίκη Θεοδωράκη.

Ένα σοβαρό εμπόδιο γιά τήν ένότητα τών άντιδικτατορικών δυνάμεων-τό πολιτειακό θέμα,καί ή διαφωνία τακτικής γύρο άπό αύτό-παύει νά ύφίσταται μετά τίς δηλώσεις τοῦ Κωνσταντίνου, πού δέχεται τή διενέργεια δημοψηφίσματος θέτοντας ώς όρους τήν όριστική κατάργηση τοῦ στρατιωτικοῦ νόμου,τήν άπελευθέρωση όλων τών πολιτικών κρατουμένων,καί τήν έπαναφορά τής χώρας σέ δημοκρατικές λειτουργείες.

Μέ τήν κορύφωση τής πολιτικής κρίσης τής χούντας,στέκεται μπροστά μας άκόμα πιό έπιτακτικά, ή θεμελιώδης άνάγκη γιά τήν πραγματοποίηση, έπιτέλους τής ΕΝΟΤΗΤΑΣ όλων τών άντιδικτατορικών δυνάμεων, γιά τήν ένταση τοῦ άγώνα,μέ όλα τά μέσα, γιά τήν άνατροπή τής τυραννίας.

Μέτίς τελευταίες έξελίξεις,θεωροῦμε ότι ή άντιδικτατορική ένότητα μπορεί καί πρέπει νά πραγματοποιηθεί πάνω στά άκόλουθα τρία σημεία:

1/ Άνατροπή τής χούντας μέ όλα τά μέσα,

2/ Δημοψήφισμα μέ ύπηρεσιακή κυβέρνηση τής έμπιστοσύνης όλων τών άντιδικτατορικών δυνάμεων,γιά τή λύση τοῦ πολιτειακοῦ προβλήματος,

3/ προκήρυξη γενικών έκλογών μέ συμμετοχή όλων τών πολιτικών δυνάμεων τής χώρας, άμέσως μετά τό δημοψήφισμα.

Γιά τό ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ γιά τόΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟ

Μίκης Θεοδωράκης

Βερολίνο Ιούνιος 1973

ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΑΝΤΗΣΗΣ
ΣΤΙΣ ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΟΥ Θ. ΠΑΓΚΑΛΟΥ

Παρίσι 10.5.73

«Ακούσθηκε και γράφτηκε ότι η λύση Καραμανλή δεν αφορά την Αριστερά. Δεν [illegible] θέμα, ωστόσο, γιατί η Ελληνική Αριστερά να ταχθεί υπέρ ή κατά των λύσεων Καραμανλή ή να υποστηρίξει και να παραδεχθεί υπέρ ή κατά μιας λύσης Καραμανλή. Επίσης ~~[illegible]~~ υποστηρίχθηκε ότι η λύση Καραμανλή δεν έχει ανάγκη από λαϊκή κινητοποίηση και ότι συστατικό της στοιχείο είναι η απουσία του λαϊκού παράγοντα από τη σκηνή της [illegible].» Απόρροια ότι ο κ. Καραμανλής δεν χρειάζεται την Ελληνική Αριστερά και η θέση της δεν μπορεί παρά να περιορισθεί στο «παρασκηνιακό δίλημμα» υπέρ ή κατά του Καραμανλή.»*

Σύμφωνα με τη θεωρία αυτή η δομή ~~[illegible]~~ της σύγχρονης κοινωνίας θα μπορούσε να αποτελείται από δύο ξεχωριστά στεγανά — τοποθετημένα παράλληλα ή επάλληλα (~~[illegible] μεγαλοαστική τάξη (ολιγαρχία) — αστική παράταξη — ΛΑΟΣ.)~~. Η ~~Αριστερά, [illegible] φυσικά ο ΛΑΟΣ~~ Έτσι η κάθε ταξική οντότητα έχει τη δική της εσωτερική αντίθεση — προβλήματα που την αφορούν αποκλειστικά. ~~[illegible]~~ Δηλαδή δεν αφορούν τις ~~[illegible]~~ πολιτικές παρατάξεις που εκφράζουν άλλα ταξικά συμφέροντα. Έτσι η «λύση» θα λυθεί «στο εσωτερικό» της ~~[illegible]~~ Α παράταξης — ~~[illegible]~~ βοηθούσης της δικής της δύναμης, ~~[illegible]~~ Στο μεταξύ οι άλλες παρατάξεις παρακολουθούν. Είναι ~~[illegible]~~ απλοί θεατές. Στη συγκεκριμένη περίπτωση ο ίδιος συγγραφέας αναφερόμενος στο ρόλο της «[illegible] αριστεράς» τονίζει ότι αντιστέκεται στην προσπάθεια για κατανόηση [illegible] τα υπέρ ή τα κατά της α ή β λύσης (που θα λυθεί από την [illegible] της

---

* Θ. ΠΑΓΚΑΛΟΣ «Το [illegible] της παρατεταμένης [illegible] και το [illegible] της Εθνικής [illegible]» ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ Δελτίο φύλλου 56 (12.V.73)

Σημείωση: Θα ήταν καλό να [illegible] μεγάλο απόσπασμα από το άρθρο.

(στό προκείμενο παράδειγμα δέν υπάρχει άλλο ... από τό ... υπογραμμένο.)

(πού φυσικά δέν αφορά μονάχα τή τάξη στήν οποία ανήκουν αλλά όλο τό λαό.)

ή άλλης παράταξης μέ τό λαό αντιμετωπισμένο), *1

όμως ενώ τά πολιτικά κόμματα τής αστικής τάξης περνώντας βαθειά κρίση παραμένουν μέ ό,τι α ή β λύση, ή "αυτόνομη αριστερά" αποφεύγοντας νά πάρει θέση και αφήνοντας πίσω τη διάφορη παράγοντα στή αριστερά πού μέ τη διάλυση της όπως στη λύση Καραμανλή αποσυνθέτει στό νά ιδιοποιηθούν οι θέσεις εκείνων σέ προσωπικό ή στή ξεκαθαρίζοντας τή πολιτική κίνηση τού εσωτερικού, πού δέν είναι βέβαια μετριοπαθής. Και δέν έχουν άλλη διαφορά από τή αγωνία μιάς καθαρής λύσης, όσο γίνεται συντομότερα» — ή "δημοκρατική αριστερά" πού μάχεται στη τάξη τού ελληνικού λαού, θά συνεχίσει τό αφομοιωτικό αντιπολιτευτικό αγώνα. Γιατί έτσι πού επιβάλλει τό καθεστώς μέσω τής λύσης. ».

Όχι μόνο μόνο δέν αρκεί νά αποχωρήσουμε μέ τη αντίθεση πού διατηρούμε πρό έξαρσης δυναμικής τάξης, αλλά όταν και εφ' όσον τού αναζητήσουμε σημαίνει ότι αποκοβόμαστε από τού αφομοιωτικό αντιπολιτευτικό αγώνα πού τού συνεχίζουν οί γνωστές δυνάμεις τής "αυτόνομης αριστεράς."

Σύμφωνα μ' αυτή τή θεωρία όλοι οί αγώνες πού έδωσε ως τώρα ό ελληνικός λαός αποτελούν λάθος! Ας αφήσουμε κατά μέρος τη λογική, πού δέν [illegible] συμφέρουν παρά τή αντίθεση ανάμεσα στή διάφορες οικονομικές ολιγαρχίες, και ας σκεφτούμε πάνω [Βλέπε θέσεις τής τότε Αριστεράς στή περίοδο τού Β' Παγκοσμίου Πολέμου)

---

1 «Τό πώς οι αγώνες αυτοί μπορεί νά οδηγήσουν σέ λύσεις πέρα και έξω από τό λαό, ποιοί θά είναι τά ηγεμονευόμενα και ποιοί οί κίνδυνοι μιας τέτοιας κατάστασης, νά τί αφήνει κάθε στιγμή νά προσπαθούμε νά κατανοήσουμε, ό ρόλος μιάς αυτονόμης αριστεράς αυτό οφείλει νά είναι. Και αρκεί αυτό».

-3-

την πρόσφατη ιστορία μας. Ας θυμηθούμε εδώ το ποίημα «Τι
[illegible] τι Παπάρηδες» του Ζαχαριάδη. Και όπως που ο [illegible] λαός
σοφώτερα ως φαίνεται από τη «ηγεσία του» [illegible] αποφάσισε πως
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] δύο [illegible] της αστικής
τάξης. Και αγωνίστηκε για να επιβάλει τη γνώμη σαν σχετικά [illegible]
τα αρεστά [illegible] του τα συμφέροντα. — Κι αυτό γιατί [illegible] μέσα
στην [illegible] της κοινωνίας όλα συμπλέκονται, όλα αλληλο-
[illegible]. Δεν υπάρχουν ξεχωριστά, όπου η κάθε
[illegible] γνώμη που δίνεται ιδιαίτερα [illegible] της εργασίας αφορά το σύνολο
της κοινωνικής ζωής. Το σύνολο του λαού. [illegible] ο λαός — με κατεύθυνση
να ελέγχει κάνοντας ο ίδιος [illegible] στην εργασία — [illegible]
του κάθε φορά με κάθε τρόπο [illegible] αντίθεση
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] να
επιβάλει τη γνώμη [illegible] [illegible] [illegible] δικαιο-
φανεί και [illegible] [illegible] προς τον [illegible] [illegible]
στην [illegible] εργασία. Έτσι [illegible] το [illegible] Καραμανλής ή
Παπανδρέου ο λαός δεν [illegible] και πάλι [illegible] θέση. Μήπως και τότε
δεν επρόκειτο για αντιθέσεις [illegible] [illegible] τάξης;
Ποιά ταξικά συμφέροντα εκπροσωπούσαν τα [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] δύο [illegible]; [illegible] ο λαός — και μαζί το
[illegible] εκπρόσωποι της Αριστεράς, [illegible] [illegible] [illegible] —
[illegible] για την [illegible] Παπανδρέου... Ήταν λάθος; Και
τι έπρεπε να κάνουμε τότε; Να πούμε όχι" δεν τίθεται
[illegible] [illegible] Αριστερά να πάρει θέση [illegible] ή [illegible];
[illegible] [illegible] [illegible] να [illegible] [illegible] από
τη [illegible] [illegible] [illegible] για να [illegible] το
[illegible] μας;

ὁ συγγραφέας αὐτοῦ τοῦ ἄρθρου μᾶς δίνει μιά πλήρη εἰκόνα ~~[illegible]~~ τῆς ἔννοιας "λαός". Ἀφοῦ τό συνδέσει ἀσυνήθιστα μέ τόν Ἀριστοφάνη σέ συνέχεια τοῦ τοποθετεῖ ἔξω ἀπό τό πλέγμα ~~τό~~ ἐκείνων ἀκριβῶς τῶν ἀντιθέσεων πού [illegible] καινά καινῶν καθορίζουν [illegible] ἴδια τήν αὐ ὕπαρξη, ~~[illegible]~~ τῆς συνθέσεως ζωῆς, τό πάθος καί τό ψέμα του. Ὅμως καθ' ὅσο δέν συμβαίνει μέσα στή ζωή. Ἦταν ἀπό τίς πηγές ἀπ' ~~[illegible]~~ μπαίνει ἕνα καινούργιο θέμα Καραγκιόζη ἡ Παπαδιαμάντης, νομίζω ὅτι ὁ ἑλληνικός λαός [illegible] ἤδη θέσει καί μάλιστα μέ πολύ μεγαλύτερο φανατισμό καί πείσμα ἀπό κάθε ἄλλη φορά. ~~[illegible]~~ Ὑπάρχουν δηλαδή κριτήρια γιά νά διαμορφωθεῖ σήμερα ἡ Κοινή γνώμη. Κι ἄν δέν ἔπαιναν αὐτοί τότε ἔχουμε τό ~~[illegible]~~ παιχνίδι τῆς ἴδιας τῆς χώρας πού μέ ἀρκετή φορά φαίνεται ὅτι μπαίνει σέ σοβαρή ἐσωτερική κρίση.

~~Γιατί ὅμως Καραγκιόζη~~ →

Τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας στὴν Οὐάσιγκτον κ. Σπύρ. Γρανίτσα

Η "ΣΥΜΠΤΩΣΗ" ΤΩΝ ΔΗΛΩΣΕΩΝ ΚΙΣΣΙΝΓΚΕΡ ΚΑΙ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗ

Προβάλλεται ἡ ἀπειλὴ ἐμφανίσεως ἑνὸς νέου Καντάφι

ΟΥΑΣΙΓΚΤΟΝ.— Τὴν ἴδια μέρα ποὺ δημοσιεύτηκαν οἱ δηλώσεις τοῦ πρώην πρωθυπουργοῦ κ. Κ. Καραμανλῆ γιὰ τὴν ἑλληνικὴ κατάσταση, μίλησε καὶ ὁ προεδρικὸς σύμβουλος κ. Χ. Κίσσινγκερ γιὰ τὴν ἀνάγκη διαμορφώσεως ἑνὸς νέου 'Ατλαντικοῦ Χάρτου. 'Ο πρῶτος μίλησε στὸ Παρίσι γιὰ ἕνα εὐρωπαϊκὸ πρόβλημα, τὸ 'Ελληνικό· ὁ δεύτερος μίλησε στὴ Νέα 'Υόρκη, σὲ συγκέντρωση τῶν 'Εκδοτῶν 'Αμερικανικῶν 'Εφημερίδων, γιὰ τὸ γενικώτερο πρόβλημα τῶν σχέσεων τῆς Εὐρώπης καὶ τῆς 'Αμερικῆς. 'Υπῆρξε μιὰ «σύμπτωσις»; "Ισως. 'Αλλὰ ἀσφαλῶς δὲν εἶναι σύμπτωσις ἡ ὥ ρ α ποὺ ἔγιναν οἱ δηλώσεις αὐτές.

'Απὸ ἑλληνικῆς πλευρᾶς, ἡ πολιτικὴ κατάσταση ἔχει φτάσει σὲ ἕνα σημεῖο ποὺ δὲν ἐπιδέχεται ἄλλους ἀκροβατισμοὺς καὶ ἀναβολές. 'Η Κύπρος βρίσκεται σὲ ἐπικίνδυνη κρίση. 'Απὸ ἀμερικανικῆς πλευρᾶς, τὸ «ἔτος Εὐρώπης», ποὺ ἔχει ἐξαγγείλει ὁ Νίξον, πρέπει νὰ προχωρήσει.

ΟΙ ΑΝΤΙΔΡΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΩΝ

Οἱ ἐνδείξεις ποὺ ὑπάρχουν ἀπὸ τὴν 'Αθήνα, ἔστω καὶ ἂν πρόκειται νὰ καμουφλαριστοῦν γιὰ λόγους πολιτικῆς σκοπιμότητας, εἶναι ὅτι δὲν εὐνοοῦν τὶς πρωτοβουλίες Κίσσινγκερ. 'Ο λόγος εἶναι ὁλοφάνερος: στὴν ἐξέταση τῶν εὐρωπαϊκῶν προβλημάτων δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μὴ γίνει ἀναφορὰ καὶ στὴν 'Ελλάδα. Καὶ πάνω ἀπὸ ὅλα, ἡ ἐπιθυμία ἀλλαγῆς στὴν 'Ελλάδα εἶναι δεδομένη ἀπὸ ὅλες τὶς πλευρές. 'Η λύσις Καραμανλῆ θὰ ἦταν ἀποδεκτὴ ἀπὸ ὅλους· ὁ ἐμφύλιος πόλεμος ἀπὸ κανένα.

Ο ΚΑΝΤΑΦΙΣΜΟΣ...

"Ενα ἐπιχείρημα ποὺ προβάλλεται ἀπὸ ὑποστηρικτὲς τοῦ καθεστῶτος 'Αθηνῶν, εἶναι ὅτι πίεσις ἐπὶ τῆς κυβερνήσεως μπορεῖ ν' ἀναδείξει κάποιον ἄλλον Καντάφι. Καὶ αὐτὸ τὸ ἐπιχείρημα τρομάζει ἀκόμη περισσότερο, γιατὶ ὁ Καντάφι εἶναι ἕνας φανατικὸς ποὺ δὲν συμπαθεῖ σχεδὸν κανένα — ἀριστερό, δεξιό, ἀκόμη καὶ πολλοὺς "Αραβες. Καὶ ἐὰν ἡ ἐπιβίωση τοῦ Καντάφι εἶναι δυνατὴ μὲ τὸν πλοῦτο ἀπὸ τὰ πετρέλαια τῆς Λιβύης καὶ τὸ μῖσος ἐναντίον τοῦ 'Ισραήλ, γιὰ τὴν 'Ελλάδα τὰ δεδομένα εἶναι ἀντίθετα. Δὲν ὑπάρχουν πετρέλαια, ἐνῶ τὸ κεφάλαιο ἀρχίζει νὰ στρέφεται κατὰ τοῦ καθεστῶτος 'Αθηνῶν καὶ τὸ μῖσος θὰ ἐκδηλωθεῖ ἔναντι ποίου; Τῶν συμμάχων καὶ τῶν κομμουνιστῶν ταυτοχρόνως ἢ ἀλληλοδιαδόχως;

"Ετσι, ἡ 'Ελλὰς κινδυνεύει νὰ βρεθεῖ ἐχθρὸς τῆς Εὐρώπης, 'Ανατολικῆς καὶ Δυτικῆς, μαχομένη μὲ ἀνεμομύλους σὰν τὸν Δὸν Κιχώτη.

Προσφορὰ Ρώσων γιατρῶν γιὰ τοὺς πολιτικοὺς κρατουμένους

ΕΚΚΛΗΣΗ ΣΤΟΝ ΕΡΥΘΡΟ ΣΤΑΥΡΟ

ΜΟΣΧΑ, ('Ιδ. ὑπηρ.).— 'Η πρόεδρος τοῦ Σοβιετικοῦ 'Ερυθροῦ Σταυροῦ Ναντέζντα Τρογιὰν ἀπηύθυνε τηλεγράφημα στὸν κ. Κ. Γεωργακόπουλο, πρόεδρο τοῦ 'Ελληνικοῦ 'Ερυθροῦ Σταυροῦ, στὸ ὁποῖο τονίζεται:

'Αξιότιμε κ. Πρόεδρε,

Μὲ ἀπόφαση τῶν ἐπισήμων ἑλληνικῶν ἀρχῶν ἀφέθηκαν πρόσφατα στὴ χώρα σας ἐλεύθεροι πολλοὶ πολιτικοὶ κρατούμενοι. Τριακόσια ὅμως περίπου ἄτομα ἐξακολουθοῦν νὰ κρατοῦνται στὶς φυλακές.

Σύμφωνα μὲ τὰ στοιχεῖα ποὺ διαθέτουμε, ἡ ὑγεία αὐτῶν τῶν 'Ελλήνων δημοκρατῶν ἔχει ἐπιδεινωθεῖ γιατὶ στὴ διάρκεια μεγάλου χρονικοῦ διαστήματος δὲν τοὺς δόθηκε ἡ ἀπαραίτητη ἰατρικὴ βοήθεια.

Τὰ μέλη τοῦ Σοβιετικοῦ 'Ερυθροῦ Σταυροῦ, ὅπως καὶ ὅλοι οἱ σοβιετικοὶ πολίτες, ἀνησυχοῦν ἰδιαίτερα γιὰ τὴν τύχη τῶν 'Ελλήνων πατριωτῶν - πολιτικῶν κρατουμένων. Γι' αὐτὸ τὸ λόγο, ἔχοντας γνώμονα τὶς ἀρχὲς τοῦ ἀνθρωπισμοῦ, εἴμαστε ἕτοιμοι νὰ στείλουμε στὴν 'Ελλάδα ὁμάδα γιατρῶν, τρία ἕως πέντε ἄτομα βασικῶν εἰδικοτήτων γιὰ τὴν παροχὴ ἰατρικῆς βοήθειας στοὺς πολιτικοὺς κρατουμένους.

ΟΙ ΑΠΟΨΕΙΣ ΤΟΥ ΥΦΗΓΗΤΟΥ Θ. ΠΑΓΚΑΛΟΥ

«Τὸ δέντρο τῆς παραταξιακῆς σκοπιμότητος καὶ τὸ δάσος τῆς ἐθνικῆς σωτηρίας»

'Ο ΘΟΔΩΡΟΣ ΠΑΓΚΑΛΟΣ — ἔγγονὸς τοῦ στρατηγοῦ — ζεῖ στὸ Παρίσι καὶ διδάσκει στὸ Πανεπιστήμιο τῆς Σορβόννης. Κοσμοθεωρητικὰ ἀνήκει στὸν εὐρὺ χῶρο τῆς 'Αριστερᾶς, χωρὶς ὅμως νὰ εἶναι ταγμένος σὲ καμμιὰ ἀπὸ τὶς δυὸ πτέρυγες τοῦ Κ.Κ.Ε.. Οἱ δηλώσεις του ποὺ δημοσιεύονται παρακάτω καὶ ποὺ ἔστάλησαν ἀποκλειστικὰ στὴ «ΝΕΑ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ», παρουσιάζουν ἰδιαίτερο ἐνδιαφέρον.

ΤΡΕΙΣ ΠΙΘΑΝΕΣ ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΣΗΜΕΡΙΝΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ

Στὸν χορὸ τῶν ἀντιδράσεων, θετικῶν ἢ ἀρνητικῶν ποὺ προκάλεσαν οἱ δηλώσεις τοῦ κ. Καραμανλῆ, περιλαμβάνονται καὶ ὁρισμένες ἀπόψεις, ποὺ ὑποτίθεται ὅτι ἐκφράζουν καὶ δίνουν κατευθύνσεις στοὺς "Ελληνες ἀριστερούς. "Εχουν ὅλες ἕνα κοινὸ χαρακτηριστικό. Πηγάζουν ἀπὸ ὀργανώσεις ἢ ἄτομα, ποὺ ἔχουν τὸ κέντρο βάρους τῆς πολιτικῆς τους δραστηριότητας στὸ ἐξωτερικό.

'Η ἀριστερὰ ὅμως ἔχει μιὰ κοινωνικὴ ἰδιομορφία ποὺ οὔτε οἱ κακὲς πολιτικάντικες συνήθειες τῆς κοινοβουλευτικῆς περιόδου 1956–67, οὔτε οἱ παραμορφώσεις τῆς «ἀντίστασης» ἀπὸ τὶς εὐρωπαϊκὲς πρωτεύουσες μετὰ τὸ πραξικόπημα μποροῦν νὰ ἐξαλείψουν. Δὲν νοεῖται ἡ ὕπαρξη, οὔτε πολιτικοῦ ἐπιτελείου, οὔτε πρωτοπόρας ἀριστερῆς προσωπικότητας, ἔξω καὶ μακρυὰ ἀπὸ τὴν κίνηση τῶν ἐργαζομένων μαζῶν ὁποιουδήποτε τύπου καὶ ἔντασης κι' ἂν εἶναι. Τίτλοι παλιοί, ἐκλογικοὶ ἢ ἀγωνιστικοί, χωρὶς νὰ χάνουν καθόλου τὴν ἠθικὴ ἀξία τους ἔχουν ἰδιαίτερα περιορισμένη πολιτικὴ σημασία στὸν χῶρο τῆς ἀριστερᾶς. Γιατὶ δὲν ἀποτελοῦμε ἐκλογικὴ παράταξη ἀλλὰ κοσμοθεωρητικὸ κίνημα μαζῶν.

Αὐτὸς εἶναι κι' ἕνας λόγος, ἐκτὸς ἀπὸ τὴ μεγαλύτερη ἢ μικρότερη ἱκανότητά μας, τὴ σωστὴ ἢ λανθασμένη γραμμή μας, ποὺ ἀπέτυχε πατανγωδῶς ἡ εἰσαγωγὴ τῆς «ἀντίστασης», ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ στὴν 'Ελλάδα. 'Η πραγματικὴ ἡγεσία τῆς ἀριστερᾶς εἶναι αὐτοὶ ποὺ ἀναδεικνύονται ἀπὸ τοὺς καθημερινοὺς ἀγῶνες ἐνάντια στὴν οἰκονομικὴ ἐξαθλίωση, τὴν κοινωνικὴ καταπίεση καὶ τὴν πολιτικὴ τρομοκρατία ποὺ ἐπιβάλλει ἡ δικτατορία. "Οσοι βέβαια ἀπ' αὐτοὺς ἔχουν ἀριστερὲς ἰδέες. Αὐτοὶ ἔχουν σήμερα ἀπόψεις γιὰ ὅλα τὰ θέματα, ἀλλὰ δὲν μποροῦν νὰ τὶς διατυπώσουν δημόσια. 'Ακόμα κι' ὅταν πρόκειται γιὰ τὸν κ. Καραμανλῆ.

ΔΕΝ ΤΙΘΕΤΑΙ ΘΕΜΑ «ΥΠΕΡ "Η ΚΑΤΑ»

'Η εἰσαγωγὴ αὐτὴ ἔχει σὰν σκοπὸ νὰ δείξει ὅτι ὅλες οἱ ἀλληλοσυγκρουόμενες ἀπόψεις δὲν ἐκφράζουν κατ' ἀνάγκη τὴ μεγάλη πλειοψηφία τῶν 'Ελλήνων ἀριστερῶν μὲ τὴν πιὸ πλατειὰ ἔννοια, δηλαδὴ ἑνὸς σημαντικοῦ τμήματος τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ.

'Ο γράφων, "Ελληνας τοῦ ἐξωτερικοῦ ποὺ ἐκπροσωπεῖ μόνο τὸν ἑαυτό του, ζητάει τὴ φιλοξενία τῆς «ΝΕΑΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ» μόνο στὸ βαθμὸ ποὺ οἱ σκέψεις ποὺ ἀκολουθοῦν μπορεῖ νὰ ἐνδιαφέρουν ἄλλους "Ελληνες τοῦ ἐξωτερικοῦ, ἀριστεροὺς ἢ ὄχι.

Δὲν τίθεται θέμα γιὰ τὴν 'Ελληνικὴ ἀριστερὰ νὰ ταχθεῖ ὑπὲρ ἢ κατὰ τῶν δηλώσεων Καραμανλῆ, ἢ ἀργότερα νὰ ὑποστηρίξει ἢ νὰ παλέψει ἐναντίον μιᾶς λύσης Καραμανλῆ. 'Αντίθετα εἶναι καθῆκον μας νὰ κατανοήσουμε σωστὰ τὸ νέο αὐτὸ στοιχεῖο τοῦ πολιτικοῦ συσχετισμοῦ στὴν χώρα μας καὶ νὰ τὸ ἐξηγήσουμε στοὺς ὑπόλοιπους "Ελληνες.

Γιατὶ δὲν ὑπάρχει ζήτημα ὑποστήριξης; Κατ' ἀρχὴν ὁ κ. Καραμανλῆς δὲν ζητάει τὴ βοήθεια τῆς ἀριστερᾶς. Αὐτὸ βέβαια μπορεῖ νὰ μὴν ἔχει παρὰ τακτικὴ σημασία. "Οταν κάθε κρίσιμο ἔτος κτηνωδίας καὶ ἀνικανότητας σημαδεύει καταστροφικὰ τὸ ἔθνος καὶ τὴν πατρίδα θὰ εἴμαστε ἀσυνείδητοι ἂν ἀφήναμε τὸ δέντρο τῆς παραταξιακῆς σκοπιμότητας νὰ μᾶς κρύψει τὸ δάσος τῆς ἐθνικῆς σωτηρίας. "Η ἀκόμα ἂν μέναμε στὸ παρελθὸν μιλώντας γιὰ τὴ βία καὶ τὴ νοθεία, τοὺς παρακρατικοὺς καὶ τὴ φασιστικοποίηση τοῦ κράτους, ὅλα τὰ στοιχεῖα ποὺ συνθέτουν τὴν εὐθύνη τοῦ Καραμανλικοῦ καθεστῶτος καὶ γενικώτερα τῆς 'Ελληνικῆς δεξιᾶς γιὰ τὴ σημερινὴ κατάσταση. Οἱ πολιτικὲς δυνάμεις διαμορφώνονται ἀπὸ τὶς πολιτικὲς συνθῆκες. Εἶναι σχεδὸν βέβαιο ὅτι καὶ ὁ κ. Καραμανλῆς καὶ ἡ 'Ελληνικὴ δεξιὰ στὰ πλαίσια τοῦ κράτους ποὺ θὰ οἰκοδομηθεῖ πάνω στὰ συντρίμμια τῆς δικτατορίας, θὰ πολιτευθοῦν διαφορετικὰ ἀπ' ὅτι στὰ πλαίσια τοῦ καθεστῶτος ποὺ ἀκολούθησε τὸν ἐμφύλιο πόλεμο καὶ τὴν ξένη ἐπέμβαση στὸν τομέα τῶν ἐλευθεριῶν καὶ ἀτομικῶν δικαιωμάτων.

'Υπάρχει ὅμως κάτι σοβαρώτερο. 'Ο κ. Καραμανλῆς δὲν κάνει καμμιὰ ἔκκληση στὸ λαὸ γενικώτερα. Τὴν ἔκκλησή του τὴν κάνει πρὸς τὴν κυβέρνηση καὶ τὰ στηρίγματά της. Κι' ὅσο κῦρος κι' ἂν ἔχει ἡ ἄποψη τοῦ ἀνθρώπου ποὺ κυβέρνησε ὀχτὼ χρόνια τὴν χώρα, δὲν βλέπουμε γιατὶ θὰ εἰσακουστεῖ. 'Ο ἴδιος ἐκφράζει τὴν ἀπαισιοδοξία του γιὰ τὴν δυνατότητα τῶν δικτατόρων νὰ ὀρθοφρονήσουν. Ποιὰ εἶναι ἡ πραγματικὴ δυνατότητα τοῦ κ. Καραμανλῆ νὰ ἀνατρέψει τὴ δικτατορία;

Θὰ πρέπει ἐδῶ νὰ ἀποπειραθοῦμε μιὰ σχηματοποίηση τῶν πιθανῶν προοπτικῶν πτώσης τοῦ καθεστῶτος ὅπως τὶς χαράζει ὁ κοινὸς νοῦς, ἡ πεῖρα κι' ἡ στοιχειώδης γνώση τῆς πολιτικῆς ἐπιστήμης.

ΤΑ ΤΡΙΑ ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΑ

Μιὰ στρατιωτικὴ δικτατορία στὸν 20ὸ αἰώνα δὲν πέφτει παρὰ μόνο μὲ τὴν χρήση ἔνοπλης βίας. Στὰ ἑλληνικὰ δεδομένα εἶναι πιὰ γνωστὸ ὅτι τρεῖς προοπτικὲς ὑπάρχουν:

— 'Η παλλαϊκὴ ἐξέγερση, ἀποκορύφωμα ἔνοπλης δράσης δυνατῶν καὶ μαζικῶν ἐπαναστατικῶν ὀργανώσεων.

— Πραξικόπημα νέων ἀξιωματικῶν, ἐθνικοσοσιαλιστικῶν τάσεων μὲ ἀντιαμερικανικὲς διαθέσεις.

— Πραξικόπημα φιλονατοϊκῶν ἀξιωματικῶν μὲ τὴν ἔγκριση ἢ τὴν ἀνοχὴ τῶν Η.Π.Α. ποὺ θὰ ἐπαναφέρουν τὸν Βασιλιᾶ καὶ ἀργὰ ἢ γρήγορα κάποια ἐπάνοδο στὸν κοινοβουλευτισμό.

Μόνο μὲ τὴν πρώτη προοπτικὴ ὁ λαὸς καὶ ἑπομένως ἡ ἀριστερὰ παίζει καθοριστικὸ ρόλο. Βέβαια, λαϊκὲς ἐκδηλώσεις, ἀπεργίες καὶ διαδηλώσεις μπορεῖ νὰ παίξουν ρόλο ἀφορμῆς ἢ καταλύτη, καὶ μὲ τὶς δύο ἄλλες προοπτικές. 'Αλλὰ οἱ ἐκδηλώσεις αὐτὲς δὲν θὰ εἶναι τὸ ἀποφασιστικὸ ὑλικὸ στοιχεῖο τῆς ἀνατροπῆς τῆς δικτατορίας καὶ ἑπομένως δὲν θὰ καθορίσουν κατὰ κύριο λόγο τὴ μορφὴ τῆς μελλοντικῆς ἐξουσίας.

'Η δεύτερη προοπτικὴ θὰ εἶναι μιὰ ἐπιδείνωση τῆς σημερινῆς κατάστασης γιὰ τὴν πλειοψηφία τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἀκόμα κι' ἂν ἐκφυλιστεῖ σὲ σχιζοφρενῆ σχέδια γιὰ «οἰκοδόμηση τοῦ σοσιαλισμοῦ σὲ μιὰ μόνο καὶ μικρὴ χώρα». 'Η 'Ελλάδα εἶναι πιὰ χώρα μὲ ἀναπτυγμένο κεφαλαιοκρατικὸ τρόπο παραγωγῆς, ὀξύτατες ταξικὲς ἀντιθέσεις καὶ ἀποκρυσταλλωμένες κοινωνικὲς ὁμάδες. "Εδαφος γιὰ νέα μικροαστικὰ πειράματα «ἐθνικῆς ἑνότητας», ὑπὸ τὸ πέλμα δικτατορίας δὲν ὑπάρχει. Τὸ μόνο νέο στοιχεῖο θὰ εἶναι ἕνας ἐνδεχόμενος ἀντιαμερικανικὸς καὶ φιλοαραβικὸς προσανατολισμὸς τῆς ἐξωτερικῆς μας πολιτικῆς. "Ισως ἔτσι νὰ ἐξηγεῖται ἡ προτίμηση ποὺ φαίνεται νὰ δείχνει ἡ Σοβιετικὴ "Ενωση καὶ κατὰ προέκταση ὁρισμένα στοιχεῖα τῆς 'Ελληνικῆς ἀριστερᾶς πρὸς αὐτὴ τὴν προοπτική.

Η ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗ

Τὸ πλαίσιο μιᾶς ἐνδεχόμενης μεταβατικῆς πολιτικῆς ἀποστολῆς τοῦ κ. Καραμανλῆ εἶναι σαφῶς ἡ τρίτη προοπτική. Δὲν φαίνεται, ὅμως νὰ ὑπάρχει καθαρὰ Καραμανλικὴ παράταξη μέσα στὸ στράτευμα σήμερα. Μιὰ τέτοια λύση προϋποθέτει ὅτι ἡ παραμονὴ τῆς χούντας στὴν ἐξουσία δημιουργεῖ κινδύνους γιὰ τὴν 'Αμερικάνικη πολιτικὴ στὸν χῶρο μας καὶ κρίνεται συμφερώτερη ἡ ἐπάνοδος τῆς κοινοβουλευτικῆς δεξιᾶς. 'Η κίνηση ὅμως αὐτή, ποὺ λόγω τῆς ἄρνησης τῆς χούντας νὰ ἐγκαταλείψει τὴν ἐξουσία προϋποθέτει σύγκρουση μέσα στὸ στρατό, δὲν εἶναι νοητὴ ἂν ὑπάρχει ἄμεση ἀπειλὴ γιὰ τὴν ὑποτέλεια στὸ σύνολό της. 'Η λύση Καραμανλῆ λοιπόν, δὲν ἔχει ἀνάγκη τὴ λαϊκὴ κινητοποίηση. Συστατικό της στοιχεῖο εἶναι ἡ ἀκινησία τοῦ λαϊκοῦ παράγοντα τὴ στιγμὴ τῆς ἐφαρμογῆς. Καὶ πολὺ σωστὰ ὁ κ. Καραμανλῆς, ποὺ ἔχει ἴσως πολλὰ ἐλαττώματα, ἀλλὰ δὲν ἔδωσε ποτὲ δείγματα ἀμετροέπειας καὶ δημαγωγίας, δὲν καλεῖ οὔτε μιὰ φορὰ τὸ λαὸ σὲ κινητοποίηση. Δὲν προχωρεῖ κἂν στὴν ἔμμεση πρόσκληση ποὺ θὰ ἀποτελοῦσε ὁ καθορισμὸς τακτῶν προθεσμιῶν καὶ θεσμικῶν ἐγγυήσεων γιὰ τὴν ἐπάνοδο στὶς δημοκραικὲς διαδικασίες. Καὶ αὐτὸ δὲν σημαίνει ὅτι δὲν ἔχει τὴν πρόθεση νὰ προχωρήσει πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνση.

Ο «ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΟΥ» ΤΥΠΟΥ ΦΑΝΑΤΙΣΜΟΣ

Νὰ καταγγείλουμε τότε τὶς δηλώσεις Καραμανλῆ; Καὶ μετά, νὰ κάνουμε τί;

"Αν ἡ πρώτη, ἡ ἐπαναστατικὴ καὶ λαϊκὴ προοπτικὴ ἦταν ἀνοιχτή, θὰ μπορούσαμε νὰ ἐντείνουμε τὴ σύγκρουση μὲ τὴ δικτατορία σ' ὅλα τὰ ἐπίπεδα καὶ νὰ δυσκολέψουμε ἔτσι τὶς μεταβατικὲς λύσεις καὶ τοὺς συμβιβασμούς. "Ολοι ὅμως ξέρουν, ἀκόμα καὶ ὅσοι παραμένουν ἐπαναστάτες τῆς φράσης, γιὰ λόγους βασικὰ προσωπικῆς ἢ ἰδεολογικῆς ἄνεσης, γιατὶ μετὰ ἕξη χρόνια ἀποτυχίας αὐταπάτες δὲν μποροῦν νὰ ἐπιβιώσουν, ὅτι οὔτε κοινωνικὲς καὶ οἰκονομικὲς συνθῆκες ἐπαναστατικὲς διαμορφώνονται στὴν 'Ελλάδα, οὔτε σοβαρὸ πολιτικὸ κίνημα μὲ τέτοιου εἴδους ἀπήχηση ὑπάρχει. 'Η ἀριστερὰ θὰ ὑποστεῖ τὶς συνέπειες καὶ θὰ ἀγωνιστεῖ γιὰ νὰ χρησιμοποιήσει τὶς δυνατότητες μιᾶς τέτοιας λύσης. 'Η καταγγελία ἔχει σημασία ἠθικῆς παρουσίας μόνο. 'Εκτὸς ἂν εἶναι ἐκ τοῦ πονηροῦ, ἂν συνδέεται δηλαδὴ μὲ τοὺς χωρὶς ἀρχὲς ἑλιγμοὺς τῆς Σοβιετικῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς γιὰ τὴ διαιώνιση τῆς δικτατορίας μὲ κ τ λ εροναοερικοὺς προσανατολισμούς.

Οἱ προσπάθειες νὰ δημιουργηθεῖ ποδοσφαιρικοῦ τύπου φανατισμὸς γύρω ἀπὸ τὸ θέμα εἶναι ἀτυχέστατες, ὅπως καὶ ἡ ἀπόπειρα ποὺ θυμίζει παλιὲς κακὲς μέρες νὰ ταυτιστοῦν «ἀντικειμενικὰ» ὅσοι δὲν ἐνθουσιάζονται ἀπὸ τὸν κ. Καραμανλῆ μὲ τὸν Παπαδόπουλο.

Οἱ διάφορες δηλώσεις παραγόντων τῆς ἀριστερᾶς δὲν ἔχουν ἄλλη σκοπιμότητα ἀπὸ τὸ νὰ διατηρήσουν τὴν θέση ἑκάστου στὸ προσκήνιο τῆς ἐπικαιρότητας τῆς πολιτικῆς κίνησης τοῦ ἐξωτερικοῦ, ποὺ δὲν εἶναι βέβαια περιφρονητέα. Καὶ δὲν ἔχουν ἄλλη δικαιολογία ἀπὸ τὴν ἀγωνία μιᾶς κάποιας λύσης, ὅσο γίνεται συντομώτερα.

ΑΛΛΑ ΤΟΤΕ, ΠΩΣ ΘΑ ΠΕΣΕΙ Η ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑ;

'Ο ἑλληνικὸς λαός, καὶ οἱ ἀριστεροὶ βέβαια, ποὺ μάχονται στὶς τάξεις του, θὰ συνεχίσουν καὶ ὅλα δείχνουν πῶς θὰ ἐντείνουν τὸν πραγματικὸ ἀντιδικτατορικὸ ἀγώνα. Γιατὶ ἔτσι τὸ ἐπιβάλλει τὸ καθημερινὸ μέτωπο τῆς ζωῆς. 'Η θέση τῆς ἀριστερᾶς δὲν μπορεῖ νὰ περιοριστεῖ στὸ παιδαριῶδες δίλημμα, ὑπὲρ ἢ κατὰ τοῦ Καραμανλῆ. Τὸ πῶς οἱ ἀγῶνες αὐτοὶ μπορεῖ νὰ ὁδηγήσουν σὲ λύσεις πέρα καὶ ἔξω ἀπὸ τὸν λαό, ποιὰ θὰ εἶναι τὰ πλεονεκτήματα καὶ ποιοὶ οἱ κίνδυνοι μιᾶς τέτοιας κατάστασης, νὰ τί πρέπει κάθε στιγμὴ νὰ προσπαθοῦμε νὰ κατανοήσουμε. 'Ο ρόλος μιᾶς πρωτοποριακῆς ἀριστερᾶς αὐτὸς πρέπει νὰ εἶναι. Καὶ ἀρκεῖ αὐτός.

Καὶ γιὰ νὰ πέσει ἡ δικτατορία;

Θἄπρεπε ἴσως νὰ ἐμπιστευτοῦμε τὶς μαχόμενες δυνάμεις στὸ ἐσωτερικὸ τῆς χώρας. "Αν αὐτὲς δὲν βλέπουν ρεαλιστικὴ προοπτικὴ ἐπιτυχίας τοῦ ἀντιδικτατορικοῦ ἀγώνα, βραχυπρόθεσμα καὶ μεσοπρόθεσμα, γιατὶ θὰ πρέπει νὰ τοὺς ἐπιβάλλουμε ἐμεῖς τὶς δικές μας φαντασιώσεις; Τὴ στιγμὴ μάλιστα ποὺ ἡ ἔλλειψη προοπτικῆς δὲν φαίνεται νὰ ἐμποδίζει τὴν ἐξάπλωση καὶ τὴν ἔνταση τῆς λαϊκῆς πάλης. Πρέπει κάποτε νὰ ἐγκαταλείψουμε τὴν εἰκόνα τῆς ἡγεσίας ποὺ παρασύρει τὸν λαὸ «μὲ σημαῖες καὶ μὲ ταμποῦρλα» ἢ τὸν κηδεμονεύει.

'Ο κ. Καραμανλῆς δὲν χρειάζεται τὴν ἑλληνικὴ ἀριστερά. 'Η ἑλληνικὴ ἀριστερὰ πρέπει νὰ δεῖ τὶς δηλώσεις Καραμανλῆ σὰν ἕνα στοιχεῖο τῶν ἀντιθέσεων μέσα στὶς τάξεις τῶν ἀντιπάλων της καὶ νὰ τὶς ἀξιοποιήσει ἀνάλογα.

(Παρίσι, 5 Μαΐου 1973)

Θ. Πάγκαλος

Ο ΒΑΝ ΝΤΕΡ ΣΤΟΥΛ ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ ΤΗΣ ΟΛΛΑΝΔΙΑΣ

ΧΑΓΗ, ('Ιδ. ὑπηρ.).— Σχηματίσθηκε ἡ νέα 'Ολλανδικὴ Κυβέρνηση ὑπὸ τὴν προεδρία τοῦ σοσιαλιστοῦ ἡγέτη κ. Μ. Ζοὺπ. 'Ως ὑπουργὸς τῶν 'Εξωτερικῶν ὁρκίσθηκε ὁ κ. Βὰν Ντὲρ Στοὺλ, θερμὸς φίλος τῆς δημοκρατικῆς 'Ελλάδας καὶ ἀδιάλλακτος ἀ ν τ ί π α λ ο ς τοῦ χουντικοῦ καθεστῶτος.

ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΣ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗΣ

'Επαφὲς μὲ τὴν ΚΥΠ καὶ μὲ τὸ Πεντάγωνο

ΛΑΡΙΣΑ, ('Ιδ. ὑπηρ.).— 'Εκτὸς τῶν δύο 'Αμερικανῶν ἐπιτελῶν ποὺ ἦλθαν πρόσφατα στὴν 'Ελλάδα καὶ εἶχαν ἐπαφὲς μὲ τοὺς χουντικοὺς ἀξιωματούχους, βρίσκεται αὐτὲς τὶς μέρες στὴν 'Αθήνα καὶ ὁ συνταγματάρχης τοῦ Πενταγώνου Χάρυ Χάρρις, ὁ ὁποῖος εἶναι μεταξὺ τῶν στενωτέρων συνεργατῶν τοῦ 'Αμερικανοῦ ὑπουργοῦ 'Αμύνης Ρίτσαρντσον. 'Ο κύριος αὐτός, ποὺ ἂς σημειωθεῖ εἶναι ἑλληνικῆς καταγωγῆς, εἶχε ἐπανειλημμένεα συνομιλίες μὲ τὸν ἀρχηγὸ τῆς ΚΥΠ Ρουφογάλη — ποὺ ἐξαρτᾶται ἀπ' εὐθείας ἀπὸ τὴν C.I.A. καὶ τὸ Πεντάγωνο — καὶ τὴν κ. 'Αντωνίου ἐκ τῶν συνδέσμων Πενταγώνου καὶ 'Ελληνικοῦ ἀρχηγείου στρατοῦ.

Μετὰ λίγες μέρες παραμονῆς στὴν 'Αθήνα, ὁ συνταγματάρχης Χάρρις ἐπιθεώρησε τὸ ὑπόγειο κέντρο διαβιβάσεων στὴ Λάρισα.

'Η ἀπάτη τῶν «δηλώσεων» Νόρτον

"Ηρθε ὁ "Αγγλος ναύαρχος Νόρτον, συναντήθη μὲ ἐπισήμους καὶ δὲν εἶπε τίποτε περισσότερον ἀπὸ ὅσα ψελλίζονται στὰ «κοκταὶλ - πάρτυς». Λίγες ἡμέρες ἀργότερα, ἡ πρεσβεία τοῦ ἔστειλε μετάφραση τῆς... μεταφράσεως τῶν «δηλώσεών» του, ποὺ εἶχε δημοσιευθεῖ στὸν ἀθηναϊκὸ Τύπο ('Εκδοση 'Αθηναϊκοῦ Πρακτορείου). 'Ο "Αγγλος ναύαρχος ἐνημέρωσε τὴν κυβέρνησή του καὶ τὸ ἀρχηγεῖο τοῦ ΝΑΤΟ, καὶ ἡ 'Ελληνικὴ Πρεσβεία ψάχνει νὰ βρεῖ δικαιολογία γιὰ νὰ κολάσει τὴ δημοσίευση δηλώσεων ποὺ δὲν ἔγιναν. Τουλάχιστον οἱ δηλώσεις "Αγκνιου εἶχαν γίνει, ἔστω καὶ πρὸ ἔτους. 'Εδῶ, ὁ διευθυντὴς τοῦ 'Αθην. Πρακτορείου Μπητσίδης ὑπερέβαλε ἑαυτόν. (Σημ.: Παρὰ ταῦτα... δὲν εἶναι χουντικός. "Ετσι ἐξομολογεῖται στοὺς φίλους καὶ συνεργάτες του!)

Σὲ μιὰ βίλλα τοῦ Ψυχικοῦ

ΓΟΥΩΤΕΡΓΚΕ·Ι·Τ ΕΛΕΙΤΟΥΡΓΗΣΕ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Πῶς ὁ κ. Φατσέας ἐπέτυχε τὴν ἀπομάκρυνση τοῦ πρεσβευτοῦ κ. Τάλμποτ

Ἔκπληκτος μένει ἡ παγκόσμιος κοινὴ γνώμη μπροστὰ εἰς ὅσα συμβαίνουν εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας μὲ ἐπίκεντρον τὸ πρωτοφανὲς σκάνδαλον «Γουωτεργκέϊτ». Καὶ μένει ἔκπληκτος ὄχι τόσον διὰ τὴν ἀπερίγραπτη διαφθοράν, ποὺ ἀποκαλύπτεται νὰ ἐνδημῇ εἰς αὐτὴν τὴν ἴδιαν τὴν δομὴν τῆς ἀμερικανικῆς δημοκρατίας, ἀλλὰ καὶ διὰ κάτι ἄλλο πολὺ χειρότερον: διὰ τὴν ἀπάθειαν μὲ τὴν ὁποίαν παρακολουθοῦν τὰς ἀποκαλύψεις οἱ ἐνεχόμενοι εἰς τὸ μέγα σκάνδαλον. Δηλαδὴ εἰς μάτην ἡ παγκόσμιος κοινὴ γνώμη ἀνέμενε νὰ συμβῇ, ὅ,τι συνήθως συμβαίνει εἰς τοιαύτας περιπτώσεις, ὅταν οἱ κυβερνῶντες μίαν χώραν διαθέτουν κάποιο φιλότιμον: Νὰ παραιτηθῇ δηλαδὴ σύσσωμος ἡ Κυβέρνησις καὶ ὁ πρόεδρος τῆς μεγάλης αὐτῆς Δημοκρατίας, ποὺ ἐμφανίζεται ἄλλωστε πρόμαχος τῶν δημοκρατικῶν θεσμῶν.

★

Ἀντὶ νὰ συμβῇ τοῦτο, συνέβη ἀκριβῶς τὸ ἀντίθετον, χωρὶς ὁ πρόεδρος Νίξον οὔτε νὰ κοκκινίσῃ. Θὰ ἐλέγαμεν ἀκόμη ὅτι φροντίζει νὰ διατηρῇ φωτογραφικῶς τὴν ψυχραιμίαν του, διανθισμένην ἀπὸ τὸ πλαστὸν χαμόγελον τῶν παραβατῶν τοῦ κοινοῦ ποινικοῦ δικαίου, ὅταν συλλαμβάνωνται εἰς τὰ πράσα καὶ θέλουν νὰ παραστήσουν τοὺς ἀμέριμνους. Καὶ ἐνῶ ἐμφανίζεται μὲ τὰς διαφόρους δηλώσεις του νὰ μὴ ἔχῃ συναίσθησιν τῆς ἐκτάσεως τῆς εὐθύνης ποὺ τὸν βαρύνει προσωπικῶς, ἐπιρρίπτει, ὡς συνηθίζεται εἰς ἄτομα ὑπαγόμενα εἰς τὸ κοινὸν ποινικὸν δίκαιον, τὰς εὐθύνας εἰς τοὺς συνεργάτας του. Οὐδείς, ἀπολύτως οὐδείς, θὰ ἠδύνατο νὰ φαντασθῇ τοιαύτην στάσιν ἀπὸ τὸν π ρ ῶ τ ο ν πολίτην τῆς π ρ ώ τ η ς Δυνάμεως τοῦ κόσμου!

★

Ὡς μόνην δικαιολογίαν διὰ τὴν ἔλλειψιν κάθε εὐθιξίας θὰ ἠμποροῦσε ὁ κ. Νίξον νὰ ἐπικαλεσθῇ τὸν κίνδυνον ὅτι αὐτὸς ποὺ θὰ τὸν διεδέχετο, ἂν παρῃτεῖτο, ὁ σημερινὸς δηλαδὴ ἀντιπρόεδρος Σπύρος Ἄγκνιου, εἶναι χειρότερός του. (Αὐτὸς ὅμως τουλάχιστον ἔχει διακηρύξει ὅτι τὰ πάντα εἶναι ἐπιτρεπτὰ καὶ ἑπομένως ἀποδέχεται... προκαταβολικῶς κάθε εὐθύνην διὰ τὰ συμβησόμενα ἐπὶ ἐνδεχομένης προεδρίας του, παραλλήλως δὲ τόσον τὸ ἀντίπαλον δημοκρατικὸν κόμμα, ὅσον καὶ ὅλοι οἱ Ἀμερικανοὶ πολῖται ἀλλὰ καὶ οἱ λαοί, οἱ ὁποῖοι «προστατεύονται» ἀπὸ τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας θὰ ἐφρόντιζαν νὰ αὐτοπροστατευθοῦν ἀπὸ τὸν ἐμφανῆ αὐτὸν κίνδυνον).

★

Τὸ σκάνδαλον, ποὺ συγκλονίζει σήμερον τὴν Ἀμερικὴν ἔρχεται νὰ ἐπιβεβαιώσῃ διὰ μίαν ἀκόμη φορὰν πόσον ἀφελεῖς ὑπήρξαμεν οἱ Ἕλληνες ἔναντι τῶν Ἀμερικανῶν συμμάχων μας καὶ μὲ πόσον κυνισμὸν μᾶς ἀντιμετώπισαν ἀπὸ τὴν ἐποχήν, ποὺ ἀπεφάσισαν νά... περιφρουρήσουν τὰς ἐλευθερίας μας, ἐπεκτείνοντες τὴν προστασίαν των καὶ εἰς τὴν χώραν μας. Διότι οἱ φίλοι μας Ἀμερικανοὶ ἐκόμισαν, μὲ τὴν ἄφιξίν των εἰς τὴν Ἑλλάδα, καὶ τοὺς τρόπους ἀστυνομεύσεως τοῦ δημοσίου καὶ ἰδιωτικοῦ βίου τῶν ἀνθρώπων ποὺ ἑκάστοτε κυβερνοῦν, ὡς ἀποδεικνύει τὸ σκάνδαλον Γουωτεργκέϊτ. Εἰς τὰ περισσότερα δηλαδὴ προάστεια τῶν Ἀθηνῶν, προφανῶς διὰ νὰ μὴ δίδουν ἐμφανῆ στόχον, εἶχον ἐγκατασταθῆ μυστικαὶ ὑπηρεσίαι των καθὼς καὶ εἰς ἐπαρχιακὰς πόλεις. Καὶ ἔκτοτε δροῦν ἐπισήμως ἢ ἀνεπισήμως, φανερὰ ἢ κρυφά.

('Αλλὰ διατί ὄχι, ἀφοῦ καὶ εἰς τὴν Μεγάλην Βρεταννίαν ἀπέστειλε προσφάτως ἡ C.I.A. ἐπισήμως τὸν κ. Κόρντ Μάγερ, μέχρι πρό τινος βοηθὸν - διευθυντὴν τῶν σχεδίων διὰ τὴν κατασκοπείαν, ὁ ὁποῖος θὰ ἀναλάβῃ ἐπίσημον θέσιν εἰς τὴν ἀμερικανικὴν πρεσβείαν τοῦ Λονδίνου);

Οἱ κατάσκοποι ἔχουν καταντήσει πλέον νὰ εἶναι ἀποδεκτοὶ ἀπὸ ὅλας τὰς χώρας ὡς κάτι τὸ φυσικόν. Καὶ ἁπλῶς χαρακτηρίζονται ἀνεπιθύμητοι καὶ ἀπελαύνονται ὅταν συλληφθοῦν ἐπ' αὐτοφώρῳ, διότι ἡ πολιτικὴ τῶν διαφόρων χωρῶν στηρίζεται σήμερον εἰς τὴν ἐπίσημον αὐτὴν κατασκοπίαν.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι ὑπάρχουν πολλαὶ ὑπηρεσίαι κατασκοπίας, ὑπὸ διαφόρους ἀθώας ὀνομασίας αἱ ὁποῖαι ἀντλοῦν τὰ χρήματα διὰ τὰς δαπάνας των ἀπὸ εἰδικοὺς προϋπολογισμούς, ὥστε νὰ μὴ ὑπόκεινται αἱ δαπάναι αὐταὶ εἰς ἔλεγχον.

★

Ἀλλὰ διὰ νὰ ἐπανέλθωμεν εἰς τὴν Ἑλλάδα, δὲν εἶναι ὀλίγοι οἱ ξένοι, οἱ ὁποῖοι δροῦν καὶ εἰς τὴν χώραν μας, ὡς κατάσκοποι. Εἰς τὰς Ἀθήνας εἴχαμε τὴν εὐκαιρίαν νὰ διαπιστώσωμεν τὴν κατασκοπευτικὴν αὐτὴν δραστηριότητα τῶν Ἀμερικανῶν πρὸ ἐτῶν, ὅταν ἕνας Ἀμερικανὸς

(Συνέχεια εἰς τὴν σελ. 5)

Τὸ «πιστεύω» τοῦ Μίκη Θεοδωράκη

ΟΙ ΔΗΛΩΣΕΙΣ ΚΑΡΑΜΑΝΛΗ ΚΑΙ Η ΠΑΛΗ ΚΑΤΑ ΤΗΣ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑΣ

«Διαιώνιση τῆς τυραννίας, ἢ ἔξοδος ἀπὸ τὸ ἀδιέξοδο» ;

Ὁ σάλος ἀπὸ τὶς τελευταῖες δηλώσεις τοῦ κ. Κωνσταντίνου Καραμανλῆ δὲν ἔχει κοπάσει. Προσωπικότητες τοῦ πολιτικοῦ, ἐπιστημονικοῦ καὶ καλλιτεχνικοῦ κόσμου ἐξακολουθοῦν νὰ σχολιάζουν, μὲ ἐπώνυμες δηλώσεις, τὴ σημασία τῆς διακηρύξεως τοῦ κ. Καραμανλῆ. Παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ ἀντιδράσεις κλιμακώνονται ἀπὸ τὴν ἐνθουσιώδη ὑποστήριξη μέχρι τὴν ἀπόλυτη ἄρνηση, ὡστόσο δεσπόζουσα καθολικὴ ἀναγνώριση εἶναι ὅτι ἡ παρέμβαση τοῦ κ. Καραμανλῆ ἀποτελεῖ σταθμὸ στὴν ἱστορία τῶν τελευταίων χρόνων μὲ ἀγνώστους ἀκόμη ἀντικτύπους στὴν πορεία τοῦ ἐθνικοῦ βίου.

Ἡ «Ν. Δ.» δημοσιεύει κατωτέρω δηλώσεις τοῦ Μίκη Θεοδωράκη, ὁ ὁποῖος ὑποστηρίζει ἀνεπιφύλακτα τὴν πρωτοβουλία τοῦ κ. Καραμανλῆ, φθάνοντας στὸ σημεῖο νὰ διακηρύξει ὅτι οἱ μὴ ἐπιδοκιμάζοντες τὴ λύση Καραμανλῆ, τάσσονται — ἐξ ἀντικειμένου — στὸ πλευρὸ τοῦ Παπαδόπουλου...

Τὸ πλῆρες κείμενο τῶν δηλώσεων τοῦ κ. Μίκη Θεοδωράκη ἔχει ὡς ἑξῆς:

«Μὲ τὴν τελευταία του πρωτοβουλία ὁ κ. Καραμανλῆς ἀναλαμβάνει τεραστίαν ἱστορικὴν εὐθύνην. Θέλουμε νὰ πιστέψουμε ὅτι ἡ πράξη αὐτὴ σημαίνει, κατ' ἀρχὴν γιὰ τὸν ἴδιον, τὴν ἔναρξιν ἑνὸς ἐνεργοῦ, ἀποφασιστικοῦ καὶ ἀνενδότου ἀγῶνος κατὰ τῆς Δικτατορίας ποὺ δὲν θὰ λήξει παρὰ μόνο μὲ τὴν πτώση της.

Στὸ σημεῖο αὐτὸ νομίζω ὅτι δὲν μπορεῖ νὰ ὑπάρξει σήμερα Ἕλληνας πατριώτης ποὺ νὰ μὴν ἐνταχθεῖ στὸ πλευρό του παραμερίζοντας κάθε ἰδεολογικὴ διαφορά.

Ἐντασσόμεθα μαζί του διότι πλὴν τῶν γνωστῶν ἐσωελληνικῶν σχέσεων ποὺ τὸν καθιστοῦν ἰθύνουσα πολιτικὴ προσωπικότητα, εἶναι καὶ ἡ διεθνὴς συγκυρία ποὺ τὸν ἐπιβάλλει ὡς τὸν μοναδικὸ Ἕλληνα πολιτικὸ ποὺ αὐτὴ τὴ στιγμὴ μπορεῖ νὰ ἀναλάβει αὐτὴ τὴν ἱστορικὴ ἀποστολὴ μὲ μεγάλες πιθανότητες νίκης.

Ἐπίσης θέλουμε νὰ πιστεύουμε ὅτι ὁ κ. Καραμανλῆς εἶναι ἐν γνώσει τῆς μεγάλης αἰσιοδοξίας ποὺ προκάλεσε ἡ χειρονομία του μέσα στὶς πλατειὲς μάζες τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ (καθὼς καὶ τὸν ἀντίστοιχο πανικὸ μέσα στὶς τάξεις τῆς Δικτατορίας) ὥστε νὰ κατανοεῖ ὅτι κάθε δισταγμός, καθυστέρηση, εἴτε ταλάντευση ἀπὸ τὸν δρόμο ποὺ ὁ ἴδιος χάραξε, θὰ ἀποτελέσει δεινὸν πλῆγμα γιὰ τὸ μαρτυρικό μας λαό.

Οἱ δύο προοπτικὲς

Ποιὰ εἶναι ἡ σημασία αὐτῆς τῆς νέας πρωτοβουλίας τοῦ κ. Καραμανλῆ, καὶ ποιὰ θέση πρέπει νὰ πάρουμε ἐμεῖς ἀπέναντί της;

Ἕξη χρόνια πέρασαν ἀπὸ τὴν ἐπιβολὴ τοῦ Δικτατορικοῦ Καθεστῶτος στὴ χώρα μας. Σήμερα ὕστερα ἀπὸ 6 χρόνια ἀγώνων, θυσιῶν, ἀπογοητεύσεων καὶ ἐλπίδων, βλέπουμε μπροστά μας δύο δυνατὲς προοπτικές.

Ἡ μία εἶναι ἡ διαιώνιση γιὰ ἄγνωστο ἀκόμα χρόνο, τῆς Δικτατορίας. Ἡ ἄλλη εἶναι ἡ ἔξοδος ἀπὸ τὸ ἀδιέξοδο μὲ βάση τὶς δηλώσεις τοῦ Κωνσταντίνου Καραμανλῆ.

Ἡ τρίτη προοπτικὴ δηλαδὴ ἡ συσπείρωση τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ γύρω ἀπὸ τὴν πολιτικὴ τῆς δυναμικῆς καὶ σὲ τελευταία φάση ἔνοπλης ἀναμέτρησης μὲ τὴ χούντα ἀποδείχθηκε, τουλάχιστον ἕως αὐτὴ τὴ στιγμή, μὴ ρεαλιστική.

Ἑπομένως στὸ ἐρώτημα ποὺ θὰ πρέπει ὅλοι μας νὰ ἀπαντήσουμε μὲ σαφήνεια εἶναι μονάχα ἕνα:

— Καραμανλῆς ἢ Παπαδόπουλος;

Ἐὰν ὁποιοσδήποτε ἀποφύγει νὰ πάρει θέση ὑπεύθυνη ἀπέναντι στὸ ἐρώτημα αὐτὸ — εἴτε ἰσχυριστεῖ ὅτι ὑπάρχει καὶ ἄλλη λύση χωρὶς ὅμως καὶ νὰ τὴν ὑποδεικνύει — τότε κατὰ τὴ γνώμη μου τάσσεται ἐξ ἀντικειμένου ὑπὲρ τῆς διαιωνίσεως τοῦ παρόντος καθεστῶτος. Ἄρα τάσσεται εἴτε τὸ θέλει εἴτε ὄχι, εἴτε τὸ ὁμολογεῖ εἴτε ὄχι, μὲ τὸ πλευρὸ τοῦ Παπαδόπουλου.

Ἐκλογὲς - Δημοκρατία

Ἡ παρέμβαση Καραμανλῆ εἶναι δυνατὸν νὰ βοηθήσει ἀποφασιστικὰ πρὸς πολλὲς κατευθύνσεις:

ΠΡΩΤΟΝ: Νὰ ἐντείνει καὶ νὰ ὀξύνει τὴν κρίση στὸ ἐσωτερικὸ τῆς Δικτατορίας. Ὅπως εἶναι γνωστὸ ἡ οἰκονομικὴ κατάσταση καὶ κυρίως τὸ κίνημα τῶν φοιτητῶν δημιούργησε τὰ πρῶτα συμπτώματα σοβαρῆς κρίσης στὶς γραμμὲς τοῦ στρατιωτικοῦ καθεστῶτος καὶ τῶν συμμάχων του. Ἡ ἐπίθεση Καραμανλῆ θὰ διευρύνει καὶ θὰ ὀξύνει τὴν κρίση αὐτή. Θὰ διαιρέσει τὴ χούντα. Θὰ ἀπομονώσει τοὺς σκληρούς. Θὰ πανικοβάλει τοὺς τυχοδιώκτας καὶ τοὺς δειλοὺς καὶ θὰ ὁδηγήσει τὸν Παπαδόπουλο σὲ λάθη ποὺ θὰ ἐπισπεύσουν τὴν πτώση του. Ὅσο μεγαλύτερη θὰ εἶναι ἡ συσπείρωση τῶν λαϊκῶν στρωμάτων καὶ τῶν ὑπευθύνων κοινωνικῶν παραγόντων γύρω ἀπὸ τὴ λύση Καραμανλῆ τόσο περισσότερο θὰ ὀξύνεται ἡ κρίση στὸ ἐσωτερικὸ τοῦ καθεστῶτος.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ: Ἕως σήμερα ὅλες οἱ ἀντιδικτατορικὲς τάσεις — ἐκδηλώσεις καὶ κινήσεις παραμένουν ἀσυντόνιστες. Δημιουργοῦνται αὐθόρμητα, χτυπιοῦνται ἀλύπητα καὶ ὑποχωροῦν εἴτε χάνονται. Δηλαδὴ δὲν ἐντάσσονται σὲ μιὰ ἑνιαία πορεία. Εἶναι ρυάκια ποὺ δὲν κατευθύνονται πρὸς μιὰ κοινὴ κοίτη ὥστε νὰ σχηματισθεῖ κάποτε ὁ ἀναγκαῖος χείμαρρος ποὺ θὰ σαρώσει τὴ Δικτατορία. Πιστεύω ὅτι ὁ ἄξονας Καραμανλῆς — Ἐκλογὲς — Δημοκρατία, εἶναι δυνατόν, σ' αὐτὴ τὴ φάση νὰ συσπειρώσει γύρω του σὲ ἐπίπεδο πανελλαδικὸ ὅλες ἀνεξαιρέτως τὶς σημερινὲς καὶ αὐριανὲς κινητοποιήσεις τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ τόσο γύρω ἀπὸ τὰ μερικὰ - εἰδικὰ προβλήματά του ὅσο τελικὰ γύρω ἀπὸ τὸ μέγα ἐθνικὸ πρόβλημα τῆς Ἐλευθερίας.

ΤΡΙΤΟΝ: Τὸ Πανελλαδικὸ - παλλαϊκὸ σύνθημα Καραμανλῆς - Ἐκλογὲς - Δημοκρατία θὰ βοηθήσει ὥστε νὰ ἐκδηλωθεῖ εὐκολώτερον ἡ ἀγανάκτηση ποὺ νοιώθει ἡ συντριπτικὴ πλειοψηφία τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ κατὰ τῆς Δικτατορίας. Γιατὶ προσφέρει σημαία καὶ ἀσπίδα. Δηλαδὴ προσφέρει τὴ δυνατότητα γιὰ μιὰ πανεθνικὴ - παλλαϊκὴ ἔνταξη γύρω ἀπὸ ἕνα κοινὸ στόχο — ἐλεύθερες ἐκλογὲς — μὲ κοινὴ πορεία καὶ κοινὸ ἡγέτη. Μονάχα ἡ αἴσθηση ὅτι ἀνήκουν σὲ μιὰν ἑνιαία πανεθνικὴ - παλλαϊκὴ στρατιὰ μὲ τεράστια ἔκταση καὶ δύναμη καὶ ἑπομένως μὲ τὴν προοπτικὴ τῆς ἐπιτυχίας, μπορεῖ νὰ προσφέρει στὶς μάζες τὸ ἀναγκαῖο «μίνιμουμ» ὅριο σιγουριᾶς στὴν ἀντιμετώπιση ἑνὸς ἀντιπάλου ποὺ διαθέτει τὴ γνωστὴ κτηνώδη δύναμη κρούσης. Μὲ τὸ σύνθημα αὐτὸ εἶναι δυνατὸν νὰ κινητοποιοῦνται ὁλοένα καὶ περισσότεροι Ἕλληνες, μὲ ὁλοένα περισσότερο θάρρος, θέληση καὶ πίστη γιὰ τὴν τελικὴ νίκη κατὰ τῆς Δικτατορίας. Τελικὰ καὶ γιὰ πρώτη φορὰ οἱ Ἕλληνες θὰ πιστέψουν ὅτι εἶναι πραγματικὰ ἐφικτὴ ἡ πτώση τοῦ Παπαδόπουλου καὶ τὸ γεγονὸς αὐτὸ θὰ κινητοποιήσει κάποτε μὲ τὸν α ἢ μὲ τὸν β τρόπο ΟΛΟΥΣ ΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΕΣ. Εἴδαμε ὅτι ὅταν σηκώθηκαν μερικὲς χιλιάδες φοιτητὲς στὸ κέντρο τῆς Ἀθήνας τὸ νόθο οἰκοδόμημα τῶν βασανιστῶν ἄρχισε νὰ τρίζει. Φανταστεῖτε τί πρόκειται νὰ συμβεῖ ὅταν κινητοποιηθοῦν καὶ διαδηλώσουν τὸ φρόνημά τους μὲ τὴν ἴδια πίστη καὶ ὁρμή, ὅπως οἱ φοιτητές μας, ὅλοι οἱ Ἕλληνες ἐργαζόμενοι, ὅλοι οἱ Ἕλληνες πατριῶτες.

Τὸ ἐθνικὸ πρόβλημα

Προϋπόθεση γιὰ νὰ μποῦμε σ' αὐτὴ τὴν ἀπελευθερωτικὴ διαδικασία εἶναι ἡ ἔνταξη στὴ λύση Καραμανλῆ ὅλων τῶν ὑπεύθυνων κοινωνικῶν καὶ πολιτικῶν παραγόντων τῆς χώρας μας καθὼς καὶ ἡ δημιουργία Λαϊκῶν Ἐπιτροπῶν σὲ ὅλους τοὺς χώρους καὶ τοὺς κλάδους τῆς ἐθνικῆς ζωῆς ποὺ θἄχουν σὰν σκοπὸ τὴν κινητοποίηση τοῦ λαοῦ γύρω ἀπὸ τὰ προβλήματά του — πάντοτε ὅμως σὲ σύνδεση μὲ τὸ κύριο ἐθνικὸ πρόβλημα. Δηλαδὴ τὴν πτώση τῆς Δικτατορίας καί, τὴν εἴσοδο τῆς χώρας στὴ διαδικασία γιὰ ἐλεύθερες ἐκλογές. Ἂν καὶ ἐφ' ὅσον ἐπιτευχθοῦν οἱ παραπάνω προϋποθέσεις τότε μποροῦμε νὰ ποῦμε μὲ πεποίθηση ὅτι εἰσερχόμεθα στὴν τελευταία φάση τῆς ἐθνικῆς τραγωδίας, δηλαδὴ στὴν ἀρχὴ τοῦ τέλους τῆς Δικτατορίας.

Μένει τὸ ἐρώτημα: Τί πρόκειται νὰ γίνει μετὰ τὴν ἐνδεχόμενη πτώση τοῦ Παπαδόπουλου; Ποιὲς ἐγγυήσεις μᾶς προσφέρει ἡ λύση Καραμανλῆ;

Μερικοὶ ἰσχυρίζονται ὅτι ἡ λύση αὐτὴ θὰ μᾶς ὁδηγήσει ὄχι μόνον πρὸς μιὰν ἀνάπηρη Δημοκρατία ἀλλὰ ἀκόμα στὸ ἴδιο κύκλωμα δηλαδὴ Καραμανλῆς — Ἀνένδοτος — Δικτατορία.

Ὅμως εἶναι γνωστὸ ὅτι ἡ ἱστορία δὲν γυρνᾶ πίσω. Καὶ ὅσοι διατείνονται ὅτι ἡ ἐθνικὴ τραγωδία ποὺ περνᾶ ὁ λαός μας δὲν ἀρκεῖ αὐτὴ καὶ μόνη ὥστε νὰ ἀλλάξει ἀπὸ τὰ θεμέλιά της τὴν πολιτικὴ φυσιογνωμία τῆς χώρας, πρέπει νὰ εἶναι εἴτε πολὺ ἀφελεῖς εἴτε πολὺ πονηροί.

Ἐγγύηση γιὰ τὸ μέλλον

Ὅμως ποιὰ ἐγγύηση μπορεῖ νὰ ὑπάρξει γιὰ τὸ μέλλον; Καμμιὰ ἄλλη ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ὡριμότητα, τὴν εὐθυκρισία, τὴν ἀγωνιστικότητα καὶ τὸν πατριωτισμὸ τῶν ἰδίων τῶν Ἑλλήνων. Μοναδικὴ ἐγγύηση γιὰ τὸ μέλλον τῆς χώρας εἶναι μόνο ὁ ἴδιος ὁ ἑλληνικὸς λαός. Καὶ ὅπως πάντα τὶς μελλοντικὲς ἐξελίξεις θὰ τὶς κρίνει ὁ παράγων ποὺ λέγεται συσχετισμὸς δυνάμεων. Αὐτὸ σημαίνει ὅτι κάθε φορὰ κερδίζει ὁ πιὸ δυνατὸς καὶ ὁ πιὸ ἱκανός. Ὅσοι ἰσχυρίζονται ὅτι εἶναι φίλοι τοῦ λαοῦ δὲν ἔχουν παρὰ νὰ τὸν βοηθήσουν ὥστε νὰ ἀποκτήσει τὴν ἀναγκαία δύναμη καὶ ἱκανότητα, ὥστε νὰ ἐπιβάλει κάποτε τὴν κυρίαρχη θέλησή του. Σήμερα εἶναι βέβαιο ὅτι ἡ Δικτατορία πνίγοντας ὅλες τὶς ἐλευθερίες καὶ ποδοπατώντας ὅλα τὰ δικαιώματα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ὄχι μόνον τὸν ἀτιμάζει ἠθικὰ ἀλλὰ καὶ τὸν ἀποδυναμώνει πολιτικά.

Πιστεύω ἀκράδαντα ὅτι ἡ λύση Καραμανλῆ θὰ μᾶς ἐπιτρέψει ὄχι μόνον νὰ ἀπαλλαγοῦμε ἀπὸ τὴν ταφόπετρα τῆς Δικτατορίας, ἀλλὰ σὲ συνέχεια θὰ μᾶς βοηθήσει νὰ μποῦμε σὲ μιὰ ὁμαλὴ ἐθνικὴ πορεία μέσα στὴν ὁποία οἱ ἀληθινοὶ φίλοι τοῦ λαοῦ θὰ τὸν βοηθήσουν ὥστε νὰ ὑπερασπίσει καλύτερα τὰ συμφέροντά του, νὰ διεκδικήσει τὰ δικαιώματά του καὶ νὰ κατακτήσει ὅλες τὶς ἐλευθερίες ὥστε νὰ γίνει δυνατὸς καὶ ἱκανὸς πραγματικὰ κυρίαρχος μέσα στὴν ἴδια του τὴ χώρα.

Ἡ ἑλληνικὴ ἀριστερὰ

Γι' αὐτὸ πιστεύω ὅτι ὅλα τὰ μέλη καὶ τὰ στελέχη τῆς ἑλληνικῆς Ἀριστερᾶς πρέπει νὰ ἐνισχύσουν μέσα στὸ λαό, μαζὶ μὲ τὸ λαὸ τὴν Κίνηση Καραμανλῆ, δίχως αὐτὸ νὰ σημαίνει ὅτι ἐγκαταλείπουν τὸ δικό τους πρόγραμμα, τὰ δικά τους ἰδανικά.

Σήμερα τὸ πρῶτο ἰδανικὸ τῆς ἑλληνικῆς ἀριστερᾶς εἶναι τὸ σάρωμα τῆς Δικτατορίας. Αὔριο, κατὰ τὴν μεταβατικὴ περίοδο, θὰ εἶναι νὰ διαφυλαχθεῖ ἡ ὁμαλὴ πορεία πρὸς τὴν Δημοκρατία.

Ὅμως προϋπόθεση γι' αὐτὸ εἶναι νὰ ὑπάρξει Κυβέρνηση Ἐθνικῆς Ἑνότητος μὲ τὴ συμμετοχὴ ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν ἰδεολογικῶν τάσεων καὶ νὰ ἐξασφαλιστοῦν ἀπολύτως ἐλεύθερες ἐκλογὲς μὲ ἀναλογικὴ ὥστε νὰ γνωρίσουμε χωρὶς νοθεῖες καὶ παραμορφώσεις τὴν ἀληθινὴ θέληση τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ.

Γιὰ ὅσους παλεύουν γιὰ μιὰν ἀνανεωμένη καὶ δυνατὴ Ἀριστερὰ στὴ χώρα μας τὸ μέλλον δὲν τοὺς φοβίζει. Γιατὶ γνωρίζουν ὅτι βαδίζουν χέρι μὲ χέρι μὲ τὴ ζωή, μὲ τὴν ἐποχή, μὲ τὴν πραγματικότητα καὶ μὲ τὸ λαό. Γι' αὐτὸ ἔχουν ἐμπιστοσύνη στὴ δύναμή τους. Φτάνει νὰ τοὺς δοθεῖ ἡ δυνατότητα νὰ ἐπικοινωνήσουν ἐλεύθερα μὲ τὸ λαό μας ὥστε νὰ ἐκθέσουν ἀνεμπόδιστα τὶς σκέψεις, τὶς ἰδέες, τὸ πρόγραμμά τους. Τότε, γνωρίζουν, ὅτι ἐφ' ὅσον κινηθοῦν μὲ σύνεση, μὲ εὐθύνη καὶ μὲ ἀποφασιστικότητα, ὄχι μόνον θὰ συμβάλουν ἀποφασιστικὰ στὴν ἑδραίωση καὶ διεύρυνση τῆς Δημοκρατίας, ἀλλὰ καὶ θὰ μπορέσουν νὰ βάλουν γερὰ θεμέλια γιὰ τὴ δημιουργία τοῦ Ἀνανεωτικοῦ Κινήματος μέσα στὶς γραμμὲς τῆς ἑλληνικῆς Ἀριστερᾶς, ποὺ θὰ προσφέρει μιὰ μέρα τὴ δυνατότητα στὸν ἑλληνικὸ λαὸ νὰ χτίσει ὁ ἴδιος, κατὰ τὴν κυρίαρχη θέλησή του καὶ σύμφωνα μὲ τὶς δικές του ἀντιλήψεις τὴ μεθαυριανὴ σοσιαλιστικὴ Ἑλλάδα.

(Παρίσι, Πάσχα 1973)

ΜΙΚΗΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ

ΤΑ ΝΕΑ ΚΕΡΜΑΤΑ

ΑΘΗΝΑΙ, (Τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας).— Ἐνεφανίσθησαν νέα κέρματα ἀπὸ κρᾶμα χαλκοῦ καὶ νικελίου. Δὲν ἐγνώσθη κατὰ πόσον θὰ αὐξηθεῖ διὰ τῆς μεθόδου αὐτῆς τὸ κυκλοφοροῦν νόμισμα. Εἶναι ὅμως ὀφθαλμοφανὲς ὅτι τὰ παλαιὰ εἰκοσάδραχμα, ποὺ εἶχαν τὴν ἀξία τους σὲ ἄργυρο, ἐξηφανίσθησαν ἐντὸς 48ώρου ἀπὸ τὴν κυκλοφορία.

Ἁρματωλοὶ καὶ κλέφτες...

ΑΘΗΝΑΙ, (Τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας).— Μολονότι προεβλέπετο ἡ λῆξη τῆς ἰσχύος τῶν ἀδειῶν λυομένων σπιτιῶν, ἐπειδὴ ὁ γαμβρὸς τοῦ Παττακοῦ δὲν εἶχε ἄλλα γιὰ πούλημα, παρετάθη αἰφνιδίως αὐτὴ μέχρι τὸ 1977. Ἡ ἐξήγηση εἶναι ὅτι ὁ γαμβρὸς ἀπεφάσισε νὰ προσφέρει ἄλλα 5.000 κομμάτια ἀπὸ τὸν Καναδᾶ. Δικαίως ἑπομένως ὁ Σταματελόπουλος ἐπιμένει στὸ γνωστὸ εὐφυολόγημά του: «Ξεκινήσαμε τὴν ἐπανάσταση μὲ τὸ τίποτα, ὅπως τὸ Εἰκοσιένα οἱ Ἁρματωλοὶ καὶ οἱ Κλέφτες. Μόνο, ποὺ σήμερα οἱ ἁρματωλοὶ ἔχουν ἐκδιωχθεῖ καὶ ἀπέμειναν οἱ κλέφτες».

Η ΔΙΑΣΚΕΨΙΣ ΔΙΑ ΤΟΥΣ ΕΞΟΠΛΙΣΜΟΥΣ

Ἡ παράλειψις μιᾶς φράσεως ἀπὸ τὸ διπλωματικὸν σχόλιον περὶ προσπαθειῶν διὰ περαιτέρω ὕφεσιν εἰς τὸν εὐρωπαϊκὸν χῶρον, τὸ δημοσιευθὲν εἰς τὸ προηγούμενον φύλλον τῆς «Ν. Δ.» δίδει λανθασμένην εἰκόνα τῶν συνεπειῶν τῆς διασκέψεως τῆς Βιέννης περὶ μειώσεως τῶν ἐξοπλισμῶν. Ἡ πραγματικότης εἶναι ὅτι ὡς παρατηρηταὶ ἐκλήθησαν ἡ Οὐγγαρία, ἡ Ρουμανία καὶ ἡ Βουλγαρία (ἀνήκουσαι ὡς γνωστόν, εἰς τὸ Σύμφωνον τῆς Βαρσοβίας), καθὼς ἐπίσης ὡς παρατηρηταὶ ἐκλήθησαν καὶ αἱ Ἰταλία, Τουρκία, Νορβηγία καὶ Δανία, ποὺ ἀνήκουν εἰς τὸ Ν.Α.Τ.Ο.

Ἐὰν αἱ συνομιλίαι τῆς Βιέννης εὐοδωθοῦν ἐνδέχεται νὰ ἐπακολουθήσῃ διάσκεψις ὅλων τῶν χωρῶν μὲ συμμετοχὴν καὶ ἐκείνων, ποὺ ἐκλήθησαν τώρα ὡς παρατηρηταὶ μὲ σκοπὸν τὴν μείωσιν τῶν στρατιωτικῶν των δυνάμεων. Φυσικὰ αἱ ἀποφάσεις αὐταὶ θὰ ἔχουν ἐπιπτώσεις καὶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, πρᾶγμα ποὺ θὰ πρέπει νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν του τὸ στρατιωτικὸν καθεστὼς τῶν Ἀθηνῶν, ἐν σχέσει μὲ τὴν μελλοντικὴν πολιτικήν του ἔναντι τοῦ ΝΑΤΟ καὶ τῶν συμμάχων γενικώτερον.

Η ΤΟΥΡΚΙΑ ΖΗΤΑΕΙ ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΤΩΝ ΣΥΝΟΡΩΝ;

ΑΘΗΝΑΙ, (Τοῦ ἀνταποκριτοῦ μας).— Τεράστιες διαστάσεις προσλαμβάνει τὸ θέμα τῶν ἑλληνοτουρκικῶν σχέσεων. Λέγεται ὅτι ἡ Ἄγκυρα σκοπεύει νὰ ἐπιδιώξῃ ἕνα «πάκατζ - ντήλ» μὲ σκοπὸ α) νὰ ἐξοντώσει οἰκονομικὰ τὴν ὁμογένεια, β) νὰ ὑποχρεώσει τὸ Πατριαρχεῖο νὰ ἐγκαταλείψει τὸ τουρκικὸ ἔδαφος καὶ γ) νὰ πετύχει τὸ μάξιμουμ τῶν παραχωρήσεων ὑπὲρ τῆς τουρκικῆς μειονότητος στὴν Κύπρο.

Ἐκεῖνα, ποὺ δὲν εἶναι γνωστά:

Θέμα ἀναθεωρήσεως τῶν ἑλληνοτουρκικῶν σχέσεων εἶχε τεθεῖ ἐπισήμως καὶ ἐγγράφως ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀθηναγόρα. Τὸ ἔγγραφο ἀπεκρύβη καὶ ἐδόθη μία ἀσαφὴς ἀπάντηση, ποὺ ζητοῦσε συνεργασία τῆς Ἄγκυρας γιὰ τὴν μὴ ἐκλογὴ τοῦ ἀντιχουντικοῦ Μελίτωνος. Καὶ ὅμως ἡ πρεσβεία τῆς Ἀγκύρας εἶχε ἐπισημάνει τοὺς κινδύνους μὲ τὴν παρατήρηση ὅτι «ἡ τουρκικὴ κυβέρνησις θὰ ἐπαναφέρῃ εἰς κρίσιμον ἐπικαιρότητα τὸ θέμα τῶν ἑλληνοτουρκικῶν σχέσεων ἐν τῷ συνόλῳ του, ἀφ' ἑνὸς γιὰ νὰ ἀποσπάσει τὴν προσοχὴ τῆς τουρκικῆς κοινῆς γνώμης ἀπὸ τὰ ἐσωτερικὰ προβλήματα καὶ ἀφ' ἑτέρου διότι θεωρεῖ ὅτι ἡ κυβέρνησις τῶν Ἀθηνῶν, ἀπορροφημένη ἀπὸ τὰ ἐσωτερικὰ ζητήματα ἐλαχίστας δυνατότητας ἔχει νὰ ἀντιδράσει ἐντόνως στὰ ἐξωτερικὰ ζητήματα».

164

Appel pour la paix au Proche-Orient

Le Proche-Orient est menacé d'une guerre de cent ans. Dans le monde entier, ce conflit traverse les camps politiques. Il nous divise tous et déchire chacun. Après l'outrance et la confusion, nous voici aujourd'hui menacés par l'indifférence. Pendant ce temps, les Etats, les partis, les clans et les passions alimentent le conflit de leurs armes, de leur argent et de leurs propagandes. Nous savons pourtant qu'au Proche-Orient comme ailleurs la guerre se terminera par la paix : négociations directes ou indirectes, concessions voulues ou imposées. S'il faut en arriver là, pourquoi des années de massacre ? Pourquoi nous masquer l'évidence qui conduit à dire :

- Aux Etats et aux peuples arabes : nous connaissons votre soif de justice mais sa fixation sur le seul Israël vous fait oublier bien des injustices dans le monde, y compris dans vos propres pays. Quelles que soient vos alliances, vous ne pouvez pas aujourd'hui remporter une guerre ouverte contre Israël, et vous le savez. Faut-il sacrifier votre développement et votre bonheur au rêve de la disparition d'Israël ? Votre volonté de recouvrer les territoires occupés depuis 1967 comme votre refus de subir la loi de l'autre sont tous deux légitimes, mais parler n'est pas une défaite ; comme l'histoire l'a montré, cela peut devenir une victoire. Il vous serait alors possible, dans la paix, d'assurer la renaissance du monde arabe.
- Aux Israéliens : votre sécurité n'est pas menacée actuellement et vous le savez. Vos annexions et vos alliances sont contraires à l'idéal de vos pionniers. Vous étiez ceux qui firent pousser des villes dans le désert, vous voici bombardant les camps de réfugiés. Vous avez quitté vos ghettos pour construire un bastion, il faut en faire un pays aux frontières ouvertes, elles seront les plus sûres. Il ne s'agit pas de vous confronter avec les gouvernements arabes mais d'abandonner votre politique d'annexion, de reconnaître le peuple palestinien et de respecter ses droits nationaux. Vous ne serez vraiment chez vous que lorsque les Palestiniens seront chez eux. La paix est à ce prix.
- Aux Palestiniens : pas plus que les Etats arabes vous ne pouvez détruire l'Etat d'Israël, et vous le savez. Vous ne pouvez construire le pays auquel vous avez droit qu'à côté d'Israël, au moins pour un temps. Tout le reste est exil, guérilla sporadique, attentats spectaculaires et sans lendemain. Avant la guerre de 1967, vous étiez l'alibi des politiciens arabes qui vous maintenaient dans les camps vers lesquels Israël vous a poussés. Vous êtes devenus le drapeau des masses arabes mais les grandes puissances vous utilisent et les gouvernements arabes vous tolèrent ou vous massacrent. L'humiliation que vous ressentez, les juifs l'ont ressentie pendant des siècles. Vous savez qu'ils se feront tuer sur place plutôt que de quitter cette terre. Vous pouvez inverser la sinistre habitude de l'histoire qui ne conduit au compromis qu'après les tueries. Le combat pour un Etat palestinien souverain n'est pas une capitulation, c'est un objectif réaliste. Si ce n'est celles qui ont fini faute de combattants, toutes les guerres, même les plus injustes et les plus absurdes, ont abouti à une table de négociations. Ce texte ne veut pas être une pétition de plus et ne prétend donner de leçon à quiconque.

Par lui, nous entendons briser le jeu politique qui n'accepte que des visions mutilées. Admettre une ou deux de ces évidences, tout le monde le fera sans peine, au gré de ses refus et de ses sympathies. Ce qui coûte à chacun d'entre nous, c'est de contresigner les trois points à la fois : ils sont inséparables. Ce texte est un acte par lequel les signataires s'engagent :

- A défendre et à répéter ces trois évidences partout et par tous les moyens.
- A susciter des rencontres à tous les niveaux entre Arabes, Palestiniens, Israéliens.
- A soutenir les efforts d'une mission choisie parmi les signataires, qui ira présenter ces trois évidences auprès des gouvernements et des organisations politiques arabes, palestiniens, israéliens.

Cet appel est publié simultanément dans divers pays du monde aux frais des signataires. Les appuis et les signatures doivent être adressées à :

APPEL POUR LA PAIX
AU PROCHE-ORIENT
15, rue des Minimes
75003 PARIS

Hannah ARENDT	Ecrivain, Professeur New School for Social Research, New York — U.S.A.
Wolfang BAUER	Ecrivain, Graz — Autriche.
Michel-Antoine BURNIER	Journaliste — France.
Ernest BLOCH	Philosophe, Professeur à l'Université de Tubingen — R.F.A.
Jean CASSOU	Ecrivain — France.
Noam CHOMSKY	Linguiste, Professeur à M.I.T. — U.S.A.
Maurice CLAVEL	Ecrivain — France.
Claude ESTIER	Journaliste — France.
Jean-Pierre FAYE	Ecrivain, animateur de la revue « Change » — France.
Jurgen FEIFTERT	Professeur de Sciences Politiques à l'Université de Hanovre — R.F.A.
Roger FISHER	Professeur à la Faculté de Droit de Harvard — U.S.A.
Guido FUBINI	Avocat, dirigeant P.S.I. — Italie.
Gunther GRASS	Ecrivain — R.F.A.
Walter JENS	Ecrivain, Professeur de Littérature à l'Université de Tubingen — R.F.A.
Clara HALTER	Rédacteur en chef de la revue « Eléments » — France.
Marek HALTER	Peintre.
Friedrich HEER	Ecrivain, Professeur de Philosophie à l'Université de Vienne — Autriche.
Fred HERMANTIN	Avocat, vice-président M.R.A.P. — France.
Paul JACOBS	Ecrivain, dirigeant syndicaliste, San Francisco — U.S.A.
Daniel JACOBY	Avocat — France.
Louis KAMPF	Professeur M.I.T. — U.S.A.
Alfred KASTLER	Prix Nobel, Professeur à la Faculté des Sciences de Paris — France.
Georges KIEJMAN	Avocat — France.
Bernard KOUCHNER	Médecin, Ecrivain — France.
Heinz KUBY	Ecrivain, conseiller au Parlement européen — R.F.A.
Simone LACOUTURE	Ecrivain — France.
Jean LACOUTURE	Ecrivain, journaliste — France.
Robert LAPOUJADE	Peintre, cinéaste — France.
Henri LEFEBVRE	Sociologue, Professeur à la Faculté de Nanterre — France.
Ricardo LOMBARDI	Député, dirigeant P.S.I. — Italie.
Salvador LURIA	Prix Nobel, Professeur de Biologie au M.I.T. — U.S.A.
Danièle LOSCHAK	Professeur agrégé à la Faculté de Droit d'Amiens — France.
Gilles MARTINET	Journaliste — France.
Everett MENDELSOHN	Professeur de l'Histoire des Sciences à Harvard — U.S.A.
Arnold METZGER	Professeur à la Faculté de Droit de Munich — R.F.A.
Paul MILLIEZ	Doyen du C.H.U. Broussais, à Paris — France.
Edgar MORIN	Sociologue, écrivain — France.
Serge MOSCOVICI	Sociologue.
Sally N'DONGO	Président du Syndicat des Ouvriers sénégalais en France.
Gunther NENNING	Ecrivain, rédacteur en chef de la revue « Neues Forum » — Autriche.
Nerio NESI	Conseiller régional du Piémont — Italie.
Mara Magnani NOYA	Député P.S.I. — Italie.
Hans PAESCHKE	Rédacteur en chef de la revue « Mercur » à Munich — R.F.A.
Bernard PINGAUD	Ecrivain, France.
Yves PERSON	Professeur à la Sorbonne à Paris — France.
Henri RIDDER	Professeur à la Faculté de Droit de Justus Liebig' Universitat à Giesen — R.F.A.
David RIESMAN	Ecrivain, Professeur de Sociologie à Harvard — U.S.A.
Fernand ROHMAN	Professeur de Philosophie à Paris — France.
Pasteur Henri ROSEN	France.
Claude ROY	Ecrivain — France.
Rolf SCHROERS	Ecrivain, directeur de Theodor Heuss Akademie à Gummenbach — R.F.A.
Jorge SEMPRUN	Ecrivain — France.
C.P. SNOW	Ecrivain — Angleterre.
I.F. STONE	Ecrivain, journaliste, Washington — U.S.A.
Umberto TERRACINI	Sénateur communiste — Italie.
Mikis THEODORAKIS	Compositeur.
Alain TOURAINE	Sociologue — France.
Pierre VERNANT	Professeur agrégé à la Faculté de Médecine de Paris — France.
Pierre VERSTRAETEN	Philosophe, Professeur à l'Université libre de Bruxelles — Belgique.
Mike WEFTER	Professeur à l'Université de Hanovre — R.F.A.
Oswald WIENER	Ecrivain, Professeur à l'Université de Berlin — R.F.A.
Angus WILSON	Ecrivain — Angleterre.
Peter WEISS	Ecrivain, juriste — U.S.A.
Richard WOLLHEIM	Professeur de Philosophie à University College de Londres — Angleterre.
Ilios YANNAKAKIS	Professeur à l'Université de Lille — France.
Aldo ZARGANI	Direction Radio Italienne, P.S.I. — Italie.
Jean ZIEGLER	Ecrivain, Professeur à l'Université de Genève, député de Genève — Suisse.
Hovard ZINN	Ecrivain, Professeur de Sciences Politiques à l'Université de Boston — U.S.A.
Robert ZITTOUN	Professeur agrégé à la Faculté de Médecine de Paris — France.

Apis

Georges Pompidou et Edward Heath *Une entente presque cordiale*

EUROPE

Condamnés à s'entendre

Entre Edward Heath et Georges Pompidou, les sujets de discorde ne manquent pas. Et pourtant...

Pour la première fois depuis l'entrée de la Grande-Bretagne dans le Marché commun, le 1er janvier dernier, Georges Pompidou et Edward Heath se rencontrent en tête à tête à l'Elysée. Entre les deux hommes, ce n'est plus la lune de miel d'il y a deux ans, lorsqu'en mai 1971 Pompidou avait ouvert à la Grande-Bretagne les portes de l'Europe qu'avaient fermées les *veto* du général de Gaulle.

Aujourd'hui, un diplomate déclare : « *Les relations personnelles entre le président de la République et le Premier britannique sont restées amicales et confiantes. Cela devrait permettre de surmonter les divergences de vues qui ont surgi au cours des derniers mois.* »

« Fair play »

En fait, Pompidou et Heath ont pris un pari en commun lorsqu'ils se sont mis d'accord sur l'adhésion britannique au traité de Rome. Ils ont donc intérêt, l'un et l'autre, à ce que l'opération réussisse. Pompidou, en cas d'échec, serait accusé d'avoir fait un mauvais calcul et d'avoir trahi l'héritage diplomatique du général de Gaulle. Quant à Heath, il joue toute sa carrière dans cette affaire puisqu'il a imposé l'entrée dans le Marché commun à une opinion publique résolument hostile et qu'il devra lui rendre des comptes lors des élections parlementaires de juin 1975. Si d'ici à cette échéance électorale la participation à l'Europe des Neuf ne se traduit pas pour la Grande-Bretagne par un retour à la prospérité, Heath perdra la majorité aux Communes et devra quitter la scène politique.

Condamnés à s'entendre, Pompidou et Heath vont passer en revue tous les problèmes franco-britanniques :

● *Flottaison de la Livre :* c'est le point le plus crucial du contentieux. Le sterling flotte depuis le 1er juillet dernier. Cela perturbe tous les mécanismes financiers du Marché commun. Pompidou a demandé à Heath, à plusieurs reprises et sans succès, de revenir à un taux de change fixe. Mais, compte tenu du déficit de la balance commerciale (700 millions de livres en 1972) et de la balance des comptes (815 millions de livres en 1972) britanniques, Heath a des arguments pour retarder cette échéance. D'autant que la recrudescence de la tension monétaire et la hausse de l'or ne créent pas des conditions propices à une telle initiative.

● *Marché commun agricole :* Jacques Chirac reconnaît que les Britanniques ont été *fair play* lors du dernier marathon de Luxembourg sur la fixation des prix agricoles. Mais nul ne se fait d'illusions. A moyen terme, Londres cherchera à larguer l'Europe verte.

Le commerce

● *Nixon round :* les Britanniques abordent cette négociation commerciale et douanière dans des dispositions d'esprit beaucoup moins restrictives que les Français. Ils sont plus conciliants dans la mesure où Londres, à défaut de conserver des relations « privilégiées » avec Washington, cherche à maintenir au moins des « liens naturels » entre les deux puissances de langue anglaise. Dans cette affaire, l'ancien ambassadeur de Grande-Bretagne à Paris, sir Christopher Soames, joue un rôle considérable. Devenu vice-président de la Commission de Bruxelles du Marché commun, c'est lui qui aura la charge de négocier en son nom avec les représentants des Etats-Unis. « *Sir Christopher joue, la main dans la main, avec l'ancien ministre français François-Xavier Ortoli qui préside les organismes communautaires* », disent les « Eurocrates » de Bruxelles. Mais, au Quai-d'Orsay, on est plus réservé. Et Michel Jobert, le nouveau ministre des Affaires étrangères, vient de critiquer sévèrement les dernières initiatives de sir Christopher Soames dont il juge les positions trop accommodantes avec les Américains.

● *Réforme monétaire internationale :* c'est un Britannique, M. Morse, qui dirige le groupe des « Vingt » chargé de ce problème, dans le cadre du Fonds monétaire international. Une harmonisation des vues franco-britanniques pourrait donc être très utile. Mais les travaux s'enlisent et un spécialiste de l'Elysée reconnaît : « *A cet égard, on est en plein brouillard...* »

● *Nouvelle charte atlantique :* à Londres, on a fait bien meilleur accueil qu'à Paris aux récentes propositions de Henry Kissinger. Pompidou sondera Edward Heath sur ses intentions mais il ne montrera pas tout son jeu, se réservant pour le sommet qu'il aura avec Nixon, à Reykjavik, à la fin du mois de mai.

● *Association des « forces de frappe » :* malgré l'éviction de Michel Debré du ministère des Armées, l'association franco-britannique des moyens de dissuasion nucléaire n'est pas pour demain. « *La situation n'est pas mûre,* dit-on à l'Elysée. *Parce qu'il n'est pas question de réintégrer les forces militaires françaises dans l'O.T.A.N.*

DANS

le Sauvage

n° 2

Le mercure dans le Rhin : des millions de Français en danger de mort.

ARGUS de la PRESSE
21, Bd Montmartre - 75002 PARIS
Tél. : 742-49-46 - 742-98-91

N° de débit..................

NOUVEL OBSERVATEUR
11, rue d'Aboukir - 2e

21 Mai 1973

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ

Σήμερα τό πρωί I-6-I973 μέ προσωπικό ραδιοφωνικό διάγγελμα πρός τόν 'Ελληνικό λαό ό Γ. Παπαδόπουλος, έκθρόνισε τόν Βασιλιά Κωνσταντί... καί άνακήρυξε τή χώρα σέ Προεδρική Κοινοβουλευτική Δημοκρατία, μέ πρόεδρο τόν ίδιο.

'Η πράξη αυτή, πού έχει όλα τά στοιχεία του πανικού, υπήρξεττό άπο-λεσμα τής άσταμάτητης πάλης τών πρωτοπόρων λαϊκών άγωνιστών, τής δυναμικής έκφρασης του φοιτητικού κινήματος, τής συνεχούς διογκού-μενης οίκονομικής κρίσης, τών δηλώσεων Καραμανλή, καί τής πρόσφατης άνεπιτυχούς άπόπειρας κινήματος στίς τάξεις του Πολεμικού Ναυτικού.

'Αποβλέπει στήν όλοσχερή έξαπάτηση του 'Ελληνικού λαού, καθώς προσ-παθεί νά μεταθέσει τό πραγματικό έθνικό έλληνικό πρόβλημα, Λαϊκή-κυ-ριαρχία-Δικτατορία στό πλαστό δίδυμο Βασιλευομένη Δημοκρατία-'Αβα-σίλευτη Δημοκρατία.

Τό θεμελιώδες πρόβλημα τής μοναρχίας θά τό λύση μόνον ό κυρίαρχος λαός.

Όσον άφορά τό θέμα τής άβασίλευτης Δημοκρατίας νομίζουμε πώς άποτε-λεί άπάτη καί ύβρη ό συσχετισμός τής Δημοκρατίας μέ τόν Παπαδόπουλο καί μόνο ώς "Αντιδημοκρατία θά μπορούσε νά χαρακτηρισθεί.

Συνεχίζουμε τόν άγώνα μέχρι τό όριστικό ξερίζωμα του φασισμού άπό τή χώρα μας, τήν τελική νίκη.

'Εκμεταλευόμαστε τόν πανικό καί τήν ένταση τής όξυτατης κρίσης πού συγκλονίζει τή Χούντα.

Πολλαπλασιάζουμε καί έντείνουμε τίς προσπάθειές μας τής άγωνιστικές μέσα άπό ένα πλατύ, μαζικό, ένωτικό κίνημα.

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ γιά τόν ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟ

Βερολίνο 3. VI. 73

Πρός τον [illegible] Κινήματος
στη [illegible] ([illegible])

Αγαπητοί μου [illegible]
[illegible] 3. V. 73 [illegible] στο Βερολίνο [illegible] Κινήμα-
[illegible] Είμαστε [illegible]
[illegible] Κινήματος [illegible] και [illegible]
[illegible] και το
[illegible]
[illegible]
[illegible] Βερολίνο και [illegible]
[illegible], που
[illegible]
[illegible] Κινήματος (που [illegible]
[illegible] ΤΕΤΡΑΔΙΩΝ) [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ([illegible]) [illegible]
[illegible] οργανώσεως. Ιδού οι [illegible]:
① [illegible]
[illegible] Ερωτηματολόγιο [illegible]
[illegible] ΟΛΑ ΤΑ
[illegible] Κινήματος.
[illegible] ([illegible]) [illegible]
② [illegible] το Α' [illegible]
[illegible] και [illegible], το
[illegible] Επιτροπή [illegible]
[illegible]
+ [illegible] Βερολίνο – τρεις [illegible],
[illegible] – ένας, [illegible] – ένας, και [illegible] – ένας.
③ [illegible] Κινήματος [illegible] το
[illegible]

<u>Σχετικά με τα ΤΕΤΡΑΔΙΑ</u>

Πρέπει, νομίζω, να χωρίσουμε τη δουλειά σε δύο τμήματα - κλάδους:
Α) Περιεχόμενο, μορφή, σύνταξη, εκτύπωση
Β) Διαχείριση - Διάδοση.

Για το πρώτο συμφωνήσαμε ότι θα πρέπει να υπάρξει Συντακτική Επιτροπή. [illegible] Γείτονα - [illegible] - [illegible] και [illegible] ([illegible] το λόγο τα μέλη της [illegible] και [illegible]). Την πολιτική ευθύνη του περιοδικού έχουν η Συντακτική Επιτροπή (δηλαδή όλοι οι οργανωμένοι <u>μέλη</u> της Σ.Ε.) και [illegible] Εκπροσώπηση..

Για το δεύτερο τμήμα - κλάδο την ευθύνη την έχει η οργάνωση [illegible] Διαχείριση που συγκεκριμένα: όλες τις εισπράξεις (πωλήσεις - συνδρομές - δωρεές κλπ) [illegible] σε [illegible] ταμείο που [illegible] η οργάνωση. Όλα τα έξοδα (χαρτί - τυπογραφικά - ταχυδρομικά - μισθοί και μεροκάματα) [illegible] από την οργάνωση. Όποτε [illegible] του περιοδικού παραδίνεται στην οργάνωση που [illegible] την ~~[illegible]~~ [illegible] - [illegible] και [illegible] [illegible]: η πρώτη καθορίζεται

Στο περιοδικό [illegible] δύο διαφορετικές [illegible] και [illegible] - από τη Συνταχ. Επιτροπή και [illegible] στο [illegible] και [illegible]. Η δεύτερη καθορίζεται από την οργάνωση και έχει σχέση μόνο με τη [illegible] (όπως [illegible] έχει σχέση με τα οικονομικά) [illegible] - κλπ [illegible] από την Συντ. Επιτρ.

Τα έξοδα του περιοδικού [illegible] και [illegible] από την [illegible] η οργάνωση της [illegible] [illegible] (στην πολιτική Εκπροσώπηση) [illegible] με τον [illegible] και Γείτονα (μέλη της Σ.Ε.). Δεν υπάρχει λόγος να [illegible] [illegible]. Το [illegible]. Έτσι είναι [illegible] [illegible] σε μια Χ μορφή [illegible] που [illegible] [illegible] ότι δεν πρέπει να [illegible]. Μπορούμε να [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] από [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] μόνο ο χρόνος [illegible]. Ξέρετε [illegible] [illegible] [illegible] (και [illegible]) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]... [illegible] [illegible] δεν το <u>[illegible]</u> <u>[illegible]</u>! Γιατί [illegible] [illegible] και [illegible] [illegible] και [illegible]

3

[illegible] Ξεκινήσαμε μαζί [illegible] Επιχείρησης [illegible] (ακόμα και τώρα;) [illegible] ΤΕΤΡΑΔΙΑ [illegible] Τέλος [illegible] Βέβαια [illegible] Όχι [illegible] ειδικής.

ΕΚΔΟΤΙΚΟ. Ο Κλεάνθης πρότεινε [illegible] (Βιβλία – Φυλλάδια – Αφίσες κλπ) [illegible] κοινή έκδοση. [illegible] ΤΕΤΡΑΔΙΩΝ. [illegible] ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ [illegible]

IBM και 3000 FF. Ο Κλεάνθης [illegible] IBM και 3000 [illegible] ΤΕΤΡΑΔΙΩΝ ([illegible]) [illegible] για σήμερα.

[illegible] Χαιρ.

[illegible signature]

[illegible marginal note written diagonally]

Εισαγωγή εις Θέμα (7.6.73)

Προσοχή, να περιμένουμε το [illegible]

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ
ΣΕ ΣΧΕΣΗ ΜΕ ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ

① Να εκλεγεί Συντονιστική Επιτροπή
② Να βγεί Πρακτικό με τη [illegible] της Σύσκεψης στο [illegible]
③ Να σταλεί το Πρακτικό μαζί με τη [illegible] για τη [illegible] Θέση
στα [illegible] των οργανώσεων και σωματείων (να [illegible] [illegible])

- ΙΤΑΛΙΑ
- Στοκχόλμη (Πειραιώς)
- Παρίσι
- [illegible] (Ένωση [illegible])
- [illegible]
- Βιέννη
- Βέρνη
- Γενεύη
- Ουτρέχτ (Διεθνής [illegible])
- [illegible]
- Τορόντο
- Σικάγο
- Βοστώνη

ΕΛΛΑΔΑ

④ Να σταλούν επίσης [illegible] [illegible]

α) Η κάθε οργάνωση (ή ομάδα) πρέπει να ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ με τίτλο ΤΙ ΕΙΝΑΙ [illegible] [illegible] (2-3 σελίδες [illegible]) ~~[illegible]~~ και τι [illegible] οι [illegible] και τι ΘΕΛΕΙ ΤΟ ΑΝΤΙ[illegible] ΚΙΝΗΜΑ — [illegible] ~~[illegible]~~ ~~[illegible]~~ Θέση. ~~[illegible]~~ β) Να [illegible] το [illegible] ~~[illegible]~~ με [illegible] ([illegible])

β) [illegible] [illegible] στο [illegible] του [illegible]

Μπορεί να [illegible] και να [illegible] [illegible] που [illegible]

Γ [illegible] [illegible] [illegible] στη Συντ. Επιτροπή να [illegible] [illegible] [illegible] (ΤΕΤΡΑΔΙΑ – ~~Ε~~ ΠΟΛΥΓΡΑΦΟ – [illegible] – [illegible])

Δ) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Θέση [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Η κάθε ομάδα [illegible] το [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] οι [illegible] [illegible]. Όταν [illegible] [illegible] και [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Θέσεις [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Ε) ~~Β~~ Να καθοριστεί Χρόνος για [illegible] [illegible] [illegible]

Ζ) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

του συνεδρίου. Νομίζω ότι ~~[illegible]~~ σχετικά με τον αριθμό των [illegible] θα πρέπει να γίνονται οι [illegible]. Π.χ. κάθε 10 συν. εκλέγουν 1 συνεργ= [illegible]

1 – 10	=	1
11 – 20 ~~10 + (25%)~~	=	2
21 – 30 ~~20 + (25%)~~	=	3

κλπ

Η) Η οργανωτική Επιτροπή πρέπει να καθορίσει με την Ελληνική Προπαρασκευαστική Επιτροπή για το Συνέδριο. ~~[illegible]~~ Η Επιτροπή αυτή [illegible] [illegible] δύο μέρη α) ~~[illegible]~~ Προβλήματα οργάνωσης του Συνεδρίου β) ~~[illegible]~~ Προβλήματα και θέματα θεωρητικά - ιδεολογικά ~~[illegible]~~ για τη διεξαγωγή και την τελική σύνταξη του προγράμματος.

ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ Τόπος και Χρόνος Διεξαγωγής. ~~[illegible]~~ [illegible] και [illegible] Συνέδρων. Μέτρα προφύλαξης. Ειδικά θέματα: Ποιοι οργανώνουν ή συμμετέχουν του Εσωτερικού.

ΘΕΩΡΗΤΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

α) Διάλυση του Εσωτερικού [illegible]

β) Φυλακή - [illegible] και [illegible] των [illegible] - Οργάνωση του [illegible] και της [illegible]

γ) Επιλογή [illegible]. [illegible] - [illegible]. Μετατροπή είτε [illegible] [illegible] [illegible] και [illegible] της στην οργάνωση

δ) Η Οργανωτική Επιτροπή μαζί με την Ελληνική Προπαρασκευαστική [illegible] για τα [illegible] και τα [illegible] του Συνεδρίου. Για τα θέματα που θα συζητηθούν. Για τον τρόπο με τον οποίο θα [illegible] [illegible] θα συζητηθούν. Για τον τρόπο με τον οποίο θα ληφθούν οι αποφάσεις. Επίσης [illegible] τα σχετικά με την εκλογή των αντιπροσώπων ~~[illegible]~~ θα [illegible] (σύμφωνα με [illegible] του [illegible]) ~~[illegible]~~ θα [illegible] [illegible] [illegible] θέματα του Συνεδρίου ή ~~[illegible]~~ [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] θα καθορίζει [illegible] [illegible] σχετική [illegible].

ι) Η προπαρασκευαστική [illegible] ~~[illegible]~~ και [illegible] με ~~το~~ [illegible] του κινήματος. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] θα λείπει και της

[illegible] μεθόδους [illegible] [illegible] [illegible] στο Δημοσιογραφικό [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] της [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] το <u>Θησείο</u> του [illegible].

κ) <u>ΟΜΑΔΕΣ ΜΕΛΕΤΗΣ</u> Επειδή δεν υπάρχουν [illegible], τη [illegible] Επιστήμη, φιλολογία, τη [illegible], τη [illegible] [illegible], την [illegible] Οικονομία, τη [illegible]. Επίσης [illegible] [illegible] [illegible] οι [illegible] [illegible] προγραμματιστές, οι Συνεργάτες, οι [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible]. Εδώ το [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] χώρο [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ([illegible], [illegible], [illegible]) [illegible] χρειαζόμαστε. Δεν χρειάζεται [illegible].

λ) <u>ΤΑ ΤΕΤΡΑΔΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ</u> Η [illegible] [illegible] [illegible] θα πρέπει να [illegible] ~~[illegible]~~ τον τρόπο με τον οποίο τα ΤΕΤΡΑΔΙΑ θα [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Συνεδρίου.

ΑΛΛΑ ΘΕΜΑΤΑ.

Η Συντονιστική Επιτροπή ~~[illegible]~~ θα πρέπει να ασχοληθεί με την χάραξη της [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible], να χαράξει την [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:

① Μια [illegible] ([illegible] — [illegible] - [illegible] [illegible] - [illegible] - Στόχοι — Οργάνωση.)

② Μια [illegible] [illegible] εσωτερικό (Οργάνωση - ~~[illegible]~~ Συνέδριο - [illegible] ([illegible]) [illegible] [illegible] - [illegible] [illegible] - [illegible] [illegible] - [illegible] [illegible] (Χίμαιρα 13 - Χ 13)

(3) Μὲ τὴ σημερινὴ ἡγεσία. 2 ΚΚΕ – ΑΠ. ΔΑ – ΠΑΜ – ΕΑΣ
Καραμανλῆς – Βασιλεύς – Μητσοτάκης
(4) Μὲ τὴν ΔΝΝ
(5) Μὲ τὸ Πατριαρχεῖο Κωνσταντινουπόλεως (Σοβιετικοί – Κινέζοι κτλ)
(6) Μὲ τὰ Ἐπαναστατικὰ Κόμματα
(7) Μὲ τὸ ΜΑΣ
(8) Μὲ τὰ Συνδικάτα
(9) Μὲ τὶς ἀριστερίστικες ὁμάδες
(10) Μὲ τὴ σημερινὴ Ἑλληνικὴ ἡγεσία
(11) Μὲ τὰ ΚΚ: (Γιουγκοσλαβίας – Ἰταλίας – Ἰσπανίας – Ἰσραήλ)

Εἰδικὴ Ἔκθεση ἀπὸ ποιοὺς εἴμαστε – Τί πιστεύουμε – Τί θέλουμε – Τί κάνουμε στὸ ΜΑΣ – καὶ ὅλη ἡ ψυχικὴ ἑλληνικὴ ἡγεσία.

Νὰ γίνει Οἰκονομικὴ Ἐπιτροπή

Συνέχεια στὴ Γερμανία: Εἰδικὴ ὁμάδα.

Γιὰ τὸ 3: τέλος ΤΕΤΡΑΔΙΑ.

Ρεπορτάζ ἀπὸ τὸ Βερολίνο: Εἰσαγωγὴ – Συγκεντρώσεις. Συναντήσεις μὲ Βεν[illegible]
ΙΤΑΛΙΑ: Ἀναφορὰ [illegible]: Ἡ Προπαγάνδα γιὰ τὴ Δεξιά.
Νὰ πάρεις ἀπὸ τὸ Γάλλο τὸ ἄρθρο ποὺ ἔγραψε εἰδικὰ γιὰ μᾶς
[illegible] ΚΑΤΑΡΓΗΣΗ Κων/πολη: Πῆγες ρεπορτάζ] -
Ἀποσπάσματα της: ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΓΙΑ ΕΝΟΤΗΤΑ.

Νὰ συγκροτηθοῦν εἰδικὲς ὁμάδες (οἱ γνωστὲς [illegible]) ποὺ καὶ νὰ δοθοῦν στὴν ἐξουσία τους ἀπὸ κυβερνητικοὺς ποὺ ἔφυγαν. Σὲ κάθε ὁμάδα ἐπικεφαλῆς νὰ ὁρισθεῖ ὑπεύθυνος γιὰ τὴ δουλειὰ καθώς.

Διευθύνσεις

Σπύρος Φιλίππου 2 RUE BUSCAILLE 13 AIX EN PROVENCE FRANCE

TROGADIS PANDELIS 630 QUERBES APT 12 - MONTREAL 154 - QUEBEC - CANADA

TSAROUCHAS NIKIFOROS - ST BETER STRASSE 6
8042 GRATZ - AUSTRIA

ΤΖΩΡΤΖΙΑ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ Σπετσών 83 - Αθήναι 811
NIKOS NINOLAKIS 53 DONALD Str. BRUNSWICK VIC - AUSTRALIA
DIMITRIOS SAKELARIOU Cité Universitaire Rangueil - Ch. 1580 - Bâtiment D
31 TOULOUSE 04
FRANCE

KOSTIS VAÏTSOS MALECÓN 28 DE JULIO 585
MIRAFLORES - LIMA - PERÚ

M.A.S. Avenida Los Mangos ALTA FLORIDA Quinta "GLADIOLA" CARACAS - VENEZUELA

PAPAKONSTANTINOU VANGELIS 15 CHARLES - GRIVON
1203 GENEVE

P.O. BOX 64 ST. MARY'S CITY - MARYLAND 20686 USA
(Κώστας Παπαντωνίου και οι φίλοι φίλοι)

VASILIOS GAÏTANOS 4939 N. KEDZIE CHICAGO 60625 Ill USA

COSTAS PAPAS 40 DEWHURST BLD TORONTO - ONTARIO - CAN

PIMI CONTZIAS 153 TYRALL AV TORONTO - ONTARIO CAN

MICHALIS VITOPOULOS 14 WICKFORD DR. TORONTO 15
ONTARIO - CAN

Διάλεξη
στο συνέδριο
„Dritter Weg"
Achberg, Αύγουστος 73

Die "Kämpfende Kultur" im "Dritten Weg" des Mikis Theodorakis

Vor nur wenigen Wochen trat ich in Griechenland in den Rohbau eines kleinen Hauses, das sich auf einem Hügel am Meer befand. Ein Arbeiter kniete auf dem Boden des Wohnzimmers, den er gerade betonierte. Er war sehr liebevoll bei der Arbeit: "Das Geheimnis ist viel Geduld bei dieser Sache" sagte er. "Es ist eine gute Übung", meinte ich. "Was, Übung! Der Boden kommt einfach nicht zustande ohne die Geduld." Ein Realist.

Ich fragte ihn woher er komme, und er nannte ein Dorf im Nordpelopones. Es war dasselbe Dorf, in dem Theodorakis sein Sommerhaus hat, und so wagte ich ihn zu erwähnen. Ein Strahlen in den Augen - natürlich auch besorgte Blicke über die Schulter, um festzustellen, ob wir auch wirklich allein im Zimmer waren. - Dann kamen viele Fragen, was und wie er "draußen" wirkt, und wann der "Mikis" endlich wiederkommt. "Es wäre sehr gut für das Land". Wir sprachen natürlich auch viel über seine Lieder, die der Mann ja so gut kannte, aber höchstens flüsternd im Zwiegespräch erwähnen, doch weder singen noch hören darf. Das Gespräch wurde immer herzlicher. Auf dem Heimweg mußte ich denken, daß dieser Theodorakis wirklich ein echtes "Volkseigentum" ist und bleibt - trotz, oder auch gerade wegen des Verbots seiner Musik.

Doch nicht deshalb erwähne ich diesen kleinen Vorfall. Sondern weil er mich auf etwas aufmerksam gemacht hat: man begegnet sich hier in etwas Gemeinsamem, etwas, was man gleichermaßen schätzt, woran man gleichermaßen Freude hat. Er, der Lohnabhängige, ich, die sogenannte Intellektuelle, Vertreter zweier verschiedener Klassen. Hätten wir eine, wie auch immer, gemeinsame Ideologie (meinetwegen die marxistische) entdeckt, bin ich trotzdem sicher, daß das Bewußtsein der Kluft - wegen des Wortschatzes, des anderen Standes im Leben usw. - und ein Gefühl des Peinlichen nicht hätten weggeräumt werden können. Hätten wir wiederum irgendwelche Fragen aus dem praktischen oder individuellen Bereich gewählt, dann wären diese Unterschiede, diese Kluft, unter Umständen noch stärker und peinlicher in Erscheinung getreten. - Ich habe nicht mit seinen materiellen Schwierigkeiten zu kämpfen, und das weiß er. - Hier aber, im Bereich des gemeinsamen Kunsterlebnisses, ein Bereich der Mitte, konnte eine echte Begegnung von Mensch zu Mensch stattfinden. Mir wurde bewußt, welche Sprengkraft zur Klassenüberwindung in der Kunst, in der

Kultur liegt. Denn nicht nur zahllose Menschen im Volk sehnen sich danach solche Lieder singen zu dürfen - das Gespräch mit dem Bauarbeiter hätte ich viele Male mit anderen wiederholen können -, sondern auch die Intellektuellen im Lande sammeln sie heimlich, von Hand zu Hand weitergebend und mit großem Eifer, in Tonbandaufnahmen. Ja, man sagt sogar auch einige seiner politischen Gegner. Genau darin, in diesem Verbindenden, liegt der besondere kulturelle und gleichzeitig politische Beitrag des Mikis Theodorakis.

So kamen mir wieder die Sätze in den Sinn, die ich vor mehr als einem Jahr in seinem gerade erschienenen, in Griechenland gleichfalls verbotenen Buch, las, und die mich zum erstenmal auf dies Phänomen aufmerksam machten. Dies um so mehr, als sie aus dem Munde eines (damals noch) Mitgliedes der griechischen kommunistischen Partei stammten. Sie lauten: "Wir haben den Traum eines Griechenlands des Dichters und des Philosophen - ganz Griechenland ist ein Bienenstaat, in dem ein freies und friedliches Volk Kunst schafft und empfängt. Es selbst ist Plastiker und Zuschauer in einem ... Gibt es denn in der Bewegung des griechischen Volkes Keime für einen solchen sonnigen Sozialismus? Für diese ideale Herrschaftsform, in der das Regieren von dem Volk in seiner Ganzheit ausgehen wird?" Diese Worte sind seinem Tagebuch entnommen, und geben Teile eines Gesprächs zwischen Theodorakis und einem befreundeten Dichter wieder. Beide befinden sich in einem Fischerboot auf dem Meer. Es ist Sommer 68. Doch die Idylle täuscht. Denn am Strand stehen unbewegt die Bewacher der beiden - wie schwarze Statuen der Diktatur. Und doch würde man diese Worte als vielleicht schwärmerisch bezeichnen, wüßte man nicht, daß sie eigentlich aus einer Lebenserfahrung gesprochen worden sind. Denn davor liegt die fast siebenjährige Praxis seiner Bewegung der "Kämpfenden Kultur", die 100tausende von jungen Menschen in ihren Bann zog, die im Sommer 66 eine besondere Blüte erlebte, und für die der 21. April 67 einen jähen Stillstand bedeutete. - Einen vorläufigen nur, meint heute Theodorakis. - Er gründete sie 1960. Eine Bewegung, in der sich zwei gleich starke Impulse trafen: der politisch-revolutionäre und der künstlerisch-pädagogische.
Es sind auch die Anlagen, die bei Mikis Theodorakis seit frühester Jugend nebeneinander hergehen: die soziale und die musikalische. Beides Ausdruck eines ungewöhnlich starken Interesses für den Menschen. Und wenn ersspäter sagt: "ich habe ein Lied für jeden von

euch" meint er dasselbe.
Als Kind geprägt von der Religiosität des kleinasiatischen Griechentums, aufgewachsen mit den byzantinischen Gesängen der orthodoxen Kirche, ein Jüngling, den die "spirituelle und physische Kraft des Christus" fasziniert, sucht er als junger Mann die Schulung im Marxismus.
1960 kann er auf ein 35-jähriges, ungeheuer bewegtes Leben zurückblicken, ein Leben, das zum Synonym mit Kampf wird. Meist ein bitterer Kampf. Er ist Kämpfer zunächst gegen die italienische und die deutsche Besatzung - kaum 17-jährig wird er das erstemal von den Italienern festgenommen und mißhandelt -, dann im griechischen Bürgerkrieg, auf der Seite der Kommunisten. 1947: erste KZ-Verbannung. 1948: zweite KZ-Verbannung. 1949: dritte KZ-Verbannung. Makronissos, das Konzentrationslager, ein Name des Grauens und des Todes. Schreckenserlebnisse von Grausamkeit, Folter, Krankheit: das alles wiegt schwer. Mehr noch die beginnende innere Unruhe aus den Erfahrungen im eigenen Lager der Linken. Mitkämpfer und persönliche Freunde verändern sich über Nacht, sobald sie Sekretär der Partei-Organisation werden und Verantwortung über Leben und Tod von tausenden von Menschen tragen. "Ich erlebte das Phänomen des Personenkultes am eigenen Leib", sagt er von damals. Die Frage der Machtausübung beschäftigt ihn; damals auch beginnen sich die ersten Zweifel an der Unfehlbarkeit der Führung zu regen. Später, im Lager der Obristen, reflektiert er diese Situation in seinem Tagebuch: "...1948 folgten wir Zachariades, den auserwählten Stalins in Griechenland. 1948 desavouierte Stalin den Tito. Wir folgten Stalin. In unseren Gedanken idealisierten wir unsere Führung. Wir wollten und glaubten sie weise, rein, fehlerlos und ohne Schwächen. Für eine ihrer Parolen gingen wir deshalb mit Begeisterung durchs Feuer und in den Tod... kaum jemand, der ahnte, daß in demselben Augenblick, in dem eine ganze Bewegung, fast ein ganzes Volk, sein Leben seinen Führern wie eine Blume anbot, dieselben Führer sich mit Intrigen beschäftigten, Kliken bildeten, in denen die eine Hälfte die andere Hälfte erledigte." Theodorakis stellte allmählich fest, daß seine persönlichen Erfahrungen mit dem Machtmißbrauch nicht Ausnahmen, sondern die Regel innerhalb des Parteibetriebes darstellten: "Meine Schlußfolgerung war, daß die Gründe tiefer zu suchen waren. Doch welche waren sie? Mit der Logik konnte ich sie nicht finden, denn es kam mir alles sehr kompliziert vor. Außerdem war es eine Zeit, in der unsere Aufmerksam-

keit völlig vom Kampf beansprucht war. Wir hatten weder die Zeit noch die Stimmung dazu, vor allem aber fehlten uns jegliche Möglichkeiten zu einer Analyse". Wie es in seiner, aber auch in der Vorstellung von unzähligen Anderen lebte, erwähnt er weiter so: "...aber unsere Bewegung sollte stärker sein als die Führung, welche sie auch sei. Denn wir alle sollten die Führer sein, tausende von Kämpfern, und jeder sollte an seinem Ort die marxistischen Grundsätze schöpferisch anwenden." Dieses Prinzip konnte aber nicht in der Führung der KP-Griechenlands seinen Ausdruck finden, denn sie war nicht aus dem inneren der Partei hervorgekommen, sondern war eingesetzt, ernannt. Von wem? Von unseren "Großen Brüdern". "Ein anomales System kann man aber nicht mit anomalen Mitteln bekämpfen, denn auf die Weise fängt man sich selber in den Schlingen der Anomalie. Man wird sozusagen auch selber ein anomales System."

Als die Niederlage kam, war bei Theodorakis, wie bei so vielen anderen, eine ernste innere Krise unausweichlich. Was er nun vom kommunistischen Sender außerhalb Griechenlands hörte, paßte überhaupt nicht mehr zu der chaotischen Wirklichkeit, die er tagtäglich erlebte, und es klang wie Hohn. Er zieht sich zurück: "Irgendwas an der offiziellen Parteilinie stimmte nicht ganz." - Was da "nicht stimmte", auf die Hintergründe brauchen wir hier nicht näher einzugehen. Es war die blinde Gefolgschaft der KPG-Führung hinter Stalin. Es war auch Stalins Desinteresse an dem griechischen Kampf. Denn die Machtbereiche waren zwischen den Großmächten bereits abgesteckt.

Am Ende ist Theodorakis völlig isoliert, dazu auch krank, denn die wiederholten Aufenthalte in den Konzentrationslagern blieben nicht ohne ernste Folgen. "Es blieben mir zwei Felsen" erinnert er sich später, "die Musik und die Bewegung unseres Volkes. Ich ging nach Athen. Und damals faßte ich den großen Entschluß meines Lebens: ich ernannte mich selber, ohne jemanden etwas davon zu sagen, zum unabhängigen Soldaten der Bewegung, und stellte mir konkrete Aufgaben. Meine persönliche Beziehung zum Leben wurde durch das musikalische Schaffen wiederhergestellt... Denn dies ist die Front heute: die Front des Lebens. Das wird sein Motiv.

1950 setzt er im Pariser Konservatoire das Musik-Studium, das er mit Unterbrechungen in Athen begonnen hatte, fort. Doch die zeitgenössische europäische Musikentwicklung erwärmt ihn nur mäßig.

Das, was er dort vermißt, und was er "das Abgeschnitten-Sein von den Wurzeln" nennt, erklärt ihm zugleich die tiefe Kluft, die Entfremdung zwischen einem breiteren Publikum, vor allem der Jugend, und dem Kunstschaffen der Moderne. Was er dagegen unbeirrt verfolgt, ist gerade die Rückkehr zu den Wurzeln. Es ist ein Bohren in den Tiefen der Volksseele. Und das kann er tun, nicht nur weil er so organisiert ist. Er gräbt in Griechenland nicht etwas Altes aus, sondern kann auf Lebendiges ansetzen. Das muß hier kurz entwickelt werden, damit die Bewegung, die Roger Garaudy die "Kulturrevolution in Europa" nennt, besser verstanden werden kann.

In Griechenland unterscheidet man zwischen zwei Arten von Volksmusik: zwischen der "Dimotiki" und der "Laiki". Die erste, das sind die Lieder, durch die das Volk in den vier Jahrhunderten Türkenherrschaft seine Eigenheit behauptet und erhalten hat. Der byzantinische Psalme der orthodoxen Liturgie gegen die mohamedanische Unterdrückung. Es ist weiter das Volkslied der Bergleute und der Seeleute, entstanden in den blutigen Kämpfen für die Unabhängigkeit von 1821. Das andere wiederum, das spätere Volkslied der "Laiki", das ist das Lied des Stadt-Volkes - wozu es eigentlich keine europäische Parallele gibt -. Es beginnt vor allem stark zu werden, als nach 1922 eine Million Flüchtlinge aus Kleinasien nach Griechenland kommen, und geht bis heute gleichsam unterirdisch weiter. In beiden, in der alten, wie in der neueren Volksmusik, je nach dem ob auf dem Land oder in der Stadt, lebt sich alles Seelische im Volk heute stark aus. Und eigentlich ist es auch seine einzige eigene Kunstschöpfung. Auf dem Land ist es in den Festen, auf Hochzeiten und bei Klagefeiern, wo mit den alten Klängen neuaufleben und weiterleben. In der Stadt ist es vor allem die Bedrückung des Stadtdaseins, die man durch das Lied zu überwinden sucht. Da findet der Mensch Gelegenheit, in wildbewegten Rhythmen oder in den wehmütigen Klängen des "Busuki" - ein sehr altes Instrument von der Art einer kleinen Mandoline - und in einer ihm eigenen sonderbaren Poesie, seine täglichen Nöte, aber auch seine Hoffnungen und Sehnsüchte ungehemmt auszudrücken.
Der größte Teil der jungen Generation aber fühlte sich weder in diesen Traditionen, noch in der europäischen Unterhaltungsmusik, oder den sentimentalen Schlagern der fünfziger Jahre ganz zu Hause. Nur ein sehr geringer Teil hatte Zugang und eine gute, aber distanzierte Beziehung zu den symphonischen Werken der "klassischen" Musik.

In diesem musikalischen Klima greift Mikis Theodorakis in die Entwicklung ein, als er 1960 aus Paris nach Athen zurückkehrt: mit seinem "Epitaphios", seinem damals so eigenartig-anziehend klingenden ersten Liederzyklus - vertonte Dichtung des Janis Ritsos -, der eine ungeheuere Wirkung hatte. Es war nicht nur ein ernsthafter Beitrag zur Regeneration der neu-griechischen Musik; damals begann das Einzigartige, daß seine Klänge nicht nur den anspruchsvollen Intellektuellen, den Gebildeten, sondern auch jeden einfachen Menschen stark bewegten. Er selber sagt dazu: "Ich bin nach Griechenland zurückgekehrt mit meinem Werk, wie ich es beschlossen hatte, aber auch mit meiner Anwesenheit, mit meiner "Lebenshaltung", die die unbedingte Ergänzung zu jedem Werk der Erneuerung sein muß... Mein erster Gedanke war, meinem Werk einen möglichst hohen und gleichzeitig menschlichen Inhalt zu geben. Um dies zu erreichen, brauchte ich lediglich zwei große Ströme zu vereinigen: den Strom der zeitgenössischen griechischen Dichtung mit dem Strom der Volksmusik." Es ist charakteristisch, daß der engagierte Linke Theodorakis keine direkt gesellschaftskritische, keine Polit-Musik schuf. Ihm ging es nicht um Agitation, sondern um etwas anderes. "...und das griechische Volk sang. Es sang in den Tavernen, auf den Ausflügen, auf dem Bau, bei Festen, bei Demonstrationen Weisen, die sich aus Texten einer strengen Dichtung bildeten, Texten mit sonderbaren, mutigen Bildern einer kräftigen Poesie. Und so, unbewußt, durch das Lied, begann eine regenerative Bearbeitung des Seelenlebens - eine Sensibilisierung. Ohne es recht zu merken, bereicherten die einfachen Menschen ihren Wortschatz. Das poetische Wort erhellte dunkle Ecken einer Seelenwelt, die bis dahin einer Unterware einer unterkünstlerischen Massenproduktion preisgegeben war." Theodorakis entkräftigt damit, durch die Praxis selber, die Ansicht, daß die sogenannte Masse ja zu nichts anderem als zu Billigem fähig ist, und mehr oder weniger nur Primitives aufnehmen kann. "Unser Volk", sagt er, "hat sich in seiner überwiegenden Mehrheit mit den Liedern identifiziert. Doch abgesehen von dieser Gruppentaufe mit lebensspendendem Wasser, mit all den vitalen Folgen, müssen die psychologischen, ethischen und letzten Endes auch politischen Konsequenzen betont werden, die die Erneuerungsbewegung des Kunstliedes hatte... und ich glaube, daß das griechische Volk begriff, daß es selbst es war, das seine eigene Seelenwelt aufzubauen begann, seine Seelenwelt, die zusammen mit der physi-

schen und der geistigen Welt, die menschliche Existenz vervollständigt."
"Das ganze Problem ist, die Sprache zu finden, die zu dem gegebenen geschichtlichen Augenblick paßt", so erklärt Theodorakis die starke Resonanz bei Tausenden von Jugendlichen "weil sie darin ihr eigenes Gesicht erblicken, wie in einem Spiegel. Ihre eigenen Unruhen, Träume, Hoffnungen... Die "Kämpfende Kultur", wie wir sie genannt haben, das heißt die lebendige Kultur, die direkt, persönlich, die Menschen angeht und sich in der Phase eines schöpferischen Dranges befindet, rührt an die Grundfeste der Existenz. Sie erhellt auf einmal unsere Innenwelt und das Selbst entdeckt sich selbst... Diese ästhetische Freude verwandelt sich zur ethischen Kraft, dann zur ideologischen Festigung und zuletzt zur politischen Tat. Das ist der zwangsläufige Prozeß der kämpfenden Kultur. Denn, abgesehen davon, daß dieser Prozeß direkt zu Politisierung führt, erweckt er am Ende die Ideale der Freiheit und der Menschlichkeit."

Damit sind wir mitten im zentralen Punkt, von wo aus man alle Bewegungen von Theodorakis in ihrer Einheit erfassen kann: die musikalische, die poetische - sehr viele seiner Lieder sind Vertonungen eigener Texte - und die kämpferisch-revolutionäre Bewegung, in seinem fundamentalen Bemühen das zu schaffen, was er "Die Front des Lebens" nennt. Und darüber hinaus ist es die Aufgabe des Erziehers, in die er sich in erster Linie hineingestellt sieht: "Mein Ziel" schrieb er damals, "ist niemals die Psychagogik (Unterhaltung), sondern die Agogik (Erziehung, Pädagogik)". Und wenn er unmittelbar im politischen Bereich wirkt - er wird 1964, als Nachfolger des ermordeten Lambrakis, Abgeordneter der prokommunistischen EDA-Partei -, bringt er mit dieser Haltung und seinen Überzeugungen Elemente in die politische Praxis, die diese Politik von innen her verändern können - auch die Auffassung über Politik. "Denn Politik", wie Roger Garaudy sagt, "bevor sie zu Programmen erstarrte, war nichts als Bewegung des Seins." Doch, wie nicht anders zu erwarten, betrachteten seine politischen Freunde alles anders, als mit Begeisterung die musikalische Erneuerungsbewegung der Jugend, die seit 1962 immer mehr zum Zentrum einer anderen, einer "fast politischen" Bewegung wird. "Obwohl ich mich mit fast allen Führern der EDA verbunden fühlte und sie persönlich schätzte", schreibt Theodorakis, "glaubte ich nicht an der Wirksamkeit ihrer Politik, weil ich sehr wohl die anachronistischen Einsichten kann-

te, die immer noch die Arbeitsmethode und die Aktivität der ganzen Partei bestimmten. Einige hellen Ausnahmen hatten nicht die Kräfte die alte verrostete Maschine zu beeinflussen. Im Gegenteil, sie traten mit der Zeit zurück, erlöschten, oder verschwanden aus der Partei." Auch seine eigenen Bemühungen in dieser Richtung sind vergeblich: "Ich formulierte meine ersten Ansichten in einer Reihe von politischen Thesen für die Bildung einer neuen griechischen Linken" berichtet er "aber einer anderen Linken, endgültig aus den Fesseln des bürokratischen Dogmatismus befreit, die den Bedürfnissen, Problemen und auch dem besonderen Charakter der griechischen fortschrittlichen Bewegung entsprechen würde." "Ihr könnt noch nicht selbständig denken und wirken. Ihr seid blockiert" ruft er ihnen einmal zu, "Ihr wartet alle darauf, was euch der Transistor sagen wird; das heißt die Stimme aus der Höhle, die aus einer Entfernung von 2000 km zu euch dringt." (Das ist der Auslands-Sender der von dem sowjetischen Polit-Büro gesegneten KP-Führung Griechenlands.) Sehr charakteristisch für seine damalige politische Haltung ist das, was er in diesem Zusammenhang berichtet: 1964 hält er zum erstenmal im Zentralkommitee der EDA eine Rede, in der er aus 33 Gründen, die er aufzählt, dem Kommitee vorschlägt, zurückzutreten. "Und wer wird an unsere Stelle treten?" fragt man ihn nach Beendigung der Rede. "Vielleicht dieselben" antwortet er, "aber ohne den Transistor!"

In seinem Tagebuch der Gefangenschaft erinnert Theodorakis an die tragische Nacht von 1963, als Lambrakis seinen letzten Kampf mit dem Tod liefert. Im Nebenzimmer wachen Theodorakis und der Dichter Jannis Ritsos. Draußen, auf den dunklen Straßen singt eine große Menge, sehr leise, fast flüsternd, den "Epitaphios", die Totenlieder von Theodorakis und Ritsos. Als die beiden heraustreten, singt die Menge eine Weile weiter; dann schweigt sie. "Ein Schweigen, das tiefer war, als das Geräusch aus dem Zusammenfallen zweier Flüsse" sagt Theodorakis. "Man müßte taub sein, um das Aufwallen nicht zu hören. Der eine Fluß - die Kulturbewegung; der andere Fluß - der Widerstand." Beide zusammen bilden die Lambrakis-Bewegung und schon in den nächsten Tagen bittet man Theodorakis, sie zu leiten. Wie nun diese freie Lambrakis-Jugend aktiv wurde, schildert er so: "Jedesmal wenn wir zu einem Dorf kamen, fragten wir die Jugend, die sich um uns versammelte: Wer ist der wahre Verantwortliche für alles, was in eurem Dorf geschieht? Der

Gendarm? Oder der Vorsteher? Nein, ihr seid es! Die jungen Frauen und die jungen Männer. Für alles. Wenn jemand arm oder krank ist, wenn die Kinder keinen Platz haben zu spielen. Wenn kein Dorfplatz da ist; wenn keine Brücke da ist. Wenn die Kirche verfällt und auf dem Friedhof das Unkraut wuchert. Wenn es keine Unterhaltung gibt, und keine Erziehung... aber auch wenn es Ungerechtigkeit gibt, Terror und Ausbeutung. Für all dies seid ihr die Verantwortlichen.

Wir organisierten unzählige Kulturhäuser. Die Reaktion schäumte im wahrsten Sinne des Wortes. Sie zwang die Hauseigentümer uns hinauszuwerfen. Dann bauten die Lambrakis-Leute ihre Kulturhäuser selber. Die Reaktion sprengte sie in die Luft. Die Lambrakis bauten sie von neuem. Durch das ganze Land organisierten wir eine Aktion für das Buch der Jugend. Innerhalb von drei Monaten wimmelte es in ganz Griechenland von Büchern. Wir sammelten zehntausende Bände und füllten damit unsere Kulturhäuser. Was übrig blieb transportierten die Lambrakis in den entlegensten Dörfern, machten davon einen großen Haufen mitten in den Dorfplätzen und dann sangen sie und tanzten.
Eines Tages befand ich mich in Perama - ein Viertel mit Holzbaracken, Salamis gegenüber. Welches ist euer größtes Problem? fragte ich sie. Die Nachkommen der Salamis-Kämpfer haben keinen Strom, und um den Bus zu erreichen brauchen sie bis zu einer Stunde zu Fuß, bergrunter, bergauf. Dies ist unser erstes Problem, sagten sie: die Straße. - Hört, was ich euch vorschlage: ihr tragt die Spitzhacken und den Zement bei. Wir die Muskelkraft. Sie waren einverstanden. In den Piräus-Kulturhäusern sprach ich mit den Lambrakis-Leuten: ein Teil wird arbeiten, ein anderer Teil wird singen. Wir werden für den ganzen Tag ein künstlerisches Programm gestalten - und wir werden die Straße bauen. So ist es auch geschehen. An einem Sonntag strömten fünftausend Lambrakis-Leute nach Perama. Am Abend war die Straße, die den Berg hochkletterte, fertig. Und das Volk gab ihr den Namen "Boulevard Lambrakis". Solches taten die Lambrakis-Leute überall. Auf diese Weise haben wir uns mit unserer Umgebung verbunden. Mit den Problemen der Siedlung und des Dorfes. Vor allem aber mit den Fragen der Jugend, zu deren Lösung wir, auch theoretisch gerüstet, ihre Kämpfe organisierten. Und dadurch, daß diese Fragen unlöslich mit den allgemeinen Problemen des Volkes verbunden waren, nahm die Jugend mal direkt, mal indirekt,

am umfassenden Kampf teil."
"Ihr sollt nicht erst darauf warten", sagt er zu den jungen Leuten der Bewegung, "bis ihr die Herrschaft übernommen habt. Jetzt und heute müßt ihr für die unmittelbaren Bedürfnisse sorgen, für alles was notwendig ist. Denn bevor man sich irgendein Programm aneignet, bevor man vom einfachen Beobachter zum aktiv Beteiligten wird, muß man den entsprechenden Wunsch in sich gespürt haben. Und die Künste sind es, die die großen Wünsche wecken."

Vor diesem Hintergrund wird das, was Theodorakis beseelt, deutlicher: "Das erste Ziel der Erziehungsrevolution" schreibt er, "ist es,die innere Struktur im Menschen zu erreichen, die ihn, frei, verantwortlich, zum Herrn seines eigenen Schicksals macht, und die ihn, mit Hilfe der Künstler und der Wissenschaftler dazu führt, seine innere Dimension mit der Entwicklung der zeitgenössischen Zivilisation im Einklang zu bringen." Das Mittel zu diesem Ziel ist für ihn in erster Linie die Kunst. Kunst, nicht als Begleiterscheinung einer wie auch immer gearteten gesellschaftlichen Formation, etwas irgendwie Darüberschwebendes, sondern als der eigentliche Motor, das Element, das das soziale Leben durchpulst. "Denn ich bin der Meinung", sagt Theodorakis, "daß nur die Kunst das dem Menschen geben kann, was die Politiker nicht vermocht haben: die verlorenen Säfte der Menschlichkeit, den lebendigen Gedanken. Nur sie ist der einzige sichere Weg zur Humanisierung der Gesellschaft. Sie wirkt direkt auf die Konstitution, auf die innere Struktur des Individuums ein. Die Reflektion des lebendigen, zeitgenössischen Kunstwerkes ruft die energische Mitwirkung hervor. Sie mobilisiert die Innenwelt, elektrisiert sie, gestaltet sie und lädt sie auf mit seelischen und geistigen Energien. Sind die Verhältnisse heute so, daß sie einen derartigen Dialog ermöglichen? Wir glauben ganz sicher ja! Denn die große Mehrheit des Volkes und vor allem der Jugend ist reif das echte künstlerische Werk zu empfangen. Und mit dem Wort "echt" meinen wir dasjenige, was die tieferen Probleme, Strömungen und Tendenzen unseres Zeitalters wiederspiegelt - unabhängig von Richtung oder Schule." Zu empfangen <u>und</u> zu schaffen, meint Theodorakis, denn "Alle Menschen sind Poeten", was im griechischen "Macher" und Dichter zugleich heißt. "Der Kampf um die Kultur ist ein untrennbarer Teil des Kampfes für die politische, revolutionäre, Veränderung der Gesellschaft." Denn "Die Front der Kultur

ist sehr breit und sehr tief... Der ideologische Rahmen innerhalb dessen sich die Kreativität bewegen wird, kann nicht vorgezeichnet, auch nicht diktiert werden, sondern nur von der Ausstrahlung der Ideen selber auferlegt: vor dem schöpferischen Bewußtsein, mit der Kraft der Strömungen." Denn die Kunst, genauso wie die Freiheit, können nicht "von außen", oder "von oben" gegeben werden. Sie müssen entstehen. Als Stätte für diese Bestrebungen schlägt Theodorakis konkret die Bildung einer "großen griechischen Schule der Kunst" vor, die auch "ein Markstein innerhalb der internationalen Kunstbewegung sein kann." "Es ist verständlich", sagt er in diesem Zusammenhang, "daß innerhalb der Gemeinsamkeit der Ideale, jedes schöpferische Bewußtsein verschieden reagiert. Es ist nicht einer, sondern es sind viele Wege, die zu derselben Richtung führen, die dasselbe Ziel suchen. Also die Frage des Ausdrucks und die Wahl der Ausdrucksmittel, die Frage der Form, das alles ist das alleinige Recht der Schaffenden. In einer solchen Schule müßte man alle Tendenzen, alle Bemühungen gleich stark fördern."

Wenn für Theodorakis die Kunst mehr als die Begriffe der direkte Weg von Mensch zu Mensch ist, so ist sie auch die belebende Kraft für eines der großen Hauptthemen, um das sein Schaffen, neben dem der Freiheit und der nationalen Kultur, ständig kreist - im Leben, wie in seinen Ideen: das Thema der Brüderlichkeit. Wie sehr er von ihr erfaßt ist, das zeigen, außer seinem eigenen Verhalten, auch viele seiner Äußerungen: "Indem die Kunst uns hilft, uns selbst zu sehen, stellen wir plötzlich fest, daß dies Selbst der "Andere" ist - daß dieser "Andere" unser Selbst ist. Sie verbindet uns mit unserem Gleichen, mit unserem Bruder, mit der Gemeinschaft." schreibt er in seinem Tagebuch. Und in einem Gespräch im Exil sagt er: "Der erste Wert, der die menschliche Eigenschaft rechtfertigt, ist für mich die Brüderlichkeit, d.h. die Fähigkeit jedes Einzelnen brüderliche Empfindungen mit den anderen und für die anderen zu empfinden und auszutauschen... und dies wirft wiederum die Frage nach der Kunst und der Kultur auf, denn nur sie kann uns die Substanz unserer Dimension geben. Das heißt sie kann uns zu der Gewißheit führen, daß unsere Größe sich nur in der Größe des anderen finden kann. Nur dadurch kommt die menschliche Persönlichkeit zu schöpferischen, ausgeglichenen Beziehungen mit den anderen. Dies Eingeständnis kann aber niemals unter dem Druck einer Herrschaft,

die aus einem, wie auch immer gebildeten Mechanismus gründet, zustande kommen. Es ist allein die ethische und die geistige Kraft des Denkens und der Kreativität, die schöpferisch eine Person mit der anderen verbindet."

Wenn es durch die Kunst tatsächlich eines Tages erreicht werden sollte, was Theodorakis hier entwirft, dieses Erstarken der brüderlichen Empfindungen, dann wäre dies zum Beispiel in einem der Bereiche, wo es heute so dringend gebraucht wird, in dem Bereiche der Wirtschaft, von einer ungeheuren Bedeutung. Dann wäre es der "sonnige Sozialismus".

Die Kunst ist ferner für ihn das Medium für etwas anderes: bevor sie uns allgemein mit dem Menschen verbindet "enthüllt sie sich zum erstenmal plastisch als die gemeinsame Ader, die gemeinsame Wurzel. Sie verbindet uns mit dem Stamm, mit der Nation." Die Begeisterung, die ihm bei seinen musikalischen Veranstaltungen entgegenschlägt, das ist für ihn "die unsichtbare Kette, die mit der ganzen Vergangenheit, mit dem Erbe verbindet." Damit berühren wir die Frage, die man heute im europäischen Raum nicht mehr - oder noch nicht - unbefangen angehen kann, denn sie ruft gemischte Empfindungen und widersprüchliche Erinnerungen und Emotionen hervor. Doch auch das ist eine Frage des Lebensbereiches. Denn wo können sich die besonderen Eigenschaften, die Begabungen und Eigenheiten eines Volkes ungehemmt entwickeln? Ja mehr noch, wo ist ihre Entfaltung unbedingt notwendig, damit ein Volk sich selbst erfährt, sich festigt und sozusagen seine Volksseele wiederfindet? Es ist wohl nicht anders, als beim Anspruch des einzelnen Individuums: die Selbstfindung ist Voraussetzung für ein fruchtbares Wirken in der Gemeinschaft. Einem kleinen Volk wie dem griechischen, mit dem starken Drang nach Ausleben seiner Individualität, weist Theodorakis den Bereich, wo er sie ungehindert entfalten kann. Im Bereich der Kultur und der Kunst. Doch nicht "von oben" organisiert, geplant oder propagiert, sondern in freier Entfaltung, in einem eigenen freien Raum. Von hier aus kann sich das Nationale niemals agressiv auswirken. Denn das richtige Erkennen des Eigenen trägt dazu bei, auch das Besondere des anderen Volkes zu achten und zu schätzen. "Die griechische Religion, das ist die Kultur" schreibt er 1965 "sie bedeutet unserem Volk nicht nur Kunst, nicht nur ästhetischen Genuß. Sie bedeutet ihm vor allem die Liebe zu allem spezifisch griechischen, zur besonderen griechischen Lebenshaltung.

Zum Ehrgefühl, Würde, Tapferkeit... In dem Sinne sind die Probleme des Volkes und der Nation im Grunde nichts, als Kulturprobleme ... Durch die kulturelle Bewegung macht sich ein Volk täglich bewußt, wie groß die Kluft ist, zwischen dem, was es ist, und dem, was es sein sollte und könnte. Und dies Bewußtsein - das neue Bewußtsein - ist die stärkste Waffe."

Er sieht das auch in einem internationalen Zusammenhang: "Indem die jungen Menschen in Europa für die große Frage der Freiheit kämpfen" sagt er 1970, "meißeln sie immer stärker ihre Einheit auch zur Lösung ihrer eigenen Probleme. Für eins von ihnen, für das Problem der nationalen Kultur, sollte vor allem die europäische Jugend ganz besonders aufmerksam sein. Die nationale Kultur bildet den Boden für den Aufbau sowohl der einzelnen Persönlichkeit, wie der nationalen Gruppen. Genau an dem Punkt schlagen zuerst diejenigen zu, die mit "zeitgenössischen" Methoden ein Volk treffen wollen. Ich bin sehr besorgt über die Amerikanisierung der europäischen Kultur."

So ist es auch ganz selbstverständlich, daß eine der ersten Unterdrückungsmaßnahmen des Obristen-Regimes, das Verbieten von Theodorakis Musik ist. Während dieser Zeit ist er zunächst im Untergrund - dann folgen erneut Gefängnisse, Hausarreste, Verbannung in einem Dorf mitten in den Bergen der Pelopones, Konzentrationslager. 1970 wird er, auf Grund von internationalen Protesten freigelassen und aus Griechenland verbannt.

Während des Hausarrestes bekommt Theodorakis eines Tages "hohen Besuch". Zwei Obristen aus dem "Revolutions-Rat" machen ihm den Vorschlag, in ihrem Auftrag eine Olympia-Hymne zu komponieren! Den Text dazu bringen sie mit. Theodorakis durchschaut die übliche Köder-Taktik und lacht ihnen ins Gesicht, als ihm dafür großzügige Versprechungen gegeben werden: "Falls diese meine Lieder irgendeinen Wert haben sollen" ruft er ihnen zu "dann verdanken sie dies einzig und allein der ethischen Haltung ihres Schöpfers. Falls ich mich beuge, falls ich feige werde, oder stolpere, dann verlieren auch meine Lieder vollständig ihre Substanz. Das heißt genau das, was das Volk liebt. Das wißt ihr wohl. Das weiß ich aber auch. Ihr habt die Panzer, ich die Lieder. Das Unglück für euch ist nur, daß die Amerikaner noch keine Panzer entdeckt haben, die Lieder vernichten können. Ich aber, wenn ihr wollt, bin stärker als ihr, denn die Zeit läßt die Panzer rosten, stärkt aber die Lieder." Diese

innere Verpflichtung dem gegenüber, was er als Bestes im griechischen Volk anschaut - dem, was eigentlich die Volksseele werden will - das ist sein Hauptantrieb: "Ich bin völlig unabhängig, ich fühle mich als ein freier Mensch, und mein Blut reflektiert den Geist unseres Volkes. Das ist der Geist der Freiheit."
Freiheit. Und hier kommt alles zusammen, Gipfel und Ausgangspunkt in einem. Es ist nur allzu verständlich, daß jemand wie Theodorakis, der von der Freiheit nicht nur spricht, sondern sie auch praktiziert, sie weder im sogenannten freien Westen, wo er nun lebt, noch im sozialistischen Osten, mit dem er sich lange Jahre ideologisch verbunden fühlt, verwirklicht findet. Auch nach seinem Austritt aus der kommunistischen Partei bleibt er unverändert ein unerbittlicher Gegner des westlichen Prinzips. "Der westliche Imperialismus" sagt er "mit seiner konkreten Ideologie ist ein sehr gefährlicher Gegner, und hat einen ihm sehr wertvollen Verbündeten: die Gewohnheiten. Der Bankrott des Kapitalismus zeigt sich vor allem in seinem Einfluß, der sich nicht nur auf materielle Bereiche erstreckt, sondern das Ganze, der menschlichen Eigenschaften und das gesellschaftliche Treiben erfaßt. Sein Einfluß auf das Kulturelle ist so, daß der Mensch sowohl in seiner physischen, wie auch in seiner ethischen Existenz in großer Gefahr ist. Es ist eine Minderung, eine Herabsetzung des Menschen durch die direkte, oder indirekte Gewalt. Es berührt eigenartig, daß fastzzur selben Zeit, in der in Griechenland, einem Land des westlichen Bündnisses, innerhalb der linken Bewegung so etwas wie die unabhängige "Kämpfende Kultur" sich um einen freiheitlichen Sozialismus bemüht, in der Tschechoslowakei, einem Land des östlichen Bündnisses, ähnliche Impulse den Prager Frühling vorbereiten. Beide Bewegungen werden gewaltsam unterdrückt: im April 67 in Griechenland, im August 68 in der Tschechoslowakei. Durch den amerikanischen Herrschaftsanspruch in dem einen Fall, durch den sowjetischen Herrschaftsanspruch in dem anderen. Und das äußere Bild der Unterdrückung ist das gleiche: die Panzer.
Theodorakis fühlt sich von dem, was in der Tschechoslowakei geschah, unmittelbar angesprochen. Am 21. August 68 ist er gerade auf das Bergdorf Zatuna gebracht worden. "Durch das Radio dringt die Nachricht" schreibt er in seinem Tagebuch, "auffallend die wilde Freude in den Gesichtern der Gendarmen (seiner Bewacher);

und der Offizier schreit durch die Runde: ich spende für alle Wein." Und einen Monat später: "Das Geschehen in der Tschechoslowakei, das ist der Tropfen, der das Glas zum Überfließen bringt." Er fühlt sich im Einklang mit der Mehrheit der griechischen Linken, die durch ihre Vertreter im Inland, und anders als die moskautreue offizielle KPG-Führung, ihre tiefste Sorge ausdrückt. "Denn das Eindringen der sowjetischen Truppen in der CSSR kann ein Volk, das selber Opfer der Panzer geworden ist, nichts als erschaudern lassen... Seit über 20 Jahren lebt das tschechoslowakische Volk in einem sozialistischen Regime. Haben etwa diese Jahre nicht genügt, um es für die Überlegenheit des Systems zu überzeugen? Und wenn tatsächlich der Sozialismus für sich die Tschechen eingenommen hat, dann aber warum diese Nervosität, Unsicherheit, Zweifel usw.? Warum werden da Panzer anderer Länder geschickt, damit sie im Namen der Tschechen die Errungenschaften der Tschechen verteidigen? Oder ist es etwa möglich, daß irgendeine kontrarevolutionäre Gruppe die Freiheiten und Rechte eines ganzen bewaffneten Volkes ernstlich bedrohen kann? Falls aber tatsächlich die Meinung bestehen sollte, daß die Tschechen selber die Rückkehr zum Kapitalismus wünschten, dann stellt sich eben die unangenehme Frage: wieso denn zwei Jahrzehnte nicht gereicht haben, die Vorzüge des Systems so offenbar zu machen, daß sie jedem Angriff widerstehen können? Was ist eigentlich daran schuld? Das System selber? Oder die Art, mit der es angewendet worden ist? Dann aber mit welchem Recht kann irgendein Volk ein anderes souveränes Volk daran hindern, den Weg zu nehmen, den es einschlagen will? Wir sehen, daß sich weder mit der einen, noch mit der anderen Logik die Intervention der Panzer auf irgendeine Maxime stützen kann. Und in Wirklichkeit hat das tschechische Volk niemals beabsichtigt, den Sozialismus zu verlassen. Im Januar 68 begann aber ein tiefgreifender Prozeß, zunächst bei den Intellektuellen und den Studenten, dann beim ganzen Volk und innerhalb der Partei für die Demokratisierung und Humanisierung des Systems und gegen den bürokratischen Dogmatismus, der die große Krankheit des heutigen Kommunismus ist,

Auf diese Weise kommen wir zum Kern des Problems: ein Gesellschafts-System kann mit einem <u>lebendigen menschlichen Organismus</u> verglichen werden: Es hat Leib und Seele. Der Sozialismus, so wie er bis heute angewendet worden ist, ist ein Leib ohne Seele. Ihm sind eine Reihe von radikalen gesellschaftlichen Errungenschaften gelungen -

die Kunst und die Erziehung an. Er übt einen tiefgreifenden Einfluß auch auf die Wirtschaftspolitik aus - das heißt er durchzieht alle Schlagadern, das ganze Nervensystem, aus dem das Leben in einem Land zusammengesetzt ist. Und wir sind so weit gekommen, uns zu fürchten, auch bloß die Worte Liberalisierung oder Demokratisierung auszusprechen, damit wir nicht als Revisionisten oder bürgerliche Liberalisten oder gar noch offene Agenten des Imperialismus charakterisiert werden. Ist dies etwa nicht ein trauervolles, ja sehr gefährliches Zeichen?
Dafür sind wir aber heute, in Ost wie in West, auf die modernen Mythen angewiesen, auf die übliche Phraseologie: statt auf die wirkliche Demokratie, auf den Mythos Demokratie. - Denn auch in den westlichen Ländern spielen zwar relative Freiheiten in den Kommunikationsmitteln, in der Presse, in Versammlungen und Demonstrationen eine gewisse Rolle, doch ihre reale Wirksamkeit in der Gestaltung der Entscheidungen ist geringfügig. Wie entscheidend ist z.B. die Rolle des Bürgers der Vereinigten Staaten im Vietnam-Krieg? Und welche die konkrete Rolle des einfachen Sowjetbürgers - oder der Bürger in den Ostblockstaaten, in einer so wichtigen Entscheidung wie der Einfall in der CSSR? John, Pierre, oder Iwan, das sind im Grunde nur schlichte Beobachter. In ihrem Namen aber gestaltet man internationale Politik, von der ihre und die Zukunft ihrer Kinder abhängt."
Natürlich kennt auch Theodorakis den vielzitierten Einwand, die Massen werden niemals reif sein mitzugestalten. Daß es immer so war und immer so bleiben wird. Daß Entscheidungen, die von den breiten Mehrheiten ausgehen, unter Umständen noch mehr Übel verursachen. Doch selbst wenn das,was stark anfechtbar ist, stimmen sollte: "Der Unterschied hat mehr qualitativen, als quantitativen Charakter. Zu sterben in eigener Verantwortung, ist doch etwas anderes, als zu sterben aus der Verantwortung anderer. Nur in dem ersten Fall bin ich ein freier Mensch."
"Die ständige und fortschreitende Entfernung der Völker aus den Entscheidungszentren ist ein internationales Phänomen, macht die größte Tragödie unserer Zeit aus und birgt gleichzeitig die schlimmsten Gefahren für die Zukunft der Menschheit. Die politischen und technokratischen Gruppen versammeln um sich diejenigen Elemente, die ihnen zur Errichtung, zum Funktionieren und zur Effektivität der Mechanismen dienen, durch die sie die Massen lenken. Diese

Elemente gehören hauptsächlich drei Berufskategorien an: 1) Die Stammannschaft der Staatsämter, 2) Die Militärs, 3) Die Wissenschaftler und Techniker. Eine vierte Kategorie machen die Intellektuellen-Propagandisten aus, die den Kontakt des Mechanismus mit dem Kollektiv herzustellen haben. Doch die wirklich schöpferisch Schaffenden, die Menschen des Denkens und der Kunst, bleiben auf der Seite der Gelenkten. Da sie gerade den Mechanismus in Frage stellen und ihn dadurch verunsichern, werden ihre Dienste von ihm nicht gebraucht, sie sind ihm eher hinderlich. Auf diese Weise wird ein Teil der geistigen Führung vom Mechanismus assimiliert und verliert dadurch seine ethische Dimension. Ein anderer Teil wird vom Mechanismus direkt oder indirekt getroffen und verliert seine natürliche Ausstrahlung. Mit anderen Worten, wichtigste Träger der menschlichen Kultur sind in größter Gefahr an die Ränder des historischen Werdens gedrängt zu werden. Die Verschiedenheit der gesellschaftlichen Systeme hat keineswegs die Durchsetzung der grundsätzlich gleichen technokratischen Methoden verhindert. Und das Zeitalter der Technologie erweist sich in dem gegenwärtigen Stadium stärker als das Zeitalter der Ideen."

Man denke hier an die "universal verwaltete Gesellschaft", die der vor kurzem verstorbene Philosoph Max Horckheimer für eine sichere Zukunftsprognose hält, in der sich die Menschen durch richtiges Reagieren" fügen werden. Dann werden, erklärt er, Ideen und jede geistige Unruhe "überflüssige Kinderkrankheiten" und etwas Naives sein.

"Die de facto Ähnlichkeit der Formen in der politischen Praxis zwischen den gegensätzlichen und miteinander rivalisierenden Bündnissen liegt darin, daß die höchsten Entscheidungszentren sich grundsätzlich auf dieselben technokratischen Mechanismen stützen, deren internes Funktionieren auch ihrerseits wiederum von den speziellen Möglichkeiten und Notwendigkeiten der wissenschaftlich-technologischen Entwicklung abhängen, die eher der Konservierung der Herrschaft, als dem Gebot der Ideen dienen. Ein circulus viciosus. Das ist das Klima, in dem der Antimensch wächst und gedeiht."

Und Theodorakis, weit davon entfernt die Existenz der Klassen und ihrer Gegensätze zu verleugnen, sieht die Zukunft nicht in einem Klassenkampf sondern in einem viel umfassenderen: in dem Kampf zwischen dem Menschen und dem Antimenschen um die eine Frage: die

Frage der Freiheit.
"Gibt es heute schon eine Alternative? Und durch welche Kriterien kann sie entstehen? Denn die Möglichkeit, daß der Mechanismus, der sich wie alle Mechanismen auf das Gesetz der Unterdrückung stützt, von sich aus die Entwicklung zur Freiheit einleiten wird, muß wohl als die unwahrscheinlichste betrachtet werden. Sich darauf zu verlassen, wäre eher illusionär. Doch die Tatsache, daß die französische Revolution zum Bonapartismus führte hat keineswegs den Sinnund die Größe derjenigen Ideale verändert, die sie gefordert haben. So auch die Tatsache, daß aus der Oktober-Revolution der Stalinismus und dann der bürokratische Dogmatismus hervorgekommen ist, gar nicht schmälern kann den Wert und die Kraft der sozialistischen Forderung, der sozialistischen Ideale. Nur daß der Unterschied zu den Anhängern der demokratischen Ideale des vorigen Jahrhunderts darin zu finden ist, daß die heutigen dogmatischen Marxisten die geschichtlichen Entwicklungen mit der unerschütterlichen Gewißheit des Wissenschaftlers anschauen. Damit hängt das Unvermögen der kommunistischen Parteien zusammen, die wirklichen Forderungen und Ansprüche der arbeitenden Menschen der Industrieländer des Westens zu artikulieren - weil diese Forderungen weiter gegangen sind. Sie sind nicht mehr bloß rein ökonimischer Natur,

So daß die Frage: Wie kommen wir aus der Sackgasse, auch nur dort ihren Ausgangspunkt nehmen kann, wo die wirklichen Forderungen sind
a) für die immer größer werdende Befreiung des Individuums und
b) für seine wesentliche Beteiligung an der Gestaltung des gesamtgesellschaftlichen und politischen Lebens."

"Welche sind die Gründe für die Entstellung der sozialistischen Ideale? Wohl: 1) Die Schaffung der Zentrumsmechanismen, die die Dualität zwischen Herrscher und Beherrschten zementieren. - Denn die tiefe revolutionäre Veränderung des Übergangs der historischen Verantwortung von den Wenigen zu den Vielen hat nicht stattgefunden. Und 2) Die de facto Verdrängung der geistigen Führung." Deshalb müssen die Bemühungen darauf gerichtet sein, die "direkte und vollständige Demokratisierung der Entscheidungszentren auf der einen Seite und die wirkliche Befreiung im Ökonomischen, im politischen und im kulturellen Bereich auf der anderen, zu erreichen. Denn es genügt nicht, den äußeren Rahmen, die Verhältnisse und Institutionen zu verändern. Der Prozeß der inneren Veränderung

192

der Natur des Menschen, gemäß der ihr innewohnenden Gesetze, muß parallel dazu gehen. Und dadurch, daß die eine Strömung, die technische Revolution, die täglich die Bedingungen des materiellen Lebens verändert, sich mit der anderen Strömung, der Kultivierung und Entwicklung des menschlichen Geistes, trifft und harmonisch zusammengeht, wird eine gesunde Grundlage für eine radikale Verwandlung der Gesellschaft geschaffen. Alle geistig schaffenden, freiheitlichen und schöpferischen Menschen müssen sich ihrer ungeheueren historischen Verantwortung bewußt werden und sich zu diesen Zielen auf internationaler Ebene verbinden. Dabei sollen die Horizonte völlig offen gelassen werden - die Ideen ausgestellt werden. Und da die Entscheidungszentren die materielle Gewalt monopolisiert haben, müssen allmählich die Völker auf der ganzen Welt sich mit der einzigen Waffe rüsten, die ihnen übrig bleibt: mit der geistigen, mit der moralischen Überlegenheit. Nur das Aufwachen der Volksmehrheiten und ihr direktes Handeln, das sie auf die Ebene der Verantwortung heben wird - geführt allein durch die Ideale des Zeitalters - nur dies wird helfen können aus der Stagnation.

Ich bin zuversichtig, denn ich habe gesehen, wie durch unsere Aktivitäten vieles sich verändert hat. Außerdem wird die menschliche Natur niemals aufhören, uns vor Überraschungen zu stellen. Und ich bin sicher, daß wir in sehr naher Zukunft noch mehr Überraschungen erleben werden. Denn der Mensch selber ist ein noch unerforschtes Gebiet.

Eine neue Revolution ist ganz sicherlich im Entstehen. Welche Formen wird sie annehmen? Welche sind die Kräfte, die zusammenstoßen werden? Wir befinden uns am Anfang des Anfangs, damit wir es wohl wissen."

Rhea Thönges
Athen, Juli 73

193

(7)

ΔΙΑΝΕΞΗ Ε

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ – ΣΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΗ
(~~Από~~ Συμμετοχή λ.χ. Παναγούλη
Αναστασιάδου.)

Αυτή είναι μεγάλη αρχαίας [illegible] που στη
[illegible] μέσα από το [illegible]!
[illegible] και μας είναι χρέος ώστε
να μη χαθεί [illegible] [illegible].
Τώρα που [illegible] (Βούλα!) [illegible] [illegible]
[illegible] "Πεθαίνοντας, [illegible] και [illegible]
σαν [illegible] [illegible] από [illegible] [illegible]!

[illegible] [illegible] όλοι μας –
[illegible] στη Δανία –
[illegible]

[signature]

Δεκέμβρη?
Σεπτέμβρη 1973

4.11.73 194

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΩΡΙΝΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΑΘΗΝΑΣ ΤΟΥ ΡΗΓΑ ΦΕΡΑΙΟΥ

'Ορκίζομαι, στὴν γνώμην τῶν τυράννων νὰ μὴν ἔλθω ποτέ,
μήτε νὰ τοὺς δουλεύω, μήτε νὰ πλανηθῶ
εἰς τὰ ταξίματά τους διὰ νὰ παραδοθῶ.
'Ενόσω ζῶ στὸν κόσμον ὁ μόνος μου σκοπός,
διὰ νὰ τοὺς ἀφανίσω θὲ νἄναι σταθερός.

"ΕΞΩ ΟΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ- Η ΧΟΥΝΤΑ ΣΤΟ ΑΠΟΣΠΑΣΜΑ- ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΛΑΕ" βροντοφώναζε στὶς 4 Νοέμβρη ὁ λαὸς τῆς 'Αθήνας. Μ'αὐτὸ τὸν τρόπο διατράνωσε γιὰ ἄλλη μιὰ φορὰ τὴν ἀντίθεσή του στὰ πιόνια τοῦ ἀμερικάνικου ἰμπεριαλισμοῦ, τὴ στρατιωτικὴ δικτατορία. Διαδήλωσε τὴν πίστη του νὰ ἀγωνιστεῖ γιὰ τὸ γκρέμισμα τῆς λαομίσητης χούντας καὶ τὸ ξεδόντιασμα τοῦ ἀμερικάνικου ἰμπεριαλισμοῦ, τὴ στιγμὴ ποὺ ὁ κήρυκας τῆς μεταμορφωμένης φασιστικῆς χούντας Μαρκεζίνης, προπαγανδίζει ἀναίσχυντα καὶ κυνικὰ τὴ "νέα προεδρικὴ δημοκρατία".

'Από νωρὶς δεκάδες χιλιάδες πατριῶτες, μὲ ἀφορμὴ τὸ μνημόσυνο τοῦ Γ. Παπανδρέου κατέκλυσαν κυριολεκτικὰ τὸ χῶρο τοῦ Α'Νεκροταφείου τῆς 'Αθήνας ἀψηφῶντας τὴ στυγνὴ τρομοκρατία ποὺ προσπάθησε νὰ ἐπιβάλλει ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμὴ ἡ χούντα μὲ τοὺς βασανιστές τοῦ λαοῦ. 'Η ἀπάντηση τοῦ λαοῦ στὴν ἐπίθεση τῶν ἀσφαλιτῶν ποὺ προσπάθησαν νὰ διαλύσουν βίαια τὶς αὐθόρμητες ἐκδηλώσεις κατὰ τὴν ἀποχώρησή του ἀπὸ τὸ χῶρο τοῦ Α'Νεκροταφείου, ἦταν αὐτὴ τὴ φορὰ δυναμική. Μὲ πέτρες, τοῦβλα καὶ ξύλα καὶ μὲ τὴν ἀγωνιστική του ὁρμὴ ἔτρεψε σὲ φυγὴ τὰ ὄργανα τῆς χούντας. 'Η χούντα ἔντρομη ἀπὸ τὸ ἡφαίστειο τοῦ λαϊκοῦ ξεσηκώματος, μὲ πυροβολισμοὺς προσπάθησε νὰ ἐπιβληθεῖ. Μὲ τὰ ὁδοφράγματα ποὺ ἔστησαν οἱ ἀγωνιστές συνέχισαν τὴ μάχη, ἀποκρούοντας τὴ δολοφονικὴ ἐπίθεση τῶν τραμπούκων.

Μ'αὐτὴ τὴ μαζικὴ καὶ δυναμικὴ διαδήλωση, ὁ λαὸς ἔδειξε ὅτι δὲν φοβᾶται τη φασιστικὴ τρομοκρατία, διέλυσε τὸ μῦθο τῆς χουντικῆς παντοδυναμίας, ἔκανε ξεκάθαρη τὴν ἀποφασιστικότητά του νὰ παλαίψει δυναμικὰ πιὰ γιὰ τὸ ρίξιμο τῆς χούντας, τὸ διώξιμο τῶν γιάγκηδων ἀφεντικῶν της καὶ τὴν ἐξαφάνιση τοῦ καθεστῶτος τῆς ὑποτέλειας.

Οἱ "φιλελεύθεροι" πολιτικοὶ καὶ οἱ ψευτοδημοκρατικές ἐφημερίδες τύπου "Νέων", προσπάθησαν νὰ καπηλευτοῦν τὴ λαϊκὴ αὐτὴ ἐκδήλωση, διαστρεβλώνοντας τὰ γεγονότα καὶ παρουσιάζοντάς τα, σὰν ἐκδηλώσεις ὑπὲρ τῆς "κοινοβουλευτικῆς δημοκρατίας" τῆς 20ης 'Απριλίου 67.

Τὸ ὄραμα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ δὲν εἶναι ὅμως αὐτοῦ τοῦ εἴδους ἡ δημοκρατία. 'Η "δημοκρατία" τῶν κυρίων Καραμανλῆ, Δόβα, Τσιριμώκου, Νόβα, Κανελλόπουλου, Γλύξμπουργκ καὶ ἄλλων μαφιόζων τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ. Εἶναι μιὰ δημοκρατία πού κατοχυρώνει οὐσιαστικὰ τὸ καθεστὼς τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας, τῆς ἐθνικῆς ἀνεξαρτησίας καὶ τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης.

'Ο ΡΗΓΑΣ ΦΕΡΑΙΟΣ ἐπισημαίνει τὴν τεράστια σημασία ποὺ εἶχε ἡ κινητοποίηση τῆς 4ης Νοέμβρη, καθὼς καὶ ἡ δυναμικὴ πάλη τοῦ λαοῦ ἐνάντια στὸν καταπιεστικὸ μηχανισμὸ τῆς δικτατορίας.

Τονίζει ὅτι ἦταν ἀποτέλεσμα τῆς μεγαλύτερης οἰκονομικῆς καὶ πολιτικῆς καταπίεσης τοῦ λαοῦ καὶ τοῦ πολιτικοῦ ἐμπαιγμοῦ τῆς ψευτοφιλελευθεροποίησης τοῦ Μαρκεζίνη.

Διαδηλώνει τὴ συμπαράστασή του πρὸς τοὺς διωχθέντες ἀγωνιστές καὶ τὸν ἀγωνιστὴ λαό.

'Εφιστᾶ τὴν προσοχὴ γιὰ τὶς διακηρύξεις καὶ τὶς ἐνέργειες τῆς ψευτοφιλελεύθερης Μαυρο-Κανελλοπουλικῆς ἀποπροσανατολιστικῆς ἀντίδρασης.

Δὲν ἔχουμε τὴν αὐταπάτη, ποὺ κατάλληλα καλλιεργεῖ ἡ χούντα, ὅτι ἡ φύση τῆς στρατοκρατικῆς δικτατορίας ἔχει στὴν οὐσία της ἀλλάξει.

'Ο δρόμος γιὰ τὴν πλήρη νίκη τοῦ λαοῦ εἶναι ΕΝΑΣ: ἡ ἑνότητα στὴ βάση, στὸν διεκδικητικὸ ἀγώνα καὶ ταυτόχρονα, σὰν μιὰ ἀνώτερη μορφὴ πάλης, ἡ ἀνάπτυξη τῆς παράνομης ἀντιστασιακῆς δράσης καὶ σύγκρουσης μὲ τοὺς φορεῖς τῆς ἐξουσίας.

ΕΝΟΤΗΤΑ - ΟΡΓΑΝΩΣΗ - ΠΑΛΗ ΘΑ ΝΙΚΗΣΟΥΜΕ

4.11.73 'Η προσωρινὴ 'Επιτροπὴ 'Αθήνας τοῦ ΡΗΓΑ ΦΕΡΑΙΟΥ

νηίζες τά κόβαμε καί τρέχαμε τά
μάτια μας. Σέ 10 λεπτά άρχισα
νά βγαίνω λίγο καί νά συνέρχομαι.
Δυστυχώς όμως ξαναγύρισαν άλλες
εκτοξεύσεις μέ δακρυγόνα έν συνόλω
άλλες δύο. Αλλά φαίνεται ότι τά
μάτια είχαν συνηθίσει καί τά
αντιμετωπίσαμε της [illegible]
δύσκολα. Νάχης όμως ύπ' όψιν σου
ότι ο όχλος αυτός τόν χώρο πού
σου διαγράφω ανεβαίνω ότι υπήρχαν
150.000 έως 200.000 άνθρωποι.
Εν τω μεταξύ όμως τό δολοφονικό
της σχέδιο ήταν καλά σχεδιασμένο
μετά τά δακρυγόνα κάθισαν τά
έλαφρα Τάνκς της Αστυνομίας άρχι-
σαν νά ρίχνουν [illegible]

195

17→18/11/73
Ώρα 6η Πρωινή

"Άραγε θα φθάσει αυτή η επιστολή στα χέρια σου;. Φοβάμαι πως θα έχουμε Στρατιωτικό Νόμο! [illegible] σήμερα καί [illegible]

Σού γράφω ίσως την τελευταία μου
επιστολή από κάποιο σημείο στην Αθήνα
γιατί δέν ξέρω τι πράγματα γενήκαν
θά ξανασυναντηθούμε. Είναι ανθρώ-
πινα αδύνατο τό τί έγινε χθές
από τάς 8:10 τό βράδυ όταν οι
άθλιοι φασίστες τα [illegible] αυτά
τομάρια αποφάσισαν νά ανοίξουν
τό Πολυτεχνείο [illegible] καί
νά ρίξουν στον αέρα [illegible] ρίχνον-
τας καί επάνω της ήδη αρχή
μέ δακρυγόνα. Σε 6-8 λεπτά όλη
η περιοχή [illegible] περικυκλώθηκε
από την οδό Χαλκοκονδύλη καί

μέχρι τό Μουσεῖον Ἀλεξάνδρας
καί πρός Ν. μέχρι τῆς Πλατείας
Βάθης γεμάτος ἀπό ἀδιαπέραστα
τείχη νέων. Ἔβλεπες χιλιάδες
ἑρμηνεύοντας τήν παρακαταθήκη στόν ἀθάνατο ὑπόλοιπο κόσμο
νά πάρουν ἀγανακτισμένο μήνυμα
καί νά ζητοῦν μέσα οἱ λόγια
ἀναλαμπή φωτιᾶς ὅπως μᾶς ἔλεγαν
μέ τά μεγάφωνα. Ὁ κόσμος στό
Πολυτεχνεῖο ἐνθουσιασμένος καί
ἀγωνιζόμενος φοιτητές - Χημικοί γιά
νά ξαναδιεκδικήσουμε τή προκοπή
ἐρωτισμούς στά μάτια μας. Ἐγώ προ-
σωπικά βρέθηκα μέ μανία κοντά-
ρια ἄλλους πιό ἀκριβῶς ἀπό τό

Πολυτεχνεῖο. Σέ μιά στιγμή νόμισα
πώς εἶχα τυφλωθεῖ. Ἦταν ἀσύγκριτος
ὁ πόνος καί ὁ ἐρεθισμός τῶν ματιῶν
μου. Εἶχα τό συναίσθημα πώς τά
μάτια μου τά τρυπούσαν βελόνες
μαχαιριές. Ταυτόχρονα σχεδόν αὐτό τό
ἄπνοο ἀέριο μόλις εἰσπνευστεῖ μετά
τά μάτια προσβάλει τό στομάχι
Εὐτυχῶς εἶχα φάει λίγα ρεβύθια
ἀπό τό συσσίτιο τοῦ Πολυτεχνείου
καί εὐτυχῶς ἔκανα ἐμετό καί
κάπως ξαλάφρωσα. Ἐν τῷ μεταξύ
γύρω μου εἶχαν πέσει ἀρκετά
παιδιά ἀσθενικῆς κράσεως. Βεβαίως
δέν εἴχαμε οὔτε ἕνα μαντήλι
Ριχτήκαμε ὅλοι στό κυλικεῖο τοῦ
Πολυτεχνείου πού εἶχε λίγες ντρα-

ἀπό παντοῦ ὅλη αὐτή ἡ κόσμη βρίσκεται κυκλω-
μένη ἀπό παντοῦ κάναμε γιά πρωϊνή ἐξόρμηση
καί κατεβήκαμε στήν ὁδό Πατησίων πού παρου-
σίαζε ὄψη ἀπερίγραπτης μάχης. Μέσα σέ μισή
ὥρα εἶχαν σκεπάσει τετράδια, ὁδογράμματα καμμιά
τριανταριά λεωφορεῖα αναποδογυρισμένα καθώς
καί δύο τρία τρόλεϋ. Δένδρα ξεριζώνονταν
γιά νά γίνουν φράγματα ἡ ὥρα ἦταν κοντά στίς
11. Οἱ ἐλεύθερες πολυκατοικίες εἶχαν ανάψει
τεράστιες φωτιές γιά νά διώξουμε καί νά καθαρί-
σουμε κάπως τήν ἀτμόσφαιρα. Εὐτυχῶς μᾶς κου-
ράρανε ἄφθονα λεμόνια καί καφάκια αὐτά γιά
τά μάτια πού ἦσαν ἄσχημα ἐρεθισμένα. Κατά
τίς 11³⁰ κατόπιν καταιγισμῶν πυρῶν τῆς Πολυτεχνείου
χωθήκαμε στό ΑΚΡΟΠΟΛ ξενοδοχεῖον θα εἴμεθα κάπου
300 ἄνθρωποι μέσα στούς ὀντάδες, καί ἀδούλωτα κορίτσια
θαρραλεώτερα καί ἀπό μερικούς ἀρσενικούς.—
Στό ΑΚΡΟΠΟΛ μείναμε κάπου δύο ὧρες συζητώ-
ντας μέ βαρύτης γιά τή μάχη πού γινότανε
ἀκριβῶς στή γωνιά τῆς ξενοδοχείου μᾶς κλείνουσαν
μέ αὐτόματα ὅπλα ἀπό τήν Ταράτσα καί ἀπό
τό δρόμο τοῦ Ὑπουργ. Δημ. Τάξης. Δυστυχῶς εἴχαμε
δύο νεκρούς καί καμμιά 15 τραυματίας. Ἡ μιά

εἰς τῶν νεκρῶν ἀπὸ Ἀμερικανικὴ πυροβολαρχία
ἔσβησε σὰν ἄγγελος μὲ τὸ χαμόγελο στὰ χείλη
Ευτυχῶς ἀπὸ διαμπερὲς τραῦμα στὸ λαιμὸ ὁ συνοδὸς
της μοτοσικλέτας ἀπὸ τὴν ἴδια σφαίρα στὸ ὦμο
ἔζησε ευτυχῶς ἂν εἴχαμε γιατρὸ καὶ ἄλλα
δὲν τὴν γλυτώναμε. Τοὺς τραυματίας ἔπαιρνε
σὲ διάφορα σπίτια ἀναμένοντας γιατροὺς καὶ
αὐτοκίνητα. Ευτυχῶς ὅλοι στὰ 2 ½ [illegible]
Πλησίασαν τὰ βαρειὰ Τανκς τοῦ στρατοῦ ὅπου
μοιράστηκαν ἔξω δύο ταγματάρχοι 3 ἢ 4 ἀξιω-
ματικοὶ αὐτοκίνητα καὶ ἅρματα στρατιῶτες καὶ
ἀπὸ τὴν στιγμὴ αὐτὴν καὶ γὼ δὲν ξέρω τί ἔγινε
ὁ ἴδιος ἐκείνη στιγμὴ ἔξω ἀπὸ ἕνα παράθυρο
τοῦ μαγειρείου βρέθηκα στὴν Μάνδρα ἡ γωνία
ἐλάχιστο ἀγαίω καὶ αὐτή. Τὰ ἔπαιξε μνημεῖα γρα-
μματα χάθηκαν στὴν ὁδὸ Λεωσθένους καὶ ἀπὸ
διάφορες στιγμὲς βρέθηκα Κεραμεικοῦ ἔξω καὶ με
ἔβλεπε μάχη μὲ ἄλλους φοιτητές. Τελικὰ ὥσπου ὅλοι
ἀπὸ μεσημέρι 1 ὥρα ὡς τὶς 5 ἡ ὥρα βράδυ
και στὸ σπίτι μου στὸ δρόμο καὶ στὸ γεμάτο 4 [illegible]
δολάρια ἀπὸ τὸ Ελληνικό, τί δὲ γίνη σήμερα;; οὔτε ξέρω
Πάντως ὁ Φασισμὸς δὲν θὰ περάσει στὸν τόπο αὐτὸ ὅσο
κι ἂν ὑπάρχουν Πολυτεχνεῖα. Τὸ 1944 στὰ ἴδια σημεῖα
εἶχα ἄλλη περιπέτεια ὅπως [illegible] [illegible] [illegible]
αὐτὴ ἡ περιπέτεια;;; δὲν τὸ ξεχνῶ! Χαιρετισμοὺς σ' ὅλα τὰ παιδιά
Φωνάξτε ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΑ γιὰ τὸ δράμα ποὺ περνάει ἡ ΕΛΛΑΔΑ ΜΑΣ [illegible] [illegible]

Ώρα 2.30 Πρωϊνή Παίρ— ένα κουτί μας; κρατώ και κοίταξε τό στην υγεία του
από κάποιο Πεζοδρόμιο της οδού Πατησίων
αντίκρυ στο Πολυτεχνείο.—
Γράφω τα λίγα αυτά λόγια στα α-
δικοσκοτωμένα παιδιά της Ελλάδος μας
για να τους μεταφέρω τον χαιρετισμό
Πέντε Χιλιάδων νέων παιδιών που
έχουν μαζευθεί μέσα στο Πολυτεχνείο εδώ και δύο μέρες

ἀγωνιζόμενα γιὰ μιὰ ἀνεξάρτητη
Παλαιστίνη. Τὸ τί γίνεται δὲν περι-
γράφεται. Τὸ συνημμένο τοπίο
εἶναι ἴσως ἀπὸ τὴ πόλη χιλιάδες
πὼ εἶναι κατεσπαρμένη ὁ δρόμος
σὲ ἔκταση ἑνὸς χιλιομέτρου. Προσπαθοῦμε
γιὰ τὸν ριὠτομε μερικὰ πανέλα τοιχαρ-
δημένα μὲ πέτρες. —

Γειὰ χαρὰ
Φ.

V 5

ΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ Β' ΣΥΣΚΕΨΗ

(A) ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΛΑΪΚΟ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ
Ἱστορικοὶ σταθμοί - Ἀνοδική πορεία.

ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΦΙΛΗ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑ
Ἐξουσίες - Οἰκονομική διείσδυση - Ἑλλάδα σταυροδρόμι.

ΝΟΕΜΒΡΗΣ καί Ἑλληνικός λαός
Ἑλληνικό ἐπαναστατικό κίνημα
διεθνής ἱστορική στιγμή
παραδοσιακή ἀριστερά
μεταπολίτευση
Ἑλληνική ἀστική τάξη
ἀμερικανοκρατία
ΚΝΕ.

ΝΟΕΜΒΡΗΣ: γενική ἐπαναστατική δοκιμή;
καί νέοι συνεχιστές δυνάμεων
<u>Κριτική</u>: τί ἐξέφρασε γιατί καί πῶς τό ἐξέφρασε
τί ἔλειψε;

ΝΟΕΜΒΡΗΣ καί: ἐργατική τάξη - ἀγρότες - ἄλλα στρώματα.
Ἑνιαία πανεθνική ἡγεσία - φορέας.

(B) <u>Η ΠΡΟΟΠΤΙΚΗ</u>

Εἰρηνικός ἤ μή δρόμος (Χιλή, Κύπρος, Πορτογαλία)
Ἡ ἀναγκαιότητα τῆς ἐπαναστατικῆς ἀλλαγῆς.
Ἡ ὥρα Χ, πῶς τήν προετοιμάζουμε (Στρατός)
πῶς τήν πραγματοποιοῦμε (Συμμαχίες - Μέτωπα)
πῶς τήν στερεώνουμε.
Κόμμα καί Μαζικό Κίνημα (Δημοκρατικός Συγκεντρωτισμός - Ὀργανωτικό - ἕνα κόμμα, πολλά κόμματα)
Προσδιορισμός τοῦ προλεταριάτου: ἑνιαία ἡ ἐργατική τάξη;
Ὁ ρόλος τοῦ διεθνοῦς κινήματος: ὁ διεθνής καί ὁ ἐσωτερικός συσχετισμός δυνάμεων (Εὐρώπη - Τρίτος Κόσμος).
Ἡ ἀνάγκη γιά ἀνεξάρτητη ἐπαναστατική δύναμη
ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΩΡΑ Χ: Ἐπαναστατική Κυβέρνηση - Νομαρχιακά Ἐπαν. Συμβούλια - Γενική συνέλευση βάσης - Λαϊκή ἐπιτροπή - Ἡ δομή τῆς Λαϊκῆς ἐξουσίας (Δικτατορία τοῦ προλεταριάτου;) - Ποιές οἱ βασικές ἀρχές τῆς νέας κοινωνίας - Κριτική τοῦ ρεφορμιστικοῦ σοσιαλισμοῦ.

202 21.11.73

Ἡ τοποθέτηση τῆς ἡγεσίας τοῦ Κ.Κ.Ε.(ἐσωτ.) στήν πρόσφατη λαϊκή ἐξέγερση ἐκφράζει τήν ὁριστική ἐγκατάλειψη τῆς ἀντίστασης γιά τήν ἀνατροπή τῆς δικτατορίας καί τήν προετοιμασία ἀναμέτρησης μέ τό καθεστώς τῆς τυραννίας. Ἐπομένως,ἡ ἀποδοχή ἤ ἔστω καί ἡ ἁπλή καταγγελία τῆς κατάστασης αὐτῆς χωρίς νά βγάλουμε τά ἀπαραίτητα ὀργανωτικά συμπεράσματα θά σήμαινε ἀπαράδεκτο ὀππορτουνισμό, μιά καί ἡ ἀντίθεση πού ἔχει πιά δημιουργηθεῖ εἶναι βαθύτατα ἰδεολογική,μιά καί ἄλλου τύπου κόμμα θέλει ἡ καθοδήγηση κι ἄλλο ἐμεῖς, ἄλλους πολιτικούς στόχους ἔχουν οἱ ἡγέτες τοῦ Γραφείου Ἐσωτερικοῦ κι ἄλλους τό κίνημα.

Μετά ἀπ'ὅλα αὐτά,ἐμεῖς, ἕλληνες κομμουνιστές ὀργανωμένοι στό Κ.Κ.Ε.(ἐσ.)

$. Καταγγέλλουμε τήν ἡγεσία τοῦ ~~Κόμματος~~ ΚΚΕ (Εσωτ.) -

α. γιά τήν συμβιβαστική πολιτική της ἀπέναντι στό καθεστώς τῆς δικτατορίας καί τήν ἀνικανότητά της νά συλλάβει τό μέγεθος τῆς ἀντίθεσης τοῦ λαοῦ πρός τό καθεστώς,ὅπως καί τήν φύση τοῦ καθεστῶτος.

β. γιά τήν ἐγκατάλειψη τῆς ἀντίστασης,τήν ἐγκατάλειψη τοῦ Πατριωτικοῦ Μετώπου καί τήν ἐγκατάλειψη κάθε μετωπικῆς πολιτικῆς μέσα στά πλαίσια τοῦ δημοκρατικοῦ κινήματος.

γ. γιατί κατάργησε τήν ἔννοια τοῦ κόμματος καί τίς ἀρχές τοῦ δημοκρατικοῦ συγκεντρωτισμοῦ καί ἐγκατέλειψε τήν ἀρχή τῆς οἰκοδόμησης καί λειτουργίας κομματικῶν ὀργανώσεων.

2. Διακόπτουμε κάθε ὀργανωτικό καί πολιτικό δεσμό μέ τήν ἡγεσία τοῦ ΚΚΕ(ἐσ.).

3. Συμμετέχουμε σ'ἄμεσες διαδικασίες γιά τήν ἀνάδειξη ὀργάνων βάσης, ἀδέσμευτοι ἀπό τήν πολιτική πού ὡς τώρα θεωρήθηκε σάν " γραμμή" τοῦ ΚΚΕ(ἐσ.).

4. Διακηρύσσουμε σάν σταθερές πολιτικές ἀρχές γιά τήν ἐφαρμογή τῶν ὁποίων ἀγωνιζόμαστε:

α. τήν ἀναγκαιότητα ὕπαρξης ἑνός κόμματος μαρξιστικοῦ-λενινιστικοῦ πού θά λειτουργεῖ στήν βάση τοῦ δημοκρατικοῦ συγκεντρωτισμοῦ πού καταπάτησε τόσο τό Κολιγιαννικό κόμμα ὅσο καί τό Γ.Ε., τό καθένα μέ τόν τρόπο του.

β. τήν κατοχύρωση τῆς ἀνεξαρτησίας τοῦ ἑλληνικοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος ἀπό ὅλα ἀνεξαιρέτως τα ξένα καθοδηγητικά κέντρα.

γ. τήν πολιτική πού προωθεῖ τήν ἀσυμβίβαστη ἀντίσταση τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ἐνάντια στήν στρατιωτική δικτατορία καί τόν ἰμπεριαλισμό,πού προετοιμάζει ἰδεολογικά καί ὀργανωτικά τό λαό γιά τήν ἀνατροπή τοῦ καθεστῶτος καί δέν ἀποσυνδέει τούς ἀπώτερους στόχους τοῦ κομμουνιστικοῦ κόμματος ἀπό τήν ἄμεση πρακτική του.

δ. τήν διαμόρφωση μιᾶς πολιτικῆς πού θά ἀποφεύγει τίς ἀλλοιώσεις τῆς μαρξιστικῆς- λενινιστικῆς θεωρίας καί πρακτικῆς τόσο ἀπό τήν σταλινική πρακτική ὅσο καί ἀπό τίς διάφορες σοσιαλδημοκρατικές " ἀνανεωτικές" προσπάθειες.

21 Νοεμβρίου 1973

ΔΗΛΩΣΗ ΤΟΥ ΜΙΚΗ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗ

ΜΟΝΤΡΕΑΛ - ΚΑΝΑΔΑΣ 27.11.73

Ὁ τύραννος ἔπεσε. Αὐτός πού τόλμησε νά τοποθετήσει τό σπιθαμιαῖο του ἀνάστημα πάνω ἀπό τόν ἑλληνικό λαό, δέν εἶναι σήμερα παρά ἕνας θλιβερός κρατούμενος καί θά εἶναι αὔριο καί πάντα ἕνα ἄθλιο σύμβολο ντροπῆς καί πένθους. Τόν ἔριξε τό πεῖσμα τοῦ λαοῦ. Ἡ ὀργή τοῦ λαοῦ. Ἡ πάλη τοῦ λαοῦ. Τό αἷμα τοῦ λαοῦ. Ἕνα ἀκόμα ἱστορικό μάθημα γιά ὅσους πιστεύουν ὅτι εἶναι δυνατόν νά στηριχτοῦν σέ ὁποιαδήποτε ἄλλη δύναμη ἐκτός ἀπό τή θέληση τοῦ λαοῦ.

Ὅμως τή νίκη μας αὐτή τήν ἀμαυρώνει τό γεγονός ὅτι τόν Παπαδόπουλο καί τήν κλίκα του δέν τούς συνέλαβε ὁ ἴδιος ὁ λαός, ἀλλά ἀξιωματικοί πρώην συνεργάτες του καί συνυπεύθυνοι γιά τό ὄργιο τῆς ἑξαετίας.

Πρός αὐτούς τούς νέους, ἐλέω στρατοῦ, κυβερνήτες τῆς χώρας ὀφείλουμε νά ποῦμε ὅτι ἀνεξάρτητα ἀπό τίς προθέσεις καί τίς ὑποσχέσεις τους δέν κάνουν τίποτε ἄλλο παρά νά παρατείνουν τήν ἀνωμαλία ἐφ᾽ὅσον δέν πάρουν ἄμεσα καί συγκεκριμένα μέτρα ὥστε ἡ ἐξουσία τῆς χώρας νά ἐπιστρέψει τό ταχύτερο στή φυσική της πάλη δηλαδή τήν ἴδια Λαϊκή θέληση.

Ἄς μήν ξεχνοῦν ὅτι καί ὁ Παπαδόπουλος καί ἡ κλίκα του ξεκίνησαν κάποια 21η Ἀπριλίου μέ τίς ἴδιες ἐθνοσωτήριες προθέσεις γιά νά ὁδηγήσουν τελικά τήν χώρα στό οἰκονομικό χάος , στό σκοταδισμό καί τέλος στήν ἀνοιχτή σφαγή τῆς ἑλληνικῆς νεολαίας. Καί γιά νά ὁδηγηθοῦν τελικά καί οἱ ἴδιοι στό τέλος τους. Δέν ὑπάρχουν ἐθνοσωτῆρες ἔξω ἀπό τόν ἴδιο τό λαό πού εἶναι καί πρέπει νά εἶναι ἡ ἀρχή καί τό τέλος γιά κάθε μας σκέψη, ἰδανικό, ἀγῶνα καί πράξη. Αὐτό ἄς τό καταλάβουν ἐπιτέλους οἱ ἕλληνες ἀξιωματικοί καί νά πάψουν νά μεθοῦν ἀπό τή δύναμη πού δίνουν τά ὅπλα, τά τάνκς καί ἡ ὠμή βία. Καί ἄλλοι μέθυσαν ἀπό τήν δύναμη αὐτή. Ὅμως αὐτή ἡ μέθη δέν βγῆκε σέ καλό οὔτε γιά τούς ἴδιους οὔτε γιά τή χώρα.

"Αν οἱ καινούργιοι κυβερνῆτες θέλουν πραγματικά νά φανοῦν ὠφέλιμοι στό λαό μας καί νά ἐπανορθώσουν ὡς ἕνα βαθμό τά ἐγκλήματα πού ἔγιναν στό ὄνομα τοῦ 'Ελληνικοῦ Στρατοῦ, ὀφείλουν νά παραδώσουν ἀμέσως τήν ἐξουσία στήν Κυβέρνηση Ἐθνικῆς Ἑνότητας.

Μέσα στίς σημερινές συνθῆκες μιά τέτοια Κυβέρνηση μπορεῖ νά σχηματισθεῖ ἀπό ἐκπροσώπους τῶν παραγωγικῶν τάξεων, τῆς ἐπιστήμης καί τῆς τέχνης, τοῦ κλήρου, τῆς ἑλληνικῆς νεολαίας, τῶν πολιτικῶν παρατάξεων καθώς καί τῶν ἐνόπλων δυνάμεων.

'Η κυβέρνηση αὐτή θά πρέπει νά ὁδηγήσει τή χώρα σέ ἐλεύθερες ἐκλογές γιά ἀνάδειξη Συντακτικῆς 'Εθνοσυνέλευσης πού θά ἀποφασίσει κυριαρχικά γιά τό πολίτευμα καί τόν Συνταγματικό Χάρτη τῆς χώρας. Παράλληλα ἡ 'Ελληνική Δικαιοσύνη θά πρέπει νά ἀναλάβει τό ἔργο τῆς παραδειγματικῆς τιμωρίας ὅλων ἀνεξαιρέτως τῶν ὑπευθύνων καί συνεργῶν γιά τά ἐγκλήματα τῆς Δικτατορίας καί ἰδιαίτερα γιά τή σφαγή τοῦ Πολυτεχνείου.

"Εξω ἀπό αὐτές τίς καθαρές λύσεις, κάθε ἄλλη προσπάθεια γιά τή διατήρηση τῆς ἐξουσίας μέ ἀποκλειστικό στήριγμα τή δύναμη τῶν ὅπλων, θά ὁδηγήσει τήν πατρίδα μας σέ καινούργιες συμφορές. Μέ τή διαφορά ὅτι ὁ ἑλληνικός λαός καί ἡ ἑλληνική νεολαία σήμερα βρίσκονται σέ θέση ἰσχύος. Τά τελευταῖα ἡρωϊκά γεγονότα ἔδειξαν καθαρά ὅτι πέρασαν ἀνεπιστρεπτί οἱ πικρές μέρες τῆς παθητικῆς ἀντίστασης στήν τυραννία. 'Η ἑλληνική ψυχή ξαναβρῆκε τή μυθική της δύναμη. "Ωστε μποροῦμε νά προ
μέ ἀκρίβεια ὅτι τυχόν παράταση τῆς στρατιωτικῆς δικτατορίας μέ ὁποιονδήποτε μανδύα καί ἄν παρουσιαστεῖ θά δηγήσει τή χώρα σέ νέα ... τῆς ἐθνικῆς ζωῆς, θά ἐπιτείνει τό οἰκονομικό χάος, θά βαθύνει τόν ἐκπαιδευτικό καί πολιτιστικό σκοταδισμό, προκαλῶντας ἀκόμα πιό σκληρά τόν ἑλληνικό λαό. Εἶναι ὅμως βέβαιο ὅτι αὐτή τή φορά ὁ λαός μας πολύ περισσότερο ὥριμος ἑνωμένος καί σίγουρος γιά τή δύναμή του, θά ἀπαντήσει μέ δεκαπλάσια καί ἑκατονταπλάσια ὁρμή ἀπ'ὅτι χθές, ἔχοντας τώρα ἕνα καινούργιο 'Εθνικό Σύμβολο 'Ελευθερίας: τό ἡρωϊκό Πολυτεχνεῖο, τήν ἕνωση φοιτητῶν καί ἐργατῶν μέ τούς ἑκατοντάδες ἡρωϊκούς νεκρούς καί τραυματίες πού ἀφήφησαν ὁριστικά τή σιδερόφρακτη βία στούς δρόμους τῆς 'Αθῆνας.

Στη φυλακή
4 - 5 αυγούστου

Quality Inn

410 Sherbrooke O. W.
Montréal 111, Qué.
(514) 844-8851

ΔΗΛΩΣΗ ΤΟΥ ΜΙΚΗ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗ
ΜΟΝΤΡΕΑΛ - ΚΑΝΑΔΑΣ 27·XI·73

...τύραννος έπεσε. Αυτός πού τόλμησε νά τοποθετήσει τό σπιθαμιαίο του ...θημα πάνω από τόν ελληνικό λαό, δέν είναι σήμερα παρά ένας άθλιος ...μένος καί θά είναι αύριο καί πάντα ένα άθλιο σύμβολο ντροπής καί πένθους. ...ριψε το πείσμα του λαού. Η οργή του λαού. Η πάλη του λαού. Τό αίμα του λαού. ...ακόμα ιστορικό μάθημα για όσους πιστεύουν ότι είναι δυνατόν νά στηρίζονται σε ... [illegible] άλλη δύναμη έξω από τη θέληση του λαού.

...μως η νίκη μας αυτή πού [illegible] τό [illegible] του Παπαδόπουλου καί πού ...του δέν τόν ανέτρεψε ο ίδιος ο λαός αλλά αξιωματικοί πρώην συνεργάτες του και ...ένοχοι για το έγκλημα της επταετίας.

...ή αυτή τη νύχτα, έξω στρατού, κυβερνήτες της χώρας οφείλουμε νά ... [illegible] από τις πράξεις καί τις υποσχέσεις τους. Δεν κάνουν τίποτε άλλο ... νά παρατείνουν την αγωνία εφ' όσον δεν πάρουν άμεσα καί συγκεκριμένα ... ώστε η εξουσία της χώρας νά επιστρέψει το ταχύτερο στη φυσική της πηγή ... τη λαϊκή θέληση.

... μην ξεχνούν ότι καί ο Παπαδόπουλος καί η κλίκα του ξεκίνησαν κάποτε ... με τις ίδιες εθνοσωτήριες πράξεις για να οδηγήσουν τελικά ... στο οικονομικό χάος, στο [illegible] καί την [illegible] ... νεολαίας. Καί για να οδηγηθούν τελικά καί οι ίδιοι στο καταποντισμό ...τους. Δεν υπάρχουν εθνοσωτήρες έξω από τον ίδιο το λαό πού είναι ... νά είναι η αρχή καί το τέλος για κάθε μας [illegible], [illegible] ... καί [illegible]. Αυτό [illegible] το κατάλαβαν επί τέλους οι Έλληνες αξιωματικοί;

2.

[illegible] να λάμψουν να μάθουν από τη δύναμη που δίνουν τα όπλα, τα τανκς, η ωμή βία. Και άλλοι μάθανε από τη δύναμη αυτή. Όμως αυτή η [illegible] δεν έφερε το καλό ούτε για τους ίδιους ούτε για τη χώρα.

Αν οι καινούργιοι κυβερνήτες θέλουν πραγματικά να φανούν ανώτεροι [illegible] μας και να επανορθώσουν ως ένα βαθμό τα εγκλήματα [illegible] του Ελληνικού Στρατού, οφείλουν να παραδώσουν αμέσως την εξουσία σε Κυβέρνηση Εθνικής Ενότητος.

Μέσα στις σημερινές συνθήκες μια τέτοια Κυβέρνηση μπορεί να σχηματισθεί από εκπροσώπους των παραδοσιακών παρατάξεων, της επιστήμης και της τέχνης, του [illegible], της ελληνικής νεολαίας, του πολιτικού [illegible] καθώς και [illegible] ένοπλων δυνάμεων.

Η Κυβέρνηση αυτή θα πρέπει να οδηγήσει τη χώρα σε εκλογές για ανάδειξη Συντακτικής Εθνοσυνέλευσης που θα αποφασίσει [illegible] για το Πολίτευμα και τον Συνταγματικό Χάρτη της χώρας. Παράλληλα, η Ελληνική Δικαιοσύνη θα πρέπει να [illegible] σε παραδειγματική τιμωρία όλων ανεξαιρέτως των υπευθύνων [illegible] συνεργών για τα εγκλήματα της Δικτατορίας και ιδιαίτερα για την [illegible] του Πολυτεχνείου.

Έξω από αυτές τις καθαρές λύσεις, κάθε άλλη προσπάθεια για τη διατήρηση [illegible] εξουσίας με αποκλειστικό στήριγμα τη δύναμη των όπλων θα οδηγήσει [illegible] σε καινούργιες συμφορές. Με τη διαφορά ότι ο ελληνικός λαός [illegible] η ελληνική νεολαία σήμερα βρίσκονται σε θέση ισχύος. Τα τελευταία ηρωικά γεγονότα έδειξαν [illegible] ανεπιστρεπτί οι μικρές μέρες της [illegible] [illegible] τυραννίας. Η ελληνική ψυχή [illegible] τη [illegible] της δύναμη ώστε μπορούμε να προβλέψουμε με ακρίβεια ότι κάθε παράταση της στρατιωτικής δικτατορίας με οποιονδήποτε μανδύα [illegible] θα οδηγήσει τη χώρα σε νέα [illegible] της εθνικής ζωής, θα επιτείνει το [illegible] εκπαιδευτικό και πολιτιστικό σκοταδισμό, [illegible] χάος, θα [illegible] του ελληνικού λαού. Είναι όμως βέβαιο ότι αυτή τη φορά ο λαός μας [illegible] με δεκαπλάσια και εκατονταπλάσια [illegible] ενωμένη και σίγουρη για τη δύναμή της [illegible] εθνικής [illegible] [illegible] χθες, έχοντας [illegible] [illegible] και των [illegible] του Πολυτεχνείου, [illegible] φοιτητών και εργατών [illegible] και τους [illegible] που [illegible] τα σιδερόφρακτα [illegible] της Αθήνας.

Μίκης [illegible]

27 XI [illegible]

28.11.73

ΕΔΩ ΠΑΤΡΑ

ΠΡΟΣ ΤΗ ΔΙΕΘΝΗ ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ, ΕΛΛΗΝΕΣ ΠΑΤΡΙΩΤΕΣ.

ΧΘΕΣ ~~[illegible]~~ ΠΙΑΣΤΗΚΑΝ ΚΑΙ ΟΔΗΓΗΘΗΚΑΝ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΒΟΓΙΑΤΖΗΣ, ΤΣΟΥΡΙΝΑΚΗΣ, ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥ ΚΑΙ ΜΙΧΟΛΟΣ

ΟΙ ΔΙΚΗΓΟΡΟΙ;

ΠΑΠΑΓΙΑΒΗΣ, Τ. Βουλαιος ΕΚ, ΦΩΤΙΛΑΣ ΜΠΕΚΙΡΗΣ, ΤΣΑΦΟΥΛΙΑΣ, ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ, ΑΝΤΩΝΟΠΟΥΛΟΣ, ΚΑΤΣΙΓΙΑΝΝΗΣ γιά στρατοδικείο. και ένας ΟΙΚΟΔΟΜΟΣ

ΤΟ ΑΝΘΡΩΠΟΚΥΝΗΓΗΤΟ ΣΥΝΕΧΙΖΕΤΑΙ ΠΙΟ ΑΓΡΙΟ ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟ

ΖΗΤΟΥΜΕ

ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΗ

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΑΓΩΝΑ ΕΛΛΗΝΩΝ ΑΝΤΙΦΑΣΙΣΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΟΥ

30.II.73

Σέ Γενική Συνέλευση τῆς 'Επιτροπῆς 'Αγώνα 'Ελλήνων άντιφασιστῶν Παρισιοῦ, στίς 28 Νοέμβρη, έγκρίθηκε τό άκόλουθο ψήφισμα πού παρέχει καί τό πολιτικό πλαίσιο τῶν κινητοποιήσεων στό Παρίσι γιά συμπαράσταση στόν άγώνα τοῦ έλληνικοῦ λαοῦ:

Ψ Η Φ Ι Σ Μ Α

'Η λαϊκή έξέγερση τοῦ Νοέμβρη άποτελεῖ σταθμό στήν ἱστορία τοῦ έλληνικοῦ έπαναστατικοῦ κινήματος καί τοῦ άνοίγει νέες προοπτικές. Συγκεκριμένα:

1. "Ενωσε στίς όδομαχίες δεκάδες χιλιάδες φοιτητές καί μαθητές, έργάτες, άγρότες καί διανοούμενους σέ μιά σκληρή μαχητική σύγκρουση μέ τό μηχανισμό τῆς φασιστικῆς βίας.

2. Ξέσπασε μέσα σέ συνθῆκες ἄγριας έκμετάλλευσης τῶν έργαζομένων καί βαθειᾶς οίκονομικῆς, κοινωνικῆς καί πολιτικῆς κρίσης, γιά νά ξαναπροβάλει τό λαϊκό κίνημα σά ρυθμιστή τῶν πολιτικῶν έξελίξεων καί τῶν κοινωνικῶν μεταβολῶν.

3. Πρόβαλε -μέ μαζικές κινητοποιήσεις, δυναμική πάλη, αύτόνομες μορφές όργάνωσης καί ποικιλία συνθημάτων καί αἰτημάτων- τή λαϊκή άντίθεση στά σχέδια γιά μετατροπή τῆς στρατοκρατίας σέ κοινοβουλευτικό φασισμό καί άπομόνωσε τόν άστικό πολιτικό κόσμο καί κεῖνες τίς δυνάμεις τῆς άριστερᾶς πού στηρίζουν στή συνεργασία μαζί του τήν ἡττοπαθῆ πολιτική τους.

4. 'Αποκάλυψε τή δυναμική ένός έπαναστατικοῦ κινήματος, πού -ἄν δέν διεκδικεῖ τώρα τήν έξουσία- θέτει σαφῶς σέ άμφισβήτηση όλόκληρο τό καθεστώς τῆς καπιταλιστικῆς έκμετάλλευσης, τῆς φασιστικῆς καταπίεσης καί τῆς ἰμπεριαλιστικῆς έξάρτησης.

Τό λαϊκό μας κίνημα χάραξε μέ τό αἷμα του τό δρόμο τῆς άνοιχτῆς, μαζικῆς, βίαιης σύγκρουσης, πού γκρέμισε ἤδη τόν Παπαδόπουλο καί τόν Μαρκεζίνη καί δέν θ'άφήσει νά όλοκληρωθοῦν άνεμπόδιστα τά σχέδια τῶν νέων πραξικοπηματιῶν γιά άντιδραστικούς συνασπισμούς "έθνικῆς σωτηρίας", γιά μιλιταριστικό ἤ κοινοβουλευτικό φασισμό.

Σ'αύτή τήν άνυποχώρητη πάλη εἶναι έχθρική καί διασπαστική κάθε προσπάθεια νά χειραγωγηθεῖ καί ξεστρατιστεῖ τό λαϊκό κίνημα ἤ νά μονοπωληθεῖ ἡ πολιτική του ἔκφραση. "Ετσι ὅπως έκδηλώθηκε ἡ έξέγερση τοῦ Νοέμβρη διαγράφει καί τό πολιτικό πλαίσιο, μέσα στό όποῖο άναπτύσσεται στό έξωτερικό τό πλατύ, ένωτικό κίνημα γιά συμπαράσταση καί ούσιαστική ένίσχυση τοῦ λαϊκοῦ άγώνα στή χώρα μας.

7343124

25, Jermyn str.

Flat 29

SW. 1

N. [illegible]

735.47.56

Πρίν μερικές μέρες ξανάνοιξαν στήν 'Ελλάδα τά στρατόπεδα συγκέντρωσης. Κατά έκατοντάδες στέλνονται στά ξερονήσια τοῦ Αἰγαίου οἱ ἀγωνιστές. Ταυτόχρονα, στήν 'Αθήνα, στίς πόλεις, στά χωριά, ἡ τρομοκρατία ἐξαπολύεται πιό σκληρή ἀπό κάθε ἄλλη φορά: οἱ φυλακίσεις, τά βασανιστήρια, οἱ ἀνακρίσεις, τό φίμωμα τοῦ τύπου. Οἱ ἀμερικάνοι ἰμπεριαλιστές κι οἱ φασίστες τρομοκρατημένοι ἀπ'τήν ἀγωνιστικότητα, τήν ἐπαναστατικότητα καί τήν αὐτοθυσία τοῦ λαοῦ μας στίς μέρες τοῦ Νοέμβρη νομίζουν πώς μέ τ'ἀστυνομικά μέτρα θά συγκρατήσουν τή λαϊκή ὀργή. "Ομως τά αἴτια ποὔφεραν τήν ἐξέγερση (οἰκονομική καί κοινωνική κρίση, στέρηση κάθε ἐλευθερίας, ἀσύδοτη ἐκμετάλλευση τῶν ἐργαζομένων) παραμένουν. Κι ὁ ἀγώνας λοιπόν τοῦ λαοῦ ἐνάντια στόν φασισμό, τόν καπιταλισμό, τόν ἰμπεριαλισμό θά συνεχιστεῖ μέχρι τή νίκη, παρά τήν καταπίεση, ἐνάντια στή θέληση τῶν συνθηκολόγων. Δέν θά ξεχάσει ποτέ τίς ἑκατοντάδες νεκρούς, τά τάνκς καί τήν ἀστυνομία πού χτυποῦσαν τόν ἄοπλο κόσμο. Τοῦ δείχνουν τό δρόμο.

Αὐτή τή στιγμή πού ἡ τρομοκρατία εἶναι πιό σκληρή παρά ποτέ πού ταὐτόχρονα ὁ λαός ἀνοίγει μέ τό αἷμα του τόν δρόμο τῆς σύγκρουσης ἡ συμπαράσταση κάθε δημοκράτη εἶναι ἐπιταχτική ἀνάγκη καί πρέπει νά ἐκδηλωθεῖ ἔμπρακτα καί ἄμεσα.

Τό COMITE CULTUREL GREC ὀργανώνει στίς........... ἐκδήλωση ἀλληλεγγύης-πληροφόρησης στήν MUTUALITE μέ συμμετοχή Γάλλων κι 'Ελλήνων καλλιτεχνῶν τοῦ τραγουδιοῦ, τοῦ θεάτρου, τοῦ κινηματογράφου μέ σκοπό τήν βοήθεια στά θύματα τοῦ φασισμοῦ καί τήν ἐνίσχυση γιά τήν συνέχιση τοῦ ἀγώνα.

Εκφωνήθη 9-5 κρ.
Δευτέρα

476420

11.73 210

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ (ΠΑΚ)

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ ΤΟΥ ΠΑΚ

ΣΧΕΔΙΟ ΓΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

ΝΟΕΜΒΡΗΣ 1973

(ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΠΑΚ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΘΕΤΕΙ ΣΕ ΚΥΚΛΟΦΟΡΙΑ ΤΟ ΑΚΟΛΟΥΘΟ ΣΧΕΔΙΟ ΣΤΟΧΩΝ ΤΟΥ ΠΑΚ ΓΙΑ ΕΥΡΕΙΑ ΣΥΖΗΤΗΣΗ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΝ ΠΑΚ ΚΑΙ ΦΙΛΟΙ ΤΟΥ ΠΑΚ).

Τό ΠΑΚ ἐργάζεται γιά τήν ἀνάπτυξη τοῦ ἐθνικοαπελευθερωτικοῦ κινήματος τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ μέ στόχους τήν ΕΘΝΙΚΗ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑ, τή ΛΑΪΚΗ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ, τή ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗ καί τή ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ.

'Ο ἀγώνας τοῦ ΠΑΚ γιά μιά ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ στηρίζεται στήν ἀρχή πώς ἡ ἐθνική ἀνεξαρτησία ἀποτελεῖ προϋπόθεση γιά τήν πραγμάτωση τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας· πώς ἡ λαϊκή κυριαρχία ἀποτελεῖ προϋπόθεση γιά τήν πραγμάτωση τῆς κοινωνικῆς δικαιοσύνης στά πλαίσια μιᾶς σοσιαλιστικῆς κοινωνίας· πώς ἡ κοινωνική καί οἰκονομική ἰσότητα τῶν πολιτῶν ἀποτελεῖ προϋπόθεση γιά τήν πραγμάτωση τῆς πολιτικῆς δημοκρατίας.

Γι αὐτό καί ὁ ἀγώνας τοῦ ΠΑΚ εἶναι πρώτιστα καί κατά κύριο λόγο ἀγώνας γιά τήν ἀπελευθέρωση τῆς 'Ελλάδας ἀπό τά ἀποικιακά δεσμά πού ἐχάλκευσε ὁ 'Αμερικάνικος ἰμπεριαλισμός στά πλαίσια τῆς 'Ατλαντικῆς Συμμαχίας (ΝΑΤΟ). Γιά τό ΠΑΚ τό στρατοκρατικό καθεστώς τῆς χούντας, πού ἐπιβλήθηκε μέ τό πραξικόπημα τῆς 21ης 'Απρίλη 1967, δέν εἶναι παρά μιά ἰδιαίτερα στυγνή μορφή ἀποικιοποίησης τῆς 'Ελλάδας. 'Ο ἀγώνας γιά τήν ἀνατροπή του εἶναι ἑπομένως ταυτόχρονα ἀγώνας ἀπελευθερωτικός καί ἀντιϊμπεριαλιστικός - καί εἶναι γι'αὐτό ἀναγκαστικά, ἀγώνας χωρίς περιορισμούς στά μέσα.

'Η ἑλληνική μεγαλοαστική τάξη δέν εἶναι αὐτόνομη. 'Αποτελεῖ ἐξαρτημένο καί κομπραδόρικο προγεφύρωμα τοῦ ξένου, μά ἰδιαίτερα τοῦ 'Αμερικάνικου, μονοπωλιακοῦ κεφαλαίου πού στά πλαίσια τῆς παγκόσμιας δυναμικῆς τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ ἔχει μεταβάλει τήν 'Ελλάδα σέ ξέφραγκο ἀμπέλι γιά τήν ἀσύδοτη ἐκμετάλλευση τοῦ ἱδρώτα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ καί σέ στρατώνα γιά τήν προάσπιση τῶν στρατηγικῶν συμφερόντων τοῦ πενταγώνου στήν Μεσόγειο καί τή Μέση 'Ανατολή. Καί εἶναι γι'αὐτό ὁ ἀγώνας, ἀγώνας τῆς ἀγροτικῆς τάξης, τῆς ἐργατικῆς τάξης· εἶναι ἀγώνας τῶν μισθωτῶν καί τοῦ μικροῦ βιοτέχνη. Καί εἶναι βέβαια καί ἀγώνας τῆς ἑλληνικῆς νεότητας κι ἰδιαίτερα τῆς φοιτητικῆς νεολαίας, πού πάντα ἐπωμίστηκε πρώτη τίς θυσίες στούς διεκδικητικούς ἀγῶνες τοῦ λαοῦ μας. Αὐτές οἱ ρίζες, οἱ πηγές τοῦ ἀγώνα μας τοῦ προσδίδουν χαρακτήρα ἀγώνα γιά τήν κατάργηση τῆς οἰκονομικῆς καί κοινωνικῆς ἀνισότητας, γιά τήν πλήρη ἑδραίωση τῆς χωρίς ὅρους λαϊκῆς κυριαρχίας,

γιά τήν ένεργό συμμετοχή τοῦ άγρότη, τοῦ έργάτη, τοῦ μισθωτοῦ, τοῦ βιοτέχνη, τοῦ φοιτητή - τοῦ κάθε έργαζόμενου Ἕλληνα - στίς κρίσιμες άποφάσεις πού τόν άφοροῦν' γιά τή γνήσια, άνεμπόδιστη δημοκρατική διαδικασία.

Τό ΠΑΚ άγωνίζεται καί θά άγωνισθεῖ μέ ὅλα τά μέσα γιά τήν άνατροπή τῆς χούντας - ἄσχετα άπό τίς μεταμφιέσεις της, γιά τήν παραδειγματική τιμωρία τῶν ένόχων τοῦ βάναυσου καθεστῶτος της καί ὅλων τῶν νέων δοσίλογων, γιά τήν ἄμεση άποφυλάκιση ὅλων άνεξαίρετα τῶν πολιτικῶν κρατουμένων, γιά τήν πλήρη άποκατάσταση τῶν θυμάτων τοῦ άγώνα τοῦ έλληνικοῦ λαοῦ καί γιά τήν ἄμεση άκύρωση τῶν άνελεύθερων μέτρων τοῦ παρελθόντος καί τῶν διεθνῶν συμβάσεων καί συμφωνιῶν πού ἔχουν όδηγήσει στήν οίκονομική, πολιτική καί στρατιωτική έξάρτηση τῆς Ἑλλάδας άπό τά μονοπωλιακά, ίμπεριαλιστικά κατεστημένα τῆς Δύσης - κι ίδιαίτερα τῶν Η.Π.Α.

Τό ΠΑΚ θά συνεχίσει τόν άγώνα του, χωρίς περιορισμούς στά μέσα, χωρίς συμβιβασμούς στούς στόχους, ὡς τήν ὥρα πού ἡ Ἑλλάδα θά εἶναι ἔθνος άνεξάρτητο, πού ὁ έλληνικός λαός θά εἶναι κυρίαρχος στή χώρα του, πού θά ἔχουν τεθεῖ στέρεα τά θεμέλια τῆς ΝΕΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ. Γι αύτό τό ΠΑΚ άπορρίπτει άπερίφραστα όποιεσδήποτε συμφωνίες άνάμεσα σέ πολιτικές ἤ άντιστασιακές όργανώσεις πού θά περιόριζαν μέ όποιοδήποτε τρόπο τήν έλευθερία τοῦ έλληνικοῦ λαοῦ νά καθορίζει ὁ ἴδιος τό μέλλον του.

Οἱ κατακτήσεις τοῦ έλληνικοῦ λαοῦ θά έξασφαλισθοῦν στά πλαίσια ένός νέου Συντάγματος πού θά προέλθει άπό μιάν έλεύθερη καί άβίαστα έκλεγμένη Συντακτική Ἐθνοσυνέλευση. Τό ΠΑΚ θά προωθήσει, στά πλαίσια τῆς Ἐθνοσυνέλευσης, σχέδιο Συντάγματος πού στηρίζεται στίς παρακάτω άρχές:

Α. Τό Σύνταγμα πρέπει νά κατοχυρώνει τήν κοινωνική ίδιοκτησία πάνω στίς παραγωγικές μονάδες - μέ έξαίρεση βέβαια τῆς μικρῆς άγροτικῆς έκμετάλλευσης (ὅπου ἡ κοινωνικοποίηση θά πάρει τή μορφή τοῦ συνεταιρισμοῦ) καί τῆς μικρῆς βιοτεχνικῆς έπιχείρησης. Ἡ κοινωνικοποίηση τῶν παραγωγικῶν μονάδων διαφέρει καί πρέπει νά άντιδιασταλεῖ άπό τήν κρατικοποίηση. Ἡ κοινωνικοποίηση άποσκοπεῖ στό νά περάσει τόσο ἡ ίδιοκτησία ὅσο καί ὁ άποτελεσματικός ἔλεγχος στούς κοινωνικούς φορεῖς πού ἄμεσα συμμετέχουν (οἱ έργαζόμενοι πού αύτοδιαχειρίζονται τήν παραγωγική μονάδα) ἤ πού ἄμεσα έπηρεάζονται (θετικά ἤ άρνητικά) άπό τή λειτουργία τῆς μονάδας (ὅπως εἶναι ἡ κοινότητα, ἡ περιφέρεια

σελ. 3

ή τό ἔθνος - κάτι πού βέβαια ἐξαρτᾶται ἀπό τό μέγεθος, τή μορφή καί τήν σημασία τῆς ἐπιχείρησης).

B. Τό Σύνταγμα πρέπει νά κατοχυρώνει τήν ἀποτελεσματική καί ἀδέσμευτη λαϊκή κυριαρχία. Ὅλες οἱ ἐξουσίες πρέπει στήν πράξη νά πηγάζουν ἀπό τόν λαό. Συγκεκριμένα αὐτό σημαίνει πώς:

α. Πρέπει νά προωθηθεῖ στό μέγιστο δυνατό βαθμό ἡ ἄμεση συμμετοχή τοῦ λαοῦ στίς ἀποφάσεις πού τόν ἀφοροῦν.

β. Στό μέτρο πού ἡ λειτουργία ἑνός σύγχρονου καί πολύπλοκου κοινωνικοῦ συστήματος ἐπιβάλει τήν δημιουργία ἀντιπροσωπευτικῶν ὀργάνων γιά τόν συντονισμό καί εὐρύτερη ἐποπτεία τῶν κοινωνικῶν διαδικασιῶν, πρέπει νά ὑπάρξουν ἀντίβαρα πού νά ἐξασφαλίζουν πώς κατεστημένα δέν θά αναπτυχθοῦν σέ καμμιά φάση τῆς δημόσιας ζωῆς.

γ. Ὁ λαός εἶναι καί παραμένει ἔνοπλος - γιατί στήν πράξη αὐτή εἶναι ἡ μόνη μακροπρόθεσμη ἐγγύηση τοῦ ἀπαραβίαστου τῆς κυριαρχίας του.

Γ. Ὁ πολίτης προστατεύεται ἀπό τήν αὐθαιρεσία τῶν ἀντιπροσωπευτικῶν ὀργάνων, στά πλαίσια μιᾶς γνήσια ἀνεξάρτητης Δικαιοσύνης.

ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ:

1. Τά βασικά δικαιώματα τοῦ πολίτη προστατεύονται ἀπό τόν Χάρτη Ἀνθρωπίνων Δικαιωμάτων τοῦ Ο.Η.Ε. Ἡ ἐλευθερία γνώμης καί ἔκφρασης, ἡ ἐλευθερία ὀργάνωσης γιά τήν ἐπίτευξη συλλογικῶν σκοπῶν στά πλαίσια τοῦ Συντάγματος, τό ἀπαραβίαστο τοῦ ἀτόμου, κατοχυρώνονται καί προστατεύονται ἀπό ἀνεξάρτητη Δικαιοσύνη.

2. Συνταγματικά κατοχυρώνονται:

α. Ἡ κοινωνική ἰδιοκτησία, δηλαδή ἡ ἐθνική, περιφερειακή καί κοινοτική ἰδιοκτησία τῶν παραγωγικῶν μονάδων, σέ συνδυασμό μέ τήν αὐτοδιαχείρηση τῶν ἐργαζομένων - στά πλαίσια τοῦ ἐθνικοῦ, περιφερειακοῦ καί κοινοτικοῦ προγράμματος οἰκονομικῆς, κοινωνικῆς καί πολιτιστικῆς ἀνάπτυξης τῆς χώρας. Ἐξαίρεση ἀποτελοῦν ἡ μικρή ἀγροτική καί βιοτεχνική ἐπιχείρηση.

σελ. 4

β. Ἡ παραγωγική ἀπασχόληση, ἡ κοινωνική ἀσφάλιση καί ἡ δωρεάν καί ὑποχρεωτική παιδεία - γιά ὅλους ἀνεξαίρετα τούς Ἕλληνες.

γ. Ἡ κοινωνική καί οἰκονομική ἰσότητα τῶν δύο φύλων.

3. Συνταγματικά κατοχυρώνονται ἐπίσης τά γενικά πλαίσια τῆς τοποθέτησης τῆς χώρας στόν διεθνῆ χῶρο.

α. Ἡ χώρα δέν συμμετέχει σέ οἰκονομικούς συνασπισμούς πού ὑπονομεύουν τά κυριαρχικά δικαιώματα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ νά προγραμματίζει αὐτός τήν κοινωνική καί οἰκονομική πορεία τῆς χώρας.

β. Ἡ χώρα δέν συμμετέχει σέ στρατιωτικές συμμαχίες πού Νο 2 και 3

ι- στρέφονται ἐνάντια στήν εἰρήνη καί τήν αὐτοδιάθεση τῶν λαῶν,

ιι- ὑπονομεύουν τήν ἐθνική της ἀνεξαρτησία ἤ περιορίζουν τά κυριαρχικά δικαιώματα τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ,

ιιι- ὁδηγοῦν στήν πόλωση τοῦ εὐρωπαϊκοῦ ἤ μεσογειακοῦ χώρου.

4. Οἱ θρησκευτικές πεποιθήσεις εἶναι ἐλεύθερες. Ὁ διαχωρισμός τοῦ κράτους καί τῆς ἐκκλησίας κατοχυρώνεται συνταγματικά.

5. Ἡ μόνη πηγή ἐξουσίας εἶναι ὁ λαός.

α. Ἡ χώρα ἀποκεντρώνεται σέ ἕνδεκα περιφέρειες. Κάθε περιφέρεια ἀπαρτίζεται ἀπό κοινότητες. Ὁ λαός ἐκλέγει ἄμεσα τά Κοινοτικά Συμβούλια καί τά Περιφερειακά Συμβούλια.

β. Τά Κοινοτικά Συμβούλια ἀσκοῦν ταυτόχρονα νομοθετική καί ἐκτελεστική ἐξουσία. Τά Περιφερειακά Συμβούλια εἶναι νομοθετικά σώματα - ἐκλέγουν δέ τήν Περιφερειακή Διοίκηση.

γ. Συνέλευση τῶν Κοινοτικῶν Συμβουλίων ἐκλέγει τόν Πρόεδρο τῆς Δημοκρατίας, τό Ἀνώτατο Συμβούλιο Ἑλληνικῆς Δικαιοσύνης (ΑΣΕΔ) καί εὐθύνεται γιά τήν ἀναθεώρηση τοῦ Συντάγματος καθώς καί τοῦ Προγράμματος Κοινωνικῆς καί Οἰκονομικῆς Ἀνάπτυξης.

δ. Συνέλευση τῶν Περιφερειακῶν Συμβουλίων ἐκλέγει τό Ἐθνικό Συμβούλιο Οἰκονομικῆς καί Κοινωνικῆς Ἀνάπτυξης (ΕΣΟΚΑ), τήν Βουλή, τό Ἵδρυμα Ραδιοφωνίας καί Τηλεόρασης (ΙΡΤ) καί τό Ἀνώτατο Συμβούλιο Ἐφεδρικῆς Ἐθνοφρουρᾶς (ΑΣΕΕ).

ε. 'Η Βουλή καί τό ΕΣΟΚΑ σέ κοινή συνεδρίασή τους ἐκλέγουν τήν Κυβέρνηση.

στ. Κανείς δέν μπορεῖ νά ἐκλεγεῖ στό ἴδιο ἀξίωμα γιά τρίτη κατά σειρά φορά. Ὅλοι οἱ ἀξιωματοῦχοι εἶναι ἀνακλητοί.

6.

α. 'Ο Πρόεδρος τῆς Δημοκρατίας ἐκπροσωπεῖ τό κράτος. Προεδρεύει τοῦ ΕΣΟΚΑ καί τοῦ ΑΣΕΕ. καί ἐνημερώνεται γιά τό ἔργο τῆς κυβέρνησης.

β. 'Η Βουλή εἶναι νομοθετικό σῶμα. Τό ἔργο της ἀφορᾶ νομοθεσία καί ἔλεγχο τῆς κυβέρνησης στούς τομεῖς τῆς 'Εθνικῆς Ἄμυνας, τῆς 'Εξωτερικῆς Πολιτικῆς καί τῆς 'Εθνικῆς 'Ασφάλειας.

γ. Τό ΕΣΟΚΑ εἶναι νομοθετικό σῶμα. Μέ τήν τεχνική συμπαράσταση ἑνός διοικητικά ἀνεξάρτητου 'Εθνικοῦ Κέντρου Κοινωνικοῦ καί Οἰκονομικοῦ Προγραμματισμοῦ (ΕΚΚΟΠ) ἐκπονεῖ, τό πρόγραμμα τῆς χώρας σέ ἁρμονία μέ τά ἐπί μέρους περιφερειακά προγράμματα ἀνάπτυξης. Τό πρόγραμμα τοῦ ΕΣΟΚΑ εἶναι δεσμευτικό γιά τήν κυβέρνηση τῆς χώρας καί γιά τίς Περιφερειακές Διοικήσεις. Τό ΕΣΟΚΑ ἀσκεῖ ἔλεγχο στήν κυβέρνηση πού τό ἔργο της ἀφορᾶ τήν ἐκτέλεση τοῦ προγράμματος τῆς χώρας.

δ. 'Η κυβέρνηση εὐθύνεται:

ι- γιά τήν ἐξωτερική πολιτική, τήν ἐθνική ἄμυνα καί τήν ἐθνική ἀσφάλεια. Στούς τρεῖς αὐτούς τομεῖς ἐλέγχεται ἀπό τήν Βουλή.

ιι- γιά τήν ἐποπτεία καί τόν συντονισμό στήν ἐκτέλεση τοῦ προγράμματος τοῦ ΕΣΟΚΑ, κατά κλάδους τῆς οἰκονομίας (π.χ. Βιομηχανία, Γεωργία, κλπ.). Οἱ Περιφερειακές Διοικήσεις συντονίζονται στήν ἐκτέλεση τῶν Περιφερειακῶν Προγραμμάτων ἀνάπτυξης ἀπό τήν κυβέρνηση στά πλαίσια πάντα τῶν δεσμεύσεων πού προκύπτουν ἀπό τό πρόγραμμα τοῦ ΕΣΟΚΑ καί τήν νομοθεσία τῶν Περιφερειακῶν Συμβουλίων.

ιιι- γιά τήν ἐποπτεία καί ἔλεγχο τῶν ἐθνικῶν ἐπιχειρήσεων.

ε. Οἱ Περιφερειακές Διοικήσεις εὐθύνονται γιά τήν ἐποπτεία καί ἔλεγχο τῶν περιφερειακῶν ἐπιχειρήσεων, γιά τήν ἐκτέλεση τοῦ περιφερειακοῦ προγράμματος ἀνάπτυξης, γιά τήν ἐποπτεία καί ἔλεγχο τῶν ἀγροτικῶν συνεταιρισμῶν τῆς περιφέρειας καί γιά τήν περιφερειακή ἀσφάλεια. 'Ελέγχεται ἀπό τά Περιφερειακά Συμβούλια σέ ὅλους τούς τομεῖς ἁρμοδιότητάς τους καί ἀπό τήν κυβέρνηση στήν ἐκτέλεση τοῦ περιφερειακοῦ προγράμματος ἀνάπτυξης.

στ. Τά <u>Κοινοτικά Συμβούλια</u> εὐθύνονται γιά τήν ἐποπτεία καί ἔλεγχο τῶν τοπικῶν ἐπιχειρήσεων καί γιά τήν ἐκτέλεση τοῦ κοινοτικοῦ προγράμματος ἀνάπτυξης. 'Ελέγχονται ἀπό τήν <u>Περιφερειακή Διοίκηση</u> καθώς βέβαια καί ἀπό τόν λαό τῆς κοινότητας.

7. Οἱ ἐργαζόμενοι αὐτοδιαχειρίζονται τίς κοινωνικοποιημένες ἐπιχειρήσεις - εἴτε αὐτές ἀποτελοῦν ἐθνική εἴτε ἀποτελοῦν περιφερειακή ἤ κοινοτική ἰδιοκτησία. Αὐτονόητη εἶναι ἡ αὐτοδιαχείρηση καί στούς ἀγροτικούς συνεταιρισμούς. 'Η ἐπίτευξη τῶν στόχων τοῦ προγράμματος τοῦ <u>ΕΣΟΚΑ</u> ἀπαιτεῖ ταυτόχρονα ἔλεγχο, καθοδήγηση, ἐποπτεία ἀπό τά <u>Κοινοτικά Συμβούλια</u> (κοινοτικές ἐπιχειρήσεις), ἀπό τήν <u>Περιφερειακή Διοίκηση</u> (περιφερειακές ἐπιχειρήσεις καί ἀγροτικοί συνεταιρισμοί) καί ἀπό τήν <u>Κυβέρνηση</u> (ἐθνικές ἐπιχειρήσεις).

8. Οἱ ἐργαζόμενοι συνεταιρίζονται σέ συνδικαλιστικά σωματεῖα κατά κλάδους στά πλαίσια τῆς περιφέρειας. Οἱ περιφερειακές διοικήσεις τους ἐκλέγουν ἐθνικές διοικήσεις. "Εχουν τό δικαίωμα ἀπεργίας, ὅταν ἀπειλεῖται ἡ αὐτοδιαχείρηση ἤ ἀνακύπτουν προβλήματα ἄνισου εἰσοδήματος κατά περιφέρεια.

9. Τό <u>Δικαστικό Σῶμα</u> αὐτοδιοικεῖται. 'Η διάρθρωσή του, ἡ ἐπάνδρωσή του καί ἡ λειτουργία του καθορίζονται ἀπό τό <u>ΑΣΕΔ</u>. Τά δύο τρίτα τῶν μελῶν τοῦ <u>ΕΣΟΚΑ</u> καί τῆς <u>Βουλῆς</u> μποροῦν νά ἐπέμβουν καί ἐπιφέρουν ἀλλαγές στή σύνθεση τοῦ <u>ΑΣΕΔ</u> στά μεσοδιαστήματα <u>Συνελεύσεων Κοινοτικῶν Συμβουλίων</u>.

10. 'Η περιφερειακή ἀσφάλεια εἶναι εὐθύνη τῆς <u>Περιφερειακῆς Πολιτοφυλακῆς</u> πού διοικεῖται ἀπό τήν <u>Περιφερειακή Διοίκηση</u>. 'Η <u>κυβέρνηση</u> δέν διαθέτει πολιτοφυλακή ἤ ἀστυνομικές δυνάμεις. Συντονίζει τό ἔργο τῶν <u>Περιφερειακῶν Πολιτοφυλακῶν</u> μέσω τῶν <u>Περιφερειακῶν Διοικήσεων</u>, στό μέτρο πού αὐτό εἶναι ἀπαραίτητο γιά τήν ἐθνική ἀσφάλεια.

11. Οἱ <u>"Ενοπλες Δυνάμεις</u> ἀνήκουν στό [illegible] καί τόν λαό καί ὑπόκεινται στήν ἐξουσία τῆς <u>Κυβέρνησης</u> καί τῆς <u>Βουλῆς</u>. N° 8

12. Σέ κάθε περιφέρεια τῆς χώρας δημιουργεῖται <u>Ἐφεδρική 'Εθνοφρουρά</u>. "Ολοι ἀνεξαίρετα οἱ πολῖτες ὡρισμένης ἡλικίας εἶναι ὑποχρεωμένοι νά ἀνήκουν στήν 'Εθνοφρουρά, ἐκτός ἐάν ἀπαλλαγοῦν γιά λόγους ὑγείας. Οἱ 'Εθνοφρουρές ὅλων τῶν περιφερειῶν ἀποτελοῦν <u>ἑνιαῖο σύστημα</u>, διοικοῦνται δέ ἀπό τό <u>ΑΣΕΕ</u>. 'Η 'Εθνοφρουρά ἔχει ἁρμοδιότητα γιά τήν προστασία τοῦ Συντάγματος σέ περίπτωση πού θά ἐπιχειρηθεῖ ἡ βίαιη κατάλυσή του. Σέ περίπτωση πολέμου αὐτή εντάσσεται στίς "Ενοπλες Δυνάμεις.

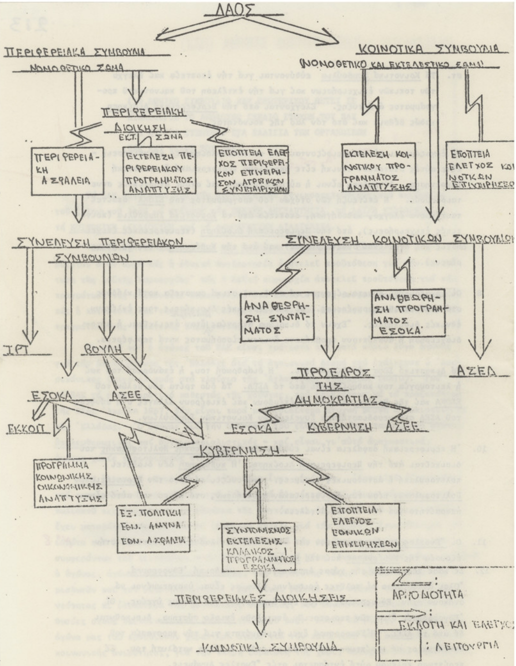
ΛΑΟΣ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ
ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΣΩΜΑ
ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ
(ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟ ΚΑΙ ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟ ΣΩΜΑ)
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ
ΕΚΤ. ΣΩΜΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ
ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΕΛΕΓΧΟΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ, ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ
ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ
ΣΥΝΕΛΕΥΣΗ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΩΝ
ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ
ΑΝΑΘΕΩΡΗΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΣΟΚΑ
ΙΡΤ
ΒΟΥΛΗ
ΑΣΕΔ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΕΣΟΚΑ
ΑΣΕΕ
ΕΚΚΟΠ
ΕΣΟΚΑ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ ΑΣΕΕ
ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΕΞ. ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΘΝ. ΑΜΥΝΑ ΕΘΝ. ΑΣΦΑΛΕΙΑ
ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΚΛΑΔΙΚΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΕΣΟΚΑ
ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΕΛΕΓΧΟΣ ΕΘΝΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΙΣ
ΚΟΙΝΟΤΙΚΑ ΣΥΜΒΟΥΛΙΑ
: ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΑ
: ΕΚΛΟΓΗ ΚΑΙ ΕΛΕΓΧΟΣ
: ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ

Mais pour mettre en valeur les sacrifices futures et arriver à la victoire du peuple il est neccessaire que ce même peuple en lutte forme le gouverg d'unité ~~populaire~~ nationale (qui devra s'appuyer à des centaines, des millier de Comités de base) du moment où sera certain. que les nouveaux dirigeants aspirent à la pure et simple prolongation de la dictature

Nous sommes persuadés que l'actuel ~~niveau~~ potentiel de lutte et d'unité de notre peuple non seulement permet mais impose un tel pas decisif.

1. XII. 73

Après la revolte des étudiants et le massacre de l'école Polytechnique l'équilibre de force est changé à l'interieure du pays. Aujourd'hui la Dictature Militaire devra affronté un peuple qui n'a plus de peur et une jeunesse prête à des nouvelles mobilisations affrontements et sacrifices. Les nouveaux militaires parvenus par la force des chars au pouvoir se trompent s'ils comptent continué le Papadopoulisme sans Papadopoulos. Le delai que le peuple et la jeunesse grecque leur donnent pour clarifier nettement leurs intentions est extremement court. Sous cet aspect le discours du nouveau premier ministre fût decourageant. Au point où les choses sont arrivés aujourd'hui il n'en reste qu'une solution la mise en place immediate d'un gouvernement d'unité nationale avec la participation de representants de toutes les couches du peuple, d'hommes de science, d'artistes, d'etudiants, d'ouvriers, du clergé, d'hommes politiques et de representants de forces armées.

Ce gouvernement aura pour mission d'organiser referendum et elections libres. La Chambre issue de ces elections sera mandatée d'elaborer la nouvelle constitution conforme aux aspirations populaires.

Toute autre solution, comme maintient de la loi martiale et prolongement de la dictature sous n'importe quelle forme, conduira le pays au desastre. Deja le fait que des professeurs des étudiants, d'artistes et d'autre patriotes sont en prison et soumis aux tortures constitue une provocation serieuse

Pour le sentiment publique qui ne tardera pas ainsi d'exploser.
Et cette fois encore nous serons tous unis comme un seul homme
avec la conviction que si les dirigeants provoquent une
nouvelle effusion du sang, le peuple fera disparaître
même la ~~force~~ force de chars.

THEODORAKIS [signature]

1er XI. 73

Après la révolte des étudiants et le massacre de l'école Polytechnique l'équilibre des forces est changé à l'intérieur du pays. Aujourd'hui la Dictature Militaire devra affronter un peuple qui n'a plus de peur et une jeunesse prête à des nouvelles mobilisations, affrontements et sacrifices. Les nouveaux militaires parvenus par la force des chars au pouvoir, se trompent s'ils comptent continuer le Papadopoulisme sans Papadopoulos. Le délai que le peuple et la jeunesse grecque leur donnent pour clarifier nettement leurs intentions est extrémement court. Sous cet aspect le discours du nouveau Premier Ministre fut décourageant.
Au point où les choses sont arrivées aujourd'hui il ne reste qu'une solution: la mise en place immédiate d'un gouvernement d'unité nationale avec la participation de représentants de toutes les couches du peuple, d'hommes de science, d'artistes, d'étudiants, d'ouvriers, du clergé, d'hommes politiques et de représentants de forces armées.

Ce gouvernement aura pour mission d'organiser le referendum et des élections libres. La Chambre issue de des élections sera mandatée d'élaborer la nouvelle Constitution conforme aux aspirations populaires.

Toute autre solution, comme maintien de la loi martiale et prolongement de la dictature sous n'importe quelle forme, conduira le pays au désastre. Déjà le fait que des professeurs, des étudiants, des artistes et d'autres patriotes sont en prison et soumis aux tortures, constitue une provocation sérieuse pour le sentiment public qui ne tardera pas ainsi d'exploser. Et cette fois encore nous serons tous unis comme un seul homme avec conviction que si les dirigeants provoquent une nouvelle effusion de sang, le peuple fera disparaître même la force des chars.

Mikis Théodorakis
Paris le 1.12.73

ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ, ΘΑ ΓΙΝΟΤΑΝ ΑΣΦΑΛΩΣ ΠΡΟΤΥΠΟ ΓΙΑ ΤΗΝ ΧΙΛΗ, ΓΙΑ ΤΟ ΝΟΤΙΟ ΒΙΕΤΝΑΜ, ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΥΡΚΙΑ - ΓΙΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΣΤΡΑΤΟΚΡΑΤΟΥΜΕΝΕΣ ΝΕΟΑΠΟΙΚΙΕΣ ΤΩΝ ΗΠΑ. ΑΛΛΑ ΤΟ ΠΕΙΡΑΜΑ ΑΠΕΤΥΧΕ. Ο ΛΑΟΣ ΜΑΣ ΜΕ ΤΟ ΑΙΜΑ ΤΟΥ ΕΘΑΨΕ ΟΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΗ, "ΥΠΕΥΘΥΝΗ", ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΤΩΝ ΑΜΕΡΙΚΑΝΩΝ. ΚΙ ΑΥΤΟ ΟΧΙ ΜΟΝΟ ΓΙΑΤΙ ΑΠΕΡΡΙΨΕ ΜΕ ΑΓΑΝΑΚΤΗΣΗ ΤΙΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΠΟΥ ΤΟΥ ΠΡΟΣΦΕΡΘΗΚΑΝ - ΜΑ ΓΙΑΤΙ ΤΑΥΤΟΧΡΟΝΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΕ ΑΜΕΣΩΣ, ΔΥΝΑΜΙΚΑ, ΜΑΧΗΤΙΚΑ ΚΑΘΕ ΣΤΑΓΟΝΑ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΣ, ΠΟΥ ΑΝΑΓΚΑΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΔΟΘΗΚΕ ΓΙΑ ΝΑ ΓΙΝΕΙ ΠΙΣΤΕΥΤΗ Η "ΟΜΑΛΟΠΟΙΗΣΗ", ΚΛΙΜΑΚΩΣΕ ΤΟΥΣ ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΥΣ ΤΟΥ ΑΓΩΝΕΣ, ΟΔΗΓΗΣΕ ΣΤΗΝ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ ΚΑΙ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕ ΤΗ ΧΟΥΝΤΑ ΝΑ ΚΙΝΗΣΕΙ ΤΑ ΤΑΝΚΣ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΜΑΣ - ΝΑ ΘΑΨΕΙ ΟΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΜΕΤΑΚΛΗΤΑ ΤΟ ΠΕΙΡΑΜΑ ΤΗΣ ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ.

ΤΟ ΜΗΝΥΜΑ ΠΟΥ ΕΣΤΕΙΛΕ Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΛΑΟΣ ΜΕ ΤΟ ΑΙΜΑ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΟΥΑΣΙΓΚΤΩΝ ΕΙΝΑΙ ΚΡΥΣΤΑΛΛΙΝΟ. Η ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ, Η ΠΟΡΤΟΓΑΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΑΣ ΜΑΣ ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΔΥΝΑΤΗ. ΔΕΝ ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΜΕΣΕΣ, "ΒΟΛΙΚΕΣ" ΛΥΣΕΙΣ. ΥΠΑΡΧΕΙ Η ΑΝΟΙΧΤΗ, ΓΥΜΝΗ ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑ Ή ΥΠΑΡΧΕΙ Η ΧΩΡΙΣ ΟΡΟΥΣ ΛΑΪΚΗ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑ.

ΚΑΙ ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ ΓΙ ΑΥΤΟ Η ΟΥΑΣΙΓΚΤΩΝ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ ΣΕ ΓΝΗΣΙΟ, ΑΠΡΟΣΠΕΡΑΣΤΟ ΑΔΙΕΞΟΔΟ. ΑΔΙΕΞΟΔΟ ΠΟΥ ΟΔΗΓΕΙ ΤΗΝ ΝΕΑ ΧΟΥΝΤΑ ΣΕ ΑΔΥΝΑΜΙΑ ΝΑ ΣΥΜΠΛΗΡΩΣΕΙ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΝΑ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΙ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΟ ΟΠΟΙΟ ΛΕΙΤΟΥΡΓΕΙ Ή ΠΡΟΤΙΘΕΤΑΙ ΝΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΗΣΕΙ, ΝΑ ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΕΙ ΣΥΝΕΠΗ ΓΡΑΜΜΗ ΣΤΙΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΤΗΣ ΜΕ ΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΚΟ ΚΟΣΜΟ. ΚΑΙ ΤΟ ΑΔΙΕΞΟΔΟ ΘΑ ΣΥΝΕΧΙΣΤΕΙ. ΓΙΑΤΙ ΤΟ ΠΛΗΓΜΑ ΠΟΥ ΥΠΕΣΤΗ Η ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΚΑΤΟΧΗ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΑΣ ΜΑΣ ΣΤΙΣ 16 ΤΟΥ ΝΟΕΜΒΡΗ ΕΧΕΙ ΟΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΜΕΤΑΚΛΗΤΑ ΚΛΟΝΙΣΕΙ ΤΑ ΘΕΜΕΛΙΑ ΤΟΥ ΕΥΘΡΑΥΣΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ - ΟΠΩΣ ΕΧΕΙ ΚΛΕΙΣΕΙ ΟΡΙΣΤΙΚΑ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΛΕΩΦΟΡΟΥΣ ΠΟΥ ΟΔΗΓΟΥΝ ΣΤΗΝ ΠΟΡΤΟΓΑΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΑΣ ΜΑΣ.

ΜΕ ΤΗΝ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗ ΚΑΙ ΕΝΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗ ΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΜΑΣ, ΜΕ ΤΗΝ ΕΝΤΕΙΝΟΜΕΝΗ ΜΕΡΑ ΜΕ ΤΗ ΜΕΡΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΡΙΣΗ, Η ΟΥΑΣΙΓΚΤΩΝ ΘΑ ΚΑΝΕΙ ΚΑΘΕ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΝΑ ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙ, ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΕΙ "ΣΙΓΟΥΡΟΥΣ" ΑΝΔΡΕΣ, ΝΑ ΔΙΕΥΡΥΝΕΙ ΤΗΝ ΜΟΡΦΗ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΚΡΑΤΙΚΟΥ ΚΑΘΕΣΤΩΤΟΣ, ΝΑ ΠΡΟΣΔΩΣΕΙ ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΩΜΗ ΒΙΑ ΠΑΝΩ ΣΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΣΤΗΡΙΖΕΤΑΙ ΣΗΜΕΡΑ Η ΚΑΤΟΧΗ. ΑΛΛΑ ΤΗΣ ΕΙΝΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΑΔΥΝΑΤΟ ΝΑ ΠΡΟΩΘΗΣΕΙ ΞΑΝΑ ΣΕ ΚΑΠΟΙΟ ΣΧΗΜΑ ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ. ΑΥΤΟ ΑΚΡΙΒΩΣ ΤΟ ΓΕΓΟΝΟΣ, ΑΥΤΗ ΑΚΡΙΒΩΣ Η ΑΔΥΝΑΜΙΑ ΤΗΣ, ΔΗΜΙΟΥΡΓΕΙ ΑΝΥΠΕΡΒΛΗΤΑ ΣΧΕΔΟΝ ΕΜΠΟΔΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΗΣΗ ΠΑΛΑΙΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΩΝ, ΠΟΥ ΕΙΝΑΙ ΣΕ ΘΕΣΗ ΝΑ ΔΩΣΟΥΝ ΚΑΠΟΙΟ ΤΟΝΟ ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑΣ ΣΤΗ ΧΟΥΝΤΑ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΙΔΗ. ΚΑΙ ΕΓΓΥΑΤΑΙ ΠΩΣ Η

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑ, Η ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗ ΚΑΤΟΧΗ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΑΣ ΜΑΣ, ΜΠΗΚΕ ΗΔΗ ΣΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΤΗΣ ΣΤΑΔΙΟ.

Σ'ΑΥΤΗ ΤΗ ΦΑΣΗ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ ΚΑΘΗΚΟΝ ΜΑΣ ΕΙΝΑΙ ΝΑ ΜΗ ΔΩΣΟΥΜΕ ΟΥΤΕ ΜΙΑ ΣΤΙΓΜΗ ΑΝΑΠΑΥΛΑΣ ΣΤΗ ΝΕΑ ΜΟΡΦΗ ΚΑΤΟΧΗΣ. ΝΑ ΣΤΡΑΤΕΥΣΟΥΜΕ ΟΛΟΙ ΣΤΟ ΠΛΕΥΡΟ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΜΑΣ. ΝΑ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΘΟΥΜΕ ΗΘΙΚΑ ΚΑΙ ΥΛΙΚΑ ΣΤΑ ΗΡΩΪΚΑ ΘΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΛΑΪΚΟΥ ΑΓΩΝΑ, ΝΑ ΣΥΝΕΧΙΣΟΥΜΕ ΚΑΙ ΝΑ ΚΛΙΜΑΚΩΣΟΥΜΕ ΤΟΥΣ ΚΛΑΔΙΚΟΥΣ ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ, ΝΑ ΠΡΟΧΩΡΗΣΟΥΜΕ ΣΤΗ ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΑΝΑΜΕΤΡΗΣΗ ΟΣΟΙ ΚΑΙ ΟΠΩΣ ΜΠΟΡΟΥΜΕ, ΝΑ ΔΩΣΟΥΜΕ ΚΑΙΡΙΑ ΠΛΗΓΜΑΤΑ ΣΤΙΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΚΑΤΟΧΗΣ, ΝΑ ΤΙΜΩΡΗΣΟΥΜΕ ΑΜΕΙΛΙΚΤΑ ΤΟΥΣ ΔΟΣΙΛΟΓΟΥΣ, ΝΑ ΘΕΣΟΥΜΕ ΤΟΥΣ ΕΥΡΩΠΑΙΟΥΣ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΩΝ ΤΕΡΑΣΤΙΩΝ ΕΥΘΥΝΩΝ ΤΟΥΣ, ΝΑ ΣΥΝΕΧΙΣΟΥΜΕ ΚΑΙ ΝΑ ΚΛΙΜΑΚΩΣΟΥΜΕ ΤΟΝ ΕΘΝΙΚΟΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΤΙΚΟ ΑΓΩΝΑ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΜΑΣ.

Η ΛΑΪΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΞΕΚΙΝΗΣΕ ΣΤΙΣ 16 ΤΟΥ ΝΟΕΜΒΡΗ 1973. ΘΑ ΣΥΝΕΧΙΣΤΕΙ ΚΑΙ ΘΑ ΚΛΙΜΑΚΩΘΕΙ. ΟΙ ΕΧΘΡΟΙ ΘΑ ΤΙΜΩΡΗΘΟΥΝ. Ο ΛΑΟΣ ΘΑ ΝΙΚΗΣΕΙ. Η ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΘΑ ΝΙΚΗΣΕΙ ΚΑΙ Η ΕΛΛΑΔΑ ΘΑ ΑΝΗΚΕΙ ΣΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΕΣ.

217α 2.12.73

ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΑΠΕΛΕΥΘΕΡΩΤΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ (ΠΑΚ)

Η ΛΑ·Ι·ΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΑΡΧΙΣΕ

ΔΙΑΚΗΡΥΞΗ ΤΟΥ ΕΘΝ. ΣΥΜΒΟΥ-
ΛΙΟΥ ΤΟΥ ΠΑΚ, 2 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1973

Η ΛΑΪΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ ΜΑΣ ΑΡΧΙΣΕ. Ο ΠΡΩΤΟΣ ΚΕΡΑΥΝΟΣ ΣΤΗΝ "ΑΙΘΡΙΑ" ΤΗΣ "ΠΡΟΕΔΡΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ" ΤΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗΣ ΚΥΠ, ΣΤΗΝ ΠΡΟΣΕΧΤΙΚΑ ΜΟΝΤΑΡΙΣΜΕΝΗ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΟΜΑΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΤΗΣ ΚΑΤΟΧΗΣ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΑΣ ΜΑΣ, ΗΡΘΕ ΜΕ ΤΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΟΥ ΜΝΗΜΟΣΥΝΟΥ ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΠΑΠΑΝΔΡΕΟΥ - ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ ΣΤΗΝ ΟΠΟΙΑ ΤΑ ΝΙΑΤΑ ΚΙ Ο ΛΑΟΣ ΠΗΡΑΝ ΚΑΙ ΚΡΑΤΗΣΑΝ ΜΕΧΡΙ ΤΕΛΟΣ ΤΗΝ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ ΤΗΣ ΔΡΑΣΗΣ. ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΑΥΤΟ ΞΕΣΠΑΣΜΑ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΥΣΤΕΡΑ ΑΠ'ΤΟ ΤΕΛΕΥΤΑΙΟ ΔΗΜΟΨΗΦΙΣΜΑ ΟΡΙΣΤΙΚΟΠΟΙΗΣΕ ΤΗΝ ΑΡΝΗΣΗ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΚΟΣΜΟΥ ΝΑ ΣΥΜΜΕΤΑΣΧΕΙ ΣΤΗΝ ΞΕΦΤΕΛΙΣΤΙΚΗ ΠΑΡΩΔΙΑ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΩΝ ΠΟΥ ΠΡΟΣΦΕΡΘΗΚΑΝ ΣΤΟΝ ΛΑΟ ΜΑΣ ΑΠ'ΤΙΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΚΑΤΟΧΗΣ. Ο ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ, ΥΣΤΕΡΑ ΑΠΟ ΤΑΛΑΝΤΕΥΣΕΙΣ ΠΟΥ ΣΥΝΕΧΙΣΤΗΚΑΝ ΜΕΧΡΙ ΤΑ ΜΕΣΑ ΤΟΥ ΣΕΠΤΕΜΒΡΗ, ΣΥΝΤΑΧΘΗΚΕ ΜΕ ΤΗΝ ΑΝΕΝΔΟΤΗ ΑΔΙΑΛΛΑΞΙΑ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΜΑΣ ΚΙ'ΕΙΠΕ ΕΠΙ ΤΕΛΟΥΣ ΤΟ ΜΕΓΑΛΟ ΟΧΙ ΣΤΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ - ΤΟ ΟΧΙ ΠΟΥ ΚΑΤΑΔΙΚΑΣΕ ΣΕ ΑΠΟΤΥΧΙΑ ΤΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΠΟΡΡΟΦΗΣΗΣ ΤΟΥ ΣΤΑ ΝΕΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΟΥ ΔΟΣΙΛΟΓΙΣΜΟΥ ΠΟΥ ΜΕ ΤΟΣΟ ΚΟΠΟ ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΟΣΟ ΧΡΟΝΟ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΣΕ Ο ΚΑΤΑΚΤΗΤΗΣ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΑΣ ΜΑΣ.

ΣΤΟ ΜΕΤΑΞΥ Η ΦΟΙΤΗΤΙΚΗ ΝΕΟΛΑΙΑ ΜΕ ΤΗ ΣΥΜΠΑΡΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΥ ΛΑΟΥ ΜΑΣ ΠΡΟΕΤΟΙΜΑΖΕ ΤΗΝ ΚΛΙΜΑΚΩΣΗ ΤΟΥ ΔΙΕΚΔΙΚΗΤΙΚΟΥ ΤΗΣ ΑΓΩΝΑ, ΕΝΟΣ ΑΓΩΝΑ ΠΟΥ ΗΤΑΝ ΠΡΟΟΡΙΣΜΕΝΟΣ ΝΑ ΟΔΗΓΗΣΕΙ ΣΤΗΝ ΑΝΑΜΕΤΡΗΣΗ, ΤΗ ΣΥΓΚΡΟΥΣΗ ΜΕ ΤΙΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΚΑΤΟΧΗΣ, ΝΑ ΞΕΠΕΡΑΣΕΙ ΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ "ΝΟΜΙΜΟΤΗΤΑΣ", ΝΑ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙ ΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ ΝΑ ΔΕΙΞΕΙ ΤΟΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ ΚΑΤΑΣΤΑΛΤΙΚΟ ΤΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΚΑΙ ΤΟΝ ΕΘΝΙΚΑ ΠΡΟΔΟΤΙΚΟ ΤΟΥ ΡΟΛΟ, ΝΑ ΔΩΣΕΙ ΚΑΙΡΙΟ ΠΛΗΓΜΑ ΣΤΟ ΣΤΡΑΤΟΚΡΑΤΙΚΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΔΥΝΑΜΗΣ ΠΟΥ ΣΤΗΡΙΖΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΩΜΗ ΒΙΑ, ΣΤΑ ΤΑΝΚΣ ΚΑΙ ΤΑ ΟΠΛΑ ΤΟΥ ΝΑΤΟ ΚΑΙ ΤΩΝ Η.Π.Α., ΝΑ ΣΑΡΩΣΕΙ ΜΙΑ ΓΙΑ ΠΑΝΤΑ ΤΟ ΣΑΘΡΟ ΟΙΚΟΔΟΜΗΜΑ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΤΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΑΤΡΩΝΩΝ ΤΟΥ.

217b

ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΠΟΥ ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΑΝ ΑΠΟΤΕΛΟΥΝ ΜΙΑΝ ΑΠ'ΤΙΣ ΠΙΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΕΣ, ΤΙΣ ΠΙΟ ΕΝΔΟΞΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ ΤΗΣ ΣΥΓΧΡΟΝΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΜΑΣ. ΟΙ ΠΕΝΤΕ ΜΕΡΕΣ ΤΟΥ ΑΓΩΝΑ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΤΟΥ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ, ΤΩΝ ΟΙΚΟΔΟΜΩΝ, ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ, ΑΠ'ΤΙΣ 14 ΩΣ ΤΙΣ 18 ΤΟΥ ΝΟΕΜΒΡΗ, ΑΠΟΤΕΛΟΥΝ ΣΥΓΚΛΟΝΙΣΤΙΚΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ, ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΓΕΓΟΝΟΣ - ΓΕΓΟΝΟΣ ΠΟΥ ΘΑ ΑΛΛΑΞΕΙ ΟΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΝ ΠΟΡΕΙΑ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ ΜΑΣ, ΠΟΥ ΘΑ ΕΠΙΡΡΕΑΣΕΙ ΒΑΘΕΙΑ ΤΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΟΧΙ ΜΟΝΟ ΣΤΟΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΧΩΡΟ ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΣΤΗ ΝΟΤΙΟ ΑΜΕΡΙΚΗ- ΣΕ ΚΑΘΕ ΓΩΝΙΑ ΤΗΣ ΓΗΣ ΠΟΥ ΟΙ ΛΑΟΙ ΔΙΝΟΥΝ ΤΗ ΜΑΧΗ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΗΝ ΩΜΗ ΒΙΑ ΤΟΥ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟΥ ΙΜΠΕΡΙΑΛΙΣΜΟΥ.

ΤΗΝ 16η ΝΟΕΜΒΡΗ ΞΕΚΙΝΗΣΕ Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΜΑΣ. ΜΕ ΓΥΜΝΑ ΣΤΗΘΙΑ, ΜΕ ΗΡΩΪΣΜΟ ΚΑΙ ΑΥΤΟΘΥΣΙΑ ΠΟΥ ΘΥΜΙΣΕ ΤΟ ΑΡΚΑΔΙ, ΤΑ ΝΙΑΤΑ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΑΝ ΤΑ ΤΑΝΚΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΣΦΑΙΡΕΣ, ΤΗΝ ΩΜΗ ΚΑΙ ΚΥΝΙΚΗ ΒΙΑ ΤΩΝ ΠΡΑΙΤΩΡΙΑΝΩΝ ΤΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΧΟΥΝΤΑΣ, ΤΩΝ ΜΙΣΘΟΦΟΡΩΝ ΤΟΥ ΝΑΤΟ ΚΑΙ ΤΩΝ Η.Π.Α. ΣΤΟ ΠΛΕΥΡΟ ΤΟΥΣ ΚΙΝΗΘΗΚΕ ΜΕ ΠΑΘΟΣ Ο ΛΑΟΣ. ΚΑΤΕΛΑΒΕ ΤΑ ΤΡΙΑ ΤΕΤΑΡΤΑ ΤΗΣ ΑΘΗΝΑΣ, ΑΝΕΔΕΙΞΕ ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΕΣ ΗΓΕΣΙΕΣ,ΧΤΥΠΗΣΕ ΤΙΣ ΚΑΜΠΑΝΕΣ, ΕΣΤΗΣΕ ΟΔΟΦΡΑΓΜΑΤΑ ΚΙ ΕΤΟΙΜΑΣΤΗΚΕ ΝΑ ΚΑΤΑΛΑΒΕΙ ΤΑ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΑ ΤΜΗΜΑΤΑ. ΤΗΝ ΑΘΗΝΑ ΑΚΟΛΟΥΘΗΣΑΝ Η ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΚΑΙ Η ΠΑΤΡΑ. ΣΕ ΛΙΓΕΣ ΩΡΕΣ ΤΟ ΛΑΪΚΟ ΞΕΣΗΚΩΜΑ ΘΑ ΞΑΠΛΩΝΟΤΑΝ Σ'ΟΛΗ ΤΗΝ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙΑ - ΑΠ'ΑΚΡΟΥ Σ'ΑΚΡΟ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΑΣ - ΓΙΑ ΝΑ ΕΙΝΑΙ Ο ΛΑΟΣ ΚΥΡΙΑΡΧΟΣ, ΓΙΑ ΝΑ ΑΝΗΚΕΙ Η ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΕΣ. ΤΟΤΕ ΚΙΝΗΘΗΚΑΝ ΟΙ ΔΟΛΟΦΟΝΟΙ ΤΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΤΕ ΠΡΟΧΩΡΗΣΑΝ ΤΑ ΤΑΝΚΣ ΝΑ ΠΝΙΞΟΥΝ ΣΤΟ ΑΙΜΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΑΣ ΤΗΝ ΑΥΘΟΡΜΗΤΗ, ΤΗΝ ΚΑΤΑΛΥΤΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΜΑΣ.

ΜΕ ΕΚΠΛΗΞΗ Η ΧΟΥΝΤΑ, ΟΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ, ΤΟ ΠΑΓΚΟΣΜΙΟ ΚΑΤΕΣΤΗΜΕΝΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΘΗΚΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΑΣΗ ΤΗΣ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗΣ, ΓΙΑ ΤΟΝ ΗΡΩΪΣΜΟ ΤΩΝ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ, ΓΙΑ ΤΗΝ ΩΡΙΜΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΘΗΜΑΤΩΝ. ΓΙΑΤΙ ΔΙΠΛΑ ΣΤΟ ΣΥΝΘΗΜΑ "ΚΑΤΩ Ο ΦΑΣΙΣΜΟΣ" ΑΝΤΗΧΗΣΕ Η ΚΑΤΑΛΥΤΙΚΗ ΦΩΝΗ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΜΑΣ ΝΑ ΛΕΕΙ " ΕΞΩ ΟΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ", "Η ΕΛΛΑΔΑ ΕΞΩ ΑΠΟ ΤΟ ΝΑΤΟ", "Η ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΕΣ", "ΔΥΝΑΜΗ ΣΤΟΥΣ ΕΡΓΑΤΕΣ", "Ο ΛΑΟΣ ΚΥΡΙΑΡΧΟΣ". ΓΙΑΤΙ ΠΕΡΑ ΑΠΟ ΣΥΝΘΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΕΡΑ ΑΚΟΜΗ ΑΠΟ ΗΡΩΪΣΜΟ ΠΟΥ ΞΕΠΕΡΝΑ ΚΑΘΕ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗΣ, ΕΔΕΙΞΕ Ο ΛΑΟΣ ΜΑΣ ΤΗΝ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΝΑ ΞΕΠΕΡΝΑ ΠΑΡΑΔΟΣΙΑΚΕΣ ΗΓΕΣΙΕΣ, ΝΑ ΑΝΑΔΕΙΚΝΥΕΙ ΑΞΙΕΣ ΗΓΕΣΙΕΣ ΤΗΝ ΩΡΑ ΤΗΣ ΜΑΧΗΣ - ΗΓΕΣΙΕΣ ΠΟΥ ΞΕΠΗΔΟΥΝ ΑΠΟ ΤΗ ΒΑΣΗ, ΠΟΥ ΕΚΦΡΑΖΟΥΝ ΤΗ ΒΑΣΗ.

Η ΒΑΡΒΑΡΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΩΝ, Η ΧΩΡΙΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΥΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΩΝ ΑΓΩΝΙΣΤΩΝ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΣΤΟ ΠΕΔΙΟ ΤΗΣ ΜΑΧΗΣ, Η ΑΣΠΛΑΧΝΗ ΚΑΚΟΜΕΤΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΤΡΑΥΜΑΤΙΩΝ, Η ΧΡΗΣΗ ΤΩΝ ΤΑΝΚΣ ΕΝΑΝΤΙΑ ΣΤΟΥΣ ΑΟΠΛΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ - ΔΕΝ ΘΑ ΞΕΧΑΣΘΟΥΝ ΠΟΤΕ ΑΠ'ΤΟ

ΛΑΟ ΜΑΣ. ΟΠΩΣ ΔΕΝ ΘΑ ΞΕΧΑΣΤΕΙ ΠΟΤΕ ΠΩΣ ΠΕΡΑ ΑΠ'ΤΟΝ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟ ΚΑΙ ΤΗ ΧΟΥΝΤΑ ΤΟΥ, Η ΜΕΓΑΛΗ ΕΥΘΥΝΗ ΒΑΡΥΝΕΙ ΤΟΥΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΥΣ ΚΑΤΑΚΤΗΤΕΣ ΜΑΣ, ΠΩΣ ΗΘΙΚΑ ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΕΙΝΑΙ ΕΠΙΣΗΣ ΚΑΘΕ ΧΩΡΑ ΠΟΥ ΑΝΗΚΕΙ ΣΤΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ ΤΟΥ ΝΑΤΟ - ΚΑΙ ΠΟΥ ΠΕΡΙΟΡΙΖΕΤΑΙ ΣΗΜΕΡΑ ΣΕ ΣΥΝΗΘΕΙΣ ΒΕΡΜΠΑΛΙΣΜΟΥΣ - ΕΚΦΡΑΣΗΣ "ΛΥΠΗΣ" ΓΙΑ ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΙ'ΕΥΧΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ "ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ". Ο ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΩΝ ΝΕΚΡΩΝ, ΤΡΑΥΜΑΤΙΩΝ ΚΑΙ ΣΥΛΛΗΦΘΕΝΤΩΝ ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΑΚΟΜΗ ΕΞΑΚΡΙΒΩΘΕΙ. ΥΠΕΥΘΥΝΑ ΟΜΩΣ ΓΝΩΡΙΖΟΥΜΕ ΠΩΣ ΟΙ ΝΕΚΡΟΙ ΞΕΠΕΡΝΟΥΝ ΤΟΥΣ ΤΕΤΡΑΚΟΣΙΟΥΣ. ΔΕΝ ΘΑ ΞΕΧΑΣΟΥΜΕ. Ο ΛΑΟΣ ΔΕΝ ΘΑ ΞΕΧΑΣΕΙ. ΔΕΝ ΘΑ ΞΕΧΑΣΕΙ, ΩΣ ΤΗΝ ΩΡΑ ΠΟΥ ΟΙ ΔΗΜΙΟΙ ΘΑ ΟΔΗΓΗΘΟΥΝ ΣΤΟ ΓΟΥΔΙ ΚΑΙ ΠΟΥ ΟΙ ΠΑΤΡΩΝΕΣ ΤΟΥΣ ΘΑ ΠΛΗΡΩΣΟΥΝ ΤΟ ΤΙΜΗΜΑ ΠΟΥ ΤΟΥΣ ΕΠΙΦΥΛΑΣΣΟΥΝ ΟΙ ΑΝΑΠΟΦΕΥΚΤΕΣ ΝΕΑ ΙΣΤΟΡΙΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΑΤΡΙΔΑ ΜΑΣ.

ΤΟ ΕΓΧΕΙΡΗΜΑ ΤΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΠΕΘΑΝΕ ΤΟ ΒΡΑΔΥ ΤΗΣ 16ης ΤΟΥ ΝΟΕΜΒΡΗ. ΜΕ ΤΟ ΑΙΜΑ ΤΟΥ Ο ΛΑΟΣ ΕΔΩΣΕ ΤΗΝ ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΥΒΡΗ ΤΩΝ ΚΑΤΑΚΤΗΤΩΝ ΤΟΥ. ΚΑΙ ΗΤΑΝ ΦΥΣΙΚΟ ΝΑ ΠΑΡΑΜΕΡΙΣΘΕΙ Ο "ΙΣΧΥΡΟΣ ΑΝΗΡ" ΤΩΝ ΑΜΕΡΙΚΑΝΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΧΟΥΝΤΑΣ, Ο ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΑΡΧΗΣ-ΑΝΤΙΒΑΣΙΛΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ, ΤΟ ΠΕΙΘΗΝΙΟ ΑΥΤΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΗΣ ΚΥΠ. ΚΑΙ ΗΤΑΝ Η ΑΛΛΑΓΗ ΣΚΗΝΙΚΟΥ, Η ΑΛΛΑΓΗ ΦΡΟΥΡΑΣ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ ΟΧΙ ΜΟΝΟ ΓΙΑΤΙ Η ΧΟΥΝΤΑ ΕΠΝΙΞΕ ΣΤΟ ΑΙΜΑ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΑΣ, ΟΧΙ ΜΟΝΟ ΓΙΑΤΙ Η "ΟΜΑΛΟΠΟΙΗΣΗ" ΘΑΦΤΗΚΕ ΚΑΤΩ ΑΠ'ΤΟΥΣ ΕΡΠΥΣΤΡΙΕΣ ΤΩΝ ΤΑΝΚΣ, ΑΛΛΑ ΚΑΙ ΓΙΑΤΙ Ο ΣΤΡΑΤΟΣ ΕΔΩΣΕ ΑΦΘΟΝΑ ΔΕΙΓΜΑΤΑ ΑΠΕΙΘΑΡΧΙΑΣ - ΚΑΤΙ ΠΟΥ ΚΥΡΙΟΛΕΚΤΙΚΑ ΤΡΟΜΑΞΕ ΤΟΝ ΚΑΤΑΚΤΗΤΗ. ΤΑ ΤΑΝΚΣ, ΟΠΩΣ ΚΑΙ ΤΑ ΠΥΡΗΝΙΚΑ ΟΠΛΑ, ΕΙΝΑΙ ΧΡΗΣΙΜΑ ΣΑΝ ΜΕΣΑ ΕΚΦΟΒΙΣΜΟΥ. Η ΧΡΗΣΗ ΤΟΥΣ ΟΜΩΣ ΤΑ ΑΧΡΗΣΤΕΥΕΙ. Η ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΩΝ ΠΑΙΔΙΩΝ ΜΑΣ ΝΑ ΑΨΗΦΙΣΟΥΝ ΤΟ ΘΑΝΑΤΟ ΣΚΟΤΩΣΕ ΤΟΝ ΜΥΘΟ ΤΗΣ ΔΥΝΑΜΗΣ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΥ, ΕΚΛΟΝΙΣΕ ΟΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΝ ΕΜΠΙΣΤΟΣΥΝΗ ΤΩΝ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΩΝ ΤΟΥ ΣΤΗΝ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΝΑ ΣΥΓΚΡΑΤΗΣΟΥΝ ΤΗΝ ΛΑΪΚΗ ΟΡΜΗ, ΤΗΝ ΛΑΪΚΗ ΟΡΓΗ ΟΤΑΝ, ΟΠΩΣ ΑΥΤΟ ΕΙΝΑΙ ΑΝΑΠΟΦΕΥΚΤΟ, Ο ΛΑΟΣ ΘΑ ΞΕΧΥΘΕΙ ΚΑΙ ΠΑΛΙ ΣΤΑ ΠΕΖΟΔΡΟΜΙΑ ΚΑΙ ΣΤΙΣ ΠΛΑΤΕΙΕΣ, ΑΠΟΚΑΛΥΨΕ ΤΟΝ ΕΠΑΙΣΧΥΝΤΟ ΡΟΛΟ ΠΟΥ ΤΟΥ ΑΝΑΤΕΘΗΚΕ ΑΠΟ ΤΟ ΝΑΤΟ ΚΑΙ ΤΙΣ ΗΠΑ - ΤΟ ΡΟΛΟ ΤΗΣ ΕΝΟΠΛΗΣ ΑΣΤΥΝΟΜΕΥΣΗΣ ΤΟΥ ΠΕΡΗΦΑΝΟΥ ΛΑΟΥ ΜΑΣ, ΓΙΑ ΝΑ ΕΙΝΑΙ Η ΕΛΛΑΔΑ ΟΡΜΗΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΠΕΝΤΑΓΩΝΟΥ, ΓΙΑ ΝΑ ΕΙΝΑΙ Η ΕΛΛΑΔΑ ΑΜΕΣΑ ΠΕΦΡΑΓΜΟ ΣΤΟ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΟ ΜΟΝΟΠΩΛΙΑΚΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ. ΚΑΙ ΗΤΑΝ ΓΙ'ΑΥΤΟ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΗ Η ΕΚΤΟΝΩΣΗ ΤΗΣ ΑΓΑΝΑΚΤΗΣΗΣ, ΤΗΣ ΟΡΓΗΣ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΜΑΣ.

ΤΟ "ΠΡΑΞΙΚΟΠΗΜΑ" ΤΗΣ 25ης ΝΟΕΜΒΡΗ ΑΠΟΤΕΛΕΙ ΑΠΛΗ ΑΛΛΑΓΗ ΦΡΟΥΡΑΣ. Η ΝΕΑ ΧΟΥΝΤΑ - ΤΜΗΜΑ ΒΕΒΑΙΑ ΤΗΣ ΠΑΛΙΑΣ - ΠΕΡΑΣΕ ΣΤΗΝ ΕΞΟΥΣΙΑ ΕΙΡΗΝΙΚΑ, ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΑΘΟΔΗΓΗΣΗ ΤΗΣ CIA ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΕΝΤΑΓΩΝΟΥ. ΓΙΑ ΝΑ ΑΠΟΔΕΙΧΘΕΙ ΕΤΣΙ ΟΤΙ Ο ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΠΙΟ ΠΕΙΘΑΡΧΗΜΕΝΟ ΤΜΗΜΑ ΤΩΝ ΑΜΕΡΙΚΑΝΙΚΩΝ

ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ. ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΙΘΥΜΙΑ ΤΗΣ CIA Η ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΙΑ ΑΝΑΤΕΘΗΚΕ ΣΤΟΝ ΕΜΠΙΣΤΟ ΟΡΓΑΝΟ ΤΗΣ, ΤΟΝ ΠΑΛΙΟ ΤΗΣ ΠΡΑΚΤΟΡΑ ΑΝΔΡΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟ. Η ΝΕΑ ΧΟΥΝΤΑ - ΛΕΝΕ ΠΩΣ ΕΙΝΑΙ ΔΕΚΑΜΕΛΗΣ - ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ ΤΟΝ ΙΩΑΝΝΙΔΗ, ΤΟΝ ΓΝΩΣΤΟ ΒΑΣΑΝΙΣΤΗ ΤΗΣ ΕΣΑ, ΠΟΥ ΠΑΙΖΕΙ ΤΟΝ ΠΡΩΤΑΡΧΙΚΟ ΡΟΛΟ. ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΗΚΕ ΗΔΗ ΠΩΣ Ο ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ ΔΕΝ ΘΑ ΔΙΩΧΘΕΙ. ΦΑΙΝΕΤΑΙ ΠΩΣ Η ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΤΩΝ ΑΜΕΡΙΚΑΝΩΝ ΣΤΟ ΒΙΕΤΝΑΜ ΤΟΥΣ ΕΔΕΙΞΕ ΠΩΣ ΕΙΝΑΙ ΧΡΗΣΙΜΟΤΕΡΟ ΝΑ ΜΗΝ ΕΚΤΕΛΟΥΝ ΤΟΥΣ ΠΡΑΚΤΟΡΕΣ ΤΟΥΣ.

ΣΤΗ ΝΕΑ "ΚΥΒΕΡΝΗΣΗ" ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΚΑΙ ΔΥΟ ΓΝΩΣΤΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΠΡΟΕΡΧΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΡΕ. Η ΠΡΟΘΕΣΗ ΕΙΝΑΙ ΣΑΦΗΣ. ΣΤΟΧΟΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΠΡΟΣΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΤΗΣ ΔΕΞΙΑΣ Η ΤΟΥΛΑΧΙΣΤΟΝ Η ΑΝΟΧΗ ΤΗΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΦΑΣΗ ΤΗΣ ΝΕΑΣ ΜΟΡΦΗΣ ΤΗΣ ΚΑΤΟΧΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΙΚΤΑΤΟΡΙΑΣ, ΓΙΑ ΝΑ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΘΕΙ ΕΣΤΩ ΜΙΑ ΕΛΑΧΙΣΤΗ ΑΣΤΙΚΗ ΒΑΣΗ ΠΟΥ ΝΑ ΣΤΗΡΙΖΕΙ ΤΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ, ΓΙΑ ΝΑ ΠΑΡΕΙ Η ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΗ ΚΑΤΟΧΗ ΤΗΣ ΠΑΤΡΙΔΑΣ ΜΑΣ ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΕΝΟΣ ΞΕΝΟΔΟΥΛΟΥ ΝΕΟΦΑΣΙΣΜΟΥ. ΜΑ Η ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΠΡΟΣΚΡΟΥΣΕ ΑΜΕΣΩΣ ΣΕ ΑΝΥΠΕΡΒΛΗΤΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ - ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΠΟΥ ΞΕΠΗΔΟΥΝ ΤΟΣΟ ΑΠ'ΤΗ ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΚΑΤΟΧΗΣ ΟΣΟ ΚΙ'ΑΠ'ΤΗΝ ΑΓΕΡΩΧΗ, ΠΕΙΣΜΑΤΙΚΗ ΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΛΑΟΥ ΜΑΣ.

ΜΕ ΤΟ ΠΡΑΞΙΚΟΠΗΜΑ ΤΗΣ 21ης ΑΠΡΙΛΗ ΤΟΥ 1967 ΟΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ ΕΒΑΖΑΝ ΤΕΡΜΑ ΟΡΙΣΤΙΚΑ ΣΤΗΝ ΜΟΡΦΗ ΕΛΕΓΧΟΥ ΠΟΥ ΕΙΧΑΝ ΕΠΙΒΑΛΕΙ ΥΣΤΕΡΑ ΑΠ'ΤΟΝ ΕΜΦΥΛΙΟ ΠΟΛΕΜΟ. ΠΑΡΑΜΕΡΙΣΑΝ ΤΑ ΑΝΑΚΤΟΡΑ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΗΓΕΣΙΑ ΤΗΣ ΔΕΞΙΑΣ ΠΟΥ ΕΙΧΑΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΗΣΕΙ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΑ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ ΑΣΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΩΣ ΤΗΝ ΩΡΑ ΠΟΥ ΗΡΘΕ ΤΟ ΚΥΜΑ ΤΟΥ ΑΝΕΝΔΟΤΟΥ ΑΓΩΝΑ, ΩΣ ΤΗΝ ΩΡΑ ΠΟΥ ΚΑΤΕΣΤΗΣΕ ΣΑΦΕΣ Ο ΛΑΟΣ, ΠΩΣ ΗΤΑΝ ΑΠΟΦΑΣΙΣΜΕΝΟΣ ΝΑ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΕΙ ΤΙΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΕΣ ΕΣΤΩ ΕΛΕΥΘΕΡΙΕΣ ΤΟΥ ΓΙΑ ΝΑ ΘΕΣΕΙ ΤΑ ΘΕΜΕΛΙΑ ΤΗΣ ΔΙΚΙΑΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΣ ΟΡΟΥΣ ΚΥΡΙΑΡΧΙΑΣ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΑΝΕΞΑΡΤΗΣΙΑΣ. ΚΑΙ ΕΠΕΛΕΞΑΝ ΤΟΤΕ ΤΟΝ ΔΟΥΛΟΦΡΟΝΟ ΣΤΡΑΤΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ ΣΑΝ ΤΟ ΜΟΝΙΜΟ ΟΡΓΑΝΟ ΕΛΕΓΧΟΥ ΚΑΙ ΚΑΤΟΧΗΣ. ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΟΥ 1968-73 ΕΚΑΝΕ ΑΝΑΓΛΥΦΗ ΤΗΝ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΤΟΥΣ. Ο ΕΛΕΓΧΟΜΕΝΟΣ ΣΤΡΑΤΟΣ - ΜΕ ΕΚΦΡΑΣΗ ΤΟΥ ΤΟΝ "ΠΡΟΕΔΡΟ" ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ - ΘΑ ΕΙΧΕ ΤΗΝ ΑΠΟΛΥΤΗ ΕΞΟΥΣΙΑ ΠΑΝΩ ΣΤΟ ΚΡΑΤΟΣ, ΤΟΝ ΚΡΑΤΙΚΟ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟ, ΕΛΕΓΧΟΝΤΑΣ ΧΩΡΙΣ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟ ΤΗΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΑΜΥΝΑ, ΤΗΝ ΔΗΜΟΣΙΑ ΤΑΞΗ, ΤΗΝ ΕΘΝΙΚΗ ΑΣΦΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΩΝ. Η ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΖΩΗ, ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΗΝ ΜΟΝΙΜΗ ΑΣΤΥΝΟΜΕΥΣΗ ΤΗΣ ΔΙΚΑΣΤΙΚΗΣ ΧΟΥΝΤΑΣ, ΘΑ ΠΕΡΙΟΡΙΖΟΤΑΝΕ ΣΕ ΔΕΥΤΕΡΕΥΟΝΤΑ ΘΕΜΑΤΑ - ΕΤΣΙ ΩΣΤΕ ΟΙ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΚΕΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΝΑ ΜΗΝ ΕΙΝΑΙ ΠΟΤΕ ΙΚΑΝΕΣ ΝΑ ΨΑΥΣΟΥΝ ΤΗΝ ΔΟΜΗ ΤΗΣ ΕΞΟΥΣΙΑΣ. ΗΤΑΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΜΕΓΑΛΟ ΕΥΡΗΜΑ ΤΟΥ ΠΕΝΤΑΓΩΝΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ CIA ΤΟ ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΤΟΥ 1968-73. ΚΑΙ ΑΝ ΠΕΡΝΟΥΣΕ

Αγαπητοί φίλοι και συναγωνιστές.

Σας απευθύνουμε αυτή την επιστολή με την ευθύνη ολόψυχου αφοσιωμένου αγωνιστού στην υπόθεση του αντιδικτατορικού αγώνα.

Από τα τελευταία γεγονότα στη χώρα μας εμείς βγάζουμε το κύριο συμπέρασμα ότι έλειψε και εξακολουθεί να λείπει εκείνη η υπεύθυνη ηγεσία που με το κύρος της μόνο τον λαό και τη νεολαία θα μπορούσε να καθοδηγήσει υπεύθυνα στη δράση του λαού μας σ' αυτή την τόσο κρίσιμη, ηρωική και μεγάλη φάση του αγώνα του κατά της Δικτατορίας.

Η ζωή έδειξε ότι καμμιά παράταξη, κόμμα, οργάνωση ή προσωπικότητα δεν μπόρεσε έως σήμερα να διαδραματίσει αυτό το ρόλο.

Από το λαό η αντιπολίτευση εκπροσωπείται κυρίως από ορισμένες προσωπικότητες του Κέντρου και κυρίως της Δεξιάς. Ενώ ο ρόλος του ηγέτου ανήκει — πρέπει να ανήκει — στην Αριστερά. Όπως οι πολυτεχνίτες φοιτητές και εργάτες που έβαψαν με το αίμα τους τους δρόμους της Αθήνας ανήκουν κυρίως στην Αριστερά.

Δυστυχώς σήμερα ακόμα... η Ελλ. Αριστερά εξακολουθεί να είναι κατακερματισμένη. Τι μπορεί να γίνει; Μήπως τώρα τα πράγματα να είναι ώριμα πια για τη δημιουργία ενός αντιπολιτευτικού οργάνου ανώτερου από τις κύριες οργανώσεις της Αριστεράς;

Μίκης και εγώ βρισκόμαστε πάντα στο χώρο της Αριστεράς όμως έξω από κάθε παράταξη ή οργάνωση, προσπαθούμε με όλες μας τις δυνάμεις προς αυτή την κατεύθυνση.

Με αγωνιστικούς χαιρετισμούς

Μελίνα Μερκούρη – Μίκης Θεοδωράκης

Παρίσι 5. XII. 73

Δ Ι Α Κ Η Ρ Υ Ξ Η

ΤΗΣ ΜΙΚΤΗΣ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΦΟΙΤΗΤΩΝ-ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΩΝ ΤΟΥ Ε.Μ.ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΛΑΟ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΛΑΟΥΣ ΟΛΟΥ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ.

῾Η αἱματηρή κατάπνυξη τῆς εἰρηνικῆς ἐπανάστασης τῆς σπουδάζουσας καί ἐργαζόμενης νεολαίας,δημιούργησε νέα τραγωδία στό λαό μας.
Οἱ δικτάτορες ἀλλάζουν τώρα βάρδια.Στηριζόμενοι στή δύναμη τῶν ὅπλων προσπαθοῦν νά περισώσουν τό δικτατορικό καθεστώς πού οὐσιαστικά ἔχει καταρρεύσει.Δέν περιμέναμε βέβαια ἀπό ἕνα πραξικοπηματικό καθεστώς πού γεννήθηκε στά σκοτεινά παρασκήνια ἐκείνων πού κατέχουν τά ὅπλα καί ἐκείνων πού δίνουν τίς ἐντολές νά τά χρησιμοποιήσουν,νά ἀποκαταστήσει τή λαϊκή κυριαρχία καί νά τιμωρήσει ἐκείνους πού ταλαιπώρησαν ἀπάνθρωπα τόν ἑλληνικό λαό 7 χρόνια καί στό τέλος δολοφόνησαν τήν ἐπαναστατημένη νεαρή γενιά του.᾿Αλλά τό ἄγριο κῦμα συλλήψεων καί τρομοκρατίας κάθε προοδευτικοῦ ἀνθρώπου-κύρια τῶν νέων-καί οἱ βασανισμοί ἀποδείχνουν:
1) Τήν ἀντιλαϊκή,ἀντικοινωνική καί καταστροφική φύση τοῦ νέου φασιστικοῦ καθεστῶτος.
2) Τόν ἔκδηλο ἐκνευρισμό του,τήν ταραχή του,τόν μεγάλο του φόβο καθώς προσπαθεῖ νά στεριώσει τά κέντρα ἐξουσίας του πάνω ἀπό ἕνα ἡφαίστειο πού ἀπό ὥρα σέ ὥρα μπορεῖ νά τεθεῖ σέ ἐνέργεια.
3) Τήν ἔκταση τῶν δολοφονιῶν πού ἀποκάλυψη τοῦ ἀληθινοῦ ἀριθμοῦ τους θά ἐπαναστατήσει καί τούς πλέον ἀδιάφορους ἀνθρώπους καί θά ἀμαυρώσει τίς ἔνοπλες δυνάμεις,πού γεννημένες ἀπό τό λαό νά διατηροῦν τήν ἀκεραιότητά του,στρέφουν τίς κάννες τῶν ὅπλων ἐνάντια σέ ἐκείνους πού ἀπαίτησαν τήν λύτρωσή τους ἀπό τή δικτατορική καταπίεση.
4) Τήν ἐπιμονή τῶν ἀμερικάνων νά διατηρήσουν παρά τήν ἀντίσταση τοῦ λαοῦ, πάση θυσία,τόν ἑλληνικό χῶρο ὑπό δικτατορική ἐξουσία,ἐξαιτίας τῆς γεωπολιτικῆς θέσης τῆς ῾Ελλάδας καί τῆς συνεχιζόμενης κρίσης στή Μ.᾿Ανατολή.
5) Τόν μεγάλο φόβο πού γέννησε στούς δικτάτορες καί στά ἀπολυταρχικά στρώματα τῆς κοινωνίας πού τή στηρίζουν,ἡ φυσική συμμαχία τῶν σπουδαστῶν καί τῶν ἐργαζομένων,πού μέσα στό Πολυτεχνεῖο ἀνάπτυξαν-ὅσο ἔγινε ἀπό τίς περιστάσεις δυνατό-τή συνδιασμένη ἀντίστασή τους πρός τό δικτατορικό καθεστώς,τά ξένα καί ντόπια μονοπώλια πού τό γέννησαν καί τό στηρίζουν. Τρέμουν τή συμμαχία αὐτή,γιατί μπολιάζει τό κίνημα τῶν ἐργαζομένων ἐνάντια σέ κάθε καταπίεση καί ἐκμετάλλευση,στό γενικό πνευματικό κίνημα ὅλων τῶν ἐκμεταλλευομένων γενικά,γιά τήν ἀπελευθέρωση τῆς ἐργασίας,γιά τήν κατάκτηση τῆς πολιτικῆς ἐλευθερίας,γιά τόν ὀρθολογισμό τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς μέ τήν ἐξαφάνιση κάθε ἀλλοτρίωσης ἀπό τήν ἀνθρώπινη προσωπικότητα.

Οἱ δικτάτορες,πού οἱ χθεσινοί τους συνάδελφοι πέρασαν τίς ἐρπύστριες τῶν τάνκς πάνω ἀπό τή σιδερένια πύλη τοῦ Πολυτεχνείου-χωρίς τήν ἔγκριση τῆς πρυτανείας-καί πάνω ἀπό τά σώματα τῶν ἡρωϊκῶν ὑπερασπιστῶν τῆς λευτεριᾶς πού πότισαν τή γῆ μέ τό ἅλικο αἷμα τους,ἔχουν τό θράσος νά μιλοῦν γιά βανδαλισμούς.Πρίν ἀκόμη χαράξει τό φῶς τῆς μέρας πού ἔφερε τήν ῾Ελλάδα στήν κρίσιμη φάση τῆς ἐθνικῆς τραγωδίας,οἱ πυροσβεστικές ἀντλίες ξέπλυναν τό αἷμα τῶν ἁγνότερων παιδιῶν τοῦ λαοῦ μας καί οἱ δυνάμεις τοῦ σκότους ἔγραφαν βιαστικά μερικά συνθήματα,σβύνοντας ἄλλα,γιά νά δυσφημίσουν τήν ἀντίσταση τῶν σπουδαστῶν καί τῶν ἐργαζομένων,ὅπως λ.χ ΚΑΤΩ Ο ΣΤΡΑΤΟΣ. Τά βασανιστήρια τῶν συλληφθέντων,ἡ ἀπάνθρωπη μεταχείρηση τῶν τραυματιῶν πού μετατράπηκαν μέ αἱμορροοῦσες τίς πληγές τους σέ δεσμῶτες τῆς χούντας ὁλοκλήρωναν τά χαρακτηριστικά γνωρίσματα τῶν καταπιεστῶν.῎Αλλο δέν προσθέτουμε γιατί ὁ ἑλληνικός λαός ἔμαθε τήν ἀλήθεια.Τούς παραδίνουμε στήν ἀνελέητη κριτική τῆς ἱστορίας.

Μέ τήν ταχτική τοῦ Γκαῖμπελς στή διαστρέβλωση τῆς ἀλήθειας,προσπάθησαν ν' ἀφαιρέσουν τήν κοινωνική βάση πού ἕνωσε τούς σπουδαστές καί τούς ἐργαζόμενους σέ κοινό ἀγώνα.᾿Αλλά μάταια.Τό φοιτητικό κίνημα κατάλαβε ἀμέσως πώς τά προβλήματα καί ἡ γενική του κατεύθυνση γιά πλήρη ἐκδημοκρατισμό τῆς παιδείας,δέν μποροῦν νά λυθοῦν μέσα στά πλαίσια τοῦ δικτατορικοῦ καθεστῶτος,μέ τή γενική τρομοκρατία,τά διορισμένα συμβούλια καί τούς κυβερνητικούς ἐπιτρόπους,παρά μόνο μέ τόν ἐκδημοκρατισμό τῆς κοινωνίας.

Καί βασικά στοιχεῖα τῆς ἐλεύθερης δημοκρατικῆς κοινωνίας εἶναι ἡ λαϊκή κυριαρχία καί η ἀνεξαρτησία της ἀπό τήν ἰμπεριαλιστική ἐξάρτηση τῶν ξένων καί ντόπιων μονοπωλίων. Τί φυσικώτερο λοιπόν τό φοιτητικό κίνημα νά ἐπαχθεῖ στήν πολιτική κινητοποίηση καί νά καλέσει τούς ἐργαζόμενους σέ κοινό ἀγώνα γιά τό γκρέμισμα τῆς διχτατορίας;

– Ὁ διαχωρισμός τῆς πνευματικῆς ἀπό τήν χειρωναχτική ἐργασία μέσα στήν ἐκμεταλλευτική κοινωνία θά ἀποκατασταθεῖ μέ τόν ἑνιαῖο ἀγώνα ὅλων τῶν ἐκμεταλλευομένων πού τά προβλήματά τους εἶναι ἀλληλένδετα.

– Ἡ ἀνθρώπινη σοφία πού ἀναπτύσσεται μέσα στήν κοινωνική ἔρευνα πρέπει νά δένεται μέ τήν κοινωνική πράξη, νά ἀποκτήσει ἀσπίδα καί δόρυ γιά νά μήν εἶναι εὔθραυστη.

– Ἡ χειρωναχτική ἐργασία πρέπει νά πάψει νά συντελεῖται ἀπό ζωντανά ρομπότ καί ν'ἀντικατασταθεῖ μέ τήν ἐλεύθερη δημιουργική ἐργασία ὑπεύθυνων ἀνθρώπων, τόσο στήν παραγωγή, ὅσο καί στήν κατάστρωση τῆς κοινων. πορείας.

– Ἡ ἐκμετάλλευση πρέπει νά καταργηθεῖ. Ἡ χούντα στήν ἀπελπισία της, γιά νά ἀποδώσει τήν ἐπανάσταση τῆς ἑλληνικῆς νεολαίας, σέ ἔργο δῆθεν ἀναρχικῶν καί μηδενιστικῶν στοιχείων, ἀποκάλεσε τούς φοιτητές ἀσήμαντη μειοφηφία. Τῆς φάνηκε εὐκολώτερο νά χτυπήσει τούς ἐργαζόμενους μιᾶς καί ἔχει ποδοπατήσει τό συνδικαλιστικό τους κίνημα. Αὐτό ἀπόδειξε τόν κύριο φόβο της. Τό γενικό ξεσήκωμα τῶν ἐργαζομένων. Αὐτό ἐπεδίωξε μέ τήν πυροδότησή του τό φοιτητικό κίνημα. Καί ἀκριβῶς αὐτό θά προκαλέσει ἡ ὁποια δήποτε ἐνέργεια τῆς χούντας καί προπάντων ἡ συνέχιση τῆς παραμονῆς της στήν ἐξουσία. Κάθονται πάνω σ'ἕνα ἡφαίστειο· αὐτό ἄς τό νοιώσουν καλά αὐτοί πού νομίζουν ὅτι κατέχουν τήν ἐξουσία. Τά τάνκς θά παλιώσουν, θά σκουριάσουν. Οἱ λαοί θά ζήσουν κάτω ἀπ'τό δέντρο τῆς λευτεριᾶς πού οἱ ἴδιοι ποτίζουν μέ τόν ἱδρῶτα καί τό αιμα τους.

'Εκφράζουμε τήν εὐγνωμοσύνη μας πρός ὅλους τούς λαούς πού μᾶς παραστέκονται μέ κάθε τρόπο, στίς σκληρές ὧρες τῆς δοκιμασίας μας. Τοῦτος ο φάρος πού ἀνάβει μέ τή φλόγα τοῦ ἀδούλωτου λαοῦ μας, ἀξίζει νά σωθεῖ ἀπ'τά μανιασμένα κύματα. Οἱ εὐρωπαϊκοί λαοί πρέπει πολλά νά διδαχτοῦν ἀπό τήν ξενοκίνητη ἐπιβολή τῆς διχτατορίας στή χώρα μας. Εἶναι ἕνα ἀκόμη χτύπημα μπροστά στήν πύλη τῆς Εὐρώπης. Εἶναι μιά πρόκληση. Ἄν τήν ἀφήσουμε νά ριζωθεῖ ἐδῶ, μπορεῖ νά ἐπιχειρηθεῖ διχτατορική ἐπιβολή καί ἀλλοῦ.... Οἱ λαοί πρέπει νά ἀγρυπνοῦν. Νά μήν ἐπαναπαύονται σέ ἀνθρωπιστικές καταχτήσεις, πού μπορεῖ νά σαρωθοῦν. Δέν ἦταν πίσω ο λαός μας καί γιαυτό ἐπιβλήθηκε ἡ διχτατορία. Ἦταν μπροστά, ἀγωνιζόταν, ἀπαιτοῦσε. Ποιός μπορεῖ νά ξεχάσει τήν ἡρωϊκή ἀντίστασή του; Καί πέρνει τώρα πληρωμή του τή διχτατορία. Οἱ λαοί τῶν ἀναπτυγμένων χωρῶν, ἔχουν μέγιστη εὐθύνη γιά τήν ἱστορική ἀνάπτυξη τῆς ἀνθρώπινης κοινωνίας. Γιά τό γονάτισμα τοῦ καταστροφικοῦ ἰμπεριαλισμοῦ. Γιά τήν γενίκευση τῆς κοινωνικῆς φιλοσοφίας τῆς ἐποχῆς μας στήν κοινωνική συνείδηση. Γιά τήν σωστή ἄρθρωση καί τίς δομές τῆς νέας κοινωνίας. Γιά μιά ἀκέραια σοσιαλιστική δημοκρατία, πού θά ἀνήκει σέ ὅλα ἐκεῖνα τά κοινωνικά στρώματα, πού θά λάβουν ἐνεργό μέρος στόν σοσιαλιστικό μετασχηματισμό της. θρεμένοι τόσα χρόνια ἀπό τούς πλούσιους χυμούς τῶν καθυστερημένων περιοχῶν τῆς γῆς, πρέπει τώρα νά ἀνταποδώσουν τό ἱστορικό χρέος.

'Απευθύνουμε ἔκκληση στά ξενητεμένα μας ἀδέλφια πού εἴτε γιά τό φωμί, εἴτε κυνηγημένα ἀπό τήν χούντα, ἐγκατάλειψαν τό ἑλληνικό σπίτι, νά δυναμώσουν τήν ἀντίστασή τους ἐνάντια στή χούντα, βοηθῶντας μέ κάθε τρόπο τή χώρα μας νά γίνει δημοκρατική καί ἀνεξάρτητη, στήν ὁποία μιά μέρα θά γυρίσουν.

'Εμεῖς ἡ συντονιστική ἐπιτροπή φοιτητῶν-ἐργαζομένων, πραγματώνοντας τίς ἐπιταγές τῶν γενικῶν συνελεύσεων ὅλων τῶν σχολῶν καί τῆς συνέλευσης τῶν ἐργαζομένων, πού ἀπηχοῦσαν τίς ἐπιταγές πλατύτερων κοινωνικῶν στρωμάτων, παραδίνουμε τό ἔργο μας στήν ἀνθρώπινη δικαιοσύνη καί στήν κρίση της καί καλοῦμε ὅλους τούς σπουδαστές καί τούς ἐργαζόμενους, ν'ἀναπτύξουμε τούς δεσμούς μας στόν μεγάλο κοινωνικό ἀγώνα, πού θά σπάσει σύντομα τό φράγμα πού ἐμποδίζει τό ζωντανό νερό νά ποτίσει καί νά εὐφορύνει τήν χερσωμένη κοινωνική γῆ. Καί πρέπει νά σπάσουμε ὅλους τούς φραγμούς μέχρι τόν τελευταῖο, γιά νά πλάσουμε μέ τά ἴδια μας τά χέρια καί μέ ἐλεύθερη σκέψη τή ζωή μας. Ὁ ἑλληνικός λαός, ὅπως κάθε λαός, δέν ἔχει μόνο βαθύ παρελθόν ἀλλά καί ἀπεριόριστο μέλλον.

'Ελλάδα 10 Δεκέμβρη 1973

Nous avons dernièrement reçu de Grèce les informations suivantes:

I) Deux cents arrestations d'étudiants ont eu lieu;la plupart d'entre elles dans l'enceinte de l'Université,pendant les cours.Nous avons appris que ces étudiants sont torturés de façon inhumaine.

2

2) Voici les premiers noms qui nous sont parvenus:

a) de l'université de Patras:

_Iliopoulos;

_Voyatzis;

_Philippou.

b) On a arrêté aussi l'étudiant de l'Ecole Polytechnique d'Athènes Stelios Pappas,détenu à la sûreté Générale;il court actuellement le risque de succomber aux tortures qu'il subit.

On a arrêté,il y a un mois,Grigoropoulos,que l'on torture sous les yeux de son amie. _(Ils sont tous deux étudiants à Polytechnique)_.

Parmi les arrestations du mois dernier,on rapporte celle de Kirkinis,président de l'Association Culturelle de Péristéri (Athènes).Il est détenu à la Sûreté Générale.

Nous avons en outre appris la mort,survenue ces jours-ci, de deux étudiants,blessés lors des récents événements de Novembre. Il s'agit de Bastas,étudiant en philosophie,et de Pesistris,membre de l'Association Culturelle de l'Ecole Polytechnique.

Après la révolte des étudiants et le massacre de l'école Polytechnique l'équilibre des forces est changé à l'intérieur du pays. Aujourd'hui la Dictature Militaire devra affronter un peuple qui n'a plus de peur et une jeunesse prête à des nouvelles mobilisations, affrontements et sacrifices. Les nouveaux militaires parvenus par la force des chars au pouvoir, se trompent s'ils comptent continuer le Papadopoulisme sans Papadopoulos. Le délai que le peuple et la jeunesse grecque leur donnent pour clarifier nettement leurs intentions est extrémement court. Sous cet aspect le discours du nouveau Premier Ministre fut décourageant.
Au point où les choses sont arrivées aujourd'hui il ne reste qu'une solution: la mise en place immédiate d'un gouvernement d'unité nationale avec la participation de représentants de toutes les couches du peuple, d'hommes de science, d'artistes, d'étudiants, d'ouvriers, du clergé, d'hommes politiques et de représentants de forces armées.

Ce gouvernement aura pour mission d'organiser le referendum et des élections libres. La Chambre issue de ces élections sera mandatée d'élaborer la nouvelle Constitution conforme aux aspirations populaires.

Toute autre solution, comme maintien de la loi martiale et prolongement de la dictature sous n'importe quelle forme, conduira le pays au désastre. Déjà le fait que des professeurs, des étudiants, des artistes et d'autres patriotes sont en prison et soumis aux tortures, constitue une provocation sérieuse pour le sentiment public qui ne tardera pas ainsi d'exploser. Et cette fois encore nous serons tous unis comme un seul homme avec conviction que si les dirigeants provoquent une nouvelle effusion de sang, le peuple fera disparaître même la force des chars.

Mikis Théodorakis
Paris le 1.12.73

~~Δεν έχει σχέση ότι η Χούντα [illegible]~~ [illegible] [illegible]

[illegible] Μακάριος [illegible] [illegible] εξωτερικό [illegible] [illegible]

~~[illegible]~~ – Το κακό

[illegible] τρέχει [illegible] [illegible] [illegible] και [illegible]

[illegible] [illegible] και [illegible] [illegible] καιρό [illegible]

πάντα [illegible] και [illegible] τα [illegible] γράμματα [illegible]

[illegible] για να [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

το εξωτερικό [illegible] Μακάριος [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] το [illegible] [illegible]

~~[illegible]~~

[illegible] [illegible] [illegible] Αθήνα, [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~

Νομίζω ότι πρέπει [illegible] να [illegible] [illegible]

~~[illegible]~~ Χούντα [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible]. – ~~[illegible]~~

~~[illegible]~~ Τη κάθε Χούντα του εξωτερικού

[illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]. – Δεν υπάρχει [illegible]

άλλος δρόμος από το [illegible], [illegible] [illegible]

και [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] κάθε γενιά [illegible]

[illegible] [illegible] – + [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Χούντα

και να [illegible] [illegible] το σύνθημα [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] –

~~[illegible]~~

+ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] κάθε [illegible] και [illegible]

[illegible] [illegible] και [illegible] [illegible] ~~[illegible]~~ [illegible] όταν

και [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] του κοινού [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] και [illegible] [illegible]

[illegible]

223 17-12-79

3

Εδώ ακριβώς είναι νωπό το [illegible] από τα γεγονότα του Πολυτεχνείου, ή χάνεται στο [illegible] επιδίδεται σ' [illegible] προσωποκρατικής [illegible] του Ελληνικού λαού.

Πίσω απ' όλη αυτή την επίδειξη κρατικής δύναμης και βίας, οι [illegible] αμερικανών [illegible] της εξουσίας προσπαθούν να κρύψουν την αμηχανία, το φόβο και τον [illegible] πανικό της.

Αμηχανία γιατί το κυβερνητικό της [illegible] είναι κάτω του [illegible] και τα έχουν κυριολεκτικά χαμένα μπροστά στα μεγάλα προβλήματα που αντιμετωπίζει η [illegible] της χώρας. Ιδιαίτερα όταν βρίσκονται στα πρόθυρα του κοινωνικού και πολιτικού [illegible] όλοι [illegible] η [illegible] και η [illegible] εξουσίας από [illegible] στο [illegible] Παπανδρέου Σ.Α.

Φόβο γιατί [illegible] και η [illegible] Ελληνικού λαού [illegible] γιατί [illegible] η μεγάλη [illegible] που θα [illegible] [illegible] την καθημερινή [illegible] της [illegible], της [illegible], της [illegible] και [illegible] της [illegible] και της [illegible] και [illegible].

Και της πανικό, γιατί [illegible] [illegible] και [illegible] τα [illegible]. Και ότι ο Ελληνικός λαός [illegible] ότι έχει [illegible] να [illegible] [illegible] + και [illegible] της [illegible] [illegible] και ότι καθημερινή [illegible] της [illegible] ο [illegible] [illegible] από τη [illegible] [illegible] και [illegible] της.

Σάς απευθύνουμε αυτή την επιστολή με την ελπίδα ~~[illegible]~~ ότι
~~[illegible]~~ αγωνιστριών αγωνιστών
την ενίσχυση του αντιδικτατορικού αγώνα. ~~[illegible]~~
Από Τα τελευταία γεγονότα στη χώρα μας, ~~[illegible]~~
έχουμε βγάλει σαν κύριο συμπέρασμα ότι έφτασε και εσωτερική
κλιμακωθεί να λείπει η ενωμένη ηγεσία ~~[illegible]~~ που θα
το κύμα της μάζας του λαού και της νεολαίας θα μπορέσει
να καθοδηγήσει υπεύθυνα την οργή του λαού μας, ώστε
να τον ανατρέψει, επικίνδυνα μια φορά για πάντα τον
αγώνα του κατά της δικτατορίας. ~~Έχουμε~~ Κοντεύουμε τώρα
τα 7 χρόνια δικτατορίας. ~~και είναι~~ Η μη ~~[illegible]~~
ύπαρξη της κεντρικής αντίστασης, κόμμα ή οργάνωσης Πανελλαδικής
δεν μπόρεσε ως σήμερα να ~~[illegible]~~ αυτό το
κενό. Από τη μεριά ~~[illegible]~~ οι αντιστασιακοί
συγκεντρώσεις κυρίως από ορισμένες προσωπικότητες του
κέντρου και κυρίως της Δεξιάς — όπως ο ρόλος του
δικού ανήκει — πρέπει να ανήκει — στην Αριστερά — Οι
πρωτοπόροι [illegible] των εργατών, που έβγαιναν για το αίμα
τους της Γενιάς της Αθήνας ανήκουν στην Αριστερά.
~~Όμως~~ Δυστυχώς σήμερα η Ελλ. Αριστερά εξακολουθεί να βρίσκεται
κατακερματισμένη. ~~Εξακολουθεί [illegible]~~ Τι πρέπει ;
τι μπορεί να γίνει ; Μήπως ~~σήμερα~~ ~~[illegible]~~ τα πράγματα ~~[illegible]~~
να είναι ώριμα για τη δημιουργία ενός αντιστασιακού οργάνου
ανώτερου στις κύριες οργανώσεις και κόμματα της Αριστεράς ;
~~Μήπως είναι δυνατό να βρεθεί μια κοινή πλατφόρμα~~
~~γύρω από ορισμένες [illegible] κοινές αρχές~~ ;

Μαζί και εμείς [illegible] έξω από κάθε κομματική ή οργάνωση, προσυπογράφουμε να βοηθήσουμε με όλη τη τη δύναμή μας αυτή την κατεύθυνση. ~~[illegible]~~

~~[illegible]~~

~~[illegible] Οι δυνάμεις σου [illegible], [illegible] ανοίγονται μπροστά~~

Καημὸ ἔχω τὴ σχέση πεποίθηση καὶ ἰδιαίτερα τὴ νέους
1333
να αφοσιωθοῦν σὲ μικρὲς [illegible] συμπεράσματα ὅμοια
που θέλουν για πρώτο στόχο τὴ ἔκφραση τὴν [illegible]
καὶ τὴν βασανισμὸ τῆς χώρας. Ἡ κάθε ὁμάδα θα
πρέπει νὰ συγκροτεῖται ἀπὸ 3 - 7 μέλη. [illegible]
Συγκροτεῖται με βάση τὴν πιὸ αὐστηρὴ / συνωμοτικοὺς κανόνες
ἔξω ἀπὸ κάθε
Δὲν πρέπει νὰ ἔχει σχέση μὲ καμμιὰ γνωστὴ πολιτική
που να
ἢ ἀντιπολιτευτικὴ ὀργάνωση. Εἶναι ἐντελῶς αὐτόνομη. Δρα
[illegible] μὲ ἀπόλυτη πρωτοβουλία. Δὲν
πρέπει νὰ ἀγγίζει ποτὲ τὴ ζωὴ παράπλευρα ζημιά. [illegible]
[illegible] καὶ καταστροφή... Τα μέλη της πρέπει
θαρ νὰ ρωτοῦν τὴ ζωὴ τοὺς ὅλους ἀκριβῶς καὶ [illegible]
[illegible] τότε θα πρέπει μὲ κάθε θυσία νὰ ξεφεύγει ἀπὸ
τὸ ἔλεγχο τῶν οργάνων τῆς χούντας. [illegible]
Πιστεύω ακράδαντα ὅτι τα χρονικὰ περιθώρια τοῦ
δίνουμε στὴ αρτηριακὴ καὶ στὴ πρακτικὴ τῆς
βίας τὴ χαρὰ μας ἔληξαν. Ἐπίσης, καὶ πρώτα
ἐγώ, ὅτι ἡ αὐτὴ ψυχικὴ καὶ φυσικὴ θυσίας ὁλόκληρου
[illegible] πρὸς σε
μὴν σε [illegible] παράδοσης τῆς ἱστορίας στὴ ὅλους
τὴ [illegible] ἀρτηριακότητας λογικής. Δὲν διστάσαμε νὰ
ποθοῦμε διπλάσια δόξα μ' αὐτὴ τὴ ζωὴ που σαν [illegible]
θεωρήσαμε ὅτι πολύτιμο ἀπόλυτο για τὸ λαό μας.
Ἡ αναφώνηση σε ὅλα αὐτά, μέσα τὸ [illegible]
Μαρκετάκη, ἦταν ἡ ὁμαδική διαφορετικότητα τοῦ [illegible] αὐτόνομη
Τώρα μὲ χαίρει ποιοί λοτοροί
λαοῦ. [illegible] Ἀλλὰ καὶ μόνο [illegible]
ὅτι ἡ αναφώνησή μας δὲ μπορεῖ [illegible] παρὰ νὰ εἶναι

μοναχά μια [illegible] και Η έξοδος από [illegible] του λαού.
[illegible] [illegible] από βασανιστού, που [illegible]
τη χούντα που κάθε είδους συγγραφού κάθε και που
[illegible] [illegible] [illegible] και [illegible] τη δικτατορία.
Για το λόγο αυτό νομίζω ότι ήρθε η ώρα να δοθεί
(από έξω) η [illegible] [illegible] [illegible] για μια [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ο καθένας [illegible]
[illegible] [illegible] στη [illegible] του. Εγώ καλώ τους [illegible] να
[illegible] [illegible] και [illegible]. Και τους [illegible] 1333 [illegible]
να [illegible] οι [illegible] δράσης αυτής είναι [illegible]
[illegible] από [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] του
[illegible] [illegible] * [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] και [illegible]
η [illegible] ενός [illegible] [illegible] από [illegible] [illegible]
και [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Χρειάζονται [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] να [illegible] [illegible] του [illegible] και [illegible] να
[illegible]. [illegible] δράσης αυτής τις [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] και [illegible]. Δυναμικά [illegible] [illegible] και [illegible]
αντίπαλου [illegible] μας [illegible] του λαού μας και [illegible]
οι [illegible] της, [illegible] του λαού μας [illegible] [illegible]
[illegible] εναντίον των ξένων [illegible] και όλων των [illegible]
και κάθε είδους [illegible] του [illegible] στη χώρα μας. [illegible]
[illegible] και [illegible] των [illegible] [illegible] [illegible].
[illegible] να [illegible] πολιτικοί [illegible] τον [illegible] λαό [illegible] [illegible] [illegible]
να γίνει [illegible] [illegible] στη χώρα του. [illegible]
[illegible]

[illegible] 13.12.73

(right margin:) [illegible] σε χώρα και [illegible] σε [illegible]

χώρα σέ ἐκλογές;

– Ναί, δέν εἶναι βιώσιμος, οὔτε ἠμπορεῖ νά προπαρασκευάση τήν χώραν δι' ἐκλογάς. Μόνο κυβέρνησις ἐθνικοῦ συνασπισμοῦ θά κατορθώση νά καταργήση τό ἀστυνομικό κράτος, νά συμφιλιώση τόν λαόν μέ τάς ἐνόπλους δυνάμεις του καί νά ὁδηγήση τήν χώραν στήν πολιτικήν καί τήν δημοκρατικήν ὁμαλότητα.

Δηλώσεις τοῦ Μ. Θεοδωράκη

Ρ.Σ. Παρισιοῦ 2.12.73 Στό Παρίσι ὁ Μίκης Θεοδωράκης ἐδήλωσε πρός τό Γαλλικό Πρακτορεῖο ὅτι ἡ στρατιωτική δικτατορία θά πρέπει νά ἀντιμετωπίσει ἕνα λαό πού δέ φοβᾶται πιά καί μία νεολαία πού εἶναι ἕτοιμη γιά νέες κινητοποιήσεις, νέες ἀναμετρήσεις καί θυσίες.

Οἱ νέοι στρατιωτικοί ἡγέτες σφάλουν–δήλωσε ὁ Θεοδωράκης–ἄν ἀποβλέπουν νά ἐφαρμόσουν τόν παπαδοπουλισμό χωρίς Παπαδόπουλο. Ἡ προθεσμία πού τούς ἔχει δόσει ἡ νεολαία καί ὁ ἑλληνικός λαός εἶναι πολύ περιορισμένη. Ἐκεῖ πού ἔφτασαν τά πράγματα δέν ἀπομένει παρά μιά λύση: Ὁ ἄμεσος σχηματισμός κυβερνήσεως ἐθνικῆς ἑνότητος μέ συμμετοχή ὅλων τῶν λαϊκῶν τάξεων γιά τήν ὀργάνωση ἐλευθέρων ἐκλογῶν καί τήν ἀνάδειξη Συντακτικῆς Συνελεύσεως.

Κάθε λύση, ὅπως ἡ διατήρηση τοῦ στρατιωτικοῦ νόμου καί ἡ παράταση τῆς δικτατορίας ὑπό ὁποιαδήποτε μορφή θά ὁδηγήσει τή χώρα στήν καταστροφή. Ἤδη τό γεγονός ὅτι καθηγητές, φοιτητές, καλλιτέχνες καί ἄλλοι πολίτες βρίσκονται στή φυλακή καί ὑποβάλλονται σέ βασανιστήρια ἀποτελεῖ–κατέληξε ὁ Μ. Θεοδωράκης–σοβαρή πρόκληση γιά τήν κοινή γνώμη, πού δέ θά ἀργήσει νά ἐξεγερθεῖ.

Δηλώσεις τοῦ Κ. Μητσοτάκη

Ρ.Σ. Κολωνίας 2.12.73 Ὁ πρώην ὑπουργός κ. Κ. Μητσοτάκης εἰς συνέντευξίν του πρός τήν γερμανικήν ραδιοφωνίαν τονίζει ὅτι ἡ σημερινή κυβέρνησις Ἀνδρουτσόπουλου εἶναι ἁπλῶς μεταβατική κυβέρνησις, θά παραμείνη δέ εἰς τήν ἐξουσίαν μόνον ἐπί ὀλίγους μῆνας. Ὁ κ. Μητσοτάκης διατυπώνει τήν πρόβλεψίν του αὐτήν λόγω τῆς συγχύσεως ἡ ὁποία ἐπικρατεῖ ἐντός τῆς ἑλληνικῆς στρατιωτικῆς ἡγεσίας, ὅπου ὑφίστανται πολλαί τάσεις.

Μόνον μετά τήν ἀποσαφήνισιν τῆς καταστάσεως αὐτῆς εἶναι δυνατόν νά τεθοῦν προθεσμίαι διά τήν μελλοντικήν ἐξέλιξιν τῆς χώρας–εἶπεν ὁ κ. Μητσοτάκης–καί προσέθεσεν ὅτι, λόγω τῆς δημοτικότητός του εἰς τόν στρατόν καί τόν λαόν, μόνον ὁ κ. Καραμανλῆς δύναται νά σχηματίση κυβέρνησιν ἐθνικῆς σωτηρίας.

Δήλωση τοῦ Ἀθανασιάδη-Νόβα

Ρ.Σ. Κολωνίας 30.11.73 Ὁ πρώην πρωθυπουργός Γεώργιος Ἀθανασιάδης-Νόβας προέβη στήν ἀκόλουθη δήλωση:

Κατά τήν ἐξέλιξη τῶν τελευταίων φοιτητικῶν γεγονότων εἶχον ἀποστείλει πρός δημοσίευσιν τήν ἑξῆς δήλωσιν: Ἐκφράζω τήν βαθυτάτην λύπην μου διά τήν μοιραίαν καί ἀναπόφευκτον ἐξέλιξιν πού προσέλαβον τά πράγματα. Ἐπικαλοῦμαι τήν ἐθνικήν συνείδησιν ὅλων τῶν ὑπευθύνων οἱ ὁποῖοι ὀφείλουν, ἀποκρινόμενοι εἰς τό ἀληθές φρόνημα τῆς μεγάλης πλειοψηφίας τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ, νά συνεργασθοῦν ἀποφασιστικῶς διά τήν ἀποκατάστασιν τῆς δημοκρατικῆς ὁμαλότητος καί ἀποτροπήν μεγαλυτέρων δεινῶν διά τόν τόπον.

Διά τῶν ἀνωτέρω ἀναφερόμην κυρίως εἰς τάς ἐνόπλους δυνάμεις ἀπό τάς ὁποίας μετά πεποιθήσεως ἀνέμενον τήν φυσιολογικήν καί ὑγιᾶ κάθαρσιν. Δέν διαψεύσθην εἰς τάς προσδοκίας μου. Διατηρῶ καλάς ἐλπίδας καί διά τάς μελλούσας ἐξελίξεις αἵτινες εὔχομαι νά συντελεσθοῦν καί μέ γοργόν ρυθμόν διά νά ἐπανέλθωμεν τό ταχύτερον εἰς τήν ἐνεργόν λειτουργίαν τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας.

Σεμινάριο στό Παρίσι γιά τήν
σοσιαλιστική προοπτική στήν Ἑλλάδα

Ρ.Σ. Παρισιοῦ 1.12.73 Στό Παρίσι ἐξεδόθη ἡ ἀκόλουθη ἀνακοίνωση:
Ἐπιτροπή Πρωτοβουλίας συγκάλεσε στό Παρίσι μέ τήν συμπαράσταση τοῦ Γαλλικοῦ Σοσιαλιστικοῦ Κόμματος πλατειά συζήτηση γιά μιά σοσιαλιστική προοπτική στήν Ἑλλάδα. Ἡ συζήτηση ἦταν θετική, εἰλικρινής καί γόνιμη καί κατέληξε στά παρακάτω συμπεράσματα, μέ σκοπό τή συμβολή στίς ἀνάλογες διεργασίες πού γίνονται στήν Ἑλλάδα:
Πρῶτον, νά διατηρηθεῖ καί νά διευρυνθεῖ ἡ Ἐπιτροπή Πρωτοβουλίας.
Δεύτερον, νά ὀργανωθεῖ νέα συνάντηση στή Γενεύη στίς 18 καί 19 τοῦ Γενάρη.
Τρίτον, στή συνάντηση αὐτή νά ἐπιδιωχθεῖ νά πάρουν μέρος δυνάμεις καί πρόσωπα πού νά καλύπτουν ἀκόμη μεγαλύτερο μέρος τῆς σοσιαλιστικῆς δημοκρατικῆς Ἀριστερᾶς.
Τέταρτον, νά συγκροτηθοῦν ὁμάδες ἐργασίας γιά νά ἑτοιμάσουν ἐνδεικτικές μελέτες γύρω ἀπ' τούς παρακάτω ἄξονες: α) Ἡ ἀνάπτυξη τοῦ καπιταλισμοῦ στήν Ἑλλάδα καί ἡ δομή τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας. β) Πολιτισμός καί τρόπος ζωῆς στήν Ἑλλάδα. γ) Διαδικασία μορφοποίησης τῆς σοσιαλιστικῆς Ἀριστερᾶς. δ) Ἐξωτερική πολιτική.
Πέμπτον, νά ἐπιδιωχθεῖ ἡ δημιουργία καί ἄλλων ὁμάδων ἐργασίας πάνω στά ἴδια καί ἄλλα προβλήματα.

Κρίσεις ἑλβετικῆς ἐφημερίδας

Ρ.Σ. Παρισιοῦ 29.11.73 Ἡ ἔγκριτη ἑλβετική ἐφημερίδα "Νόϋε Τσοῦρχερ Τσάϊτουγκ" σέ ἄρθρο της πού ἀναδημοσιεύεται σήμερα στήν "Ἰντερνάσιοναλ Χέραλντ Τρίμπιουν" τοῦ Παρισιοῦ, ἀναφέρει τά ἀκόλουθα γιά τίς ἐξελίξεις στήν Ἑλλάδα:
Τό νέο καθεστώς, πού προῆλθε ἀπό τό ἀναίμακτο πραξικόπημα πού ἀνέτρεψε τόν Παπαδόπουλο μοιάζει πολύ μέ ἐκεῖνο πού τόν ἔφερε στήν ἐξουσία τό 1967. Καί αὐτό θά βρεθεῖ ἐπίσης ἀντιμέτωπο μέ τό πρόβλημα τοῦ χάσματος μεταξύ τῶν κυβερνώντων καί τῶν μαζῶν, πρόβλημα πού ὁ Παπαδόπουλος ἀπέτυχε νά λύσει, γιατό, κατά τά φαινόμενα, δέν μπορεῖ νά ἐπιλυθεῖ μέ αὐταρχικό τρόπο. Δέν ὑπάρχει ἀπολύτως καμμία ἔνδειξη ὅτι οἱ νέοι κυβερνῆντες ἔχουν τάση νά ἀφήσουν τή θέση τους σέ μιά γνήσια δημοκρατία. Ἑπομένως, μποροῦμε νά φοβόμαστε ὅτι ἤ θά σκληρύνουν καί θά στερεώσουν τή δικτατορία, καταβάλλοντας, ἴσως, μιά προσπάθεια γιά τήν ὀργάνωση ἑνός μονολιθικοῦ κόμματος, πού δέν κατόρθωσε νά δημιουργήσει ὁ Παπαδόπουλος, ἤ, ὅπως καί ὁ προκάτοχός τους, θά συνεχίσουν νά λειτουργοῦν μέ τό σύστημα "μέ τό καλό καί μέ τό ἄγριο". Καί πρέπει νά ὑπολογίζουμε τό ἐνδεχόμενο ὅτι ἐκεῖνος πού ἀργά ἤ γρήγορα θά καταστεῖ ὁ ἰσχυρός ἀνήρ τῆς χούντας θά πέσει μέ τή σειρά του θῦμα ἑνός ἄλλου πραξικοπήματος ἀπό ἀξιωματικούς τοῦ στρατοῦ, πού πιστεύουν ὅτι μόνο ἐκεῖνοι μποροῦν νά φέρουν σέ πέρας τήν ἀποστολήν τῆς συνεχίσεως τῆς ἐπαναστάσεως τῆς 21ης Ἀπριλίου 1967. Μέσα στήν διαδικασία αὐτή αὐξάνεται ὁ κίνδυνος νά δοῦμε τήν ἀντιπολίτευση νά περιπίπτει ὑπό τήν ἡγεσία ἐξτρεμιστῶν. Οἱ συνταγματάρχες πού ἐμφανίζοντο σάν σωτῆρες τῆς πατρίδας τόν Ἀπρίλιο τοῦ 1967 καί πού ἀναμφίβολα τό πιστεύανε κιόλας, ἔφεραν τήν Ἑλλάδα σέ ἕνα μονοπάτι ἐπικίνδυνα ὀλισθηρό-καταλήγει ἡ "Νόϋε Τσοῦρχερ Τσάϊτουγκ".

227 12.73

Ὀργάνωση «Σοσιαλιστική Ἐπανάσταση»

Η ΛΑ·Ι·ΚΗ ΕΞΕΓΕΡΣΗ ΤΟΥ ΝΟΕΜΒΡΗ — ΞΕΚΙΝΗΜΑ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΜΑΖΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ

Ἀθήνα, Δεκέμβρης '73

Ὁ λαϊκὸς ἀγώνας τοῦ Πολυτεχνείου — Νίκη γιὰ τὸ μαζικὸ κίνημα

1 Ο ΛΑΪΚΟΣ ΑΓΩΝΑΣ τοῦ Πολυτεχνείου ἄνοιξε καινούργια, ἀνώτερη φάση γιὰ τὸ Κίνημα. Παρόλες τὶς θυσίες, παρόλο τὸ δολοφονικὸ ὄργιο τῆς χούντας, τὸ Πολυτεχνεῖο εἶταν τεράστια πολιτικὴ νίκη τοῦ λαϊκοῦ μας κινήματος καὶ τῶν πρωτοπόρων ἐπαναστατικῶν δυνάμεων μέσα σ' αὐτό.

Σὰν κορύφωση τῆς ἀποφασισμένης σύγκρουσης μὲ τὸ χουντικὸ κράτος, ὁ ἡρωικὸς ἀγώνας τοῦ Πολυτεχνείου εἶταν ἀγώνας ὁλόκληρου τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ. Σὲ πεῖσμα τῆς χούντας καὶ τῶν «ἀντιπολιτευομένων» της, σὲ πεῖσμα κάθε δρώμικης ἱστορίας γιὰ «προβοκάτσιες» ποὺ διαδίνουν οἱ ρεφορμιστές, ὁ ἀγώνας τοῦ Πολυτεχνείου μένει βαθιὰ γραμμένος στὴν καρδιὰ τῶν ἀγωνιστῶν, κι οἱ ἐμπειρίες του γίνονται βάση γιὰ νὰ προχωρήσουμε σὲ καινούργιους ἀγῶνες.

2 ΠΡΩΤΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΝΙΚΗ τοῦ λαϊκοῦ κινήματος μέσ' ἀπὸ τὸν ἀγώνα τοῦ Πολυτεχνείου εἶταν ἡ ὁριστικὴ κατάρρευση τῆς παπαδοπουλικῆς ψ-υτοδημοκρατίας, ποὺ καιρὸ ἔστηναν ἡ χούντα καὶ τ' ἀφεντικά της.

Ἄλλη μιὰ φορά, τὸ κράτος τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ καὶ τοῦ κεφάλαιου βρίσκεται στηρισμένο στὴ γυμνὴ τρομοκρατία, στὸ ματοβαμένο καταπιεστικὸ μηχανισμό. Ἀκόμα μιὰ φορά, ὁ λαϊκὸς ἀγώνας σάρωσε τὶς πολιτικὲς μανοῦβρες τῶν ἐκμεταλλευτῶν, καὶ βάθυνε τὰ ἀδιέξοδα τῆς χούντας.

3 ΤΑΥΤΟΧΡΟΝΑ, ΜΕΣ' ΑΠΟ τὸν ἀγώνα τοῦ Πολυτεχνείου, δείχτηκε ἡ ἀγωνιστική μας προοπτική, ξεσκεπάστηκαν οἱ δυνάμεις ποὺ τὴν ἀντιπαλεύουν.

— ΑΠΟ ΤΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ βγῆκε τὸ κάλεσμα γι ἀγώνα. Γιὰ ἑ ν ω μ έ ν ο μ α ζ ι κ ὸ ἀ γ ώ ν α τῶν Ἐργατῶν, τῶν Ἀγροτῶν καὶ τῶν Φοιτητῶν, ἐνάντια στὴ χούντα καὶ τὰ στηρίγματά της. Κι οἱ λαϊκὲς μάζες συσπειρώθηκαν μὲ κέντρο τὸ Πολυτεχνεῖο, καὶ ρίχτηκαν στὴ μάχη. Μὲ τὴν ἡρωϊκὴ ἐργατικὴ τάξη πρωτοπόρα δύναμη, τόσο στὶς μάχες στοὺς δρόμους τῶν ἡμερῶν τοῦ Πολυτεχνείου, ὅσο καὶ στὶς διαδηλώσεις ποὺ ἀψήφισαν τὸ στρατιωτικὸ νόμο καὶ τὰ χουντικὰ τάνκς.

Κι εἶναι αὐτὴ ἡ συσπείρωση, αὐ-

τὸς ὁ ἀγώνας ποὺ δείχνει ὅτι ξεκίνησε πιὰ στὴν πράξη ἡ ἀγωνιστικὴ συνένωση ὅλων τῶν κομματιῶν τοῦ Κινήματος. Πὼς ξεκίνησε πιὰ ἡ διαδικασία γιὰ τὸ ἀγωνιστικὸ Ἑνιαῖο Μέτωπο τῶν Ἐργατῶν, τῶν Ἀγροτῶν καὶ τῶν ἄλλων καταπιεσμένων στρωμάτων. Πὼς ἡ ἐργατικὴ τάξη βγαίνει πρωτοπόρα στὸν ἀνοιχτὸ πολιτικὸ ἀγώνα, σημαίνοντας ἔτσι καινούργια, ἀνώτερη φάση γιὰ τὸ λαϊκὸ κίνημα.

— ΟΙ ΑΓΩΝΕΣ τοῦ Πολυτεχνείου εἴταν κορύφωση τῆς ἀγωνιστικότητας τῶν λαϊκῶν μαζῶν.

Μετὰ ἀπὸ μιὰ διαδικασία ὁρμητικῆς ἀνάπτυξης τοῦ διεκδικητικοῦ κινήματος τῶν ἐργαζομένων, πολιτικῆς κι ἀγωνιστικῆς ἀνάπτυξης τῶν φοιτητικῶν ἀγώνων, μετὰ ἀπὸ τὴ μαχητικὴ διαδήλωση καὶ τὶς συγκρούσεις μὲ τὴν ἀστυνομία στὸ μνημόσυνο Παπανδρέου, ἐδῶ πιὰ ὁ λαὸς ἀψηφᾶ τὴν ἀστυνομία, τὰ δακρυγόνα, τὶς σφαῖρες... Οἱ μάζες στήνουν ὁδοφράγματα, παλεύουν μ' ὅλα τὰ μέσα ποὺ διαθέτουν. Ὁ λαὸς εἶναι ἕτοιμος ν' ἀγωνιστεῖ, ἑνωμένος, μέχρι τὴ νίκη. Χωρὶς αὐταπάτες γιὰ «ὁμαλὲς λύσεις», χωρὶς πιὰ τὸ φόβο μπροστὰ στὴ δολοφονικὴ καταπίεση.

Δὲν εἴταν ἐνθουσιασμὸς τῆς στιγμῆς αὐτὴ ἡ μαχητικότητα. Ἔκφραζε βαθιὲς ἀλλαγὲς στὴ συνείδηση τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ. Ἔκφραζε τὴ συνειδητοποίηση τῆς ἀνάγκης γιὰ σκληρὸ κι ἐπίμονο μαζικὸ ἀγώνα, τῆς ἀνάγκης νὰ στηριχτοῦμε στὶς δικές μας δυνάμεις.

Καὶ γι αὐτὸ ἡ δολοφονικὴ καταπίεση ποὺ ἀκολούθησε, ὄχι μονάχα δὲν ὁδήγησε στὴν ἀπογοήτευση, δὲν ἔρριξε τὸ λαὸ στὴν ἡττοπάθεια, παρὰ ἀτσάλωσε ἀκόμα πιὸ πολὺ τὴ θέληση γι ἀγώνα.

— ΣΤΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ ἐκφράστηκε συνεπὴς πολιτικὴ γραμμὴ καὶ ἀγωνιστικὴ προοπτική.

Ἡ γραμμὴ τοῦ Πολυτεχνείου εἴταν γραμμὴ ἐπαναστατική, γιατὶ

★ Ἀρνιόταν τὴν ἀντιλαϊκὴ «λύση» τῆς Οἰκουμενικῆς, γραμμὴ τῆς ἀστικῆς «ἀντιπολίτευσης» καὶ τῶν ρεφορμιστῶν.

★ Ἔδινε προοπτικὴ ἀγωνιστικὴ καὶ ταξική: Ἐμπρὸς ν' ἀναπτύξουμε τοὺς μαζικοὺς ἀγῶνες τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ, οἰκονομικοὺς καὶ πολιτικούς, μὲ κατεύθυνση τὴ Γενικὴ Πολιτικὴ Ἀπεργία. Ἐμπρὸς νὰ χτίσουμε Ἐπιτροπὲς στοὺς χώρους δουλειᾶς, ποὺ θὰ συσπειρώσουν τοὺς ἀγωνιστὲς καὶ θὰ στηρίξουν αὐτοὺς τοὺς ἀγῶνες.

Γιὰ τὴν ἀνατροπὴ τῆς διχτατορίας, γιὰ νὰ περάσει ἡ ἐξουσία στὸ λαό!

★ Ξεκινώντας ἀπὸ τὰ ἀντιχουντικὰ-ἀντιφασιστικὰ συνθήματα καὶ ζύμωση (Κάτω ἡ χούντα, Θάνατος στὸ φασισμό), προχωροῦσε στὰ ἀντιιμπεριαλιστικὰ («Ἔξω οἱ Ἀμερικάνοι», «Ἔξω τὸ ΝΑΤΟ», «Θάνατος στὸν Ἰμπεριαλισμό»), καὶ σ' ὁρισμένες περιπτώσεις ἔφτανε στὰ ἀνοιχτὰ ἀντικαπιταλιστικά: Ὁ λαὸς πεινάει, Τὸ κεφάλαιο μασάει, Κάτω τὸ

κεφάλαιο!

Δὲν περιοριζόταν δηλαδὴ στὸ ξεσκέπασμα τῆς διχτατορίας καὶ τῶν μεθόδων της, ἀλλὰ χτυποῦσε καὶ τὰ ἴδια τὰ στηρίγματά της.

★ Ἀνταποκρινόταν στὸ δοσμένο ἐπίπεδο συνείδησης τῶν ἀγωνιστῶν καὶ τῶν λαϊκῶν μαζῶν· δὲν ξεκόβόταν ἀπ' αὐτές, ἀλλὰ τὶς προχωροῦσε, διαλέγοντας τοὺς στόχους καὶ τὶς μορφὲς τοῦ ἀγώνα, τὰ συνθήματα, μιλώντας τὴ γλώσσα τῶν ἴδιων τῶν μαζῶν. Ἔτσι, σωστὰ ἀπορρίφτηκαν συνθήματα ποὺ ἀπομόνωναν, ποὺ δὲν ἐκπλήρωναν τὶς προϋποθέσεις τῆς μαζικῆς γραμμῆς.

Ἔτσι, ὁ ἀγώνας τοῦ Πολυτεχνείου, τόσο ἀπὸ τὰ συνθήματα καὶ τὴ ζύμωση, ὅσο κι ἀπὸ τὴν ἀγωνιστικὴ καὶ ταξικὴ προοπτικὴ ποὺ ἔβαλε (ἀνάπτυξη τῶν μαζικῶν ἀγώνων τῶν ἐργαζομένων, ὀργάνωση στοὺς χώρους δουλειᾶς, προοπτικὴ Γενικῆς Πολιτικῆς Ἀπεργίας), ξεπερνοῦσε τὰ ὅρια τοῦ ἀντιχουντικοῦ - ἀντιιμπεριαλιστικοῦ, ἀποχτοῦσε καὶ ἀντικαπιταλιστικὸ βαθύτερο περιεχόμενο. Ἔφτανε δηλαδὴ νὰ χτυπήσει τὴν ἴδια τὴ ρίζα τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ καὶ τῆς χουντικῆς διχτατορίας.

ΤΑΥΤΟΧΡΟΝΑ, ΚΑΙ ΠΑΝΤΑ στὰ πλαίσια τοῦ πραγματικοῦ ἐπιπέδου συνείδησης τῶν ἀγωνιστῶν καὶ τοῦ κινήματος, σωστὸ θἄταν νὰ ξεκαθαριστεῖ, νὰ βαθύνει περισσότερο τὸ ἀντικαπιταλιστικὸ στοιχεῖο τοῦ ἀγώνα.

Αὐτὸ θὰ σήμαινε:

— Στὶς ἀνακοινώσεις, τὰ μεγάφωνα καὶ τὸ Ρ.Σ., προώθηση καὶ τοῦ ἀντιμονοπωλιακοῦ στοιχείου, μὲ κατάλληλη πάντα μορφή. Παράδειγμα, ἡ Διακήρυξη τῆς Συνέλευσης τῶν Ἐργαζόμενων τοῦ Πολυτεχνείου (16)11):

«Ὁ χαρακτήρας τοῦ ἀγώνα ποὺ ξεκινώντας ἀπὸ τοὺς φοιτητὲς ἀγκαλιάζει τώρα ὅλο τὸ λαό, εἶναι ἀγώνας τόσο ἐνάντια στὴ στρατιωτικὴ διχτατορία ὅσο καὶ στὰ ξένα καὶ ντόπια μονοπώλια ποὺ τὴ στηρίζουν. Εἶναι ἀγώνας γιὰ τὸ πέρασμα τῆς ἐξουσίας στὸ λαό».

Κείμενο πάνω στὴν ἴδια γραμμὴ ἔβγαλε ἡ Συντονιστικὴ Ἐπιτροπή, τὴ νύχτα τῆς Τετάρτης.

— Προώθηση τῶν ἀντικαπιταλιστικῶν συνθημάτων, ποὺ π ρ α γ μ α τ ι κ ὰ φωνάχτηκαν: Ὁ λαὸς πεινάει, - τὸ κεφάλαιο μασάει, Κάτω τὸ κεφάλαιο. Χωρὶς νὰ ἐπισημοποιηθοῦν, θἄπρεπε νὰ καλλιεργηθοῦν. Ὥστε βῆμα - βῆμα νὰ χτίζεται ἡ προχωρημένη συνείδηση μέσα στοὺς ἀγῶνες.

Σωστὸ θἄταν ἀκόμα ἡ ἀπάντηση τῶν ἐπαναστατικῶν δυνάμεων στὴν ἀντιλαϊκὴ «λύση» τῆς Οἰκουμενικῆς, ἡ προοπτική: Γ ε ν ι κ ὴ Π ο λ ι τ ι κ ὴ Ἀ π ε ρ γ ί α - Λ α ϊ κ ὴ Ἐ ξ ο υ σ ί α (συνθήματα Ἀπεργία Γενική, Ἐξουσία στὸ Λαό, Λαὲ πάρε τὴν ἐξουσία), νὰ καλλιεργοῦνταν πιὸ ἐπίμονα, ξεκαθαρισμένα, συστηματικά. Ὥστε ν' ἀφήνονταν ἀκόμα πιὸ λίγα περιθώρια στὴ δεξιὰ συνθηκολόγα γραμμή.

Κάθε ὅμως τέτοιαν ἔλλειψη στὴν ἐπαναστατικὴ γραμμὴ τοῦ Πολυτεχνείου, πρέπει νὰ τὴ δοῦμε μέσα στὰ πλαίσια:

— Τοῦ δοσμένου ἐπίπεδου συνείδησης τῶν ἀγωνιστῶν καὶ τῶν πλατιῶν μαζῶν, πράγμα ποὺ διάγραφε

τὰ ὅρια κίνησης τῶν ἐπαναστατικῶν δυνάμεων.

— Τῆς ἀδιάκοπης, κάποτε ἀσφυχτικῆς πίεσης τῶν ρεφορμιστῶν, τῆς ἀρνητικῆς τους ἐπίδρασης στὸ πολιτικὸ προχώρημα τοῦ ἀγώνα, τοῦ ἀδιάκοπου ἀγώνα τῆς ἐπαναστατικῆς ἀριστερᾶς γιὰ ν' ἀποκρούσει τὴ δεξιὰ προδοτική τους γραμμή.

— Τοῦ δοσμένου ἐπίπεδου τῶν ἐπαναστατικῶν δυνάμεων, σὰν ὀργανωτικὴ δύναμη καὶ πολιτικὴ ὡριμότητα.

Μονάχα μιὰ τέτοια ἀντιμετώπιση (ποὺ χρειάζεται πλατύτερη ἀνάλυση), μᾶς ἐπιτρέπει νὰ δοῦμε τὸν ἐπαναστατικὸ χαρακτήρα τῆς γραμμῆς καὶ προοπτικῆς ποὺ ἐκφράστηκε στὸ Πολυτεχνεῖο, νὰ διακρίνουμε τὰ ὅριά της, καὶ ταυτόχρονα τὸ δρόμο γιὰ νὰ βαθαίνει καὶ νὰ ξεκαθαρίζει ὅλο καὶ πιὸ πολὺ τὸ ἐπαναστατικὸ περιεχόμενο τῶν λαϊκῶν ἀγώνων.

4 ΜΕ ΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗ του πολιτικὴ γραμμὴ καὶ τὴ μαχητικότητά του, ὁ ἀγώνας τοῦ Πολυτεχνείου κατάφερε χτύπημα καὶ σ' ὅλες τὶς δυνάμεις ποὺ σπέρνουν αὐταπάτες στὸ λαὸ καὶ προσπαθοῦν νὰ κρατήσουν τὸ μαζικὸ κίνημα οὐραγὸ στὰ βρώμικα παζάρια μὲ τὴ χούντα:

— Η ΑΣΤΙΚΗ «ΑΝΤΙΠΟΛΙΤΕΥΣΗ» ἀσχολιόταν, καθὼς πλησίαζε τὸ κορύφωμα τῆς 16)17 Νοέμβρη, νὰ πολεμᾶ τὸν πολιτικὸ χαρακτήρα τοῦ ἀγώνα, νὰ καταγγέλλει τὰ «ἐξτρεμιστικὰ στοιχεῖα». Κι ὅταν κορυφωνόταν ὁ ἀγώνας τοῦ Πολυτεχνείου, προσφέρθηκε νὰ σώσει τὴ χούντο - «δημοκρατία» μὲ μιὰν «Οἰκουμενικὴ» στὴ θέση τοῦ Μαρκεζίνη.

— ΠΑΝΩ ΣΤΗΝ ΙΔΙΑ γραμμή, οἱ ρεφορμιστές:

★ Εἴταν ἀντίθετοι στὴν κατάληψη, καὶ προσπάθησαν νὰ τὴν ἐμποδίσουν (Τετάρτη ἀπόγεμα).

★ Κάθε φορὰ ποὺ ἔβρισκαν εὐκαιρία, προσπαθοῦσαν μέσω τῆς Συντονιστικῆς νὰ τὴ διαλύσουν (ὅπως: Πέμπτη βράδι, Παρασκευὴ βράδι μόλις ἄρχισαν τὰ δακρυγόνα).

Γιατὶ ἡ ἀγωνιστικὴ κορύφωση τοῦ Πολυτεχνείου γκρέμιζε τὰ παζάρια χούντας κι «ἀντιπολίτευσης», τίναζε στὸν ἀέρα τὰ θεμέλια καὶ τῆς δικιᾶς τους συνθηκολόγας πολιτικῆς.

Παράλληλα, οἱ ρεφορμιστικὲς δυνάμεις, ἀποτυχαίνοντας στὴν προσπάθεια νὰ διαλύσουν τὴν κατάληψη, ρίχνουν ὅλο τους τὸ βάρος στὸ νὰ τὴν εὐνουχίσουν πολιτικά. Νὰ δέσουν τὸν ἀγώνα στὸ ἅρμα τῆς «δημοκρατικῆς ἀντιπολίτευσης» στὰ παζάρια της μὲ τὴ χούντα. Ἔτσι, ἑνωμένοι προσπάθησαν νὰ παρασύρουν τὸ κίνημα σὲ γραμμὴ «Οἰκουμενικῆς Κυβέρνησης» καὶ συνεργασίας μὲ τὴν «Ἐπιτροπὴ Ἀποκαταστάσεως Δημοκρατικῆς Νομιμότητος». Ἐνῶ οἱ Κολιγιαννικοὶ ἔφτασαν νὰ ἀρνιοῦνται τὸν ἴδιο τὸν πολιτικὸ χαρακτήρα τοῦ ἀγώνα, νὰ προσπαθοῦν νὰ τοῦ δώσουν σὰν περιεχόμενο... «φοιτητικὰ αἰτήματα»! Καὶ νὰ μὴ διστάζουν μπρὸς σὲ ΚΑΜΜΙΑ διαλυτικὴ καὶ πραξικοπηματικὴ ἐνέργεια, γιὰ νὰ πετύχουν τὸ σκοπό τους.

Ὅμως ὅλες αὐτὲς οἱ προσπάθειες βρῆκαν ἀντιμέτωπες τὶς ἐπανα-

στατικὲς δυνάμεις, μαζὶ μ' ὅλους τοὺς συνεπεῖς ἀγωνιστές. Ὅλες τους ἀπότυχαν κι οἱ ἀστικὲς καὶ ρεφορμιστικὲς δυνάμεις εἶδαν ὄχι μονάχα νὰ γκρεμίζονται οἱ «γέφυρες» και τὰ παζάρια τους, παρὰ καὶ νὰ ξεσκεπάζονται πιὰ ἀποφασιστικὰ μπροστὰ στὸν ἐργαζόμενο λαό.

Γιατὶ ἔχει γίνει πιὰ συνείδηση, πλατιὰ μέσα στοὺς ἀγωνιστές, πὼς ὁ ἀγώνας τοῦ Πολυτεχνείου μπόρεσε καὶ χτύπησε τὴ χούντα μονάχα γιατὶ ξέφυγε ἀπὸ τὴ συνθηκολόγα γραμμὴ ἀστῶν καὶ ρεφορμιστῶν.

Γιατὶ ἔγινε συνείδηση μέσα στοὺς ἀγωνιστές, ὅτι προϋπόθεση γιὰ τὴν ἀνάπτυξη καὶ τὸ στέριωμα τοῦ Κινήματος, γιὰ τὴ συγκρότησή του σὲ πολιτικὴ δύναμη ἱκανὴ νὰ χτυπήσει τὴ χούντα, εἶναι ὁ ἀδιάκοπος ἀγώνας ἐνάντια σὲ κάθε συνθηκολόγα γραμμὴ καὶ τοὺς φορεῖς της. Εἶναι ἡ στήριξη σὲ μιὰ ἐπαναστατική, ξεκάθαρη πολιτικὴ γραμμή. Εἶναι τὸ δυνάμωμα τῶν πρωτοπόρων ἐπαναστατικῶν ὀργανώσεων, μοναδικὴ δύναμη ποὺ προωθεῖ τὸ λαϊκὸ ἀγώνα πάνω σὲ τέτοια συνεπῆ προοπτική.

5 ΣΤΟΝ ΑΓΩΝΑ τοῦ Πολυτεχνείου, ἡ Ἐπαναστατικὴ Ἀριστερὰ ἀποτελεῖ σημαντικὴ πολιτικὴ δύναμη.

— Πρωτοστάτησε στὸν ἀγώνα. Στάθηκε ἡγετικὴ δύναμη ποὺ, στηρισμένη στὴ μαχητικότητα τῶν ἀγωνιστῶν, κέρδισε τὶς βασικὲς πολιτικὲς μάχες.

— Ταυτόχρονα, ἡ Ἐπαναστατικὴ Ἀριστερὰ δούλεψε ὁλόκληρη τὴν προηγούμενη περίοδο μέσα στὸ Φοιτητικὸ Κίνημα, γιὰ τὸ πολιτικὸ καὶ ἀγωνιστικό του ἀνέβασμα, γιὰ τὴν ἔνταξή του στὸ λαϊκὸ κίνημα — βάζοντας ἔτσι τὰ σταθερὰ θεμέλια γιὰ τὸ κορύφωμα τοῦ Πολυτεχνείου, γιὰ νὰ λειτουργήσει τὸ ΦΚ σὰν πόλος συσπείρωσης τοῦ λαϊκοῦ ἀγώνα.

Ἡ Ἐπαναστατικὴ Ἀριστερὰ μπόρεσε κι ἀποτέλεσε πολιτικὴ δύναμη στοὺς ἀγῶνες τοῦ Πολυτεχνείου, γιατὶ ἔδωσε ἑνωμένη τὶς βασικὲς πολιτικὲς μάχες:

— Γιὰ τὴ διατήρηση τῆς κατάληψης, ἐνάντια σὲ κάθε προσπάθεια ἐκφυλισμοῦ της.

— Ἐνάντια στὴν ἀπολίτικη γραμμὴ τῶν Κολιγιαννικῶν, ἐνάντια στὴν ἀστικορεφορμιστικὴ γραμμὴ τῆς «Οἰκουμενικῆς».

— Γιὰ νὰ βαθύνει τὸ πολιτικὸ περιεχόμενο τοῦ ἀγώνα, γιὰ νὰ ξεσκεπαστοῦν τὰ στηρίγματα τῆς χούντας καὶ νὰ δοθεῖ ἀγωνιστικὴ προοπτική.

ΠΑΡΑΛΛΗΛΑ, στὸν συγκεκριμένο καθορισμό, στὸ ξεκαθάρισμα τῆς ἐπαναστατικῆς πολιτικῆς γραμμῆς ἐκφράστηκαν οἱ διαφορὲς μέσα στὴν Ἐπαναστατικὴ Ἀριστερά:

— Ὁρισμένες τάσεις ἀκολούθησαν γραμμὴ ἀπομονωτική, υἱοθετώντας συνθήματα ξεκομμένα ἀπὸ τὸ πραγματικὸ ἐπίπεδο συνείδησης τοῦ Κινήματος, ἢ ἀκολουθώντας σεχταριστικὸ καὶ λαθεμένο τρόπο κριτικῆς τοῦ ρεφορμισμοῦ. Μὲ ἀποτέλεσμα νὰ ξεκοποῦν ἀπὸ τὴ μάζα τῶν συνεπῶν ἀγωνιστῶν, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ τὸν κορμὸ τῆς Ἐπαναστατικῆς Ἀριστερᾶς, ποὺ δὲν ἔπεσε σ' αὐτὰ τὰ λάθη.

— Ἄλλες τάσεις, ἐνῶ σωστὰ ἔ-

δινα, τὴ μάχη ἐνάντια στὴ δεξιὰ γραμμή, χωρὶς νὰ πέφτουν στὸ σεχταρισμὸ καὶ τὴν ἀπομόνωση, δὲν ἔβλεπαν τὴν ἀνάγκη νὰ προβάλουν καὶ τὸ ἀντικαπιταλιστικὸ περιεχόμενο τοῦ ἀγώνα· κι ἔτσι δὲ βοήθησαν στὸ παραπέρα ξεκαθάρισμα τῆς ἐπαναστατικῆς γραμμῆς, μένοντας στὸ 'Αντιφασιστικὸ - 'Αντιιμπεριαλιστικὸ γενικότερο πλαίσιο.

— Μέσα στὸ Πολυτεχνεῖο δούλεψαν κι οἱ ἐπαναστατικὲς ἐκεῖνες δυνάμεις πού, στηριγμένες στὸ δοσμένο ἐπίπεδο συνείδησης τῶν ἀγωνιστῶν, πάλεψαν ταυτόχρονα γιὰ τὸ παραπέρα ξεκαθάρισμα τῆς ἐπαναστατικῆς γραμμῆς καὶ προοπτικῆς, γιὰ τὴν προβολὴ καὶ τοῦ ἀντικαπιταλιστικοῦ περιεχόμενου τοῦ ἀγώνα. Οἱ δυνάμεις αὐτές, ποὺ ἐκφράστηκαν τόσο στὸν ἐργατικὸ ὅσο καὶ στὸν φοιτητικὸ χῶρο (Διακήρυξη 'Εργατικῆς Συνέλευσης, κείμενο τῆς Συντονιστικῆς 'Επιτροπῆς, Τετάρτη νύχτα), ἀποτέλεσαν τὸ πιὸ ξεκαθαρισμένο κομμάτι τοῦ κινήματος στὸν ἀγώνα τοῦ Πολυτεχνείου, κι ἡ δουλειά τους ἐκεῖ εἶχε σημαντικὸ βάρος.

Μέσα σ' αὐτὸ τὸ χῶρο δούλεψε καὶ ἡ 'Ο ρ γ ά ν ω σ η «Σ ο σ ι α λ ι σ τ ι κ ὴ 'Ε π α ν ά σ τ α σ η», αὐτὴ τὴ γραμμὴ προσπάθησε νὰ προωθήσει.

6 Ο ΛΑ·Ι·ΚΟΣ ΑΓΩΝΑΣ τοῦ Πολυτεχνείου, μὲ τοὺς πολιτικοὺς στόχους καὶ τὴ μαχητικότητά του, σάρωσε ὁριστικὰ τὴ μανούβρα Μαρκεζίνη. 'Αλλὰ κι ἔφραξε τὸ δρόμο γιὰ τὴ διάδοχη «λύση» τῆς Οἰκουμενικῆς.

Γιατὶ μπροστὰ στὶς ἄμεσες προοπτικὲς γενικευμένης λαϊκῆς ἐξέγερσης, μπροστὰ στὴν ἀδυναμία τῆς ἀστικῆς «ἀντιπολίτευσης» νὰ ἐλέγξει τὸ κίνημα, ἀπάντηση τῆς χούντας δὲ μποροῦσε νἄναι παρὰ ἡ δολοφονικὴ τρομοκρατία, ἡ ἐγκατάλειψη κάθε «πολιτικοποίησης», κι ἡ ἀπομάκρυνση τῆς κλίκας Παπαδόπουλου, φθαρμένης πιὰ κι ἀνίκανης νὰ ὑπηρετήσει τὰ καινούργια σχέδια τῶν ἀφεντικῶν της.

«Νέα» χούντα — Παλιὰ ἀδιέξοδα

7 ΓΙΑ ΝΑ ΚΑΤΑΛΑΒΟΥΜΕ τὴ «νέα» χούντα, πρέπει νὰ δοῦμε ξανὰ τὴν πολιτικὴ κρίση τῆς διχτατορίας, ὅπως καθορίστηκε βασικὰ ἀπὸ τὴν ἄνοδο τοῦ μαζικοῦ κινήματος. Γιατὶ τὸ πραξικόπημα τῆς 25)11 δὲν εἴταν παρὰ ἡ ἀποκορύφωση τῆς κρίσης αὐτῆς.

8 ΕΔΩ ΚΙ ΕΝΑ ΧΡΟΝΟ ὅλο καὶ μεγαλύτερα κομμάτια τοῦ κινήματος μπαίνουν σὲ κινητοποίηση, σὲ μαζικὴ μαχητικὴ σύγκρουση μὲ τὴ χούντα μὲ οἰκονομικοὺς καὶ πολιτικοὺς ἀγῶνες: 'Η δυναμικὴ ἀποχὴ τοῦ φοιτητικοῦ κινήματος ἀπὸ τὶς περσινὲς χουντο - ἐκλογές,

ή πάλη του ενάντια στό Καταστατι-κό καί τήν επιστράτευση — οί κινη-τοποιήσεις τών οικοδόμων κι άλλων εργατικών στρωμάτων γιά συμπαρά-σταση στό φοιτητικό κίνημα — ή πολιτική μάχη γιά τήν απόκρουση τής χουντικής μανούβρας στό «δη-μοψήφισμα» — οί άγροτικές κινητο-ποιήσεις στή διάρκεια τοῦ καλοκαι-ριοῦ (άρνηση τών παραγωγών στα-ριοῦ, ζαχαρότευτλων, γάλατος, πορ-τοκαλιών κλπ. νά πουλήσουν σέ τι-μές πείνας) — οί αγώνες ενάντια στίς απαλλοτριώσεις — τό ανέβα-σμα τών διεκδικητικών αγώνων τής εργατικής τάξης (νικηφόροι αγώνες τών εμποροϋπαλλήλων, τών τραμβα-γιέρηδων κλπ.), είταν βήματα σ' αυ-τή τήν πορεία. Καί κάθε βήμα έφερ-νε όχι μόνο πλάτεμα, άλλά κι ανέ-βασμα γιά τό κίνημα, πέρασμα άπό τήν προβολή αιτημάτων στή μαχητι-κή τους διεκδίκηση, προχώρημα άπό τά συνδικαλιστικά συνθήματα στά πολιτικά.

9 Η ΑΠΕΓΝΩΣΜΕΝΗ ΠΡΟΣ-ΠΑΘΕΙΑ νά βροῦν τρόπο ν' α-νακόψουν αυτή τήν πορεία ό-δήγησε στήν όξυνση τών διαφωνιών ανάμεσα στίς διάφορες πολιτικές καί στρατιωτικές φατρίες τής αστι-κής τάξης. Ξεκίνησε τή διαδικασία αποσύνθεσης τών πολιτικών σχεδί-ων γιά τήν «όμαλοποίηση», τή νομι-μοποίηση καί μονιμοποίηση δηλαδή τοῦ χουντικοῦ κράτους.

Οί δηλώσεις Καραμανλή, ή ανταρ-σία στό Ναυτικό, ή κατάργηση τής μοναρχίας, ή χουντο - «δημοκρατία» καί ή μασκαράτα Μαρκεζίνη είταν σταθμοί σ' αυτή τή διαδικασία. 'Αν-τί όμως νά όδηγήσουν σέ διάλυση τοῦ Κινήματος — είτε μέ τόν απο-προσανατολισμό είτε μέ τήν τρομο-κρατία — έγιναν πολιτικές ήττες τής χούντας, καί βάθυναν τήν πολι-τική κρίση.

10 ΟΙ ΗΡΩΙΚΕΣ ΜΕΡΕΣ τοῦ Νοέμβρη, άπό τή μαχητική δια δήλωση τής 4)11 ώς τό κο-ρύφωμα τής Παρασκευής τοῦ Πολυ-τεχνείου, όπου τό λαϊκό κίνημα μά-χεται στούς δρόμους ενάντια στήν αστυνομία, κι αψηφά τά τάνκς — ένοπλα στηρίγματα τοῦ αστικοῦ κρά-τους — σήμαναν τήν ολοκληρωτική κατάρρευση κάθε προηγούμενης πο-λιτικής μανούβρας. Έδειξαν στήν αστική τάξη καί τούς ιμπεριαλιστές πώς είχαν ανάγκη άπό μιά «ένωτι-κή» πολιτική πρωτοβουλία γιά ν' α-νακόψουν τό κίνημα.

Δυό τέτοιες «ένωτικές» λύσεις ύ-πήρχαν στήν κρίσιμη στιγμή: μιά στηριγμένη σέ φορείς πολιτικούς, ή άλλη σέ στρατιωτικούς.

11 Η ΠΡΩΤΗ ΕΙΤΑΝ ή «Οίκου-μενική», όπου τά αστικά πο-λιτικά κόμματα — ή τουλάχι-στο ό,τι απόμεινε άπ' αυτά — προσ-φέρθηκαν νά σχηματίσουν μιά Κυ-βέρνηση «'Εθνικής 'Ενότητας» κάτω άπό τόν Παπαδόπουλο, μιά κυβέρνη-ση... «συμφιλίωσης στρατοῦ καί λαοῦ».

Παρά τήν υποστήριξη πού πήρε άπ' τούς ρεφορμιστές — άπό τό Γραφείο 'Εσωτερικοῦ ανοιχτά (δηλώ-σεις Δρακόπουλου), άπό τούς Κολι-γιαννικούς καλυμένα (στάση τους

μέσα στὸ Πολυτεχνεῖο) — ἡ «λύση» αὐτὴ βούλιαξε πρὶν ξεκινήσει. Γιατὶ ὁ ἀγώνας τοῦ Πολυτεχνείου, ἔδειξε, μὲ τοὺς στόχους ποὺ ἔβαλε, μὲ τὴν μαχητικότητα καὶ τὴν προοπτικὴ γοργῆς γενίκευσής του, πὼς τὸ κίνημα δὲ μποροῦσε πιὰ νὰ τὸ καπηλευτεῖ ἡ «ἀντιπολίτευση», καὶ νὰ τὸ ἐλέγχει στὰ παζάρια μὲ τὴ χούντα.

Αὐτὸ τὸ προχώρημα τοῦ κινήματος (στόχοι, μορφὲς ὀργάνωσης καὶ πάλης, προοπτικὴ) βρῆκε καθαρὴ ἔκφραση στὶς νικηφόρες πολιτικὲς μάχες ποὺ ἔδωσε ἡ 'Επαναστατικὴ 'Αριστερὰ ἐνάντια στὴ ρεφορμιστικὴ προβολὴ τῆς «Οἰκουμενικῆς». Εἴταν κι αὐτὸ ἀποφασιστικὸ χτύπημα στὴν ἀστικὴ μανούβρα.

12 Η ΔΕΥΤΕΡΗ «ΕΝΩΤΙΚΗ» λύση» τῆς ἀστικῆς τάξης καὶ τοῦ ἰμπεριαλισμοῦ εἴταν τὸ πραξικόπημα τῆς 25ης τοῦ Νοέμβρη. Μπροστὰ στὴν ἀνεπάρκεια τῶν ἀστικῶν πολιτικῶν δυνάμεων, ἡ ἑνότητα τῶν ἀστικῶν καὶ ἰμπεριαλιστικῶν συμφερόντων ἐκφράστηκε σὰν «ἑνότητα τῶν 'Ενόπλων Δυνάμεων». Μιὰ «νέα», «ἑνωτική» χούντα ποὺ συγκεντρώνει μέσα της ὅλες τὶς τάσεις μέσα στὸ στρατό, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν ἀχρηστεμένη πιὰ κλίκα Παπαδόπουλου, ἀνάλαβε νὰ τσακίσει τὸ κίνημα, μὲ τὴ δολοφονικὴ τρομοκρατία, καὶ ν' ἀνοίξει ἔτσι διέξοδο στὴν κρίση τοῦ χουντικοῦ καθεστῶτος.

Νὰ τὰ βασικὰ χαρακτηριστικά της:

— Η «ΝΕΑ» ΧΟΥΝΤΑ εἶναι «ἑνωτική» στὴν προσωρινότητά της. Οἱ διάφορες ἀλληλοσυγκρουόμενες φατρίες ποὺ τὴν ἀπαρτίζουν ἔχουν ξεκάθαρους, κοινοὺς ἄμεσους στόχους:

Πρῶτο, τὴ δολοφονικὴ τρομοκρατία γιὰ νὰ τσακίσουν τὸ κίνημα, γιὰ τὴ διάλυση τῶν ὀργανώσεών του, τὴ σύλληψη, τὴ φυλάκιση, τὸν ἀφανισμὸ τῶν πρωτοπόρων ἀγωνιστῶν του, τὴν ἐπαναφορὰ τοῦ κλίματος τρόμου, τὴν καταστολὴ τῆς ἐπαναστατικῆς ἀγωνιστικῆς διάθεσης τῶν λαϊκῶν μαζῶν.

Δεύτερο, τὴν προώθηση ἄμεσων οἰκονομικῶν μέτρων γιὰ τὴν ἀντιμετώπιση τῆς κρίσης τῶν καπιταλιστῶν σὲ βάρος τῶν ἐργαζόμενων μαζῶν: τὴν αὔξηση τῆς ἀνεργίας (βλ. νέο προϋπολογισμό), τὴν παραπέρα περικοπὴ τῶν μισθῶν.

'Απὸ τὴν ἄλλη μεριά, ἡ «νέα» χούντα δὲν ἔχει μιὰ ἑνιαία μακροπρόθεσμη πολιτικὴ «λύση» ποὺ νὰ βγάζει τὸ καθεστὼς ἀπὸ τ' ἀδιέξοδά του. 'Η πτώση τοῦ Παπαδόπουλου δὲν εἴταν μιὰ ἁπλὴ ἀλλαγὴ προσώπων: σήμανε καὶ τὸ τέλος ἑνὸς ἀρκετὰ συγκεκριμένου σχεδίου «ὁμαλοποίησης». Η σημερινὴ χούντα δὲ διαθέτει ἕτοιμο ἐναλλακτικὸ σχέδιο, καὶ χρειάζεται χρόνο γιὰ νὰ τὸ μαγειρέψει — χρειάζεται τὴ βοήθεια τῆς ἀστικῆς «ἀντιπολίτευσης», χρειάζεται τὴ σιωπὴ τοῦ λαϊκοῦ κινήματος. Αὐτὸ τὸν χρόνο — μιὰ περίοδο σχετικῆς «κοινωνικῆς γαλήνης» — πασχίζει νὰ κερδίσει, μὲ τὴν τρομοκρατία καὶ τὴ δημαγωγία.

— Η ΣΗΜΕΡΙΝΗ Χούντα ἔχει πιὸ πολλοὺς δεσμοὺς καὶ «γέφυρες»

μὲ τὸν ἀστικὸ πολιτικὸ κόσμο ἀπ' ὅ,τι πρίν: Πρῶτα - πρῶτα, στὴν κυβέρνηση ὑπάρχουν μιὰ σειρὰ στελεχῶν τῆς ΕΡΕ. Δεύτερο, ὁ κ α θ α ρ ὰ σ υ ν ε ρ γ α σ ι α κ ὸ ς ρ ό λ ο ς μιᾶς σειρᾶς «παραγόντων», μὲ πιὸ σημαντικὸ τὸν κ. Λαμπράκη. Τέλος, τὰ διάφορα Καραμανλικὰ στελέχη τῆς Δεξιᾶς, ποὺ σήμερα δουλεύουν γιὰ τὴ «λύση Καραμανλῆ» — σὰν τὴν πιὸ προφανὴ μακρόχρονη «λύση» — ΜΕΣΑ στοὺς χουντικοὺς κύκλους καὶ ὄχι σὰν ἀντίπαλο διάδοχο σχῆμα.

Γενικά, παρὰ τὶς διαφωνίες καὶ τὶς ἀποχρώσεις μεταξύ τους, οἱ ἀστικὲς πολιτικὲς δυνάμεις κρατοῦν μιὰ στάση «κριτικῆς ὑποστήριξης» ἀπέναντι στὴ χούντα.

— ΠΑΡΟΛΟ ΠΟΥ ΔΕΝ ἔχει ἕτοιμο σχέδιο «ἐπιστροφῆς στὴν ὁμαλότητα», ἡ χούντα δουλεύει γιὰ νὰ βάλει τ ὶ ς π ρ ο ϋ π ο θ έ σ ε ι ς τέτοιων σχεδίων, γιὰ λογαριασμὸ τῆς ἀστικῆς τάξης καὶ τῶν ἰμπεριαλιστῶν. Ἐδῶ ἐντάσσεται καὶ τὸ «διορθωμένο» χουντο - σύνταγμα ποὺ ἑτοιμάζει, μὲ διορθώσεις ποὺ στηρίζονται ἀκριβῶς στὴν «ἐποικοδομητικὴ κριτικὴ» ποὺ εἶχε κάνει ἡ ἀστικὴ «ἀντιπολίτευση» στὸ χουντο - σύνταγμα «'73» (ὑπερεξουσίες προέδρου, Συνταγματικὸ Δικαστήριο).

Ὡστόσο, αὐτὲς οἱ προσπάθειες τῆς χούντας, δ ὲ ν ε ἶ ν α ι βασισμένες σ' ἕνα κοινὰ ἀποδεχτὸ ἀπὸ ὅλες τὶς φατρίες της πρόγραμμα. Καὶ γι' αὐτὸ ἡ διαδικασία γιὰ τὴ δημιουργία τῶν προϋποθέσεων κάποιας νέας χουντο - ὁμαλότητας π ρ ο χ ω ρ ά ε ι μ έ σ α ἀ π ὸ ἀ ν τ ι φ α τ ι κ ὴ π ο ρ ε ί α, ποὺ χαρακτηρίζεται ἀπὸ διαιρέσεις, σπασμωδικὲς κι ἀλληλοσυγκρουόμενες ἐνέργειες καὶ ἀστάθεια.

13 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΑ, ἡ «νέα» χούντα, παρόλα τὰ διευρυμένα στηρίγματα σ τ ὸ στρατὸ καὶ στοὺς ἀστοὺς πολιτικοὺς ποὺ διαθέτει, εἶναι πιὸ εὐάλωτη κι ἀπ' τὴν προκάτοχό της στοὺς μαζικοὺς ἀγῶνες. Γιατὶ βρίσκεται κλεισμένη μέσα στὰ ἴδια ἀδιέξοδα καὶ ἀδυναμίες τοῦ χουντικοῦ καθεστῶτος, χωρὶς συγκεκριμένη προοπτικὴ γιὰ τὸ ξεπέρασμά τους, διαθέτοντας μονάχα τὴν τρομοκρατία. Καὶ βρίσκεται ἀντιμέτωπη μ' ἕνα κίνημα πολὺ πιὸ ἀνεβασμένο, πιὸ μαζικό, πιὸ ξεκάθαρο πολιτικά.

Γι αὐτὸ εἶναι τέλεια λαθεμένη, ἡττοπαθὴς κάθε ἐκτίμηση ποὺ ἰσχυρίζεται πὼς «πέσαμε πίσω στὴν 21η Ἀπριλίου». Γι αὐτὸ καὶ πρέπει νὰ εἶναι στόχος μας στὴ σημερινὴ φάση, ἡ ἀνασύνταξη, ἡ ἀπόκρουση τῆς τρομοκρατίας καὶ τὸ π έ ρ α σ μ α σ τ ὴ ν ἀ ν τ ε π ί θ ε σ η: σὲ καινούργια φάση μαζικῶν ἀγώνων, ποὺ θὰ ξαναφέρουν τὴν πολιτικὴ κρίση στὴν ἐπιφάνεια, θὰ βαθύνουν τὰ ἀδιέξοδα καὶ τῆς «νέας» χούντας.

Σὲ ἀγῶνες πιὸ σκληρούς, πιὸ ὀργανωμένους, πιὸ ξεκάθαρους.

Σκληρὴ κι' ἐπίμονη πάλη ἐνάντια στὴ χούντα τῶν ἰμπεριαλιστῶν καὶ τοῦ κεφάλαιου

14 Η ΠΑΛΗ ΓΙΑ νὰ ἑδραιωθοῦν οἱ καταχτήσεις ποὺ ἔκανε τὸ κίνημα μὲ τοὺς ἀγῶνες του καὶ νὰ γίνουν ξεκίνημα γιὰ τὸ στέριωμα καὶ τὸ δυνάμωμα τοῦ μαζικοῦ κινήματος, γιὰ τὴν παραπέρα ἀνάπτυξη τῶν πολιτικῶν ἀγώνων του, ποὺ θὰ βαθύνουν τὰ ἀδιέξοδα καὶ τῆς «νέας» χούντας καὶ θὰ χτυπήσουν καὶ τὶς ὅποιες ἀστικὲς «λύσεις», εἶναι οἱ ἄμεσοι στόχοι καὶ προοπτικὲς τῆς 'Επαναστατικῆς 'Αριστερᾶς μετὰ τὴ λαϊκὴ ἐξέγερση τοῦ Πολυτεχνείου.

15 Η ΒΑΣΗ γιὰ νὰ στηριχτὴ μιὰ τέτοια πάλη καὶ προοπτικὴ εἶναι τὸ σημερινὸ ἀνέβασμα τοῦ κινήματος, ἀλλὰ καὶ τῶν ἴδιων τῶν δυνάμεων τῆς 'Επαναστατικῆς 'Αριστερᾶς μέσα σ' αὐτό.

ΑΠΟ ΤΟΝ ΑΓΩΝΑ του στὸ Πολυτεχνεῖο — παρ' ὅλα τὰ δολοφονικὰ χτυπήματα τῆς χούντας — τὸ μαζικὸ κίνημα βγῆκε πιὸ ξεκάθαρο πολιτικά, πιὸ μαχητικό, μὲ μεγαλύτερη ἐμπιστοσύνη στὴ δύναμή του.

— Ἔδεσε τὸν ἀγώνα ἐνάντια στὴ χούντα μὲ τὴν πάλη ἐνάντια στὸν ἰμπεριαλισμὸ καὶ τὸ κεφάλαιο. Τὸ μαρτυροῦν τὰ συνθήματα, οἱ ἀποφάσεις τῶν Γενικῶν Συνελεύσεων τῶν Φοιτητῶν καὶ τῶν 'Εργατῶν γιὰ Γενικὴ 'Απεργία, τὸ χτύπημα τῆς ἀστικῆς «λύσης» μὲ Οἰκουμενική.

— Συγκρούστηκε μὲ τὸν καταπιεστικὸ μηχανισμὸ μαζικά, μαχητικά. Δὲν ἦταν πιὰ οἱ ἀπομονωμένες δυναμικὲς ἐνέργειες (βόμβες, σαμποτὰζ) ποὺ χτυποῦσαν τὰ ὄργανα τῆς καταπίεσης καὶ τῆς ἐκμετάλλευσης, ἀλλὰ τὸ ἴδιο τὸ μαζικὸ κίνημα.

— Ἔδωσε ἀνοιχτὴ πολιτικὴ μάχη ἐνάντια στὴ χούντα καὶ τσάκισε τὴ μασκαράτα Μαρκεζίνη. Οἱ ἀγωνιστικὲς ἐμπειρίες αὐτῆς τῆς μάχης κι αὐτῆς τῆς νίκης τοῦ δίνουν μεγαλύτερη ἐμπιστοσύνη στὶς δυνάμεις του.

ΣΤΟΥΣ ΑΓΩΝΕΣ αὐτοὺς ἡ 'Επαναστατικὴ 'Αριστερὰ καταξιώθηκε μὲ τὴ δράση της σὰν πολιτικὴ δύναμη μέσα στὸ κίνημα. Μὲ τὴν πάλη της γιὰ τὴν ὀργάνωση καὶ συνέχιση τῆς κατάληψης, γιὰ τὴν ἀπόρριψη τῆς ἀστικο - ρεφορμιστικῆς «λύσης» τῆς Οἰκουμενικῆς, γιὰ τὸν προσδιορισμὸ ξεκάθαρης ἀγωνιστικῆς προοπτικῆς καὶ τὴν ἐπικράτηση τῆς ἀντιχουντικῆς - ἀντιιμπεριαλιστικῆς - ἀντικαπιταλιστικῆς γραμμῆς, ἔγιν

πόλος συσπείρωσης καὶ στήριξης τοῦ λαϊκοῦ ἀγώνα.

16 Η ΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ἔξαρση ποὺ δημιούργησε μέσα στοὺς ἀγωνιστὲς καὶ τὶς ἐπαναστατικὲς δυνάμεις ἡ λαϊκὴ ἐξέγερση τοῦ Νοέμβρη, μὲ τὶς μάχες ποὺ δώσαμε καὶ κερδίσαμε, μὲ τὶς ἐμπειρίες ποὺ καταχτήσαμε, μὲ τὴ δικαίωση τῆς προηγούμενης δουλειᾶς καὶ τῶν πολιτικῶν μας στόχων, δὲν πρέπει, ὡστόσο, νὰ μᾶς ἐμποδίσει νὰ δοῦμε καὶ νὰ ἐκτιμήσουμε συνολικὰ τὴ σημερινὴ κατάσταση τοῦ κινήματος καὶ τῆς 'Επαναστατικῆς 'Αριστερᾶς μέσα σ' αὐτό. 'Αντίθετα, πρέπει νὰ μᾶς βοηθήσει νὰ ἐντοπίσουμε καὶ νὰ ξεκαθαρίσουμε τὶς ἀδυναμίες, ὥστε καὶ ἡ ἀγωνιστικὴ ἔξαρση νὰ ἐνταθεῖ ἀποτελεσματικὰ στὴν πάλη γιὰ τὸ προχώρημα τοῦ κινήματος.

— ΔΕΝ ΕΧΟΥΜΕ ΑΚΟΜΑ μπορέσει ν' ἀναπτύξουμε τοὺς καθημερινοὺς διεκδικητικοὺς ἀγῶνες στοὺς χώρους δουλειᾶς πάνω σὲ βάση μόνιμη καὶ ὀργανωμένη. 'Η διακήρυξη τῆς 'Εργατικῆς Συνέλευσης στὸ Πολυτεχνεῖο γιὰ πάλη ἐνάντια στὴ χούντα καὶ τὰ μονοπώλια, στὰ ἐργοστάσια καὶ στὶς οἰκοδομές, ποὺ νὰ στηρίζεται σὲ ἐργατικὲς ἐπιτροπὲς βάσης δὲν ἔχει ἀκόμα στεριώσει στὴν πράξη.

— ΤΟ ΧΤΥΠΗΜΑ ποὺ τὸ κίνημα καὶ ἡ 'Επαναστατικὴ 'Αριστερὰ κατάφερε στὸ ρεφορμισμὸ τὶς μέρες τοῦ Πολυτεχνείου, δὲν εἶναι μιὰ πάλη ποὺ κερδήθηκε μιὰ γιὰ πάντα. Δὲ σημαίνει πὼς ὁ ρεφορμισμὸς μέσα στὸ κίνημα διαλύθηκε: συνεχίζει νὰ ὑπάρχει καὶ σὰν ἐπίπεδο συνειδητοποίησης ἀγωνιστῶν ποὺ βλέπουν ἀκόμα προοπτικὲς καλυτέρεψης τῆς ζωῆς τοῦ ἐργαζόμενου λαοῦ μέσα ἀπὸ μιὰ ἐπιστροφὴ στὴν κοινοβουλευτικὴ δημοκρατία καὶ μέσα ἀπὸ «καθαρὰ» συνδικαλιστικοὺς ἀγῶνες, ἀλλὰ καὶ σὰν ὀργανωμένη πολιτικὴ δύναμη — Γραφεῖο 'Εσωτερικοῦ καὶ Κολιγιαννικοὶ — ποὺ δουλεύουν συνεχῶς γιὰ πολιτικὲς λύσεις ἐκδημοκρατισμοῦ τοῦ καθεστῶτος καὶ προσπαθοῦν ἔτσι νὰ κάνουν τὸ κίνημα ἕνα μέσο πίεσης στὰ χέρια τῆς «δημοκρατικῆς ἀντιπολίτευσης» στὰ ΣΥΜΒΙΒΑΣΤΙΚΑ παζάρια της μὲ τὴ χούντα.

— ΟΙ ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΕΣ ὀργανώσεις καὶ ἡ ἐπιρροή τους εἶναι ἀκόμα ἀδύνατες μέσα στὸ κίνημα, εἰδικὰ αὐτὴν τὴν περίοδο, ὅπου τὰ καθήκοντα κι οἱ δυνατότητες ποὺ πέφτουν στὶς πλάτες τους γιὰ τὴν μετατροπὴ τῶν ἐμπειριῶν τοῦ κινήματος σὲ ἀνώτερες μορφὲς καὶ περιεχόμενο ὀργάνωσης καὶ πάλης εἶναι αὐξημένες. Καὶ ἡ ἀδυναμία αὐτὴ γίνεται πιὸ ἔντονη στὸ βαθμὸ ποὺ οἱ ἐπαναστατικὲς δυνάμεις συνεχίζουν νὰ εἶναι κατατμημένες χωρὶς νὰ ἔχουν ἀκόμα μπορέσει νὰ λειτουργήσουν ἐνωτικά, ὅπως οἱ σημερινὲς ἀνάγκες προσδιορίζουν. 'Ακόμα περισσότερο σήμερα, ὅπου ἔχει ἀρχίσει νὰ γίνεται συνείδηση σὲ ὅλο καὶ περισσότερους ἀγωνιστὲς ἡ ἀνάγκη νὰ μπεῖ μπροστὰ ἡ διαδικασία γιὰ τὸ χτίσιμο τοῦ 'Επαναστατικοῦ Κόμματος τῆς ἐργατικῆς τάξης, γιὰ τὴ συσπείρωση τῆς πρωτοπορίας ποὺ πρωτοστατεῖ στοὺς μαζικοὺς ἀγώ-

νες, τὴ θεωρητική, ὀργανωτικὴ καὶ πραχτικὴ ἀνάπτυξή της, τὸ ἀνέβασμά της σὲ ἐπαναστατικὸ κόμμα ποὺ βάζει γιὰ στόχο του τὸ πάρσιμο τῆς ἐξουσίας ἀπ' τὴν ἐργατικὴ τάξη καὶ τοὺς συμμάχους της.

Βλέποντας συνολικὰ τὴ δύναμη καὶ τὶς ἀδυναμίες τοῦ κινήματος στὴ σημερινή του φάση, χρειάζεται, λοιπόν, νὰ τονίσουμε ὅτι, παρ' ὅλο ποὺ στὸν ἡρωϊκὸ ἀγώνα τοῦ Νοέμβρη τὸ λαϊκὸ κίνημα ἔφτασε τόσο ψηλὰ ἐπίπεδα πάλης, δὲν ἔχει μπεῖ ἀκόμα σὲ φάση ὅπου νὰ μπορεῖ νὰ βάλει ἄμεσα τὸ θέμα τῆς ἐξουσίας. **Βρισκόμαστε σήμερα σὲ περίοδο ἀνάπτυξης καὶ χτισίματος τῆς ὀργανωμένης δύναμης τοῦ κινήματος τόσο στὸ μαζικὸ ὅσο καὶ στὸ πρωτοποριακὸ ἐπίπεδο, μὲ κεντρικὴ προοπτικὴ τὸ χτίσιμο τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Κόμματος τῆς ἐργατικῆς τάξης.**

17 ΣΤΗΡΙΓΜΕΝΗ Σ' ΑΥΤΕΣ τὶς διαπιστώσεις, ἡ ὀργάνωση «Σοσιαλιστικὴ Ἐπανάσταση» βλέπει τὴν ἀνάγκη γιὰ τὴν ἐπαναστατικὴ ἀριστερὰ νὰ συγκεντρώσει τὶς προσπάθειές της σ' αὐτὴ τὴ φάση γύρω ἀπὸ τρεῖς κύριους ἄξονες δράσης.

18 Ο ΠΡΩΤΟΣ ΑΞΟΝΑΣ εἶναι ἡ δουλειὰ στοὺς μαζικοὺς χώρους, ὅπου ζοῦν καὶ κινοῦνται οἱ ἐργαζόμενες μάζες, γιὰ τὸ στέριωμα, τὴν ὀργάνωση καὶ τὴν ἀνάπτυξη τῶν καθημερινῶν τους ἀγώνων.

— ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ τῶν ἐργατικῶν ἀγώνων στοὺς τόπους δουλειᾶς, ὅπου σήμερα ἡ ἐκμετάλλευση γίνεται ἀκόμα πιὸ ἄγρια καθὼς ἡ χούντα κοιτάει νὰ φορτώσει τὴν κρίση τῶν καπιταλιστῶν στὶς πλάτες τῶν ἐργατῶν. Γιὰ τὸ στέριωμα τῶν Ἐργατικῶν Ἐπιτροπῶν Βάσης ποὺ νὰ μποροῦν ἀπὸ τὴ μιὰ νὰ στηρίζουν τὴν ὀργανωμένη διεκδίκηση τῶν αἰτημάτων ὅλων τῶν ἐργατῶν στὸ ἐργοστάσιο γιὰ τὴν ἀπόκρουση τῆς καθημερινὰ ἐντεινόμενης οἰκονομικῆς ἐπίθεσης, κι ἀπ' τὴν ἄλλη νὰ βαθαίνουν καὶ νὰ πολιτικοποιοῦν τοὺς ἀγῶνες. Γιὰ τὴν προφύλαξή τους ἀπὸ τὰ ἀσφαλίτικα χτυπήματα, γιὰ τὴν ὀργάνωση τῆς αὐτοάμυνάς τους.

— ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΔΡΑΙΩΣΗ τοῦ φοιτητικοῦ κινήματος πάνω στὴ βάση τῆς ἔνταξής του στὸ γενικώτερο λαϊκὸ κίνημα. Αὐτὸ σημαίνει πάλη ἀπὸ τὴ μιὰ μεριὰ ἐνάντια στὶς ρεφορμιστικὲς ἀντιλήψεις, ὅπως «ἔγινε ὅ,τι ἔγινε, τώρα ἂς γυρίσουμε στοὺς χώρους μας γιὰ νὰ ξαναρχίσουμε ἀπὸ τὴν ἀρχὴ» ἢ «ξαναπέσαμε στὴν 21η Ἀπριλίου», ποὺ μπορεῖ νὰ ἀποπροσανατολίσουν ἕναν ἀριθμὸ ἀγωνιστῶν, τώρα ποὺ ἡ πιεστικὴ ἀμεσότητα τῶν ἀγώνων ἔχει, σὲ σύγκριση μὲ τὸ Πολυτεχνεῖο, κοπάσει. Κι ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, πάλη ἐνάντια στὸν κίνδυνο τοῦ ξεκόμματος, ἐνάντια στὴν προοπτική, ὅπου ἡ αἰσιοδοξία ποὺ γέννησε ἡ ἀγωνιστικὴ ἔξαρση τοῦ Πολυτεχνείου, μπορεῖ νὰ παρασύρει μιὰν ἄλλη μερίδα ἀγωνιστῶν

σὲ ταχτικὲς ξεκομμένες ὄχι μόνο ἀπὸ τὸν φοιτητικὸ ἀλλὰ καὶ κάθε μαζικὸ χῶρο. Χρειάζεται ἔμφαση στὴν πάλη γιὰ τὸ δυνάμωμα τῶν ὀργάνων ποὺ ἔπαιξαν σημαντικὸ ρόλο στὴν προηγούμενη φάση — τῶν Ἐπιτροπῶν Πάλης.— Χρειάζεται, ἀκόμα, συστηματοποίηση καὶ ὀργάνωση τῶν δεσμῶν ποὺ ἀναπτύχθηκαν μέσα στὸν ἀγώνα ἀνάμεσα στὸ φοιτητικὸ καὶ λαϊκὸ κίνημα, είδικώτερα ἀνάμεσα στοὺς σπουδαστὲς ἀγωνιστὲς καὶ τοὺς νεολαίους ἐργάτες.

— ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ, ἐπίσης, τῶν ἀγώνων μέσα στὸν ἀγροτικὸ χῶρο, ὅπου ἡ ἐπίθεση τοῦ μονοπωλιακοῦ κεφάλαιου καὶ τῆς χούντας προχωράει μὲ πρωτοφανὴ ἀγριότητα : οἱ ἀνάγκες τῶν μονοπωλίων γιὰ φτηνὰ ἀγροτικὰ προϊόντα, γιὰ φτηνὰ ἐργατικὰ χέρια, γιὰ φτηνὴ γῆ κοντὰ στὰ ἀστικὰ κέντρα, ὑπηρετοῦνται ἀπὸ τὴ χούντα μὲ ἄγρια χτυπήματα, τιμὲς πείνας καὶ ἀπαλλοτριώσεις. Ἐνάντιά τους οἱ ἀγροτικοὶ ἀγῶνες ἀντιστέκονται ἡρωϊκά. Μ' ὅλες τὶς δυσκολίες αὐτοῦ τοῦ χώρου, μὲ τὴν κατάτμησή του, μὲ τὴν ἄμεση καὶ στυγνὴ παρουσία τοῦ καταπιεστικοῦ μηχανισμοῦ, μὲ τ μικροαστικὰ προβλήματα, ἡ ἐπαναστατικὴ ἀριστερὰ πρέπει νὰ βάλει κι ἐδῶ μπροστὰ τὴ συστηματική της ἐπέμβαση γιὰ τὴ στήριξη καὶ τὴν ὀργάνωση τῶν ἀγώνων.

Μονάχα μέσα ἀπ' ὅλη αὐτὴ τὴ συστηματικὴ δουλειὰ καὶ πάλη θὰ μπορέσει τὸ σύνθημα ποὺ βγῆκε ἀπ' τὸ Πολυτεχνεῖο, «Ἐργάτες - Ἀγρότες καὶ Φοιτητὲς — ἑνωμένοι στὸν ἀγώνα», νὰ γίνει μιὰ χειροπιαστὴ πραγματικότητα μέσα στὸ κίνημα.

19 Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΑΞΟΝΑΣ δράσης εἶναι ἡ πάλη γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ ἀνοιχτοῦ μαζικοῦ πολιτικοῦ ἀγώνα.

ΠΑΡ' ΟΛΟ ΠΟΥ τὸ κίνημα δὲν μπορεῖ ἀκόμα στὴ σημερινή του περίοδο νὰ ἐπιβάλει τὴ δική του πολιτικὴ λύση, αὐτὸ δὲν σημαίνει σὲ καμμιὰ περίπτωση ὅτι ἐγκαταλείπει τὴν παρουσία του στὴν πολιτικὴ σκηνὴ στὰ χέρια τῶν «δημοκρατῶν» ἀστῶν πολιτικάντηδων ἢ τῶν ρεφορμιστῶν. Ἀντίθετα, δίνει συνέχεια πολιτικὲς μάχες ἐνάντια στοὺς χουντικοὺς ὑπηρέτες τοῦ κεφάλαιου καὶ τῶν ἰμπεριαλιστῶν καθὼς καὶ ἐνάντια σὲ κάθε μανούβρα γιὰ πέρασμα στὴν χουντο - «ὁμαλότητα». Καὶ μονάχα ἔτσι, μὲ τὸ συνεχὲς δυνάμωμα μέσα ἀπὸ κάθε πολιτικὴ μάχη, συγκροτεῖται σὲ δύναμη ἱκανὴ νὰ χτυπήσει ἀποφασιστικὰ τὴ χούντα καὶ ν' ἀντισταθεῖ στὶς ὅποιες διαλυτικὲς προσπάθειες τῶν ἀστῶν «ἐθνοσωτήρων».

ΔΟΥΛΕΙΑ ΤΗΣ ἐπαναστατικῆς ἀριστερᾶς εἶναι νὰ παλέψει γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῶν ἀνοιχτῶν πολιτικῶν ἀγώνων καὶ γιὰ τὴ διεξαγωγή τους πάνω σὲ μιὰ ξεκάθαρη ἐπαναστατικὴ γραμμή: μιὰ γραμμὴ ποὺ στρέφει σὲ κάθε στιγμὴ τὴν αἰχμὴ τῶν ἀγώνων ἐνάντια στὴ χούντα καὶ τὰ στηρίγματά της, ἐνάντια στὴ χούντα σὰν αὐτὸ ποὺ εἶναι, ἡ πολιτικὴ ἐξουσία τῶν ξένων καὶ ντόπιων μονοπωλίων. Μιὰ γραμμή, δηλαδή, ποὺ εἶναι σὲ κάθε δεδομένη στιγμή, ξεκινώντας ἀπὸ τὸ ἐπίπεδο τοῦ κινήματος, συγκεκριμενοποίηση τῆς στρατηγικῆς του προοπτικῆς γιὰ τὴν ἐπαναστατικὴ ἀνατροπὴ αὐτῆς τῆς

ἐξουσίας καὶ τὴν ἐγκαθίδρυση τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας τῆς ἐργατικῆς τάξης καὶ τῶν συμμάχων της. Μιὰ τέτοια γραμμὴ ἀρνεῖται τὴν ὁποιαδήποτε συμμαχία μὲ τὶς ἀστικὲς πολιτικὲς δυνάμεις, γιατὶ εἶναι δυνάμεις συμβιβασμοῦ μὲ τὴ χούντα, παζαρεύουν μαζί της «λύσεις» γιὰ τὴ διάλυση τοῦ κινήματος. Ἀρνεῖται ἐπίσης κι ἀντιπαλαίβει τὶς ἡττοπαθεῖς νουθεσίες τῶν ρεφορμιστῶν γιὰ πολιτικὴ ἀνάσχεση τοῦ κινήματος, γιὰ ὑποταγή του στὶς ἀνάγκες μιᾶς συμμαχίας μὲ τοὺς ἀστοὺς «δημοκράτες».

Γιὰ ν' ἀνταποκριθεῖ σ' αὐτὰ τὰ καθήκοντα ἡ ἐπαναστατικὴ ἀριστερὰ πρέπει ν' ἀρχίσει νὰ παίρνει ἀποφασιστικὲς πρωτοβουλίες γιὰ τὸ χτύπημα ξεκάθαρων στόχων σὲ κάθε πολιτικὴ μάχη εἴτε γενικὴ (ὅπως τὸ δημοψήφισμα, ἡ ἐγκατάσταση τοῦ Ἕκτου Στόλου, ἡ μασκαράτα Μαρκεζίνη) εἴτε ἐπὶ μέρους (χουντο - ἐκλογὲς στὰ Πανεπιστήμια, κίνηση γιὰ συνδικαλιστικὲς ἐλευθερίες). Χρειάζεται μ' ἄλλα λόγια πιὸ συγκεκριμένη καὶ ὀργανωμένη πολιτικὴ παρουσία τῆς ἐπαναστατικῆς ἀριστερᾶς, ἰδιαίτερα στὴ σημερινὴ φάση ποὺ ἡ ἀντιφατικὴ πολιτικὴ πορεία τῆς «νέας» χούντας δὲν δίνει στὶς ἀστικὲς πολιτικὲς δυνάμεις ξεκαθαρισμένα περιθώρια γιὰ δικές τους, ἀποπροσανατολιστικὲς πολιτικὲς πρωτοβουλίες.

20 ΕΤΣΙ, ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΑ, σὰν τρίτος ἄξονας δράσης ἔρχεται ἡ πάλη γιὰ τὸ δυνάμωμα τῶν ἴδιων τῶν ἐπαναστατικῶν ὀργανώσεων καὶ τὴν ἀνάπτυξη τῆς συνεργασίας τους.

Γιὰ νὰ βγοῦν πέρα ὅλοι αὐτοὶ οἱ στόχοι, ποὺ τὸ κίνημα ἀπὸ τὴν ἴδια τὴν ἀνάπτυξή του βάζει, εἶναι ἀπαραίτητο νὰ δυναμώσει ἡ ἐπαναστατικὴ ἀριστερά. Στὴ σημερινὴ φάση ἡ ὀργάνωση «Σοσιαλιστικὴ Ἐπανάσταση» βλέπει τὶς προσπάθειες γι' αὐτὸ τὸ δυνάμωμα νὰ προχωροῦν σὲ δυὸ κατευθύνσεις:

— ΠΡΩΤΟ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ συνεργασίας ἀνάμεσα σ' ὅλες τὶς ἐπαναστατικὲς ὀργανώσεις πάνω σὲ δυὸ βασικοὺς πόλους.

(α) Τὴν ἀντιτρομοκρατικὴ δουλειὰ γιὰ τὴν προστασία τῶν ἀγωνιστῶν, γιὰ τὴν ἀνάπτυξη τῆς αὐτοάμυνας τῶν ὀργανώσεων τοῦ κινήματος. Καθὼς τὸ κίνημα προχωράει σὲ ἀνοιχτότερες μορφὲς σύγκρουσης στοὺς τόπους δουλειᾶς καὶ στοὺς δρόμους, ὁ δολοφονικὸς καταπιεστικὸς μηχανισμὸς χτυπάει πιὸ ἄγρια, πιὸ συστηματικὰ τοὺς ἀγωνιστὲς καὶ τοὺς ὀργανωμένους ἐπαναστάτες. Γι' αὐτό, πρέπει ν' ἀντιμετωπίσουμε σὲ πιὸ ὀργανωμένη βάση τὴν κοινὴ ἀντιτρομοκρατικὴ δουλειά. Ν' ἀγωνιστοῦμε ἑνωμένοι ἐνάντια στὶς συλλήψεις καὶ τὰ βασανιστήρια, τὶς πολιτικὲς δίκες καὶ ἐξορίες τῶν ἀγωνιστῶν, ἐνάντια στὶς ἐπιθέσεις τῶν τραμπούκων καὶ τῶν χαφιέδων, νὰ ὀργανώσουμε τὴν προστασία τῶν διαδηλώσεων, ὅλων τῶν μαχητικῶν ἐκδηλώσεων τοῦ κινήματος.

(β) Δεύτερος πόλος συνεργασίας εἶναι ἡ ἑνιαία πολιτικὴ ἐμφάνιση τῆς ἐπαναστατικῆς ἀριστερᾶς γιὰ τὴν προώθηση τῶν ἀνοιχτῶν μαζικῶν πολιτικῶν ἀγώνων τοῦ κινήματος.

Ὅπως στὸν ἀγώνα τοῦ Πολυτε-

χνείου, ἡ ἐπαναστατικὴ ἀριστερὰ κατάφερε νὰ κερδίσει πολιτικὲς μάχες μὲ τὴν ἑνιαία ἀντιπαράθεσή της στὶς ἀστικὲς καὶ ρεφορμιστικὲς πολιτικὲς μανοῦβρες, ἔτσι καὶ στοὺς νέους ἀγῶνες ὑπάρχει ἀνάγκη γιὰ τὴν ἀναζήτηση κοινῆς συντονισμένης στάσης καὶ πρωτοβουλίας τῶν ἐπαναστατικῶν ὀργανώσεων. Αὐτὸ βέβαια δὲν σημαίνει πὼς ἡ ὁποιαδήποτε συνεργασία ἢ ἀναζήτηση ἑνιαίας ἀντιμετώπισης θὰ γίνει σὲ βάρος τῆς πολιτικῆς αὐτονομίας τῶν ὀργανώσεων ἢ μὲ σταμάτημα τῆς πάλης τῶν ἰδεῶν, ποὺ εἶναι κι αὐτὴ ἀπαραίτητος ὅρος γιὰ τὸ δυνάμωμα τῆς ἐπαναστατικῆς ἀριστερᾶς. Ἴσα - ἴσα, σήμερα εἶναι ἀκόμα πιὸ σημαντικὸ παρὰ ποτὲ τὸ ξεκαθάρισμα γιὰ τὸ ποιὰ τάση μέσα στὴν ἐπαναστατικὴ ἀριστερὰ προωθεῖ τὴν ἀνάπτυξη τοῦ κινήματος πάνω σ' ἐπαναστατικὴ βάση.

— ΔΕΥΤΕΡΟ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ κοινῆς δουλειᾶς καὶ στενῆς συνεργασίας μὲ τὴν ὀργάνωση «Σοσιαλιστικὴ Ἐπανάσταση», μὲ τὴν προοπτικὴ συνένωσης, ὅλων τῶν ὀργανώσεων καὶ ὁμάδων μέσα στὴν ἐπαναστατικὴ ἀριστερὰ ποὺ ἀνήκουν στὸν ἴδιο πολιτικὸ χῶρο μ' αὐτήν. Ὥστε μὲ τὴν συνεργασία καὶ τὴ συνένωση τῶν δυνάμεων μέσα σ' αὐτὸν τὸν χῶρο, νὰ δυναμώσει ὀργανωτικὰ καὶ πολιτικὰ ἡ τάση ποὺ ἐμεῖς θεωροῦμε σὰν τὴν πιὸ σωστὴ μέσα στὴν ἐπαναστατικὴ ἀριστερά.

Ἡ ἀνάπτυξη αὐτὴ προχωράει συνδυασμένα μέσα ἀπὸ δυὸ παράλληλες διαδικασίες:

★ Τὴν κοινὴ ἐπέμβαση μέσα στοὺς μαζικοὺς χώρους, τὴν ἀπόδειξη στὴν πράξη πὼς δύο ὀργανώσεις ἔχουν τὴν ἴδια ἀντιμετώπιση γιὰ τὸ μαζικὸ κίνημα, γιὰ τὴν ὀργάνωση καὶ προώθηση τῶν ἀγώνων του.

★ Τὴν συστηματικὴ συζήτηση γιὰ ὅλα τὰ προβλήματα στρατηγικῆς, θεωρίας, ταχτικῆς τοῦ κινήματος, γιὰ τὸ ξεκαθάρισμα καὶ προοπτικὰ τὸ ξεπέρασμα τῶν ἰδεολογικῶν διαφορῶν.

21 Σ' ΑΥΤΟΥΣ τοὺς ἀγῶνες, μ' αὐτὲς τὶς προοπτικὲς καλεῖ ἡ ὀργάνωση «Σοσιαλιστικὴ Ἐπανάσταση» ὅλους τοὺς ἐπαναστάτες κομμουνιστὲς νὰ δουλέψουν μαζί της: γιὰ νὰ στεριώσουμε τὸ μαζικὸ κίνημα τῶν ἐργατῶν, τῶν ἀγροτῶν καὶ τῶν φοιτητῶν, ν' ἀναπτύξουμε τοὺς πολιτικοὺς ἀγῶνες του ἐνάντια στὴ χούντα καὶ τὰ σχέδια τῶν ἀφεντικῶν της, ν' ἀνεβάσουμε τὴν ὀργανωμένη δύναμη τῶν μαζῶν, νὰ δυναμώσουμε τὴν ἐπαναστατικὴ ἀριστερὰ στὴν πάλη γιὰ τὸ χτίσιμο τοῦ Ἐπαναστατικοῦ Κόμματος τῆς ἐργατικῆς τάξης, νὰ ἑτοιμαστοῦμε γιὰ τὴν τελικὴ σύγκρουση, τὴ συντριβὴ τῆς ἐξουσίας τῶν καπιταλιστῶν καὶ τῶν ἰμπεριαλιστῶν.

ΚΑΤΩ Η ΧΟΥΝΤΑ!
ΕΞΩ ΟΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ!
ΚΑΤΩ ΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ!

ΖΗΤΩ Η ΕΠΑΝΑΣΤΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΕΡΓΑΤΩΝ, ΑΓΡΟΤΩΝ, ΦΟΙΤΗΤΩΝ!

~~[illegible]~~ Έγραψα σ' [illegible] [illegible] του [illegible]! ~~Δεν [illegible] [illegible] [illegible]~~

~~[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]~~

~~[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]~~ [illegible]

~~του [illegible]~~. [illegible] ένα [illegible] ποίησης ~~[illegible]~~

~~[illegible]~~ [illegible] κι [illegible] και [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

κείμενο [illegible]. ~~[illegible]~~ [illegible] για

[illegible] (και γι' [illegible]). ~~[illegible]~~ [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ότι το [illegible]

οι [illegible] [illegible] [illegible]. ~~[illegible]~~

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] του [illegible] ~~[illegible]~~

→ [illegible] [illegible] ότι [illegible] να [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

για να [illegible] το CANTO GENERAL ~~[illegible]~~ –

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (+)

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Τα Επιφάνεια (ΑΒΓΣΤ?) του Σεφέρη:

Το [illegible] του [illegible] και οι [illegible]

του [illegible]. Το τελευταίο [illegible]

κείμενο που [illegible] [illegible] ([illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] του [illegible]) [illegible] [illegible] [illegible]

– Ἀναρωτιέμαι αν μερικοί [illegible] ξέρουν εἶναι γνήσιοι
τί θα είπαν;
– Φυσικά θα έγραφα στην ίδια μορφή.
αυτό, αυτά [illegible] τραγούδια. Έχω [illegible]
[illegible] τί [illegible] με [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] από τη κοινή μας. Δεύτερο θα
[illegible] όλη και δύο [illegible] από
[illegible] να προσπαθήσω από [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]. (δημιουργία και [illegible]
[illegible] με το κοινό. Δημιουργία της
από [illegible] τον Ορφανό Θεασίμου
ως Σύγχρονα τραγούδια (τραγούδι [illegible]
Δελφών) και Πειραματισμοί με την
μορφή (π.χ. τραγούδι [illegible]), όλα
[illegible] τη λογική και τον μύθο
έχουν ανάγκη – [illegible] όλη [illegible]
η [illegible] [illegible], ή Αυτό είναι το πρόβλημα.
Δεν θα βρεθεί μέσα ικανοποιητικά [illegible]
θα γίνουν σε Ελλάδα!

Après la revolte des étudiants et le massacre de l'école Polytechnique l'équilibre des forces est changé a l'interieur du pays.

Aujourd'hui la dictature militaire devra affronter un peuple qui n'a plus de peur et une jeunesse prête à des nouvelles mobilisations et affrontements et sacrifices.

Les nouveaux militaires parvenus par la force de chars au pouvoir se trompent s'ils comptent continuer le "papadopoulisme" sans Papadopoulos (1)

Le delai que le peuple et la jeunesse grecque leur donne pour clarifier nettement leurs intentions est extremement court. Sous cet aspect le discours du nouveau premier Ministre fait decourageant,

Au point où les choses sont arrivées aujourd'hui il ne reste qu'une solution

2

La mise en place immédiate d'un gouv/ment d'unité nationale avec la participation des représentants de toutes les couches du peuple du pays, d'hommes de science, d'artistes, d'étudiants, d'ouvriers, du clergé, d'hommes politiques et représentants des forces armées.

Ce gouvernement aura pour mission d'organiser référendum et élections libres. La Chambre issue de ces élections sera mandatée d'élaborer constitution nouvelle conforme aux aspirations populaires.

Toute autre solution comme maintien de la loi martiale ou prolongement de la dictature sous n'importe quelle forme conduira le pays au désastre.

Déjà le fait que des professeurs, des étudiants, d'artistes et d'autres patriotes sont en prison et soumis aux tortures constitue une provocation sérieuse pour les sentiments publique qui ne tardera pas ainsi d'exploser.

Et cette fois nous serons tous unis comme un seul homme avec la conviction que si les dirigeants provoquent une nouvelle effusion de sang le peuple fera disparaître même la force des chars.

TABLE 1

GROWTH IN GOVERNMENTAL EXPENDITURES
(in millions of drachmae) 30 dr. = $1

Year	Political Ministries Expenditures	Defense Expenditures	Police and Other Expenditures	Ordinary Budget
1960	9,582	3,135	1,151	13,868
1961 (revised)	10,342	3,011	1,182	14,535
1962 (revised)	13,060	3,350	1,180	17,590
1963*	--	--	--	--
1964 (estimate)	18,245	2,976	1,533	22,754
1965 (estimate)	21,372	3,700	1,646	26,718
1966 (estimate)	25,298	5,029	1,777	32,104
1967	30,677	6,956	2,171	39,804
1968	33,520	6,755	2,222	42,497
1969	38,062	8,740	2,719	49,521
1970	39,507	9,538	3,255	52,300
1971**	43,917	10,138	3,495	57,550

*No data available

**Provisional figures

Source: <u>The Europa Yearbook</u>: a world survey published annually since 1960 by Europa Publications, Ltd., London.

TABLE 2

RATE OF GROWTH IN GOVERNMENTAL EXPENDITURES

Year	Political Ministries	Defense	Police/Other	Total
1961	7.9	-3.9	2.6	4.8
1962	26.2	11.2	-.1	21.0
1963	nd	nd	nd	nd
1964	39.7	-11.1	29.9	29.3
1965	17.1	24.3	7.3	17.4
1966	18.3	35.9	7.9	20.1
1967	21.2	38.3	22.1	23.9
1968	9.2	-2.8	2.3	6.7
1969	13.5	29.3	22.3	16.5
1970	7.7	9.1	19.7	8.6
1971	--	--	--	--

Source: Computed at the American University Computation Center, and based on the data ~~above~~ in Table 1

Notes on Tables 1 and 2

The data above suggest that the increments in total expenditures after 1967 begin to trend downward but this does not apply to police/other costs and, to a certain extent, to defense costs which are trending upward. The behavior of this indicator seems, therefore, to support Eric Nordlinger's thesis to the effect that military governments protect their syndicalist interests by increasing expenditures for defense and security forces.

TABLE 3

GNP GROWTH AND GNP GROWTH RATES
(In constant market prices, millions of 1972 $s)

Year	GNP Growth	GNP Growth Rate
1962	5,725	---
1963	6,190	8.1
1964	6,760	9.2
1965	7,375	9.1
1966	7,855	6.5
1967	8,365	6.5
1968	8,960	7.1
1969	9,760	8.9
1970	10,480	7.4
1971	11,245	7.3
1972	12,200	8.5

Source: Research Study, Bureau of Intelligence and Research, U.S. Department of State, June 26, 1973 (unclassified).

Note on Table 3

The military regime in 1967 appears to have inherited high growth rates and to have maintained at approximately the same pace. One cannot argue that the colonels have either substantially increased or decreased economic growth as an aggregate.

TABLE 4

BALANCE OF TRADE
(In million U.S. $s)

Year	Imports c.i.f.	Exports f.o.b.	Trade Balance c.i.f./f.o.b.	Rate of Increase in Deficit
1960	520.4	208.6	- 311.8	--
1961	585.1	234.3	- 350.8	12.5
1962	661.5	242.6	- 418.9	19.01
1963	748.4	295.9	- 452.5	8.04
1964	882.1	308.4	- 573.7	26.7
1965	1,032.9	330.9	- 702.0	22.3
1966	1,152.7	403.5	- 749.2	5.29
1967	1,161.2	452.6	- 708.6	5.4
1968	1,248.5	464.9	- 783.6	10.5
1969	1,433.6	530.3	- 903.3	16.5
1970	1,704.6	612.2	-1,092.4	20.9
1971	1,945.2	624.8	-1,320.4	20.8

Source: OECD Economic Surveys: Greece (November 1972), p. 72.

Note on Table 4

The regime has inherited a progressively unfavorable situation in the balance of trade and has not substantially affected it one way or the other.

TABLE 5

FOREIGN INVESTMENT IN GREECE
(Under P. L. 2687/53 - in $ Million)

Year	Gross Inflow of Capital & Machinery		Bank Deposits		Total Gross Inflow (Capital, Machinery, and Bank Deposits)	
	Total	From U.S.	Total	From U.S.	Total	From U.S.
1957*	3.8	3.2	10.9	8.0	14.7	11.2
1958	8.5	5.1	13.8	10.1	22.3	15.2
1959	4.4	2.7	13.3	10.5	17.7	13.2
1960	5.9	3.8	5.1	4.0	11.0	7.8
1961	7.3	6.0	10.3	5.3	17.6	11.3
1962	14.9	12.6	13.0	7.9	27.9	20.5
1963	28.9	24.8	13.8	6.6	42.7	31.4
1964	44.7	18.3	11.2	8.7	55.9	27.0
1965	72.2	51.9	11.4	7.1	83.6	59.0
1966	48.5	39.8	18.6	15.5	67.1	55.3
1967	32.6	25.2	18.4	15.7	51.0	40.9
1968	33.0	23.3	20.4	18.1	53.4	41.4
1969	25.8	18.0	22.0	19.0	47.8	37.0
1970	50.0	36.5	8.9	7.2	58.9	43.7
Total	380.5**	271.2	191.1	143.7	571.6	414.9

*According to the Bank of Greece, actual implementation of P. L. 2687/53 started in 1957.

**The U.S. Embassy in Athens estimates this figure at $540 million. U.S. capital <u>actually</u> imported into Greece is $238 million accounting for 44 per cent of total investments into Greece up to June 30, 1971. See Unclassified Air Gram #A-328, Athens 4193, dated August 30, 1971, and entitled "U.S. Investment in Greece (1953 - June 30, 1971)."

Source: Bank of Greece.

Note on Table 5

Investment rates appear to be trending downward under the military regime despite its highly favorable for the investor and well advertised foreign investment legislation.

TABLE 6

INCOME DISTRIBUTION: RELATIVE CHANGES IN MONEY EARNINGS
(Average annual compound percentage rates of increase)

	1963-1966 (4 Years)	1967-1970 (4 Years)	1968-1971 (4 Years)
Civil Servants (105,000 in 1970)	9.0	7.5*	--
Military (assuming no change in #s) . .	10.0	13.0*	--
Employees of Public Enterprises and Banks (47,000 in 1970)	8.8	4.7	--
Hourly Wages in Industry	9.3	8.8	6.3
Weekly Earnings in Industry	8.8	9.6	8.6
Monthly Salaries in Industry (total hired personnel about 400,000 in 1970) . .	7.8	7.7	6.9
Minimum Wages (Men)	8.0	8.4	5.1
Urban Income (aggregate at current prices)	11.5	10.4	11.5

*Figures include only three years (1967-1969).

Source: John Pesmazoglu, op. cit., p. 84. Figures based on official Greek sources.

Note on Table 6

The information in this table is more suggestive than conclusive. It suggests at least two things that seem to support Nordlinger's military-syndicalist thesis: (1) Income of the military under the colonels has improved significantly faster than that of civil servants and other employee groups; (2) There is a slowdown in the increase in the relative remuneration of unskilled relative to skilled workers. One should add to this that the military has made important modifications in the taxation of certain categories of high incomes. "The most important of these were: (a) the setting of a reduced maximum tax rate on income from dividends, implying a substantial limitation of progressive taxation on higher incomes from distributed profits; (b) the marked widening of tax allowances for investment accompanied by the elimination of preferential treatment in favor of investment outside the Athens area; and (c) the reduction of tax rates on income from shipping and the marked enlargement of tax exemptions to shipowners." (Pesmazoglu, op. cit., p. 89.) In the opinion of this author, adequate income distribution (social justice) should be treated as an extremely important indicator of humanized modernization. The World Bank, under the influence of Robert McNamara, has been effectively stressing distribution as an important requirement of balanced growth.

TABLE 7

GROWTH IN GREEK TOURISM

Year	Total No. of Tourists	Year	Total No. of Tourists
1955	208,386	1963	741,193
1956	218,401	1964	757,495
1957	260,280	1965	976,125
1958	276,593	1966	1,131,730
1959	339,970	1967	970,349*
1960	399,438	1968	1,017,621
1961	494,191	1969	1,305,951
1962	597,924	1970	1,609,210

*The number for 1967 has been lifted from the Statistical Yearbook of Greece. The Europa Yearbook uses an obviously errant figure of 1,996,473 for that year.

Source: Europa Yearbook.

Note on Table 7

The 1967 coup clearly slowed down the inflow of tourists to Greece (and decreased foreign exchange earnings through tourism). However, since 1969, tourism has returned to sharp growth rates.

TABLE 8

PERMANENT EMIGRATION FROM GREECE*

Year	Number of Emigrants	Year	Number of Emigrants
1960	47,768	1966	86,896
1961	58,837	1967	42,730
1962	84,054	1968	50,866
1963	100,072	1969	91,552
1964	105,569	1970	92,684
1965	117,167	1971 (Jan-Sept)	50,588

*Defined as "numbers of people leaving and not returning the same year."

Source: The National Statistical Service of Greece.

Note on Table 8

These data indicate that the military regime has somewhat attenuated the outflow of Greek emigrants but has not drastically changed the picture. "Net emigration" data, if available, would have been better for our purposes since they accommodate for those Greeks who return home in a given year after a prolonged absence. For instance, the net emigration figure for 1969 was 50,000 and for 1970 it was 44,000 (same source).

TABLE 9

GROWTH IN EDUCATION

Year and Level of Education		Number of Schools	Number of Teachers	Number of Students
1958:	Secondary Higher	574 23	7,431 894	226,013 21,594
1958-59	Secondary Higher	613 23	8,000 890	240,884 24,337
1959-60	Secondary Higher	640 24	8,316 878	259,180 27,245
1960-61	Secondary Higher	691 25	8,805 908	273,390 28,302
1961-62	Secondary Higher	853 25	8,152 998	291,529 30,617
1962-63*				
1963-64	Secondary Higher	921 *	9,145 *	313,574 *
1964-65	Secondary Higher	* 27	* 1,161	* 53,305
1965-66	Secondary Higher	1,683 27	11,251 1,192	374,616 58,000
1966-67	Secondary Higher	1,659 28	12,111 2,541	388,292 64,591
1967-68	Secondary Higher	* 28	12,469 2,327	405,947 73,438
1968-69	Secondary Higher	918** 29	12,429 2,365	402,994 74,962

*Figures not available

**This figure appears quite suspect, indicating a sharp drop in the number of secondary schools, which is not analogous to the number of teachers and students for the same year, these remaining approximately the same as for the previous year.

Source: Europa Yearbook.

Note on Table 9

The years of 1964-67 demonstrate explosive growth in the number of teachers and professors, as well as students (especially in higher education). After the coup the numbers appear to level off, suggesting once more that the strongly modernizing rhetoric of the colonels is not necessarily supported by analogous action.

TABLE 10

BIRTHS, DEATHS, AND MARRIAGES*
(In Thousands)

Year	Births	Marriages	Deaths
1962	152.2	70.7	66.6
1963	148.2	78.0	66.8
1964	153.1	76.0	69.4
1965	151.4	80.7	67.3
1966	154.6	71.7	67.9
1967	162.8	81.7	72.0
1968	160.4	68.7	72.9
1969	154.0	71.4	72.3
1970	144.9	67.7	74.0
1971	141.2	70.7	73.8
1972	140.7	63.5	76.8

Ethnikos Kirix by Greek Stat. Service July 30, '73

*We may be on the verge of frivolity to suggest that the type of government may be correlated with socio-biological type behavior of an entire nation, as measured by the above indicators.

Source: Europa Yearbook.

Note on Table 10

It may be merely a coincidence, but there appears to be a correlation between the tenure of the colonels and the decreasing birth and marriage rates and increasing death rates.

TABLE 11

PROTEST DEMONSTRATIONS, RIOTS, AND DEATHS FROM DOMESTIC VIOLENCE*

Year	Protest Demonstrations	Riots	Deaths from Domestic Violence
1948			3,700
1949			5,600
1950	5		
1951			13
1952			
1953	1		
1954		18	
1955		1	
1956			
1957		1	
1958			
1959			
1960		1	
1961			
1962		2	
1963	4		1
1964		1	
1965	23	18	1
1966	2	3	
1967	7	2	3
Total	42	47	9,318

*Our source defines a protest demonstration as "a non-violent gathering of people organized to protect the policies, ideology, or actions of a regime, a government, or political leaders." Further, a riot is defined as "a violent demonstration or disturbance involving a large number of people and characterized by material damage or bloodshed." Data were made available for the 1948-67 period.

Table 11 Source: World Handbook of Political and Social Indicators, 2d ed., Charles L. Taylor and Michael C. Hudson, eds. (New Haven: Yale University Press, 1972).

Note on Table 11

It is quite difficult to assess the degree to which demonstrations and riots are indeed indices of modernization. However, there appears to be, at first sight, a positive relationship between democratic-competitive systems (enjoying high economic development levels) on one side, and demonstrations and riots on the other side. Effectively policed authoritarian and totalitarian systems can obviously suppress peaceful demonstrations and even riots. Unrest and frustration, in these countries, are expressed by more clandestine means of passive and active resistance. In any case, the following suggestions emerge from the data of Table 11:

1. Greece, if one were to exclude the years of the civil war (1946-49), has been a relatively peaceful country domestically after 1950. Even including the years 1948-49, the above holds true in categories such as demonstrations and riots. For example, in the case of peaceful demonstrations, the following countries were among those scoring higher than Greece: the United States, France, West Germany, Japan, the United Kingdom, Italy, Spain, Cyprus, Poland, Turkey, East Germany, and Czechoslovakia. The 42 demonstrations record of Greece pales by comparison with the 1,200 and 223 demonstrations of the United States and France, respectively, for the 1948-67 period. In the case of riots, compared with Greece's record of 47, the United States topped the list with 683; Japan, 159; France, 127; West Germany, 98; the United Kingdom (before Ulster), 82; Poland, 69; Spain, 65; Israel, 59; and Czechoslovakia, 48. It is with statistics such as these that one can question unfounded generalizations such as those of David Holden's (see his Greece Without Columns, op. cit.) to the effect that the Greeks are uniquely bellicose and uncontrollable, thus deserving of "bad government" (i.e., a dictatorship).

2. Looking at the behavior of domestic unrest data from 1965 (the year of the constitutional crisis between King Constantine and George Papandreou) to 1967 (the year of the colonels' coup), one clearly gets the impression that Greece was "cooling off" from the peak of its unrest (a relatively mild peak when viewed comparatively with other countries) in 1965. With the scheduled elections of May 1967, Greece could therefore have marched out of its crisis within the bounds of its parliamentary system.

3. Should accurate data be made available on such indicators as numbers of political prisoners, participation in resistance movements, the employment of torture, and the use of terror and counter-terror, one could arrive at some conclusions regarding the popular and spontaneous acceptability of a given regime. This writer would choose to identify modernization, in part, with the popular acceptability of a given regime.

TABLE 12

NUMBER OF POLITICAL PARTIES PARTICIPATING IN GREEK ELECTIONS*

Election Year	Number of Parties	Number of Parties Securing Parliamentary Representation
March 31, 1946	27	13
March 5, 1950	44	15
Sept. 9, 1951	9	6
Nov. 16, 1952	8	4
Feb. 19, 1956	12	8
May 11, 1958	12	9
Oct. 29, 1961	6	5
Nov. 3, 1963	4	4
Feb. 16, 1964	4	4

*This table does not include independent candidates.

Source: Jean Meynaud, Political Forces in Greece (Athens, 1965), Statistical annex.

Note on Table 12

The data in this table indicate a trend away from multipartyism and political fragmentation and toward a "modern" (and more stable) trend of fewer parties competing for power. The second interesting finding is that, despite the multi-party entrants in each election, the Greek voters did not "waste" their votes, and they sought to vote primarily for those parties which enjoyed a national reputation. The next table will elucidate this point further.

TABLE 13

LEVEL OF LEGISLATIVE REPRESENTATION OF GREEK PARTIES

Election Year	Number of Parties				Total No. of Parties Represented in Parliament
	Over 50% of Seats	30-50% of Seats	10-30% of Seats	Less than 10% of Seats	
1946	--	1	1	11	13
1950	--	--	4	11	15
1951	--	1	2	3	6
1952	1	--	2	1	4
1956	1	--	1	6	8
1958	1	--	2	6	9
1961	1	--	1	3	5
1963	--	2	0	2	4
1964	1	1	0	2	4

Source: Jean Meynaud, op. cit., p. 131.

Note on Table 13

The data in this table indicate a dramatic decrease of parties securing less than 10 per cent of the seats in Parliament. This number decreases from 11 in 1946 to 2 in 1963-4. In 1964 Greece had, in effect, two large non-communist parties, ERE and the Center Union, and one leftist/communist party the EDA having less than 15 per cent of the vote. The fourth party (Markezinis' Progressives) was of insignificant parliamentary vote proportions.

One can then conclude from Tables 12 and 13 that Greece had been moving well toward political modernization in the 1960s and that the colonels' coup occurred clearly to arrest this process.

V. Conclusions

The data just presented indicate, regardless of the ideological pretensions of Greece's pro-military ideologues, that Papadopoulos and his supporters have not accelerated the fast economic and political development trends which they inherited in 1967. If anything, the "revolution" has somewhat attenuated economic growth indicators, has strongly increased defense and security expenditures, and has totally blocked political growth indicators.[47] Further, the careful studies conducted by George Yannopoulos and John Pesmazoglu indicate that property and capital owners' incomes have been increasing considerably faster than the incomes of workers and peasants, while the regime has effectively blocked substantive activities of Greece's labor unions and peasants' cooperatives.[48] In short, Greece seems to fit well in the general scheme of things as argued by Eric Nordlinger. Namely, the Greek military regime is not a modernizing force.

Regardless of its ideological or policy nature, however, the Papadopoulos government appears to be in control of the administrative and security apparatus of the country. The potential for passive and active resistance is quite high, but the chances of successful overthrow of the military regime are small. In George Kennan's words,

> Whenever, today, a group of men obtains a monopolistic control over /the security apparatus/ and exercises that control with sufficient ruthlessness and with suitable techniques, for the purpose of perpetuating its own power, and so long as that group retains its internal unity and does not suffer violent interference from outside, popular revolt is simply impossible. In this fact there seems to me to lie the fundamental reality of modern totalitarianism; and I would point out that this is a reality derived from the progress of modern technology.[49]

0——0

V. Conclusions

The data just presented indicate, regardless of the ideological pretensions of Greece's pro-military ideologues, that Papadopoulos and his supporters have not accelerated the fast economic and political development trends which they inherited in 1967. If anything, the "revolution" has somewhat attenuated economic growth indicators, has strongly increased defense and security expenditures, and has totally blocked political growth indicators.[47] Further, the careful studies conducted by George Yannopoulos and John Pesmazoglu indicate that property and capital owners' incomes have been increasing considerably faster than the incomes of workers and peasants, while the regime has effectively blocked substantive activities of Greece's labor unions and peasants' cooperatives.[48] In short, Greece seems to fit well in the general scheme of things as argued by Eric Nordlinger. Namely, the Greek military regime is <u>not</u> a modernizing force.

Regardless of its ideological or policy nature, however, the Papadopoulos government appears to be in control of the administrative and security apparatus of the country. The potential for passive and active resistance is quite high, but the chances of successful overthrow of the military regime are small. In George Kennan's words,

> Whenever, today, a group of men obtains a monopolistic control over [the security apparatus] and exercises that control with sufficient ruthlessness and with suitable techniques, for the purpose of perpetuating its own power, and so long as that group retains its internal unity and does not suffer violent interference from outside, popular revolt is simply impossible. In this fact there seems to me to lie the fundamental reality of modern totalitarianism; and I would point out that this is a reality derived from the progress of modern technology.[49]

0——0

NOTES

1. For a standard historical treatment in the English language, see W. A. Heurtley, A Short History of Greece (Cambridge Univ. Press, 1965).

2. For overview-type treatments on the Greek society and polity, see J. Campbell and P. Sherrard, Modern Greece (London: Ernest Benn, 1968); Keith R. Legg, Politics in Modern Greece (Stanford: Stanford University Press, 1969); and Jean Meynaud, Les forces Politiques on Grece (Lausanne: Etudes de Science Politique, 1965).

3. J. F. Chauvel, La Grece a l Ombre des epees (Paris: Laffont, 1968); Marc Marceau, La Grece des colonels (Paris: Laffont, 1967); Jean Meynaud, Rapport sur l abolition de la democratie en Grece (Montreal: Etudes de Science Politique, 1967); Constantine Tsoucalas, The Greek Tragedy(London: Penguin, 1969); and C. M. Woodhouse, The Story of Modern Greece (London: Faber and Faber, 1968).

4. John Katris, Eyewitness in Greece: The Colonels Come to Power (St. Louis: New Critics Press, 1971); Melina Mercouri, I Was Born Greek (London: Hodder and Stoughton, 1971); Andreas Papandreou, Democracy at Gunpoint: The Greek Front (New York: Doubleday and Co., 1970); also his Man's Freedom (New York: Columbia Univ. Press, 1970); Margaret Papandreou, Nightmare in Athens (Englewood Cliffs, N.J.: Prentice-Hall, Inc., 1970); Stephen Rousseas, The Death of a Democracy, Greece and the American Conscience (New York: Grove Press, 1968); Anonymous, Inside the Colonels' Greece (New York: Norton, 1972); Helen Vlachos, House Arrest (London: Andre Deutsch, 1970); Helen Vlachos (ed.), Free Greek Voices (London: Doric Publications,1971), and Mikis Theodorakis, To Chreos (Rome: Salemi, 1971).

5. Kitty Arseni, Nelle Carceri dei Colonelli (Rome: Editori Riuniti, 1970); James Becket, Barbarism in Greece (New York: Walker and Co., 1970); Council of Europe, European Commission on Human Rights, The Greek Case, Report of the Commission, 4 vols. (Strasbourg: Council of Europe, 1969); Pericles Korovessis, The Method (London: Allison and Busby, 1970); Jean Starakis, Dans les prisons des colonels (Paris: Bernard Grasset, 1971); and Amalia Fleming, A Piece of Truth (Boston: Houghton Mifflin, 1973).

6. Greece, Royal Ministry of Foreign Affairs, The Greek Case Before the Commission of Human Rights of the Council of Europe (Athens: 1970); D. George Kousoulas, "The Origins of the Greek Military Coup, April, 1967," Orbis, Spring 1969; Bayard Stockton, Phoenix with a Bayonet (Ann Arbor, Mich.: Georgetown Publications, 1971); and Kenneth Young, The Greek Passion (London: Dent, 1968).

7. David Holden, Greece Without Columns (Philadelphia: Lippincott, 1972). My critical review of this book may be seen in New Leader, September, 1972. An outstanding review of the Holden book was done by Richard Clogg in the New York Review of Books, July 19, 1973, p. 28.

8. There are some recently published works which are reversing this trend. See, for instance, the very well documented anthology (written mostly from an anti-regime viewpoint) edited by Richard Clogg and George Yannopoulos, Greece Under Military Rule (New York: Basic Books, Inc., 1972). See also the voluminous and detailed documents and testimony dealing with post-1967 affairs, contained in the following Congressional Committee hearings: U.S. Senate, Hearings before the Subcommittee on United States Security Agreements and Commitments Abroad of the Committee on Foreign Relations (U.S. Senate, 91st Congress, 2d Session, Part 7, Washington: U.S. Government Printing Office, June 1970); "Greece, Spain, and the Southern NATO Strategy," Hearings Before the Subcommittee on Europe of the Committee on Foreign Affairs (U.S. House of Representatives, 92d Congress, 1st Session, Washington: U.S. Government Printing Office, September, 1971); and "Political and Strategic Implications of Homeporting in Greece," Joint Hearings Before the Subcommittee on Europe and the Subcommittee on the Near East of the Committee on Foreign Affairs (U.S. House of Representatives, 92d Congress, 2d Session, Washington: U.S. Government Printing Office, April 1972). See also Revue de Recherches Sociales, No. 7-8, January-June, 1971 (Athens: The National Center of Social Research). This issue contains a number of English language research papers dealing with recent events in Greece.

9. This is primarily the view advanced in Keith Legg, Politics in Modern Greece, op. cit., and George Zaharopoulos, "Politics and the Army in Post-War Greece," in Clogg and Yannopoulos, op. cit., p. 17.

10. See primarily George A. Kourvetaris, "The Contemporary Army Officer Corps in Greece: An Inquiry into Its Professionalism and Interventionism," Ph.D. dissertation, Northwestern University, 1969. See especially pp. 32, 63, 62 in which Kourvetaris indicated that inadequate professional perquisites, such as pay and allowances, were important causes of dissatisfaction which led to the coup.

11. A conscious effort to focus on idiosyncratic rather than on systemic and subsystemic variables was made by Charles C. Moskos, Jr., "The Breakdown of Parliamentary Democracy in Greece, 1965-67," in Revue de Recherches Sociales, op. cit., p. 3. Another interesting study on elite idiosyncracies has been conducted by Dimitri Kitsikis, "The Nationalism of the Present Greek Regime and Its Impact on Its Foreign Relations," Revue de Recherches Sociales, op. cit., p. 39. In this article Kitsikis implies that Greece is as much of a satellite of the United States as Czechoslovakia is a satellite of the USSR. Andreas Papandreou is likened to Dubcek and George Papadopoulos to Ceauceseu; that is, the first was arrogant and vocal, the second tight-lipped and playing his cards close to his chest. Presumbaly the objectives of both have been to minimize great power intervention--American in the case of Greece--in their domestic affairs. Where Kitsikis bases his assertion that Papadopoulos is seeking to minimize U.S. influence in Greece is a mystery to this writer.

12. T. A. Couloumbis and N. S. Stavrou, "The Military Arm of our Foreign Policy Takes Over Its Diplomatic Brain," Congressional Record, September 1, 1970, pp. S-14810ff. For a view attributing the coup to a mixture of idiosyncratic, structural, national, and international variables, see my "Greece: Ballots or Bayonets," World Affairs, Spring 1968, pp. 231ff.

13. For a detailed and well documented analysis of postwar secret military organizations and their activities in Greece, see N. S. Stavrou, "Pressure Groups in the Greek Political Setting," Ph.D. dissertation, The George Washington University, 1970. It should be noted further that E.E.N.A. was an offshoot of I.D.E.A. (Holy Bond of Greek Officers), a secret organization of conservative in orientation Greek officers that can be traced back to 1943 and which in 1952 had over 2,000 members.

14. These are two well known typological classifications devised by Morris Janowitz, The Military in the Political Development of New Nations (Chicago: The University of Chicago Press, 1964).

15. These examples and much of the analysis that follows are based on the outstanding conceptual model of "authoritarianism" erected by Juan Linz, "An Authoritarian Regime: Spain," in E. Allardt and S. Rokkan, eds., Mass Politics (New York: The Free Press, 1970), pp. 251-83.

16. Linz, op. cit. Seymour Lipset's authoritative definition of democracy is quite similar to Linz's: ". . . Democracy . . . is defined as a political system which supplies regular constitutional opportunities for changing the governing officials. It is a social mechanism for the resolution of the problem of societal decision making among conflicting

interest groups which permits the largest possible part of the population to influence these decisions through their ability to choose among alternative contenders for political office" (emphases supplied). See Lipset's "Some Social Requisites of Democracy: Economic Development and Political Legitimacy," American Political Science Review, LIII, March 1959, p. 69.

17. See Carl J. Friedrich and Zbigniew K. Brzezinski, Totalitarian Dictatorship and Autocracy (Cambridge: Harvard University Press, 1965). For a more recent study on the same subject, see S. J. Woolf (ed.), The Nature of Fascism (New York: Vintage Books, 1969).

18. For a competent but critically oriented overview of the rudimentary ideological orientations of the Papadopoulos regime, see Richard Clogg, "The Ideology of the 'Revolution of 21 April 1967'," in Clogg and Yannopoulos, op. cit., p. 36.

19. In the months of July and August 1972, there has been an unusually active editorial campaign in the columns of Acropolis and Eleftheros Kosmos (Athenian pro-regime dailies) urging the need to develop political parties acceptable to the "revolution" and generally to repoliticize the politically inactive Greeks. More recently (spring 1973), two cultural organizations named EPOK (National Cultural Movement) and Ellinike Leshi (Greek Club) have been established with the apparent blessing of the Greek government. These organizations plan to reshape themselves severally or jointly into political parties whenever the opportunity is given.

20. For a highly critical view of the Colonels' handling of the Greek press, see Helen Vlachos, "The Colonels and the Press," in Clogg and Yannopoulos, op. cit., p. 59.

21. This view was reinforced by George Papadopoulos' latest (1972) governmental reshuffle. Important members of the military "revolutionary council," such as Ioannis Ladas, Constantinos Karydas, N. Gadonas, and A. Mexis, have been reinstated in important and central ministerial positions. Further, the recently retired Chief of Army Staff, Vassilios Tsoumbas, has been named Minister of Public Order, while General Alexander Hadjipetros, who has retired from the directorship of the Greek Central Intelligence Agency (KYP), has been named to fill one of the Deputy Minister positions in the Ministry of Foreign Affairs.

22. See footnotes 4 and 5 above.

23. Once more, for a highly critical but very well documented study of the Greek economy, see John Pesmazoglu, "The Greek Economy Since

interest groups which permits the largest possible part of the population to influence these decisions through their ability to choose among alternative contenders for political office" (emphases supplied). See Lipset's "Some Social Requisites of Democracy: Economic Development and Political Legitimacy," American Political Science Review, LIII, March 1959, p. 69.

17. See Carl J. Friedrich and Zbigniew K. Brzezinski, Totalitarian Dictatorship and Autocracy (Cambridge: Harvard University Press, 1965). For a more recent study on the same subject, see S. J. Woolf (ed.), The Nature of Fascism (New York: Vintage Books, 1969).

18. For a competent but critically oriented overview of the rudimentary ideological orientations of the Papadopoulos regime, see Richard Clogg, "The Ideology of the 'Revolution of 21 April 1967'," in Clogg and Yannopoulos, op. cit., p. 36.

19. In the months of July and August 1972, there has been an unusually active editorial campaign in the columns of Acropolis and Eleftheros Kosmos (Athenian pro-regime dailies) urging the need to develop political parties acceptable to the "revolution" and generally to repoliticize the politically inactive Greeks. More recently (spring 1973), two cultural organizations named EKEK (National Cultural Movement) and Elliniko Leski (Greek Club) have been established with the apparent blessing of the Greek government. These organizations plan to reshape themselves severally or jointly into political parties whenever the opportunity is given.

20. For a highly critical view of the Colonels' handling of the Greek press, see Helen Vlachos, "The Colonels and the Press," in Clogg and Yannopoulos, op. cit., p. 59.

21. This view was reinforced by George Papadopoulos' latest (1972) governmental reshuffle. Important members of the military "revolutionary council," such as Ioannis Ladas, Constantinos Karydas, N. Gonezas, and A. Maniis, have been reinstated in important and central ministerial positions. Further, the recently retired Chief of Army Staff, Vassilios Tsoumbas, has been named Minister of Public Order, while General Alexander Hadjipetros, who has retired from the directorship of the Greek Central Intelligence Agency (KYP), has been named to fill one of the Deputy Minister positions in the Ministry of Foreign Affairs.

22. See footnotes 4 and 5 above.

23. Once more, for a highly critical but very well-documented study of the Greek economy, see John Pesmazoglu, "The Greek Economy Since

1967," in Clogg and Yannopoulos, op. cit., p. 75. For pro-regime interpretations, see "The Revolution of 21st April Builds a New Greece," Ministry of Coordination, Public Relations Service (Athens, 1970); also, Greece, Economic News, Ministry of National Economy, #48 (Athens), April 1972.

24. Linz, op. cit.

25. Alfred Stepan, The Military in Politics: Changing Patterns in Brazil (Princeton: Princeton University Press, 1971).

26. For writings on ideology one should consult: George Papadopoulos, To Pistevo Mas (seven vols of collected speeches), Athens (continuing); Vassilis Frangos, Democracy with a Greek Face (Thessaloniki: Nea Politeia, 1969); George Georgalas, I Ideologia Tis Epanastaseos (Athens, undated); Theophylactos Papaconstantinou, Politiki Agogi (Athens, 1970); Demetrios G. Tsakonas, Dokimia Epanastaseos (Athens: Greek Letters, 1961), and his Problemata Ellinikotetos (Athens, 1972); and the issues of the Athenian Journal, Theseis kai ideai.

27. Georgalas, op. cit.

28. An interesting question arises here: Can one call a process a revolution where the social, economic, and intellectual systems are allowed to continue undisturbed, and where only the political power elites are displaced by new ones? To this writer, a "revolution" denotes socio-economic changes of a radical nature, not only political ones.

29. Georgalas, op. cit., p. 7. Georgalas seeks to identify the Greek officer corps with the workers and peasants of Greece but simultaneously he argues that these same officers have a "classless" conception and that they, therefore, stand for the whole nation. He tries, in other words, to have his cake and eat it, too. Statistical analysis, on the contrary, indicates that the military have been favoring the interests of the wealthy rather than those of workers and peasants. See, for instance, George Yannopoulos, "Workers and Peasants Under the Military Dictatorship," in Clogg and Yannopoulos, op. cit. Here, Yannopoulos offers statistical evidence that "the money income of . . . wage earner(s) /and peasants/ was increasing during/the post-1967/ period at a much slower pace than the income of property--or capital--owner(s)."

30. Here Georgalas indulges in imprecise rhetoric involving the promise of delivering a bigger and better Greece. George Papadopoulos set the tune early in 1967 with his now famous analogy of Greece to a patient on her death bed. "I spoke," he said, "of an operation. The time of

the patient's recovery as well as the duration of the operation depend on the seriousness of the illness, and at this moment I could not say that I am in a position to know. Also it depends on the capacity of the organism to respond and to reinstate itself to good health. Our intention is to return, in the fastest possible way, to a normal political life." To Pistevo Mas, Vol. I, pp. 11-12. But, prophetically, he hastened to add, "As I have emphasized, we are in a hurry to achieve our goal, but we are slow in finding the methods of our actions."

31. Yannopoulos' and Pesmazoglu's Findings, op. cit., seem to confound this assertion.

32. This also reinforces the managerial, corporatist/paternalistic orientation of the regime, discussed above.

33. Premier George Papadopoulos' increasing concentration of power in his person seems to contradict the above rhetoric of his trusted lieutenant.

34. George Georgalas enlarges on this theme in his I Krisis tis Katanalotikis Koinnonias (Athens: Viper, 1971).

35. Bayard Stockton in Phoenix with a Bayonet, op. cit., bluntly suggests that military men from the riot-troubled Western European countries and the United States might be quietly watching the Greek experiment for possible emulation.

36. Between April 17 and May 8, 1972, I traveled through Athens, Paris, and Rome in order to conduct interviews with representative political elites both in the Greek government and the Opposition. I conducted 35 interviews in all, of which 20 can be identified as follows: Constantine, King of the Hellenes, Aris Demopoulos (currently Deputy Minister of National Economy), Elias Eliou (ex-EDA deputy and chairman of EDA Parliamentary Caucus), Georgios Floros (retired Supreme Court Justice), Panayotis Kanellopoulos (ERE, Prime Minister just prior to the April 1967 coup), Constantinos Karamanlis (founder of ERE, Prime Minister 1955-1963), Emmanuel Kothris (Ε.Δ.Κ., Minister of Trade 1965-66), General George Koumanakos (Greek Army, Retired), George Mavros (Center Union, Minister of Coordination 1964), Constantinos Mitsotakis (Ε.Δ.Κ., Minister of Coordination 1964-66), Loukas Patras (Professor of Sociology at the University of Thessaloniki and Minister of Social Services 1968-71), John Pesmazoglu (Director of the Society for the Study of Greek Problems (currently displaced by the Regime)), George Rallis (ERE and Minister of Interior just prior to the April 1967 coup), Byron Stamatopoulos (official spokesman of the Papadopoulos government), Stephanos Stephanopoulos (Ε.Δ.Κ., Prime Minister of Greece,

1965-66), Demetrios Tsakonas (currently deputy minister of education), General Sophocles Tzannetis (Greek Army Retired, Minister of Public Order December 1966 to April 1967), John Varvitsiotis (ex-ERE deputy), Ambassador Alexandros Xydis (Greek Foreign Service, Retired), John Zigdis (Center Union, Minister in the George Papandreou government). Much of what follows is a reflection of what my interviewers told me. In the last analysis, however, only I am responsible for the syntheses and interpretations of their attitudes.

37. Prosanatolismoi (Orientations) is a monthly journal which began its publication in Athens in April 1972 and which reflects the mood and views of the Greek student movement--within the bounds of Greece's highly restrictive press law. One of its publishers, Pericles Pangalos, has been held for a number of months totally incommunicado by the Greek military police. No reasons have been given for his arrest. The publication is continuing to date (June 1973).

38. Presumably, one such referendum might be held around 1980 asking the Greek people whether George Papadopoulos should be allowed an extra-constitutional second term in office, which would keep him as President until 1988.

39. For two recent as well as interesting analyses of the internal divisions in the Papadopoulos regime, see Eric Rouleau, "Republic in Greece: Cold Comfort for a Dictator," Manchester Guardian, June 30, 1973; and by the same author, "Republican Greece: Operation Face Lift," Manchester Guardian, July 7, 1973.

40. For instance, Ioannis Ladas' private secretary for some time has been Takis Plevris, the leader of the 4th of August Party which is dedicated to the memory and the program of John Metaxas, Greece's dictator from 1936 to 1941. See Richard Clogg, "The Ideology of the 'Revolution of 21 April 1967'," op. cit., p. 41.

41. See footnote 26.

42. A World of Nations: Problems of Political Modernization (Washington, D.C., 1967), pp. 16-17 (emphasis supplied).

43. Eric A. Nordlinger, "Soldiers in Mufti: The Impact of Military Rule Upon Economic and Social Change in the Non-Western States," American Political Science Review, LXIV, No. 4 (December 1970), 1131.

44. Nordlinger questions the assumptions of such well known authorities as John J. Johnson, The Military and Society in Latin America

(Stanford, 1964); Manfred Halpern, The Politics of Social Change in the Middle East and North Africa (Princeton, 1963); as well as writers such as Lucian Pye, Monroe Berger, and P. J. Vatikiotis.

45. Nordlinger, op. cit.

46. One important social indicator, for instance, would be the degree to which civil rights and freedoms are safeguarded by a given government. Quantitative indicators (for which it is extremely difficult to secure accurate data) would be the following: numbers of political prisoners; use of torture; freedom of information and expression; per capita police and security expenditures; and others. An additional and quite important indicator of modernization would be "social justice." It could be partially assessed by patterns of distribution and redistribution of income, the purchasing ability of the population, the tax structure, and finally public services for the population at large. Finally, it is clearly the bias of this author that modernization should be realized within the challening bounds of a democratic-competitive system.

47. For additional statistical details, see Theodore Couloumbis and Elias Georgiades, "Greece's Modernization Profile," in Greece, Spain and the Southern NATO Strategy (Hearings), op. cit., pp. 481-483.

48. See Yannopoulos and Pesmazoglu's Findings, op. cit.

49. George F. Kennan, "Totalitarianism in the Modern World," in Carl Friedrich (ed.), Totalitarianism (New York: The Universal Library, 1964), p. 20.

(Stanford, 1964); Manfred Halpern, The Politics of Social Change in the Middle East and North Africa (Princeton, 1963); as well as writers such as Lucian Pye, Monroe Berger, and P. J. Vatikiotis.

45. Nordlinger, op. cit.

46. One important social indicator, for instance, would be the degree to which civil rights and freedoms are safeguarded by a given government. Quantitative indicators (for which it is extremely difficult to secure accurate data) would be the following: numbers of political prisoners; use of torture; freedom of information and expression; per capita police and security expenditures; and others. An additional and quite important indicator of modernization would be "social justice." It could be partially assessed by patterns of distribution and redistribution of income, the purchasing ability of the population, the tax structure, and finally public services for the population at large. Finally, it is clearly the bias of this author that modernization should be realized within the challening bounds of a democratic-competitive system.

47. For additional statistical details, see Theodore Couloumbis and Elias Georgiades, "Greece's Modernization Profile," in Greece, Spain and the Southern NATO Strategy (Hearings), op. cit., pp. 481 - 483.

48. See Yannopoulos and Pesmazoglu's Findings, op. cit.

49. George F. Kennan, "Totalitarianism in the Modern World," in Carl Friedrich (ed.), Totalitarianism (New York: The Universal Library, 1964), p. 20.

1973 261

U.S. Influence on the Post-1950 Domestic
Politics of Greece

By: Theodore A. Couloumbis
The American University

U.S. Influence on the Post-1950 Domestic Politics of Greece

By: Theodore A. Couloumbis
The American University

The formal visit of ex-Secretary of State William Rogers to Athens on the 4th of July, 1972, gave rise to the following interesting and somewhat paradoxical sets of reactions.

Ex-parliamentarians such as Panayotis Kanellopoulos and Georgios Mavros -- the leading spokesmen of the unified political opposition within Greece -- boycotted the 4th of July celebrations of the U.S. Embassy in Athens and denounced the Rogers visit as signifying blunt acceptance and condonement of a dictatorial regime which has systematically violated the ideals of NATO and the Western world. This visit in their view was a clear "interference in Greece's internal affairs."

On the other side, reacting to insistent press reports to the effect that Secretary Rogers, while in Athens, had pressed for elections and other liberalization measures, ex-Deputy Premier Stylianos Pattakos angrily denounced these reports as "unfounded rumors" (psithiroi), and he added that it would be "naive" to believe that Mr. Rogers came to Athens "to order us to declare elections." Byron Stamatopoulos -- the then official spokesman of the Greek government, reacting to similar rumors, retorted..."we do not interfere, but neither do we tolerate interferences."

So we find ourselves in the perplexing situation where a single event, the Rogers visit, has given rise to complaints against "interference" by both members of the opposition and of the military government.

U.S. Influence on the Post-1950 Domestic Politics of Greece

By: Theodore A. Couloumbis
The American University

The formal visit of ex-Secretary of State William Rogers to Athens on the 4th of July, 1972, gave rise to the following interesting and somewhat paradoxical sets of reactions.

Ex-parliamentarians such as Panayotis Kanellopoulos and Georgios Mavros -- the leading spokesmen of the unified political opposition within Greece -- boycotted the 4th of July celebrations of the U.S. Embassy in Athens and denounced the Rogers visit as signifying blunt acceptance and condonement of a dictatorial regime which has systematically violated the ideals of NATO and the Western world. This visit in their view was a clear "interference in Greece's internal affairs."

On the other side, reacting to insistent press reports to the effect that Secretary Rogers, while in Athens, had pressed for elections and other liberalization measures, ex-Deputy Premier Stylianos Pattakos angrily denounced these reports as "unfounded rumors" (psithiroi), and he added that it would be "naive" to believe that Mr. Rogers came to Athens "to order us to declare elections." Byron Stamatopoulos -- the then official spokesman of the Greek government, reacting to similar rumors, retorted..."we do not interfere, but neither do we tolerate interferences."

So we find ourselves in the perplexing situation where a single event, the Rogers visit, has given rise to complaints against "interference" by both members of the opposition and of the military government.

But let us go further and provide some more examples of governmental and non-governmental activities in the U.S. which can have both dir[illegible]ect (albeit hard to measure absolutely or relatively) effects on the internal political situation of Greece.

The 1972 platform of the Democratic Party contained a plank as follows: "Cease American support for the repressive Greek military government." To the average Greek, involved in politics, this meant that a Senator George McGovern victory in the November 1972 elections would have resulted in a decisive shift of existing U.S. policies, possibly paving the way for the toppling of Mr. Papadopoulos.

On the other side, there has been a continuous string of high level diplomatic and military visits to Greece, including such top echelon Nixon Administration dignitaries as ex-Secretaries Stans, Laird, Rogers and, not the least, ex-Vice President Spiro (Ted) Agnew. These visits have been clearly interpreted by many observers of and participants in the Greek political arena as symbolic of the U.S. Administration's substantive support for the Greek colonels.

Ad hoc committees of concerned Greeks and Americans (e.g. the U.S. Committee for Democracy in Greece, chaired by Congressman Don Edwards of California) are seeking to influence a "misguided" (as they consider it) Executive Branch of the government against its shortsighted and uncritical embrace of a "military dictatorship."

On the other side, a consortium of New York banks authorizes a multi-million dollar, short-term loan to the Greek government at a time when balance of payments pressures on the Greek economy seem to be on the rise.

Congressional hearings both in the U.S. Senate and the House reveal serious bi-partisan opposition to the Administration's "business as usual" handling of Greek-American relations. Simultaneously, the U.S. media -- by and large -- are affording a full opportunity to the Greek regime's exiled critics to tell their side of the story, and to seek to expose oppression and torture as well as plead for the return of democracy to their homeland.

On the other side, at a solemn ceremony in San Diego, California, the Greek Ambassador cheerfully proclaims the continued solidarity of the Graeco-American alliance as he thankfully accepts a converted U.S. man-of-war to be added to the Greek fleet.

A "teach-in" takes place at MIT protesting U.S. support for the "fascist militarists" in Greece.

On the other side, one witnesses mushrooming combinations of Graeco-American priests and businessmen presiding over the bustling traffic of tourists and pilgrims who yearly flock to the cities, islands and countryside in search of pleasure, adventure, rest and old roots.

These few examples which just scratch the contemporary surface of Graeco-American interaction should be more than adequate to demonstrate the complexity of my task: namely, to describe and assess the post-civil war "influence" of the U.S. in domestic Greek politics.

I. METHODOLOGICAL PROBLEMS

Perhaps we should take a few minutes to discuss the concept of "influence" itself which has been one of the most baffling and elusive concepts in the history of political science. One of the most widely accepted definitions for "influence" is as follows:

"The ability of Actor "A" to control the mind and actions of Actor "B"."

The obvious problem with this definition is that we cannot clearly establish a relationship of "control" since -- in the last analysis -- we cannot read the mind of either Actor "A" or Actor "B". Confusion has recently proliferated with the utilization of quasi-scientific terms such as "penetration", "intervention" and "interference". Marxist critics would brand all this as a behavioralist conspiracy to hide plain old "imperialism" behind antiseptic and pseudo-scientific, but quite transparent, academic fig leaves. The Realist School of "power politics" would also condemn as pseudo-scientific scholasticism any attempt to break down into component parts a "power" relationship.

In spite of all these warnings, let me attempt to advance some working definitions so that we can establish (hopefully) a common frame of reference in our future studies:

a) "Penetration" stands for a long-range, aggregate relationship between two nations which allows the representatives of one nation to participate authoritatively in the value-allocation process (who gets what, when and how) of the other nation.

b) "Intervention" is reserved for large-scale economic and military presence of one nation within the borders of another, which is designed to preserve or to change the structure of political authority of the target society. (This, i.e., covers attempts of government "A" to safeguard or to help topple government "B".)

c) "Interference" is used to connote a single act (i.e. a tactical move) designed to affect the target nation's value-allocation process -- such as a U.S. ambassador's endorsement (publicly or privately) of a given politician, political party, military faction, specific policy, electoral system, etc.

d) The term "influence" -- finally -- is used generically and impressionistically so as to provide a "catch-all" for terms such as penetration, intervention, interference, involvement, entanglement, persuasiveness, pressure, control, etc.

Among the above, I have found the concept of "penetration" the most useful for the development of systematic research studies which will allow us, eventually, to compare Greece's penetrability quotient with that of neighboring countries in the Balkans or even distant -- but highly penetrated -- countries such as the Koreas, the Vietnams, the Germanys just to name a few.

Unfortunately, it will be necessary to subdivide the concept of penetration further.

The careful student should definitely differentiate between "supply" and "demand" for penetration. The United States, for instance, has penetrated Greece not only because it wanted to do so, but also because it was "invited in" by competitive elites who found an "American endorsement" as a powerful weapon against their domestic opponents. A lot of work and documentation remains to be done in order to arrive at some useful hypotheses relating the supply and demand for penetration in post-war Greece.

Let me at this stage refer to a longer study yet unpublished dealing with "The Politics of Penetration in Greece, 1821-1973" which was jointly authored by John Petropulos, Harry Psomiades and myself. In this study we recognized at least four different varieties of penetration as follows: (1) imitative; (2) structural; (3) manipulative; and (4) perceived.

1. Imitative penetration is in no way the result of calculated policies of the penetrator. The concept is close to what economists have called the "demonstration effect." More simply, a country and its leaders decide to imitate styles, structures, and processes which they observe in other countries and which they consider worth adopting. Both Kings Otho and George I demonstrated this process clearly. They attempted to superimpose the prevailing Western constitutional models, party

systems, administrative structures, military organizations, etc., on a country that was not then completely prepared to accommodate these new forms. More recently, we have seen Greece under Karamanlis seeking to emulate the two party systems of Britain and the United States; while under Papadopoulos, authoritarian structures, characteristic of many less developed nations, have been consciously applied to Greece.

2. Structural penetration is perhaps the easiest variant to study empirically. Here we must look for observable and measurable interdependencies between small nations and the large nations which penetrate them. These interdependencies can be subdivided further into military, political, economic, and cultural types. Following, are some examples in each case of these subcategories:

a. Military interdependencies would include military aid, military training missions, fleet visits, number of bases available to external powers, joint infrastructure facilities, and others.

b. Political interdependencies would include the size of foreign embassies, volume of economic aid given for political purposes, visits of political personalities, agreements in international organization voting records, numbers of alliances and executive agreements and others.

c. Economic interdependencies would include trade, investment loans, surplus sales, grants, and preferential treatments, if any.

d. Cultural interdependencies would include flows and exchanges of mail, news, movies, television programs, tourists, programs in the performing arts, sports programs, etc.

3. Manipulative penetration denotes the degree to which external powers are seeking to manipulate (i.e., change) the domestic and foreign [illegible] Greece in order to serve their own interests. It often involves an attempt to alter significantly the composition of a government. Manipulative penetration can take place either through the use of military force (intervention) or through diplomatic, economic propaganda and other overt or covert channels of influence. The numerous examples of this form of penetration in our study include: (1) economic sanctions against Greece designed to moderate her "irredentist" foreign policies in the nineteenth century; (2) the intervention of the Entente to remove King Constantine I and have Greece fight on the side of the allies in World War I; (3) and more recently the British and American interventions (1944-1949) designed to frustrate the communist bid for power in Greece which have profoundly affected the post-war political structure and foreign policy orientation of Greece.

4. Perceived penetration is harder to measure. It is not dependent upon the actual amount of structural penetration, but upon the intensity of supposed or believed penetration. There is usually a time lag in perceived penetration. A state which enjoys a high degree of influence in another state may continue to be held responsible for what goes on in the penetrated state long after its actual influence has waned. This was the case of Britain in the late nineteenth century in Greece, and, as many believe, the case of the United States in Greece today.

Before concluding the methodological portion of this paper, we ought to complicate our penetration matrix further by realizing that penetration (and inter-penetration) can be classified also as involving the following four relationships:

a) Government to Government

b) Government to People (i.e. opposition/resistance)

c) People to Government

d) People to People.

Finally, one important caveat should be entered. The collection of data, documentation and other historical materials, illustrating a certain degree of U.S. penetration (or penetration from other sources) in Greece, does not become meaningful and scientifically useful unless comparable data can be secured for other countries which lend themselves (strategically, socio-economically, etc.) for comparison with Greece. We can safely say that Greece is a "penetrated" nation-state only after we compare her with other more or less penetrated nations.

II. SOME FINDINGS

There is no time for an elaborate exposition of my findings regarding patterns of structural and perceived U.S. penetration in Greece. The Appendix to this paper presents some useful (as well as comparative) data on structural penetration of the military, political, economic and cultural varieties. These, predictably, indicate that Greece is more heavily penetrated by the U.S. when it comes to military and political indicators, but Western Europe is unquestionably the leader in terms of economic and cultural penetration.

Let me, here, take just a few minutes to discuss a preliminary (it can be done much more systematically) study of U.S. penetration in Greece as perceived by Greek elites.

I have selected for this study twenty books (eighteen in English and two in Greek) which have by and large appeared since the 1967 coup. The books are authored by advocates, analysts and quite often by participants in Greece's political system, past and present. The books focus exclusively on the post World War II period.

I do not claim to have either a systematic or comprehensive list of relevant literature. Over fifty books have been written in English on this subject since 1967. But I believe I have at least a representative list. What I am proposing at this level of analysis is that one should conduct a glorified book review in order to ascertain the "penetrability status" of a country as indicated or <u>perceived</u> in the literature. The classification of the literature into categories could result from either crude, impressionistic reading such as mine or from more sophisticated approaches such as having panels of "experts" classifying the books in question and to even greater sophistication, if desired, through the use of content analysis.

I have, for purposes of illustration, classified the literature into three categories:

1) Maximalists - Those who ascribe primary or even exclusive accountability (causative potency) to external great power (eg. United States) inputs in order to explain Greece's domestic political developments.
2) Balancers - Those who see domestic as well as external variables accounting for political outcomes in Greece's domestic arena.
3) Minimalists - Those who emphasize internal variables and either ignore or de-emphasize external variables in accounting for political outcomes in Greece's domestic arena.

Let me give you one characteristic quotation from each category and then present my tabular information.

<u>The Maximalist: Andreas Papandreou</u>

> "Papadopoulos (is) a long-time friend of the CIA, and the KYP's liaison officer to that organization...his coup was made illustrious by the fact that it was the first successful CIA military <u>putsch</u> on the European continent." (<u>Democracy at Gunpoint</u>, p. 11).

And later he adds, "Papadopoulos...became the CIA's leading agent in Greece." (pp.221-2). Today Papandreou considers Greece as "occupied" territory of the United States.

The Balancer: Keith Legg

> "However, Greece's geographic location, level of economic development, and unique demographic pressures make her particularly vulnerable to the pressures of external events." (Politics in Modern Greece, p. 62).

To balance external inputs Keith Legg advances the characteristic of "clientelism" in Greek politics as one of central importance in explaining political outcomes.

The Minimalist: David Holden

> "It is scarcely possible to review the Greek record of internecine warfare, crumbling governments, fissile parties and bickering opposition, coups, plots and counter-coups, without suspecting that all these things are at least as much an expression of the fundamental character of Greekness as the result of mere historical misfortune. ...people tend to get the government they deserve...then the Greeks must appear singularly undeserving of good government and their souls must be supposed to be in a state of unusual torment." (Greece Without Columns, p. 85)

TABLE ONE

Maximalists	Balancers	Minimalists
Couloumbis	Keith Legg	David Holden
Vlachos	John Katris	Kenneth Young
Rousseas	Clogg & Yannopoulos	Stockton
Kolko	Mikis Theodorakis	Maurice Genevoix
Barnet	Anonymous (Rodis Roufos)	
Margaret Papandreou	Constantine Tsoucalas	
Andreas Papandreou		
Xydis et. al.		
Amalia Fleming		
Mercouri		

Some interesting generalizations can be advanced here. Opponents of the Greek regime as a rule perceive greater external penetration and quite often blame the United States for whatever happens in Greece.

Supporters as a rule fall under the minimalist category with the exception of Genevoix who hardly touches upon external factors. I would then expect that those most analytically oriented fall into the safer category of the balancer.

LIST OF BOOKS ANALYZED

Anonymous, (Rodis Roufos), Inside the Colonels' Greece, (W.W. Norton, 1972).
Richard J. Barnet, Intervention and Revolution, (World Publishing Co., 1968).
Theodore A. Couloumbis, Greek Political Reaction to American and NATO Influences, (Yale, 1966).
Richard Clogg and George Yannopoulos eds., Greece Under Military Rule, (Basic Books, 1972).
David Holden, Greece Without Columns, (Lippincott, 1972).
Maurice Genevoix, Greece of Karamanlis, (Plon, Paris, 1972).
Amalia Fleming, A Piece of Truth, (Houghton Mifflin, 1973).
John Katris, Eyewitness in Greece, (E.P. Dutton, 1971).
Gabriel Kolko, The Politics of War, (Chapter 8), (Random House, 1968).
Melina Mercouri, I Was Born Greek, (Doubleday, 1971).
Keith Legg, Politics in Modern Greece, (Stanford, 1969).
Margaret Papandreou, Nightmare in Athens, (Prentice-Hall, 1970).
Andreas Papandreou, Democracy at Gunpoint, (Doubleday, 1970).
Stephen Rousseas, The Death of a Democracy, (Grove, 1967).
Bayard Stockton, Phoenix with a Bayonet, (Georgetown Publications, 1971).
Mikis Theodorakis, The Debt, (Salemi, Italy, 1971).
Constantine Tsoucalas, The Greek Tragedy, (Penguin, 1969).
Helen Vlachos, House Arrest, (Gambit, 1970).
Alexander Xydis, et. al., Makarios and His Allies, (Athens, Gutenberg, 1972).
Kenneth Young, The Greek Passion, (Dent, 1969).

A second level of analysis in my project involved the conduct of interviews. These are polls and surveys of "representative" groups or samples of governmental and non-governmental elites. These surveys were intended to elicit these elites' stated perceptions of external influences in Greek politics.

I will not be naive enough here to assume that "stated perceptions" necessarily coincide with privately held perceptions of politicians, bureaucrats and other elites under study. It is, however, useful to classify elites in terms of the variations of their stated perceptions of external influences. Stated perceptions, regardless of their coincidence with privately held ones, can indeed act as guiding and braking mechanisms of political behavior (especially so in open, competitive political systems).

In the case of Greece, I have conducted (April-May 1972) forty interviews with what I considered to be representative political elites in and out of Greece. My sample included exiled leaders Prime Minister K. Karamanlis, King Constantine, K. Mitsotakis; and "internal exiles" such as Prime Minister P. Kanellopoulos, G. Mavros, E. Eliou, John Zigdis, John Pesmazoglou, Demetrios Papaspyrou and Stephanos Stephanopoulos; Retired Generals Tzannetis and Koumanakos. From the ranks of the regime my contacts included Foreign Minister Palamas, ex-Minister Demetrios Tsakonas, Byron Stamatopoulos and others.

I do not claim that my sample is necessarily representative. A more systematic approach would include asking a panel of experts (eg. the authors of books dealing with contemporary Greece) as to appropriate government, opposition and non-governmental (functional) elites to be included in the sample.

My interviews were generally unstructured (perhaps the best method with high level contacts) but I systematically asked the same questions with all of my interviewees as follows:

a) Assess the complicity, if any, of the United States in the April 1967 coup.
b) What is your perception of United States influence in Greek affairs today?
c) What do you recommend for the United States role in Greece in the future?

The responses here, too, could be grouped in terms of maximalist, balancing and minimalist categories.

TABLE TWO

	Maximalists	Balancers	Minimalists
Question 1	Complicity	Non-complicity but prior knowledge	No complicity and no prior knowledge
Respondents	Some opposition elites	Some opposition elites	Governmental elites
Question 2	High influence; Can topple regime	Some influence; Can affect domestic forces	Low influence;Cannc affect regime's status
Respondents	Some opposition	Some opposition	Government elites and small amount opposition
Question 3	Condemn regime and isolate it	Moderate contacts with regime	Do good business and stop interfering in domestic affairs
Respondents	Some opposition	Some opposition	Governmental elites

Looking at Table 2 above we find that the stated perception of United States penetration in Greek politics was quite high among opposition elites and quite low among governmental elites. The opposition viewed Greece as being somewhere in the range from colony to dependency to highly influenced by the U.S. polity. The governmental elites minimized United States manipulative ability and stressed mutuality of security interests.*

---

*It should be noted, however, that the Papadopoulos regime carefully cultivates an image of good relations with and dependency upon the U.S. government (eg. naval facilities for homeporting, frequent visits of U.S. military that are widely publicized) thus cultivating an image among the Greek public that they are enjoying United States protection.

The haphazard impressionistic (ie. traditional) elite survey approach presented above could and should be systematized through the use of sophisticated survey instruments (for instance cross-checking responses and also allowing for responses which subdivide the concept of penetration by issue area, eg. military/political, economic, cultural, educational, ethnic; and by source, eg. government to government, people (group) to people (group), and people (group) to government types).

To some extent, the elite survey approach is analogous to the systematic review of the literature suggested above. Elites here express themselves orally instead of writing books. In the selection of elites one should make sure to include representatives from government, opposition, educators, journalists, (military where separate from politicians), clergy and business elites.

Already we can advance some interesting hypotheses for future testing:

a) If external source supports the host government then governmental elites will state perceptions of less external influence than actually exists, and opposition elites will perceive (stated) more influence than actually exists.

b) The opposite will be true if external source opposes the government.

III. ASSESSMENT AND PROPOSITIONS

Let me, once more, return to the aforementioned trilogy of Couloumbis, Petropulos and Psomiades. Our study of penetration in Greece has yielded the following conclusions and specific propositions:

1. Greece has been subject to manipulative and structural penetration because of her strategic location and not because of her resources. On the other hand, the lack of resources made her vulnerable to penetration once the great powers decided to act.

2. Greece has been most effectively penetrated by the power (Britain and later the United States) which has naval primacy in the Mediterranean. Barring the use of nuclear weapons, Greece can hardly be defended against an attack from the sea.

3. Historically, foreign penetration in Greece has encouraged a politically interventionary role for the Greek royal houses, and, for the most part, supported or compelled territorial status quo policies for Greece.

4. Fiscal insolvency, political instability, and, most important, ambitious foreign policies have invited foreign penetration.

5. Whenever great powers have moderated their penetration in Greece, the gap has been filled by regional interpenetrative patterns, and since World War I, by international organizational penetration -- the League of Nations and the United Nations.

6. The greater the number of powers competing for influence over Greece, the smaller the net amount of overt penetration in the country. This is a function, in part, of the international system.

7. Greek reaction to foreign penetration has been rejection in principle and acceptance in practice. The high demand for external penetration is in turn a function of the political culture of Greek elites.

8. As modernization and technological developments in Greece increased, so has the likelihood of multi-functional interaction -- hence an increase in penetration in all of its forms.

9. The higher the perceived and structural penetration, the greater the opportunities for manipulative penetration.

10. There is often a political gap between the penetrator's intentions and the actual outcome. There is the possibility that the penetrator's activities will have a boomerang effect.

Pressure to undo a political figure (eg. Kings Otho and Constantine I and George Papandreou) can often create popular sympathy for him and animosity toward the foreign power.

From the above conclusions and specific propositions we may elicit general propositions concerning penetration in most of the developing nations. These, of course, will have to be tested with the experience of those nations.

Finally, what can we say about the normative dimension of penetration? Is penetration good or bad for Greece or any other state? The question asked in an abstract and generalized form is almost impossible to answer without betraying one's biases or loyalties. One should better ask whether penetration is good for certain people and bad for certain others. To illustrate the complexities of this question let us follow the example of country "A" which is experiencing a revolutionary insurgency. The insurgents are supported by materiel and volunteers from the government of country "B" (which is penetration). The government of country "A", in turn, is supported with military aid and advisors by the government of country "C" (which is penetration). If your sympathies lie with the insurgents and the government of country "B", then you tend to excuse this penetration as revolutionary solidarity. If your sympathies lie with the government of country "A" and the government of country "C", then you tend to excuse this penetration because it is in the interests of both governments to stand together. So, in the final analysis, whether you like penetration or not depends on where you stand, who does the penetrating, when and for what reason.

Are there no absolute and universal criteria by which to judge either the utility or the ethical qualities of penetration? For us the answer appears quite elusive, if not impossible. In the particular situation of Greece, one can make positive as well as negative cases for penetration.

As we have seen, in nineteenth century Greece, the great powers restrained Greek irredentist aspirations and by so doing may have prevented a number of destructive wars in the Balkans, let alone a war between the great powers themselves. In the post World War II era, the influence of the United States probably prevented -- at least minimized the chances of -- a bloody confrontation between Greece and Turkey over the Cyprus issue. To the degree, then, that penetration averts wars, or helps in economic and social development, one could argue that it is good, unless one believes that war to liberate territories is a good policy. The "hawks" in Greece have argued so; and, in recent times, the hawks in the Arab world and in Israel have so acted in their tragic confrontation.

On the other hand, one can make the equally convincing case that penetration in Greece has been bad. As in so many other states, penetration has often robbed the Greek people of a sense of autonomy, independence and self-sufficiency; in short, of their dignity. Beyond this, we could argue that penetration has frequently accounted for internal divisiveness in Greece -- at times reaching the levels of bloody and decimating confrontation. To the degree that Greece's civil war in 1946-1949 was sown and nurtured by external influences, to that degree, one could say that penetration is bad. Moreover, if penetration is used, as it occasionally was, in Greece and in other countries, to prop up and maintain in power unpopular and other illegal regimes, we perforce must condemn it.

Finally, whether we like it or not, penetration in one form or another is inevitable in the foreseeable future. Almost any form of transfer of knowledge, skills, ideas, and resources from one state to another can be made a basis for informal penetration. The

increasing interdependence of states in most aspects of human endeavor has tended to blur the distinction of boundaries among states and has forced us into a reconsideration of the traditional notion of impermeable sovereignty.

If penetration is inevitable, then our task will be to devise means to "control" it. For small states, this may be only possible through regional and international organizations. Only such organizations may be capable of dealing with the critical issues of war and peace. In terms of penetration in the economic and social fields, the pernicious character of such penetration will probably best be contained by turning to the United Nations, regional organizations, and to other multi-lateral agencies.

APPENDIX A*

The purpose of this Appendix is to present in tabular form illustrations for the type of data which can be collected in connection with "structural penetration" indicators ~~(as defined in our Epilogue above)~~. Structural penetration, the reader will remember, has been subdivided into Military, Political, Economic and Cultural categories. Examples in each of these categories will be provided below:

I. MILITARY INDICATORS

TABLE 1

Number of Students trained under MAP (U.S.Military Assistance Program)
Fiscal Years 1950 -- 1972

Countries	Number Trained in U.S.	Rank According to No. of Students Trained in U.S.	Number Trained Overseas	Total Number Trained Under MAP
S. Vietnam	22,172	1	9,217	31,389
S. Korea	21,828	2	9,254	31,082
Republic of China	19,934	3	4,198	24,132
Turkey	15,687	4	2,559	18,246
France	12,600	5	1,742	14,342
GREECE	11,852	6	2,157	14,009
Japan	9,642	7	5,637	15,279
Thailand	9,172	8	3,794	12,966
Philippines	9,025	9	5,306	14,331
Iran	9,018	10	1,789	10,807

Source: "Military Assistance and Foreign Military Sales Facts," Security Assistance Agency, U.S. Department of Defense, May 1973.

Note on Table #1: With respect to this important indicator of structural/military penetration, Greece ranks 6th out of a total of 72 countries which have participated in MAP training since 1950.

*The data presented in Appendix A has been compiled jointly by Theodore Couloumbis, Elias Georgiades, Theodore Kariotis and Nikos Papaconstantinou.

TABLE 2

A. U.S. MILITARY ASSISTANCE PROGRAM DELIVERIES (GRANT AID)/EXPENDITURES BY FISCAL YEARS: 1950-1972
(In thousands of U.S. dollars)

Country	Fiscal Year 1950-1966	FY 1967	FY 1968	FY 1969	FY 1970	FY 1971	FY 1972	TOTAL 1950-72
Greece	1,310,834	43,978	44,997	56,237	30,151	67,045	28,534	1,581,77
Turkey	2,314,587	118,487	130,875	108,807	116,572	90,932	94,975	2,975,23

B. DELIVERIES OF FOREIGN MILITARY SALES BY FISCAL YEARS: 1950 -- 1972 (In thousands of U.S. dollars)

Greece	2,457	811	3,488	11,369	10,934	27,590	22,850	79,49
Turkey	727	252	432	396	3,333	19	1,126	6,28

Source: "Military Assistance...Facts" op.cit.

Note on Table 2: Two points clearly emerge from Table 2 as follows:

1). Despite an embargo on the delivery of heavy military equipment and political pressures of the U.S. on Greece (designed to encourage democratization), U.S. military grant aid to Greece continued on an increasing pattern until 1971 (despite the overall downward trend in total U.S. grant aid to recipient countries). The Papadopoulos government has announced recently it will accept no more grant aid for Fiscal year 1973 and after.)

2). Turkey ranks third and Greece sixth among 78 countries which have received U.S. Military Assistance (grants) since 1950. The top ten countries in this category were as follows: France, S. Korea, Turkey, Republic of China, Italy, Greece, S.Vietnam, Belgium, Netherlands, Spain.

II. POLITICAL INDICATORS

TABLE 3

LOANS AND GRANTS TO GREECE FROM THE U.S. (1946 - 1971)

Year	Amount	Year	Amount
1946-1961	1,720.7	1968	0.7
1962	46.5	1969	---
1963	48.8	1970	4.0
1964	24.7	1971	.05 (not coun
1965	37.0	TOTAL	1,901.80-
1966	17.7	Repayments of Interest	262.40
1967	1.7	ADJUSTED TOTAL	1,639.40

TABLE 3 (cont'd)

Source: AID Special Report, U.S Overseas Loans and Grants and Assistance from International Organizations, Revision No. 327 July 1972.

Note on Table 3: To the degree that grant economic aid can be considered an important structural/political indicator of penetration, the U.S. has been progressively weakened in its ability to manipulate this indicator for purposes of influence.

TABLE 4

BOMBING INCIDENTS IN GREECE INVOLVING UNITED STATES
(As of March 1972)

The following is a recapitulation of bombing incidents in Greece from April 1967 to the present in which American property or interests were targets:

1. April 1967 - December 1968: Though several, apparently political bombings did take place in Greece during the first 18 months following the April 21, 1967 coup d'etat, Embassy records (scanty) and recollections do not indicate any such action directed against Americans or the American presence in Greece.

2. 1969: (A) May 22 - bomb explosion at Hilton Hotel, Athens. Minimal damage.

(B) June 11 - bomb explosion at ticket booth of theater in Tameion Building (where offices of USIA and JUSMAAG located). Minor damage.

(C) June 15 - bomb explosion under car of civilian employee of Corps of Engineers. Minor damage.

(D) July 19 - small bomb explosion near car of mission employee in Kalamaki suburb of Athens.

(E) July 28 - bomb explosion at Miranda Hotel, Glyfada, damaged four cars belonging to members of offical American community.

Bomb explosion under car of U.S. mission employee, Glyfada. Minor damage

Bomb explosion under U.S. diplomatic car in Psychico suburb of Athens. Minor damage.

(F) August 23 - bomb explosion in building housing offices of Esso-Pappas in downtown Athens.

(G) September 17 - unexploded bomb found in U.S. Commisary, Athens.

3. 1970: (A) January - unexploded bomb found in ground floor bathroom of Embassy.

(B) May - unexploded bomb found at Hilton Hotel, Athens.

(C) September 2 - large bomb exploded in parking lot of Embassy. Young Italian woman and young Cypriot man presumed to have been perpetrators - were killed. Several cars demolished and large amount of glass destroyed on one side of Embassy.

TABLE 4 (cont'd):

Minister's office during visit of Secretary of Defense Laird. No damage.

(E) November - bomb explosion damaged Truman statue, Athens.

4. 1971: December 31, 1970 - January 1, 1971:

(A) unexploded bomb found where car of U.S. Mission employee had been parked in Athens suburb of Kiffissia.

Bomb explosion under Australian Embassy car in Athens suburb of Psychico. Believed that car mistakenly identified as belonging to U.S. official.

Bomb explosion at American Officer's Club (Congo Palace Hotel), Glyfada - estimated $200 damage. Bomb explosion outside of USO Club, Athens. Minor damage.

(B) February 8 - bomb explosion under right rear wheel of official JUSMAAG car in Athens suburbs of Psychico. Minor damage.

Bomb explosion under car belonging to U.S. Army officer in Athens suburbs of Kokinari. Minor damage.

(C) March 13 - bomb explosion in building housing offices of Esso-Pappas in downtown Athens. Slight damage.

(D) April 24 - unexploded device found under U.S. Mission car.

(E) April 26 - bomb explosion in trash bin outside of the milk processing plant in the U.S. Commissary building, Athens. Greek EES employee maimed by explosion.

(F) May 14 - bomb explosion at Truman statue, Athens. Greek policeman killed while attempting to defuse bomb.

(G) July 9 - bomb explosion at Esso-Pappas Oil Company garage, Athens. Some damage to one truck.

(H) July 13 - bomb explosion destroyed truck owned by EES (Commissary) in Heraklion, Crete.

(I) July 14 - bomb explosion at the Hellenic-American Union (USIS Cultural Center). Moderate surface damage.

(J) August 31 - unexploded bomb discovered on roof area immediately adjacent to U.S. Pavilion at Thessaloniki International Fair, Thessaloniki.

(K) October 6 - bomb explosions caused minor damage to cars belonging to U.S. military personnel in Glyfada area.

(L) October 20 - unexploded bomb found in power substation near Hilton Hotel, Athens during visit of Vice-President Agnew.

5. 1972: (A) February 17 - small bombs exploded under two cars of JUSMAAG personnel in Athens suburb of Kiffissia. Negligible damage.

(B) March 2 - bomb exploded under car owned by Embassy's press officer in Athens suburb of Kiffisia. Moderate damage.

Source: This listing was compiled by the Office of the Deputy Assistant Secretary of State for Near Eastern Affairs. See "Political and Strategic Implications of Homeporting in Greece", Joint Hearings

TABLE 4 (cont'd):

of the Subcommittees on Europe and the Middle East of the House Committee on Foreign Affairs, March and April 1972. (pp.71-2).

Note on Table 4: Bombings, abductions, hijackings and other violent acts could be considered structural/political indicators of "counter-penetration" and -in any case- could be viewed as a barometer of U.S. political unpopularity in Greece.

TABLE 5

VISITS TO GREECE BY U.S. GENERAL AND FLAG OFFICERS
(1967 - 1970)

	1967	1968	1969	1970 (Jan.-May)
Number of Visits	9	29	35	20 (in 5 months)

Source: U.S. Department of Defense, International Security Affairs. Quoted in "Greece and Turkey", Hearings before the Subcommittee on U.S. Security Agreements and Commitments Abroad, of the Senate Foreign Relations Committee, June 9-11, 1970. (pp. 1839-40).

Note on Table 5: If formal visits of high-ranking military officers could be considered a form of politico-military approval for the state of affairs in Greece, then this table indicates progressively substantive U.S. satisfaction with the situation in Greece since 1967.

III. ECONOMIC INDICATORS

TABLE 6

GREEK EXPORTS AND IMPORTS BY AREA
(Millions of U.S. dollars)

	1961	1962	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971
						Exports, f.o.b.					
Total OECD	139.2	159.6	193.0	207.6	206.4	241.2	330.0	332.4	374.4	434.5	471.8
OECD Europe	106.8	139.2	141.6	160.8	169.2	194.4	252.0	276.0	312.0	373.9	396.0
EEC	68.4	88.8	94.8	115.2	122.4	144.0	200.4	222.0	249.6	294.6	319.5
Germany	42.0	44.4	56.4	66.0	74.4	80.4	78.0	91.2	110.4	129.6	133.6
France	10.8	13.2	10.8	16.8	16.8	24.0	45.6	33.6	37.2	36.2	62.1
Italy	7.2	21.6	14.4	18.0	16.8	20.4	49.2	62.4	54.0	64.4	[illegible]
Other OECD Europe	33.4	50.4	45.8	45.6	45.8	50.4	51.6	[illegible]	62.4	[illegible]	[illegible]
United Kingdom	18.0	24.0	22.8	22.8	25.2	24.0	25.2	19.2	25.2	28.2	[illegible]
North America	33.6	20.4	56.4	45.6	32.4	44.4	68.4	49.2	57.6	52.3	[illegible]
Sino-Soviet area	52.8	50.4	57.6	64.8	74.4	98.4	90.0	72.0	90.0	106.5	86.0
Other	30.0	38.4	34.8	37.2	51.6	68.4	85.2	70.8	93.6	101.5	104.7
Total	223.2	248.4	290.4	308.4	327.6	[illegible]	495.6	468.0	553.2	612.5	662.5

TABLE 6 (cont'd):

	Imports, cif										
Total OECD	[illegible]	[illegible]	597.6	691.2	848.4	946.8	903.6	1 069.2	1 246.8	1 567.9	1 682.5
OECD Europe	[illegible]	[illegible]	502.8	565.2	703.2	758.4	764.4	886.8	970.8	1 184.5	1 256.9
EEC	[illegible]	303.6	320.4	374.4	469.2	504.0	526.8	607.2	668.4	791.5	896.6
Germany	128.4	133.2	146.4	175.2	195.6	211.2	224.4	256.8	307.2	363.4	408.8
Italy	46.8	54.0	60.0	72.0	103.2	122.4	122.4	144.0	142.8	163.8	192.7
Other OECD Europe	147.6	164.4	182.4	190.8	234.0	254.4	237.6	279.6	302.4	393.0	360.3
United Kingdom	75.6	84.0	84.0	94.8	103.2	120.0	109.2	134.4	142.8	168.8	153.9
North America	92.4	73.2	91.2	109.2	120.0	140.4	106.8	116.4	165.6	133.7	211.5
Sino-Soviet area	50.4	55.2	68.4	73.2	102.0	100.8	91.2	111.6	97.2	101.5	104.8
Other	151.2	104.4	141.6	138.0	203.8	223.2	224.4	277.2	360.0	288.9	310.8
Total	714.0	700.8	804.0	885.6	1 134.0	1 222.8	1 186.8	1 392.0	1 593.6	1 958.3	2 098.1

Source: Overall Trade by Countries, Statistics of Foreign Trade, Series of Foreign Trade, Series A, OECD.

Note on Table 6: There is dual significance to the structural/economic penetration data presented in this table:

1). Greece is highly dependent (i.e. penetrated) economically. The gap (unfavorable balance of trade) between her imports and her exports has been dramatically increasing in the past ten years.

2). Unlike in the political/military sphere, Greece is much more dependent on (penetrated by) Western Europe than the United States and Canada. The reader should also refer to the increasing patterns of trade with the Sino-Soviet area.

IV. CULTURAL INDICATORS

TABLE 7

GREEK EMIGRATION OVERSEAS AND NUMBER OF TOURISTS VISITING GREECE

Year	No. Emigrants	No.of Incoming Tourists	Year	No.Emigrants	No. of Incoming Tourists
1950		37,464	1961	58,837	471,983
1951		58,238	1962	84,054	572,503
1952		76,187	1963	100,072	716,126
1953		102,032	1964	105,569	737,450
1954		160,486	1965	117,167	951,725
1955	29,787	195,605	1966	86,896	1,105,293
1956	35,349	199,707	1967	42,730	970,349
1957	30,428	238,289	1968	50,866	944,887
1958	24,521	257,030	1969	91,552	1,257,023
1959	23,684	327,155	1970	92,681	1,500,577
1960	47,768	379,959			

Source: Statistical Yearbook of Greece

Working Copy

1973 286

THE POLITICS OF MILITARY MANAGERIALISM IN GREECE

Cliff

The discussion from p. 15 on (with Statistical info in Tables) should be useful on the question of modernization experience of Greece.

Ted.

Theodore A. Couloumbis

School of International Service
The American University

Prepared for delivery at the 1973 Annual Meeting of the American Political Science Association, Jung Hotel, New Orleans, Louisiana, September 4-8, 1973.

Copyright, 1973, The American Political Science Association

ABSTRACT

THE POLITICS OF MILITARY MANAGERIALISM IN GREECE

Theodore A. Couloumbis

School of International Service
The American University

This paper focuses on the Greek military regime and its politics since April 21, 1967. It seeks to describe, define, and classify Greece's political system (since 1967), as well as illustrate the Colonels' ideological superstructure. It, then, proceeds to identify differentiations and disagreements developing within the Papadopoulos movement. Finally, this paper assesses the "modernizing performance" of the military regime as compared with the "performance" of parliamentary governments from 1950 to 1967. Modernizing performance is evaluated on the basis of the following indicators of "modernization": (1) magnitude and concentration of governmental expenditures; (2) GNP growth and yearly GNP growth rates; (3) balance of trade; (4) foreign investment; (5) income distribution; (6) tourist inflow; (7) permanent emigration; (8) growth in education; (9) births, deaths, and marriages; (10) protests, riots, and violence; (11) political development.

The major conclusions of this paper are as follows:

1. The Greek regime falls in the category of "authoritarian" systems (between democratic-competitive and totalitarian) as defined by Juan Linz. Such authoritarian systems are characterized by limited pluralism, low political participation, managerialism as a mentality, absence of a single or more political parties, and conservative social and economic policies.

2. There are certain differentiations between radical and conservative elements developing within the Greek regime, but Papadopoulos has managed to keep the disparate groups which support him in balance.

3. The record in Greece indicates, regardless of the (modernizing) ideological pretensions of Greece's pro-military ideologues, that Papadopoulos and his supporters have not accelerated the fast economic and political development trends which they inherited in 1967. If anything, the "revolution of 1967" has somewhat attenuated economic growth indicators, has strongly increased defense and security expenditures, and has totally blocked political growth indicators. (the latter or possibly cautiously opening about now).

In short, the Greek military regime <u>is not</u> a modernizing force, based on its performance on the criteria for modernization selected above.

ABSTRACT

THE POLITICS OF MILITARY MANAGERIALISM IN GREECE

Theodore A. Couloumbis

School of International Service
The American University

This paper focuses on the Greek military regime and its politics since April 21, 1967. It seeks to describe, define, and classify Greece's political system (since 1967), as well as illustrate the Colonels' ideological superstructure. It, then, proceeds to identify differentiations and disagreements developing within the Papadopoulos movement. Finally, this paper assesses the "modernizing performance" of the military regime as compared with the "performance" of parliamentary governments from 1950 to 1967. Modernizing performance is evaluated on the basis of the following indicators of "modernization": (1) magnitude and concentration of governmental expenditures; (2) GNP growth and yearly GNP growth rates; (3) balance of trade; (4) foreign investment; (5) income distribution; (6) tourist inflow; (7) permanent emigration; (8) growth in education; (9) births, deaths, and marriages; (10) protests, riots, and violence; (11) political development.

The major conclusions of this paper are as follows:

1. The Greek regime falls in the category of "authoritarian" systems (between democratic-competitive and totalitarian) as defined by Juan Linz. Such authoritarian systems are characterized by limited pluralism, low political participation, managerialism as a mentality, absence of a single or more political parties, and conservative social and economic policies.

2. There are certain differentiations between radical and conservative elements developing within the Greek regime, but Papadopoulos has managed to keep the disparate groups which support him in balance.

3. The record in Greece indicates, regardless of the ideological pretensions of Greece's pro-military ideologues, that Papadopoulos and his supporters have not accelerated the fast economic and political development trends which they inherited in 1967. If anything, the "revolution of 1967" has somewhat attenuated economic growth indicators, has strongly increased defense and security expenditures, and has totally blocked political growth indicators.

In short, the Greek military regime is not a modernizing force, based on its performance on the criteria for modernization selected above.

THE POLITICS OF MILITARY MANAGERIALISM IN GREECE*

Theodore A. Couloumbis

School of International Service
The American University

"In our country there is no dividing line between the people and the Armed Forces."
-- George Papadopoulos (April 18, 1969)

Military intervention in ~~Greek~~ politics is not an abnormal phenomenon in contemporary Greece. The 20th century especially has witnessed nearly continuous direct or indirect military intervention in politics, beginning with the Goudi military revolution of 1909. The latter stands as a major progressive landmark in modern Greek history. Since 1909, there have been major coups (successful and unsuccessful) in 1917, 1922, 1923, 1925, 1926, 1933, 1935, 1943-44 (in exile), and 1951. Besides, there have been many other attempts, cabals, formations of factions and "secret" military organizations and, generally, efforts of military officers to influence the outcome of the political process. [1]

The military takeover of April 21, 1967, however, appears to depart from previous military coup patterns--in the sense that Colonel George Papadopoulos and his subordinates have preferred to assume power and administrative responsibility directly, rather than installing favored civilian parties and politicians in power.

The purpose of this paper is to focus on post-1967 events. It seeks to describe, define, and classify Greece's contemporary political system as well as the Colonels' ideological superstructure. Fissures and differentiations currently developing within the Papadopoulos regime will be investigated in the hope of uncovering future contingencies or developments. Finally, an effort will be made to assess the performance of the military regime as compared with the performance of earlier parliamentary governments on the basis of selected socio-economic indicators of modernization.**

---

*The statistical material presented at the end of this paper was collectively assembled by this author and Messrs. Elias Georgiades, Theodore Kariotis, Nikos Papaconstantinou, and Vassilios Pantazoglou. I wish also to thank Messrs. Bernard Rothklein and Richard Westebbe for their advice and information.

**This paper does not focus on the state of the Greek opposition forces. For the author's views on this subject, see "The Greek Junta Phenomenon," article accepted by Polity and scheduled for publication early in 1974.

I. Classifying the Colonels' Regime

Any regime that lasts as long as six years cannot be called temporary or even transitional. Despite the protestations to the contrary of its opponents and proponents alike, the Papadopoulos regime has clung tenaciously to the controls since April 21, 1967--when it came to power by coup d'etat. Most of the writings to date on the subject of Greece have focused on the coup and its causes,[2] on the tactical moves and preparations of the coup leaders,[3] and on the relationship of the coup with the United States. Books have been written to condemn the colonels and the complicity of the United States behind the coup,[4] to highlight oppression and torture in Greece and warn about the ominous possibilities of resistance and civil war.[5] Some works have also appeared condemning the political regimes that pre-existed Papadopoulos, and praising him and his supporters for saving Greece from chaos and instability (read communism).[6] One recent work has gone as far as to "blame" everything wrong (past, present, and future) on the unruly and unstable nature of the Greek national character.[7]

Little has been written, to date, designed to classify the Greek regime as a type of "political system" and to assess the degree to which it is "in transition" as well as to analyze and understand the forces that are likely to shape its future and direction.[8] This work is designed to fill a small part of the gap.

It is not my purpose here to recapitulate all the conditions and circumstances which brought the Greek colonels to power. Suffice it to say that the political crisis of the mid-1960's was a reflection of: (1) inadequate political institutions (especially fragile and polycentric political parties) faced with sudden demands from an alert and mobilized urban as well as rural population;[9] (2) a tradition of military interventions coupled with a professional (verging on the syndicalist) dissatisfaction of the Greek officer corps which fed their perception of threat of weakening of the armed establishment;[10] (3) leaders and their supporting elites (e.g., King Constantine, George with Andreas Papandreou, and Panayotis Kannellopoulos) who allowed their disagreements to strain the limits of democratic compromise;[11] and (4) the structural effects of Greece's alliance with the United States (and NATO) which resulted in a disproportionate subsidization of the military establishment at the expense of other important political and social institutions--such as political parties, the bureaucracy, pressure groups, the educational establishment, and others.[12]

The military junta which took power in 1967 was led by a group of rightist Army officers, many of whom were associated with KYP (Greek Central Intelligence Agency) and organized since 1958 into a secret league EENA (National Union of Young Officers) headed by George Papadopoulos.[13]

Originating mostly from the countryside and being Military Academy graduates of the General Metaxas dominated classes of 1940 and 1943, these revolutionists had been considered the trusted instrument of the Greek conservative establishment. Their self-generated power grab could, then, be explained as a revolt of the instrument in the name of, but without consultation and therefore against, its own controllers.

What is the present regime all about? What should it be called and how should it be classified? The American press has referred to it as "military-backed regime," "junta," "the colonels," the "present Greek Government." Its opponents have called it "junta," "dictatorship," and "fascist regime." Its supporters have called it the "revolution" and the "national Greek Government." Academic people might call it a "military oligarchy," or "civil-military coalition,"[14] administrative state or caretaker dictatorship. But it is time now to avoid labels and to classify the regime in terms of its particular experience.

+ "foreign service regime"

There is no question that the Greek regime falls somewhere in the center of a continuum of political systems ranging from "democratic" to "totalitarian" systems on either end. At the center of this continuum lie various types of authoritarian regimes of which the present Greek regime is a variation. Examples of such authoritarian regimes would include Franco's Spain, Horthy's Hungary, Colonels regime in Poland, Metaxas' Greece, Rumanian and Yugoslav Royal Dictatorships, the Portuguese Estado Novo, the Austrian corporative Dollfuss regime, Vichy France, and even, perhaps, Gierek's Poland.[15]

But first we should define both ends of the spectrum and consider the present Greek experience against them. Democracy--according to Juan Linz--is a system which ". . . supplies regular constitutional opportunities for peaceful competition for political power (and not just a share of it) to different groups without excluding any significant sector of the population by force."[16] To this should be added that the regular competition for votes allows for the gamut of civil liberties. Obviously, Greece today does not fit this pattern, given the continued imposition of martial law in the urban areas and given the fact that substantive portions of the 1968 constitution (which was recently revised to eliminate the monarchy) have not been enacted or applied. These provisions allow for political parties, elections, and the like.

What of the other end of the spectrum--totalitarianism? Carl Friedrich provides a good definition for totalitarianism[17] in terms of the following prerequisites:

1. "An official ideology--often with chiliastic elements." Greece partially fulfilles this prerequisite. E.g., Papadopoulos has published all

Originating mostly from the countryside and being Military Academy graduates of the General Metaxas dominated classes of 1940 and 1943, these revolutionists had been considered the trusted instrument of the Greek conservative establishment. Their self-generated power grab could, then, be explained as a revolt of the instrument in the name of, but without consultation and therefore against, its own controllers.

What is the present regime all about? What should it be called and how should it be classified? The American press has referred to it as "military-backed regime," "junta," "the colonels," the "present Greek Government." Its opponents have called it "junta," "dictatorship," and "fascist regime." Its supporters have called it the "revolution" and the "national Greek Government." Academic people might call it a "military oligarchy," or "civil-military coalition,"[15] administrative state or caretaker dictatorship. But it is time now to avoid labels and to classify the regime in terms of its particular experience.

There is no question that the Greek regime falls somewhere in the center of a continuum of political systems ranging from "democratic" to "totalitarian" systems on either end. At the center of this continuum lie various types of authoritarian regimes of which the present Greek regime is a variation. Examples of such authoritarian regimes would include Franco's Spain, Horthy's Hungary, Colonels regime in Poland, Metaxas' Greece, Rumanian and Yugoslav Royal Dictatorships, the Portuguese Estado Novo, the Austrian corporative Dollfuss regime, Vicky France, and even, perhaps, Gierek's Poland.[15]

But first we should define both ends of the spectrum and consider the present Greek experience against them. Democracy--according to Juan Linz--is a system which ". . . supplies regular constitutional opportunities for peaceful competition for political power (and not just a share of it) to different groups without excluding any significant sector of the population by force."[16] To this should be added that the regular competition for votes allows for the gamut of civil liberties. Obviously, Greece today does not fit this pattern, given the continued imposition of martial law in the urban areas and given the fact that substantive portions of the 1968 constitution (which was recently revised to eliminate the monarchy) have not been enacted or applied. These provisions allow for political parties, elections, and the like.

What of the other end of the spectrum--totalitarianism? Carl Friedrich provides a good definition for totalitarianism[17] in terms of the following prerequisites:

1. "An official ideology--often with chiliastic elements." Greece partially fulfills this prerequisite. E.g., Papadopoulos has published all

his speeches in seven volumes entitled "Our Creed." Also, men such as Demetrios Tsaconas, George Georgalas, and Theophylactos Papaconstantinou have been very busily amassing the "ideology of the revolution."[18]

2. "A single mass party unquestioningly dedicated to the ideology." Greece by far does not fulfill this prerequisite. No single party--let alone a mass party--is allowed to operate. There are occasional rumblings or rumors that the "Association of Young Scientists," originally set up by Byron Stamatopoulos, and certain other "cultural" organizations are grooming themselves for this role.[19]

3. "Near complete control of the mass media." This requirement is very well met. However, it should be noted that this type of control is also a characteristic of authoritarian regimes. Also the control under the present authoritarian setup is one in terms of "what is forbidden." The totalitarian control would be far more aggressive and penetrative assuming a role of "what is permitted and what is recommended or required."[20]

4. "Complete political control of the Armed Forces." This is a questionable item in Greece. It appears that the reverse is true--that the Armed Forces, that is, have considerable control over the government and the administration, rather than the other way around.[21] It has also become quite evident that there is considerable opposition to the regime in the Navy and Air Force, as well as within certain elements of the Army.

5. "A system of terroristic police control not directed against demonstrable enemies only." The present regime in Greece fulfills this particular requirement well.[22]

6. "Central control in the direction of the economy." This particular requirement is not being fulfilled either, as the economy remains private and relatively unrestrained.[23]

In sum, the Greek regime does not fulfill at least three very important characteristics that would permit us to characterize it as totalitarian.

Let us return to Juan Linz for a definition of authoritarian regimes: "Authoritarian regimes are political systems with limited, not responsible, political pluralism: without elaborate and guiding ideology (but with distinctive mentalities); without intensive or extensive political mobilization . . .; and in which a leader (or occasionally a small group) exercises power within formally ill-defined limits but actually quite predictable ones."[24]

The important characteristics that we should look for from the above definition include: (1) Pluralism (i.e., diffusion of power) so that no

single faction or leader maintains total control. This appears to be met in Greece, where George Papadopoulos is often referred to as "first among equals," serving partially at the pleasure of his disparate supporters. (2) The existence of mentalities (defined as characteristic ways of thinking and feeling) rather than elaborate ideologies (defined as utopian and internally consistent systems of thought usually supplied by intellectuals in written form). Greece, today, appears to be vacillating between a phase of mentality and one of adopting a written ideology--even if the latter is quite flexible and pragmatic in form. (3) "Low political mobilization"--i.e., a calculated effort to depoliticize citizens, divert their attentions elsewhere (church, soccer, entertainment) and provide apolitical (cultural, professional) forms of organized groups. This requirement is met well by present-day Greece. (4) "The exercise of power by a small group within formally ill-defined but predictable limits." The Papadopoulos regime also fulfills this requirement well. The regime maintains itself in a constant state of "becoming" with a calculated, gradual, and at times reversible application of portions of the 1968 constitution and its derivatives--e.g., although the revised 1968 Constitution provides for an elected parliament, Greece has been working with a selected co-opted advisory committee popularly referred to as a "mini-parliament."

It appears, then, that Greece best fits the "authoritarian" model described above rather than either the democratic or totalitarian. Other terms which would approximately characterize the Greek system today would be "corporatist state" or "caretaker dictatorship." The dominant mentality of the military ruling elite appears to be "managerialism." Greece, that is, is viewed by its current rulers as a giant corporation which they are determined to run "efficiently." This means a nearly total abandonment of the political process, checks and balances, and reliance on hierarchical and technocratic patterns of governance. "Politics" is considered by managers and technocrats as a contemptuous and time-consuming process to be avoided if at all possible.

The fact that military officers have taken it upon themselves to supervise the political and economic administration of the country is an internationally contemporary phenomenon and without parallel in Greek history. In previous military interventions from 1909 to 1935/6 the military had intervened (with the exception of the Pangalos regime in 1926) to favor given civilian party-personality configurations. In 1967 the military officers who carried out the coup appear to have intervened for themselves. Their "self-confidence," unparalleled in Greek history, is owed perhaps to the multi-functional and expanded role of the military in a technologically advanced counter-insurgency oriented international environment. Modern armies (officers corps) are being trained to administer countries, not merely to fight for them. This phenomenon of the "New Professionalism"

in countries such as Peru and Brazil with its political consequences is advanced well in Alfred Stepan's work.[25] The United States military aid patterns have, naturally, reinforced this phenomenon considerably, and Greece is another excellent case in point.

Greek-American relationships in the 1950s had been characterized by a steadily declining trend in U.S. economic aid, while the military aid and its attendant relationships continued increasing. Looking at indicators such as the number of Greeks training in the United States, one is impressed with the fact that the military received the lion's share of training. According to official U.S. Department of Defense statistics, the total number of Greek military trained in the United States under the Military Assistance Program (M.A.P.) between 1950 and 1969 amounted to 11,229. To this number one should add 1,965 students trained under the M.A.P. program in overseas installations. Considering the total number of the Greek officer corps, approximately 11,000, these training figures assume great importance in terms of U.S. "modernizing" input to the Greek armed forces. In short, U.S. policies have contributed to the hypertrophy of the Greek military establishment compared to the relative atrophy of political structures such as political parties, trade unions, and other pressure groups.

II. The Ideology of the Colonels

What is the official self-conception of the Greek regime? How do these men view themselves, their objectives, their aspirations? In short, what is their ideology?[26] Most of the discussion on ideology which follows is based on the framework established by one of the regime's major theoreticians, George Georgalas.[27]

A Revolution, not Coup d'Etat

The April 21, 1967, regime considers itself the product of revolution, not coup d'etat. A coup changes leaders and functionaries only; revolution changes fundamental systemic conditions. The April 21 group came to do the latter. It came to displace the Communists who until 1949 usurped the status of revolutionaries in Greece.

What will change as a result of the military take-over? The Social System will remain the same, essentially bourgeois. An effort will be made, however, to improve it, to make it "healthy" and to remove great contradictions and imbalances in it.

The Economic System will also remain the same--a free enterprise and personal property market economy. However, an effort will be made to make it smoother and more productive.

in countries such as Peru and Brazil with its political consequences is advanced well in Alfred Stepan's work.[25] The United States military aid patterns have, naturally, reinforced this phenomenon considerably, and Greece is another excellent case in point.

Greek-American relationships in the 1950s had been characterized by a steadily declining trend in U.S. economic aid, while the military aid and its attendant relationships continued increasing. Looking at indicators such as the number of Greeks training in the United States, one is impressed with the fact that the military received the lion's share of training. According to official U.S. Department of Defense statistics, the total number of Greek military trained in the United States under the Military Assistance Program (M.A.P.) between 1950 and 1969 amounted to 11,229. To this number one should add 1,965 students trained under the M.A.P. program in overseas installations. Considering the total number of the Greek officer corps, approximately 11,000, these training figures assume great importance in terms of U.S. "modernizing" input to the Greek armed forces. In short, U.S. policies have contributed to the hypertrophy of the Greek military establishment compared to the relative atrophy of political structures such as political parties, trade unions, and other pressure groups.

II. The Ideology of the Colonels

What is the official self-conception of the Greek regime? How do these men view themselves, their objectives, their aspirations? In short, what is their ideology?[26] Most of the discussion on ideology which follows is based on the framework established by one of the regime's major theoreticians, George Georgalas.[27]

A Revolution, not Coup d'Etat

The April 21, 1967, regime considers itself the product of revolution, not coup d'etat. A coup changes leaders and functionaries only; revolution changes fundamental systemic conditions. The April 21 group came to do the latter. It came to displace the Communists, who until 1967 usurped the status of revolutionaries in Greece.

What will change as a result of the military take-over? The Social System will remain the same, essentially bourgeois. An effort will be made, however, to improve it, to make it "healthy" and to remove great contradictions and imbalances in it.

The Economic System will also remain the same--a free enterprise and personal property market economy. However, an effort will be made to make it smoother and more productive.

The Intellectual System will experience a "deeper cut." An opening will be afforded to the "young" and the "technocrats" so as to attain modernization. However, the basic Greek-Christian values of the nation will not be changed.

The Political System, however, will experience a "complete and absolute revolution." Here everything will change and the past will be forgotten. The "old political establishment" will be permanently neutralized. The old political establishment is synonymous with old parties, political feudalism, political families, old mentality, old relations, and old organizations. Hence, the slogan "the old political world is dead."[28]

The Energizers of the "Revolution"

The "propellant of the Revolution" is the officer corps. The officers are sons of the working people, not aristocrats, plutocrats, or members of a narrow caste. They know sweat and tears and the pain of the working people. "They are the flesh of the people's flesh." The Greek officers are "the most sensitive carriers of the national conscience." In Georgalas' words:

> The Armed Forces were the only sector of our national organism that remained outside party bartering, communist erosion and moral-ideological corruption. And the national conscience, more acutely developed there found its response and its expression with the 21st of April. The officers have a classless conception of the nation. For them, the highest law is always to save the Fatherland. So the April Revolution has an acutely national character. It is, before all and above all, a national revolution. And for this reason it is a supra-party, supra-faction, and inter-class Revolution. It is the Revolution of all the Greeks. It is surpassing of old divisions, with the resultant synthesis of all the creative forces of the nation.[29]

The Objectives of the "Revolution"

The immediate objectives are to save the country, in its critical hour, from "descending into chaos, division and red totalitarianism."

The long-range objectives lead to "National Renaissance"--i.e., the liberation of Greece from economic, spiritual, social, administrative, and political underdevelopment. Specific objectives include the following:

a. Economic development, to place Greece in the family of advanced nations.

The Intellectual System will experience a "deeper cut." An opening will be afforded to the "young" and the "technocrats" so as to attain modernization. However, the basic Greek-Christian values of the nation will not be changed.

The Political System, however, will experience a "complete and absolute revolution." Here everything will change and the past will be forgotten. The "old political establishment" will be permanently neutralized. The old political establishment is synonymous with old parties, political feudalism, political families, old mentality, old relations, and old organizations. Hence, the slogan "the old political world is dead."[28]

The Energizers of the "Revolution"

The "propellant of the Revolution" is the officer corps. The officers are sons of the working people, not aristocrats, plutocrats, or members of a narrow caste. They know sweat and tears and the pain of the working people. "They are the flesh of the people's flesh." The Greek officers are "the most sensitive carriers of the national conscience." In Georgalas' words:

> The Armed Forces were the only sector of our national organism that remained outside party bartering, communist erosion and moral-ideological corruption. And the national conscience, more acutely developed there found its response and its expression with the 21st of April. The officers have a classless conception of the nation. For them, the highest law is always to save the Fatherland. So the April Revolution has an acutely national character. It is, before all and above all, a national revolution. And for this reason it is a supra-party, supra-faction, and inter-class Revolution. It is the Revolution of all the Greeks. It is surpassing of old divisions, with the resultant synthesis of all the creative forces of the nation.[29]

The Objectives of the "Revolution"

The immediate objectives are to save the country, in its critical hour, from "descending into chaos, division and red totalitarianism."

The long-range objectives lead to "National Renaissance"--i.e., the liberation of Greece from economic, spiritual, social, administrative, and political underdevelopment. Specific objectives include the following:

a. Economic development, to place Greece in the family of advanced nations.

b. Modernization of the state mechanism (administration), to render it "anti-bureaucratic, flexible, productive, and a servant of the people."

c. Rebirth of education, to cultivate traditional Greek values and to reach new peaks.

d. Development of a "Harmonious Society," to attain balance and to minimize contradictions.

e. Development of conditions for a more "healthy" political life.[30]

The Corporate Image

The "Revolution" is not interested in "equalization." Absolute equality has never existed. If it ever existed it would have been unjust. On the other hand, great social and economic contradictions (chasms) can lead to violent and destructive clashes. Therefore, the "Revolution" is interested in the more just distribution of the national income among different strata of society and among different geographical areas in the country.[31]

The "Revolution" supports cooperation among classes and is opposed to the class struggle which leads to division and the law of the jungle. "All strata that comprise a nation must cooperate, because they are mutually dependent and because they service one another." The state will act as a "just referee," and prudent moderator. Thus, a balanced and harmonious society of cooperation among individuals and among strata will result.[32]

Mentalities Rather than Ideology

The "Revolution" prefers "Ideals to Dogmas." It sets some general long-range objectives and moves toward them rationally, eclectically, and incrementally. It is opposed to unified, monolithic dogma which is a characteristic of "totalitarianism," it believes in "the dignity of man."

In Georgalas' words, "We believe that dogmatists who feel they have monopoly of truth are dangerous. They are fanatic and they think that they save the world, while destroying without qualms all sorts of 'heretics' who are obstacles to their tasks."

The "Revolution" is opposed to "ideological totalitarianism." It is for a liberal, human, Greco-Christian--i.e., Western civilization. The

Revolution believes in Liberty. And "Liberty presupposes not the tyranny of the One, but the acquiescence of the Many. It presupposes not a dogmatic but a dialectical ideology."[33]

"We and the World"

The "Revolutionaries" view the world around them with great concern.

The "West" is undergoing a grave "crisis of the consumer society." It is suffering from materialism, leisure, frustration, nihilism, sadness, and despair.[34]

The "East" is experiencing the "crisis of communism"; i.e., it is experiencing reaction not progress, counter-revolution not revolution, and aggravation rather than the solution of human problems.

The "Third World" has failed also. It has failed to close the gap with the developed Northern hemisphere. It is fighting inner struggles and has become the battleground in the struggle of the great powers.

History appears to have reached a DEAD END. Is there a way out? Is there a solution?

Greece: The 4th World

Georgalas concludes his ideological package with unrestrained and almost mystical chauvinism: at the intersection of a huge cross, at the "center of the world" one finds Greece. At the center of this cross, poverty meets with abundance, metaphysics meets with technology, and moral-religious concepts meet with the modern production process. The Mediterranean, with Greece at its center, is the "navel of the earth"--the area where most religions, most and greatest intellectual schools, and most political systems have developed.

Therefore Greece must serve as the "testing ground" and as a pilot project designed to bypass history's deadlock and to build a "New Democracy." Greece can afford to experiment because: (1) it is a small country and is not a superpower, muscle-bound and over-committed; (2) it has a "weak establishment," so it can carry out the "transformation" without serious opposition and attendant clashes; and (3) it has a long historical tradition which will keep the state from veering too much from the tested course.

The objective of the "Revolution" is to build a "New Democracy" with all the basic values and principles, but also a "modern, combative, armored, and able to defend itself" democracy. This will be a "democracy with a Greek face" and it will work for the Greeks. But others "may want to borrow" some of its techniques and characteristics![35]

III. The Military Regime Today[36]

Greece, today, could be said to possess at least two political systems: a formal system and an operative one! The formal system, in turn, can be divided into the old and new versions.

The old version of formal system was represented until June 1, 1973, by the Constitution of September 1968. It was the law of the military regime. It was a constitution approved by close to 92 per cent of the Greek people voting in a referendum, but under the pressure of martial law. The 1968 Constitution provided for a parliamentary system, with a strong executive, a military establishment independent from civilian control, and a weakened--verging on the ceremonial--king. It also provided for the protection of civil rights and liberties, a multi-party system, a free press, and other standard characteristics of Western-style democracies. This, in short, was the old formal system, and Greek Junta officials pointed to this constitution whenever they were asked to spell out their visions for Greece's future.

The operative system, however, has been another story. Relying on Article 138 of the 1968 Constitution, which "permits" the regime to apply the whole charter gradually and incrementally, the regime has kept important portions of the Constitution (providing for some democracy) on ice. So there is no parliament in Greece today. Instead, there exists a "mini-parliament," known as the advisory committee, which is co-opted by a hand-picked group of "electors." Even this nonrepresentative body has no more than advisory and consultative powers on legislation. Further, there are no political parties permitted to function and no elections. Instead, the three organized institutions, through which political participation--and hence power--is exercised, are the armed forces, the bureaucracy, and the church hierarchy. The two major informal institutions of support are the big business groups (local and foreign) and the Great Power ally, the United States. Martial law--or its "shadow," as Papadopoulos likes to refer to it--is still in effect in the Athens-Piraeus area, while rural Greece is carefully controlled by appointed (rather than elected) local officials, carefully buttressed by the reinforced formal and informal security apparatus. The King, ever since his ill-fated counter-coup of December 13, 1967, has been

residing in a small villa in Rome. For years he has been allowed to remain formally the head of the Greek state, reimbursed for his services, his portraits and those of Queen Anna Maria together with that of Georgios Papadopoulos adorning official rooms. But the operative functions of the King had substantively passed on to Georgios Papadopoulos, who assumed the Regency from ousted General Georgios Zoitakis early in 1972. Papadopoulos, as if trying to prove to his other ministers that they had been underworked, has been serving as Regent, Prime Minister, Minister of Foreign Affairs, Minister of Defense, and Minister of Government Policy.

On June 1, 1973, George Papadopoulos added to the systemic confusion of Greece even further by introducing what I call his newest version of the formal system. Following a hot spring of student (university level) unrest and extremely tough governmental countermeasures, the situation in Greece appeared to be on the verge of political explosion.[37] The student events were followed in rapid fire by strong declarations of groups of retired generals and politicians asking for an end of the dictatorship and recommending the return of the King and the road to elections and democracy. There were also rumors circulating regarding unrest in the Armed Forces.

Late in May of 1973, the Papadopoulos government announced that it had smashed an anti-Papadopoulos mutiny in the ranks of the Navy and shortly thereafter the commander and over 30 members of the crew of the Greek destroyer VELOS sought and were granted political asylum in Italy.

Thus, on June 1, 1973, Papadopoulos informed the people of Greece by radio and television that Greece was about to enter on a new era. Namely, he announced that his government had decided to abolish the monarchy and declare Greece as a "Presidential Parliamentary Republic." The King together with self-exiled ex-Premier Constantinos Karamanlis were alleged to have been involved in the naval mutiny and thus the Papadopoulos government was "forced" to take such drastic action.

The new formal system has been announced as being "given," but the Greek people have been asked to approve and legitimize Greece's latest polity in a referendum scheduled for July 29, 1973.

Briefly, the major provisions of the new formal system are as follows: It provides for a President of the Republic to be elected for a single seven-year term. Papadopoulos, however, has named himself to be the first president, without opposition or election, until 1981. The presidency is established as an extremely powerful office, with sole executive and legislative responsibilities in the areas of national defense and security, foreign affairs, and public order. Further, the President selects personally

the ministers of Defense, Foreign Affairs, and Public Order. He has sole authority to declare a state of siege, in case of internal or external emergency up to a period of three months. Finally, when he disagrees with legislation he has the right to submit the disputed legislation or other questions for approval or disapproval to the Greek people through referendum.[38]

In such a system the 200-person parliament, the cabinet, and Prime Minister (who has authority on residual matters outside defense, foreign affairs, and public order) are reduced to weak and auxiliary appendages to the all-powerful president. In short, one could characterize the new formal system of Greece as a disguised, polite, and quasi-legitimized (the July 29, 1973, referendum will be held under conditions of martial law) form of dictatorship.

The Greek people have been told by members of the Papadopoulos government that their choices are as follows: A "yes" vote would signify the application of the new constitutional provisions, the lifting of martial law, and the holding of parliamentary elections by the end of 1974. A "no" vote, on the other hand, would, at best, mean the continuation of emergency powers until "another" (yet undefined) set of constitutional provisions will be submitted once more for approval to the Greek people. At worst, a "no" vote would mean the resignation of Papadopoulos, the generation of chaotic conditions, and probably the imposition of a "military-totalitarian" dictatorship over Greece.

One can say, then, that there is considerable uncertainty as to the future of the Greek political situation, while George Papadopoulos has managed to associate himself with a relatively predictable set of developments--i.e., his new formal system. Of course, considering that the old formal system was never substantively applied, there is ample precedent for the new formal system not to be operationalized either.

In this environment of protracted "ad hocracy" one can observe a number of differentiations developing within the ranks of Papadopoulos' "revolution."[39] There are at least three, possibly four, groups emerging and claiming to influence and guide the future steps of the "April 21st" (now "June 1st") revolution.

The first group can be called the "parenthesis closers." They are most vocally represented by retired Colonel Dimitrios Stamatelopoulos, who resigned in protest from the regime's revolutionary council and assumed a publicly critical stance by providing frequent signed articles for the Athens conservative opposition daily, Vradyni. Stamatelopoulos begins with the premise that the 1967 military intervention was absolutely necessary to save the country from anarchism, chaos, corruption, and a possible leftist takeover

the ministers of Defense, Foreign Affairs, and Public Order. He has sole authority to declare a state of siege, in case of internal or external emergency up to a period of three months. Finally, when he disagrees with legislation he has the right to submit the disputed legislation or other questions for approval or disapproval to the Greek people through referendum.[38]

In such a system the 200-person parliament, the cabinet, and Prime Minister (who has authority on residual matters outside defense, foreign affairs, and public order) are reduced to weak and auxiliary appendages to the all-powerful president. In short, one could characterize the new formal system of Greece as a disguised, polite, and quasi-legitimized (the July 29, 1973, referendum will be held under conditions of martial law) form of dictatorship.

The Greek people have been told by members of the Papadopoulos government that their choices are as follows: A "yes" vote would signify the application of the new constitutional provisions, the lifting of martial law, and the holding of parliamentary elections by the end of 1974. A "no" vote, on the other hand, would, at best, mean the continuation of emergency powers until "another" (yet undefined) set of constitutional provisions will be submitted once more for approval to the Greek people. At worst, a "no" vote would mean the resignation of Papadopoulos, the generation of chaotic conditions, and probably the imposition of a "military-totalitarian" dictatorship over Greece.

One can say, then, that there is considerable uncertainty as to the future of the Greek political situation, while George Papadopoulos has managed to associate himself with a relatively predictable set of developments--i.e., his new formal system. Of course, considering that the old formal system was never substantively applied, there is ample precedent for the new formal system not to be operationalized either.

In this environment of protracted "ad hocracy" one can observe a number of differentiations developing within the ranks of Papadopoulos' "revolution."[39] There are at least three, possibly four, groups emerging and claiming to influence and guide the future steps of the "April 21st" (now "June 1st") revolution.

The first group can be called the "parenthesis closers." They are most vocally represented by retired Colonel Dimitrios Stamatelopoulos, who resigned in protest from the regime's revolutionary council and assumed a publicly critical stance by providing frequent signed articles for the Athens conservative opposition daily, Vradyni. Stamatelopoulos begins with the premise that the 1967 military intervention was absolutely necessary to save the country from anarchism, chaos, corruption, and a possible leftist takeover.

However, he feels that the Army's role should have been limited to acting as a "parenthesis" in Greek politics, and then restoring a new order (the 1968 Constitution) and quickly returning to strictly military functions, leaving politics to the civilians (or retired and resigned military) and to the electoral process. What Stamatelopoulos and like-thinking men seem to fear is that the parenthesis has begun to assume proportions of a chapter, if not a volume, of modern Greek history. Further, they fear that the collective nature of the "revolution" is gradually giving way to the projection of the "cult of the individual"--Georgios Papadopoulos. Finally, they worry that the politicization of the armed forces and their functional diversification (i. e., the assumption of political, administrative, and internal security functions) is likely to weaken their primary function: external defense. Stamatelopoulos has urged the Greek people to vote "no" in the July 29 referendum and declared himself a candidate for president should the "no's" be in the majority.

The second group, the "dictatorship backers," are open advocates of an unadulterated, traditional, and publicly proclaimed dictatorship of the Right. Longing for the days of the Metaxas authoritarian regime (1936-40), they argue that today's regime should drop its democratic pretensions, proclaim a firm but paternalistic dictatorship, and purge all "leftist suspects" from the ranks of the "revolution." A man quite often mentioned in connection with these attitudes is retired Colonel Ioannis Ladas, currently serving as the regime's Minister of Social Services.[40] This group is also referred to as the "hard-liners."

The third group is the "revolutionaries." They claim that 20th century Greece has been ripe for a revolution, suffering from inequality, backwardness, and masked oppression in the hands of a narrow caste or elite known as the "Kolonakiotes" (a wealthy or high-status set, living at the fashionable Athens quarter of Kolonaki). Greece, according to this view, needed a revolution to rid itself of this wretched political, economic, and social "katestimeno" (as the establishment is referred to). In the post-World War II period there were only two movements, according to the "revolutionaries," from which genuine revolution could credibly originate. The first were the Communists (who were supplemented in the 1960s by the Andreas Papandreou forces), and the second were the "middle-range" officers in the armed forces. Where the first group failed, the second (the middle-range officers) succeeded. Being recruited from the lower and middle ranks of the Greek people, these officers (the argument goes) are aware from personal experience of ordinary people's pains and passions.

The "Revolution of April 21, 1967," according to this third point of view, has remained "incomplete" to date. It has dealt a blow only to Greece's political establishment, while the economic and social establishments still remain intact. If a new, "post-revolutionary" Greece is going

However, he feels that the Army's role should have been limited to acting as a "parenthesis" in Greek politics, and then restoring a new order (the 1968 Constitution) and quickly returning to strictly military functions, leaving politics to the civilians (or retired and resigned military) and to the electoral process. What Stamatelopoulos and like-thinking men seem to fear is that the parenthesis has begun to assume proportions of a chapter, if not a volume, of modern Greek history. Further, they fear that the collective nature of the "revolution" is gradually giving way to the projection of the "cult of the individual"--Georgios Papadopoulos. Finally, they worry that the politicization of the armed forces and their functional diversification (i.e., the assumption of political, administrative, and internal security functions) is likely to weaken their primary function: external defense. Stamatelopoulos has urged the Greek people to vote "no" in the July 29 referendum and declared himself a candidate for president should the "no's" be in the majority.

The second group, the "dictatorship backers," are open advocates of an unadulterated, traditional, and publicly proclaimed dictatorship of the Right. Longing for the days of the Metaxas authoritarian regime (1936-40), they argue that today's regime should drop its democratic pretensions, proclaim a firm but paternalistic dictatorship, and purge all "leftist suspects" from the ranks of the "revolution." A man quite often mentioned in connection with these attitudes is retired Colonel Ioannis Ladas, currently serving as the regime's Minister of Social Services.[40] This group is also referred to as the "hard-liners."

The third group is the "revolutionaries." They claim that 20th century Greece has been ripe for a revolution, suffering from inequality, backwardness, and masked oppression in the hands of a narrow caste or elite known as the "Kolonakiotes" (a wealthy or high-status set, living at the fashionable Athens quarter of Kolonaki). Greece, according to this view, needed a revolution to rid itself of this wretched political, economic, and social "Establishment" (as the establishment is referred to). In the post-World War II period there were only two movements, according to the "revolutionaries," from which genuine revolution could credibly originate. The first were the Communists (who were supplemented in the 1960s by the Andreas Papandreou forces), and the second were the "middle-range" officers in the armed forces. Where the first group failed, the second (the middle-range officers) succeeded. Being recruited from the lower and middle ranks of the Greek people, these officers (the argument goes) are aware from personal experience of ordinary people's pains and passions.

The "Revolution of April 21, 1967," according to this third point of view, has remained "incomplete" to date. It has dealt a blow only to Greece's political establishment, while the economic and social establishments still remain intact. If a new, "post-revolutionary" Greece is going

to emerge, it has to be both nationalist, in the tradition of Ion Dragoumis, and socialist, in the tradition of Alexandros Papanastasiou. It has to work for the equitable redistribution of income, the supply of ample social services for all people, and the restoration of Greece to its national dignity--free of foreign corrosive interventions which have plagued the modern Greek nation since its 19th century genesis. These views are publicly propounded in the writings and speeches of the "theoreticians of the Revolution," men such as Demetrios Tsakonas, Georgios Georgalas, and Vassilis Frangos.[41] These attitudes and directions, if taken seriously, would prove especially attractive among the younger of Greece's officer corps, who are kiddingly referred to as "kadafides" (after Lybia's young military strong man, Muammar Qaddafi).

There is a fourth group which one could call the "bureaucrats" or "technocrats" or "managers." Men such as these are found in all regimes, and they provide the ballast which presumably keeps the ship of state afloat regardless of the strength of the political winds. These men find the paternalistic and disturbance-free atmosphere provided by centralized control, conducive to long-range planning and "scientific" decision making free of the rough and tough pulling and tearing of clientelist parliamentary politics. The "bureaucrats" seem to thrive in an authoritarian atmosphere which Juan Linz has likened to "apolitical calm." Since the technocrats are likely to serve with equal enthusiasm any of the above groups, we shall not dwell on them any further. We should hasten to add, however, that this is probably the largest group of all four.

In the meantime, one can safely say that all four categories above prefer the present "ad-hocracy" to a return to the pre-coup 1967 system, which, for them, might raise the specter of severe punishment, up to and including physical liquidation. So, if they cannot realize their "ideal worlds," their next best bets are to stick with the status quo. Interestingly, all four of the above groups believe and argue that Georgios Papadopoulos is explicitly or implicitly in harmony with their special views, being "forced" only to make the necessary compromises in the "short run" in order to accommodate for the disparate groups which have placed themselves under the flag of the April 21st "Revolution."

Papadopoulos and his closest lieutenants, in their most recent statements and actions, appear to be moving steadily away from the "parenthesis closers." On April 21, 1972, before Greece's rapidly increasing television audience, Papadopoulos read a statement which avoided any reference to democracy and/or the full application of the 1968 Constitution, elections, or such similar utterances. He said, on the contrary, that Greece is governed today in the style required by her national needs. Beyond this, he added, there exists no absolute model for the uniform

to emerge, it has to be both nationalist, in the tradition of Ion Dragoumis, and socialist, in the tradition of Alexandros Papanastasiou. It has to work for the equitable redistribution of income, the supply of ample social services for all people, and the restoration of Greece to its national dignity--free of foreign corrosive interventions which have plagued the modern Greek nation since its 19th century genesis. These views are publicly propounded in the writings and speeches of the "theoreticians of the Revolution," men such as Demetrios Tsakonas, Georgios Georgalas, and Vassilis Frangos.[41] These attitudes and directions, if taken seriously, would prove especially attractive among the younger of Greece's officer corps, who are kiddingly referred to as "kadafides" (after Lybia's young military strong man, Muammar Qaddafi).

There is a fourth group which one could call the "bureaucrats" or "technocrats" or "managers." Men such as these are found in all regimes, and they provide the ballast which presumably keeps the ship of state afloat regardless of the strength of the political winds. These men find the paternalistic and disturbance-free atmosphere provided by centralized control, conducive to long-range planning and "scientific" decision making free of the rough and tough polling and tearing of clientelist parliamentary politics. The "bureaucrats" seem to thrive in an authoritarian atmosphere which Juan Linz has likened to "apolitical calm." Since the technocrats are likely to serve with equal enthusiasm any of the above groups, we shall not dwell on them any further. We should hasten to add, however, that this is probably the largest group of all four.

In the meantime, one can safely say that all four categories above prefer the present "ad-hocracy" to a return to the pre-coup 1967 system, which, for them, might raise the specter of severe punishment, up to and including physical liquidation. So, if they cannot realize their "ideal worlds," their next best bets are to stick with the status quo. Interestingly, all four of the above groups believe and argue that Georgios Papadopoulos is explicitly or implicitly in harmony with their special views, being "forced" only to make the necessary compromises in the "short run" in order to accommodate for the disparate groups which have placed themselves under the flag of the April 21st "Revolution."

Papadopoulos and his closest lieutenants, in their most recent statements and actions, appear to be moving steadily away from the "parenthesis closers." On April 21, 1972, before Greece's rapidly increasing television audience, Papadopoulos read a statement which avoided any reference to democracy and/or the full application of the 1968 Constitution, elections, or such similar utterances. He said, on the contrary, that Greece is governed today in the style required by her national needs. Beyond this, he added, there exists no absolute model for the uniform

governance of all peoples. Polities are to be developed for each country in accordance with the unique experiences and needs of each country. On June 1, 1973, he moved to give substance to this utterance.

IV. The Greek Colonels: Reactionaries or Modernizers?

A well known student of national modernization, Dankwart Rustow, argues that "In the mid-twentieth century, any serious claimant to power, regardless of his antecedents, associations, or intentions, will justify his claim by professing profound concern for national independence, for popular aspirations, for social justice, and for economic development."[42]

The Papadopoulos regime's rhetoric has been no exception along these lines. The "revolution" on April 21, 1967, has been justified primarily in the name of national development and modernization. The question, then, as to whether the Papadopoulos movement represents a conservative or a revolutionary thrust can best be answered by referring to the record and the actual policies of the post-1967 coup governments.

Eric Nordlinger, in a recent and highly revisionist article,[43] questions the somewhat uncritical assumptions of military analysts to the effect that the military in developing nations has been a positive if not exclusive agent for modernization.[44]

Nordlinger argues, on the contrary, that in most instances (with the exception of military interventions in Sub-Saharan Africa) the military has intervened to protect its own "corporate" interests and perquisites. Since rapid political and economic mobilization appears to threaten the interests of small middle-class establishments in developing nations (except in Sub-Saharan Africa, where the middle classes are minuscule in number), the military has intervened to stop rapid change in social and economic growth indicators. In short, the military, according to Nordlinger, acts as a large "trade union" and, while protecting its own interests and perquisites (i.e., spending more on defense and security), it also protects the interests of small-size middle classes with which the officers identify (regardless of their peasant social origins). Nordlinger attempts to prove his point statistically by operationalizing "modernization" in terms of aggregate economic and social indicators and studying the performance of 74 non-communist and non-Western nations which have experienced varying degrees of military intervention in politics.[45]

Nordlinger's study poses for us a number of interesting hypotheses that could be tested against the behavior of the Greek military regime. One, for example, could test the validity of the "conventional wisdom" that the

Greeks have merely given up their political freedoms but in return they have gained economic development (read modernization). This leads us directly to the elusive and hard to define concept of "modernization." Before we can proceed to answer whether Mr. Papadopoulos and Company are modernizers or not, we must first define what we mean by modernization. It is a term which has become thoroughly inexact with overuse. "Modernization" has stood for "westernization," industrial growth, adoption of democratic-competitive forms of government, functional diversification, secularization, etc.

We have arbitrarily selected here a few indicators, primarily economic and to a lesser extent social and political, by which we can measure (empirically) growth, while assuming that this growth is contributing toward modernization. We have selected, then, the following as indicators of modernization, being conscious of some very important gaps which our statistics allow for:[46]

1. Magnitude and concentration of governmental expenditures
2. GNP growth and yearly GNP growth rates
3. Balance of trade
4. Foreign investment
5. Income distribution
6. Tourist inflow
7. Permanent emigration
8. Growth in education
9. Births, deaths, and marriages
10. Protests, riots, and violence
11. Political development

Once we agree on the indicators of modernization, then all we need to do is to collect data over time, spanning across different types of regimes, thus correlating the policies of these regimes with the performance of selected indicators of modernization. There is an implicit assumption to our study that modernization is more or less affected by the policies and the effectiveness of the occasional government in power. Thus, although the rate of growth of GNP, or fluctuations in emigration, are accountable by a great number of variables, we are assuming, nonetheless, that they are affected to a certain extent by governmental policies.

So, to a degree, the data to be presented below will give us an opportunity to evaluate the "performance" of Greece's military regime as compared to the record of previous parliamentary governments. There is one final qualification we must make before proceeding with data presentation: namely, "lag time"--between governmental policies and the effect of these policies upon the performance of selected indicators--may vary from a period of months to one of years. We have, for reasons of prudence, stayed away from this question in this paper.

Greeks have merely given up their political freedoms but in return they have gained economic development (read modernization). This leads us directly to the elusive and hard to define concept of "modernization." Before we can proceed to answer whether Mr. Papadopoulos and Company are modernizers or not, we must first define what we mean by modernization. It is a term which has become thoroughly inexact with overuse. "Modernization" has stood for "westernization," industrial growth, adoption of democratic-competitive forms of government, functional diversification, secularization, etc.

We have arbitrarily selected here a few indicators, primarily economic and to a lesser extent social and political, by which we can measure (empirically) growth, while assuming that this growth is contributing toward modernization. We have selected, then, the following as indicators of modernization, being conscious of some very important gaps which our statistics allow for:[16]

1. Magnitude and concentration of governmental expenditures
2. GNP growth and yearly GNP growth rates
3. Balance of trade
4. Foreign investment
5. Income distribution
6. Tourist inflow
7. Permanent emigration
8. Growth in education
9. Births, deaths, and marriages
10. Protests, riots, and violence
11. Political development

Once we agree on the indicators of modernization, then all we need to do is to collect data over time, spanning across different types of regimes, thus correlating the policies of these regimes with the performance of selected indicators of modernization. There is an implicit assumption to our study that modernization is more or less affected by the policies and the effectiveness of the occasional government in power. Thus, although the rate of growth of GNP, or fluctuations in emigration, are accountable by a great number of variables, we are assuming, nonetheless, that they are affected to a certain extent by governmental policies.

So, to a degree, the data to be presented below will give us an opportunity to evaluate the "performance" of Greece's military regime as compared to the record of previous parliamentary governments. There is one final qualification we must make before proceeding with data presentation: namely, "lag time"--between governmental policies and the effect of these policies upon the performance of selected indicators--may vary from a period of months to one of years. We have, for reasons of prudence, stayed away from this question in this paper.

ΜΕΡΙΚΕΣ ΥΠΟΘΕΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΜΕΛΕΤΗ ΤΟΥ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΕΡΓΑΤΩΝ ΣΤΗΝ ΔΥΤΙΚΗ ΕΥΡΩΠΗ ΚΑΙ ΕΡΓΑΤΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.

Θ. Πάγκαλος

1. Γενική θεωρητική ὑπόθεση.

Οἱ κινήσεις τῆς ἐργατικῆς δύναμης μέσα στόν χῶρο,εἶναι ἕνα προνομιοῦχο ἔδαφος παρατήρησης ὡρισμένων χαρακτηριστικῶν τῆς συσσώρευσης κεφαλαίου στήν ἄμεση καπιταλιστική περιφέρεια.

Θά ὑποθέσουμε ὅτι ἡ σύγχρονη μαρξιστική ἐξήγηση τῆς λειτουργίας τοῦ παγκόσμιου καπιταλιστικοῦ συστήματος μέ βάση τήν διάκριση,ὄχι γεωγραφική ἀλλά οἰκονομική-κοινωνική,ἀνάμεσα σέ ἕνα κέντρο καί μιά περιφέρεια πού ὑφίσταται τήν ἐκμετάλλευση τοῦ πρώτου καί ἐξαρτιέται ἀπ'αὐτό εἶναι γνωστή στούς παρισταμένους*.Στήν "ἄμεση" περιφέρεια κατατάσσουμε ὁρισμένες ἐξαρτημένες χῶρες ὅπου γιά λόγους βασικά ἱστορικούς καί πολιτιστικούς διαμορφώνονται ἰδιόμορφες συνθῆκες πού ἐπιτρέπουν μιάν ταχύρρυθμη συσσώρευση. Συχνά,ὅπως στίς περιπτώσεις τῆς 'Ιβηρικῆς,τῆς 'Ελλάδας καί τῆς Τουρκίας οἱ χῶρες αὐτές βρίσκονται ἐπίσης στήν γεωγραφική περιφέρεια τοῦ χώρου πού καλύπτει τό καπιταλιστικό κέντρο.Αὐτή ἡ θέση ἐνισχύει τήν τάση πού ἀναφέραμε χωρίς ὅμως νά ἀποτελεῖ τήν κύρια αἰτία της.

Γιά τίς χῶρες αὐτές τό ζήτημα πού τίθεται εἶναι:

α) "Αν θά μπορέσουν νά μποῦν στό καπιταλιστικό κέντρο,ἤ ὅπως λένε οἱ "χυδαῖοι"** οἰκονομολόγοι ἄν θά γίνουν "ἀναπτυγμένες" ἤ ἄν θά πλησιάσουν τό ἐπίπεδο κατά κεφαλήν εἰσόδημα τῶν χωρῶν τοῦ κέντρου ἤ ἀκόμα ἄν θά εἶναι τά τελευταῖα βαγόνια τῆς καπιταλιστικῆς ἁμαξοστοιχίας.

β) "Αν ναί,σέ τί χρονικό διάστημα θά συμβεῖ αὐτό καί μέσα σέ τί κοινωνικές καί πολιτικές συνθῆκες.

Μιά τέτοια ἔρευνα παρουσιάζει ἐνδιαφέρον ὄχι μόνον γιά ὅσους ἀσχολοῦνται μέ τό μέλλον τῶν χωρῶν τῆς ἄμεσης περιφέρειας ἀλλά καί γενικώτερα γιά τήν θεωρία τῶν κοινωνικῶν σχηματισμῶν.

2. 'Η δομή τῆς μετανάστευσης.

Εἰδικώτερα ἔχει σημασία νά ἐξετάσουμε τήν σύνθεση τῆς μετανάστευσης ἀπό τήν χώρα τῆς ἄμεσης περιφέρειας πρός τό καπιταλιστικό κέντρο,(στήν περίπτωσή μας ἀπό τήν 'Ελλάδα στήν Δυτική Εὐρώπη).

* Σύντομη ἔκθεση στήν εἰσαγωγή τοῦ "L'accumulation à l'echelle mondiale"Samir Amin.
** Μέ τήν ἐπιστημονική ἔννοια τῆς λέξης.

Ἄν μεταναστεύουν ἄνεργοι ἤ ὑποαπασχολούμενοι κατά κύριο λόγο τότε μένουμε μέσα στά κλασσικά πλαίσια τῆς "ὑποανάπτυκτης" οἰκονομίας μέ τήν δυσανάλογα ὑψηλή ἤ ἀπεριόριστη προσφορά ἐργασίας. Ἡ λύση εἶναι ἡ ἐκβιομηχάνιση, εἴτε μέσα στά πλαίσια τῆς παγκόσμιας καπιταλιστικῆς ἀγορᾶς (Lewis) εἴτε σέ μιά μόνο χώρα ἤ ὁμάδα χωρῶν μέ ὁλοκληρωτική σχεδιοποίηση (Lange, Dobb).

Ἡ κατάσταση ἀλλάζει ἄν μεταναστεύουν σέ μεγάλο βαθμό ἐργαζόμενοι πού ἤδη ἀπασχολοῦνται ἤ πού τούς προσφέρονται ἀπασχολήσεις. Τότε ἐκδηλώνεται ἔλλειψη ἐργατικῆς δύναμης πού προστίθεται στά ἄλλα στενώματα* (βασικά τό ἔλλειμα τοῦ ἰσοζυγίου πληρωμῶν) βάζουν σέ κρίση τήν ἐξαρτημένη οἰκονομία. Τήν ζήτηση ἐργασίας ἔρχονται τότε νά ἱκανοποιήσουν ξένοι χειρώνακτες. Ἡ μετανάστευση περιέχει ἔτσι ὅλα τά στοιχεῖα τῆς ἀναπαραγωγῆς τῆς ἐξάρτησις μέ ἕνα ὑψηλό ποσοστό οἰκονομικῆς ἀνόδου. Ἡ ταυτόχρονη ἐξαγωγή καί εἰσαγωγή ἐργατικῆς δύναμης ἐμφανίζονται, ὄχι σάν παράδοξο, ἀλλά σάν μιά εἰκονογράφηση τῆς ἑνοποίησης τῆς παγκόσμιας καπιταλιστικῆς ἀγορᾶς. Αὐτή ἡ ἑνοποίηση συντελεῖται καί συντελεῖ στήν ἐξύψωση τῆς κορυφῆς τῆς πυραμίδας καί στήν διευρύνση τῆς βάσης της. Δέν εἶναι γραμμική οὔτε συνεχής, προϋποθέτει διαδοχικές ἀνισορροπίες καί ρυθμιστικές παρεμβάσεις καί ὁ ρυθμός τῆς κατακόρυφης ἐπέκτασης εἶναι ταχύτερος ἀπό τόν τῆς ὁριζόντιας ἐξ' αἰτίας τῶν σωρρευτικῶν διαδικασιῶν.**

3. Ἄνεργοι καί ὑποαπασχολούμενοι μετανάστες.

Στόν πίνακα πού παραθέτουμε*** φαίνεται ὅτι οἱ Ἕλληνες μετανάστες πού προέρχονται ἀπό τόν τομέα τῆς μεταποίησης, τῶν ὀρυχείων καί κατασκευῶν συνεχίζουν νά ἀποτελοῦν μιά μειοψηφία πού κυμαίνεται γύρω ἀπό τό 20% τοῦ συνόλου μεταξύ 1965 καί 1967. Τό μεγαλύτερο μέρος ἀποτελεῖται πάντα ἀπό τούς ἀνεπάγγελτους (κυρίως γυναῖκες), τούς ἀγρότες ἤ τούς ὑποαπασχολημένους στόν παρασιτικά ὑπερτροφικό τομέα τῶν ὑπηρεσιῶν.

Ἡ ἐξέλιξη τοῦ ποσοστοῦ συνδέεται μέ τήν ἐξέλιξη τοῦ συνόλου. Μειώνεται ἡ μετανάστευση λόγω τῆς ἐποχιακῆς κάμψης τῆς Γερμανικῆς οἰκονομίας, καί τό ποσοστό τῶν ἐργατῶν περισσότερο γιατί ἔχοντας εὐχερέστερες προοπτικές ἀπασχόλησης στήν Ἑλλάδα ἐπιστρέφουν πιό εὔκολα.

---

* Ἔτσι μεταφράζουμε bottleneck;.

** Processus cumulatifs;.

*** Στοιχεῖα τῆς Στατιστικῆς Ὑπηρεσίας (Σ.Υ)

ΠΙΝΑΚΑΣ 1. +

ΣΥΝΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ (1965-66-67)

	1965	1966	1967
Σύνολο (χωρίς ναυτιλλομένους)	128192	97956	51184
Α. Άγρότες - Άνειδίκευτοι - Υπηρεσίες.	95092	81706	42140
Β. Μεταποίηση - Όρυχεῖα - Κατασκευές	31100	16250	9044
Ποσοστό Β επί τοῦ συνόλου.	27%	18%	18%

Όσο κι'ἂν τό ποσοστό τῶν ἀπασχολουμένων στήν μεταποίηση κ.λ.π. εἶναι χαμηλο,δέν μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι εἶναι ἀσήμαντο. Ἂν λάβουμε ὑπ'ὄψη μας ὅτι ἀποτελεῖται βασικά ἀπό βιομηχανικούς ἐργάτες καί εἰδικώτερα εἰδικευμένους τεχνίτες *,βλέπουμε ὅτι ἤδη ἀρκεῖ ἡ σημερινή σύνθεση γιά νά δημιουργήσει στενότητα εἰδικευμένης ἐργασίας σέ ὁρισμένους κλάδους τῆς ἐθνικῆς οἰκονομίας.

* Proffessionnels στήν Γαλλία.

+ 1. Οἱ ἀριθμοί δέν περιλαμβάνουν τήν παράνομη μετανάστευση,πού ὑπολογίζεται στό 50% τουλάχιστον τῆς νόμιμης.
2. Συγχωνεύουμε τίς δύο κατηγορίες,μονίμως-προσωρινῶς μεταναστευσάντων.Σχεδόν ὅλοι οἱ"προσωρινοί" εἶναι κρυφοί μόνιμοι ἤ μεταβάλλονται σέ μονίμους.
3. Ἀφαιροῦμε τούς ναυτιλλομένους πού δέν θεωροῦνται μετανάστες στά πλαίσια τῆς ἀνάλυσης πού κάνουμε.

Τήν στιγμή πού,ὑποτίθεται,γίνεται μιά μεγάλη προσπάθεια γιά τήν τεχνική ἐκπαίδευση καί ἐξειδίκευση τοῦ ἐργατικοῦ δυναμικοῦ,ἐτήσια ἔξοδος ειδικευμένων βιομηχανικῶν ἐργατῶν ἀντιστοιχεῖ στό ἕνα τέταρτο τουλάχιστον τοῦ ἀριθμοῦ τῶν απο - φοίτων τῆς τεχνικῆς ἐκπαίδευσης δημόσιας καί ἰδιωτικῆς.

Τό νέο ὅμως στοιχεῖο πού παρουσιάζεται ἐδῶ καί τρία περίπου χρόνια εἶναι ἡ ἔλλειψη ἀνειδίκευτης ἐργατικῆς δύναμης.

4. Ἡ διαπίστωση τῆς ἔλλειψης ἀνειδίκευτης ἐργατικῆς δύναμης. *

Στήν εἰκοσαετία 1950 ἕως 1970 βασικό θέμα τῆς κυβερνητικῆς πολιτικῆς καί τῆς κριτικῆς τῆς ἀντιπολίτευσης (ἀριστερῆς καί κεντροαριστερῆς) ἦταν ἡ ἐπίτευξη τῆς πλήρους ἀπασχολήσεως.

Ἔτσι τό 1965 ὁ καθηγητής Ἀ.Ἀγγελόπουλος ἀξιώνει γιά τήν δεκαετία 1965-1975 800000 νέες ἀπασχολήσεις,δηλαδή ἐπενδύσεις 9.600 ἑκατομμυρίων δολλαρίων (12000 δολλάρια κατά ἀπασχόληση).

Σύμφωνα μέ τήν ἀπογραφή τοῦ 1971 ὁ " οἰκονομικός ἐνεργός πληθυσμός " εἶναι 3.280.000 καί αὐξάνεται κατά κατά 200.000 ἄτομα περίπου τόν χρόνο.Κατά τό πενταετές σχέδιο 1968-1972 τό ἀπαιτούμενο ἐργατικό δυναμικό θά ἦταν τό 1972 3870000.Κι'ἄν ἀκόμα ξεφουσκώσουμε αὐτό τόν ἀριθμό κατά 10%,πέρνοντας ὑπ' ὄψη τό προπαγανδιστικό πνεῦμα πού διέπει τό πενταετές σχέδιο τῆς χούντας ἔχουμε τήν ἀκόλουθη εἰκόνα :

1972 : ἐνεργός πληθυσμός 3.480.000
ὑπάρχουσες θέσεις 3.500.000

Ἡ στενότης ἐργατικῆς δύναμης ἔχει ἤδη δημιουργηθεῖ ἤ εἶναι πιά ὑπόθεση δύο ἤ τριῶν ἐτῶν.

Μένει τώρα νά ἐξετάσουμε ἄν πράγματι ἀκολουθήθηκε ἡ πολιτική πλήρους ἀπασχόλησης πού ὑποδείκνυε ὁ καθηγητής Ἀγγελόπουλος καί ὅλη ἡ ἀριστερά.

5. Ἐπενδύσεις καί ἀπασχόληση.

Οἱ παραγωγικές * ἐπενδύσεις εἶναι στήν ἑπταετία 1961-1967 κατά μέσο ὅρο μόνο 455 ἐκ.δολλάρια τόν χρόνο (μόλις 546 ἐκ. τόν τελευταῖο καί καλύτερο χρόνο 1967)

---

* Μέ ἀρκετά εὐρεία ἔννοια,μέ τήν ὑποδομή ἀλλά χωρίς τίς κατοικίες.

Τό χουντικό πενταετές προβλέπει βέβαια 1 δισεκ. δολλάρια τό χρόνο γιά τήν περίοδο 1968-1972 άλλά ή μέχρι τώρα έξέλιξη έδειξε ότι οί προβλέψεις του δέν έπαληθεύονται.Οί έπενδύσεις προοδεύουν μέ τόν ίδιο άν όχι μικρότερο ρυθμό μέ τήν προηγούμενη πενταετία.'Οπωσδήποτε εύμαστε μακρυά άπό τήν προοπτική τών 960 έκ.δολλαρίων,πού προϋποθέτει ή προοπτική πλήρους άπασχόλησης 'Αγγελοπούλου.

'Αλλά ύπάρχει καί ένα άλλο ζήτημα.Οί νέες παραγωγικές έπενδύσεις καί ή αύξηση τής βιομηχανικής δραστηριότητας δέν δημιουργούν άνάλογη αύξηση τής άπασχόλησης.

'Η βιομηχανική παραγωγή αύξήθηκε άπό τό 1961 πού ήταν 33 δισεκ.δρχ. σέ 64 δισεκ. τό 1966,δηλαδή σχεδόν διπλασιάσθηκε (έργοστάσια άνω τών 10 έργαζομένων). 'Ο άριθμός τών έπιχειρήσεων αύξήθηκε μόνο κατά 10% καί οί έργαζόμενοι άπό 200000 σέ 260 000 δηλαδή κατά 25%.'Η αύξηση τής βιομηχανικής παραγωγής έγινε κυρίως μέ τήν αύξηση τής παραγωγικότητας πού σημαίνει δύο κυρίως πράγματα. Τό πρώτο είναι ή άγρια ένταση τών ρυθμών έργασίας,ή έπιδείνωση τών συνθηκών έργασίας μέσα στά έργοστάσια.Δέν έχουμε σχεδόν κανένα στοιχείο έκτός άπό προσωπικές έμπειρίες γιά νά στηρίξουμε αύτή τήν ύπόθεση.Τέτοια στοιχεία δέν ύπάρχουν γιά εύνόητους λόγους.'Αλλά μπορούμε νά πιθανολογήσουμε μιά τέτοια κατάσταση άπό τίς γενικώτερες κοινωνικές καί πολιτικές συνθήκες.'Ακόμα καί όταν ύπήρχε σχετική έλευθερία συνδικαλιστικής δράσης τά προβλήματα τών ρυθμών καί τής ποιότητας τής έργασίας δέν άπασχόλησαν σχεδόν ποτέ τά συνδικάτα.

Τό δεύτερο ή υίοθέτηση γιά τίς νέες δραστηριότητες τών πιό προχωρημένων τεχνολογικών μεθόδων πού έξοικονομούν τήν έργασία.*

6. 'Ανεργία.

Τά στοιχεία γιά τήν άνεργία έχουν συγκυριακή μόνο σημασία στήν 'Ελλάδα. 'Αφορούν μόνον όσους μπορούν νά έγγραφούν στά γραφεία εύρέσεως έργασίας καί τά ταμεία άνεργίας,δηλαδή όσους είχαν ήδη άποκτήσει τακτική μισθωτή έργασία.

Τό ποσοστό τών άνέργων κυμαίνεται άνάμεσα στό 3% καί 6% τού ένεργού πληθυσμού.** Είναι συνήθως διπλό άπό τό άντίστοιχο μέσο ποσοστό τών χωρών τής Εύρωπαϊκής Κοινότητας άλλά όπωσδήποτε δέν δείχνει καθόλου τό βαθύτερο πρόβλημα

---

* Labor saving.

** Τά άμφισβητούμενα στοιχεία τού 1971,άναφέρουν μόνο 25 000.

της ὑποαπασχόλησης πού συνδέεται μέ τίς οἰκονομικές δομές τῆς χώρας.Τουλάχιστον ἕνας στούς δύο ἀπό τούς ὑποαπασχολούμενους στήν γεωργία σήμερα εἶναι ἄμεσας διαθέσιμος καί μπορεῖ μέ μιά κατάλληλη διαρθρωτική πολιτική νά ἀπασχοληθεῖ παραγωγικά στήν βιομηχανία.

7. Ὑποαπασχόληση στήν γεωργία.

Ἐπί τοῦ ἐνεργοῦ πληθυσμοῦ ἀπασχολοῦνται στήν γεωργία :

51% τό 1961

48% τό 1967

40% τό 1971

καί παράγουν ἐπί τοῦ συνολικοῦ ἀκαθάριστου προϊόντος :

28% τό 1961

23% τό 1967

20% τό 1971

Γιά νά χρησιμοποιήσουμε τά δεδομένα τῶν πιό καθυστερημένων Εὐρωπαϊκῶν χωρῶν (Γαλλία-Ἰταλία) δέν θά ἔπρεπε νά ξεπερνᾶ τό ποσοστό τῶν ἀπασχολουμένων στήν γεωργία τό ποσοστό τῆς συμμετοχῆς της στό ἐθνικό προϊόν.

600 000 ἀγρότες εἶναι διαθέσιμο ἐργατικό δυναμικό.

Ἐδῶ πρέπει νά πάρουμε ὑπ'ὄψη μας δύο ἄλλα στοιχεῖα :

Ὁ δείκτης τῆς συνολικῆς ἀγροτικῆς παραγωγῆς αὐξήθηκε ἀπό 92 τό 1961 σέ 120 τό 1967 (1963 = 100).Κάνοντας τίς διορθώσεις γιατί γιά λόγους κλιματικούς τό 1961 ἦταν μᾶλλον κακή χρονιά (τό 1967 εἶναι μεσαία) μποροῦμε νά θεωρήσουμε ὅτι εἶναι σίγουρη μιά αὔξηση 20%.

Ταυτόχρονα ὅμως ὁ ἀριθμός τῶν ἀγροτικῶν μηχανῶν ὑπερδιπλασιάζεται ἀπό 22 500 σέ 51 000 καί ἡ κατανάλωση λιπασμάτων αὐξάνεται ἀνάλογα.Διπλασιάζονται δηλαδή τά μέσα αὔξησης τῆς παραγωγικότητας στήν γεωργία.

Ὑπάρχει ὑπερβολικά μεγάλος ἀριθμός ἐργαζομένων στήν γεωργία ὄχι ὅμως πιά γιατί ἡ χαμηλή παραγωγικότητα τούς κάνει ἀπαραίτητους.

Μποροῦμε λοιπόν νά ποῦμε ὅτι συνεχίζεται καί μάλιστα ἐντείνεται ἡ ὑποαπασχόληση στήν Ἑλληνική ὕπαιθρο.Οἱ ἀγρότες μένουν στήν γεωργία γιατί δέν ἔχουν ἄλλες προοπτικές ἀπασχόλησης κι'ὅταν ἡ κατάσταση γίνεται ἀφόρητη μεταναστεύουν.

8. Οἱ προοπτικές τῆς ἀπασχόλησης.

Στήν πενταετία 1968-1972 αὐξήθηκε ἡ ἀπασχόληση κατά 30.000 περίπου νέες θέσεις τό ἔτος. Ἄν ὑπολογίσουμε ὅτι ἡ αὔξηση τοῦ πληθυσμοῦ, ἀπό τίς χαμηλότερες στήν Εὐρώπη ἐκμηδενίζεται σχεδόν ἀπό τήν μετανάστευση, εἶναι σαφές ὅτι ὑπάρχουν τρεῖς προοπτικές γιά νά ἀντιμετωπιστεῖ στήν δεκαετία 1972-1982 ἡ ζήτηση 50.000 νέων περίπου ἐργαζομένων τόν χρόνο πού εἶναι μιά λογική προοπτική.

α. Ἡ ἀξιοποίηση τοῦ ντόπιου ἐργατικοῦ δυναμικοῦ μέ τήν ἔξοδο ἀπό τήν γεωργία 50.000 περίπου ὑποαπασχολουμένων ἀγροτῶν πρός τήν βιομηχανία, ὥστε τό 1982 νά ἀπασχολεῖται στήν γεωργία μόνο τό 25% τοῦ ἐνεργοῦ πληθυσμοῦ δηλαδή 700.000 ἄτομα περίπου. Ταυτόγχρονα προϋποτίθεται ὅτι διατηρεῖται ἡ καθαρή ἐξωτερική μετανάστευση στά σημερινά της ἐπίπεδα.

β. Ἡ ἀθρόα εἴσοδος ξένων ἐργατῶν ἀπό τήν Ἀφρική, τίς Ἀραβικές χῶρες καί τήν Τουρκία ἴσως ἄν λείψουν τά πολιτικά ἐμπόδια ὥστε αὐτοί νά ἀποτελοῦν τό 1982 τό 15% περίπου τοῦ ἐνεργοῦ πληθυσμοῦ.

γ. Ἐπειδή ἡ πρώτη λύση εἶναι οἰκονομικά καί πολιτικά δυσχερής (προϋποθέτει τεράστιες ἐπενδύσεις στήν γεωργία καί ἔντονη μορφωτική καί πολιτιστική δραστηριότητα ἑνός κράτους πού θά ἔχει τήν ἐμπιστοσύνη τῶν ἀγροτῶν) καί ἡ δεύτερη κοινωνικά ἀπαράδεκτη (θά δημιουργήσει τεράστια προβλήματα προσαρμογῆς καί τοῦ ντόπιου πληθυσμοῦ στήν παρουσία τῶν ξένων καί συνθηκῶν ζωῆς τῶν τελευταίων) ἡ τρίτη λύσις εἶναι ἡ ἀνακοπή τοῦ μεταναστευτικοῦ ρεύματος.*

Βέβαια ἡ πιθανώτερη πολιτική εἶναι ἕνας συνδυασμός τῶν τριῶν αὐτῶν κατευθύνσεων. Τί εἴδους ὅμως συνδυασμός θά γίνει καί ποῦ θά βρίσκεται ἡ συνισταμένη του; Ἡ ἀπάντηση ἐξαρτᾶται ἀπό τήν πολιτική ἐπιλογή τοῦ καθεστῶτος πού θά ὑπάρξει στό μέλλον. Συνδέεται ἄμεσα μέ τό πρόβλημα τῆς διανομῆς τοῦ ἐθνικοῦ εἰσοδήματος ἀνάμεσα στίς κοινωνικές τάξεις, τήν ἐξέλιξη τοῦ ἐπιπέδου καί τῶν συνθηκῶν ζωῆς τῶν ἐργαζομένων.

9. Δημοκρατική σχεδιοποίηση τῆς ἀπασχόλησης.

Ἡ λύση τῆς χρησιμοποίησης τοῦ ντόπιου ἐργατικοῦ δυναμικοῦ δημιουργεῖται αὐτόματα μέ τήν ἀπαγόρευση εἰσόδου ξένων ἐργατῶν. Θά διαμορφωθεῖ τότε μέσα στήν ἑπόμενη πενταετία σχετική ἔλλειψη ἐργατικῆς δύναμης μέ ἀποτέλεσμα νά γλυστροῦν οἱ μισθοί πρός τά πάνω ἀκόμα κι'ἄν κράτος καί ἐργοδότες δέν ἀναπρο-

----

* Γιά τήν ἔκταση καί τήν ἐξέλιξη τῆς μετανάστευσης, δές Καβουριάρη.

σαρμόζουν τίς συλλογικές συμβάσεις.

Έτσι θά τείνουμε πρός ένα έπίπεδο μισθών πού θά παραμένει βέβαια χαμηλότερο άπό τό τής Δυτικής Εύρώπης,μέσα στά πλαίσια τής περιφερειακής έκβιομηχάνισης,άλλά όχι σέ τόσο μεγάλη άπόσταση,ώστε λαμβανομένων ύπ'όψη καί τών άλλων στοιχείων τού έκπατρισμού,νά ώθείται Έλληνας έργάτης στό έξωτερικό,όπως σήμερα.*

Ή λύση αύτή όμως δέν έφαρμόζεται έξω άπό τά πλαίσια μιάς δημοκρατικής σχεδιοποίησης τής οίκονομίας στό σύνολό της,καί τής άποκατάστασης μιάς στοιχειώδους σχέσης έμπιστοσύνης άνάμεσα στό κράτος καί τόν λαό.

10. Ό άχαλίνωτος καπιταλισμός.

Ή Έλλάδα διαμορφώνεται άπό τήν δικτατορία σέ προθάλαμο τής Εύρώπης.Οί ξένοι έργάτες πού έρχονται χωρίς συμβάσεις,χωρίς δικαιώματα καί προστασία χρησιμοποιούνται γιά τήν καθήλωση τών μισθών.Έτσι διαμορφώνεται διπλή άγορά έργασίας,μέ ίδιαίτερους νόμους**,πού είναι ήδη πραγματικότητα στά Έλληνικής πλοιοκτησίας καράβια.

Μοναδικός τρόπος άντιμετώπισης,όπως έγινε ήδη στίς οίκοδομές τού Πειραιά', είναι ή πάλη τών Έλλήνων έργαζομένων γιά νά άμείβονται οί ξένοι τό ίδιο μέ αύτούς.-

---

* Στοιχεία σέ Νικολινάκο.

** Λουκόπουλος.

Συμπεράσματα.

Οἱ ὑποθέσεις πού παρουσιάσαμε ἄν ἐπαληθευτοῦν ἀπό βαθύτερες καί λεπτομερέστερες ἔρευνες θά πρέπει νά μᾶς ὁδηγήσουν στό συμπέρασμα ὅτι ἡ ἔκταση καί ἡ ποιότητα τῆς ἑλληνικῆς μετανάστευσης στήν Δυτική Εὐρώπη καί ὁ ἀριθμός καί ὁ ρόλος τῶν ξένων μεταναστῶν στήν 'Ελλάδα συνδέονται ἄμεσα μέ τό γενικώτερο κοινωνικό καί πολιτικό πλαίσιο.

'Η τεχνοκρατική ἀνάλυση πού ἐξαρτᾶ τήν μετανάστευση μόνο ἀπό τήν πλήρη ἀπασχόληση καί τήν ἐκβιομηχάνιση ὁδηγεῖται στήν συγκεκριμένη περίπτωση σέ ἀδιέξοδο. "Εξοδος 'Ελλήνων καί εἴσοδος 'Αφρικανῶν ἐργατῶν εἶναι θαυμάσια δυνατό νά συνυπάρξουν σέ μεγαλύτερη ἀκόμα ἔκταση ἀπό σήμερα.Τό κλειδί τῆς ρύθμισης αὐτῶν τῶν δύο ρευμάτων εἶναι :

1. Τό ἐπίπεδο τῶν μισθῶν,ὄχι ἀπόλυτα,ἀλλά σέ σχέση μέ τήν Δυτική Εὐρώπη."Αν οἱ μισθοί αὐξάνουν μέ ρυθμούς ἴσους ἤ ἐλαφρά ἀνώτερους μέ τήν αὔξηση τῆς παραγωγικότητας,χωρίς νά δημιουργηθεῖ κίνδυνος γιά τήν ἀνταγωνιστικότητα τῆς ἑλληνικῆς βιομηχανίας,ἡ παλινόστηση θά ἐπεκταθεῖ,ἡ καθαρή μετανάστευση θά μειωθεῖ καί ἡ ζήτηση ἐργασίας θά ἱκανοποιηθεῖ. τουλάχιστον μεσοπρόθεσμα.*

2. Τό γενικώτερο κοινωνικό,πολιτικό καί πολιτιστικό κλίμα τῆς χώρας,ἡ ποιότητα τῆς ζωῆς.

Καί γιά τήν πρώτη καί γιά τήν δεύτερη προϋπόθεση ὅρος τῆς διαμόρφωσης τοῦ μέλλοντος εἶναι ὁ συσχετισμός δυνάμεων στήν διεξαγόμενη στή χώρα μας πάλη τῶν τάξεων,μέ πρώτη βαθμίδα τήν ἀνατροπή τῆς σημερινῆς δικτατορικῆς μορφῆς ἡγεμονίας τοῦ μεγάλου διεθνοποιημένου κεφάλαιου.

---

* 5 - 10 ἔτη.

AMBASSADE DE FRANCE
AUX PAYS-BAS

LE CONSEILLER COMMERCIAL

LA HAYE, le
Oranjestraat, 6
Adr. Tél.: Comatta - Tél.: (070) 18.52.77*

Σχέδιο για τη ΤΕΤΡΑΔΙΑ

No.

Ελευθερία ειναι ή εύθύνη. 'Ο ύπεύθυνος ειναι καί ελεύθερος. Πραγματικά κανένας μή ελεύθερος είταν ποτέ ύπεύθυνος. - 'Αλλά έπειδή δέν άσχολοῦμε μέ τόμ φιλοσοφικό χαρακτῆρα τῆς 'Ελευθερίας καί τῆς Εύθύνης καί τῶν μεταξύ ~~χφκ~~ τους σχέσεων (αύτό εἶναι ἄλλο θέμα), ἄς δοῦμε πώς στή ζωή εἶναι δυνατόν νά έφαρμοσθεῖ, καί μάλιστα τί μορφή όργανωτική πρέπει νά πάρει μιά όργάνωση ποῦ φιλοδοξεῖ νά εἶναι έπαναστατική καί όνειρεύεται μιά κοινωνία πού δέν θά διοικεῖται άπό τούς άντιπροσώπους της (ἔμμεσα), άλλά κατ'εύθειαν άπό τόν λαό (ἄμεσα). Ἐφ' ὅσον λοιπόν μᾶς ένδιαφέρει κάθε ἄτομο νά ειναι δημιουργός, νά συμβάλλει ούσιαστικά στή διαμόρφωση τῆς ζωῆς, νά αύτοδιοικεῖται, δηλαδή μέ ἄλλα λόγια νά εἶναι ύπεύθυνος, εἶμαστε ύποχρεωμένοι νά δοῦμε καί τί όργανωτική μορφή πρέπει νά πάρει ὁ έπαναστατικός αύτός όργανισμός πού ζητάει τήν άπελευθέρωση τῆς κοινωνίας, τήν εύθύνη τῆς δημιουργίας τῶν μελῶν της ἤ μέ ἄλλα λόγια τήν λαϊκή κυριαρχία στήν πλήρη της ἔκφραση.

Ας ξεκινήσουμε άπό τά δεδόμενα τῆς 'Ελληνικῆς πραγματικότητας. Σήμερα στήν 'Ελλάδα εχουμε ἕνα καθεστῶς πού στηρίζεται στούς μηχανισμούς του : (Στρατό - 'Αστυνομία - Χωροφυλακή κ.λ.π.) καί στά 'Αμερικάνικα ὅπλα.

'Ο 'Ελληνικός λαός στήν τεράστια του πλειοψηφία διάκειται έχθρικά στό καθεστῶς. Τά κόμματα καί οί οργανώσεις του, ὄχι μόνον δέν συσπειρώνουν τόν λαό, άλλά τοὐναντίον χάνουν καί αύτούς πού ἔχουν, λόγω τῶν έσωτερικῶν τους συγκρούσεων. 'Επομένως βρισκόμαστε σέ ούσιαστική άποδιοργάνωση. 'Εδῶ λοιπόν μπαίνει τό έρώτημα, ποιά εἶναι τά καθήκοντα ένός άγωνιστή καί μάλιστα αύτοῦ πού διεκδικεῖ τόν τίτλο τοῦ πρωτοπόρου; Τί όργανωτική μορφή πρέπει νά δώσει στήν όργάνωση πού πρέπει νά φτιάξει ἤ στήν όργάνωση πού άνήκει; Πῶς θά συμβάλλει στή δημιουργία έπαναστατικοῦ φορέα μακρόχρονης προοπτικῆς;

Σ'αύτά τά έρωτήματα νομίζω πώς μποροῦμε νά άπαντήσουμε στηριζόμενοι στόν όρισμό του σ. Μ.Θ. γιά τήν 'Ελευθερία.

Σήμερα άπό τήν πείρα μας γνωρίζουμε ὅτι ὁ κόσμος δέν συσπειρώνεται γιατί δέν πιστεύει στήν ἡγεσία, ὄχι στήν παλιά άλλά καί σέ κάθε ἡγεσία ἤ ἡγέτη, στόν όποῖο βλέπει (πολύ σωστά) ὅλα τά πρωτερήματα καί μειονεκτήματα ένός άνθρώπου.

'Επειδή τά παθήματα έχουν γίνει μαθήματα καί ό 'Ελληνας σήμερα θέλει ό ίδιος νά ελέγχει τά άποτελέσματα τών πράξεων του, πού δέν δίνονται μέ " γραμμή " άπό τήν εκάστοτε ήγεσία, άλλά άπό τόν ίδιο αυτό, μέσα στά πλαίσια τής πολιτικής κατεύθυνσης τού όργανισμού πού άνήκει, όπως ό ίδιος τήν καταλαβαίνει καί χωρίς νά ζητήσει τήν έγκριση γιά πράξη άπό κανένα όργανο (αύτό μπορεί καί έπιβάλλεται νά έπιλειφθεί έκ τών ύστέρων), έπιβάλλεται καί ή άλλαγή τών παλιών όργανωτικών σχημάτων.

"Ας φέρουμε έδώ ένα παράδειγμα.

α) Παραδεχόμαστε ότι ή άντιστασιακή γραμμή τού Γρ. 'Εσωτ. (Κ.Κ.Ε.) είναι σωστή, ότι δηλ. γιά τό γκρέμισμα τής χούντας είναι άπαραίτητη ή μαζική καί ή δυναμική μορφή πάλης, καί ότι ή δουλειά μας πρέπει νά είναι σέ όλους τούς τομείς, νόμιμο, μισονόμιμο, παράνομο καί ότι όλα αύτά είναι άπαραίτητα γιά τήν άνάπτυξη τής άντίστασης καί τό γκρέμισμα τής χούντας.

Πώς έκφράζονται όργανωτικά τά παραπάνω;

Κάθε μέλος κάνει τήν δουλειά πού γι'αύτό έχει έπιλέξει ό καθοδηγητής του ή στή καλύτερη περίπτωση τό όργανο στό όποίο άνήκει. (Σπάνιες είναι οί φορές πού τυχαίνει ένα μέλος νά άσχολείται ή μάλλον νά παίρνει τήν άδεια νά προσφέρει στόν τομέα του νά κάνει αύτό πού ό ίδιος όνειρεύεται γιά τό κόμμα, γιά τήν άντίσταση, γιά τόν λαό μας, γιά τήν συνείδησή του καί τό " μεράκι " του).

"Ετσι λοιπόν, άν ένα μέλος, πού δέχεται τά θεωρητικά, θέλει νά προσφέρει σέ ένα τομέα πού αύτός διαλέγει, π.χ. νά κάνει μιά δυναμική δουλειά. δέν είναι έλεύθερος γιατί δέν μπορεί νά πάρει γενικότερη εύθύνη μόνος του, έφ'όσον ή εύθύνη είναι συλλογική. Στό χώρο τής παράνομης δουλειάς, ή " συλλογική εύθύνη " περνάει μόνο άπό τήν έγκριση κάποιου ύπεύθυνου, ό όποίος μάλιστα καλυπτόμενος άπό τό άπρόσωπο κόμμα είναι τόσο άνεύθυνος όσο καί όποιοσδήποτε άλλος. "Ετσι λοιπόν στήν περίπτωσή μας τό μέλος πού δέχεται νά θυσιασθεί γι'αύτό πού πιστεύει, πρέπει νά πάρει τήν άδεια άπό τόν " σοφό " άνεύθυνουπεύθυνο πού στήν περίπτωση μας ποτέ δέν τήν δίνει, εφευρίσκοντας διάφορα κόλπα (έξαφάνισης, φόρτο έργασίας, χρησμούς, " αύτή ή πράξη δέν συμβάλλει στήν άνάπτυξη τού μαζικού-λαϊκού κινήματος ", κ.α.).

'Απ'αύτή λοιπόν τή στιγμή, όχι μόνον τό μέλος δέν προσφέρει, άλλά τούναντίον προσφέρει άρνητικά, γιατί ύποχρεώνεται νά καταπιέζει τόν έαυτόν του, χτυπώντας καί πολλές φορές έξαφανίζοντας τήν προσωπικότητα του μέ τήν αίτιολογία τής " πειθαρχίας " γιά τήν έξυπερέτηση τού γενικού συμφέροντος ".

AMBASSADE DE FRANCE
AUX PAYS-BAS

LE CONSEILLER COMMERCIAL

LA HAYE, le
Oranjestraat, 6
Adr. Tél.: Comatta - Tél.: (070) 18.52.77

No.

Έτσι φτάσαμε σημερα στό σημεῖο οἱ ἄνθρωποι πού δώσανε ὅτι καλύτερο εἶχανε κάτω ἀπό τή σημαία τοῦ Κ.Κ.Ε. νά ἀναρωτιοῦνται: γιατί χύσαμε τόσο ἆίμα; Ποιος φταίει; Ἡ ἡγεσία; ἡ Σ.Ε.; φταίει τό κακό τό ριζικό μας; ἤ τό κεφάλι τό ξερό μας; (ἀναρωτιέται ὁ μεγάλος Κ.Βάρναλης). Φτάσαμε λοιπόν σήμερα νά ποῦμε: Κανείς δέν φταίει. Φταίει τό όργανωτικό μας σχῆμα πού στό ὄνομα τοῦ " γενικοῦ συμφέροντος " καταπατάει κάθε προσωπικότητα. Ἀφαιρεῖ τό δημιουργικό πνεῦμα τῶν μελῶν, βάζοντας " συρματοπλέγματα " στή σκέψη καί χτυπῶντας μέχρι θανάτου τήν τυχόν πρωτόβουλη πράξη. Δημιουργεῖ ἀνθρώπους ἀνεύθυνους γιά τή ζωή καί τό θάνατό τους, δημιουργεῖ δογματικούς γραφειοκράτες καί προπάντων δημιουργεῖ ἀνελεύθερους, ἄβουλους καί ἀδύναμους νά ἀντιταχθοῦν σέ ὁποιαδήποτε ἐνέργεια ἔστω καί ἐγκληματική τοῦ γραφειοκράτη καθοδηγητή. Ἔτσι λοιπόν καί μόνο ἔτσι ἐξηγεῖται ὅτι κανένα μέλος ἤ στέλεχος τοῦ Κ.Κ.Ε. ἔστω καί ἄν εἶταν πνευματικός ἄνθρωπος, δέν μπόρεσε νά ἀντιταχθεῖ καί μόνο, στά ἐγκληματικά λάθη τῆς δογματικῆς γραφειοκρατικῆς ἡγεσίας.

Φτάσαμε λοιπόν στό σημεῖο ὅπου ὁ Χρουτσώφ νά ρίχνει τό βάρος στόν Στάλιν, ὁ ~~xxx~~ Κολιγιάννης στόν Ζαχαριάδη, ὁ Παρτσαλίδης στόν Κολιγιάννη, ὁ Κολλιγιάννης στόν Παρτσαλίδη κ.ο.κ.ε. Καί ὅλοι αὐτοί, ὅταν τό κακῶς ἐννοούμενο κομματικό συμφέρον ἔπρεπε νά δικαιολογήσει τά λάθη καί τά ἐγκλήματα πολλές φορές, τοῦ ἀπροσώπου κόμματος σέ κάποιον, καί τέτοιος ὁπωσδήποτε εἶναι κάθε φορά ὁ πρωήν ἡγέτης, ὁ " ἀνώτατος ἄρχων ", δυνάστης στά μέλη τοῦ κόμματος καί οὐσιαστικός δικτάτορας ἄν τύχει καί τό κόμμα τοῦ ὁποίου ἡγεῖται πάρει τήν ἐξουσία.

Ἔτσι λοιπόν ἀποδεικνύεται ἀπό τήν πράξη, ὅτι Ἐλευθερία δέν ὑπάρχει ἐκεῖ πού δέν ὑπάρχουνε εὐθύνες δημιουργίας, στά κράτη πού ἔχουν ὑπεύθυνους " ἡγέτες " καί ἀνεύθυνους λαούς, στά κόμματα καί τίς ὀργανώσεις πού ἔχουν ὑπεύθυνους ἡγέτες καί ἀνεύθυνα μέλη, στά κόμματα καί τίς ὀργανώσεις πού ὅλοι εἶναι ἀνεύθυνοι καί συγχρόνως ~~" ὑπεύθυνοι "~~ δηλ. ἀνεύθυνοι στά λάθη καί ὑπεύθυνοι στίς ἐπιτυχίες (οἱ ἡγέτες) ἀνεύθυνοϋπεύθυνοι.

Μετά ἀπό αὐτά λοιπόν συμπεραίνουμε ὅτι οἱ ὀργανώσεις μας πρέπει νά ἀποτελοῦνται ἀπό ὑπεύθυνα μέλη, ἀπό ἄτομα πού θά ἑρμηνεύουν τήν " γραμμή " ἀπό μόνοι τους, μέ τό δικό τους τρόπο καί θά τήν βάλουν σέ ~~xxx~~ ἐφαρμογή ὅπως αὐτοί νομίζουν, καί ἔτσι

θά τήν διαμορφώνουν, θά γίνουν οἱ ἴδιοι δημιουργοί, ὑπεύθυνοι, θά πάρουν πρωτοβουλίες χωρίς νά ζητήσουν ἄδεια καί μετά τήν τέλεση τῆς πράξης τους μπορεῖ καί πρέπει νά περάσει ἀπό συλλογική κρίση γιά νά βοηθήσει στόν προσανατολισμό τοῦ συνόλου ἤ ἀκόμα στήν τιμωρία καί τήν καταδίκη ὅταν ἡ πράξη εἶναι ἄξω ἀπό τίς πολιτικές κατευθύνσεις τῆς ὀργάνωσης.

Αὐτό δέν σημαίνει ὅτι καταργοῦνται τά ὄργανα, τά ὁποῖα ὅμως ~~θά πρέπει~~ νά παίζουν τόν ρόλο τοῦ συντονιστῆ καί τοῦ μεταφορέα καί ὄχι τοῦ καθοδηγητῆ. Ὁ γραμματέας ἤ ὁ συντομιστής τῆς ὀργάνωσης ἤ τοῦ στοιχείου βάσης εἶναι ἀπαραίτητος μαζί μέ ἕνα-δυό βοηθούς ὄχι γιά νά ἀποφασίζουν γιά τούς ἄλλους, γιατί ὅλοι ἀποφασίζουν γιά ὅλους καί καθένας ξεχωριστά, ἀλλά γιά νά κρατοῦν τήν ὀργανωτική συνοχή καί νά ἐμποδίζουν τίς τάσεις πρός ἀναρχισμό πού εἶναι φυσικό νά διακρίνει μερικά νέα μέλη πού δέν ἔχουν νιώσει σέ βάθος τό νόημα τῆς εὐθύνης. Νά μεταφέρουν τήν πεῖρα ἄλλων, νά βοηθοῦν τά μέλη πού ἔχουν ἀνάγκη καί ζητοῦν βοήθεια, νά μεταφέρουν τίς ἀπόψεις τῆς ἡγεσίας ὡς συνόλου καί τῆς πλειοψηφίας καί μειοψηφίας στή βάση καί ἀντιθέτως καί ὅλα αὐτά χωρίς νά περιορίζεται ἀπό κανέναν, ἐκ τῶν προτέρων, ἡ ἐλευθερία σκέψης καί δράσης. Ἡ μειοψηφία τῶν λόγων θά μπορεῖ νά γίνει πλειοψηφία ὅταν ἔχει τό δικαίωμα νά θέσει σέ πράξη τίς ἀπόψεις της.

Ἔτσι λοιπόν εἶναι δυνατόν νά γίνει ὀργάνωση καί ὄργανα ἀπό τά κάτω μέχρι τά πάνω, ἀποτελούμενα ἀπό ἐλεύθερους ἀνθρώπους, ἐκλεγμένους δημοκρατικά καί ὄχι διορισμένους, μέ τό συγκεντρωτικό σκέλος σέ φυσιολογική μορφή ἤ σέ σχέση μέ τήν παλιά ἔννοια ἀτροφικό, ἀφήνοντας τό χῶρο ἐλεύθερο γιά πρωτοβουλίες, γιά τήν ὑπεύθυνη δημιουργία, γιά τό δώσιμο τῆς ἐλευθερίας στό κάθε μέλος ξεχωριστά καί σέ ὅλους μαζί, γιά τή δημιοργία τῆς ἐπαναστατικῆς ὀργάνωσης πού θά πρωτοστατήσει στόν ἀγῶνα γιά τή συντριβή τοῦ νεοφασιστικοῦ καθεστῶτος στή χῶρα μας καί τή δημιουργία τοῦ ἐπαναστατικοῦ κόμματος πού θά φέρει τήν λαϊκή κυριαρχία οὐσιαστικά καί ἄμεσα δηλ. νά μήν κυβερνάει στό ὄνομα τοῦ λαοῦ, ἀλλά ὁ λαός νά αὐτοδιοικεῖται. Νά μήν ἔχει στρατό στό ὄνομα τοῦ λαοῦ, ἀλλά ὁ στρατός νά συμπίπτει μέ τό λαό καί κάθε πολίτης νἄχει ἕνα ὅπλο πού νά χρησιμοποιεῖ γιά τήν ἄμυνά του καί μαζί μέ τό σύνολο γιά τήν ἄμυνα τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας. Γιά νά μήν ὑποτάζει τίς τάξεις στήν κυριαρχία μίας (ἔστω καί τῆς ἐργατικῆς), ἀλλά νά τίς ἐξαφανίσει ὅλες καί νά φτιαχθεῖ ἡ ἀταξική κοινωνία.

ΠΕΤΡΟΣ ΒΛΑΣΗΣ

Υ.Γ. Ἐμπνευσμένος ἀπό τό ἐξώφυλλο του " ΧΡΕΟΣ ", θέλω νά εὐχαριστήσω τόν Μ.Θ. καί νά τοῦ ἐκφράσω τήν εὐγνωμοσύνη μου γιά τήν προσφορά του στό λαϊκό κίνημα τῆς χώρας μας καί διευθυνσης. Κατά τήν γνώμη μου ὁ Μ.Θ. παίρνει θέση δίπλα στούς μεγάλους θεωρητικούς του Μαρξισμοῦ μέ μόνο τό ὁρισμό τῆς ἐλευθερίας πού γιά πρώτη φορά δημοσιεύτηκε στό ἔργο του τό " ΧΡΕΟΣ ".

Π.Β.

91
50
16
157
23
134
28
1072
268
3.752
685
4.437
88
20
4.545
4.380
= 165

137
5
685

137
268
8
2
415
167
248

23
56
28
107

2400
1100
630
150
100
4390

2400
1100
170
3670

4545
415
4130
3670
460

25
25
25
16
25
25
25 Σο Νικ
96
157
23
134
28
1072
268
3.752 Λίβυοι
88 χρέος
20 Παρτιπούρι
685
4545
4390
= 155 Εγγυημ

137
5
685

268
8
2
137
415
155
260

Άρθρα του
ΠΕΤΡΟΥ ΒΛΑΣΤΑ

Γεγονότα πού συνέβησαν στό τέλος τοῦ 1972 μέ ἔσπρωξαν στό νά γράψω μερικές σκέψεις. Ἐντονώτερα ὠθήθηκα, ἀπό τήν δημοσίευση τῆς ἀπόφασης τῆς συνδιάσκεψης Δ. Εὐρώπης τοῦ Κ.Κ.Ε.(ἐσ.) πού δημοσιεύθηκε στήν «Ἐλ. Ἑλλάδα» ἀρ. φύλλου 102(235) τῆς 21.12.72 καί ἀπό τήν εἴδηση γιά τή σύλληψη ἀπό τήν χουντική ἀστυνομία τοῦ ἀγωνιστή καί μέλους τῆς Κ.Ε. τοῦ ΚΚΕ(εσ.) Λεωνίδα Τζεφρώνη.

Ὁ Λ. Τζ. διακεκριμένο στέλεχος τοῦ Κ.Κ.Ε. ἀπό τήν ἐποχή πού ἦταν ἀκόμα φοιτητής τοῦ Πολυτεχνείου, διεκρίνετο πάντα γιά τήν ὡριμότατη σκέψη του καί τήν πρωτοπόρα ἀγωνιστική του δράση. Πιστός στά ἰδανικά τοῦ σοσιαλισμοῦ δέν δίσταζε ποτέ στό νά μπεῖ μπροστά σέ κάθε ἀγώνα. Ἔτσι, μετά τήν ἥττα τοῦ Δ.Σ., κατέβηκε στήν Πατρίδα σάν ἡγέτης τοῦ παράνομου Κ.Κ.Ε. Συνελήφθη, καί ὀργάνωσε μέ ἐπιτυχία τήν δραπέτευση ἀπό τίς φυλακές τῶν Βούρλων, μοναδική στά ἑλληνικά χρονικά καί μιά ἀπό τίς λίγες στήν Ἱστορία τῆς ἀνθρωπότητας. Μετά 2 χρόνια τό 1958 βγῆκε στό ἐξωτ. καί ἐπέβαλε μέ εὐθύτητα καί ρεαλισμό, στό Κ.Κ.Ε. νά διαλύσει τίς παράνομες ὀργανώσεις του καί νά ἐντάξει τά μέλη του στήν ΕΔΑ. Ἔτσι δυνάμωσε τό προοδευτικό κίνημα τῆς χώρας μας, πού δέν ἄργησε νά [illegible] [illegible] τό καθεστώς καί νά συντρίψει τήν Καραμανλοκρατία.

(2)

Μετά τήν ἐπιστροφή του ἀπό τήν Ἑλλάδα, ἔγινε μέλος τῆς Κ.Ε. τοῦ Κ.Κ.Ε. καί ἐστάλη γραμματέας στήν κομμ. οργ. τῆς Τασκένδης. Στή συνέχεια μετεφέρθη σέ ὅλο τό χῶρο τῆς σοσιαλιστικῆς Εὐρώπης ἀπό Τασκένδη ὡς Βερολίνο, ὅπως ἐπίσης καί στήν Ἀσία. Ἔγινε γραμματέας στοῦ Πολιτικοῦ γραφείου, ἀπ' ὅπου ἀξιοποίησε τήν πείρα του καί τίς γνώσεις του. Ὁ Κολιγιάννης καί Σία, δέν ἄφησαν νά τόν ὑποστηρίξουν ἤ μᾶλλον νά διαπιστώσουν τόν ἀντιδογματισμό του καί τήν εὐρύτητα τοῦ πνεύματός του καί τόν ἀντικατέστησαν. Στό πρόσωπο του ὁ Δ. Παρτσαλίδης βρῆκε τόν πρῶτο καί πολυτιμότερο σύντροφο, ὅταν ἀποφάσισε νά δώσει τέρμα στό ἄνομο ἐσωκομματικό καθεστώς. Ἔτσι λοιπόν μποροῦμε νά ποῦμε ὅτι εἶναι συμπρωταγωνιστής ~~καί~~ συνδημιουργός τοῦ κινήματος πού ἔδωσε καινούργια ζωή στό Ἑλληνικό προοδευτικό κίνημα, ἀποδεσμεύοντας μετά τήν «12η Ὀλομέλεια...» τούς Ἕλληνες κομμουνιστές ἀπό τά δίχτυα τοῦ δογματισμοῦ καί τῆς παραμόρφωσης τῆς Μαρξιστικῆς-Λενινιστικῆς κοσμοθεωρίας.

Ὁ Λεων. Τζ., παλεύοντας κάθε στιγμή, ἐνάντια σέ κάθε ἐχθρό, διάλεξε τό δρόμο τοῦ καθήκοντος πρός τήν Πατρίδα, γιά τήν ἐκπλήρωση τῶν ἰδανικῶν του. Μπῆκε στήν πρώτη γραμμή τῆς πάλης, ἐνάντια στόν μεγαλύτερο σήμερα ἐχθρό, Τήν χούντα, ἀλλά καί συγχρόνως στόν ἀγῶνα γιά τήν ἀνανέωση τοῦ

κόμματος πού πολλά χρόνια τώρα ὀνειρεύτε, — Κάτω ἀπό αὐτές τίς σκέψεις, ὁδηγήθηκα στό παρελθόν. Θυμήθηκα τό 1968 καί ἰδίως τό χρόνο μετά τήν ἔκτακτη ὁλομέλεια. Ἡ ἔκτακτη ὁλομέλεια τῆς Κ.Ε. τοῦ Κ.Κ.Ε.(εσ.) ὅπως ὀνομάσθηκε, γέμισε ἀπό ἐλπίδες τούς ἔλληνες κομμουνιστές. Οἱ κάθε λογῆς σκεπτόμενοι, προσχώρισαν στό γραφεῖο ἐσωτερικού. Τό ἔβλεπαν σάν μιά πόρτα ~~γιά τήν ἐπαλήθευση~~ ἀπ' ὅπου θά περνοῦσαν τά ἰδανικά τους. Πάλεψαν μέ πεῖσμα καί φανατισμό γιά νά τήν κρατήσουν ἀνοιχτή, μά δέν τά κατάφεραν. Ἡ πόρτα σιγά-σιγά ἔκλεινε. Οἱ σιδερένιες μπουλντόζες ἀποδείχθηκαν γιά ἄλλη μιά φορά πιό δυνατές ἀπό τά ἰδανικά, καί οἱ ἔλληνες κομμουνιστές ἐγκατέλειψαν σιγά-σιγά τήν προσπάθεια. Ἐγκαταλείπουν σιγά-σιγά, οἱ ἔλληνες κομμουνιστές τό Κ.Κ.Ε.(εσ.), εἴτε γιατί βλέπουν ὅτι τά ὄνειρά τους προσέκρουσαν σέ ἀδιέξοδο, εἴτε γιατί κατάλαβαν ὅτι εἶναι μάταιος κόπος νά τά βάζεις μέ τούς σιδερένιους μηχανισμούς τούς ὁποίους ἡ ἔκτακτη ὁλομέλεια ἄφησε ἀνέγγιχτους καί μάλιστα ζωντανούς, ὑποσχόμενη νά συζητηθοῦν καί αὐτοί στό «ἔκτακτο συνέδριο» πού 5 χρόνια τώρα περιμένουμε. Ἀλλά καί ἄν αὐτό κάποτε γίνει (πού δέν εἶναι διόλου πιθανόν), τότε δέν θά ὑπάρχουν δυνάμεις ἀντίθετες τῶν μηχανισμῶν, ἀντίθετες στή συντήρηση γιά νά μποροῦν νά ἀμφισβητήσουν. Ἔτσι, λοιπόν, γιά τίς δυνάμεις

(4)

τῆς ἀναζήτησης πού ὑποχρεώθηκαν νά ἐγκαταλείψουν τόν χῶρο αὐτό, δέν βγαίνει ζήτημα καμμιᾶς ἐπιστροφῆς, ἀλλά τοὐναντίον χρήσιμο γιά τήν εὕρεση τοῦ ἀνοίγματος ἀπό τό ὁποῖο θά μπορέσουν νά περάσουν τά ὄνειρα. Ἴσως μερικοί ἀπό μᾶς νά μήν εἶδαν τόν αἴτιο τοῦ κακοῦ τήν πόρτα πού κλείνει, ἀλλά αὐτήν, καθεαυτήν τήν ὕπαρξη τῆς πόρτας. Αὐτά πού μέ ἄλλα λόγια μερικοί ὀνομάζουν μηχανισμούς, ἄλλοι τά λένε «ἀρχές» ἤ καί τά δυό κ.ο.κ. —
Ἀλλά ὁ Λ.Τζ. πού ἐπέμενε νά κρατήσει τήν πόρτα ἀνοιχτή καί ἕτοιμη νά ἀνοίξει τήν κλίνουσα;
Ἄς καταφύγουμε στά ἐπίσημα κείμενα.
Ἕνα χρόνο πρίν στό «Ριζοσπάστη-Μαχητή» Φλεβ. 1971 δημοσιεύθηκε ἕνα ἄρθρο ἀπό τήν πρώτη γραμμή τῆς Μάχης, ὑπό τήν ἡγεσία τοῦ Λ.Τζ., μέ τόν τίτλο «Ἐπανάσταση - Σοσιαλιστική Δημοκρατία - Διεθνισμός» καί μέ ὑπογραφή Λ.Μ.
Ἕνα μήνα ἀκριβῶς μετά, δηλ. Μάρτης 1972 δημοσιεύεται στήν «ΚΟΜ.ΕΠ.» Ν° 2-3 ἀπάντηση μέ τόν ἴδιο τίτλο καί μέ ὑπογραφή «Π. Δημητρίου».
Πιστεύω ὅτι ~~εἶναι χαρακτηριστικό~~ μόνο μιά ἀνάγνωση τῶν δύο αὐτῶν κειμένων εἶναι ἱκανή, γιά νά νοιώσουμε ὅτι ὁ Λ.Μ. καί ὁ Π. Δημητρίου (Ἡγέτες καί οἱ δύο τοῦ κόμματος, γνῶστες καί οἱ δύο τῆς Μαρξιστικῆς-Λενινιστικῆς Θεωρίας, γνῶστες τῆς Ἱστορίας τοῦ Παγκόσμιου Προοδευτικοῦ Κινήματος καί προπάντων γνῶστες τῆς

Σοσιαλιστικής πρακτικής, ὄχι ἐπιφανειακά ἀλλά καί σέ βάθος, μέ ἄμεση γνώση τῆς λειτουργίας τῶν Κομματικῶν καί κρατικῶν μηχανισμῶν στήν πολλαπλότητά τους), δέν ἀνήκουν ὄχι μόνο στό ἴδιο κόμμα, ἀλλά οὔτε στόν ἴδιο ἰδεολογικό χῶρο.

Ἐνῶ λοιπόν ὁ Λ.Μ. μᾶς λέει ὅτι: «...ἡ σοσιαλιστική πρακτική... δημιουργεῖ ἐντυπώσεις διάψευσης, καταλήγει ὅτι-δέν δοκιμάσθηκε ἡ Μαρξιστική θεωρία, ἀλλά ἡ παραμόρφωσή της». Δηλ. μέ ἄλλα λόγια ὁ Λ.Μ. μᾶς λέει νά ἐπιστρέψουμε στά ὄνειρα, ἀφήνοντας κατά μέρος αὐτούς πού στό ὄνομά τους τά δολοφόνησαν. Ὅτι Σοσιαλιστικά καθεστῶτα, δέν εἶναι τά κατά καιρούς δημιουργηθέντα, γι' αὐτό πρέπει νά βροῦμε τόν τρόπο οὕτως ὥστε ἡ αὐριανή Σοσιαλιστική ἔξοδα «..... νά κατοχυρώσει τό δικαίωμα κοινωνικῆς καί πολιτικῆς δράσης τῆς μειοψηφίας. Ἡ σοσιαλιστική δημοκρατία ὀφείλει νά κατοχυρώσει τά ἀτομικά καί πολιτικά δικαιώματα πού κατέκτησε ὁ ἄνθρωπος μέ θυσίες (συνέρχεσθαι, συνεταιρίζεσθαι, ἀπεργίας, τύπου, διακίνησης ἰδεῶν, ἐλεύθερης καλλιτεχνικῆς καί πνευματικῆς δημιουργίας κ.λ.π.) καί νά δημιουργήσει συνθῆκες γνήσιας, ἀδέσμευτης καί δημιουργικῆς ἄσκησής τους.

Θεμελιώδης ἀρχή γιά μιά σοσιαλιστική δημοκρατία εἶναι ὁ σεβασμός τῆς ἐτυμηγορίας τοῦ λαοῦ...» καί παρακάτω «...Φιλοδοξία καί σκοπός τοῦ σοσιαλιστικοῦ καθεστῶτος εἶναι νά πείσει μέ τό ἔργο του

(6)

τήν δημιουργία τοῦ λαοῦ γιά τήν ὑπεροχή του ἔναντι τοῦ καπιταλισμοῦ καί ὄχι νά κρατηθεῖ μέ κάθε τρόπο στήν ἐξουσία μέ τήν ἀβέβαιη ὑπόσχεση γιά μιά μελλοντική ταύτισή του μέ τά συμφέροντα καί τή θέληση τοῦ λαοῦ...»

Αὐτά καί ἄλλα πολλά ὁραματίζεται ὁ Λ.Μ. καί μαζί μ' αὐτόν χιλιάδες Κομμουνιστές τῆς χώρας μας καί ἑκατομμύρια ἐργαζομένων τοῦ κόσμου.

Μά ὁ Π. Δημητρίου καί μαζί μ' αὐτόν ὅλα τά γεννήματα καί μεγαλώματα τοῦ Σταλινισμοῦ (ἀνεξάρτητα ἀπό διαφορές), χτυπᾶνε κατακέφαλα καί ἀμέσως κρύβονται, πίσω ἀπό τῆς Ἀσπίδα τῆς Παράδοσης πού τούς ἀνέθρεψε καί τούς ἔφτιαξε ἡγέτες πιστούς συνεχιστές καί Ἱερεῖς τῆς Θρησκείας πού αὐτοί ὀνομάζουν «Μαρξισμό-Λενινισμό». Παρ' ὅλα αὐτά πρέπει νά ὁμολογήσουμε ὅτι ὁ Π. Δημητρίου, ἔχει κάνει μεγάλη πρόοδο στό λεξιλόγιο πού χρησιμοποιεῖ καί ἀποφεύγει τούς χαρακτηρισμούς, ὅπως ἐπίσης προσπαθεῖ νά ἀποφύγει καί τίς κακοτοπιές, στήν ἀπάντηση πού δίνει στόν Λ.Μ.

Ἰδού λοιπόν τί λέει ὁ Π. Δημητρίου: «.......θά ψάχναμε ὡράγματι πολύ ἡ πραγματικότητα τῶν ἐπιτεύξεων τοῦ ἐπιστημονικοῦ σοσιαλισμοῦ, ἄν ἀφαιροῦσαμε ἀπ' αὐτές τή δημιουργία τῶν σοσιαλιστικῶν χωρῶν καί τίς κατακτήσεις τους»

Δηλ. Ξεκινάει ἀπό διαφορετικά δεδομένα, καί ὄχι τά τοῦ Λ.Μ. Ὁ μέν Λ.Μ. μας λέει ὅτι ἡ παραμόρφωση τῆς σοσιαλιστικῆς θεωρίας (στήν σοσιαλιστική πρακτική) εἶναι ὁ κανόνας καί τά θετικά ἡ ἐξαιρέσεις, ἐνῶ ὁ Π.Δ.

ἀντιθέτως, ἀνατρέπει τὰ δεδομένα καὶ δέχεται ὅτι ἡ ἐφαρμογὴ τῆς σοσιαλιστικῆς θεωρίας (στὴ σοσιαλιστικὴ πρακτική) εἶναι ὁ κανόνας καὶ ἡ παραμόρφωσή της ἡ ἐξαίρεση. Ἔτσι λοιπὸν ὁ Π.Δ. συνεχίζει νὰ πολεμάει ἀπὸ τὴν ἀντίπερα ὄχθη τὸν Λ.Μ. καὶ ὄχι νὰ συζητάει μαζί του, γιατὶ καὶ γιὰ τοὺς δύο τὰ δεδομένα εἶναι ἀντίθετα σὲ ὅλους τοὺς τομεῖς. Ὁ μὲν Λ.Μ. εἶναι ἐναντίον τῆς βίας, ἐνῶ ὁ Π.Δ. τὴν δέχεται καὶ προσπαθεῖ νὰ τὴν θεμελιώσει καὶ θεωρητικά. Ἰδοὺ τί μᾶς λέει: «... Μὲ τὸν τρόπο αὐτό, ὅμως, ὁ Λ.Μ. μᾶς θέτει σὲ ἕνα δίλημμα καὶ σ' ἕνα ἀδιέξοδο: εἴτε νὰ ἀποδεχθοῦμε τὸν ἀφοπλισμὸ τοῦ σοσιαλιστικοῦ κράτους ἀπέναντι στὶς ἀναπόφευκτες ὑπονομευτικὲς καὶ ἀνατρεπτικὲς προσπάθειες τῶν ἐκμεταλλευτριῶν τάξεων καὶ ὅλων τῶν ἀντιδραστικῶν δυνάμεων, ἀφήνοντάς το ἔτσι σὲ σίγουρο κίνδυνο ἀνατροπῆς του, εἴτε νὰ ἀποδεχτοῦμε τὴν ἀναπόφευκτη, κατὰ τὴ γνώμη του, καταδυνάστευση καὶ δικτατόρευση τῆς πλειοψηφίας τοῦ λαοῦ ἀπὸ μιὰν ἐλάχιστη μειοψηφία.» Ἐδῶ ὅμως ἂς μᾶς ἐπιτρέψει ὁ Π. Δημητρίου καὶ ὅσοι οἱ Σταλινικοὶ ἢ νεοσταλινικοὶ ὀπαδοὶ τῆς παράδοσης νὰ ποῦμε μαζὶ μὲ τὸν Λ.Μ. ὅτι ἐνῶ τὸ δεύτερο μέρος ἰσχύει σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου ~~ἀπὸ τὴν «σοσιαλιστική~~ στὴν μέχρι τώρα «σοσιαλιστικὴ πρακτική» διότι στὸ ὄνομα τῆς δικτατορίας τοῦ προλεταριάτου ἔγινε ἡ δικτατορία τοῦ κόμματος καὶ ἐν συνεχείᾳ ἡ δικτατορία μιᾶς ~~ἐλάχιστης~~ μικρῆς ἡγετικῆς ὁμάδας, ὅπου στὴν πράξη μιὰ ἐλάχιστη μειοψηφία καταδυνάστευσε ὄχι μόνο τὸν λαό, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ ἴδια τὰ κομματικὰ μέλη. (Ἄφθονα τὰ παραδείγματα, εἶναι περιττὸ νὰ ἀναφέρω

(8)

Τό πρῶτο ὅμως μέρος; Ἐδῶ λοιπόν νομίζω ὅτι κρίνεται ἡ παραμόρφωση τῆς σοσιαλιστικῆς θεωρίας, καί μᾶλλον ὄχι ἡ παραμόρφωση, ἀλλά τό ἀναποδογύρισμά της. Ἐδῶ ὁ Π.Δ. μᾶς λέει μέ ἄλλα λόγια, ὅτι ὁ Ἐπιστημονικός Σοσιαλισμός καί ἡ Μαρξιστική θεώρηση τῆς κοινωνίας, δέν ~~μας εἶναι~~ ἐπηρεάζουν τά ἰδανικά μας, τά ἰδανικά τοῦ σοσιαλισμοῦ, τά ἰδανικά χάρις στά ὁποῖα βλέπουμε τήν ἀπελευθέρωση τῆς κοινωνίας ἀπό κάθε εἴδους δεσμά, τά ἰδανικά πού φέρνουν τή χαρά καί τήν πρόοδο καί τήν ἀγάπη ἀπό ἄνθρωπο σέ ἄνθρωπο. Ἀλλά τουναντίον τά χρησιμοποιοῦμε γιά νά ξεγελάσουμε τούς λαούς, νά πάρουμε στό ὄνομά τους τήν ἐξουσία καί στή συνέχεια νά τούς δέσουμε, φτιάχνοντας ἕνα τρομερά δυνατό Ἀστυνομικό κράτος.
Μήπως αὐτό τό ὅραμα σύντροφε Π.Δ. μᾶς ὁδηγεῖ καί στό ὀργανωτικό μας σχῆμα; Μήπως ἀκόμα μᾶς ὁδηγεῖ στό νά λέμε καί ψέματα στόν κόσμο, μιλώντας του γιά τόν «σοσιαλιστικό παράδεισο» ἐννοώντας φυσικά κατά τίς περιστάσεις ~~ἕνα~~ τέτοιο τόν Σοβιετικό, τόν Ρουμάνικο ἤ τόν Κινέζικο; Μήπως ἀκόμα ἐπαναφέραμε τήν Πολυθεΐα (3, 4, 5, 6 κατά τάς περιστάσεις θεοί), μέ ἀνώτερο ᾿Ολύμπιο τόν ἑκάστοτε γραμματέα τοῦ κόμματος; καί πολλά ἄλλα μήπως θά μποροῦσα νά ἀναφέρω γιά νά ἀναρωτηθοῦν οἱ νέοι καί νά ψάξουν, γιατί γνωρίζω ὅτι γιά τούς παλιούς πιστούς ἀκόμα ἰσχύει τό «Πίστευε καί μή ἐρεύνα» καί καθένας πού ἐρευνάει εἶναι ἀλλοιῶς αἱρετικός, μέ κάποιο κομματικό [illegible] ([illegible]) στήν [illegible]

Ὅμως ἡ ὑποτίμηση τῆς δύναμης καί τῆς ὀρθότητας τῆς σοσιαλιστικῆς θεωρίας, πού γίνεται ἀπό τόν σ. Π. Δ. „δέν ἔχει ὅρια. Ἡ διατύπωσή του εἶναι: «... εἴτε νά ἀποδεχθοῦμε τόν ἀφοπλισμό τοῦ σοσιαλιστικοῦ κράτους ἀπέναντι στίς ἐναπομένουσες ὑπονομευτικές καί ~~ἀνατρε-πτικές καί~~ ἀνατρεπτικές προσπάθειες τῶν ἐκμεταλλευτριῶν τάξεων καί ὅλων τῶν ἀντιδραστικῶν δυνάμεων, ἀφήνοντας το ἔτσι σέ σίγουρο κίνδυνο ἀνατροπῆς του, εἴτε ...»

Δηλ. Οὔτε λίγο, οὔτε πολύ, μᾶς λέει ὅτι ὁ λαός θά πάρει τήν ἐξουσία ἀπό τίς ἐκμεταλλεύτριες τάξεις καί τίς ἀντιδραστικές δυνάμεις, ὅταν αὐτές θά ἔχουν ἀκόμα τή δύναμή τους (Οἰκονομία, κρατικό μηχανισμό, στρατό καί ὅλα τά μέσα προπαγάνδας στήν ἐξουσία τους, γιά νά μήν πῶ καί τῆς διεθνοῦς ἀντίδρασης στό σύνολό της) καί θά τή χάσει ὅταν ὁ ἐχθρός πού ἔχει ἡττηθεῖ δέν ἔχει ἀπομείνει παρά στά ἀνθρώπινα κουρέλια μερικῶν πρώην ἐκμεταλλευτῶν καί ἀντιδραστικῶν χωρίς οἰκονομική δύναμη, χωρίς ἔλεγχο τοῦ κρατικοῦ μηχανισμοῦ, τοῦ στρατοῦ, χωρίς κρατικά μέσα προπαγάνδας!

Ἄν λάβουμε ἀκόμα ὑπ' ὄψη μας ὅτι ἡ σοσιαλιστική πρακτική, θά πείσει καί τούς τελευταίους ἄπιστους, μή συγκρινόμενη μέ καμμία προηγούμενή της, τότε τί τά θέλουμε τά ὅπλα καί τά σπαθιά, τίς φυλακές καί τίς ἐξορίες, τίς Ἀστυνομίες καί τίς «Ταβιέντες» συντροφε Π. Δημητρίου; Ὁ ἔνοπλος λαός καί μόνο αὐτός κατοχυρώνει τήν λαϊκή ἐξουσία καί ἀπό τίς παραβιάσεις της καί ἀπό τυχόν ἐξωτερική ἐπέμβαση.

(10)

Σέ ένα άλλο στοιχείο πού θέλω νά σταθώ είναι τό εξής: Ο Π.Δ. γιά νά στηρίξει τή θεωρία του καί στή συνέχεια τή «Δικτατορία του Προλεταριάτου», Μιλάει γιά εκμεταλλεύτριες τάξεις υπαρκτές, μετά τό πάρσιμο τής εξουσίας από τίς εκμεταλλευόμενες τάξεις. Πραγματικά δέν μου χωράει τό κεφάλι τό πώς θά υπάρχουν εκμεταλλευτές, αφού θά έχουν χάσει τίς εκμεταλλεύσεις τους. Μήπως ο Π.Δ. εννοεί τίποτε άλλο μέ τόν όρο εκμεταλλεύτριες τάξεις; Μήπως νεοαφεντικά;...

Εδώ νομίζω πώς πρέπει νά κλείσω, μή κάνοντας κατάχρηση του ~~χωρο~~ πολύτιμου χώρου του περιοδικού, ~~[illegible]~~ επιφυλασσόμενος νά επανέλθω, αφού θέσω μερικά ερωτήματα: Α) Είναι δυνατόν ο Λ.Μ. καί ο Π. Δημητρίου νά συνυπάρχουν καί μάλιστα στήν ηγεσία του ίδιου κόμματος; Β) Είναι δυνατόν ή χθεσινή καί ίσως ή σημερινή [illegible] τών Λ.Μ. νά επιβληθούν στήν ηγετική ομάδα Π.Δ.; Γ) Τό Κ.Κ.Ε.(εσ) έπαιξε τό ιστορικό του ρόλο; ή έχει ακόμα νά παίξει τέτοιο ρόλο, όπως έχει υπαρξιακά κριτήρια;

Π. Β.

«Μερικές σκέψεις»

Τήν Τετάρτη Ι4 τοῦ Νοέμβρη, ἄρχισαν τά γεγονότα πού όδήγησαν στήν ἐξέγερση τοῦ λαοῦ τῆς 'Αθήνας, μέ πρωτοπὰρία τούς φοιτητές, ἐνάντια στό τυρανικό καί διεφθαρμένο καθεστώς τῆς Χούντας πού ἀδίσταxτη κατέβασε στήν 'Αθήνα τά τάνκς καί ρμμ προσπάθησε νά τήν πνίξει στό αἷμα.

Τήν μέρα αὐτή οἱ φοιτητές τῆς Νομικῆς ὅρισαν γιά συγκέντρωση στό κτίριο τῆς Σχολῆς τους γιά νά συζητήσουν τά τελευταῖα μέτρα τοῦ Μαρκεζίνη. Τήν ἴδια μέρα εἶχαν όριστεῖ οἱ Γεν. Συνελεύσεις τῶν Σχολῶν τοῦ Πολυτεχνείου μέ κύριο θέμα τίς ἐκλογέςστούς φοιτητικούς συλλόγους, πού ὁ Μαρκεζίμης τίς ἤθελε νά γίνουν στίς Ι5 Φεβρουαρίου, ἐνῶ οἱ φοιτητές ἀπαιτούσαν νά γίνουν πρίν ἀπό τά Χριστούγεννα καί συγκεκριμένα στίς 4 Δεκεμβρίου.

"Ηδη ἀπό τίς ΙΙ τό πρωί τό προαύλκο τοῦ Πολυτεχνείου εἶναι κατάμεστο ἀπό σπουδασρές καί ἔχουν ἀρχίσει νά πέφτουν τά πρῶτα συνθήματα. Γύρω στίς Ι2 καί ἐνῶ συζητιοῦνται δύο φηφίσματα ἀπό τούς φοιτητές τῆς Νομικῆς, ειδοποιοῦνται ὅτι στό Πολυτεχνεῖο γίνεται συγκέντρωση μέ συνθήματα κλπ. 'Εγκρίνουν γρήγορα γρήγορα τά φηφίσματα πού μεταξύ τῶν ἄλλων ζητούσαν ἐκδημοκρατισμό τῶν 'Ανώτατων Ἱ 'Ιδρυμάτων, αὔξηση τοῦ προϋπολογισμοῦ γιά τήμ Παιδεία σέ 20%, ἀπόλυση ὅλων τῶν στρατευμένων σπουδαστῶν, Ι2μηνη θητεία κλπ., καί κατεβαίνουν διαδηλώνοντας στό Πολυτεχνεῖο, ὅπου καί ἐνώνονται μέ τούς σπουδαστές πού διαδηλώνουν μέσα στό προαύλιο. Τίποτα δέν προμηνύει ἀκόμα τήν κατάληψη. Τά συνθήματα εἶναι: ΨΩΜΙ, ΠΑΙΔΕΙΑ, ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ-Ι2ΜΗΝΗ ΘΗΤΕΙΑ-ΚΑΤΩ Η ΧΟΥΝΤΑ-ΕΞΩ ΟΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ-20 %ο ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΙΔΕΙΑ- ΛΑΕ ΠΕΙΝΑΣ ΓΙΑΤΙ ΤΟΥΣ ΠΡΟΣΚΥΝΑΣ-ΚΑΤΩ Ο ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ-ΕΝΑΣ ΕΙΝΑΙ Ο ΑΡΧΗΓΟΣ ΟΚΥΡΙΑΡΧΟΣ ΛΑΟΣ-ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ-Η ΕΛΛΑΣ ΣΤΟΥΣ ΕΛΛΗΝΕΣ κλπ.

Στίς δυό τό μεσημέρι συνέρχονται οἱ γενικές συνελεύσεις τῶν Σχολῶν τοῦ Πο-
λυτεχνείου. Αὐτή τήν ὥρα εμφανίζονται καί τά πρῶτα πλακάτ στά κάγκελα. Πολύς κό-
σμος "εχει συγκεντρωθεῖ στούς γύρω χώρους καί παρακολουθεῖ μέ συμπάθεια τήν
ἐκδήλωση τῶν φοιτητῶν. 'Η ἀστυνομία σχηματίζει κλοιό προσπαθώντας νά ἀπομονώσει
τό Πολυτεχνεῖο, ἀλλά ὁμάδες, νέφν κυρίως, σπᾶνε τόν κλοιό καί εἰσέρχονται. 'Η ἀστυ-
νομία καλεῖ τούς συγκεντρωμένους νά διαλυθοῦν, χωρίς νά ἐπέμβει.

Τό ἀπόγευμα ἡ προσέλευση συνεχίζεται. Κάθε τόσο οἱ κλοιοί τῆς ἀστυνομίας
σπᾶνε καί ὁ κόσμος συρρέει μπρόστά στό Πολυτεχνεῖο. Στίς 5 ὁ εἰσαγγελέας ὑπηρε-
σίας ζητᾶ καί πάλι ἀπό τούς συγκεντρωμένους νά διαλυθοῦν "ἠσύχως", ἀλλά χωρίς
ἀποτέλεσμα. 'Εν τῷ μεταξύ ἔχουν ἑτοιμασθεῖ αὐτοσχέδιες χειρόγραφες προκηρύξεις
καί σέ λίγο θά λειτουργίσουν καί οἱ πολύγραφοι.

Στίς 6.30 ἡ ἀστυνομία, ἀπό φόβο συγκρούσεων, ἀποσύρεται ἀπό τήν περιοχή. 'Ο
κόσμος συνεχίζει νά προσέρχεται καί νά συμπαρστέκει στούς φοιτητές. Τά πεζοδρό-
μια τῆς Πατησίων μέχρι καί τό Μουσεῖο εἶναι γεμάτα κόσμο. 'Ο λαός ἐκδηλώνεται
ἀνοιχτά. 'Αντλάσονται χειραψίες διαδηλωτῶν καί ἐπιβατῶν λεωφορείων. Οἱ ἐπιβάτες
σχηματίζουν τό σῆμα τῆς νίκης. 'Ογκώδης εἶναι ἡ προσέλευση νεολαίας καί ἐργαζο-
μένων στούς γύρω χώρους. Κατεβαίνουν ὁμαδικά οἱ μαθητές νυχτερινῶν γυμνασίων
καί τεχνικῶν σχολῶν. Πολλά λεωφορεία ἀδειάζουν ἔξω ἀπό τό Πολυτεχνεῖο κάτω ἀπό
θυελλώδικα χειροκροτήματα. Οἱ ὁδηγοί κορνάρουν στό ρυθμό τῶν συνθημάτων.
...γω τοῦ συνωστισμοῦ ἀναλαμβάνουν τή διευκόλυνση τῆς κυκλοφορίας τροχονόμοι δια
...λωτές. Κάθε ὄχημα στολίζεται μέ συνθήματα καί προκηρύξεις. Πολλοί 'Αθηναῖοι

στά Πατήσια,στούς 'Αμπελόκηπους,στό Κουκάκι,στήν Κυψέλη,στό Παγκράτι αἰσθάνονται ἕνα σόκ κι ἕνα ρίγος στή ραχοκοκαλιά ὅταν διαβάζουν στήν πρόσοψη καί στά πλαϊνά τῶν λεωφορείων καί τῶν τρόλεϋ,γραμμένα μέ κραγιόνια τά συνθήματα "Κάτω ἡ Χούντα"," Δημοκρατία","II4","Κάτω ὁ Παπαδόπυλος".

Γύρω στίς 7 γίνονται γενικές συνελεύσεις γιά νά ἐκτιμηθεῖ ἡ κατάσταση καί νά παρθοῦν ἀποφάσεις.Μέλη ἐπιτροπῶν κατά Σχολή ἀντιτίθενται στήν κατάληψη καί ἐκφράζουν τήν ἄποψη ὅτι δέν θά βρεῖ ἀπήχηση.Μερικοί φεύγουν,ἄλλοι βλέποντας τό πραγματικό γεγονός γίνονται ἐνεργητικά στοιχεῖα της.Συνειδητοποιεῖται ὁ πυροδοτικός ρόλος αὐτῆς τῆς ἐκδήλωσης.Διεξάγονται συζητήσεις γιά κατάληψη τοῦ χτιρίου καί τελικά ψηφίζεται 'Επιτροπή Κατάληψης.

Κυριαρχεῖ τό αὐθόρμητο καί οἱ φοιτητές προβληματίζονται πάνω στούς στόχους τῆς ἐκδήλωσης,τῆς δυναμικῆς της καί βασικά τῆς ἀπήχησης γενικότερα στό Λαό.

Γίνονται προσπάθειες λειτουργίας τοῦ Ραδιοφωνικοῦ Σταθμοῦ.

Συγκεντρώνονται χρήματα καί τρόφιμα.

'Απευθύνονται συνθήματα μέ τηλεβόα καί μεγάφωνα.

Οἱ φοιτητές ἀντιλαμβάνονται μετά τήν ὀγκώδη προσέλευση τοῦ Λαοῦ ὅτι ἡ ἐκδήλωση παίρνει παλλαϊκό χαρακτήρα καί δέν μποροῦν νά περιορίζονται σέ φοιτητικά μόνο πλαίσια."Ετσι καλοῦνται μέσα στό Πολυτεχνεῖο γιά πρώτη φορά καί οἱ ἐργαζόμενοι χωρίς διάκριση."Ενας νέος"Γαλλικός Μάης" γεννιέται.

Γιά νά ἀποφευχθεῖ ἡ εἴσοδος στό Πολυτεχνεῖο χαφιέδων καί πρακτόρων τῆς 'Ασφάλειας γίνεται ἔλεγχος ταυτοτήτων στήν εἴσοδο καί δημιουργοῦνται αὐθόρμητα"ἐπιτροπές ἄμυνας" πού ἔχουν σάν σκοπό τήν περιφρούρηση τοῦ 'Ιδρύματος καί τῆς ἀσφάλειάς μας."Υποπτα στοιχεῖα ἀπομακρύνονται ἀπό τό κτίριο.

ΠΕΜΠΤΗ Ι5 Νοέμβρη,ὥρα 0.30 πμ.Τά μεγάφωνα καλοῦν τούς διαδηλωτές τῆς Πατησίων."Οσοι θέλουν νά μποῦν μέσα γιατί τό κτίριο θά καταληφθεῖ.Στούς ὑπόλοιπους δίνουν ραντεβοῦ γιά τό πρωί.

Μέχρι τίς Ι τά παίρνουν κατάμεστα.Μέχρι τίς τρεῖς παραμένουν ἀκόμα ὁμάδες ἐκτός τοῦ χτιρίου.

Γίνονται Συνελεύσεις κατά Σχολή καί ἐκλέγονται 'Επιτροπές πού ἀναλαμβάνουν τόν συντονισμό τοῦ ἀγώνα μέχρι τή σύγκληση νέας συνέλευσης.'Η θητεία τῶν 'Επιτροπῶν εἶναι περίπου 24ωρη.Αὐτό πιστοποιεῖται ἀπό τό γεγονός ὅτι ἡ ἐκδήλωση δέν ἦταν προσχεδιασμένη καί ὅτι ἡ δυναμικότητα καί ἡ ἔκταση τῆς ἀπήχησής της ξεπερνάει τίς προβλέψεις καί τῶν πιό αἰσιόδοξων.'Υπῆρχε ἀνάγκη ἡ 'Επιτροπή νά ἐκφράζει τήν θέληση μιᾶς βάσης πού ἦταν ρευστή σέ σύνθεση καθώς ἡ προσέλευση αὐξανόταν συνεχῶς κατά γεωμετρική πρόοδο.

Δημιουργεῖται Γενική Συντονιστική 'Επιτροπή,στήν ὁποία κάθε Σχολή ἀντιπροσωπεύεται μέ μιά ψῆφο.

Παράλληλα συγκαλεῖται ἐργατική συνέλευση καί ἐκλέγεται ἐπιτροπή,ἡ ὁποία ὅμως ἀδυνατεῖ νά συντονίζει τή δραστηριότητά της μέ τήν Συντονιστική 'Επιτροπή τῶν Φοιτητῶν.'Υπάρχει πλήρης διάσταση ἀντιλήψεων.

ΠΕΜΠΤΗ ΠΡΩΙ: Ξαναρχίζουν τά συνθήματα.Συγκεντρώνεται πλῆθος στήν Πατησίων στό Πεδίο τοῦ Ἄρεως,στούς γύρω χώρους.'Η ἀστυνομία ξαναφτιάχνει κλοιό,διώχνει

± τρόλευ

τούς παρευρισκομένους,ἀπωθεῖ,ἀπειλεῖ,σποραδικά δέρνει προσπαθώντας νά σπάσει τήν πλαισίωση.'Ενῶ ταυτόχρονα ἔξω ἀπό τό χῶρο τῆς πύλης διαδηλωτές πού σπάνε τόν κλοιό ἤ βγαίνουν ἀπό τό προαύλιο τοῦ Πολυτεχνείου συνεχίζουν τή χθεσινή διαδικασία γραφῆς συνθημάτων στ'αὐτοκίνητα,μοίρασμα τρύκ ,χειραφίες κλπ. 'Ο πυρετός τῆς 'Αθήνας ἀρχίζει ν'ἀνεβαίνει."Ολος ὁ κόσμος στρέφει τό νοῦ καί τήν καρδιά στό κατειλημένο Πολυτεχνεῖο.Στό τέρμα κάθε διαδρομῆς λεωφορείου ἤ τρόλεϋ συνεργία ἔχουν ἀναλάβει νά σφουγγαρίζουν τά συνθήματα καί τό ὅχημα δέν ξεκινάει ἄν δέν καθαρισθεῖ.Στήν πλατεῖα 'Αμερικῆς ἐμφανίζεται ταξιτζής μέ τό ταξί γεμάτο προκηρύξεις καί συνθήματα νά φωνάζει καί νά κορνάρει ρυθμικά:"'Ελευθερία-Δημοκρατία".

Στό μεταξύ πολυγραφοῦνται τά πρῶτα κείμενα.Μερικά τυπώνονται αὐθαίρετα καί δέν ἐκφράζουν τό γενικό πνεῦμα(Τροτσκιστικά,'Αναρχικά)."Ετσι ἀποφασίζεται νά ἐγκρίνεται κάθε κείμενο ἀπό τήν 'Επιτροπή πρίν τυπωθεῖ.

Μέχρι τίς 12 ἡ ὥρα ὁ κλοιός τῆς ἀστυνομίας σπάει μόνο ἀπό μεμονωμένα ἄτομα καθώς προσέρχονται τρέχοντας στό Πολυτεχνεῖο.Τήν ἴδια στιγμή γίνονται πολυάριθμες διαδηλώσεις στήν Πατησίων,στό Πεδίο τοῦ "Αρεως,στή Σταδίου κλπ. Γύρω στίς ΙΙ πμ τυπώνεται στόν πολύγραφο ὁ Φοιτητικός "Υμνος ἀνώνυμου ποιητή διαδηλωτή,μετά ἀπό ἔγκριση τῆς Συντονιστικῆς 'Επιτροπῆς.

ΜΕ ΤΟ ΒΟΥΚΙΝΟ ΤΟΥ ΡΗΓΑ (Φοιτητικός "Υμνος)

Μέ τιμή καί περηφάνεια
στέκω στήν 'Ελλάδα ὀρθός
τή ζωή ἀπ'τήν ἀφάνεια
ψηλά τραβάει ὁ Χρυσαετός

Δέν μπορῶ νά περιμένω
ἦρθαν κρίσιμοι καιροί
κι ἄν τό σῶμα μας δεμένο
μένει λεύτερη ἡ ψυχή.

Ταμπούρι κάνω τήν 'Αλήθεια
κάστρο κάνω τήν Σχολή
καί θεριό μέσα στά στήθια
εἶναι τοῦ Ρήγα ἡ φωνή

Τίς βαρειές τίς ἀλυσίδες
τίς σκουριάζει καί τίς σπᾶ
τό ἁλάτι τῆς θαλάσσης
καί τοῦ Νοῦ ἡ τσεκουριά

'Εδῶ δέν εἶναι ἔρμο ἀμπέλι
ἐδῶ εἶναι χῶμα 'Ελληνικό
πού μέ κόκαλα σπαρμένο
μένει λεύτερο κι ἁγνό

'Εδῶ ξεφύτρωσε σάν κρίνο
μέσα στοῦ μόχθου τόν ἀγρό
ἡ Δημοκρατία πού σάν ἐκεῖνο
ἔχει ἀμάραντο ἀνθό

Στό Λαό μας πού παλεύει
νύχτα μέρα στή ζωή
νά τοῦ φέρω ὅρκο κάνω
Λευτεριά καί Προκοπή.

Στίς Ι2 περίπου γίνονται ὀγκώδεις διαδηλώσεις γύρω ἀπό τό Πολυτεχνεῖο,παρά τίς μεγάλες ἀστυνομικές δυνάμεις πού τό πολιορκοῦν.Στή Στουρνάρα ΙΟΟΟ περίπου διαδηλωτές σπᾶνε τόν κλοιό παρά τήν παρουσία καί τίς ἀπειλές τοῦ Διευθυντοῦ τῆς ἀστυνομίας.Οἱ πολιορκημένοι κατεβάζουν σκάλες γιά τό ἀνέβασμα,ἄλλοι σκαρφαλώνουν ἀπό τά κάγκελα.Μετά ἀνοίγει ἡ ἐπί τῆς Στουρνάρα πόρτα καί μπαίνουν περί τούς Ι5Ο.'Ελέγχονται ταυτότητες,ἄν καί πολλοί εἶναι γνωστοί ἀπό τούς προηγούμε-

νους φοιτητικούς ἀγῶνες.Σέ τέτοιες στιγμές ἀγωνιστικῆς συνάντησης ὅλοι παραλη-
ρῦν.Χειραψίες,ἀγκαλιές,φιλιά,χειροκροτήματα.

Οἱ μέσα ἀπό τό Πολυτεχνεῖο εἶχαν ἤδη συνειδητοποιήσει τόν πυροδοτικό του
ρόλο,ἐνῶ μερικοί διαδηλωτές ἀπ'ἔξω φώναζαν "ὅλοι στό δρόμο" σ'ἀπάντηση τῶν ἐκ-
κλήσεων τῶν κλεισμένων,ὑποτιμόντας προφανῶς τήν σημασία ἑνός "Αρχηγείου".

Ὁ πολύγραφος δουλεύει πυρετωδῶς.Χιλιάδες φύλλα γεμᾶτα μηνύματα καλοῦν τόν
λαό σέ παλλαϊκή ἀντίσταση.Μπαίνουν σέ λειτουργία ἄλλοι δύο πολύγραφοι δουλεύον-
τας ἀκατάπαυστα.'Αγοράζεται διαρκῶς χαρτί καί μεμβράνες.Χρήματα ἀποστέλονται
στό Πολυτεχνεῖο ἀπό παντοῦ.Συγκινητική εἶναι ἡ βοήθεια τῶν σχολείων.Χαρακτηρι-
στικό παράδειγμα ἕνα γυμνάσιο θηλέων,πού ποτέ δέν ὑπερέβενε τίς 500 δρχ σέ διά-
φορους ἐράνους,συγκεντρώνει ἀμέσως 5000 δρχ γιά τό Πολυτεχνεῖο,σέ κέρματα κυ-
ρίως καί τά στέλνει.Χρήματα δίνουν καί οἱ ἐπιβάτες τῶν λεωφορείων καί ἄλλων ὀ-
χημάτων.Οἱ διαδηλωτές καί ὅσοι συγκεντρώνονται γύρω ἀπό τό Πολυτεχνεῖο δίνουν
κι αὐτοί.Γίνονται ἐσωτερικοί ἔρανοι.

Σέ λίγο μπαίνει σέ λειτουργία ὁ Ραδιοσταθμός τοῦ Πολυτεχνείου,εὐρύνοντας
ἔτσι τήν ἀκτῖνα πληροφόρησης.Σέ κάθε προκήρυξη του ὑπάρχει μιά ὑποσημείωση:
"Προσοχή,προσοχή.'Ο Ραδιοσταθμός τοῦ Πολυτεχνείου ἐκπέμπει στούς 1050 χιλιοκύ-
κλους.'Ακοῦστε μας..." Παντοῦ στούς δρόμους τῆς 'Αθήνας,στίς πλατεῖες,στά μπαλ-
κόνια,στά ραδιόφωνα τῶν ταξί,ἀκοῦς στή διαπασῶν τόν πρῶτο μετά τό 1967 ἐλεύθερο
ραδιοσταθμό: " 'Εδῶ Πολυτεχνεῖο,ἐδῶ Πολυτεχνεῖο.Σᾶς μιλᾶ ὁ Ραδιοφωνικός Σταθμός
τῶν ἐλεύθερων ἀγωνιζόμενων φοιτητῶν,τῶν ἐλεύθερων ἀγωνιζόμενων 'Ελλήνων."'Ο
'Ελληνικός Λαός ἀκούει τό μήνυμα...

'Ολόκληρη ἡ 'Αθήνα συμπαραστέκεται τούς ἀγωνιστές.Τρόφιμα καταφθάνουν ἀπό
παντοῦ μέ τήν εὐχή νά κρατίσουμε μέχρι τήν νίκη."Αλλοι προσφέρουν τσιγάρα.'Ο-
ποιοδήποτε αἴτημα σέ ἐφόδια ἱκανοποιεῖται ἀμέσως.'Εκατοντάδες σεντόνια,κουβέρ-
τες,πετσέτες ἀποστέλονται δωρεάν ἀπό τά καταστήματα.Δημιουργοῦνται ἀνθρώπινες
ἁλυσίδες μεταφορᾶς τροφίμων στίς ὁρισμένες αἴθουσες.Μπαίνει τό πρόβλημα τί θά
τά κάνουμε τόσα τρόφιμα.

Μηνύματα συμπαράστασης καταφθάνουν ἀπ'ὅλο τόν κόσμο.'Ο ἀριθμός τῶν διαδηλω-
τῶν μεγαλώνει.Μιά γριούλα μοιράζει κι αὐτή πολυγραφημένα τρύκ.Μιά νέα μητέρα
μέ τό βρέφος της διαδηλώνει μέσα στό προαύλιο.Οἱ διαδηλωτές βαφτίζουν τό βρέφος
"'Αγώνα".

Τήν ἴδια μέρα (Πέμπτη) συγκαλεῖται στίς 11μμ νέα συνέλευση ἐργαζομένων,ἐκλέ
γεται νέα ἐπιτροπή,ἡ ὁποία κατορθώνει νά ἰσορροπήσει τίς διάφορες ἀπόψεις καί
διαμορφώνει τήν πρώτη ἐργατική διακήρυξη,ἡ ὁποία καί ψηφίζεται*). Τά μέλη τῆς '
'Εργατικῆς 'Επιτροπῆς συναντοῦν τά μέλη τῆς Συντονιστικῆς,τά ὁποία ἐγκρίνουν
τήν διακήρυξη ἡ ὁποία τυπώνεται καί στίς 06.00 ὁμάδες ἐργαζομένων τήν μεταφέρουν
στούς χώρους ἐργασίας τους γιαπιά,ἐργοστάσια κλπ.

Κατά τήν διάρκεια τῆς νύχτας γίνονται ἡ μία μετά τήν ἄλλη ἤ καί ταυτόχρονα
νέες συνελεύσεις κατά σχολές,ἐκλέγονται νέες ἐπιτροπές,διαμορφώνεται νέα Συντο-
νιστική 'Επιτροπή.Στήν συνεδρίαση της μετέχουν δύο μέλη τῆς 'Εργατικῆς 'Επιτρο-
πῆς,θέτοντας τό ζήτημα τῆς δημιουργίας μικτῆς 'Επιτροπῆς φοιτητῶν καί ἐργαζομέ-

*) ΔΕΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ούς,φοιτητικούς ἀγῶνες.Τά τέτοια στοιχεῖα ἀγωνιστικῆς συνάντησης ὅλοι παραλη-ψην.λετρασέτ,ἀγκαλιές,φιλιά,χειροκροτήματα.

Οἱ μέσα ἀπό τό Πολυτεχνεῖο εἶχαν "πιά συνειδητοποιήσει τόν πυροδοτικό του ρόλο,ἐνῶ μερικοί διαδηλωτές ἀπ'ἔξω φώναζαν "ὅλοι στό δρόμο" σ'ἀπάντηση τῶν ἐκκλήσεων τῶν κλεισμένων,ὑποστηρίζοντας προφανῶς τήν σημασία ἑνός "Ἀρχηγείου".

Ὁ πολύγραφος δουλεύει πυρετωδῶς.Χιλιάδες φύλλα γεμάτα μηνύματα καλοῦν τόν λαό σέ παλλαϊκή ἀντίσταση.Μπαίνουν σέ λειτουργία ἄλλοι δύο πολύγραφοι δουλεύοντας ἀσταμάτητα.Ἀγοράζεται ὁπωσδήποτε χαρτί καί μελάνι.Χρήματα ἀποστέλλονται στό Πολυτεχνεῖο ἀπό παντοῦ.Συγκινητική εἶναι ἡ βοήθεια τῶν σχολείων.Χαρακτηριστικό περιστατικό ἕνα γυμνάσιο θηλέων,πού ποτέ δέν ὑπερέβαινε τίς 500 δρχ σέ διάφορους ἐράνους,συγκεντρώνει ἀμέσως 5000 δρχ γιά τό Πολυτεχνεῖο,σέ κέρματα κυρίως καί τά στέλνει.Χρήματα δίνουν καί οἱ ἐπιβάτες τῶν λεωφορείων καί ἄλλων ὀχημάτων.Οἱ διαδηλωτές καί ὅσοι συγκεντρώνονται γύρω ἀπό τό Πολυτεχνεῖο δίνουν καί αὐτοί.Γίνονται ἐσωτερικοί ἔρανοι.

Σέ λίγο μπαίνει σέ λειτουργία ὁ Ραδιοσταθμός τοῦ Πολυτεχνείου,σπάζοντας ἔτσι τήν ἀσφυκτική πληροφόρηση.Σέ κάθε προκήρυξή του ὑπάρχει μιά ὑπενθύμιση: "Προσοχή,προσοχή.Ὁ "Ελεύθερος σταθμός τοῦ Πολυτεχνείου ἐκπέμπει στούς 1050 χιλιοκύκλους.Ἀκοῦστε μας..." Παντοῦ στούς δρόμους τῆς Ἀθήνας,στίς πλατεῖες,στά μπαλκόνια,στά ραδιόφωνα τῶν ταξί,ἀκούς στή διαπασών τόν πρῶτο μετά τό 1967 ἐλεύθερο ραδιοσταθμό;" "Ἐδῶ Πολυτεχνεῖο,ἐδῶ Πολυτεχνεῖο.Σᾶς μιλᾶ ὁ Ραδιοφωνικός Σταθμός τῶν ἐλεύθερων ἀγωνιζόμενων φοιτητῶν,τῶν ἐλεύθερων ἀγωνιζόμενων Ἑλλήνων."Ὁ Ἑλληνικός λαός ἀκούει τό μήνυμα...

Ὁλόκληρη ἡ Ἀθήνα συμπαραστέκεται στούς ἀγωνιστές.Τρόφιμα καταφθάνουν ἀπό παντοῦ μέ τήν εὐχή νά παρατεθοῦν μέσα στήν πύλη. Ἄλλοι προσφέρουν τσιγάρα.Ὁποιοδήποτε αἴτημα σέ ἔκθεση [illegible].Ἑκατοντάδες σεντόνια,κουβέρτες,κατσαρόλες ἀποστέλλονται ἀμέσως ἀπό τά καταστήματα.Δημιουργοῦνται ἀνθρώπινες ἁλυσίδες μεταφορᾶς τροφίμων στίς ὁρισμένες πτέρυγες.Μπαίνει τό πρόβλημα τί θά τά κάνουμε τόσα τρόφιμα.

Μηνύματα συμπαράστασης καταφθάνουν ἀπ'ὅλο τόν κόσμο.Ὁ ἀριθμός τῶν διαδηλωτῶν μεγαλώνει.Τά τρόλλεϋ μοιράζουν κι αὐτά πολυγραφημένα τρύκ.Μιά νέα μητέρα μέ τό βρέφος της διαδηλώνει μέσα στό προαύλιο.Οἱ διαδηλωτές βαφτίζουν τό βρέφος "Ἀγώνα".

Τήν ἴδια μέρα (Πέμπτη) συγκαλεῖται στίς 11πμ νέα συνέλευση ἐργαζομένων,ὅπου ἐκλέγεται νέα ἐπιτροπή,ἡ ὁποία καταφέρνει νά ἰσορροπήσει τίς διάφορες ἀπόψεις καί διαμορφώνει τήν πρώτη ἐργατική διακήρυξη,ἡ ὁποία καί [illegible] τά μέλη τῆς Ἐργατικῆς Ἐπιτροπῆς ἀνακοινώνουν τά μέλη τῆς Συντονιστικῆς,τά ὁποῖα ἐγκρίνουν τήν διακήρυξη ἡ ὁποία τυπώνεται καί στίς 06.00 ὁμάδες ἐργαζομένων τήν μεταφέρουν στούς χώρους ἐργασίας τους [illegible].

Κατά τήν διάρκεια τῆς νύχτας γίνονται ἡ μιά μετά τήν ἄλλη ἤ καί ταυτόχρονα νέες συνελεύσεις κατά σχολές,ἐκλέγονται νέες ἐπιτροπές,ὁλοκληρώνεται νέα Συντονιστική Ἐπιτροπή.Στήν [illegible] της μετέχουν δύο μέλη τῆς Ἐργατικῆς Ἐπιτροπῆς,θέτοντας τό ζήτημα τῆς δημιουργίας κοινῆς Ἐπιτροπῆς φοιτητῶν καί ἐργαζομέ-

[illegible]

νων.Ψηφίζεται νά ἀπαρτιστεῖ ἡ Συντονιστική 'Επιτροπή ἀπό δύο ἐκλεγμένους ἀντιπροσώπους κατά Σχολή καί δύο τῆς 'Εργατικῆς 'Επιτροπῆς.Κάθε ζεῦγος ἔχει δικαίωμα μιᾶς ψήφου.'Εκλέγεται Γραμματεία τῆς Συντονιστικῆς γιά τόν καταμερισμό τῆς εργασίας.

....

Τά γραφεῖα τῶν καθηγητῶν παραμένουν κλειδωμένα.Στούς τοίχους τῶν αἰθουσῶν πού χρησιμοποιοῦνται γιά συνελεύσεις,ὑπνωτήρια,ἑστιατόριο κλπ καί στούς διαδρόμους παντοῦ ἀναρτῶνται ταμπέλες ἀπ'τίς 'Επιτροπές πού καθιστοῦν ὑπεύθυνους ὅλους καθένα γιά τήν διαφύλαξη τῆς περιουσίας τοῦ Πολυτεχνείου,γιά τήν τήρηση τῆς τάξης καί τῆς καθαριότητας.Διάφορες Σχολές συστήνουν ὁμάδες μέ περιβραχιόνιο"Επιτροπῆς" μέ σκοπό τήν τήρηση τῆς παραπάνω ἀνακοίνωσης.

Κατά μικρά χρονικά διαστήματα ὁμάδες ἐθελοντῶν ἀναλαμβάνουν γενική καθαριότητα.

Λειτουργοῦσε κανονικά τό ἑστιατόριο καί ἡ καντίνα,ὅπου ἔβρισκε κανείς ὅτι ἤθελε δωρεάν μέσα σέ ἐλάχιστο χρόνο.

'Εθέλοντες καθ'ὅλη τή διάρκεια τῆς κατάληψης ἀνέλαβαν τήν ἐξυπηρέτηση χιλιάδων συναγωνιστῶν τους.'Εκτός ἀπό τήν ἐπι τόπου ἐξυπηρέτηση στέλνονταν διαρκῶς καφέδες,τρόφιμα,τσιγάρα,νερό,γάλατα,παστίλιες γιά τό λαιμό στά κιγκλιδώματα στό προαύλιο,στά παιδιά τοῦ Σταθμοῦ,στά μεγάφωνα,στόν πολύγραφο.

Συνεχίζεται πάντα ἡ ἀπομόνωση τῶν ὑπόπτων στοιχείων.Οἱ 'Επιτροπές "Αμυνας ἀνακαλύπτουν ὅτι ρίχτηκαν πανιά μέσα στά καζανάκια γιά νά βουλώσουν.'Εντοπίζονται δύο ὕποπτοι τύποι τή στιγμή πού προσπαθοῦν νά σπάσουν τζάμια καί διώχνονται ἀπό τό κτίριο.

Τό γραφεῖο τοῦ Κυβερνητικοῦ 'Επιτρόπου παραβιάζεται.Συγκλονιστική ἦταν ἡ ἀνακάλυψη ἑνός ντοσιέ τοῦ Κυβερνητικοῦ 'Επιτρόπου στό ὁποῖο περιέχονταν συζητήσεις του μέ τόν Παττακό,πού προκαλοῦσαν τήν θυμηδία.'Αλλά πολύ περισσότερο ἐνδιαφέρουσα ἦταν ἡ ἀνακάλυψη ἀναφορῶν ἀπό τούς ΕΚΟΦίτες γιά τά φρονήματα τῶν φοιτητῶν.'Υπῆρχε ὁλόκληρο 'Αρχεῖο ἀπό ἐπιμελημένες ἀναφορές ἀλλά καί ἀπό πρόχειρα σημειώματα,στά ὁποῖα ἀναφέρονταν ὁμιλίες καί χαρακτηρισμοί τοῦ πολιτικοῦ φρονήματος τῶν φοιτητῶν μέ δύο ἤ καί τρεῖς κόκκινους σταυρούς.Χαρακτηριστική ἦταν ἡ ὑποσημείωση δίπλα στούς "ἐπικίνδυνους" τυχέων ὀργανικῶν παθήσεων.Π.χ ὁ τάδε ××× πάσχει ἀπό βαριά πάθηση."

....

Ξαναρχίζει ἡ κινητοποίηση στούς δρόμους,ἐνῶ ὅλο τό βράδυ οἱ διαδηλωτές βρίσκονταν στούς χώρους γύρω ἀπό τό Πολυτεχνεῖο καί κραύγαζαν συνθήματα: "Απόψε πεθαίνει ὁ Φασισμός","Ξημερώνει Λευτεριά","'Απόψε θά κάνει ξαστεριά".

Εχουμε πληροφορίες ὅτι ἔρχονται πούλμαν ἀπό τήν Πάτρα καί ἀγρότες μέ τρακτέρ. Τά διόδια ἐμποδίζουν τά πούλμαν νά περάσουν ,ἀλλά ἀρκετοί καταφθάνουν μέ ἄλλα ὀχήματα.'Ο Ρδιοσταθμός τοῦ Πολυτεχνείου ἀνακοινώνει τήν κατάληψη τοῦ πανεπιστήμιου τῆς Πάτρας καί τοῦ Πολυτεχνείου τῆς Θεσσαλονίκης.Στίς μεγάλες πόλεις Γιάννενα καί Δράμα κινητοποιοῦνται οἱ ἐκεῖ Σχολές.

Καθηγητές τοῦ Πολυτεχνείου ἐπισκέπτονται τό "Ιδρυμα καί συζητοῦν μέ τήν 'Επιτροπή.Δέν θέλουν νά δώσουν ἐπισημότητα στήν συνάντηση.'Η 'Επιτροπή βρίσκει τήν εὐκαιρία νά ἀπαντήσει στίς συκοφαντικές ἐκστρατεῖες γιά βανδαλισμούς καί τονίσει τήν σοβαρότητα τῶν διαδηλωτῶν καί τῶν ὑπευθύνων.Οἱ καθηγητές συμφω-

νουν μέ τήν 'Επιτροπή πῶς δέν ἔχουν γίνει ἔκτροπα καί πῶς θά κάνουν σχετική ἀνακοίνωση.Μᾶς μεταφέρουν διαβεβαίωση τοῦ Πρύτανη πῶς βρίσκεται στό πλευρό μας καί πῶς δέν θά δώσουν ἄδεια γιά τήν παραβίαση τοῦ ἀσύλου.

'Εκπρόσωποι τοῦ 'Ελληνικοῦ καί ξένου Τύπου ζητοῦν συνέντευξη ἀπό τήν 'Επιτροπή.'Η 'Επιτροπή ἔχει πολλά προβλήματα καί ὁρίζει κοινή συνάντιση μέ ὅλους γιά τίς τέσσερις τό ἀπόγευμα.

'Ακολουθεῖ ἔκθεση τῶν ἀπόψεων τῶν μελῶν τῆς 'Επιτροπῆς καί μετά ἀπό θυελώδη συνεδρίαση ἐγκρίνεται παμψηφεί ἡ παρακάτω διακήρυξη:

"Οἱ φοιτητές ἀπ'ὅλες τίς σχολές στήν διάρκεια τοῦ φοιτητικοῦ κινήματος συνειδητοποιήσανε,πώς τά προβλήματά τους,σχετικά μέ τόν ἐκδημοκρατισμό τῆς Παιδείας καί τήν λειτουργία τοῦ 'Εκπαιδευτικοῦ συστήματος δέν λύνονται,χωρίς τήν ἀλλαγή τῆς συγκεκριμένης πολιτικῆς καταστάσεως.

'Αρχίζοντας ἔτσι πολιτικό ἀγῶνα οἱ φοιτητές καί οἱ Έλληνες ἐργαζόμενοι, πού κλείστηκαν στό Πολυτεχνεῖο ξεκαθαρίζουν τίς θέσεις τους καί καλοῦν τόν 'Ελληνικό Λαό νά συσπειρωθεῖ γύρω τους καί ν'ἀγωνισθεῖ μαζί τους ὥς τήν τελική νίκη.

I.Πρωταρχική προϋπόθεση γιά τήν ἐπίλυση ὅλων τῶν λαϊκῶν προβλημάτων θεωροῦμε τήν ἄμεση πτώση τοῦ τυραννικοῦ καθεστῶτος τῆς Χούντας καί τήν παράλληλη ἐγκαθίδρυση τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας.

2.'Η ἐγκαθίδρυση τῆς λαϊκῆς κυριαρχίας συνδέεται ἀναπόσπαστα μέ τήν ἐθνική ἀνεξαρτησία ἀπό τά ξένα συμφέροντα,πού χρόνια στήριζαν τήν τυραννία στή χώρα μας.

'Η πλατειά κινητοποίηση τοῦ 'Ελληνικοῦ λαοῦ κι ἡ ἐκδήλωση συμπαράστασης ἀπ' ὅλες τίς γωνιές τῆς 'Ελλάδας εἶναι ἡ καλύτερη ἀπάντηση σέ ὅσους ἐπεχείρησαν νά μᾶς δυσφημίσουν.

'Ελληνικέ λαέ,ὁ ἀγώνας γύρω ἀπό τή λαϊκή κυριαρχία καί τήν ἐθνική ἀνεξαρτησία σήμερα συνίσταται στίς ἄμεσες μαζικές διεκδικήσεις,στά οἰκονομικά,ἐπαγγελματικά καί κοινωνικά σου προβλήματα μέ ἀπεργιακούς ἀγῶνες,μέ μαζικές κινητοποιήσεις,μέ συλλαλητήρια μέ προοπτική τή γενική ἀπεργία γιά τήν ἀνατροπή τῆς Δικτατορίας.

'Η παρουσία μας ἐδῶ ἀποτελεῖ κέντρο συσπείρωσης,κινητοποίησης καί μαζικοποίησης τοῦ λαϊκοῦ ἀγώνα.

"Ολοι ἑνωμένοι στόν ἀγώνα γιά τήν Δημοκρατία καί τήν 'Εθνική 'Ανεξαρτησία.**"

Πραγματοποιήθηκε ἡ συνάντηση μέ τούς ἐκπροσώπους τοῦ Τύπου στούς ὁποίους καί διαβάστηκε ἡ παραπάνω διακήρυξη.Στή συνέχεια ἡ 'Επιτροπή ἀποσύρθηκε καί οἱ δημοσιογράφοι ὁδηγήθηκαν συνήνως στούς χώρους συγκεντρώσεως τῶν σπουδαστῶν. Οἱ συνθῆκες τοῦ ἀγώνα δέν ἐπέτρεπαν πολύωρες συνεντεύξεις...

Τό πρωί τῆς Παρασκευῆς συγκαλεῖται μαθητική συνέλευση καί ἐκλέγεται Μαθητική 'Επιτροπή.Ψηφίζουν διακήρυξη* ἡ ὁποία πολυγραφεῖται καί μοιράζεται στά στά σχολεῖα.

Οἱ Μεγαρεῖς,πού πραγματοποιοῦν συγκέντρωση διαμαρτυρίας μπροστά στόν "Αριο ----*Δες παράρτημα.

** ΖΗΤΩ Ο ΛΑΪΚΟΣ ΑΓΩΝΑΣ!

ιάγο γιά τήν άπαλλοτρίωση τῆς γῆς τους ἀπό τά Μονοπώλια,κατεβαίνουν σύσσωμοι
ιτό χῶρο τοῦ Πολυτεχνείου καί διαδηλώνουν τήν ένεργό συμπαράστασή τους στούς
οιτητές."Όσο ἡ μέρα περνᾶ τόσο πλατύτερες μᾶζες περιζώνουν τό Πολυτεχνεῖο.
Καταφθάνουν πάρα πολοί σπουδαστές Τεχνικῶν Σχολῶν καί νεαρῶν ἐργαζομένων.Τό
πόγευμα τῆς Παρασκευῆς καταφθάνουν πανηγυρικά μιά ὁμάδα οἰκοδόμοι μέ πλακάτ,
αί μπαίνουν στό Πολυτεχνεῖο.Οἱ κλοιοί τῶν ἀστυνομικῶν πού ἀπό τό πρωί προσπα-
οῦν καί πάλι νά συγκαρατήσουν τόν κόσμο ἀποδεικνύονται ἀνίσχυροι.Οἱ ἀστυνομι-
ές δυνάμεις τό ἀπόγευμα τῆς Παρασκευῆς ἔχουν ἀποσυρθεῖ ἀπό τούς χώρους καί
ούς δρόμους γύρω ἀπό τό Πολυτεχνεῖο καί καταλαμβάνουν στρατηγικές θέσεις στήν
λατεῖα Κλαυθμῶνος,σέ Κυβερνητικά κτίρια κλπ.'Η ἀστυνομία βρίσκεται σέ ἐπιφυ-
κή.'Ο κόσμος πυκνώνει συνεχιστικά μέ γοργό ρυθμό τίς γραμμές τῶν διαδηλωτῶν.
Αρχίζουν οἱ πρῶτες διαδηλώσεις στήν 'Αθήνα.

Οἱ ἐργαζόμενοι συνέρχονται σέ νέα γενική συνέλευση.'Η 'Επιτροπή ἔχει ἕτοι-
ο ἕνα κείμενο καί τό θέτει ὑπό ἔγκριση.'Η συνέλευση γενικά τό ἐγκρίνει ἀλλά
ρισμένοι ζητοῦν ἀλλαγές σέ ὁρισμένα σημεῖα του.Τά πνεύματα γενικά εἶναι τετα-
ένα.Μερικοί ἀπαιτοῦν συμμετοχή τῶν ἐργαζομένων στήν γενική Συντονιστική 'Επι-
ροπή κατά 50%."Αλλοι ἀπαιτοῦν ὑπαγωγή τῆς φοιτητικῆς στήν ἐργατική ἐπιτροπή,
λλοι θέτουν πρόβλημα ἐργατικῆς ἐξουσίας.'Η 'Επιτροπή ἐπιβάλει μέ κόπο τήν
ξη.Διευκρινίζει πώς ἡ φάση τοῦ κινήματος δέν ἐπιτρέπει ἀφηρημένα περί σοσια-
σμοῦ καί ἐργατικοῦ κράτους συνθήματα.Πώς ἡ συνέλευση δέν ἐκπροσωπεῖ τό σύνο-
τῶν ἐργαζομένων,ἁπλῶς διοχετεύει τά μυνήματα πού γενήθηκαν μέσα σ'αὐτό τό
ρο στούς ἐργαζόμενους καί αὐτοί εἶναι πού μέ τήν κινητοποίησή τους θά κλιμα-
σουν τήν πάλη τους μέ τό ἐκμεταλευτικό καθεστώς.Διευκρινίζουν πώς εἶναι γενι-
σωστό ἡ συμμετοχή κατά 50% στήν φοιτητική 'Επιτροπή,ἀλλά αὐτό πρέπει νά
νει σιγά σιγά γιατί οἱ φοιτητικές ἐπιτροπές ἔχουν μεγαλύτερη παράδοση καί
φράζουν πιό πιστά τό φοιτητικό κίνημα ἀπ'ὅτι ἡ συνέλευση τῶν ἐργαζομένων,τό
γατικό κίνημα.'Η 'Επιτροπή θέτει πραχτικά καθήκοντα.Συγκροτοῦνται μικρές ὁ-
δες πού μεταφέρουν ἔξω τήν πρώτη διακύρηξη πού ξανατυπώνεται.Στέλνονται ὁμά-
ς χειροδύναμων ἐργαζομένων γιά τήν καλύτερη διαφύλαξη τῶν θυρῶν.Προτείνει,βά-
τῆς λαϊκῆς κινητοποίησης,νά κρατηθεῖ τό κτίριο καί τήν Παρασκευή.Παρατηρεῖ
; Σάββατο Κυριακή ἡ Χούντα δέν θ'ἀντέξει στό παλλαϊκό ξεσήκωμα.Θά ἐπιτεθεῖ;
ατότητες ὀργανωμένης καί ἔνοπλης ἀντιμετώπισης δέν ὑπάρχουν.Πολλοί βλέπουν
θά γίνει μιά νέα Ταϋλάνδη.("Ιδια συμπεράσματα ἐξάγει καί ἡ φοιτητική Επι-
οπή).

'Απόγευμα τῆς Παρασκευῆς."Ωρα μέ τήν ὥρα ἡ 'Αθήνα πλημυρίζει διαδηλωτές.
ἀστυνομία ἀδυνατεῖ ν'ἀναχαιτίσει τόν λαοχείμαρο πού ξεχύνεται γιά πρώτη φο-
μετά ἀπό 7 χρόνια σιωπῆς καί διωγμῶν.Σποραδικά ἤδη γίνονται κακοποήσεις καί
λήψεις ἀπό 'ασφαλίτες μέ πολιτικά καθώς οἱ χαφιέδες (χωρίς τήν κουκούλα τῆς
οχῆς) ὑποδείχνουν πρόσωπα.Τόν ἀσφαλίτη τοῦ Σπουδαστικοῦ Μαρκονίκο περιτρυ-
ίζουν ΕΚΟφίτες μέ μοντέρνα ἐμφάνιση,πού μαζύ μέ μιά γυναίκα ὑποδείχνουν
νιστές φοιτητές.Φοιτητές πού ἐξέρχονται μέ ἐντολή ἀπό τό Πολυτεχνεῖο ἐπιστ-
ουν κακοποιημένοι.Τό πρωί ἤδη τῆς Παρασκευῆς ὁ Σταθμός καταγγέλει τήν κακο-

ποίηση τοῦ Νεγρεπόντη καί ἑνός ἀκόμη συναδέλφου τῆς Νομικῆς ἀπό ΕΚΟΦίτες πού
ὅς ἀναγνώρισαν στήν Σόλωνος.Οἱ φοιτητές μετά τόν ἀνηλεῆ ξυλοδαρμό τους νοση-
λεύονται σέ νοσοκομεῖο.

Οἱ πρῶτες σοβαρές συγκρούσεις σημειώνονται γύρω στίς 6.30,ὅταν ὁμάδα διαδηλω-
ν ἀνεβαίνοντας τήν Σταδίου μέ κατεύθυνση τό Σύνταγμα συναντᾶ στήν Κλαυθμῶνος
τμῆμα ἀστυνομικῶν.Μέ τά κλόμπς στό χέρι καί χτυπῶντας ὅπου νἆναι οἱ ἀστυνομικοί
προσπαθοῦν νά ἀπωθήσουν τούς διαδηλωτές πρός τήν 'Ομόνοια."Αθελά τους σχηματί-
ζουν μιά σφήνα μέσα στή μᾶζα τῶν διαδηλωτῶν,ἡ ὁποία μοιραία ἔκλεισε πίσω τους.
οσοι βρέθηκαν μέσα στόν κλοιό τῶν διαδηλωτῶν ξυλοκοπήθηκαν ἄγρια.'Από τότε
συγκρούσεις μέ τήν ἀστυνομία γενικεύονται.Τό βράδυ τῆς Παρασκευῆς ὁ ἀριθμός
ν διαδηλωτῶν ὑπολογίζεται γύρω στίς 200 000 στό κέντρο τῆς 'Αθήνας.

'Η ἀστυνομία ἀρχίζει ἀνοιχτές πιά ἐπιθέσεις.Στίς 7.30 πέφτουν τά πρῶτα δα-
κρυγόνα καί ἀκούγονται οἱ πρῶτοι πυροβολισμοί.'Η ἀτμόσφαιρα ἠλεχτρίζεται ἀκό-
περισσότερο.Φτάνουμε πλέον στήν'αποφασιστική καμπή.'Από τούς γύρω χώρους μᾶς
έρχονται οἱ πρῶτοι τραυματίες ἀπό πυροβόλα ὅπλα.'Ο Σταθμός μεταδίδει ὁδηγίες
ά τήν ἀντιμετώπιση τῶν δακρυγόνων.Συζητιέται ὅτι τά βλήματα εἶναι πλαστικά,
λά ἕνας γιατρός τοῦ Πολυτεχνείου βγάζει τό πρῶτο μολυβένιο βλῆμα ἀπό τό πόδι
ός τραυματία.Μιά τεράστια αἴθουσα τοῦ Πολυτεχνείου ἀπό τίς πρῶτες μέρες ἤδη
ει μετατραπεῖ σέ "Λαϊκή κλινική",ὅπως χαρακτηριστικά ὀνομάστηκε.'Εθελοντές
ατροί καί φοιτητές τῆς ἰατρικῆς ἀναλαμβάνουν τήν νοσηλεία τῶν τραυματιῶν.'Ο
αθμός ζητᾶ ἀπό τούς 'Αθηναίους νά τροφοδοτίσουν τό Πολυτεχνεῖο μέ φάρμακα καί
ιρουργικά ἐργαλεῖα.

Συνέρχεται ἔκτακτα ἡ Συντονιστική 'Επιτροπή σέ συνεδρίαση πάνω στή νέα κα-
άσταση πού διαμορφώθηκε.Στήν συζήτηση μεταφέρεται ἀπό τούς ἐκπροσώπους τό ὑψη-
φρόνημα ὅλων τῶν ἀγωνιστῶν τοῦ Πολυτεχνείου,ἡ ἀπόφασή τους νά μήν ἐγκαταλεί-
ουν τό κτίριο.

'Η 'Επιτροπή ἐπισημαίνει ὅτι σ'αὐτή τή φάση τό κέντρο βάρους τοῦ κινήματος
μεταφοπίζεται στούς διαδηλωτές τῆς 'Αθήνας.'Αντιλαμβάνεται ὅτι τά τελευταία γε-
γονότα,πού συντάραξαν τό πανελλήνιο ἀποτελοῦν ἕνα ξέσπασμα,μιά ἐπανάσταση χωρίς
ὅπλα,μιά ειρηνική ἐπανάσταση,στρεφόμενη κυρίως ἐναντίον τῆς Χούντας καί τῶν ὑπο-
στηρικτῶν της.Κατανοοῦμαι ὅτι δέν ὑπάρχουν ὀργανώσεις πού νά μποροῦν νά προωθή-
σουν περισσότερο αὐτή τήν Ειρηνική 'Επανάσταση.

Εἶναι πρόωρη ἡ ἔκρηξη; "Οχι.Μέσα σ'αὐτά τά χρόνια ὁ Λαός μας δέν εἶχε ἄλλο
τρόπο νά δείξει τήν ἀντίθεση του μέ τή Χούντα,μέ τήν Δικτατορία.Πολεμάει κανείς
τά ὅπλα πού τοῦ μένουν.Τά παιδιά τῆς 'Ελλάδας ἔχουν ἕνα φοβερό ὅπλο,τά ἄγου-
στήθια τους.Θά τά χτυπήσουν; Μπορεῖ.'Αλλά οἱ τύρανοι θά στιγματισθοῦν ἀνεξί-
τηλα."Ολος ὁ κόσμος θά βγάλει τά συμπεράσματά του.Τ'ά ρήγματα πού θά δημιουργη-
θοῦν θἆναι ἀσυγκόλητα.Κρίσιμες στιγμές.Ποιός μπορεῖ νά σηκώσει τήν εὐθύνη;'Η
απάντηση εἶναι ἁπλῆ.Μᾶς κάλεσε ἐδῶ ἡ 'Ελλάδα γιά νά γκρεμίσουμε μιά ἀμερικανοκί-
νητη Χούντα."Ολοι εἶναι ἀποφασισμένοι.'Η 'Επιτροπή εἶναι ὑποχρεωμένη νά συμμορ-
φωθεῖ μέ τό γενικό κλῖμα ἄν δέν θέλει νά ξεπεραστεῖ.Οἱ καρδιές χτυποῦν γοργά,
συνεχίσουμε,Δέν ὑπάρχει ἄλλη λύση.Δέν χρειάζεται νά συντονιστεῖ κανείς."Ολοι
εἶναι συντονισμένοι.

Τί κάνουν οἱ διαδηλωτές στούς δρόμους τῆς 'Αθήνας;'Η ἀστυνομία χτυπάει στό φαχνό.Οἱ διαδηλωτές τούς ἀντιμετωπίζουν μέ πέτρες καί ξύλα.Οἱ'τραυματίες ἔρχονται ἀδιάκοπα μέ τραύματα ἀπό πυροβόλα ὅπλα ὅλων τῶν εἰδῶν στό πόδι,στό χέρι,στήν κοιλιά,διαπερές στό στόμα.Οἱ γιατροί παραγγέλουν συνεχῶς φάρμακα. Μέ τόν Ραδιοσταθμό εἰδοποιοῦνται ἀσθενοφόρα γιά τήν μεταφορά βαρειά τραυματισμένων στά νοσοκομεῖα."Ολοι ἀντιμετωπίζουμ μέ ὑπερένταση ἀλλά ψύχραιμα τήν κατάσταση.Πυροβολισμοί γύρω ἀπό τό Πολυτεχνεῖο.Μεταφέρνονται πρόχειρα στό ἰατρεῖο μας οἱ πρῶτοι μας τραυματίες τοῦ Πολυτεχνείου πού χτυπήθηκαν ἄνανδρα ἀπό ἕναν καλυμένο,ἀθέατο,ἐχθρό πορωμένο ἐχθρό.Διατυπώνονται ὑπόνοιες γιά κρυμένους ἀσφαλίτες στίς τριγύρω ταράτσες.Λίγο ἀργότερα,ἐπί ὧρες μέχρι τήν ἔξοδο, θά χρειαστεῖ νά ἔχουμε ἀνοιχτές διόδους γιά τήν συνεχῆ μεταφορά τραυματιῶν.

Τό ἰατρεῖο,μέσω τοῦ Σταθμοῦ κάνει ἐκκλήσεις γιά ὀξυγόνο,ἀσθενοφόρα,φάρμακα, ἠρεμιστικά.Χιλιάδες 'Αθηναῖοι,παρά τίς μάχες στούς δρόμους,σπεύδουν ἀνοίγοντας μέ κίνδυνο τῆς ζωῆς τους δρόμο πρός τό Πολυτεχνεῖο,γιά νά τοῦ προσφέρουν αὐτά πού ζητᾶ.'Αλλά λίγοι καταφέρνουν νά φτάσουν."Ενας δικός μας πού ἐντοπιστηκε νά μεταφέρει ὀξυγόνο,φτάνει τελικά αἱμόφυρτος ἀπό τήν κακοποίηση πού ὑπέστη καί μεταφέρεται μαζύ μέ τό ὀξυγόνο σέ φορεῖο γιά ἰατρική περίθαλψη.

Τά δακρυγόνα ἐναντίον μας.Τό προαύλιο γεμίζει.Τά δάκρυα τρέχουν ποτάμι, ἡ ἀναπνοή μας κόβεται.Κανένας δέν φεύγει.Τό μεγάφωνο κι ὁ Σταθμός ἀνακοινώνουν πρακτικά μέτρα ἀντιμετωπίσεώς τους:Βρεμένο μαντήλι στή μύτη καί στόμα, βαζελίνη στά μάτια,ἄναμα φωτιᾶς.Τά μπαλκόνια ἀπό τίς γύρω πολυκατοικίες ἀνοίγουν καί ἑκατοντάδες ἐφημερίδες ρίχνονται γιά νά χρησιμοποιηθοῦν ἀπό τούς διαδηλωτές καί τούς πολιορκημένους φοιτητές.Τό πραύλιο καί ἡ Πατησίων γεμίζει μικρές φωτιές.Τά συνθήματα συνεχίζονται παρά τά δακρυγόνα.Οἱ διαδηλωτές ἔξω ἀπό τό Πολυτεχνεῖο μέσα στό σύννεφο τῶν δακρυγόνων καί στούς κρότους τῶν πυροβολισμῶν ἀνάβουν φωτιές,τρέχουν πρός τά κιγκλιδώματα γιά νά δώσουν κουράγιο ἐπιτωκραυγάζουν."Ενας πέφτει χτυπημένος μπροστά στό κιγκλίδωμα φωνάζοντας"κουράγιο...".

'Ομάδες παιδιῶν ἀναλαμβάνουν τήν τροφοδότηση μέ ὑγρά μαντήλια πού φτιάχνουν σκίζοντας σεντόνια.Σέ λίγο δέν μένει κανείς χωρίς μαντήλι στό πρόσωπο. Αλλες ὁμάδες μέ τή βαζελίνη στό χέρι ἀλείβουν τά μάτια πού τρέχουν ἀδιάκοπα. ...ύο δακρυγόνα πέφτουν καί στή ἐσωτερική αὐλή τοῦ Πολυτεχνείου.Εἶναι προφανές ...τι ὑπάρχουν ἀνάμεσά μας προβοκάτορες,παρά τόν αὐστηρό ἔλεγχο.Πολλοί ἀπό τούς ...ολιορκημένους,ἄϋπνοι ἐδῶ καί τρεῖς νύχτες προσπαθοῦν νά κλείσουν γιά λίγο ...ά μάτια πέρνοντας βάλιουμ ἤ καί χωρίς,νά ἐξοικονομίσουν δυνάμεις γιά τή μεγάλη στιγμή πού πλησιάζει.'Αλλά ἄδικα,λόγω τῆς ὑπερέντασης.

"Ενα γράμμα ἀπό ἕλληνα ἀξιωματικό φτάνει στήν 'Επιτροπή:"'Ο Στρατός δέν ...ά χτυπήσει τούς φοιτητές".Κόρη ἀξιωματικοῦ τῆς ἀστυνομίας μᾶς φέρνει τήν διαβεβαίωσή του γιά τό διχασμό στίς ἀστυνομικές δυνάμεις.

Θά ἐπέμβει ὁ Στρατός; Τά τάνκς;

Οἱ συμπλοκές συνεχίζονται.Θἱ διαδηλωτές ἀναχαιτίζουν τούς ἀστυνομικούς. ...χες δίνονται στό Δημαρχεῖο.Καταλαββάνεται ἡ Νομαρχία.Οἱ διαδηλωτές ἐπιτίθενται στό ὑπουργεῖο Δημοσίας Τάξεως ἀλλά οἱ ἀστυνομικοί πού τό ὑπερασπίζουν ρίχνουν στό φαχνό καί οἱ διαδηλωτές ἀποκρούονται μέ πολούς νεκρούς καί τραυματίες

Τό βράδυ τῆς Παρασκευῆς συνέρχονται συνελεύσεις κατά σχολές,ὅπως εἶχε ὁριστεῖ ἀπό τίς συνελεύσεις τῆς προηγούμενης μέρας,μέ σκοπό τόν ἀπολογισμό τῶν ἐκπροσώπων,κριτική στό ἔργο τῆς 'Επιτροπῆς,διάλογος πάνω στά νέα καθήκοντα καί κατευθύνσεις καί ἀνάδειξη νέων ἐκπροσώπων ἤ καί τῶν ἴδιων,πού θά ἐκπροσωποῦν,θά ἐκφράζουν τό ἀντίστοιχο πνεῦμα τῆς βάσης στή συνεχῶς ἐξελισσόμενη κατάσταση.

Στίς προηγούμενες συνελεύσεις εἶχαν διατυπωθεῖ ἀπόψεις γιά ἀνοιχτές συνεδριάσεις τῆς Συντονιστικῆς 'Επιτροπῆς,ἀλλά ἀποκλείστικαν σάν ἀνεφάρμοστες καί μή πρακτικές.Διατυπώθηκαν ἀπόψεις γιά περισσότερους ἐκπροσώπους,πού νά ἐκφράζουν ὅλες τίς ἀντιλήψεις,ἀλλά καί αὐτές ἀποκλείστηκαν γιατί ἔτσι δημιουργοῦσαν ἕνα ὀγκῶδες συντονιστικό ὄργανο,πού βασικό χαρακτηριστικό του θά ἦταν τό βραδυκίνητο.

Πολλοί ἀδιαφόρησαν γιά τίς συνελεύσεις ἀπασχολημένοι μέ σοβαρά πρακτικά προβλήματα ἤ καί δείχνοντας τήν ἀντίδραση τους στίς καμμιά φορά ἄσκοπες πολυλογίες.Στίς πρῶτες συνελεύσεις ἰδιαίτερα ἀπουσίαζαν γνωστές προσωπικότητες τοῦ Φοιτητικοῦ Κινήματος τῆς περσινῆς χρονιᾶς,οἱ ὁποῖοι προετοιμάζονταν γιά προεκλογικές συνδικαλιστικές διαδικασίες καί ὑποτίμησαν τήν ἐκδήλωση τοῦ Πολυτεχνείου λόγω τῆς αὐθόρμητης ἐνάρξεως καί τοῦ 100 % πολιτικοῦ χαρακτήρα του ἐνῶ ὅλο τό τελευταῖο διάστημα οἱ συζητήσεις τοῦ Φ.Κ. εἶχαν πολωθεῖ γύρω ἀπό τό ζήτημα:συμμετοχή ἤ ὄχι στίς συνδικαλιστικές ἐκλογές μέ τό διχτατορικό θεσμικό πλαίσιο καί τό θέμα τῆς συμμετοχῆς ,τοῦ περιορισμοῦ ἤ τῆς κατάργησης τοῦ Πειθαρχικοῦ Συμβουλίου.

Τό ξέσπασμα τοῦ Πολυτεχνείου(ἐννοοῦμαι σάν ἐκδήλωση,γιατί βέβαια δέν πλειοψηφοῦσαν οἱ φοιτητές τοῦ Πολυτεχνείου) ἦταν κάτι ἄλλο,ἦταν μιά ἀνταρσία πού πολλούς ἔβγαλε ἀπό τά νερά τους καί γι αὐτό δυσκολεύτηκαν νά συνειδητοποιήσουν τήν σημασία της ἐξ ἀρχῆς καί προσπάθησαν νά τήν παγώσουν πιστεύοντας ὅτι θά ἦταν μιά πρόωρη ἐκδήλωση χωρίς...μαζικότητα.Βέβαια ὅλοι αὐτοί οἱ ἐνδοιασμοί ἀνατράπηκαν τό ἴδιο ἐκεῖνο βράδυ μέ τόν λαοχείμαρο πού γιά πρώτη φορά μετά τό 67 σχηματίστηκε."Ετσι,ὅπως πάντα στά μεγάλα γεγονότα,πολλοί "είδήμονες" παραμερίστηκαν,πολλῶν ἡ ἀξία ἐπιβεβαιώθηκε γιά μιά ἀκόμη φορά καί ἀναδείχτηκαν πολλά νέα παιδιά ταλαντοῦχα.

Γενικά πρέπει νά ποῦμε ὅτι ἴσχυσε δημοκρατικό σύστημα συντονισμοῦ μέ τίς συνεχεῖς συνελεύσεις,τήν ἀντικατάστασητῶν ἐκπροσώπων,τόν συνεχῆ διάλογο.Πειθαρχία αἰτήθηκε βασικά τήν Παρασκευή στήν προσπάθεια νά ἀποφευχθοῦν ὑπερβολικά προωθημένα συνθήματα ἤ ἀπόψεις προσωπικές πού δέν ἐκφράζουν τήν ὅλη ἐκδήλωσή ἤ νά ἀπομονωθοῦν προβοκατόρικες ἐνέργειες.(Μερικές φορές ἀνακαλύπταμε κάτω ἀπό τή μάσκα δῆθεν ἔξαλλου διαδηλωτή τό πρόσωπο ἑνός προβοκάτορα τῆς 'Ασφάλειας.Αὐτοί διώχνονταν αὐτοστιγμή.)"Ετσι πρίν πολυγραφηθεῖ ἕνα κείμενο ἤ πρίν ἐκφωνηθεῖ ἀπό τό σταθμό,ἔπρεπε νά ἐλεγχθεῖ ἀπο τήν 'Επιτροπή."Ετσι σβήστηκαν καί ὁρισμένα συνθήματα,ὅπως ΚΡΑΤΟΣ= SS,τά ὁποῖα ἀπομόνωνε ἡ Τηλεόραση καί συκοφαντοῦσε τήν πιό ὡραία ἐκδήλωση τῆς 'Ελληνικῆς φοιτητικῆς καί ἐργατικῆς νεολαίας μετά τό 67,σάν ἔργο ὁρισμένων ἀναρχικῶν δίχως ἰδεολογία καί ἀρχές.

Γενικά ὑπῆρχε μιά τάση νά ἐπικρατεῖ τό σωστό.'Η ἀναγκαία πειθαρχία περνοῦσε συνειδητά.'Επί παραδείγματι ξημερώνοντας Σάββατο κι ἐνῶ μᾶς πολιορκοῦσαν τά τάνκς καί τό ἰατρεῖο μας πλημμύρισε τραυματίες,ὁ καθένας δέχονταν ἀναντίρρητα τά μοναδικά συνθήματα πού πρότεινε ἡ 'Επιτροπή καί τά ὁποῖα ἦσαν "Εἵμαστε ἄοπλοι,εἵσαστε ἀδέλφιαμας","'Ο Στρατός μέ τόν Λαό","'Ελευθερία","Ψωμί,Παιδεία 'Ελευθερία"."Οταν καμιά φορά ἐκδηλώνονταν τάσεις γραφειοκρατικές,ἀπορρίπτονταν στήν πράξη ἀπό τήν Βάση.

'Ιδιαίτερα χαρακτηριστικές ἦσαν οἱ συνελεύσεις τό βράδυ τῆς Παρασκεῆς.Βαρειά ἀτμόσφαιρα,κανένας ψίθυρος.'Ανεξίτηλη σφραγίδα τῆς ἀϋπνίας καί τῆς κούρασης τά πρησμένα μάτια τά πρόωρα ρητιδωμένα πρόσωπα.

'Ο χαρακτήρας τῆς συνέλευσης ἄλλαξε.'Απολογισμός,κριτική,ἀμάδειξη νέων ἐκπροσώπων ἀναβάλλονται γιά τήν ἑπομένη,ἐπ'ἀόριστον,ὅταν θά ὑφίστανται οἱ κατάλληλες συνθῆκες.'Ο ἕνας ἐκπρόσωπος ποῦ παρίσταται ὑπόσχεται συνεχῆ ἐπαφή μέ τήν βάση.

'Υπογραμμίζεται ἡ κρισιμότητα τῶν στιγμῶν.'Ανακοινώνεται ὁ ἀριθμός τῶν νεκρῶν.Καμιά ἀντίδραση.Ψύχραιμες ματιές,ἤρεμα πρόσωπα,ἔντονη ἡ ἀποφασιστικότητα στά σφιγμένα χείλη,τό μυαλό δουλεύει μέ ὑπερένταση.

Συνεχίζεται ἡ συζήτηση μέ σύντομες ἐπιγραμματικές ὁμιλίες.Τελικά ἀποφασίζεται ἡ κάθοδος ὅλων στό προαύλιο ἤ ἄλλες πρακτικές δουλειές.Τίποτα τό προπαγανδιστικό.Κανένας δέν νοιώθει ἀνάγκη ἀπό ἐνθάρυνση.Κουβέντα γιά ἀποχώρηση. "Ωλα λέγονται ἀλλά μέ τό πραγματικό τους ὄνομα.Καμιά λυποψυχία.'Ο καθένας ἤξερε πώς πρέπει νά κρατήσει ὁ σπινθήρας τοῦ Πολυτεχνείου.Δέν ὑπῆρχε ἄλλη λύση. Κι ὅμως μεταξύ μας ἦταν πολλά παιδιά Ι5-Ι8 χρονῶν,ἐργαζόμενοι,μαθητές πρωϊνῶν ἤ νυχτερινῶν γυμνασίων καί τεχνικῶν σχολῶν,νέοι γονεῖς...

Καί καθώς τά τάνκς σουλατσάρουν γύρω μας ρίχνοντας τούς ἐκτυφλωτικούς προβολεῖς ἐπάνω μας καί τίς κάνες τους νά μᾶς σημαδεύουν,οἱ ἀπό τρεῖς μέρες τώρα ἄγνωστοι κατά τά ἄλλα συναγωνιστέςἀρχίζουν νά λένε περισσότερα γιά τήν προσωπική τους ζωή,ἡλικία,σπουδές,δουλειά,οἰκογένεια.....

....

Πρώτη πληροφορία τάνκς κατεβαίνουν ἀπό τό Μαρούσι.Ψέμματα;'Εκφοβισμός; Μᾶλλον ἀλήθεια.Οἱ τύρανοι δέν θέλουν νά ξημερώσει,γιατί μαζύ θά ξημερώσει καί ἡ Λευτεριά.Μέσα στή νύχτα οἱ δυνάμεις τοῦ σκότους θά πνίξουν τό φῶς πού καίει στόην καθένα μας.'Ο καθένας μας αἰσθάνεται νά τόν ἀγγίζει ἡ ἱστορία. Ναί,μποροῦν νά μᾶς συντρίψουν γιατί εἵμαστε ἄοπλοι.'Η ἀντίστασή μας ὅμως θά ριζώσει σέ κάθε τίμια ἑλληνική καρδιά κι ἀπό κεῖ κανείς δέν θά τήν ξεριζώσει. Θἄρθει μέρα πού θά πάρει τήν ἐκδίκησή της

Δεύτερη πληροφορία,τάνκς κατεβαίνουν ~~ἀπό Χαϊ~~ ἀπό τό Χαϊδάρι καί τό Γουδί. Τώρα εἶναι βέβαιο πῶς πλησιάζουν.Πληροφορίες ὅτι προχωροῦν ἀργά λόγω τῶν ὁδοφραγμάτων ἀπό ἀκινητοποιημένα λεωφορεῖα καί τρόλεϋ.

Οἱ πυροβολισμοί συνεχίζουν.Σέ λίγο θά πλεσιωθοῦν ἀπό τίς ριπές τῶν ὁπλοπολυβόλων τῶν τάνκς.

Ι2.Οἱ δεῖχτες τοῦ ρολογιοῦ κλείνουν τό 24ωρο."Ενα καινούργιο ἀρχίζει νά γεννιέται.Αὐτό,ὅπια κι ἄν εἶναι ἡ ἔκβαση τῶν γεγονότων θά γραφτεῖ στό βιβλίο τῆς ἱστορίας.

Γενικά ὑπῆρχε μιά τάση νά ἐπικρατεῖ τό σωστό. Ἡ ἀγωνιώδης πειθαρχία περνοῦσε συνειδητά. Καί παραδείγματι ἐπιτρέψοντας ξέφευγε κι ἐγώ μας πολιτοφυλάκου τά τάνκς καί τό ἱατρεῖο μας πλημμύριζε τραυματίες, ὁ καθένας δέχονταν ἀναντίρρητα τά μοναδικά συνθήματα πού πρότεινε ἡ Ἐπιτροπή καί τά ὁποῖα ἦταν "Εἴμαστε δοῦλοι, εἴμαστε ἀδέλφια μας", "Ὁ Στρατός μέ τόν Λαό", "Ἐλευθερία", "Ψωμί, Παιδεία Ἐλευθερία". Ὅταν κομμάτια φορά ἐπιβάλλονταν τότε τα γραφειοκρατικές ἀποφάσεις στήν πράξη ἀπό τήν βάση.

Ἰδιαίτερα χαρακτηριστικές ἦταν οἱ συνελεύσεις τό βράδυ τῆς Παρασκευῆς, πρωί ἑπομένη, καινούργιος, φίλαρος. Ἀνεξίτηλη σφραγίδα τῆς ἀθυμίας καί τῆς κούρασης τά πρησμένα μάτια τά πρόσωπα ρυτιδωμένα πρόσωπα.

Ὁ χαρακτήρας τῆς συνέλευσης ἄλλαξε. Ἀπολογητικός, κριτική, ἀμφισβήτηση νέων ἐπιπροσθέτων ἀναβάλλονταν γιά τήν ἐπαφή, ἐπ' ἀόριστον, ὅταν θά βρίσκονται οἱ κατάλληλες συνθῆκες. Ὁ ἕνας ἐκπρόσωπος πού παρέμεινε ἀνάρχικος συνεχῆ ἐπαφή μέ τήν βάση.

Ὑπογραμμίζεται ἡ προσπάθεια τῶν στρατῶν. Ἀναμετρεῖται ὁ ἀριθμός τῶν νεκρῶν. Κοντά ἀντίσταση. Ὑδραυλικές μονάδες, ἤρεμη πρόοδος, ἔνταση ἡ ἐπαναστατικότητα στά φευγμένα χείλη, τό μικρό ὁπλοφόρο μέ ὑπερένταση.

Συνεχίζεται ἡ σύζητηση μέ σύντομες ἐπιχειρηματικές ὁμιλίες. Τελικά ἀποφασίζεται ἡ κάθοδος ὅλων στά προσύλια ἡ ἔξοδος πρωτοβουλία ὁμαλής. Τίποτα τό προηγούμενο ἐπαναστατικό. Μονάχα δέν κουβαλούσε ἀπό ἐνθουσιασμένα κομμάτια γιά ἀποχώρηση. "Ὅλα λέγονταν ἀλλά μέ τό προσωπικό τους ὄνομα. Ἡ Ἀνησυχία. Ὁ καθένας ἤξερε πώς πρέπει νά προσθέσει ὁ φοιτητής τοῦ Πολυτεχνείου. Δέν ὑπῆρχε ἄλλη λύση. Κι ὅμως μεταξύ μας ἦταν πολλά παιδιά 15-20 χρονῶν, ἐργαζόμενοι, μαθητές πρωτάθλη ἡ νυχτερινών γυμνασίων καί [illegible], γέοι γονεῖς...

Καί καθώς τά τάνκς σουλατσάρουν γύρω μας ρίχνοντας τούς ἐκφοβιστικούς προβολεῖς ἐπάνω μας καί τίς ὑπόλοιπες νά μᾶς σημαδεύουν, οἱ ἀπό τρεῖς μέρες τώρα ἄγρυπνοι κατά τά ἄλλα συνεχιζόμενοι ἀρχίζουν νά λένε περισσότερα γιά τήν προσωπική τους ζωή, ἀγάπη, σπουδές, δουλειά, οἰκογένεια....

....

Πρώτη πληροφορία τάνκς κατεβαίνουν ἀπό τό Γουδί. Γένονται ἐκφοβιστικά πολλών ἀλήθεια. Οἱ τέρανοι δέν θέλουν νά τό πιστέψουν, γιατί μετά θά ἐπιμείνουν καί ἡ Δευτερά. Μέσα στή νύχτα οἱ ἐνώσεις τοῦ στόχους θά ανοίξουν τό φῶς πού καίει στήν καθένα μας. Ὁ καθένας μας στήριζεται νά τόν ἀνοίξει ἡ ἱστορία. Καί μπορούν νά μᾶς συντρίψουν γιατί εἴμαστε ἄοπλοι. Ἡ ἀντίσταση μας ὅμως θά ριζώσει σέ κάθε γῆινο ἀνθρώπινο κομμάτι ἀπό ἀπό ἐκείνους ὅσοι θά τήν ἀγκαλιάσει. Θά ὁδηγεῖ μέρα πού θά φέρει τήν ἐκπλήρωσή της.

Δεύτερη πληροφορία, τάνκς κατεβαίνουν [illegible] ἀπό τό Χαϊδάρι καί τό Γουδί. Τώρα εἶναι βέβαιο πώς, πλήθη δέ συμπληρώνονται, ὅτι ὑποχωροῦν ἀργά λόγω τῶν ὁδοφραγμάτων ἀπό ἀκινητοποιημένα λεωφορεῖα καί τρόλεϋ.

Οἱ πυροβολισμοί συνεχίζονται. Σέ λίγο θά ἐπικοινωνήσουμε γιά ρωγμές τῶν ἀπολογιῶν τῶν τάνκς.

12. Οἱ δείχτες τοῦ ρολογιοῦ κλείνουν τό μεσονύχτιο. Μιά καινούργια ἀρχίζει νά γεννιέται. Αὐτό, ὅπως κι ἄν εἶναι ἡ ἔκβαση τῶν γεγονότων θά γραφτεῖ στό βιβλίο τῆς ἱστορίας.

10,20,30,40,50 πρῶτα λεπτά τοῦ Σαββάτου.

Συμπλοκές,πυροβολισμοί,τραυματίες ἔρχονται συνεχῶς στήν "Α Λαϊκή Κλινική" "Εκληση γιά φάρμακα,γιά γιατρούς,γιά ἀσθενοφόρα.Καλεῖται ὁ Διεθνής 'Ερυθρός Σταυρός.

Οἱ γιατροί ἀνακοινώνουν δύο νεκρούς μεταξύ τῶν τραυματιῶν."Ενας γιατρός μέ λυγμούς ζητάει ἀντικατάσταση.'Υπερκόπωση,ὑπερένταση,τό θέαμα τῶν δύο νεκρῶν.Πόσοι ἀκόμη θά ἔχουν πέσει στούς δρόμους τῆς ἀδούλωτης 'Αθήνας; "Αγνωστο. 'Η ἀστυνομία κατηγορεῖ τούς πολιορκημένους ὅτι ἀνταλάσσουν πυρά μαζί της,ὅτι ὑπάρχει ὁπλοπολυβόλο.Τό μεγάφωνο διαψεύδει.'Ανακοινώνει τούς θανάτους.Εἶναι φανερό ὅτι ζητᾶνε ἀφορμή.Κανείς δέν θά τούς τήν δώσει.Τά τάνκς φτάνουν.Οἱ ἐρπύστριες τρίζουν στήν ἄσφαλτο.Οἱ προβολεῖς,κυκλώπεια μάτια,ψάχνουν νά βροῦν τούς πολιορκημένους μέσα στό σκοτάδι.

Κυκλώνεται τό Πολυτεχνεῖο ἀπό τεθωρακισμένα,στρατιῶτες,ἀστυνομικούς.'Η ὥρα γύρω στίς 1.'Η 'Επιτροπή ἀποφασίζει.Θά ὑποδεχθοῦμε τούς φαντάρους μέ τό σύνθημα "φαντάροι ἀδέρφια μας",μέ χειροκροτήματα,μέ τόν ἐθνικό ὕμνο.Ψυχραιμία. "Ολοι εἶναι ψύχραιμοι."Ολοι ἔξω γατζωμένοι στά κιγκλιδώματα.'Ανακοινώνεται ὅτι ὅσοι θέλουν μποροῦν νά φύγουν μπένοντας σέ αὐτοκίνητα ἀνά 5 ἄτομα."Οσοι βρίσκονται ἔξω ἀπό τήν κεντρική πύλη ν'ἀπομακρυνθοῦν ἤ νά μποῦν μέσα.Μερικοί μπένουν.Κανείς δέν φεύγει ἀπό μέσα.Τά δακρυγόνα πλημμυρίζουν τήν'ατμόσφαιρα. Τήν νύχτα ξεσκίζουν οἱ προβολεῖς τῶν τάνκς πού πλησιάζουν καί οἱ ριπές τῶν πολυβόλων.Οἱ ἀστυνομικοί συναθροισμένοι στίς γωνιές τοῦ κόσμου μέ γκλόπς σάν ρόπαλα,σάν στυλιάρια ἀπό γκασμάδες.Μεταφέρεται μιά "μερσεντές ἀπό τό ἐσωτερικό γιά τήν ενίσχυση τῆς πόρτας.Τά τάνκς περνοῦν μπροστά,δέν σταματοῦν.Ξαναγυρίζουν. Ξανπερνοῦν."Ολοι φωνάζουν"οἱ φαντάροι ἀδέλφια μας","ὁ Στρατός μέ τόν Λαό". Τραγουδοῦν τόν 'Εθνικό "Υμνο.Τά μεγάφωνά διαρκῶς ἀπευθύνονται στούς φαντάρους: "Δέν μπορεῖται νά χτυπήσεται τ'ἀδέρφια σας,παιδιά μήν ξεχνᾶτε πώς εἴμαστε ἀδέρφια σας,οἱ φαντάροι ἀδέρφια μας"

Μερικοί ὀξύθημοι ἑτοιμάζονται νά πετάξουν νεράτζια.'Η Συντονιστική ἐπεμβαίνει.Τά μεγάφωνα ἀνακοινώνουν"παιδιά μή πετάξει κανείς τίποτα".'Επανέρχεται ἡ τάξη.Μερικοί φτάνουν στήν Συντονιστική καί ζητοῦν ἄδεια γιά χρήση "μολότωφ" σέ περίπτωση εἰσόδου τῶν τάνκς.'Η Επιτροπή τό ἀπαγορεύει μέ σκεπτικό πῶς οἱ πολιορκημένοι δέν εἶναι Λαϊκός Στρατός ἔμπειρος,ὁ χῶρος δέν εἶναι κατάλληλος,ὑπάρχει κίνδυνος νά σκοτωθοῦν πολλοί.Κάποιος ἀναφέρει πῶς προσφέρονται μερικά κυνηγετικά ὅπλα.'Η 'Επιτοπή τό ἀπορίπτει μέ τό ἴδιο σκεπτικό.

'Η ὥρα περίπου 2.Τρία ἅρματα σταματοῦν μπροστά στήν κεντρική πύλη,γυρίζουν πρός τούς πολιορκημ.ενους τίς κάνες τους καί τούς προβολεῖς.Οἱ στρατιῶτες γεμίζουν τά πολυβόλα μέ δεσμίδες.Στιγμές κρίσιμες.Κανείς δέν φεύγει ἀπ'τά κιγκλιδώματα."Ολοι ὄρθιοι φωνάζουν συνθήματα καί ψέλνουν τόν 'Εθνικό "Υμνο.Καθένας νοιώθει καί μιά κάνη νά τόν σημαδεύει.Δέν φεύγει ὅμως. Δέν κρύβεται.Μπροστά ὅλοι ὄρθιοί.Μερικοί ἀπό τούς πρώτους ξεκουμπώνουν τά πουκάμισά τους.'Ιερό ρῖγος διαπερνᾶ ὅλους.'Η Ἱστορία μυρώνει τούς νέους "Ελληνες νά σταθοῦν ἐκεῖ γιά νά προχωρήσει ἡ στήν ἀπελευθέρωση τῶν Λαῶν.Μερικές στιγμές γεμίζουν μέ σιωπή. 'Ανάσα δέν ἀκούγεται.Μετά ξαναγυρίζουν τά συνθήματα.'Ο 'Εθνικός "Υμνος."Ενας

10,20,30,50,50 κράνα λευκά τοῦ [illegible].

Τραυματίες, πυροβολισμοί, τραυματίες ἔρχονται συνεχῶς στήν "Α Λευκή Κλινική" [illegible] γιά φάρμακα, γιά γιατρούς, γιά ἀσθενοφόρα. Καλεῖται ὁ Διευθυντής Ἐρυθροῦ Σταυροῦ.

Οἱ γιατροί ἀνακοινώνουν δύο νεκρούς μεταξύ τῶν τραυματιῶν. Ἕνας γιατρός μέ λυγμούς ζητάει ἀντικαταστάτη. Ὑπερκόπωση, ὑπερένταση, τό θέαμα τῶν δύο νεκρῶν. Πόσοι ἀκόμη θά ἔχουν πέσει στούς δρόμους τῆς ἀσφάλτου 'Αθήνας; Ἄγνωστο. Ἡ Διοίκηση κατηγορεῖ τούς πολιορκημένους ὅτι ἀνταλλάσσουν πυρά μαζί της, ὅτι ὑπάρχει ὁπλοστάσιο. Τό [illegible]. Ἀνακοινώνει τούς θανάτους. Εἶναι φανερό ὅτι ζητάει ἀφορμή. Κανείς δέν θά τούς τήν δώσει. Τά τάνκς φτάνουν. Οἱ [illegible] κρύβουν στήν Σοφίτα. Οἱ προβολεῖς, κυκλώνουν μάτια, ψάχνουν νά βροῦν τούς πολιορκημένους μέσα στό σκοτάδι.

Κυκλώνεται τό Πολυτεχνεῖο ἀπό τεθωρακισμένα, στρατιῶτες, ἀστυνομικούς. Ἡ ὥρα γύρω στίς 1. Ἡ [illegible] τούς [illegible] τό σύνθημα "φαντάροι ἀδέρφια μας", μέ χειροκροτήματα, μέ τόν ἐθνικό ὕμνο. [illegible] "Ὅλοι εἶναι φύγ[illegible]. [illegible] Ἀνακοινώνεται ὅτι ὅσοι θέλουν μποροῦν νά φύγουν [illegible] ἀπό 5 ἄτομα. Ὅσοι βρίσκονται ἔξω ἀπό τήν [illegible] ἤ νά μποῦν μέσα. Μερικοί μπαίνουν. Κανείς δέν φεύγει ἀπό μέσα. [illegible] τήν [illegible].

Τήν νύχτα ξεσκίζουν οἱ προβολεῖς τόν [illegible] καί οἱ ριπές τῶν πολυβόλων. Οἱ ἀστυνομικοί [illegible] μέ γυαλιά τόν ρόπαλο, τήν [illegible] ἀπό τό [illegible]. [illegible] ἀπό τό ἐσωτερικό γιά τήν [illegible] τῆς [illegible] στρατόν. Ξαναγυρίζουν. Σαντερνοῦν. "Ὅλοι φωνάζουν" [illegible] "ὁ [illegible] μέ τόν Λαό". Τραγουδοῦν τόν 'Εθνικό "Υμνο". Οἱ [illegible] στούς φαντάρους "Δέν μποροῦν νά χτυπήσετε τ' ἀδέρφια σας, [illegible] μήν ξεχνᾶτε πώς εἴμαστε ἀδέρφια σας, οἱ φαντάροι ἀδέρφια μας"

Μερικοί ἀδέρφια ἑτοιμάζονται νά πετάξουν [illegible]. Ἡ Συντονιστική [illegible]. Τά [illegible] ἀνακοινώνουν "καθώς μή πετάξει κανείς τίποτα". [illegible] ἡ [illegible], μερικοί φτάνουν στήν Συντονιστική καί ζητοῦν ἄδεια γιά χρήση "μολότωφ" σέ περίπτωση εἰσόδου τῶν τάνκς. Ἡ Ἐπιτροπή τό ἀπαγορεύει μέ σκεπτικό πώς οἱ πολιορκημένοι δέν εἶναι Ἐθνικός Στρατός, ἐπιτρος, ὁ χῶρος δέν εἶναι κατάλληλος, ὑπάρχει κίνδυνος νά σκοτωθοῦν πολλοί. Κάποιος ἀναφέρει πώς [illegible] [illegible] ἡ [illegible] τό ἀπορρίπτει μέ τό ἴδιο σκεπτικό.

Ἡ ὥρα περίπου [illegible] στοχεύουν μπροστά στήν κεντρική [illegible] πρός τούς πολιορκημένους [illegible] τούς καί τούς [illegible]. Οἱ [illegible] τά [illegible]. [illegible] [illegible]. "Ὅλοι [illegible] φωνάζουν συνθήματα καί [illegible] τόν 'Ἐθνικό "Υμνο" [illegible] καί μιά [illegible]. Δέν [illegible] ὅλοι [illegible]. Μερικοί ἀπό τούς [illegible] νά [illegible] ἱερό [illegible] ὅλους. Ἡ [illegible] τούς [illegible] νά [illegible] ἐκεῖ [illegible] νά [illegible] ἡ στήν [illegible] τῶν [illegible] νά [illegible] μέ [illegible] δέν [illegible]. Μετά [illegible] τά συνθήματα. Ὁ 'Ἐθνικός "Υμνος. "Ἕνας

φαντάρος πάνω στό άρμα ανάβει τσιγάρο.'Ανακούφιση στούς πολιορκημένους.Δέν θά ρίξουν;'Αναλαμπή έλπίδας.'Η 'Επιτροπή κατεβαίνει όριστικά κάτω.Λίγοι παραμένουν στό τηλέφωνο.

'Αναγγέλεται ή πληροφορία ότι 1500 διαδηλωτές έρχονται άπό τήν όδό 'Ιθάκης άφηφώντας τά τάνκς,πού δέν θά τούς χτυπίσουν.'Ο χώρος άπέναντι άπό τήν είσοδο τοῦ Πολυτεχνείου γεμίζει άπό άστυνομικούς.

Τά μεγάφωνα διαρκώς μεταδίδουν συνθήματα.Οί στρατιῶτες δέν σημαδεύουν κεφάλια τώρα.Στρατιῶτες άστυνομικοί φαίνονται άναποφάσιστοι.

'Η 'Επιτροπή μαζί μέ άλλους φτιάχνει ένα πανό καί τό άναρτοῦν στά κιγκλιδώματα:"Φαντάροι εἶστε άδέλφια μας".

'Ανακοινώνεται τό γράμμα τοῦ άξιωματικοῦ πού εἶχε φτάσει άπό νωρίς στήν 'Επιτροπή.

Τά τάνκς μένουν άναποφάσιστα.

2.30 - 2.57

Δύο στρατιῶτες βαδίζουν σέρνοντας ένα όπλοπολυβόλο.Συνθήματα "εἶστε άδέλφια μας".Πεζοναῦτες σέ πλήρη πολεμική έξάρτηση περνοῦν μπροστά άπό τήν είσοδο. Οί πολιορκημένοι παραμένουν σκαρφαλωμένοι στά κιγκλιδώματα.Μερικά άκόμα άρματα μάχης πλησιάζουν πρός τό Πολυτεχνεῖο.

Οί δυνάμεις τοῦ στρατοῦ καί τῆς άστυνομίας συντάσσονται.Στρατιῶτες καί άξιωματικοί παρατάσσονται σέ θέση μάχης έξω άπό τό Πολυτεχνεῖο

Οί στρατιῶτες μέ έφ'όπλου λόγχη προχωροῦν πρός τά κιγκλιδώματα.'Ελάχιστα μέτρα άπομένουν.Οί πολιορκημένοι μέ σφιγμένα χέρια άκλόνιτοι στίς θέσεις τους. Φοβερή ψυχραιμία,άνείπωτη,άξείδωτη.

Οί πυροβολισμοί ταράζουν τή βαθιά σιωπή.

Οί προβολεῖς έξακολουθοῦν νά φωτίζουν τούς πολιορκημένους.

Οί στρατιῶτες στέκονται μέ τίς λόγχες άντιμέτωποι τῶν πολιορκημένων.

Φθάνουν δύο λεωφορεῖα μέ άστυνομικούς.

Οί στρατιῶτες όπισθοχωροῦν καί συσπειρώνονται στό άπέναντι πεζοδρόμιο.

Μπροστά στήν είσοδο παρατάσσονται καί άλλα τάνκς.

"Ενας άστυνομικός μέ μερικούς άλλους προσπαθοῦν νά συνενοηθοῦν μέ τούςπολιορκημ.ενους."Ενας άναφέρει στούς λίγους τῆς Συντονιστικῆς 'Επιτοπῆς πού έχουν παραμείνει στό τηλέφωνο ότι δίνουν δέκα λεπτά προθεσμία.Μπλόφα; Σύγχυση; Πῶς εἶναι δυνατόν σέ δέκα λεπτά νά πάρει άπόφαση ή Συντονιστική;Τόσο μόνο χρειάζεται ό Άγγελιαφόρος.Ζητᾶμε νά ξημερώσει γιά νά διεξαγάγουμε συνομιλίες καί νά άποφασίσουμε.Τήν ίδια στιγμή τά τάνκς έφορμοῦν."Ενας φοιτητής πού εἶχε άνέβει στήν κολόνα τῆς πύλης καί προσπαθοῦσε κουνόντας τά χέρια νά έπιβάλει σιγή γιά τή διεξαγωγή τῶν συνομιλιῶν,πέφτει καθώς ένα βαρύ άρμα ρίχνει τήν πόρτα τοῦ Πολυτεχνείου καί μπαίνει στό προαύλιο,συνθλίβοντας τήν Μερσεντές καί όποιους ύπῆρχαν πίσω άπό τήν πύλη."Οτι δέν πρόλαβαν οί Γερμανοί φασίστες τό τελειώνουν οί ύπηρέτες τῶν 'Αμερικάνων.Φαίνεται πῶς ύπῆρχε διαταγή νά χτυπηθοῦν οί πολιορκημένοι γιατί γνώριζαν πῶς μιά άναίμακτη έξοδος θά πολλαπλασίαζε τίς διαδηλώσεις καί τήν Μαζικοποίηση τους.

Οἱ πολιορκημένοι ὑποχωροῦν στό ἐσωτερικό τραγουδόντας τόν 'Εθνικό "Υμνο. Οἱ πεζοναῦτες ἐφορμοῦν μέ ἐφ'ὅπλου λόγχη.Ριπές πολυβόλων γαζώνουν τήν νυχτα. Πυροβολισμοί μέσα στό Πολυτεχνεῖο.Κάποιος κραυγάζει:"Ωχ,τό πόδι μου".Μακρύτερα ἄλλες κραυγές."Ενα ζευγάρι κλαίει καί ὀδύρεται.Σπαράζει λέγοντας πώς τό τάνκς πολτοποίησε τά παιδιά πού ἦταν πάνω στά κιγκλιδώματα.'Ο σπαραγμός ἀποδείχνει τήν ἀλήθεια.Μερικοί ἐξαγριώνονται.Σηκώνουν καρεκλοπόδαρα καί σίδερα. "Αλλοι ψυχραιμότεροι τούς πείθουν νά τά πετάξουν γιά νά μήν τούς σκοτώσουν. Οἱ πυροβολισμοί συνεχίζονται.Οἱ πολιορκημένοι περνοῦν ἀνάμεσα στούς φαντάρους μέ τίς ξιφολόγχες καί προσπαθοῦν νά διαφύγουν.Πολλοί συλλαμβάνονται.Οἱ πυροβολισμοί συνοδεύουν τήν ἀποχώρηση.Ποιούς παίρνει ὁ χάρος γιά πάντα μαζύ του αὐτή τήν φρομαχτική νύχτα;Ποιός ξέρει πότε θά τά μάθουμε ὅλα...

Πληροφορίες μαρτυροῦν ὅτι σκοτώσαν ἐπί τόπου τά παιδιά τοῦ πομποῦ,ἕνα ἀγόρι κι ἕνα κορίτσι.Σπαραγμός.'Ως πού θά φτάσουν δολοφονώντας ἄοπλα παιδιά; Αὐτή ἡ θυσία θά χαθεῖ;'Ερωτήματα καθώς τρέχει κανείς νά σωθεῖ...

Οἱ σειρῆνες τῶν ἁρμάτων ἠχοῦν δαιμονισμένα.'Η ὁδός Στουρνάρα μπλοκαρισμένη.Οἱ πολιορκημένοι ἐφορμοῦν μέ συνθήματα ἀπεγνωσμένα νά διασπάσουν τόν κλοιό. "Αλλοι χώνονται σέ πολυκατοικίες ἤ στά γύρω σπίτια 'Αθηναίων πού θέλησαν νά σώσουν τά παιδιά."Ολες οἱ πόρτες τῶν σπιτιῶν εἶναι ἀν ιχτές καί δέχονται τούς πολιορκημένους.Μερικοί τούς τραβᾶνε μέ τό ζόρι μέσα φωνάζοντας "ἐλᾶτε παιδιά, πού πᾶτε,θά σᾶς σκοτώσουν.".'Η ἔξοδος συνεχίζεται ἀπό τήν Τοσίτσα.'Ατέλειωτες γραμμές στρατιωτῶν καί ἀστυνομικῶν.Οἱ κλοῦβες μαζεύουν ἀπό τό σωρό.Πυροβολισμοί.Χυδαῖες βρισιές...

"Ενας ἀστυνομικός σκοτώνει παιδιά."Ενας νέος σέ ἔξαλη κατάσταση ἁρπάει ἕνα ξύλο καί τοῦ τό κατεβάζει στό κεφάλι καί φεύγει."Ενα νεαρό ζευγάρι περνᾶ ἐκείνη τή στιγμή ἀπό μπροστά του.Σηκώνει πάλι τό περίστροφο.Τά παιδιά τοῦ λένε:"Μή μᾶς σκοτώνεις,τί σοῦ κάναμε;" Διστάζει.Τελικά κατεβάζει τό ὅπλο.

3.30 περίπου φεύγουν οἱ τελευταῖοι πολιορκημένοι.Τό κτίριο μοιάζει μέ καταλειμένο-χωρίς τήν ἄδεια τοῦ Πρύτανη-φρούριο ἀπό ἐχθρικές δυνάμεις.'Η γκρεμισμένη εἴσοδος καί τό αἷμα τῶν παιδιῶν θά παραμείνουν κάτω'από τόν φωτεινότερο οὐρανό ὅλου τοῦ κόσμου.Κανένα ψέμα δέν θά καλύψει τό ἔγκλημα.

Ριπές,πυροβολισμοί,διαδηλώσεις ὅλη τήν νύχτα,μέχρι πού ξημέρωσε.

Οἱ τραυματίες ἀπό πυροβόλα ὅπλα μεταφέρονται συνεχῶς στά νοσοκομεῖα,πού τά πολιορκοῦν οἱ ἀστυνομικοί καί οἱ τραυματίες μετατρέπονται σέ κρατούμενους. 'Από πολλούς πού χειρουργοῦνται οἱ περισσότεροι πεθαίνουν.Οἱ γιατροί ἀπειλοῦνται νά μήν ἀναφέρουν νεκρούς καί ὀνόματα.Σέ μιά μόνο περίπτωση ἑνός γνωστοῦ νοσοκομείου τῆς 'Αθήνας ἕνας γιατρός μᾶς δήλωσε 55 νεκρούς μόνο ἀπό τά χέρια του.Τά πτώματα δέν παραδίνονται στούς δικούς τους ἀλλά στήν 'αστυνομία. Πληροφορίες ὅτι θάφτηκαν ἀρκετοί στό Α νεκροταφεῖο κι ἄλλες ὅτι καῖνε τά πτώματα.

"Ενα παιδί δέκα ἐτῶν μέ σπασμένα καί τά δυό του πόδια ἀπό ριπή αὐτομάτου φωνάζει σ'ένα νοσοκομεῖο "Κάτω ὁ Παπαδόπουλος".Τό δέρνουν οἱ ἀστυνομικοί. Αὐτό ἐξακολουθεῖ "Κάτω ὁ Παπαδόπουλος".Οἱ γιατροί τό παρακαλοῦν νά σωπάσει. Τραγωδία...Στό ΚΑΤ ἀναφέρονται 3 φοιτητές μέ "πολτοποιημένα πόδια".

Μερικές κηδεῖες γίνονται παρουσία τῆς ἀστυνομίας.Δέν ἐπιτρέπονται περισσότεροι ἀπό πέντε ἄτομα.Οἱ συγγενεῖς ἐξεγείρονται,φωνάζουν.Οἱ ἀστυνομικοί πυροβολοῦν γιά νά θάφουν μερικούς ἀκόμα μαζί μέ τά ἀγαπημένα τους παιδιά στά τρισαγιασμένα χώματα τῆς μαρτυρικῆς χώρας.

"Ολες οἱ 'ελληνικές καρδιές σφίγγονται καί πονοῦν.Εὐρώπη,δές.'Ο Φασισμός χτύπησε τήν πόρτα σου.Μήν τό ἀφηφᾶς.Αὔριο,ἄν ἰσχυροποιηθεῖ ἐδῶ,θά χτυπήσει στήν 'Ιταλία,στήν Γαλλία,στήν Γερμανία,ποιός ξέρει πού.Μήν τό ἀφηφᾶς...

'Η Χούντα κηρύχνει ξανά τόν στρατιωτικό νόμο.Σάββατο πρωί οἱ συμπλοκές συνεχίζονται.Οἱ 'Αθηναῖοι ἀφηφοῦν τά αὐτά τάνκς.Διαδηλώνουν στό κέντρο τῆς 'Αθήνας."Ενας διαδηλωτής πλησιάζει σ'ἕνα τάνκς,ξεκουμπώνει τό πουκάμισό του καί προκαλεῖ τόν πολυβολητή,"ἄν εἶσαι ἄντρας ,χτύπα".Τό τάνκς τόν πλησιάζει. 'Ο νέος στρώνεται στήν ἄσφαλτο ἀποφασισμένος νά πεθάνει.Τό τάνκς μανουβράρει καί δέν τόν σκοτώνει.'Ο νέος σηκώνεται ζαλισμένος καί ὁ λαός τόν ζητωκραυγάζει. Σκηνές ἡρωϊσμοῦ καί θυσίας.'Αδούλωτη 'Αθήνα!'Αμερικανικά τάνκς σοῦ ὀργώνουν τώρα τά σπλάχνα.

Στό Αἰγάλεω οἱ μαθητές τοῦ Γυμνασίου ζητωκραυγάζουν συνθήματα.Βγαίνουν ἀπό τό σχολεῖο καί πηγαίνουν πρός τό Δημαρχεῖο.Τό καταλαμβάνουν.Καταφθάνει ἡ ἀστυνομία.Πέφτουν πυροβολισμοί.Οἱ γονεῖς τρομαγμένοι καί ἔξαλοι μπαίνουν στή μέση νά σώσουν τά παιδιά τους.

Νέος Ραδιοσταθμός ἐκπέμπει στήν συχνότητα τῶν ἐνόπλων.""Ελληνα τί περιμένεις,τό σύνθημα σοῦ τὄδωσα.Τρέξε στό Πολυτεχνεῖο κοντά στά παιδιά σου,πού ἀγωνίζονται γιά μιά καλύτερη,γιά μιά λεύτερη 'Ελλάδα".ΚΙ ὅταν τό μεσημέρι ὁ δικτάτορας ἐξαγγέλει τό διάγγελμα του πρός τόν 'Ελληνικό Λαό,ὁ σταθμός αὐτός παρεμβάλεται καί σ'ὅποιες περιοχές καταφέρνει νά καλύψει τόν σταθμό τῶν 'ενόπλων,οἱ 'Αθηναῖοι ἀκοῦν μέ ρῖγος τή φωνή του νά παρεμβάλεται στό γαύγισμα τοῦ δικτάτορα καί νά λέει "Ψέματα,σᾶς λέει ψέματα.Δολοφονεῖ τά παιδιά σου λαέ.."

'Ο Λαός ἐπιχειρεῖ ἀνακατάληψη τοῦ Πολυτεχνείου,ἀλλά ἀπωθεῖται ἀπό τίς δυνάμεις τοῦ σκότους.'Η κυκλοφορία ἐπιτρέπεται μόνο μέχρι τίς 4.Νυχτώνει."Ολο τό βράδυ πυροβολισμοί.Ξημερώνει Κυριακή.'Η φωτιά στίς καρδιές τῶν 'Ελλήνων δέν ἔχει σβύσει.Ξανακατεβαίνουν στούς δρόμους.Διαδηλώσεις,συμπλοκές,νέοι τραυματίες,νέοι νεκροί μεταφέρονται στά νοσοκομεῖα.Συλλήψεις μέ γνώμονα τήν ἡλικία "Ολοι οἱ νέοι εἶναι ὕποπτοι,συλλαμβάνονται.Διαμορφώνονται στρατόπεδα συγκέντρωσης.Στόν 'Ιππόδρομο,πού δέν λειτουργεῖ,στό Ζάππειο,πού εἶναι περικυκλωμένο, στό Χαϊδάρι ἴσως καί ἀλλοῦ.Σοῦ θυμίζει τή σφαγή τοῦ 'Ηρώδη γιά νά μη γεννηθεῖ ὁ Χριστός.Οἱ νέοι κρύβονται στά σπίτια τους,κόβουν τά μαλιά τους,ξυρίζουν τά γένια τους...

' Η μέρα μίκρυνε πάλι.Οἱ ἀλλεπάλληλες νύχτες ἀρχίζουν.

Δευτέρα.Οἱ φλόγες σβύνουν,τά κάρβουνα φυλάσσονται μέσα στίς καρδιές γιά ἕνα νέο προσάναμμα,γιά μιά καινούργια πυρκαγιά πού εἶναι ἕτοιμοι ν'ἀνάψει καί πάλι.'Η φαινομενική τάξη ἐπανέρχεται.Κάτω ἀπ'αὐτήν τήν ἠρεμία ὅλα βράζουν. 'Η ἀστυνομία διενεργεῖ συλλήψεις τώρα στά σπίτια.Πρέπει ὅμως νά τ'ἀδειάσει ὅλα γιά νά ἡσυχάσει κι αὐτό δέν γίνεται.Κάθε στήριγμα τῆς ἐξουσίας τῆς Χούντας κατέπεσε.Μόνο τά ὅπλα καί τά τάνκς τήν στηρίζουν.Τό αἷμα τήν πνίγει.Διαφεύδει

μάταια.'Ο Λαός πρόλαβε νά πληροφορηθεῖ τήν ἀλήθεια.Μάταια προσπαθοῦν νά καλύψουν τόν ἀριθμό τῶν νεκρῶν καί τῶν τραυματιῶν, 4-6-8 -ΙΙ-Ι2-Ι3.Ψέματα!Ποιός περιμένει ἀπό τούς δολοφόνους νά ποῦν τήν ἀλήθεια;'Από διασταυρωμένες μέχρι τώρα πληροφορίες οἱ νεκροί ἴσως ξεπερνοῦν τοὺς 200...

Ποιόνε ζηλεύει σήμερα ὁ Χάρος
'Αφοῦ εἴμαστε ὅλοι δυνατοί κι ὡραῖοι;
Ποιόν κάνει χῶμα καί νερό στή γλάστρα
Ποιόν κάνει ἥλιο,φῶς καί ζέστα στίς καρδιές μας
Ποιόν ἀνυψώνει ἥρωα στά αἰθέρια
Ποιό ρφανεμένο κρῖνο τώρα,βυζαίνει στό μαστό τῆς γῆς μας;
Εἴδετε μας χιλιάδες νέοι μιά καρδιά μεγάλη
Σέ στέρνο φουσκωμένο σάν καρβέλι
Λαμπάδιασε τό πνεῦμα μας μέσ'τό βαθύ σκοτάδι
Δαυλός ἐγίνηκε,σ'όλύμπιο βωμό,τό φῶς του πάει
Ἄχ,Χάρε στεῖλε τό Σωτήρη ν'ἀνταμώσουν
τί ἔχουν πολλά νά κλάψουν σάν βρεθοῦνε
Γιά τήν ἀνατολή πού δέν πρόλαβαν νά δοῦνε
'Αφοῦ μέσ'τή νυχτιά τούς κλέψανε τ'ἀστέρια
Ὤ! Πῶς ραγίζει ἡ μάνα γῆς μας
σάν παίρνει τούς ἀκριβογυιούς της
Γυρνᾶ ἡ μάνα δαγκωμένη
καί κλέει στό μαραμένο στῆθι
Πάλι βογγᾶνε τά βουνά κι ἀναριγοῦν οἱ κάμποι
τ'ἀγέρι κλέει κι ὀδύρεται ψηλά στήν ἀετοράχη
Τό φῶς παλεύει ,μάχεται μέ τό σκοτάδι

17-ΙΙ-1973 ὥρα 06.00

Φωνάζει γιά βανδαλισμούς ὁ νέος γκεμπελίσκος τῆς Χούντας.Μάταια. Κανείς δέν τόν πιστεύει.Κανείς δέν πιστεύει πώς τά σπουδαγμένα παιδιά μας εἶναι βάρβαροι.Μόνη μόνη ἡ δική τους βαρβαρότητα,τό γκρέμισμα τῆς σιδερένιας πόρτας,ἡ πολτοποίηση τῶν παιδιῶν κάτω ἀπό τό τάνκς,οἱ δολοφονίες παιδιῶν 5-25 χρονῶν.Τά παιδιά ἔγραψαν μόνο στούς τοίχους καί στή βάση μερικῶν ἀγαλμάτων συνθήματα γιά τήν Λευτεριά.Τά σκουπίδια ἀπό χαρτιά πού συσσωρεύουν στίς φωτογραφίες κι ἀπό τήν μιά αἴθουσα στήν ἄλλη δέν ἀποδεικνύει καμμιά βαρβαρότητα.Βάρβαρος εἶναι ἐκεῖνος πού καταλύει τήν Δημοκρατία,πού καταστρέφει,πού καταπιέζει,πού δολοφονεῖ καί τέτοιοι εἶναι αὐτοί καί οἱ 'Αμερικάνοι προστάτες τους,πού ἔχουν αἱματοκυλίσει ὅλους τούς λαούς γιά τά ἄνομα συμφέροντά τους.Ποιός δέν ξέρει;Τά παιδιά ἄφισαν πίσω τους τρόφιμα 1000000 δρχ καί 50-100 χιλιάδες μετρητά στό ταμεῖο τῆς Συντονιστικῆς.Νά ποιοί εἶναι.Ποιός μπορεῖ νά σπιλώσει τό ἠθικό τους ἀνάστημα;

....

Τό φοιτητικό κίνημα ἀποδείχτηκε πώς εἶναι ἕνας πυροδότης καί ἡ ση-

κσία του αυξάνει στά δικτατορικά καθεστώτα.Οἱ ἀντιδραστικές κυβερνήσεις
ιέχτησαν ἕνα βρόχο γύρω στό λαιμό τους."Οσο τόν τραβᾶνε,τόσο ἐκεῖνος σφίγγε-
ει περισσότερο.Δέν μποροῦν πλέον νά ὁδηγηθοῦν ἀπερίσπαστοι στό ἀποκοίμισμα
οῦ ἐργαζόμενου λαοῦ."Ολο καί πιό γρηγορότερα τῶρα οἱ ἐργαζόμενοι συνειδητοποι-
ῦν τά μηνύματα τῶν σπουδαστῶν καί οἱ σπουδαστές ἀνακαλύπτουν τούς σταθερούς
υμμάχους τους στό πρόσωπο τῶν ἐργαζομένων γενικά καί τῶν ἀγροτῶν,Τό ἀπέδειξαν
ι 'Ιουλιανά,ὁ Γαλλικός Μάης,ἡ Ταϋλάνδη καί τά τελευταῖα γεγονότα στή χώρα μας
ού ἀκόμα δέν καταγράφτηκαν.

Οἱ ἀντιδραστικοί φοβοῦνται αὐτή τήν συμμαχία τοῦ πνεύματος μέ τίς σταθερές
οινωνικές δυνάμεις,τήν σαμποτάρουν,βάζοντας προβοκάτορες.'Εμεῖς πρέπει νά
ην προωθήσουμε σ'ἕνα ~~ὁμορρο-πο~~ ὁμόρροπο ἀντικαταπιεστικό κίνημα,γιά νά ἀπελευ-
θερώσουμε τή χώρα μας ἀπό τά ~~ννόυνα~~ ξένα καί ντόπια μονοπόλια,γιά τήν ἀπελευ-
θέρωση τῆς ἐργασίας καί τήν κατάχτηση τῆς πολιτικῆς ἐλευθερίας,γιά τό στερέω-
μα μιᾶς ἀνθρωπιστικῆς κοινωνίας μέ σωστές δομές καί ἀρθρώσεις.

Νά μερικά μυνήματα πού ἔστειλε ἡ ειρηνική Νοεμβριανή μας 'Επανάσταση:
ς μή βιαστεῖ ὁ ψυχρός κριτής νά μᾶς πεῖ πώς τό ξεσήκωμα αὐτό χωρίς μεγάλες
εδρεῖεςθά φέρει μιά ἀντιδραστικήτ~~ερη~~ διακυβέρνηση.Οἱ φιλήσυχοι αὐτοί πολῖ-
ς πρέπει νά καταλάβουν πῶς ἡ λύση Παπαδόπουλου-Μαρκεζίνη νομομοποιοῦσε ὁ τήν
κτατορία γιά 7 ἀκόμη χρόνια.Κι ἄς μή γελιῶνται π ώς θά παραχωρίσουν χωρίς
τίσταση τήν'εξουσία.

Μπορεῖ νά φαίνεται πώς ἄμεσα μᾶς βλάπτει τό ξεσήκωμα αὐτό μέ τήν ἐπέμβαση
ν δυνάμεων κατοχῆς,καί τήν κύρηξη τοῦ στρατιωτικοῦ νόμου."Ολα ὅμως τώρα θε-
λιώνονται πάνω σ'ἕνα ἡφαίστιο πού πρός τό παρόν ἐσύγασε.Καί πρέπει νά σκέ-
εται κανείς πῶς μιά νέα ἔκρηξή του μπορεῖ νά κάψει μέ τή λάβα του πολύ μεγα-
τερες περιοχές πάνω στίς ὁποῖες θεμελιώνει τό ξενοκίνητο τυρανικό καθεστώς
κέντρα τῆς ἐξουσίας του."Ας σκεφτοῦν ἀκόμα πώς ὁ 'Ελληνικός Λαός μέ τήν
ρτοπόρα νεολαία του βρέθηκε ἀντιμέτωπος μέ τήν διχτατορία χωρίς νἄχει πολ-
"ὅπλα" στή διάθεσή του.'Οργανώσεις καί κόμματα χωρίς μεγάλη λαϊκή βάση,ὑπο-
νῶκός συνδικαλισμός,ἧττα τοῦ προοδευτικοῦ κινήματος,πόλωση τῶν πολιτικῶν δυ-
μεων καί ὁ 'Αμερικανικός Φασισμός πίσω ἀπό τίς πλάτες τῶν δικτατόρων συνθέ-
ουν τίς συνθῆκες μέσα στίς ὁποῖες ξετυλίγεται ἡ 'Ελληνική 'Αντίσταση.

Νά γιατί φτάσαμε σέ μιά ειρηνική "ἐπανάσταση" γιά νά διαταράξουμε τήν ἰσορ-
ρία δυνάμεων.Δέν εἴχαμε ἄλλο δρόμο.

'Ο σκλαβωμένος πρέπει νά ἀποπειραθεῖ καί μιά καί δυό καί τρεῖς φορές νά
υτερωθεῖ,ἄνδέν θέλει νά παραμείνει σκλαῦος καί μοιρολάτρης.Καί μέσα σ'αὐτές
ς ἀπόπειρες θά μάθει τόν ἐχθρό του,τήν καταστροφική του δύναμη,γιά νά μπο-
σει νά τόν νικήσει στό τέλος.

Γιατί,γιατί μοῦ κρύφατε πώς εἴχατε μαχαίρι
Καί γώ γελάστηκα κρατώντας ἄνθη μέσ'τό χέρι
Ποιός ἔβαλε τόν ἀδελφό τόν ἀδελφό του νάσκοτώσει
Τίς μαχαιριές στά στήθια τ'ἄγουρα ποιός μπόρεσε νά δώσει
Ποιός μπόρεσε,ποιός μπόρεσε τίς φλέβες μας νά κόφει
Νά σφάζουνε τά ὄνειρα μέ τοῦ σπαθιοῦ τήν κόφη
Σάν τούς χυμούς σέ νιό δεντρί φέρνουμε τήν ἐλπίδα
Στά φουντωμένα στήθια μας χωρίς καμιά ἀσπίδα
Μάνα γιατί δέν εἴθελες ἀλήθειες νά κατέχω
Ν'ἁρματωθῶ γιά πόλεμο,τό Χάρο ν'ἀπαντέχω
Σκληρός νά γίνω στούς κακούς,θεριό νἆμαι μονάχο
Σπαθί νἄχω προσκέφαλο κι ἀσπίδα στρῶμα νἄχω
Μᾶς μύρωσαν μᾶς μύρωσαν ἡ 'Ελλάδα κι οἱ αἰῶνες
Στό αἷμα καί στό ὄνειρο θ'ἀνθίσουν ἀνεμῶνες.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ:
ΤΑ ΚΕΙΜΕΝΑ ΑΥΤΑ ΔΕΝ ΤΑ ΒΡΗΚΑΜΕ ΑΚΟΜΑ
ΘΑ ΣΤΑΛΟΥΝ ΜΟΛΙΣ ΤΑ ΒΡΟΥΜΕ

Παρνασσής

1973 338

ΤΟ ΡΕΥΜΑ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΤΡΙΤΕΣ ΛΥΣΕΙΣ
ΚΑΙ ΟΙ ΙΔΕΕΣ ΤΟΥ ΓΙΟΖΕΦ ΜΠΟΙΣ

Σέ μιά συνομιλία του στίς ἀρχές τοῦ Δεκέμβρη[1] ὁ γνωστός ἄγγλος ἱστορικός Τόινμπι ἀναφέρεται στήν τρίτη βιομηχανική ἐπανάσταση καί ἐπισημαίνει ἰδιαίτερα τούς κινδύνους της γιά τόν παγκόσμιο πολιτισμό. Κατά τήν γνώμη του ὑπάρχει σωτηρία ἀπό τήν καταστροφή μόνο ὅταν: α) ὑπερνικηθεῖ ὁ ἀποκλειστικός ρόλος πού παίζει ἡ οἰκονομία, β) ὑπερνικηθεῖ ὁ συγγεντρωτισμός, γ) δημιουργηθεῖ μία νέα πνευματική κίνησημμέ νέες ἀξίες.

Ὁ Τόινμπι δέν εἶναι σήμερα ὁ μόνος, πού μετά ἀπό ρεαλιστική ἀνάλυση τῶν κοινωνικῶν προβλημάτων, τονίζει τήν ἀναγκαιότητα μιᾶς ριζικῆς πνευματικῆς ἐπανάστασης. Ἰδιαίτερα μετά τήν «ἄνοιξη τῆς Πράγας», αὐξάνεται συνεχῶς ὁ ἀριθμός ἐκείνων πού ἀναζητοῦν τήν «τρίτη λύση» ἔξω ἀπό τά δύο συστήματα τοῦ καπιταλισμοῦ καί τοῦ κομμουνισμοῦ. Κατά τήν ἄποψή τους σέ ἰδεολογίες αὐτές, μέ τήν μονολιθική μορφή πού ἐπικρατοῦν σήμερα, δέν ὁδηγοῦν μόνο σέ ἀδιέξοδο, ἀλλά καί σέ χάος. Ὁ κίνδυνος δέν βρίσκεται μόνο στίς διαφορές, ἀλλά ἀκριβῶς καί στό κοινό τῶν ἐξωτερικά τόσο ἀνόμοιων συστημάτων. Γιατί ἰδεολογικά, πολιτικά καί οἰκονομικά σχήματα δέν εἶναι μόνο ἀποτέλεσμα τῶν διαφορετικῶν κοινωνικῶν δομῶν, ἀλλά καί ἔκφραση τοῦ τρόπου τοῦ σκέπτεσθαι τῶν ἀνθρώπων στόν σύγχρονο πολιτισμό. Ἀπό αὐτήν τήν σκέψη ξεκινάει μία ἀπό τίς ὁμάδες τῶν ἐπικριτῶν καί τῶν δύο συστημάτων ὅταν δίνει τό σύνθημα: «ἡ ἐπανάσταση πρέπει ν'ἀρχίσει στά κεφάλια», στίς συνειδήσεις. ~~τῶν ἀναζή-~~ Ἡ ἀναζήτηση νέων λύσεων γίνεται αἰσθητή σάν γενική διάθεση καί βρίσκει τήν ἔκφρασή της στήν αὐξανόμενη δυσαρέσκεια ἤ δυσπιστία ἀπέναντι στά καθεστῶτα καί κυβερνήσεις, ἀνοικτά στίς δυτικές δημοκρατίες, πολύ πιό χαμηλόφωνα στίς ἀνατολικές χῶρες. Πιό συγκεκριμένα ἐκφράζεται ἀπό ἕναν σημαντικό ἀριθμό διανοούμενων, τόσο στόν δυτικό, ὅσο καί στόν ἀνατολικό κόσμο, πού ἦτε ἁπλῶς συνειδητοποιεῖ, ἦτε σχεδιάζει μεταρρυθμιστικά μοντέλλα.[2]

Στήν δυτική Εὐρώπη κάνει σήμερα ἐντύπωση τό ρεῦμα πρός τίς παρατάξεις τῶν ἀριστεροφιλελευθέρων, ἤ τῶν δημοκρατικῶν σοσιαλιστῶν, φανερό καί στίς τελευταῖες βουλευτικές ἐκλογές στήν δυτική Γερμανία καί Ὁλλανδία, στόν σχηματισμό τῆς Ἀριστερᾶς στήν Γαλλία, στήν σταθεροποίησή της στήν Ἰταλία: ὅλα σημάδια κάποιας στροφῆς πρός τίς προοδευτικές παρατάξεις, πού ἐκφράζονται χωρίς μαζικό ἐνθουσιασμό, ἀλλά σταθερά.

Πολύ χαρακτηριστικά ἐμφανίζονται οἱ τάσεις αὐτές ἰδιαίτερα στήν δυτική Γερμανία. Σέ σφυγμομετρήσεις μετά τίς τελευταῖες βουλευτικές ἐκλογές διαπιστώθηκε ὅτι ἕνα μεγάλο μέρος ἐκείνων πού ψήφισαν τόν συνασπισμό τῶν σοσιάλ-φιλελευθέρων, εἶχε κίνητρό του κυρίως νά ἐμποδίσει στήν ἀρχή τήν δεξιά-συντηριτική παράταξη, τό «μεγαλύτερο κακό». Σ'αὐτές ἀκριβῶς τίς σκόρπιες ὁμάδες βρίσκεται ἕνα μεγάλο δυναμι-

κό: «οἱ ὥριμοι καί κριτικοί πολίτες» εἶναι ἡ ἔκφραση πού τελευταῖα ἀκούγεται συχνά, ἰδίως σέ συσχετισμό μέ τίς <u>πρωτοβουλίες τῶν πολιτῶν</u>. Εἶναι ὁμάδες πού σχηματίζονται αὐθόρμητα, ὅταν παρουσιάζονται προβλήματα πού ἀφοροῦν ζωτικά ἐνδιαφέροντα τοῦ πολίτη καί πού ἀπαιτοῦν τήν ἄμεση δραστηριότητά του. Ἔχουν ἀντικείμενά τους κυρίως θέματα, ὅπου τά κόμματα ἀποδεικνύονται συνήθως ἀνίκανα νά προσφέρουν οὐσιαστικές λύσεις —θέματα περιβάλλοντος, πολεοδομίας, ἐκπαίδευσης, συγκοινωνίας κλπ.—[3] Χρησιμοποιοῦν σάν τά κύρια μέσα τους τήν συγκέντρωση ἑνός σημαντικοῦ ἀριθμοῦ ὑπογραφῶν καί ἔχουν ἤδη παρουσιάσει ἀξιόλογες ἐπιτυχίες σέ πολλές περιπτώσεις. Ἀκριβῶς γι' αὐτό καί ἔχουν προκαλέσει ἔντονη ἀντίδραση μέσα στούς κύκλους τῶν ἐπιχειρήσεων.[4] Αὐτή ἡ ἰδιαίτερη κίνηση, πού ἔχει τά πρότυπά της στήν Καλιφόρνια, μπορεῖ ὡς ἕνα σημεῖο νά θεωρηθεῖ σάν καρπός, ἤ συνέχιση τῆς δυτικογερμανικῆς <u>φοιτητικῆς ἐξέγερσης</u> τοῦ 66/67 —ἕνα φαινόμενο πού, μαζύ μέ τήν ἐξέγερση τοῦ Μάη στήν Γαλλία, παρουσιάζει πολλά κοινά χαρακτηριστικά μέ τήν κίνηση τῆς Νέας Ἀριστερᾶς στίς Ἡν. Πολιτεῖες.[5]

Εἶναι ἕνα ἰδίωμα τῶν σύγχρονων ἀνεπτυγμένων χωρῶν τῆς Δύσης νά ἀντικατοπτρίζουν τά κοινωνικά τους προβλήματα ὄχι στίς μάζες τῶν ἐργαζομένων, ἀλλά κυρίως στίς τάσεις καί ἐκδηλώσεις τῆς νεολαίας, ἰδίως τῆς σπουδάζουσας. Ἡ ἔλλειψη μιᾶς οὐσιαστικῆς ἀντιπολίτευσης στήν γερμανική βουλή στήν ἐποχή τοῦ μεγάλου συνασπισμοῦ SPD-CDU, ἡ λανθάνουσα δυσαρέσκεια μέ τήν πολιτική νωθρότητα, τόν συγκεντρωτισμό τοῦ τύπου καί μέ τούς νόμους περί καταστάσεως ἀνάγκης, εἶχαν δημιουργήσει ἕνα κλίμα, πού ὄχι μόνο προκάλεσε τήν ἀντίδραση ἑνός μεγάλου μέρους τῶν φοιτητῶν, ἀλλά καί δημιούργησε εὐνοικές συνθῆκες γιά τήν ἀστραπιαῖα διάδοση τῶν αἰτημάτων τους. Ἰδεολογικά καταρτισμένοι, κυρίως ἀπό τήν κριτική σχολή τῆς Φραγκφούρτης, μπόρεσαν νά ἀναλύσουν μέ σαφήνεια τήν πραγματικότητα πού ζοῦσαν: τό καταπιεστικό κράτος, προσωποποιημένο στίς συγκρούσεις τους μέ βίαιους ἀστυνομικούς. Ξεσκέπασαν τόν ὑποκριτικό χαρακτῆρα τῆς μεταａστικῆς κοινωνίας δείχνοντας τό χάσμα ἀνάμεσα στά ψηλά φιλελεύθερα ἰδανικά της καί στήν συγκεκριμένη καταπιεστική πραγματικότητα. Ἡ ἀνάλυσή τους προχώρησε μέ τήν ἀποκάλυψη τῆς ἀντίθεσης ἀνάμεσα στήν ταχεῖα τεχνοοικονομική καί ἐπιστημονική ἐξέλιξη καί στήν μεταρρυθμιστική στασιμότητα στόν κοινωνικό τομέα, πού ἐπέτρεπε οὐσιαστικά στό σύστημα νά μένει ἀμετάβλητο.

Οἱ βαθύτερες ὅμως αἰτίες τοῦ φαινόμενου αὐτοῦ τῆς ἐξέγερσης πρέπει νά ἀναζητηθοῦν κυρίως στήν <u>ἰδιαίτερη ποιότητα τῆς συνείδησης</u> τῶν νέων αὐτῶν. Ὅπως καί στήν ἀμερικανική κίνηση, διακρίνονται καί στόν χαρακτῆρα τῆς δυτικογερμανικῆς δύο ἀρχικές τάσεις: τό <u>ἀπελευθερωτικό αἴτημα</u> καί τό <u>αἴτημα τῆς ἀλληλεγγύης</u> (ἀδερφότητας). Τό πρῶτο ἐκφράστηκε στήν ἀπόλυτη ἄρνηση κάθε αὐθαιρεσίας καί κάθε μορφῆς ἐξαναγκασμοῦ, ἤτε μέσα στά ἴδια τά πανεπιστήμια, ἤτε σέ ἄλλες ὑπηρεσίες. Ὅπως

καί οἱ ἀμερικανοί συνάδελφοί τους,ἀπέφυγαν καί οἱ γερμανοί φοιτητές
πιστοί στήν ἀρχή τους αὐτή,νά δημιουργήσουν κόμμα ἤ ὀργάνωση.Τό αἴ-
τημά τους ἦταν γιά τό δικαίωμα τῆς αὐτοδιάθεσης,τόν ἀποκεντρισμό,
τίς ἀποφάσεις ἀπό κοινοῦ,καί γενικά τήν δημοκρατικοποίηση στίς κρα-
τικές ὑπηρεσίες καί στίς ἐπιχειρήσεις. Στίς διαμαρτυρίες καί διαδη-
λώσεις ἐνάντια στά καθεστῶτα τῆς Περσίας,'Ελλάδας,Τρίτου Κόσμου,ἐ-
νάντια στόν πόλεμο τοῦ Βιετνάμ,ἔδειξαν πόσο γνήσιος ἦταν καί στήν
γερμανική κίνηση ὁ χαρακτῆρας τῆς ἀλληλεγγύης.Καί σ'αὐτήν τήν περί-
πτωση ἡ ἀπάντηση τοῦ ἀστικοφιλελεύθερου κράτους ἦταν σαφῶς ἡ κατα-
πίεση,ἀκριβῶς ὅπως ὁ Μαρκοῦζε εἶχε περιγράψει στήν«Μετακαπιταλιστι-
κή κοινωνία τῆς ὑπεραφθονίας».'Ετσι ἦταν ἑπόμενο νά θεωρηθοῦν οἱ
ἀντιφάσεις καί περιπλοκές σάν ἐπακόλουθο τῆς μόνο φαινομενικά φιλε-
λεύθερης μετααστικῆς ἰδεολογίας.«Τό λάθος βρίσκεται στό σύστημα»
διαπίστωσαν οἱ νέοι φοιτητές, καί αὐτό τό σύστημα πρέπει νά μεταβλη-
θεῖ ριζικά.Μοναδική πηγή τοῦ κακοῦ θεωρήθηκε ἡ ἰδιοκτησία στά μέσα
παραγωγῆς καί στό κεφάλαιο.'Οπως ἦταν φυσικό,αὐτή ἡ διαπίστωση ὁδή-
γησε κατευθεῖαν στήν ὁλική παραδοχή τῆς μαρξιστικῆς-λενινιστικῆς θε
θεωρίας,πού τελικά ἔγινε σχεδόν καί τό μοναδικό πνευματικό περιεχό-
μενο γιά ἕναν μεγάλο ἀριθμό τῶν νέων τῆς κίνησης.Εἶναι ὅμως γεγονός,
ὅτι <u>μόνο ἕνα μέρος</u> τῆς νέας συνείδησης μπόρεσε νά ταυτιστεῖ μέ τίς
μαρξιστικές ἰδέες: γιατί μόνο τό αἴτημα τῆς ἀλληλεγγύης βρῆκε στήν
κομμουνιστική ἰδεολογία -στό κολλεκτιβίστικο καί οὑμανιστικό της
στοιχεῖο- ἀνταπόκριση.'Η ὁρμή ὅμως πρός τήν ἐλευθερία,ἡ περισσότερο
ἀτομικιστική τάση,βρίσκεται διάμετρα ἀντίθετη στόν μαρξισμό.Καί σ'
αὐτό ἀκριβῶς τό σημεῖο γίνεται αἰσθητή ἡ σχεδόν τραγική παρεξήγηση
τόσο στήν κατάσταση,ὅσο καί στήν ἑρμηνεία τοῦ κινήματος.Γιά τήν μαρ-
ξιστική φιλοσοφία ὁ ἄνθρωπος δέν εἶναι μία κυρίως ἀτομική ὕπαρξη,ἀλ-
λά ἕνα ὄν μέσα στό εἶδος,στό σύνολο,καί μέ αὐτήν τήν ἰδιώτητα προϊόν
καί ἔκφραση τῶν κοινωνικῶν συνθηκῶν.Μ'αὐτήν τήν πεποίθηση ἡ ἐλευθε-
ρία παύει νοεῖται σάν κινητήρια δύναμη,καί αὐτό γιατί δέν ὑπολογίζε-
ται ὁ παράγοντας τῆς <u>αὐτονομίας τῆς προσωπικῆς σκέψης</u>.'Ετσι χάνεται
ἕνα σημαντικό βίωμα καί θεμέλιο: ἡ ἐμπιστοσύνη στήν ἴδια τήν προσω-
πική κρίση,γεγονός πού καταλήγει νά καταδικάσει ἀκριβῶς αὐτήν τήν
ἱκανότητα σέ ὁλοκληρωτικό μαράζωμα. Γι'αὐτόν τόν λόγο,ὄχι μόνο στα-
μάτησε στούς κόλπους τῆς κίνησης ἡ κατανόηση γιά τήν ἐλευθερωτική
τάση,ἀλλά καί παρατηρήθηκε μία ἀνοικτά ἐχθρική διάθεση ἀπέναντί της.
Οἱ δογματικοί τήν χαρακτήρισαν ὑπόλοιμα τῆς ἀστικῆς συνείδησης,«ρε-
βιζιονισμό»'Ηδη ἀπό τό 68 ἀμφισβητήθηκε ἔντονα,σέ ἀτέλειωτες συγκε-
ντρώσεις μέ ἀποτέλεσμα νά χάσει τόν ἀρχικό της δυναμισμό.'Αρχισαν
νά μιλοῦν γιά τό τέλος τῆς Antiautoritär-φάσης,τήν ταύτισαν μάλιστα
-καί σ'αὐτό βέβαια ἀπατήθηκαν οἱ παρατηρητές- μέ τό τέλος ὁλόκληρης
τῆς Νέας 'Αριστερᾶς.'Οπωσδήποτε ἡ κίνηση δέν ἦταν πιά ἡ ἴδια: βρέθη-

κε μέσα στήν κρίση,γιατί δέν ἀντιμετώπιζε τήν ζωή ἄμεσα,ἀλλά μέσα ἀπό προσχηματισμένες θεωρίες.Αὐτά ὁδήγησαν τελικά καί στήν διάλυση τῆς πιό σημαντικῆς ὁμάδας,τοῦ SDS.'Αρχικά οἱ ὀπαδοί τοῦ κινήματος εἶχαν ὑποστηρίξει,ὅτι ὁ ἀγώνας τους δέν γινόταν μέ τήν ἀξίωση τῆς ἡγεμονίας.'Ακριβῶς αὐτό τό ἀλτρουιστικό στοιχεῖο εἶχε δυναμώσει στίς ἀρχές τήν ἀπήχησή τους.'Από τήν στιγμή ὅμως πού ἡ γενική κριτική τῶν νέων ἀριστερῶν ἔγινε μόνο μέσο γιά νά ἐπιβληθοῦν πολιτικοί σκοποί <u>μιᾶς ὁμάδας</u>,φάνηκε ἡ καμπή πρός τόν ριζοσπαστισμό καί ἡ κίνηση ἄρχισε νά χάνει ἔδαφος- ἰδίως ὅταν ἄρχισαν νά χρησιμοποιοῦνται συστηματικά τρομοκρατικά μέσα.Μέ νέο σκοπό τήν πολιτική ἰσχύ,παραμελήθηκε ἡ διαφώτιση,πού στίς ἀρχές εἶχε παίξει σημαντικό ρόλο."Ετσι τό κίνημα ἔχασε τήν ποιότητά του,γιατί γρήγορα διαφάνηκε καί ἡ ἐσωτερική δυσκολία νά ξεπεραστοῦν μερικές ἀδυναμίες στό θεωρητικό οἰκοδόμημα τοῦ μαρξισμοῦ.Μία ἀπό τίς κυριώτερες εἶναι,ὅτι ἑρμηνεύει ὅλα τά πολιτικά,ἐκπολιτιστικά καί ἰδεολογικά φαινόμενα μέ ἀποκλειστικό κριτήριο τίς οἰκονομικές συνθῆκες.Αὐτό εἶναι τόσο σωστό ἤ λάθος,ὅσο καί ἡ ἑρμηνεία τῆς ἀνθρώπινης συμπεριφορᾶς μέ μοναδικό κριτήριο τόν σεξουαλικό παράγοντα.Μ'αὐτά τά δεδομένα ἡ φυγή πρός τόν δογματισμό ἦταν ἀναπόφευκτη.Τά ὀρθολογικά ἐπιχειρήματα παραμερίστηκαν ὅλο καί περισσότερο,μέ ἀποτέλεσμα νά γίνεται σχεδόν ἀδύνατη μία ἐποικοδομητική συζήτηση ἀνάμεσα στούς ὀρθόδοξους μαρξιστές καί στούς μή δογματικούς ἀριστερούς.'Επόμενη ἦταν καί ἡ διάσπαση."Οπως στήν ἐποχή τῆς «Πρώτης Διεθνοῦς»,ἀνταγωνίζονται μεταξύ τους τροτσκιστές,σταλινιστέ μαρξιστές-λενινιστές,κριτικοί ὑλιστές,μαοιστές καί ἄλλοι.

Φυσικά ἡ Νέα 'Αριστερά δέν κυριαρχεῖται παρά μόνο σέ ἕνα περιορισμένο μέρος της ἀπό δογματικά στοιχεῖα.Θά ἦταν ὅμως λάθος νά παραγνωριστεῖ,ὅτι οἱ δογματικοί καί ἐξτρεμιστές,σάν καλύτερα καί αὐστηρότερα ὀργανωμένοι,δίνουν σήμερα τόν τόνο μέσα σέ πολλά ἱδρύματα καί ὀργανισμούς.Πειθαρχημένες ὁμάδες,συγγενικές μέ τό ἐπίσημο δυτικογερμανικό κομμ.κόμμα (DKP),προσπαθοῦν νά ἐπιβάλλουν τούς σκοπούς τους μέσα σέ σχολεῖα,στόν τύπο,στά συνδικάτα κλπ. μέ μία στρατηγική πού δέν ἔχει μείνει χωρίς ἐπιτυχίες.Μέσα στά Πανεπιστήμια ειδικά,ξεχωρίζουν οἱ «ἐρυθροί πυρῆνες» καί ὁ «Σπάρτακος»,ὀργανώσεις πού,στά τελευταῖα δύο-τρία χρόνια,μέ τόν μεταρρυθμιστικό νόμο τῆς ἰσοτιμίας,ἔχουν ἀποκτήσει ἀξιόλογη ἐπιρροή.Τά ἐπακόλουθα ὅμως εἶναι ἡ συχνή χρησιμοποίηση τῆς βίας ἤ τοῦ ἐξαναγκασμοῦ καί ὁ σχηματισμός κλικῶν."Ετσι στήν θέση τῆς παληᾶς ἱεραρχίας τοῦ Πανεπιστημίου μπορεῖ νά μπεῖ μία νέα Elite πού,παρ'ὅλο τό ἐλπιδοφόρο ξεκίνημα,δέν παρουσιάζει προοδευτικά-ουμανιστικά χαρακτηριστικά,ἀλλά μᾶλλον ἀναζωογονεῖ τήν παληά ἀδιαλαξία, ξεχνώντας πάλι τό κυριώτερο: τόν ἄνθρωπο.

Στίς πλατύτερες μάζες μένει ἡ ἁπλοποιημένη μαρξιστική θεωρία χωρίς οὐσιαστική ἀπήχηση,κυρίως γιατί δέν ξεκινάει πιά ἀπό τίς πραγματικές

ἀνάγκες τοῦ ἁπλοῦ ἐργαζόμενου.῾Η ἀπώλεια τῆς ἱκανότητας μιᾶς ἄμεσης
παρατήρησης κάνει τούς δογματικούς μαρξιστές νά παραβλέπουν ὅτι ὁ
ἐργαζόμενος στίς ἀνεπτυγμένες βιομηχανικές χῶρες τῆς Δύσης δέν εἶναι
πιά κατά πρῶτο λόγο προλετάριος,μέ τήν παληά ἔννοια τῆς λέξης."Εχει
σήμερα ἀποκτήσει (ἤ μᾶλλον τοῦ ἔχει ἐπιβληθεῖ μέ τόν ἔμμεσο ἐξαναγκα
σμό τῆς κατανάλωσης)τήν νοοτροπία τοῦ μικροῦ καπιταλιστῆ.Καί αὐτό εἶ-
ναι μία πραγματικότητα πού δέν μπορεῖ νά ἀγνοηθεῖ. Οἱ ἀνάγκες του ἐ-
ξακολουθοῦν μέν νά βρίσκονται καί στόν ὑλικό τομέα,ἐντονώτερη ὅμως
εἶναι ἡ ἀξίωσή του νά ἀναγνωριστεῖ σάν <u>ἰσότιμο καί ἐλεύθερο ὄν</u>.Τό
αἴτημά του,παρ'ὅλο πού δέν ἔχει τήν δυνατότητα νά τό ἐκφράσει συνει
δητά,εἶναι γιά τήν <u>ἀνθρώπινη ἀξιοπρέπεια</u>."Ετσι,ἄν ἡ ὤθηση γιά τήν ἐ-
λευθερία ἀτρόφησε τελικά στό σπουδαστικό κίνημα,σάν ἔκφραση καί γνή-
σια ἀνάγκη τῆς ἐποχῆς μας ἐξακολουθεῖ νά ὑπάρχει."Οταν ἕνα ρεῦμα βρί-
σκεται σύμφωνο μέ πρωταρχικές ἀνάγκες τῆς ἐποχῆς του,τίποτα δέν μπο-
ρεῖ νά ἀνακόψει τήν ὁρμή του.Καί αὐτό,σαν ἱστορική ἀναγκαιότητα,ἰσ-
χύει σήμερα περισσότερο παρά ποτέ.
Στόν χῶρο τῆς μή δογματικῆς Νέας 'Αριστερᾶς -ὁποιοσδήποτε μία πολύ ἀ-
όριστη ἔννοια- γίνονται προσπάθειες νά ὑπάρξει κάποια ἀνταπόκριση
σ'αὐτές τίς ἀνάγκες.Τό συνειδητοποιεῖ κανείς καθημερινά,σέ συζητή-
σεις,στόν τύπο,ἕνα κλῖμα ἀναζήτησης.Μέ τήν μορφή ἐξελικτικῶν μεταρ-
ρυθμήσεων ἐκδηλώνεται καί σέ ὀργανώσεις ὅπως τῶν«Νέων σοσιαλιστῶν»
(JUSO),ἤ ἀκόμα καί σέ διάφορες ὁμάδες ἀναρχικῶν φοιτητῶν,ἤ τῶν ὁπα-
δῶν τῶν «συλλογικῶν συμβουλίων»."Ολες αὐτές οἱ σκόρπιες τάσεις βρί-
σκονται συνήθως σέ ἐξελικτικό στάδιο καί εἶναι λίγο-πολύ τροποποιή-
σεις ἤ μεταλλαγές τοῦ σοσιαλιστικοῦ μοντέλλου.Δέν παρουσιάζονται σάν
ἐναλλακτικές λύσεις,γιατί δέν προσφέρουν κάτι τό οὐσιαστικά νέο.Τούς
συνδέει κυρίως ἕνα κοινό χαρακτηριστικό: κριτική στό μετακαστικό-φι-
λελεύθερο σύστημα καί δυσπιστία στόν κοινοβουλευτισμό,ἰδιαίτερα κόμ-
ματα.Τούς συνδέει ὅμως καί ἡ κοινή διαπίστωση,ὅτι ἡ μαρξιστική θεω-
ρία μέ τήν ἀποκλειστική της ἀξίωση,δέν εἶναι δυνατό νά γίνει ἀπόλυ-
τα παραδεκτή λύση.Μόνο σέ ἕνα σημεῖο συμφωνοῦν μέ τούς μαρξιστές,ὅ-
ταν παραδέχονται,ὅτι τό σύστημα,γιά νά ἀλλάξει,πρέπει νά κτυπηθεῖ
στό πιό νευραλγικό του σημεῖο: στήν ἀρχή τῆς ἐλεύθερης οἰκονομίας,
στήν ἰδιοκτησία τοῦ κεφάλαιου καί τῶν μέσων παραγωγῆς. 'Αρκεῖ ὅμως
αὐτό ;
Μέσα σ'αὐτό τό κλῖμα τῆς ἀναζήτησης ξεχωρίζει μία νέα κίνηση,πού συν-
δέεται μέ τήν ἐμφάνιση μιᾶς τελείως ἰδιαίτερης προσωπικότητας: τόν
Γιόζεφ Μπόις, τόν καλλιτέχνη-καθηγητῆ ἀπό τό Ντύσσελντορφ.Τό πολιτι-
κό του πρόγραμμα ἔγινε γνωστό στό πλατύτερο κοινό καί προκάλεσε ζω-
ηρή ἐντύπωση ἰδίως ἀπό τόν 'Ιούλιο 72.Σέ μία αἴθουσα τῆς«Ντοκουμέν-
τα»5 τοῦ Κάσσελ -μία ἀπό τίς μεγαλύτερες παγκόσμιες ἐκθέσεις σύγχ-
ρονης Τέχνης- δεχόταν ὁ Μπόις ἐπί τρεῖς μῆνες καθημερινά δέκα ὧρες

ἕνα πλῆθος κόσμου. Σέ ζωντανό διάλογο καί μέ ἀνεξάντλητη ὑπομονή ἔκανε κατανοητές τίς ἰδέες του καί ἐξηγοῦσε στόν καθένα πού ἐνδιαφερόταν, τί ἐννοοῦσε λέγοντας «Ἄμεση Δημοκρατία». Ἀπό τίς ἡμέρες τοῦ Κάσσελ δέν ἔχει μόνο ὁ ἀριθμός τῶν ὀπαδῶν του αὐξηθεῖ, ἀλλά καί τῶν ἀντιπάλων του, κυρίως ἀνάμεσα στούς δογματικούς μαρξιστές, τελευταῖα ὅμως καί μέσα στούς κύκλους μερικῶν «ἐπισήμων» πολιτικῶν. Ποιός εἶναι ὁ Γιόζεφ Μπόις, πού μέ τίς ἰδέες του ἀρχίζει νά γίνεται ἄβολος στά κόμματα καί στά κατεστημένα;

Γεννημένος τό 1921 στό Κλέβε τοῦ Ρήνου, ὁ Μπόις γνώρισε τό δρᾶμα τοῦ 2ου παγκόσμιου πόλεμου ἀπό πολύ κοντά, ὅταν, θαμμένος πολλές μέρες κάτω ἀπό τά ἐρείπια τοῦ ἀεροπλάνου του, πού εἶχε καταρριφτεῖ πάνω ἀπό τήν Κριμαία, σώθηκε σάν ἀπό θαῦμα ἀπό τόν θάνατο. Μετά ἀπό σύντομες σπουδές στήν βιολογία ἔγινε στίς ἀρχές τοῦ μεταπολέμου μαθητής τοῦ Ματαρέ στήν γλυπτική στήν Ἀκαδημία τοῦ Ντύσσελντορφ. Ἀπό τό 1961 διδάσκει στήν ἴδια σχολή, ἑλκύοντας ἕνα πλῆθος νέων φοιτητῶν, ὅσο κανείς ἄλλος ἀπό τούς συναδέλφους του σέ ὅλη τήν Γερμανία. Γνωστός ὄχι μόνο ἀπό τά ἔργα του, πού ποτέ δέν τά ἐννόησε σάν κάτι μεμονωμένο, ἀλλά πάντα σάν ἕνα συστατικό τῆς ζωῆς, ξεσήκωσε ἀναπαραχή στόν διεθνῆ καλλιτεχνικό κόσμο, ὅταν ἔδωσε νέα περιεχόμενα στίς κινήσεις τῶν Happening καί Fluxus. Τό ἴδιο ἐντυπωσίασαν οἱ τελείως ἀσυνήθιστες παιδαγωγικές του ἱκανότητες καί τό ἀνήσυχο πνεῦμα του: ἕνας ἐπαναστάτης-καθηγητής, πού τό ἐνδιαφέρον του δέν σταματάει σέ μερικά μόνο φαινόμενα, ἀλλά ἀντιμετωπίζει τήν ζωή στό σύνολό της. Ἔτσι εἶναι αὐτονόητο τόσο γιά τόν Μπόις, ὅσο καί γιά τούς γνῶστες του, ὅτι κάνοντας πολιτική, δέν μπαίνει σ'ἕναν νέο καί ξένο γι' αὐτόν χῶρο, ἀλλά ἁπλῶς συνεχίζει μέ τήν συνέπεια πού τόν διακρίνει, τήν ἀρχική του κατεύθυνση: ἕνα ἔργο γιά καί μέ τόν ἄνθρωπο. Αὐτό ἐννοοῦσε, ὅταν χαρακτήρισε τό «φοιτητικό κόμμα», πού ἵδρυσε τό 67 σάν τό «μεγαλύτερο καλλιτέχνημά» του. Μέ τό νά ταυτίζει τήν ζωή μέ τήν τέχνη («ἡ ζωή εἶναι Τέχνη»), δέν ἐκφράζει μία θεωρία, ἀλλά ἕνα καθημερινό του βίωμα, μία ἀρχή πού τήν ζεῖ. «Προσπαθῶ νά ἐφαρμόσω τήν Τέχνη μου στό πολιτικό μου πρόγραμμα» λέει σχετικά ὁ Μπόις, ἤ ἀκόμα: «Δέν κάνω τίποτε ἄλλο, παρά νά πληροφορῶ τούς ἀνθρώπους. Ἡ Τέχνη εἶναι ἕνα μέσο ἐπικοινωνίας». Μ'αὐτήν τήν ἔννοια γίνεται ἡ Τέχνη μήνυμα καί βοηθάει στήν δημιουργία καί ἐξέλιξη τῆς πολιτικῆς καί κοινωνικῆς συνείδησης. Μήνυμα καί ὅπλο στά χέρια αὐτοῦ πού ἀγωνίζεται γιά τά δικαιώματα τοῦ ἀνθρώπου. Ἀκόμα καί ἐκεῖ, ὅπως συχνά στόν Μπόις, ὅπου ἡ Τέχνη παραμένει αἰνιγματική —ὅσο καί ἔντονα ἑλκυστική— ἡ ἀποστολή της δέν ἀλλάζει. Τό ἐξηγεῖ, ὅταν λέει: «Πρέπει νά παρουσιαστεῖ κάτι μυστηριῶδες, αἰνιγματικό. Αὐτό βάζει σέ κίνηση τίς αἰσθήσεις, πού θέλουν νά κατανοήσουν.»

Βασικό εἶναι, ὅτι ἡ πολιτική δραστηριότητα τοῦ Μπόις ξεκινάει ἀπό τήν διαπίστωση ὅτι «ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἕνα ὄν δημιουργικό καί ἐλεύθε-

ρο»καί «Κάθε ἄνθρωπος εἶναι καλλιτέχνης».Διατυπώνει μέ τόλμη,ὅτι μέ τό νά κατανοήσουμε τήν ἔννοια τῆς πολιτικῆς ἐλευθερίας,δέν κάνουμε τίποτε ἄλλο παρά νά μποῦμε καί στούς χώρους τῆς Τέχνης:'Ελευθερία σημαίνει ἱκανότητα γιά δημιουργία˙νέων αἰτιῶν,νέων καταστάσεων.«'Από τά παραδοσιακά δεδομένα δέν μπορεῖ νά ξεκινήσει κάτι καινούριο.θά ἦταν ἀναμάσσημα.»'Εξηγεῖ σέ κάθε μαθητή του,ὅτι δέν εἶναι ἀπόλυτα τό προϊόν τοῦ περιβάλλοντός του.Καί τό ἀρχιμήδιο σημεῖο,ὁ μοχλός μπροστά σέ κάθε κοινωνικό προβληματισμό,ἔχει γιά τόν Μπόϊς μόνο ἕνα ὄνομα:'Ελευθερία.'Ο ἄνθρωπος τήν κερδίζει μέ δημιουργικότητα,καί τήν δημιουργικότητα αὐτή ὀνομάζει Τέχνη.'Ο Μπόϊς πιστεύει δηλαδή,ὅτι ἡ κοινωνική ἐλευθερία γίνεται πραγματικότητα,μόνο ὅταν ὁ ἄνθρωπος μπορέσει νά ἀναπτύξει τίς δημιουργικές του ἱκανότητες,καί ὄχι ἀντίστροφα.Γιατί ἀκριβῶς ἡ ἀδυναμία νά ἐκφράσει ὁλοκληρωτικά τόν ἑαυτό του,δημιούργησε καί τίς προυποθέσεις πού τοῦ ἐπιβάλλουν περιορισμούς καί καταπίεση?"Ανθρωπε,ἀπό σένα ἐξαρτᾶται νά προσδιορίσεις καί νά αὐτοδιαθέσεις τόν ἑαυτό σου.»Γιατί ἡ καταπίεση τοῦ ἀνθρώπου δέν ξεκινάει μόνο ἀπό τήν κυριαρχία μιᾶς ὁρισμένης πολιτικῆς παράταξης.Γιά τόν Μπόϊς οἱ ρίζες βρίσκονται πιό βαθειά: στίς γεννετικές καί κοινωνικές θεωρίες, πού δέν ἀρκοῦν νά ἐξηγήσουν ὁλοκληρωμένα τήν ἀνθρώπινη συμπεριφορά. 'Αντίθετα,θεωρεῖ ὅτι τό κακό ἀρχίζει ἀκριβῶς μέ τό νά παραδεχόμαστε ἀνεπιφύλακτα αὐτές τίς θετικιστικές ἑρμηνεῖες.'Επειδή ἐπικρατοῦν ἔχουν ἀναγκάσει τόν ἄνθρωπο νά θεωρεῖ τόν ἑαυτό του ἁπλῶς καί μόνο σάν μέλος μιᾶς τάξης,ἤ ἑνός κόμματος."Οταν τό ἄτομο αὐτοπεριορίζεται ἔτσι,τότε δέχεται νά κατευθύνονται οἱ ἐνέργειές του ἀπό αὐτές τίς ὁμάδες.Οἱ περιοχές δέ τῆς Τέχνης μᾶς ἀφοροῦν ζωτικά,ἀκριβῶς γιατί ἐκεῖ βρίσκουμε τόν χῶρο,ὅπου ἡ δημιουργικότητά μας μπορεῖ νά ἀναπτυχθεῖ ἐλεύθερα."Αν ἔχουμε τήν τόλμη νά παραδεχτοῦμε καί τήν πολιτική σάν ἕνα καλλιτεχνικό πρόβλημα,τότε τῆς ἀνοίγουμε νέες προοπτικές,καί σύγχρονα γινόμαστε πιό παραγωγικοί στήν κοινωνική ζωή.Αὐτό πού χρειάζεται εἶναι μία διεύρυνση τοῦ πολιτικοῦ πεδίου.Τί ἄλλο ἄλλωστε ζητοῦσαν οἱ φοιτητές στό Παρίσι ὅταν ἔγραφαν στούς τοίχους τό σύνθημα:«'Η ἐξουσία ἀνήκει στήν φαντασία»Καί αὐτό ἕνα σημάδι,πού δείχνει καθαρά πόσο σύμφωνες βρίσκονται οἱ ἰδέες τοῦ Μπόϊς μέ τά ρεύματα τῆς ἐποχῆς μας.[6] Μεταμορφώνοντας λίγο τήν πολιτική σέ Τέχνη,δέν ἐννοεῖται νά τῆς ἀφαιρέσουμε τόν παράγοντα τοῦ ἐλέγχου˙ἁπλῶς τῆς προσθέτουμε ἕνα ἀπαραίτητο δημιουργικό στοιχεῖο."Ετσι δέν εἶναι μόνο ἀστεῖο ὅταν ὁ Μπόϊς λέει:«'Η Δημοκρατία εἶναι διασκεδαστική.»'Η ἐλεύθερη προσωπικότητα πρέπει νά ξανακερδίσει τήν ἐμπίστοσύνη της,ὅτι μόνη της μπορεῖ νά βρεῖ νέες λύσεις.Καί αὐτό εἶναι μία διαδικασία πού πρέπει διαρκῶς νά ἀνανεώνεται.«Κατά τήν γνώμη μου» λέει ὁ Μπόϊς,«ὁ ἄνθρωπος εἶναι στό κατώτερο ἐπίπεδο ἕνα ὄν τῆς φύσης,στό ἀμέσως ἐπόμενο ἕνα κοινωνικό ὄν˙ ἀπ'ἐκεῖ καί πέρα εἶναι ἕνα ὄν ἐλεύθερο.Αὐτό,νομίζω τό ἔχουν πολύ

λίγοι συνειδητοποιήσει.'Η καλλιτεχνική καί πολιτική μου δραστηριότητα ξεκινᾶ ἀπό τόν ἐλεύθερο ἄνθρωπο...Νά ἀναπτυχθεῖ κάτι μπορεῖ μόνο ἀπό τό πιό προηγμένο σημεῖο: ἐκεῖ ὅπου ὁ ἄνθρωπος ἔχει προχωρήσει τό περισσότερο,δηλαδή στήν ἐλευθερία του,ὅπου ἔχει ξεπεράσει τό καθαρά κοινωνικό,κολλεκτιβίστικο,καί ἔχει φτάσει στό ἄτομο.Μόνο ἀπό αὐτό τό σημεῖο μπορεῖ,μέ τίς δραστηριότητές του,νά προσφέρει γόνιμα κάτι στόν τομέα,ὅπου βρίσκεται σέ ἐξάρτηση καί δεσμό μέ ἄλλα ἄτομα.»

Γύρω ἀπ'αὐτές τίς κεντρικές ἰδέες κινεῖται τό πολιτικό πρόγραμμα τοῦ Γιόζεφ Μπόις.'Η ὀργάνωση «"Αμεση Δημοκρατία μέ δημοψήφισμα»,πού ἱδρύθηκε τό 1971 καί ἔχει τήν ἕδρα της στό Ντύσσελντορφ,δέν εἶναι στατική, ἀλλά δυναμική· ὁ Μπόις καί οἱ ὀπαδοί του ζητοῦν τήν ἄμεση ἐπαφή,συζητοῦν μέ τόν κόσμο καί διανέμουν φυλλάδια στούς δρόμους,στίς ἐκθέσεις, στά μουσεῖα. Στό καταστατικό τῆς ὀργάνωσης διαπιστώνεται καταρχήν ὅτι:

α) Τά κόμματα,ἔτσι ὅπως ἔχουν σήμερα ἐξελιχτεῖ,ἔχουν ξεπεράσει τήν ἱστορική τους ἀποστολή,δέν ἀντιπροσωπεύουν τόν λαό στήν ὁλότητά του,οὔτε ἐξυπηρετοῦν τόν ἄνθρωπο καί τίς ἀνάγκες του,ἀλλά ὀργανωμένα συμφέροντα ἀπό τά ὁποῖα καί χρηματοδοτοῦνται.Τό γερμανικό σύνταγμα παραδέχεται μέν τήν συμμετοχή τῶν κομμάτων στήν διαμόρφωση τῆς πολιτικῆς θέλησης,δέν τούς παραχωρεῖ ὅμως καί τό δικαίωμα τῆς ἀποκλειστικότητας.

β)Στό γερμανικό σύνταγμα -τόσο τό ὁμοσπονδιακό,ὅσο καί τῶν τοπικῶν διοικήσεων- ὑπάρχουν δυνατότητες πού δέν ἔχουν ἀκόμα ἀξιοποιηθεῖ,καί πού μέ μέσο τό δημοψήφισμα,θά μποροῦσαν νά ἐκφράσουν τήν λαϊκή θέληση- σέ θέματα πού ἀφοροῦν γενικά τά δικαιώματα τοῦ πολίτη,π.χ. στήν ἐκπαίδευση,στά ἴσια δικαιώματα γιά τίς γυναῖκες,σέ θέματα μισθώσεων,προστασίας περιβάλλοντος,πολεοδομίας κλπ.- "Ηδη ἡ διαδικασία πρός τό δημοψήφισμα εἶναι [illegible] καί ἐνημέρωση τοῦ πολίτη.Καί ἡ θέλησή του γιά δράση διαμορφώνεται μέ τό βίωμα τῆς ἐπιτυχίας.

Κατά τήν ὀργάνωση,χαρακτηριστικά γνωρίσματα τῆς Δημοκρατίας εἶναι:
1) ἡ διαμόρφωση τῆς λαϊκῆς θέλησης ἀπό τήν βάση πρός τά ἐπάνω, 2)ἡ ἀμετάκλητη λαϊκή κυριαρχία σέ ὅλους τούς τομεῖς, 3)τό λαϊκό δικαίωμα γιά τήν νομοθεσία καί τό πολίτευμα, 4)ἴσα δικαιώματα ἀνάμεσα στά μέλη καί στά μή μέλη τῶν κομμάτων, 5)κατάργηση τῶν προνομίων γιά τούς λαϊκούς ἀντιπροσώπους,ἤ τούς δημόσιους λειτουργούς, 6)λαϊκό βέτο σέ ἰδιαίτερες περιπτώσεις (ὅταν π.χ. δέν ὑπάρχουν ἐγγυήσεις γιά τήν ἴδια μεταχείρηση γιά ὅλους.), 7)δημοψήφισμα σέ οὐσιώδη θέματα καί στά βασικά δικαιώματα τοῦ πολίτη, 8)ἐγγυήσεις ἄμεσης καθαίρεσης ἀνάξιων,ἤ ἀνίκανων λαϊκῶν ἀντιπροσώπων.

'Ο Μπόις καί οἱ ὀπαδοί του ἔχουν ἤδη ἀρχίσει στά κατώτερα ἐπίπεδα διοικήσεως,προτείνοντας συμμετοχή ἐξωκομματικῶν ὑποψηφίων στίς κοινοτικές ἐκλογές,ἤ ὀργανώνοντας πρωτοβουλίες πολιτῶν γιά τήν ἐπιβολή συγκεκριμένων αἰτημάτων.'Επιπλέον προτείνουν στά μέλη τους νά μποϊκοτάρουν συστηματικά τίς ἐκλογές,γιά νά δημιουργηθεῖ ἡ συνείδηση τῆς δυνατότητας

μιᾶς ἀλλαγῆς στήν κοινωνία μέ τήν ἐνεργό συμμετοχή τοῦ ὥριμου πολίτη. Σκοπός εἶναι μία <u>Δημοκρατία ἀπό τήν βάση</u>(ὅπως στά «συλλογικά συμβούλια») Τά ἰδιαίτερα χαρακτηριστικά τῆς θεωρίας πού ἀκολουθεῖ ξεκινοῦν ἀπό τήν διαπίστωση,ὅτι τά τρία ἀξιώματα τῆς γαλλικῆς ἐπανάστασης,καί ἀκόμη σημερινά αἰτήματα <u>ἐλευθερία</u> – <u>ἰσότητα</u> – <u>ἀδερφότητα</u> δέν εἶναι πραγματοποιήσιμα,ἄν δέν γίνει κατανοητό ὅτι εἶναι ἀδύνατο νά ἐφαρμοστοῦν σ'ἕνα κράτος μέ συγκεντρωτική ἐξουσία,ὅπως λίγο-πολύ εἶναι ὅλα τά κράτη σήμερα. Γιατί κάθε προσεκτική ἀνάλυση θά καταλήξει στό συμπέρασμα,ὅτι ἐλευθερία καί ἰσότητα –ἤ ἐλευθερία καί ἀδερφότητα– δέν μποροῦν νά συνυπάρξουν μέσα στά κοινωνικά δεδομένα τοῦ συγκεντρωτικοῦ κράτους.'Η ἀδυναμία ὅμως αὐτή παύει νά ὑπάρχει,ἀπό τήν στιγμή πού τό κάθε ἕνα ἀπό τά αἰτήματα αὐτά <u>βρεῖ τήν θέση του στόν κοινωνικό τομέα πού τοῦ ἁρμόζει</u>.Καί αὐτό μπορεῖ νά πραγματοποιηθεῖ μόνο ὅταν τό συγκεντρωτικό κράτος ἐξελιχτεῖ ἀποκεντρικά σέ μία κ ο ι ν ω ν ί α μ έ τ ρ ι μ ε λ ῆ δ ι ά ρ θ ρ ω σ η (δ ο μ ή) :

I) Αὐτόνομος ὀργανισμός '<u>Εκπολιτιστικός τομέας</u>–'Ε λ ε υ θ ε ρ ί α
   (Παιδεία, Τέχνη, Ἔρευνα, θρησκεία, Τύπος κλπ.)
2) Αὐτόνομος ὀργανισμός <u>Πολιτική</u> – 'Ι σ ό τ η τ α – Δ η μ ο κ ρ α τ ί α
   (Νομοθεσία, Δίκαιο – ὅλοι ἴσοι μπροστά στόν Νόμο –)
3) Αὐτόνομος ὀργανισμός <u>Οἰκονομία</u>– 'Α δ ε ρ φ ό τ η τ α – Σ ο σ ι α λ ι σ μ ό ς
   (Οὐδετεροποίηση στό Κεφάλαιο).

'Ο καθένας ἀπό αὐτούς τούς τομεῖς εἶναι αὐτόνομος καί αὐτοτελής, ἐπιδρᾶ ὅμως καί ἐπενεργεῖ στούς ἄλλους δύο.Τήν ἀναγκαιότητα τῆς δομῆς αὐτῆς στό κοινωνικό σύστημα τήν συνειδητοποιεῖ κανείς στίς ὀλέθριες συνέπειες τοῦ συγκεντρωτισμοῦ: π.χ. ἐκεῖ πού ἡ οἰκονομία, συνυφασμένη μέ τήν πολιτική, τῆς ἐπιβάλλει οὐσιαστικά τούς σκοπούς της (δυτικό σύστημα), ἤ ἐκεῖ πού τό κράτος (πολιτική) μέ τήν κομματική γραφειοκρατία του κατευθύνει τήν οἰκονομία –καί ἐδῶ ὄχι πρός ὄφελός της (ἀνατολικό σύστημα). Καί στίς δύο περιπτώσεις καταπιέζεται στήν πραγματικότητα ὁ ἄνθρωπος. Γιατί ἔχει οὐσιαστικά παραμεριστεῖ ὁ πιό ζωτικός παράγοντας: ὁ ἐκπολιτιστικός (πνευματικός), ὁ χῶρος ὅπου τό ἄτομο μπορεῖ νά ἀναπτύξει ἀνεπιφύλακτα τίς ἱκανότητες καί τά προσόντα του, γονιμοποιῶντας ἔτσι καί τούς ἄλλους δύο τομεῖς Μέσα σ'αὐτόν τόν χῶρο 'Ελευθερία σημαίνει κάτι συγκεκριμένο καί παύει νά εἶναι μία συγκεχυμένη καί ἀόριστη ἔννοια. Δέν μπορεῖ νά γίνει δεκτό τό ἐπιχείρημα, ὅτι στίς δημοκρατίες τῆς Δύσης ὑπάρχει πραγματική ἐλευθερία, κυρίως γιατί βρίσκεται ὑπέρμετρο βαθμό στόν χῶρο πού δέν τῆς ἁρμόζει: στήν οἰκονομία, ἐκεῖ δηλαδή πού εὔκολα γίνεται προνόμιο μιᾶς μικρῆς ἰσχυρῆς μειοψηφίας. Μετατρέπεται σέ αὐθαιρεσία. Καί ἡ αὐθαιρεσία αὐτή μπορεῖ νά περιοριστεῖ μόνο ὅταν ὑπάρξουν ἐγγυήσεις, ὅτι σχολεῖα, σχολές, πανεπιστήμια καί ἔρευνα θά πάψουν νά κατευθύνονται ἀποκλειστικά ἀπό τά ὀργανωμένα συμφέροντα τοῦ κράτους, ἤ τῆς οἰκονομίας. Εἰδικά στήν περιοχή τῆς ἔρευ-

νας εἶναι γνωστή ἡ ἐκμετάλευση πού γίνεται ἀπό τό κράτος ἤ τήν οἰκονομία –ἰδιαίτερα στίς μεγάλες δυνάμεις γιά τούς στρατιωτικούς τους σκοπούς.Εἶναι ἀπαραίτητο ὅλοι οἱ ἐκπολιτιστικοί ὀργανισμοί νά ἀποκτήσουν μέ νόμο τήν αὐτονομία τους.Τό πρόβλημα τῆς χρηματοδότησης λύνεται,ὅταν ἀναγνωριστοῦν οἱ ἀρχές αὐτές: μέ ἐπιχορηγήσεις ἤ δωρεές, ἤ μέ ἀπό τόν νόμο καθορισμένες συνεισφορές. Μία ἐλεύθερη κουλτούρα θά ἀτενίσει ἀνεπιρρέαστα τό καθαρά ἀνθρώπινο στοιχεῖο.Αὐτό ἔχει μεγάλη σημασία,γιατί θά ξεκινοῦν ἀπ'ἐκεῖ τά ἠθικά αἰτήματα καί οἱ κατευθυντήριες γραμμές.('Η ἰδέα τῆς ἐλεύθερης παιδείας ἔχει ἤδη ἀρχίσει νά ἐφαρμόζεται στήν πράξη: στά ἀπό δεκαετίες δοκιμασμένα ἐλεύθερα σχολειά Waldorfschulen,πού δέν εἶναι ἰδιωτικά μέ τήν ἔννοια τῆς ἐπιχείρησης,ἀλλά ἔχουν ξεκινήσει ἀκριβῶς ἀπ'αὐτήν τήν ἀρχή.Τά σχολεῖα αὐτά –35 στήν δυτ.Γερμανία καί ἄλλα 64 στό ἐξωτερικό– ἔχουν πετύχει μία σχεδόν ὁλοκληρωτική ἀνεξαρτησία ἀπό τό κράτος,καί ἔχουν στήν αὐτοδιοίκησή τους καταργήσει κάθε ἱεραρχία.Οἱ ἀποφάσεις παίρνονται ἀπό τό συμβούλιο τῆς ὁλομέλειας τῶν καθηγητῶν,ἀπό τούς ἴδιους δέ καθορίζεται τό ἰδιαίτερο παιδαγωγικό σύστημα καί ἡ διδακτική ὕλη)

Σέ μία τριμελῆ κοινωνία ὁ ρόλος τοῦ κράτους (πολιτικῆς) θά πρέπει νά ἔχει ἰδιαίτερη βαρύτητα. Μέ τούς νόμους καί τούς ἀντιπροσώπους του, πού θά ἐκλέγονται δήμοκρατικά,ἐλεύθερα,θά εἶναι φύλακας, ὑπερασπιστής καί ἐγγυητής τῶν ἴσων δικαιωμάτων τοῦ ἀνθρώπου. Μία ἀπό τίς φροντίδες του θά εἶναι π.χ. νά ἐγγυηθεῖ, ὅτι οἱ δωρεές καί συνεισφορές (ἀπό τήν βιομηχανία,ἰδιωτικά, ἤ καί ἀπό τό ἴδιο τό κράτος) γιά τήν προώθηση τῆς παιδείας, ἔρευνας κλπ.,θά γίνονται μόνο καί μόνο μέ τήν προυπόθεση ὅτι δέν θά βάζουν σέ κίνδυνο τήν ἐλευθερία τοῦ ἐκπολιτιστικοῦ τομέα.

"Αν μέσα στόν χῶρο τῆς οἰκονομίας κατανοηθεῖ βαθειά ἡ σοσιαλιστική ἀρχή, ὅτι ὁ ἄνθρωπος δέν ἐργάζεται κατά πρῶτο λόγο γιά νά κερδίζει ὁ ἴδιος, ἀλλά γιά νά συνεισφέρει μέ τήν ἐργασία του στό σύνολο, καί ὅτι ἡ ἐργασία του αὐτή δέν εἶναι ἐμπόρευμα, ἀλλά κανονίζεται ἀπό τό δίκαιο, τότε ἡ ἔννοια τῆς ἀδερφότητας χάνει κάθε συναισθηματισμό καί γίνεται ρεαλιστική. Μία μή κατευθυνόμενη οἰκονομία, ἀνεξάρτητη ἀπό τήν πολιτική (κράτος), μέ κύριο κίνητρο τήν ἱκανοποίηση τῶν πραγματικῶν ὑλικῶν ἀναγκῶν τοῦ ἀνθρώπου, καί μέ μόνα κριτήρια τούς νόμους τῆς οἰκονομίας – αὐτό σημαίνει: οὐδετεροποίηση τοῦ κεφαλαίου καί τῶν μέσων παραγωγῆς, ὅπου ὁ ἐπιχειρηματίας ἀντικαθίσταται ἀπό τόν ἐκλεγμένο, ἱκανό διαχειριστή (μέ πρωτοβουλίες, χωρίς ὅμως κληρονομικά δικαιώματα). Μία τέτοια οἰκονομία θά στηρίζεται στήν ἀρχή τῶν οἰκονομικῶν συνεταιρισμῶν, ὅπου μέ τούς ἀντιπροσώπους τους θά συμμετέχουν οἱ ἀμέσως ἐνδιαφερόμενοι: οἱ παραγωγοί, οἱ ἐργαζόμενοι καί οἱ καταναλωτές.'Υπάρχει ἤδη ἕνας σημαντικός ἀριθμός ἐπιχειρήσεων, ὀργανωμένων μέσα σ'αὐτό, ἤ σέ συγγενικό πνεῦμα. Βρίσκονται οὐσιαστικά στά

χέρια ὅλων ὅσων συμμετέχουν μέ τήν ἐργασία τους (συμμετοχή τῶν ἐργαζομένων καί στά κέρδη), καί δείχνουν μέ τό ζωντανό τους παράδειγμα, πόσο σύμφωνες εἶναι αὐτές οἱ ἰδέες μέ τά σημερινά αἰτήματα. (π.χ.: ἡ Scott-Bader Company, Wollaston στήν Ἀγγλία, καί ἡ Süssmuth, Kassel στήν Γερμανία.)

Μέσα σ'αὐτό τό πλαίσιο κινεῖται ἡ ὀργάνωση τοῦ Μπόις, πού συνεργάζεται ἐλεύθερα μέ τήν νέα κίνηση «Κοινωνία μέ τριμελή δομή», πού ἔχει τό κέντρο της στό "Internationales Kulturzentrum Achberg", (Bodensee) καί βρίσκεται σέ ἐπαφή μέ πολυάριθμες ὁμάδες σέ ὅλες σχεδόν τίς πόλεις τῆς δυτ. Γερμανίας, ἀλλά καί τοῦ ἐξωτερικοῦ. Τελευταῖα ὑπάρχει στενή ἐπαφή καί μέ τούς μεταρρυθμιστές τῆς Πράγας.

Πρέπει νά τονιστεῖ, ὅτι οἱ ἰδέες αὐτές, πού μποροῦν νά χαρακτηριστοῦν ἐποικοδομητικά ἀναρχικές, δέν εἶναι πραγματοποιήσιμες μέ τήν βία, ἀλλά ἐξελικτικά.– καί ἐδῶ συμβάλλει μία ἔντονη προσωπικότητα, ὅπως τοῦ Μπόις, σάν καταλύτης. Ἡ ὅλη κίνηση ἄλλωστε δέν τίς βλέπει στενά σάν πολιτικό της πρόγραμμα, ἀλλά κυρίως σάν νέα ἀνοίγματα, ὑποδείξεις, σημάδια, καί ἀρνεῖται κατηγορηματικά ὁποιαδήποτε ἀξίωση ἡγεμονίας. Δέν ἰσχυρίζεται ὅτι δίνει ἕτοιμες «συνταγές», γιατί πιστεύει ὅτι τό κοινωνικό πρόβλημα δέν μπορεῖ νά λυθεῖ ὁριστικά καί ἀπόλυτα· κάθε ἐποχή τό λύνει μέ τόν δικό της τρόπο, ἀνάλογα μέ τίς ἀνάγκες. Καί τό σημερινό θά ἀρχίσει νά λύνεται ὅταν ἀναγνωρίσουμε, ὅτι ὁ συγκεντρωτισμός δέν εἶναι παρά ἕνα δυστύχημα πού τό ἀνεχόμαστε, ἐπειδή τό ἔχουμε συνειθίσει ἀπό τόν 15ο αἰῶνα.

Ὅσο γρηγορώτερα προχωρήσουν οἱ κοινωνίες ἤτε τῆς δυτικῆς Εὐρώπης, ἤτε ἀκόμα μιᾶς σοσιαλιστικῆς χώρας (στήν Τσεχοσλοβακία εἶχε γίνει σαφῶς μία ἀρχή) πρός αὐτές τίς κατευθύνσεις, τόσο ἀποτελεσματικότερη θά εἶναι καί ἡ βοήθεια γιά τήν λύση τῶν ἑλληνικῶν προβλημάτων. Ὁπωσδήποτε ὅμως παρόμοιες ἰδέες θά πλούτιζαν τόν διάλογο ἀνάμεσα στούς Ἕλληνες προοδευτικούς. Καί τό φαινόμενο πού παρατηρήθηκε τελευταῖα (26.I.73) στούς δρόμους τῆς Ἀθήνας, ὅταν φοιτητές, μαζύ μέ ἀντιδικτατορικά, φώναξαν συνθήματα ὅπως: «Ἐλεύθερη Παιδεία», «Αὐτοδιοίκηση» καί «Ἕλληνες ξυπνεῖστε», δείχνουν καθαρά πόσο γνήσια ζοῦν καί στίς ψυχές τῶν νέων στήν Ἑλλάδα τά αἰτήματα αὐτά. [illegible] Ἑλλάδα ὁ κοινοβουλευτισμός καί τά κόμματα ἔχουν τά τελευταῖα χρόνια ἀμφισβητηθεῖ τόσο, ὅσο σέ καμμιά ἄλλη Εὐρωπαική χώρα· καί αὐτό ὄχι μόνο ἀπό τούς συνταγματάρχες (ἔτσι ἄλλωστε ἐξηγεῖται καί ἡ ἀρχική διάθεση ἑνός μέρους τοῦ πληθυσμοῦ νά δεχτεῖ ἀκόμα κι' αὐτούς.) Αὐτό πρέπει νά μᾶς κάνει σκεπτικούς. Ἀπό τήν ἄλλη πλευρά μία λύση σοσιαλιστικοῦ τύπου δέν φαίνεται νά ἔχει προοπτικές ἐπιτυχίας. Ἀναρρωτιέται κάλλιστα κανείς τί περιμένει ἀπό τό μέλλον τό ἑλλην. κομμουνιστικό κόμμα, ὅταν προτείνει λύση βασιλιᾶ μέ κοινοβούλιο: τά ἴδια τά παληά;

Μιά ἔρευνα τῆς ἑλληνικῆς πραγματικότητας θά ἔπρεπε νά ἀσχοληθεῖ μέ τά ἐρωτήματα:

I) ποιά εἶναι τά αἰτήματα καί οἱ πρωταρχικές ἀνάγκες τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας, ποῦ καί πῶς ἐκφράζονται. ἀπό σύνολο τῶν τάξεων. Ποιές οἱ δυνατότητες τῆς ἱκανοποίησῆς τους.
2) Ποιά ἡ κατάσταση στήν ἑλληνική 'Αριστερά – ποιές οἱ τάσεις της, καί πόσο ἔντονη ἡ ἀπήχηση τῆς ὀργανωμένης, ὀρθόδοξης μαρξιστικῆς παράταξης.
3) Πόσο σταθερή εἶναι μέσα στίς παρατάξεις τῶν προοδευτικῶν –ἤ φιλελευθέρων– ἡ ἐμπιστοσύνη στό κοινοβουλευτικό σύστημα, μέ τήν μορφή πού εἶχε πρίν ἀπό τό 1967; "Εχει ὁ παληός πολιτικός κόσμος φθαρεῖ;
4) Ποιά μορφή θά πρέπει νά ἔχει ἕνα νέο σύνταγμα;
5) Ποιές προτάσεις, ἤ σκέψεις ἔχουν γίνει στήν 'Ελλάδα σχετικά μέ τόν ἀποκεντρισμό;

Τό πᾶν ἐξαρτᾶται ἀπό τόν "Ελληνα τόν ἴδιο –ἀπό τόν λαό καί τούς πνευματικούς του ἀντιπρόσωπους. 'Από τόν βαθμό τῆς ὡριμότητας τῆς πολιτικῆς <u>καί</u> κοινωνικῆς του συνείδησης, ὅσο καί ἀπό τήν προθυμία του γιά νέες λύσεις. 'Η ὁρμή του γιά ἐλευθερία, πού τοῦ εἶναι ἔμφυτη, <u>πρέπει νά συμβαδίζει</u> μέ τήν θέλησή του γιά τήν καλιτέρευση στό κοινωνικό σύνολο –καί αὐτό εἶναι μία ἱκανότητα πού πρέπει πρῶτα νά ἀποκτήσει. "Αν καταννοήσει βαθειά τήν ἱστορική ἀναγκαιότητα –ἄν βρεῖ αὐτές τίς ἰδέες μέσα στόν ἴδιο του τόν ἑαυτό– καί ἴσως εἶναι γι'αὐτό σήμερα μιά μοναδική εὐκαιρία, τότε θά βρεῖ τήν δύναμη νά σπάσει τά ἀντιδραστικά δεσμά τοῦ Στρατοῦ, τοῦ Κεφαλαίου, τῆς 'Εκκλησίας.
Δέν ἔχουμε πολύ καιρό. 'Η πολιτική νωθρότητα, ἡ συμφεροντολογική διάθεση, οἱ ἀντικουνωνικές τάσεις, ὁ νεπωτισμός, ἡ γενική κόπωση καί ἀπογοήτευση (τηλεόραση, ποδόσφαιρο), κερδίζουν μέσα στήν δικτατορία ὅλο περισσότερο σέ ἔδαφος. Πρέπει κυρίως νά βρεθεῖ τρόπος νά διοχετευτεῖ ὁ ἀτομικισμός τοῦ "Ελληνα σ'αὐτούς τούς χώρους, ὅπου, ἀναπτύσσοντας ἐλεύθερα τά ταλέντα του, μεταμορφώνεται ἀπό ἕναν μή κοινωνικό, σέ ἕνα σημαντικά ἐποικοδομητικό στοιχεῖο.
'Ο πληθυσμός θά μᾶς γυρίσει τήν πλάτη, ἄν δέν τοῦ προσφερθοῦν γνήσιες λύσεις.

Ρέα Γένγκες-Στριγγάρη
Κάσσελ

Σημειώσεις

I) Στό περιοδικό "Spiegel" 4.Δεκ.I972 Άρ.50

2) Σ'αὐτό τό γενικώτερο πλαίσιο μπορεῖ κανείς νά ἀναφέρει ὀνόματα ὅπως τῶν "Οτα Σίκ, Λουκάτς, Ντγίλας, Χάβερμαν, Ζαχάρωφ, Τόινμπι, Μπ. Μπλόχ,,'Αντόρνο, Μαρκοῦζε, Χόρκχαϊμερ, Φέτσχερ, "Ιλιχ, Μπέλ κ.α.

3) "Spiegel" 20 Νοεμβρίου I972 'Αρ.48

4) Πληροφορία ἀπό μία σχετική ἐκπομπή στήν γερμανική τηλεόραση τόν Δεκέμβρη I972.

5) G.G. Eckstein «USA: Die Neue Linke am Ende?», Reihe Hanser

6) «Εἶμαι βέβαιος ὅτι καί μία σοσιαλιστική κοινωνία χρειάζετσαι φαντασία καί ἔμπνευση... ἀπαραίτητη εἶναι ἡ εὐαισθησία καί στήν πολιτική» λέει χαρακτηριστικά ὁ γερμανός συγγραφεύς Πέτερ Πέβιτ.

"Μέχρι τίς 12 ή ώρα ὁ κλοιός τῆς ἀστυνομίας σπάει μόνο ἀπό μεμονωμένα ἄτομα καθώς προσέρχονται τρέχοντας πρός τό Πολυτεχνεῖο. Τήν ἴδια στιγμή γίνονται πολυάριθμες διαδηλώσεις στήν Πατησίων, στό Πεδίο τοῦ Ἄρεως, στή Σταδίου κλπ.

Γύρω στίς 11 πμ. τυπώνεται στόν πολύγραφο ὁ Φοιτητικός Ὕμνος ἀνώνυμου ποιητή διαδηλωτή, μετά απο ἔγκριση τῆς Συντονιστικῆς Ἐπιτροπης.

"Ἕλληνες Πατριῶτες, ΚΙΝΗΤΟΠΟΙΕΙΣΤΕ ΟΛΕΣ ΤΙΣ ΔΥΝΑΜΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΜΑΣ.

Ἀπό τό Μίκη Θεοδωράκη ζητᾶμε τή μελοποίηση του Φοιτητικοῦ Ὕμνου πού ἐγκρίθηκε ἀπό τή Συντονιστική Ἐπιτροπή καί κυκλοφορεῖ σέ χιλιάδες ἀντίτυπα καί τοῦ τραγουδιοῦ πού γράφτηκε γιά τούς νεκρούς μας, τήν ἴδια μέρα πού σκάσαμε τούς κλοιούς τῶν τάνκς καί ἑκατοντάδων μπλόκ. 28.XI.73 „

Ἀπό τή διακήρυξη τῆς Μικτῆς Συντονιστικῆς Φοιτητικῆς-Ἐργατικῆς Ἐπιτροπῆς.

MIKIS THEODORAKIS.

_ BUT FINAL:LE SOCIALISME.

_ LA LIBERTE,C'EST LA RESPONSABILITE.

Les profonds changements d'articulation dans le monde contemporain établissent le Mouvement de Renaissance vers le Socialisme, principal parti du changement.

Je crois que le Mouvement de Renaissance vers le Socialisme constitue la requête première de l'instant historique.La dictature gouverne depuis maintenant six ans dans notre pays.Les lignées politiques,et en particulier la Gauche Grecque,traversent une crise profonde.C'est ainsi que le peuple Grec,les travailleurs grecs,ont été abandonnés,sans possibilité substancielle de défense,à la disposition des dictateurs.La résistance envers la dictature,finalement monopolisée par les anciennes lignées politiques en faillite, a échoué.Le peuple Grec demeure cependant fidèle aux idéaux de Démocratie,de Liberté et d'Indépendance Nationale.A sa haine des dictateurs,sa haine des "protecteurs" et dictateurs étrangers.Cependant un être désorienté idéologiquement et non-organisé politiquement n'a pas la possibilité d'exprimer par une lutte organisée son opposition envers la dictature.Il n'y a pourtant aucune autre possibilité de délivrer notre patrie de la dictature,que cette lutte du peuple Grec.

La seule perspective d'une Grèce libre et démocratique s'appuie sur la possibilité d'organisation méthodique de notre Peuple et de regroupement de ces forces combatives d'avant-garde les plus vivaces, autour d'un Programme-Mouvement qui l'exprime, l'inspire et le guide.

Le Mouvement de Renaissance vers le Socialisme a l'ambition de jouer un rôle historique d'organisateur et de guide pour délivrer notre pays de la dictature; pour établir un gouvernement démocratique authentiquement populaire qui reflète la volonté souveraine du peuple Grec; et, enfin, pour passer à la ré-édification de la Grèce socialiste.

Pour tracer correctement la perspective du nouveau combat pour la conquête de la liberté, combat que le peuple Grec est de nouveau appelé à mener, il est nécessaire de voir la réalité internationale contemporaine, complexe dans lequel entre, pour une grande part, la réalité grecque.

‡ ‡-‡

Un des phénomènes principaux dans notre pays est le compromis des grandes forces sur une base entièrement nouvelle. A savoir sur le "blocage" des mouvements nationaux-populaires et en particulier de ceux qui réclament de profonds changements d'articulation. Cette nouvelle politique est le résultat de l'échec de l'impérialisme offensif dans la préparation d'une confrontation nucléaire éventuelle avec l'URSS, pour la dissolution du camp socialiste, et par conséquent une reconnaissance de la réalité historique actuelle

du moins à cette phase,et reflète d'autre part les grandes difficultés qu'affronte le mouvement communiste mondial,en particulier depuis la rupture ouverte entre l'URSS et la Chine,dans l'importante scission qui xxx a suivi la crise tchécoslovaque et les graves difficultés intérieures qu'affrontent les pays de l'est,dans l'édifice du Socialisme.

C'est ainsi que le désir d'une "règlementation" basée sur la division existente en zones d'influence est sérieux des deux côtés. Il faudra par conséquent que tous les peuples et tous les mouvements du monde prennent sérieusement en considération le fait qu'ils devront être à partir de maintenant certains de devoir affronter, dans leur lutte pour des changements d'articulation,l'opposition des groupes dirigeants des deux camps,tout comme celle du complexe politique,idéologique et organisationnel tout entier que chacun de ces groupes a créé autour de lui.

* * *

Quel est aujourd'hui le caractère particulier du STATU QUO actuel? D'un côté les U.S.A.;l'entière souveraineté des monopoles américains est assurée dans tout le milieu de la zone d'influence américaine.L'expression officielle de cette politique des monopoles est le gouvernement américain.De l'autre côté,le contrôle du pouvoir est également assuré au groupe dirigeant du parti communiste d'Union Soviétique,qui est aussi l'expression principale du "socialisme" <u>d'état</u> qui caractérise les fonctions d'articulation des pays de l'est.Une caractéristique commune aux deux côtés:l'exclusion des masses populaires des centres de décisions,l'absence de procédures culturelles qui offrent des possibilités de participation

créatrice et d'expression aux larges masses, et enfin le caractère hyperconcentrationnaire du pouvoir et le rôle souverain des forces armées et des services secrets.

Cependant, malgré toutes les ressemblances dans l'expression et les systèmes de maintien du pouvoir qui caractérisent les deux camps, l'opposition, quant à leur caractère et leur essence, est profonde. L'IMPERIALISME AMERICAIN est caractérisé par l'esprit de dure exploitation, la considération de la personne humaine exclusivement comme un facteur de profit, la transformation de l'homme en objet, en machine qui produit et consomme des biens pour l'enrichissement du capital, et enfin la disparition de l'homme-Créateur, des valeurs morales, spirituelles et culturelles. L'essence du SYSTEME ADVERSE est caractérisée par le renversement des classes sociales basées sur la propriété privée des moyens de production; renversement qui constitue le plus grand changement révolutionnaire de notre époque. Cette "essence" consiste en l'assurance, au moyen des nouveaux rapports de production, de la libération complète de l'homme, avec sa participation responsable à tous les centres de décisions, tout comme l'assurance de l'entière possibilité de s'exprimer en participant créativement à toutes les activités qui composent finalement la nouvelle civilisation. Cependant cette essence du changement révolutionnaire a été dénaturée de façon importante durant la période du stalinisme, tandis que son achèvement est par suite entravé par les forces du dogmatisme bureaucratique, qui contrôle à l'heure actuelle toutes les fonctions. Il est cependant certain que le mouvement lui-même crée les forces du changement, à savoir de la continuation de la voie interrompue par le stalinisme et ses lourdes conséquences.

De ce point de vue,le compromis international entre les deux pouvoirs "hyperconcentrationnaires" ne doit pas nous empêcher de voir que l'opposition la plus profonde qui divise les deux mondes demeure immuable,fait qui nous conduit objectivement du côté de l'URSS et des pays socialistes,à chaque problème concernant leur opposition envers l'impérialisme américain,qui constitue pour nous l'adversaire premier.

Le complexe des antagonismes intérieurs et internationaux est d'ailleurs embrouillé et constitue un sérieux obstacle au succès final de la politique du STATU QUO.Ces oppositions partent de l'intérieur des grandes puissances elles-mêmes et des blocs correspondants,et par suite se croisent dans toutes les directions. De ce point de vue,la marche générale vers l'établissement d'une société vraiment et totalement socialiste,qui assurera à tous ses membres le plus haut degré de liberté,est facilitée par ces oppositions qui s'aiguiseront au fur et à mesure que se développera le mouvement mondial pour le socialisme.

Quelle est la composition actuelle des forces internationales du changement? Je crois que nous pouvons les classer en trois grandes catégories:

I._Dans les pays qui se trouvent sous dépendance étrangère.

2._Dans les peuples des pays capitalistes développés.

3._Dans le peuple d'URSS et ceux des autres pays socialistes.

Naturellement le caractère, l'intensité et la maturité du mouvement pour le changement ne sont pas les mêmes partout. Cela varie d'une catégorie à une autre, d'un pays à un autre. Il y a cependant partout un point commun: à savoir le besoin toujours croissant qu'ont les masses de libertés plus nombreuses et plus substancielles; besoin qui n'est pas une fin en soi, mais un moyen de conquérir le droit à la liberté, c'est-à-dire à l'expression créatrice de chacun.

Comme nous le comprenons, une telle conquête présuppose beaucoup de choses. Et avant tout l'indépendance nationale, c'est-à-dire la délivrance des liens avec toute sorts d'impérialisme politique, militaire, économique, bureaucratique. Elle présuppose ensuite la souveraineté populaire, c'est-à-dire le renversement des classes de l'exploitation. Et cela signifie enfin le Socialisme, c'est-à-dire une participation égale aux centres de décisions, l'élévation du niveau de la responsabilité, qui seule peut assurer à chacun le droit à l'expression absolument libre. Très schématiquement, nous pouvons dire que plus l'acuité des oppositions _et, en conséquence, la nécessité du changement_ sera grande (et elle prendra nécessairement un caractère de plus en plus aigu), plus nous serons loin du stade du changement social. Avant tout dans les pays sous dépendance étrangère, comme le nôtre. Par la suite, dans les pays à économie capitaliste développée: Europe et Amérique du Nord. Le caractère de l'opposition n'est ici ni tellement national, ni tellement économique; cela ne signifie naturellement pas que les problèmes ne soient pas aiguisés par la dépendance économique et l'exploitation, mais qu'ils deviennent de plus en plus de caractère politico-culturel. Politique

Asie, en Afrique et en Amérique Latine. Cependant, Marx a jugé que la puissance révolutionnaire se cache derrière la jeune classe ouvrière qui se développait à un rythme rapide en Europe. Si l'on suit l'exemple de Marx, il faudra alors rechercher la puissance révolutionnaire de notre époque non pas là où se réalise l'exploitation la plus odieuse et la plus pénible _tiers-monde et pays dépendants_ mais là où se manifeste l'opposition la plus avancée, et au plus haut niveau, de notre époque.

C'est-à-dire que nous devrons à nouveau nous pencher surtout sur les sociétés developpées, si nous voulons trouver, selon l'exemple de Marx, l'opposition la plus caractéristique de notre époque.

Autrement dit, comme la colonisation n'était pour Marx qu'un symptôme du système capitaliste, en attaquant le second, on abolit automatiquement aussi le premier. De même aujourd'hui, la dépendance nationale et économique n'est autre que l'un des symptômes de la société de consommation, stade le plus avancé de la société capitaliste; donc en attaquant et en détruisant ses oppositions fondamentales, on attaque et on abolit automatiquement aussi ce système de colonisation d'un nouveau type, tel qu'il s'exprime en particulier par les mécanismes de l'impérialisme américain.

Par conséquent, l'analyse juste et la reconnaissance du point critique, à savoir la société de consommation, constitue la clé du problème, une fois examiné dans son ensemble. Par exemple, l'assimilation de larges masses laborieuses par le "système" en Europe, aux U.S.A. et au Canada, constitue un élément nouveau et presque imprévu qui nous oblige à ré-analyser les rapports Capital-Travail,

avant de voir en quel point se réalise l'opposition de base.

Cela ne fait aucun doute que cette opposition ait été,il ~~yx~~ y a cinquante ans,de caractère économique.Nous voyons aujourd'hui les Syndicats satisfaire la majeure partie de ces requêtes.Nous voyons également les Syndicats tendre à la perte de leur caractère politique _s'ils ne l'ont déjà perdu.Ou encore des Syndicats qui coopèrent parfaitement avec le "système",lorsqu'ils ne le soutiennent pas_comme aux U.S.A.

Par conséquent,l'impuissance des P.C. à exprimer les requêtes véritables et les revendications substancielles de la classe ouvrière contemporaine dans les pays capitalistes les plus importants est à mon avis dûe au fait que ces requêtes ont progressé. Elles ne sont plus seulement économiques: elles rejoignent de plus en plus la requête première de notre époque: à savoir le droit à la liberté d'expression,que seule l'élévation substancielle de l'ensemble de la société au niveau de la responsabilité peut assurer,_élévation que l'organisation socialiste de la société est seule à offrir.

Par conséquent les P.C. ayant retardé l'analyse à une époque dénuée de toute théorie officielle,quelle qu'elle soit,sur les problèmes culturels,n'ont pas encore pu découvrir la requête la plus fondamentale des travailleurs,à savoir leur participation substancielle aux centres de décisions,de l'usine et l'université, jusqu'à l'état et au gouvernement du pays.

~~Il ne suffit cependant pas de découvrir cela.Il faut aussi convaincre.~~

IO_

Mais comment convaincre les travailleurs des pays capitalistes de la justesse de la marche, quand il y a au bout du chemin l'expérience d'un demi-siècle de "socialisme appliqué" avec pour caractéristique première la division, une nouvelle fois, de la société en citoyens qui décident et en exécutants?

C'est, autrement dit, l'impuissance des travailleurs à se changer en un Mouvement permanent, continuellement renouvelé et modifié, dans lequel chaque citoyen puisse développer entièrement sa personnalité jusqu'à ses possibilités les plus extrêmes. Par conséquent, l'impuissance des P.C., dans les pays capitalistes développés, à exprimer dans sa totalité le mouvement nouveau, continuellement renouvelé, s'explique, d'une part, du fait que leur analyse fondamentale part de critères d'une époque passée où l'opposition Capital-Travail était de caractère presque exclusivement économique, et d'autre part du fait du semi-échec de l'expérience historique, dû à la prédominance, dans les pays socialistes, du stalinisme au début et du dogmatisme bureaucratique ensuite.

En réalité le nouveau caractère de l'opposition qui ressort de plus en plus dans les pays capitalistes européens, mais aussi non-européens, crée de nouvelles forces, le fameux bloc historique, qui sont chargées de la requête du changement fondamental. Des forces que les P.C. traditionnels ne peuvent xxxx ni exprimer dans leur totalité, ni surtout avec la qualité nouvelle dont elles sont chargées.

C'est peut-être parce que ces Partis ont été créés sur une autre relation-opposition, historiquement dépassée, et n'ont pas

II_

eu entre-temps l'occasion de s'adapter aux conditions nouvelles, parce qu'ils étaient et sont étroitement liés à l'URSS, qui est passéek à son tour par la grande épreuve de "l'époque du culte de la personnalité", c'est-à-dire des violations des principes socialistes finalement imposés par le dogmatisme bureaucratique, avec toutes leurs graves conséquences dans le domaine de la démocratie populaire, des Soviets, de l'économie, de l'art et en général du fonctionnement normal du mouvement communiste mondial lui-même, qui s'est finalement scissionné, et justement à l'instant le plus critique de conflit avec l'impérialisme américain, offensif et armé jusqu'aux dents.

Comme nous l'avons expliqué alors (Mars 1972), cette étroite liaison des P.C. avec l'URSS n'a pas eu pour conséquence unique ce"bagage" négatif, conséquence du stalinisme.

Elle les a en outre organiquement liés aux mécanismes d'une nouvelle politique mondiale basée sur la création du camp socialiste en tant que nouvelle réalité internationale, et sur l'élévation de l'URSS elle-même au rang de puissance antagoniste première vis-à-vis des U.S.A.

Un nouvel équilibre mondial est créé, lequel, après des fluctuations, mène clairement à une coopération de plus en plus étendue entre les deux camps principaux, dont chacun recherche, pour des raisons propres, à "figer" la situation présente, au niveau international.

Que devront sacrifier les différents P.C. à cette politique?

Comme nous le voyons,les portes des relations économiques entre l'URSS et les U.S.A.,et entre les U.S.A. et la Chine Populaire,s'ouvrent peu à peu.Les spécialistes prévoient pour demain ou après-demain des transactions de haut niveau.Alors comment est-il possible de concilier une coopération aussi étroite et substancielle avec les requêtes des peuples qui subissent l'agression ouverte de l'impérialisme américain,ou des peuples qui luttent sous l'agression dissimulée des monopoles américains et de leurs alliés?

Sans un changement immédiat et profond,ces peuples et ces masses sont condamnés.

C'est pourquoi il est nécessaire de créer de nouveaux"représentants"politiques qui exprimeront cette requête actuelle de changement.Une présupposition à cela est l'acquisition de l'indépendance totale de ces forces par rapport aux centres chargés d'énormes responsabilités d'état,et qui sont par conséquent définitivement,en dernière instance,anti-révolutionnaires.L'histoire nous enseigne que le phénomène de la révolution est une évolution déterminée,procédures et limites,et il serait peut-être plus juste de voir que la révolution constitue plus le terme,le point culminant,que le commencement d'une procédure révolutionnaire.

C'est exactement ce qui s'est passé aved la Révolution Française.C'est exactement ce qui s'est passé avec la Révolution d'Octobre.Les deux ont été précédées d'une profonde évolution idéologique,politique,philosophique,artistique,spirituelle et

organisationnelle. D'une période pré-révolutionnaire qui a duré des dizaines d'années. Et les deux ont été suivies de phénomènes réactionnaires: le Bonapartisme pour la première, le Stalinisme pour la seconde. A partir de la première s'est créée une nouvelle puissance mondiale qui, après avoir habilement exploité les mots d'ordre révolutionnaires de 1789, s'est terminée en empire. Et elle s'est ainsi mise aux côtés des autres grandes puissances de l'époque, et l'on est entré dans la période connue sous le nom de période de "l'alliance sacrée".

Aujourd'hui, après les grandes révolutions en Russie et en Chine, deux énormes puissances sont apparues, prêtes à s'avancer dans une nouvelle Alliance Sacrée avec les autres puissances de notre époque.

Ainsi nous pouvons dire qu'avec ces deux grandes révolutions de notre époque s'est terminée une grande période historique. Une nouvelle révolution est sans doute en gestation.

C'est exactement ce qu'il est advenu de la Commune et d'Octobre, dont on peut dire qu'ils ont été conçus au moment où s'est refroidie la lave de la Révolution Française en recouvrant les forces qui espéraient un changement profond.

Quelle forme la révolution à venir prendra-t-elle? Quelles forces seront en conflit?

Il est encore beaucoup trop tôt pour le savoir clairement. Mais ce que nous savons bien est que toutes les forces qui se disent révolutionnaires s'en réfèrent à une révolution qui n'a

pas seulement au lieu,mais aussi qui est historiquement dépassée. La révolution ne se conçoit pas dans le passé. Elle ne se conçoit que dans l'avenir.Parce que révolution signifie que tout est placé sous le contrôle de la critique.Il n'y a pas de vérité donnée, ni de réalité accomplie.Ce qui était progressiste hier peut évoluer et être réactionnaire demain.

La loi dialectique de la recomposition constante des oppositions nous oblige à regarder résolument vers l'avenir,si nous ne voulons pas être coupés d'une réalité qui évolue constamment dans d'innombrables conflits-oppositions-compositions.

L'Artiste-Créateur n'est, et ne peut être, en dernière analyse, l'instrument de personne, sinon de la Vie, de l'Homme et de son Epoque. Si des cercles, des partis ou des gouvernements veulent le prendre en main, ils n'ont qu'un moyen de le faire: être eux-mêmes instruments de la vie, de l'homme, de leur époque.

Je suis décidé à descendre dans les quartiers populaires, dans la rue même, pour publier mon oeuvre. L'oeuvre et la vie sont pour moi une cause unique. Je ne fais pas "carrière". Je dédaigne les puissants lorsqu'ils sont sans esprit. J'ai conscience de ma mission. Je sais ce que le peuple attend de tout artiste libre. C'est pourquoi je peux m'entendre directement avec lui; sans avoir besoin d'intermédiaires, qu'ils se nomment critiques ou quoi que ce soit d'autre. Mon oeuvre va directement à notre peuple et c'est lui qui l'accepte ou la rejette. Si j'échoue à nouveau dans cette phase difficile, il nous restera la joie de savoir que notre rêve, presque atteint, sera de toute façon, tôt ou tard, réalisé, par d'autres si ce n'est par nous.

MIKIS THEODORAKIS.

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ/.

Δήλωση Μίκη Θεοδωράκη.

Ένα σοβαρό έμπόδιο γιά τήν ένότητα τῶν ἀντιδικτατορικῶν δυνάμεων-τό πολιτειακό θέμα,καί ή διαφωνία τακτικῆς γύρο ἀπό αὐτό-παύει νά ὑφίσταται μετά τίς δηλώσεις τοῦ Κωνσταντίνου, πού δέχεται τή διενέργεια δημοψηφίσματος θέτοντας ὥς ὅρους τήν όριστική κατάργηση τοῦ στρατιωτικοῦ νόμου,τήν ἀπελευθέρωση ὅλων τῶν πολιτικῶν κρατουμένων,καί τήν ἐπαναφορά τῆς χώρας σέ δημοκρατικές λειτουργείες.

Μέ τήν κορύφωση τῆς πολιτικῆς κρίσης τῆς χούντας,στέκεται μπροστά μας ἀκόμα πιό ἐπιτακτικά, ή θεμελιώδης ἀνάγκη γιά τήν πραγματοποίηση, ἐπιτέλους τῆς ΕΝΟΤΗΤΑΣ ὅλων τῶν ἀντιδικτατορικῶν δυνάμεων, γιά τήν ἔνταση τοῦ ἀγώνα,μέ ὅλα τά μέσα, γιά τήν ἀνατροπή τῆς τυραννίας.

Μέ τίς τελευταῖες ἐξελίξεις,θεωροῦμε ὅτι ἡ ἀντιδικτατορική ἑνότητα μπορεῖ καί πρέπει νά πραγματοποιηθεῖ πάνω στά ἀκόλουθα τρία σημεῖα:

1/ 'Ανατροπή τῆς χούντας μέ ὅλα τά μέσα,

2/ Δημοψήφισμα μέ ὑπηρεσιακή κυβέρνηση τῆς ἐμπιστοσύνης ὅλων τῶν ἀντιδικτατορικῶν δυνάμεων,γιά τή λύση τοῦ πολιτειακοῦ προβλήματος,

3/ προκήρυξη γενικῶν ἐκλογῶν μέ συμμετοχή ὅλων τῶν πολιτικῶν δυνάμεων τῆς χώρας, ἀμέσως μετά τό δημοψήφισμα.

Γιά τό ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΙΝΗΜΑ γιά τόΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟ

Μίκης Θεοδωράκης

Χούντα Παρίσι 1973.

MIKIS THEODORAKIS.

La nouvelle junte des généraux, ayant à sa tête le tortionnaire Ioannidis, chef de la police militaire, a déchaîné une vague de terreur nouvelle en jetant dans les bagnes de la Police Militaire et de la Sûreté Générale de nombreux communistes et partisans de Gauche, qui constituent aujourd'hui la cible principale du gouvernement. Le plan du mécanisme fasciste est évident et sert un double but:

1) Gagner du temps face à la crise économique, politique et sociale galopante, à laquelle est arrivée la Grèce après sept ans de dictature.

2) Créer des "faits accomplis" en vue de la nouvelle forme de gouvernement élaborée par les forces qui le soutiennent, afin de le maintenir prisonnier de ces forces et de la politique Américaine.

Renforcer, en vue de la politique qu'exercent les grandes forces vis-à-vis du problème grec et de la faiblesse du milieu européen, la dépendance politique de la Grèce par rapport à l'Amérique, dans un complexe de dictatures méditerranéennes, qui comprendra la Grèce, l'Espagne et le Portugal. Il est d'ailleurs caractéristique, de ce point de vue, que les milieux fascistes grecs maintiennent des relations étroites avec les forces de l'extrême-droite italienne.

'Αγαπητοί σύντροφοι,

Μέ άπόφαση τῆς 'Επιτροπῆς τοῦ Κινήματος τῆς Νέας 'Ελληνικῆς 'Αριστερᾶς Παρισιοῦ, άπευθυνόμαστε στή Συντονιστική 'Επιτροπή καί τίς όργανώσεις, πιστεύοντας ὅτι ἡ πρωτοβουλία αὐτή θά βοησέ μιά γόνιμη άνταλλαγή άπόψεων -ίδεῶν- πληροφοριῶν καί στό δυνάμωμα τοῦ κινήματος τῆς Ν.Ε.Α. τόσο άπαραίτητου σήμερα στίς κρίσιμες στιγμές ποῦ περνᾶ ἡ χώρα μας καί γενικώτερα τό παλλαΐκό μέτωπο πάλης.

Μιά όμάδα μελῶν τῆς έπιτροπῆς Παρισιοῦ άναλάβαμε νά άποκαταστήσουμε τόν συντονισμό μεταξύ τῶν έπιτροπῶν τῆς Κ.Ν.Ε.Α. στίς διάφορες πόλεις.Αὐτό γιά τόν λόγο ὅτι ὁ σύντροφος Μίκης εἶναι ίδιαίτερα άπασχολημένος μέ τίς έργασίες του καί μᾶς ζήτησε νά τόν άντικαταστήσουμε έν μέρει στήν πρωτοβουλία πού είχε σ'αὐτόν τόν τομέα.

'Ο άντιδικτατορικός, άντιιμπεριαλιστικός, άντιμονοπωλιακός μας άγώνας άπαιτεῖ έπιτακτικά τό συντονισμό δράσης ὅλων τῶν ὁμάδων μας μέσα κι ἔξω άπό τήν 'Ελλάδα. 'Υπάρχει ἔτσι ἡ άνάγκη μιᾶς αὐτογνωσίας, δηλαδή:

1.Ποῦ βρίσκεται ἡ κάθε όργάνωσή μας άπό πλευρᾶς όργανωτικο-ίδεολογικο-πολιτικῆς καί ποιά ἡ συγκεκριμένη δραστηριότητά της.

2. Ο προβληματισμός τῶν μελῶν μας γιά τό σημερινό στῖγμα τοῦ άγώνα, τίς άνάγκες του,ἡ συμβολή μας στήν δημιουργία γεροδεμένων αὐτοβούλων όργανώσεων, ποιές οι άδυναμίες.

3.Τί προτείνετε γιά τήν προετοιμασία τῆς δεύτερης σύσκεψης, πού θά πρέπει νά είναι άποφασιστικῆς σημασίας γιά τό κίνημα τῆς Ν.Ε.Α.

4.Ποιό τό σημερινό έπίπεδο τοῦ περιοδικοῦ μας "Τά τετράδια τῆς δημοκρατίας",ἡ γνώμη σας γιά τήν εὐρύτερη κυκλοφορία καί τό ποιοτικό άνέβασμα.

5.Τρόποι σύνδεσης καί συντονισμός δραστηριότητας τῶν όργανώσεων τοῦ κινήματός μας.

6.Περιοδεία μελῶν τῆς Συντονιστικῆς 'Επιτροπῆς στίς όργάνωσεις μας σέ σύντομο χρονικό διάστημα.

7. Ο 'Ελληνικός χῶρος καί τό κίνημα τῆς Ν.Ε.Α.

'Η 'Επιτροπή τοῦ Παρισιοῦ άνασυντάσσοντας τίς δυνάμεις της, άρχίζει ενα κύκλο δραστηριοτήτων, ζητᾶ τή βοήθεια,σκέψεις,ίδέες,κρίσεις σας, σταθερήστήν άπόφασή της νά συμβάλει οσο μπορεῖ στό άνέβασμα τοῦ κινήματός μας.

Περιμένουμε τόν προβληματισμό σας.

Μέ συντροφικούς χαιρετισμούς γιά τήν έπιτροπή

Γιάννης-Βάσος.

Ἀγαπητοί σύντροφοι,

Μέ ἀφορμή τήν [illegible] τοῦ Κεντρικοῦ τῆς νέας 'Ελληνικῆς 'Αριστερᾶς περιοδικοῦ, ἀπευθυνόμαστε στή [illegible] 'Επιτροπή καί τίς ὀργανώσεις, [illegible] ἡ [illegible] αὐτή σά μορφή μιά γόνιμη ἀνταλλαγή ἀπόψεων -ἰδεῶν- πληροφοριῶν καί στό ὄνομα τοῦ κινήματος τῆς Κ.Ν.Α. τόσο ἀπαραίτητου σήμερα στίς κρίσιμες στιγμές πού περνᾶ ἡ χώρα μας καί γεννιέται τό πολιτικό μέτωπο πάλης.

Μιά ὁμάδα μελῶν τῆς ἐπιτροπῆς μας τοῦ ἀναλάβαμε νά ἀποκαταστήσουμε τόν συντονισμό μεταξύ τῶν ἐπιτροπῶν τῆς Κ.Ν.Α. στίς [illegible] πόλεις. Αὐτό γιά τόν λόγο ὅτι ὁ σύντροφος μέλος εἶναι [illegible] ἀπασχολημένος μέ τίς ἐργασίες του καί μᾶς ζήτησε νά τόν [illegible] [illegible] ἡ μορφή [illegible] [illegible] τῆς πόλης.

'Ο ἀντιδικτατορικός, ἀντιιμπεριαλιστικός, ἀντιμονοπωλιακός μας ἀγώνας ἀπαιτεῖ ἐπιτακτικά τό συντονισμό δράσης ὅλων τῶν ὁμάδων μας μέσα κι ἔξω ἀπό τήν 'Ελλάδα. Ταυτόχρονα ἔχει ἡ ἀνάγκη μιᾶς συγκεκριμένης πολιτικῆς:

1. Ποῦ βρίσκεται ἡ νέα ὀργάνωσή μας ἀπό πλευρᾶς ὀργανωτικο-ἰδεολογικο-πολιτικῆς καί ποιά ἡ συγκεκριμένη δραστηριότητά της.

2. 'Ο προβληματισμός τῶν μελῶν μας γιά τό στρατηγικό στόχο τοῦ ἀγώνα, τίς ἀνάγκες του, ἡ συμβολή μας στήν ἀποτελεσματική συγκρότηση αὐτοτελῶν ὀργανώσεων, καθώς οἱ ἀδυναμίες.

3. Οἱ προτάσεις γιά τήν ἀποκατάσταση τῆς ἀνώτερης ὑπόθεσης, πού θά πρέπει νά εἶναι ἀποτελεσματικῆς σημασίας γιά τό κίνημα τῆς Κ.Ν.Α.

4. Ποιό τό μέτρο νά ἐπιτελέσει τοῦ περιοδικοῦ μας "Η [illegible] τῆς Δημοκρατίας", ἡ γνώμη σας γιά τήν ὕπαρξη καί [illegible] καί τό πολιτικό ἔντυπο.

5. [illegible] [illegible] καί συνδυασμός [illegible] [illegible] τοῦ κινήματός μας.

6. [illegible] μελῶν τῆς Συντονιστικῆς 'Επιτροπῆς στίς ὀργανώσεις μας σέ σύντομο χρονικό διάστημα.

7. 'Ο 'Ελληνικός χῶρος καί τό κίνημα τῆς Κ.Ν.Α.

'Η 'Επιτροπή τοῦ περιοδικοῦ [illegible] τίς ἀπόψεις σας, ἀρχίζει ένα πλάτο [illegible], ὅπου τά μέλη, [illegible], προτάσεις σας, [illegible] ἀπόψεις σας νά ἀποβεῖ πού μπορεῖ στό ἀνέβασμα τοῦ κινήματός μας.

Περιμένουμε τήν ἀπάντησή σας.

Μέ συντροφικούς χαιρετισμούς γιά τήν 'Επιτροπή

[illegible]-[illegible].

35 - Berklley
57 - Washington
64 - Quebec
67 Australie
France - Sud.
70
77 - Austria-Wien
88 - ~~Mo~~ Waterloo
~~114 - New York~~ ? Giannaris
133 Graz
~~180~~
136 Chicago
137 Holland
140 Sweden
144 Berlin
183 Florence
184 Lud

186
187 TO
189 Ames
191 New Y.
197 Chicag
198 Washing

Οἱ ὑπογραφόμενοι Ἕλληνες στό ἐξωτερικό ἀλληλέγγυοι πάντα στόν πολύχρονο ἀγῶνα πού διεξάγει ὁ Λαός στό ἐσωτερικό τῆς χώρας, θεωροῦμε καθῆκον μας νά διακυρήξου ἑνωμένου τά ἀκόλουθα :

1/ Κάθε τιμή, θαυμασμός καί ὑπερηφάνεια ἀνήκει στήν πρωτοπόρα ἑλληνική νεόλαια πού προτάσσοντας τά στήθη καί τίς ἰδέες της στά τάνκς, ἔδειξε τόν δρόμο τοῦ ἀγῶνα γιά τήν ἐλευθερία καί ἐγγυᾶται τήν τελική νίκη.
Υποκλινόμαστε μπροστά στούς ἡρωϊκούς νεκρούς καί τούς τραυματίες τῶν σκληρῶν αὐτῶν ἡμερῶν.
Εκφράζουμε τήν ὁλόψυχη συμπαράσταση μας στόν ἀκατάβλητο ἀγῶνα τῆς νεότητας.
Χαιρετήζουμε τήν δυναμική ἐπέμβαση τῶν ἐργατῶν καί τήν συμμετοχή τοῦ ἑλληνικου λαοῦ πού ἀνταποκρίθηκε στό σάλπισμα τῆς μαχομένης νεολαίας.

2/Χρέος ὅλων τῶν Ἑλλήνων ὅπου καί ἄν βρίσκονται εἶναι ἡ μέ ὅλα τά μέσα ἐνίσχυση αὐτοῦ τοῦ ἀγῶνα. Ὅταν οἱ δρόμοι τῆς Ἀθήνας βάφονται μέ νεανικό αἷμα ἡ ἀδιαφορία ἐνισχύει τό ἔγκλημα.

3/Ἡ χούντα πού ἔστρεψε γιά μία ἀκόμη φορά τά τάνκς τοῦ ΝΑΤΟ ἐναντίον τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ καί ἔβαψε τά χέρια της μέ τό νεανικό αἷμα εἶναι ἀμετάκλητα καταδικασμένη.

4/Τά δραματικά γεγονότα τῶν τελευταίων ἡμερῶν ἀνάγκασαν τό τυραννικό καθεστώς νά ἀπορρίψη τό προσωπεῖο καί νά ἀποκαλυφθῆ. Διέψευσαν ὅσους καλλιέργησαν τίς αὐταπάτες ὅτι τό καθεστώς μπορεῖ νά φιλελευθεροποιηθῆ καί ἐπαλήθευσαν γιά μιά ἀκόμη φορά ὅτι οἱ δικτατορίες δέν μεταμορφώνονται οὔτε καί ἀποχωροῦν οἰκειοθελῶς ἀλλά γκρεμίζονται.

5/Οἱ θεωρούμενοι φίλοι καί σύμμαχοι τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ ὀφείλουν νά ἀντιληφθοῦν ὅτι παρέχοντας τήν ἀνοχή τους στό τυραννικό καθεστώς ἐνισχύουν τήν μονιμοποίησή του στήν ἐξουσία καί τήν παράταση τῆς ὑποδούλωσης τοῦ λαοῦ μας. Ὀφείλουν νά τό καταδικάσουν ἀνοιχτά καί νά ἀξιώσουν τήν ἀποκατάσταση τῆς Δημοκρατίας.

Μετά τά 6 1/2 χρόνια σκλαβιᾶς καί τά πρόσφατα αἱματηρά γεγονότα ὁποιαδήποτε νόθα λύση δέν εἶναι μόνο ἀπαράδεκτη ἀλλά καί ἀνέφικτη. Μόνο ἡ ἀποχώρηση τοῦ συνταγματάρχη Παπαδόπουλου καί τοῦ ~~[illegible]~~ ἀπολυταρχικοῦ του καθεστῶτος ἀπό τήν ἐξουσία θά ἀποκαταστήση τήν ὁμαλότητα καί θά ἐπιτρέψη τήν ἐκκίνηση τῶν πραγματικῶν δημοκρατικῶν διαδικασιῶν πού θεμέλιο τους ἔχουν τήν λαϊκή κυριαρχία.

6/Ὁ μῦθος τῆς ἀναίμακτης δικτατορίας-ἐξ ὑπαρχῆς πλαστός-... Ὁ μῦθος τοῦ ἀπόλυτου ἐλέγχου τῆς καταστάσεως. Ὁ μῦθος τῆς ἀπάθειας τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ-δεινή ὕβρις γιά τά χιλιάδες θύματα στόν ἀδάμαστο ἀπό τήν πρώτη μέρα ἀγῶνα ἐναντίον τοῦ φασισμοῦ-, ἔχουν καταρρεύσει.

7/Οἱ ἔνοπλες δυνάμεις τῆς χώρας ἦλθε ἡ στιγμή ν'ἀποδείξουν ὅτι εἶναι ~~[illegible]~~ υπερασπιστές τοῦ Λαοῦ καί τῆς Πατρίδας κι ὄχι ἀτόμων και ξένων συμφερόντων. ~~[illegible]~~ Ἐάν τήν κρίσιμη αὐτή ὥρα ὁρισμένα στελέχη τῶν ἐνόπλων δυνάμεων δέν ἀντιλαμβάνονται τήν κατεύθυνση τοῦ χρέους τους ὁ λαός ἑνωμένος θά συνεχίση μόνος του τόν πειθαρχημένο δημοκρατικό του ἀγῶνα στήν σκληρή καί ἡρωϊκή του πορεία γιά τήν ἐλευθερία ὅλων τῶν Ἑλλήνων χωρίς ἐξαίρεση. Τήν ἀνόθευτη Δημοκρατία καί τήν πραγματική Λαϊκή κυριαρχία. Μοναδικός εἶναι ὁ δρόμος μας: Ἑνότητα στόν ἀγῶνα ὡς τήν τελική Νίκη, πού θά εἶναι νίκη τῆς Δημοκρατίας, Νίκη τῆς Ἑλλάδας.

πάντα γενικά.

Αγαπητοί σύντροφοι,

Σας στέλνω, [illegible] ότι θα το [illegible], ένα γράμμα που μόλις έλαβα. Το πρόβλημα που το υπογράφει σύντροφος [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] θίγει είναι πρακτικό και συγχρόνως της αρχής. Δηλαδή χιλιάδες Έλληνες αγωνιστές επαναπατρισμένοι, [illegible] τα [illegible] του [illegible] [illegible] της Ανατολικής Ευρώπης. Πίσω από το πρόβλημα αυτό υπάρχει ένα [illegible] εκβιαστικό: Αν μιλήσεις και [illegible] [illegible] και ανοιχτά [illegible], αυτοί από [illegible], αυτοί από [illegible], αυτοί που σου είπαν [illegible], αυτοί από [illegible] κινήσεις και χαρακτηρισμούς σαν αντισοβιετικοί - αντικομμουνιστές και όλα τα τοιαύτα. Έτσι ενώ υπάρχουν σήμερα χιλιάδες [illegible] και [illegible] Έλληνες κομμουνιστές μέσα κι έξω από την Ελλάδα που γνωρίζουν την [illegible] [illegible] και σιωπούν γιατί φοβούνται την [illegible]. Δηλαδή υπάρχει φυσικά κι ένας άλλος κίνδυνος [illegible] [illegible] θα γίνει από την [illegible] η [illegible] που μπορεί και [illegible] [illegible] από [illegible] ο εκβιαστής. Έτσι [illegible], [illegible] τις [illegible] — [illegible] οι χιλιάδες αγωνιστές από την άλλη η [illegible] — [illegible] [illegible] [illegible] ότι [illegible] το [illegible] και [illegible] [illegible] της [illegible] [illegible] — αυτοί και οι οικογένειές τους. Έλληνες κι [illegible] [illegible] Πριν την Δικτατορία είχε αρχίσει να [illegible] μια ενιαία πολιτική [illegible] το πρόβλημα αυτό. Ενωμένοι [illegible] [illegible] ότι [illegible] της [illegible] [illegible] κομμουνιστών. Μέσα κι έξω από την Ελλάδα. [illegible] [illegible] [illegible] επαναπατρισμό [illegible] [illegible] όλων των αγωνιστών, ή τουλάχιστον όλων [illegible] [illegible] να γυρίσουν [illegible] [illegible]. Τώρα, μετά τη Δικτατορία και [illegible] την πατρίδα. [illegible] την [illegible] του [illegible] κομμουνιστών, [illegible] [illegible] το πρόβλημα του επαναπατρισμού [illegible].

Πιστεύω ότι θα [illegible] να βοηθήσουμε ώστε να βρεθεί μια κάποια λύση. Το [illegible] [illegible] που [illegible] να κάνουμε είναι να προσπαθήσουμε να [illegible] ότι

όσο υπάρχει πρόβλημα για την έκδοση άλλο τόσο υπάρχει
και για τη σοβιετική και τη [illegible], άλλος. Δηλαδή
θα πρέπει να έρθουν όσο γίνεται πειστικότερα αντιπροσωπευτικοί
~~[illegible]~~
Διαφορετικά, αν βγαλεί μέσα απ' όλο το χειρόγραφο δεν βγεί
τίποτε άλλο παρά μόνο μιά ~~[illegible]~~ συνεχίζεται μονότονα
κριτική για τη χώρα ~~[illegible]~~ όλο μόνο στην έκδοση επαναφερμένο,
τότε όχι μόνο δεν προσφέρουμε καμμιά υπηρεσία στις
συναντήσεις με άλλα βοηθήματα, πραγματικά, το αντίθετο θα
υποκειστική προπαγάνδα του και φυσικά προκαλέσουμε εχθρικές
τις αρχές της σοσ. χώρας.
Είναι ώρα καιρός για να φανερωθεί στην επιφάνεια από το
~~[illegible]~~ πρόβλημα που είναι το Χαρακτηριστικό του περιοδικού;
Η απάντηση που πιθανώς θα έχει αυτή η διαπίστωση θα το πρόδηλα ~~[illegible]~~
δείξει. Νομίζω ότι η ΤΕΤΡΑΔΙΑ θα χρησιμεύσουν σαν σπουδαία
μαρτυρία ~~[illegible]~~ και ~~[illegible]~~ άποψη που θα έχει την
της έκδοσης και της, αυθεντικότητας.
Απαντώντας στην επιστολή του αγαπητού συντρόφου και σου στείλω
πολύ, παίρνει να σε θεωρείς ~~[illegible]~~ ικανό για να συζητούμε
ένα τέτοιο βάρος μου ~~[illegible]~~ ότι είμαι πρόθυμος και
έτοιμος για κάθε βοήθεια, ενέργεια, προσπάθεια και ό,τι
άλλο χρειαστεί οποιαδήποτε. Μα για να αρχίσουμε ~~[illegible]~~
ότι όλοι πάντα θα το καινό μόνο μόνον εγώ βεβαιωθώ ότι
η ~~[illegible]~~ πληροφορία του κομμουνισμού, ανεξάρτητα από
αυτήν αυτοί οι στιγμές, ~~[illegible]~~ δείχνει
με τον ίδιο τρόπο ότι συγχωνεύει για την κατάσταση, μιας
καινούργια έννοιας πολιτικής σχετικά μ' αυτό το πρόβλημα
που ~~[illegible]~~ είναι για μας πολύ σοβαρό πρόβλημα αγωνιστής τιμής
και ~~[illegible]~~ ίσως συντροφικού χρέους.

Με σ. χαιρ.

[signature]

ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ

'Η ἄγρια δολοφονία τοῦ βιοπαλεστή Νικολαϊδάκη εἶναι μιά ἀκόμα ἀπόδειξη τῆς 'αμερικάνικης "φιλίας".

Μέ ἐπιθέσεις, ληστεῖες, τραυματισμούς καί τώρα δολοφονίες, οἱ σφαγιαστές τοῦ Βιετναμέζικου Λαοῦ δίνουν τήν πιό ξεκάθαρη εἰκόνα τῆς ἐγκληματικῆς τους παρουσίας στή χώρα μας.

'Αμερικάνικη παρουσία στήν 'Ελλάδα σημαίνει ἐκμετάλευση, καταπίεση, ἔγκλημα.

'Ο 'Αμερικάνικος ἰμπεριαλισμός ἐλέγχει τή ζωή τῆς χώρας ἀπό κάθε πλευρά. 'Επιβάλανε τή Χούντα γιά νά πετύχουν τό φίμωμα τοῦ Λαοῦ καί νά ἐξασφαλίσουν τήν ἀσύδοτη δράση τους. Τά μονοπώλιά τους σέ συνεργασία μέ τούς ντόπιους καταπιεστές μᾶς ξεζουμίζουν οἰκονομικά. Ἔχουν μετατρέψει τή χώρα μας σέ μιά ἀπέραντη στρατιωτική βάση μέ σκοπό νά τήν χρησιμοποιήσουν τόσο ἐνάντια στούς Λαούς τῆς Μέσης 'Ανατολῆς ὅσο καί ἐνάντια σέ μᾶς.

Αὐτή ἡ στρατιωτική καί οἰκονομική ἐξάρτηση δίνει στούς 'Αμερικάνους τή δυνατότητα νά συμπεριφέρονται σάν ἀποικιοκράτες. 'Απ'τήν ἄλλη μεριά ἡ Χούντα, τό τσανάκι τους, ὄχι μόνο τούς ἐπιτρέπει νά κινοῦνται σάν καταχτιτές ἀλλά καί τούς καλύπτει ὅσο μπορεῖ. 'Αποσιωπᾶ ἐγκλήματα, πιέζει νά ἀποσυρθοῦν μηνύσεις, δικάζει μερικούς εἰκονικά στέλνοντάς τους μετά ἀπό λίγο ἐλεύθερους στήν 'Αμερική. 'Ανεβασμένη στήν ἐξουσία ἀπό τούς 'Αμερικάνους τούς ὑπερετεῖ δουλικά σέ κάθε πεδίο.

ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ

'Η 'Αμερικάνικη ἀσυδοσία ἔφτασε στό ἀπροχώρητο.

Δέν ἔχουμε καμμιά προστασία ἀπό κανέναν. Μόνο στίς δικές μας δυνάμεις μποροῦμε νά στηριχτοῦμε. Μόνο ὁ δικός μας ἀγώνας θά σαρώσει τούς ξένους καταπιεστές καί τά τσανάκια τους. Τό παράδειγμα τοῦ Τούρκικου Λαοῦ πού τούς πέταξε στή θάλασσα μᾶς δείχνει τό σωστό δρόμο.

ΕΡΓΑΖΟΜΕΝΟΙ

ΝΑ ΤΣΑΚΙΣΟΥΜΕ κάθε 'Αμερικάνο πού μ' ὁποιοδήποτε τρόπο θίγει Ἕλληνα πολίτη.

ΝΑ ΣΑΜΠΟΤΑΡΟΥΜΕ κάθε τί τό 'Αμερικάνικό μ'ὅποιο τρόπο μποροῦμε. Κάθε τί τό 'Αμερικάνικο εἶναι ἐχθρικό γιά μᾶς.

./.

ΝΑ ΜΗΝ ΑΝΑΚΑΛΟΥΜΕ ΜΗΝΥΣΕΙΣ ἐνάντια στούς 'Αμερικάνους. Νά καταγγέλουμε κάθε πίεση γιά ἀνάκληση μήνυσης ἀπ'ὅπου κι ἄν προέρχεται. Οἱ ὁδηγοί ΤΑΞΙ νά μήν δέχονται κανέναν 'Αμερικάνο στό ταξί τους. Νά ὁπλησθοῦν μέ κάθε δυνατό μέσο γιά τήν αὐτοάμυνά τους.

ΕΞΩ ΟΙ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΙ ΑΠΟ ΤΗ ΧΩΡΑ ΜΑΣ

ΚΑΤΩ Η ΞΕΝΟΔΟΥΛΗ ΧΟΥΝΤΑ

ΕΠΙΤΡΟΠΕΣ ΕΡΓΑΤΩΝ-ΦΟΙΤΗΤΩΝ

Βράδυ 17-9-73 ἔπεσαν 2500 προκηρύξεις σέ λαϊκές συνοικίες τῆς 'Αθήνας καί τοῦ Πειραιά.

111, RUE NOTRE-DAME-DES-CHAMPS
75006 PARIS TÉL. 326 14-66

Ἀγαπητέ κ. Γεώργη

Ἀπό τό Παρίσι κι ἐξουσιοδοτημένος ἀπό τόν κ. Ηλία σοῦ μεταφέρω τούς ἀγωνιστικούς του χαιρετισμούς καί τήν σταθερή του ἀπόφαση νά βοηθήση ὅσο μπορεῖ τήν ὑπόθεση τῶν χιλιάδων ἑλλήνων πολιτικῶν προσφύγων, πού τό δράμα τους παρουσιάζεται τόσο ἀνάγλυφα στήν ἐπιστολή σου - καταπέλτη.

Ὁ κ. Ηλίας μ' ὅλη τήν ὑπευθυνότητα πού ἀπαιτεῖ ὁ χειρισμός ἑνός τόσον δύσκολου, λεπτοῦ προβλήματος ἀρχίζει αὐτή του τήν προσπάθεια μέ δημοσίευση στό πολιτικό περιοδικό «ΤΕΤΡΑΔΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ» πού θά ἐκδοθῆ σύντομα, τῆς ἐπιστολῆς σου ὅσο καί τῆς δικῆς του ἀπάντησης πού θἆναι ἡ ἀρχή μιᾶς ἀλυσίδας προσπαθειῶν καί πιστεύουμε ἀπόλυτα ὅτι θἄχη τά θετικά της ἀποτελέσματα.

Γιά τή διεξαγωγή τοῦ ἀγώνα ζητοῦμε τή βοήθειά σου κ. Γεώργη.

Περιμένουμε ὅτι ὑλικό ὑπάρχει ἤ μπορεῖ νά βρεθῆ σχετικό μέ τή ζωή τῶν ἀγωνιστῶν στίς σοσ. χῶρες ὥστε καί τό πρόβλημα νά φωτισθῆ ὁλόπλευρα ἀλλά καί ἡ συμπαράσταση ν' ἀπαντᾶ συγκεκριμένα καί σωστά στηριζόμενη σέ ἀδιάψευστα στοιχεῖα. Πιστεύουμε ὅτι σεῖς μπορεῖτε νά βοηθήσετε ἀποφασιστικά.

Συμπληρωματικά σᾶς ἐνημερώνουμε καί γιά μιά ἄλλη μας σκέψη πού ἀφορᾶ τό πλέγμα τῶν προσπαθειῶν μας. Στό Παρίσι καί πρός τό τέλος τοῦ χρόνου θά γίνη μιά σοβαρή-ὑπεύθυνη δουλειά γιά τά Δεκέμβρη τοῦ 44 ἀπό ὁμάδα ἑλλήνων ἐπιστημόνων πού θἄχη σά στόχο της νά μελετήση τό ἱστορικό αὐτό γεγονός ὁλόπλευρα, θά τοῦ δώση τόν ἀκριβῆ του χαρακτῆρα καί τό σεμινάριο αὐτό θά πάρη μεγάλη δημοσιότητα. Γίνεται σκέψη νά λάβουν μέρος σ' αὐτό ὅλοι οἱ ἐπιζῶντες πρωταγωνιστές του πού σήμερα βρίσκονται στίς σοσιαλιστικές χῶρες. Νομίζουμε πώς εἶναι μιά θαυμάσια εὐκαιρία νά μπῆ τό πρόβλημα τῶν πολιτικῶν προσφύγων καί θά μπῆ ἀπό τά πράγματα. Σ' αὐτό τό θέμα ὁποιαδήποτε πρόταση κ. Γεώργη σχετικά μέ πρόσωπα καί πράγματα θἆταν ἄριστα πολύτιμη σέ μᾶς.

Καὶ σ'αὐτὸ περιμένουμε τὴν συμμετοχή σου.

Μαζὶ μὲ τὸ γράμμα αὐτὸ σοῦ στέλλουμε καὶ τὴν ἐπιστολή τοῦ κ. Μίμη ποὺ σηκώνη καὶ τὸ βάρος ὅλων τῶν ἐνεργειῶν.

Μ. σ. χαιρετισμούς

Γ. Β.

Ἀγαπητοί σύντροφοι

σάς στέλνω, μέ τήν ἐλπίδα ὅτι θά τό δημοσιεύσετε, ἕνα γράμμα πού μόλις ἔλαβα. Τό ὑπογράφει σύντροφος πού τώρα ζεῖ κάπου στήν Εὐρώπη. Θίγει ἕνα τεράστιο πρόβλημα καί στήν οὐσία του ἀφορᾶ δεκάδες χιλιάδες ἕλληνες ἀγωνιστές ἐκπατρισμένους, πού μετά τό τέλος τοῦ Ἐμφύλιου ζοῦν ἀναγκαστικά στίς Ἀνατολικές χῶρες.

Πίσω ἀπό τό πρόβλημα αὐτό ὑπάρχει ἕνας ἐπικίνδυνος ἐκβιασμός. Ἄν μιλήσεις καί πεῖς θαρραλέα κι ἀνοιχτά αὐτά πού εἶδες, αὐτά πού ξέρεις, αὐτά πού σοῦ ἐμπιστεύθηκαν κινδυνεύεις νά χαρακτηρισθεῖς σάν ἀντισοβιετικός-ἀντικομμουνιστής ἴσως καί προδότης. Ἔτσι ἐνῶ ὑπάρχουν σήμερα χιλιάδες Ἕλληνες κομμουνιστές μέσα κι ἔξω ἀπό τήν Ἑλλάδα πού γνωρίζουν τήν πραγματικότητα, ἐξακολουθοῦν νά σιωποῦν, γιατί φοβοῦνται τήν ρετσινιά.

Ὑπάρχει φυσικά κι ἕνας ἄλλος κίνδυνος πραγματικός, δηλαδή ἡ ἐκμετάλλευση πού μπορεῖ κι ἀσφαλῶς θά γίνει ἀπό τόν ἀντίπαλο. Ἔτσι τό πρόβλημα ἀπαιτεῖ καί πρόσθετο θάρρος. Εἶναι ὅμως σχετικά καιρός νά μή μᾶς λείψει αὐτό τό θάρρος καί νά διδαχθοῦμε ἀπό τήν πλούσια πεῖρα τοῦ κινήματος.

Κάθε φορά πού τό ὀργανωμένο ἀριστερό κίνημα καταδικάζει κάποιο παρελθόν του καί τούς πρωταγωνιστές του γίνεται τόσο ξεκάθαρα πού τό κακό ἤ τό λάθος ἔχει μετατραπεῖ σέ σήψη καί διαμορφωμένα πιά τά γεγονότα ἐπιτρέπουν μόνο ἀρνητικούς ἀφορισμούς, μηδενισμό κάθε θετικοῦ στοιχείου, ἀμείλικτο κατηγορῶ ἐξουθενωτικό γιά κάθε ἀγωνιστή κι ἀποκλείει κάθε δημιουργική συμμετοχή μας στόν τομέα τῶν ἀναγκαίων ἀλλαγῶν καί τῆς ἀνθρώπινης βοήθειας. Ἡ θυσία λοιπόν τῆς ἀλήθειας στό βωμό κάποιας σκοπιμότητας καί τό φόβο τοῦ ἀντιπάλου, μόνο ἀνεπανόρθωτα κακά προσφέρει στήν ὑπόθεσή μας καί στήν πραγμάτωση τοῦ σοσιαλιστικοῦ ἰδανικοῦ γενικότερα.

Πρέπει ψύχραιμα, ὑπεύθυνα καί σέ συντροφικά πλαίσια ν'ἀντιμετωπίζουμε κάθε δύσκολο πρόβλημα κι ἄς ἀναδύονται ἀπό τήν ἐπιφάνεια δυσάρεστες γιά μᾶς καταστάσεις. Ἐδῶ πρέπει νά ἐπισημάνουμε τήν εὐθύνη ὅλων τῶν ἡγεσιῶν τῶν ἑλλήνων κομμουνιστῶν πού μικρόψυχα ἀντιμετώπισαν τήν ὑπόθεση τῶν ἐκπατρισμένων ἀγωνιστῶν. Δέν παραγνωρίζουμε ἀσφαλῶς τόν ρόλο τῆς ἑλληνικῆς καί διεθνοῦς ἀντίδρασης στόν τομέα αὐτό.

Δέν μπορεῖ ὅμως ἀνάμεσα στίς συμπληγάδες — ἐκβιασμός τῆς ρετσινιᾶς γιά τούς ἀγωνιστές, ἐκμετάλλευση ἀπό τόν ἀντίπαλο — νά τσακίζονται οἱ χιλιάδες ἀγωνιστές πού τόσο ἀγάπησαν τόν λαό καί τήν Ἑλλάδα κι ἔγιναν ὁλοκαύτωμα αὐτοί κι οἱ οἰκογένειές τους.

Πρίν τήν Δικτατορία εἶχε ἀρχίσει νά ὁλοκληρώνεται μιά ἑνιαία πολιτική σέ σχέση μέ τό πρόβλημα αὐτό. Ἑνιαία ἀπό τήν ἄποψη ὅτι ἐξέφραζε τίς ἀπόψεις ὅλων τῶν ἑλλήνων κομμου-

νιστῶν, μέσα κι ἔξω ἀπό τὴν Ἑλλάδα. Εἴχαμε τότε συμφωνήσει στὸν ἐπαναπατρισμό ἂν ἦταν δυνατόν ὅλων τῶν ἀγωνιστῶν ἢ τουλάχιστον ὅσων ἤθελαν νά γυρίσουν στὴ πατρίδα.
Μετά τὴν Δικτατορία καί τὴ διάσπαση τῶν ἑλλήνων κομμουνιστῶν σιγά-σιγά τό πρόβλημα ἐνταφιάστηκε.

Πιστεύω ὅτι ἄν θέλωμε νά βοηθήσωμε ὥστε νά βρεθεῖ μιά κάποια λύση πρέπει νά παραδεχθοῦμε ὅτι ὑπάρχει πρόβλημα τόσο γιά τούς Ἕλληνες ὅσο καί γιά τίς σοσ. χῶρες καί ἰδιαίτερα γιά τήν Σ. Ἕνωση. Δηλαδή θά πρέπει νά εἴμαστε ὅσο γίνεται περισσότερον ἀντικειμενικοί, ἀναγνωρίζοντας κάθε θετική προσφορά καί καταλογίζοντας εὐθύνες ἐκεῖ πού ὑπάρχουν. Διαφορετικά, ἄν δηλαδή μέσα ἀπ' ὅλο τόν χειρισμό δέν βγεῖ τίποτα ἄλλο παρά μόνο μιά ἀνεξέλεγκτη μονόπλευρη κριτική γιά τίς σοσ. χῶρες, τότε ὄχι μόνο δέν προσφέρουμε καμμιά θετική ὑπηρεσία στούς συναγωνιστές μας, ἀλλά βοηθοῦμε, πραγματικά τόν ἀντίπαλο στήν ὑποκριτική του προπαγάνδα καί φυσικά προδιαθέτουμε ἐχθρικά τίς ἀρχές τῶν σοσιαλ. χωρῶν. Πρέπει νά συμφωνήσουμε ὅτι τό πρόβλημα εἶναι τεράστιο καί δέν ἐπιδέχεται καμμιά ἀναβολή ἡ λύση του. Ἡ ἀπήχηση πού πιθανῶς θά ἔχει ἡ δημοσίευση αὐτή θά τό ἐπιβεβαιώσει. Νομίζω ὅτι τά «ΤΕΤΡΑΔΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ» θά φιλοξενήσουν πρόθυμα κάθε μαρτυρία καί ἄποψη, πού θά πρέπει νά ἔχουν τήν σφραγίδα τῆς εὐθύνης καί τῆς αὐθεντικότητας.

Ἀπαντώντας στήν ἔκκληση τοῦ ἀγαπητοῦ συντρόφου πού μοῦ κάνει τή τιμή νά μέ θεωρεῖ ἱκανό νά σηκώσω ἕνα τέτοιο βάρος, δηλώνω ὅτι εἶμαι πρόθυμος κι ἕτοιμος γιά κάθε διάβημα, ἐνέργεια, προσπάθεια καί γιά ὅ,τι ἄλλο κριθεῖ πρόσφορο. Μέ τήν προϋπόθεση ὅτι ὅπως πάντα θά τό κάνω μόνο ὅταν βεβαιωθῶ ὅτι ἡ πλειοψηφία τῶν κομμουνιστῶν, ἀνεξάρτητα πού ἀνήκουν αὐτή τή στιγμή δείξει μέ τόν α ἤ β τρόπο ὅτι συμφωνεῖ γιά τήν κατάστρωση μιᾶς καινούργιας ἑνιαίας πολιτικῆς σχετικά μ' αὐτό τό πρόβλημα πού γιά μᾶς εἶναι πρωτ' ἀπ' ὅλα πρόβλημα ἀγωνιστικῆς τιμῆς κι ἱεροῦ συντροφικοῦ χρέους, ὁπότε θά 'χωμε καί θετικά ἀποτελέσματα.

Μέ σ.χ.

ΜΙΚΗΣ ΘΕΟΔΩΡΑΚΗΣ

111, RUE NOTRE-DAME-DES-CHAMPS

75006 PARIS TÉL. 326 14-66

ΚΛΕΑΝΘΗΣ ΓΡΙΒΑΣ (1974?) 379

1973;

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΕΔΩ

1. ἡ ΔΝΑ

Ἡ μέχρι τώρα δουλειά τῆς ΔΝΑ,δέν προοιωνίζει καθόλου ἐνθαρρυντική ἐξέλιξη.Κατά τήν ἄποψη μου,τό κακό ὀφείλεται στό γεγονός ὅτι δέν ἔχει πολιτική προοπτική. Ἐνδεικτική τῆς κατάστασης,εἶναι ἡ πρόταση τοῦ Ἄρη -πού ἔγινε δεχτή- νά ἀναλάβει κάποιος τό διάβασμα/./ τῶν κειμένων σου καί νά κωδικοποιήσει τά σημεῖα πού μᾶς διαχωρίζουν ἀπ΄τούς "ἄλλους". Μ'ἄλλα λόγια γίνεται μιά ὄχι συνειδητή προσπάθεια νά θεμελιωθεῖ μιά πολιτική κίνηση,πάνω σέ μιά "κωδικοποίηση ἀντιθέσεων". Φυσικά,δήλωσα καθαρά πώς δέν συμφωνῶ σά κάτι τέτοιο,πού καταλαβαίνεις ποῦ καί πόσο πίσω ὁδηγεῖ.

Ξέρεις καλύτερα ἀπ΄τόν καθένα πώς καμμιά πολιτική ὀργάνωση δέν μπορεῖ νά σταθεῖ -καί πολύ περισσότερο νά ἐπιβιώσει- χωρίς πολιτική προοπτική πού θά βγαίνει ἀπ΄τήν ἐλεύθερη ἀντιπαράθεση τοῦ προβληματισμοῦ τῶν συμμετεχόντων.

Ἡ πολιτική σου πρωτοβουλία -ἀναγκαῖα καί θετική- ἔχει ἀνάγκη ἀπό κάλυψη καί στηρίγματα σέ ἐπίπεδα βάσης.'Από τή μεριά μου εἶμαι διατεθειμένος νά βοηθήσω ὅσο μπορῶ σ'ὁτιδήποτε χρειαστεῖς-κι αὐτή μου ἡ ἀπόφαση σχετίζεται κύρια μέ τήν δικιά μου ἐκτίμηση γιά τόν Μίκη καί τό ἔργο του /καί μόνο ἄν σκεφτοῦμε ὅτι "ὅλοι ἀνεξαίρετα οἱ κατά καιρούς ἡγέτες ΖΟΥΣΑΝ ΑΠΟ τό Κίνημα,ἐνῶ ὁ Θεοδωράκης ΖΟΥΣΕ ΓΙΑ αὐτό,φτάνει νά αἰτιολογήσει ὅποια ἐπιλογή του/. Ὅμως τήν πιό μεγάλη βοήθεια,μόνο ἐσύ μπορεῖς νά τήν προσφέρεις,ΑΠΑΙΤΩΝΤΑΣ ἀπ΄ὅλους αὐτούς πού υἱοθετοῦν τήν πρωτοβουλία σου -καί σ'ὅτι ἀφορᾶ τήν Στοκχόλμη, ἀπό τά παιδιά- ΝΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΤΟΥΝ πάνω στά ζητήματα πού ἀπασχολοῦν σήμερα τήν 'Αριστερά καί τήν 'Αντίσταση καί ΝΑ ΣΟΥ ΕΚΘΕΣΟΥΝ ΓΡΑΦΤΑ αὐτό τόν προβληματισμό τους σέ ΤΑΧΤΑ ΧΡΟΝΙΚΑ ΟΡΙΑ. Καταλαβαίνεις πώς ἕνα τέτοιο καθῆκον μόνο ἐσύ μπορεῖς νά τούς τό βάλεις.

2. ὁ ΚΟΜΜΑΤΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ

Νομίζω πώς ἄρχισαν νά ἐκδηλώνονται τά πρῶτα σημάδια τῆς διαδικασίας διάλυσης τους,ποῦχει ξεκινήσει.Οἱ συναντήσεις τῶν κομματικῶν ὁμάδων σταμάτησαν ἐδῶ κι ἕνα μήνα -δέν ξέρω γιατί καί γιά πόσο- ἡ δουλειά τῆς νεολαιΐστικης ὁμάδας τους ἔχει νεκρωθεῖ καί οἱ δραστηριότητες τους σάν ΚΚΕ,ΕΔΑ,κλπ ἔχουν μηδενιστεῖ ἐντελῶς,ἄν ἐξαιρέσει κανείς τή διακίνησή -δηλαδή τό πούλημα- τῆς ΚΟΜΕΠ καί τῶν ΘΕΜΑΤΩΝ.

3. ὁ ΜΑΖΙΚΟΣ ΧΩΡΟΣ

Στίς ἐκλογές τοῦ ἑλληνοσουηδικοῦ συλλόγου πού ἔγιναν πρίν ἀπό μιά βδομάδα,ἐπιβλήθηκε ὅπως πάντα,ἡ "συμμαχία" ΚΚΕ ἐσωτ-Κέντρου.'Απ΄τίς ἄλλες ὁμάδες ἐκλέχτηκε 1 ὀρθόδοξος, 1 μαοϊκός καί 1 "ἀνεξάρτητος" , πάντα μέ τήν ΑΔΕΙΑ τῆς "συμμαχίας".Ἡ δραστηριότητα σ'αὐτό τό χῶρο,περιορίστηκε στή διοργάνωση δύο ἐκδρομῶν καί μιᾶς συνέλευσης.

ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΟΣΑ ΜΟΥ ΓΡΑΦΕΙΣ ΣΤΟ ΓΡΑΜΜΑ ΣΟΥ

1. οἱ συνεντεύξεις γιά τό περιοδικό

Βρῆκα κάτι φίλους σουηδούς πού προσφέρθηκαν νά μέ διευκολύνουν νά πάρω δύο συνεντεῦξεις: μιά ἀπ΄τόν Πάλμε καί μιά ἀπ΄τόν γνωστό ἀριστερό συγγραφέα Γιάν Μυρντάλ.Ἡ εἴδηση τῆς ἀναστολῆς τῆς κυκλοφορίας τοῦ περιοδικοῦ ἔφτασε ὅταν πιά εἶχα φτιάξει τόν κατάλογο τῶν ἐρωτήσεων πού θά τούς ἔκανα.'Επειδή νομίζω πώς τό ζήτημα θά ἔχει μιά κάποια συνέχεια μέ τή μορφή τῆς ἀναθεώρησης τῆς ἀπόφασης τῆς ἀναστολῆς ἤ τῆς κυκλοφορίας ἑνός μέ ἄλλο τίτλο,ἐντύπου,θ'ἀφήσω τήν "πόρτα ἀνοιχτή",ἀναφορικά μέ τόν Πάλμε.Μέ τόν Μυρντάλ,δέν ὑπάρχει θέμα.Μποροῦμε νά τοῦ πάρουμε συνέντευξη ὅποτε θέλουμε.

2. τά κείμενά σου

Πρίν ἀπό ἀρκετές μέρες ἄρχισα νά δουλεύω σέ μεμβρᾶνες τό σύνολο τῶν κειμένων σου.Θά τά δώσω σέ μορφή βιβλίου,μέ προσεγμένη ἐμφάνιση,σελιδοποίηση κλπ./φυσικά πολυγραφημένου/. Ὅπως ὑπολογίζω θά ἀπαιτηθεῖ χρόνος 2 βδομάδων κανονικῆς δουλειᾶς καί θά καταλάβουν χῶρο ΠΕΝΗΝΤΑ σελίδων.Ὁ ὅρος πού ἔβαλα στόν ἑαυτό μου ὅταν ξεκίνησα αὐτή τή δουλειά,ἦταν νά σοῦ στείλω ΑΠΕΥΘΕΙΑΣ τίς μεμβρᾶνες γιά πολυγράφιση ἐκεῖ,κι ἀπ΄ἐκεῖ νά σταλοῦν σ'ὅλη τήν Εὐρώπη.Σέ παρακαλῶ νά μοῦ γράψεις ἄν συμφωνεῖς , κι ἀκόμα ἄν θά πρέπει νά τά βγάλω νωρί-

τερα ἀπό δυό βδομάδες.Στό ὑλικό πού δουλεύω ὑπάρχουν τά παρακάτω κείμενά σου: Α/Διευκρίνηση , Β/'Επσιτολή 1.3.72 , Γ/'Επιστολή 23.1.72 , Δ/Μήνυμα 23.4.72 -Ραβένα ,Ε/Μήνυμα 23.4.72-Ραβένα , ΣΤ/Στά μέλη τοῦ ΠΑΜ ΙΤΑΛΙΑΣ,'Απρίλης 1972. Τιμή θυσίας
Σέ παρακαλῶ νά μοῦ γράψεις τί ἄλλο θά ἤθελες νά συμπεριληφτεῖ σέ τοῦτο τό βιβλιαράκι. Καί ἄν πρόκειται γιά πρόσφατα κείμενά σου,νά μοῦ τά στείλεις.

3. σχετικά μέ τό βιβλία σου

Θά ἦταν τιμή μου ἄν μποροῦσα νά βοηθήσω στήν σελιδοποίηση,εἰκονογράφισή τους κλπ.Γιά ὁτιδήποτε χρειαστεῖς σχετικά μ'αὐτά,γράψε μου ἀμέσως.

4. σχετικά μ'ἕνα "ἄλλο βιβλίο"

Στίς φυλακές 'Αβέρωφ,θἄχεις γνωρίσει κάποιο ἰσοβίτη~πολιτικό κρατούμενο'τόν ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΛΟΓΕΡΟΓΙΑΝΝΗ,πού βρίσκονταν στή φυλακή ἀπό τό 1946 -συνέχεια- καί ἀποφυλακίστηκε πρόσφατα.Στή διάρκεια τῆς φυλάκισης του,μετάφερε τίς προσωπικές του ἐμπειρίες στό χαρτί.Πρόκειται γιά ἕνα ἀξιόλογο ντοκουμέντο πού καλύπτει τήν περίοδο 1940-1970 καί ἁπλώνεται σέ 414 ἀραιογραμμένες σελῖδες γραφομηχανῆς."Αν νομίζεις πώς ἐνδιαφέρει καί μπορεῖ νά κυκλοφορήσει ἀπ'τά "τετράδια τῆς δημοκρατίας",μοῦ γράφεις νά στό στείλω."Αν ὄχι, θά σοῦ στείλω ἀντίγραφα τῶν σελίδων πού σέ ἀφοροῦν /ἡ κρίση του σ'ὅτι ἀφορᾶ τόν Μίκη, εἶναι ἐπαινετική/.

ΚΑΙ ΛΙΓΑ ΝΕΑ

1. ΤΗΝ ΕΠΟΜΕΝΗ ΤΗΣ ΑΝΑΧΩΡΗΣΗΣ ΣΑΣ,ἔστειλα ἀπό μιά ἐφημερίδα κι ἕνα ἀντίγραφο τῶν μεταφράσεων τῶν δημοσιευμάτων τοῦ σουηδικοῦ τύπου στόν πατέρα σου,τά "νέα" καί τή "θεσσαλονίκη".
2. ΛΙΓΟ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΣΕΝΑ,ΠΕΡΑΣΕ ΑΠΟ ΔΩ ὁ Κοροβέσης.Κάναμε μιά συζήτηση μαζί μέ ὅλα τά παιδιά καί ἀφοῦ τοῦ ἔκθεσα τίς ἀπόψεις σου πάνω στό ζήτημα τῆς παραίτησης σου,τοῦ ζήτησα νά μᾶς ἐκθέσει τίς δικές του ἀπόψεις πάνω στά ζητήματα πού ἀπασχολοῦν τήν 'Αριστερά.Γιά ἐνημέρωση σου,σοῦ στέλνω μιά κασέτα πού ἠχογραφήκε ἐν γνώσει καί μέ τήν ἄδειά του.
3. ΟΙ ΦΟΙΤΗΤΕΣ ΠΟΥ ΠΙΑΣΤΗΚΑΝ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ,στή διαδήλωση τῆς Πρωτομαγιᾶς,κακοποιήθηκαν ἄγρια στήν ἀσφάλεια.Εἶχα τηλεφωνική ἐπικοινωνία μέ ἕναν ἀπ'αὐτούς,μόλις ἀφέθηκε ὕστερα ἀπό πολυήμερη κράτηση.
   Οἱ πέντε φοιτητές πού πιάστηκαν γιά τόν ἴδιο λόγο στή Θεσσαλονίκη,παραπέμπονται σέ στρατοδικεῖο.
4. ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΑΠΟ ΚΑΤΩ ΜΑΣ ΖΗΤΗΣΑΝ ἀντίγραφα τῶν συνθέσεων σου πού κυκλοφόρησαν μετά τή δικτατορία καί τῆς "διευκρίνησης".'Εκμεταλλεύομενος τό τουριστικό ρεῦμα καί κάτι φιλικές σχέσεις,ἔστειλα τήν περασμένη βδομάδα,2 μεγάλες μαγνητοταινίες μέ τίς συνθέσεις σου,2 κασέτες μέ τήν "διευκρίνηση" καί 2 ἀντίτυπα τοῦ "χρέους".

ΚΑΙ ΚΑΤΙ ΔΙΚΟ ΜΟΥ

'Η μητέρα μου συγκινήθηκε ἀφάνταστα πολύ μέ τήν ἀφιέρωση πού τῆς ἔκανες στό βιβλίο.Κι ἡ ἀντίδραση της ἦταν ἄμεση:Μοὔγραψε πώς ἀπό δῶ καί πέρα κάθε ποιητική συλλογή πού τῆς ζητῶ,θά τήν ταχυδρομεῖ σέ δυό ἀντίτυπα,γιά νά σοῦ στέλνω ἀμέσως τό ἕνα.'Ελπίζω νά δεχτεῖς αὐτή τή μικρή "ἀντι-χειρονομία" της.

ΜΑΖΙ ΜΕ ΤΟ ΓΡΑΜΜΑ ΜΟΥ,ΣΟΥ ΣΤΕΛΝΩ

1.ΜΙΑ ΣΕΙΡΑ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΩΝ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΔΩ ΠΑΡΑΜΟΝΗ ΣΟΥ.Δ υ σ τ υ χ ῶ ς μιά βλάβη στή μιά ἀπ' τίς δυό μηχανές πού χρησιμοποίησα,εἶχε σάν ἀποτέλεσμα τήν καταστροφή τῶν φωτογραφιῶν πού πήραμε στό σπίτι μας καί στήν πρόβα."Ετσι ὅταν θά ξανάρθεις,νἄχεις κατά νοῦ πώς θά σέ "ξαναβασανίσουμε" ἐγώ μέ τίς μηχανές καί ἡ ἀλέκα μέ τά πεϊνιρλί.'Ελπίζω πώς δέν θά μᾶς...βαρεθεῖς.
2.ΤΡΕΙΣ ΣΕΙΡΕΣ ΦΩΤΟΑΝΤΙΓΡΑΦΩΝ ΠΟΥ Σ'ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΥΝ
3.ΜΙΑ ΣΕΙΡΑ ΑΠΟ ΚΑΡΤΕΣ μέ κεντρικό θέμα τήν πιό παλῆα ἐκκλησία πού βρέθηκε στή Σουηδία. Πρόκειται γιά τήν ἐκκλησία τῆς Οὔπσάλα.

Σ'ΕΝΑ ΜΙΚΡΟ ΠΑΚΕΤΟ ΠΟΥ ΣΥΝΟΔΕΥΕΙ ΤΟ ΓΡΑΜΜΑ /ἀεροπορική ἀποστολή/ ὑπάρχουν :

1. ΕΝΑ ΒΙΒΛΙΟ ΓΙΑ ΣΕΝΑ καί ΕΝΑ ΓΙΑ ΤΗ ΜΥΡΤΩ."Ενα μικρό δῶρο ἀπ΄τήν ἀλέκα καί μένα.

2. ΔΥΟ ΜΑΓΝΗΤΟΤΑΙΝΙΕΣ : Μιά τοῦ Κοροβέση πού σοῦ ἀνάφερα καί μιά στήν ὁποία ἔχω γράψει δυό δίσκους."Ὁ Σεφέρης διαβάζει Σεφέρη" Νο 1 καί 2.

Αἰσθανόμαστε ἔνοχα πού δέν μποροῦμε νά σοῦ προσφέρουμε κάτι ἀνάλογο καί ἰσάξιο τῶν ΔΕΚΑΟΧΤΩ ΛΙΑΝΟΤΡΑΓΟΥΔΩΝ.Κι ἐλπίζουμε πώς θά μᾶς συγχωρήσεις τή "φτώχεια" τῶν δικῶν μας δώρων σέ σύγκριση μέ τόν πλοῦτο τῶν ὅσων τόσα χρόνια μᾶς κάνεις ἐσύ.

ὅ λ η μ α ς ἡ ἀ γ ά π η

ἀλέκα - κλεάνθης

Υ.Γ. Τούς χαιρετισμούς καί τήν ἀγάπη μας στήν οἰκογένειά σου.
Γράψε μας ἄν γέμισε ἡ θήκη τῶν μαγνητοταινιῶν γιά νά σοῦ στείλουμε κι ἄλλη.
Θ'ἀκολουθήσει κι ἄλλο γράμμα μου,μόλις ἔχω κάτι ἐνδιαφέρον νά σοῦ πῶ.